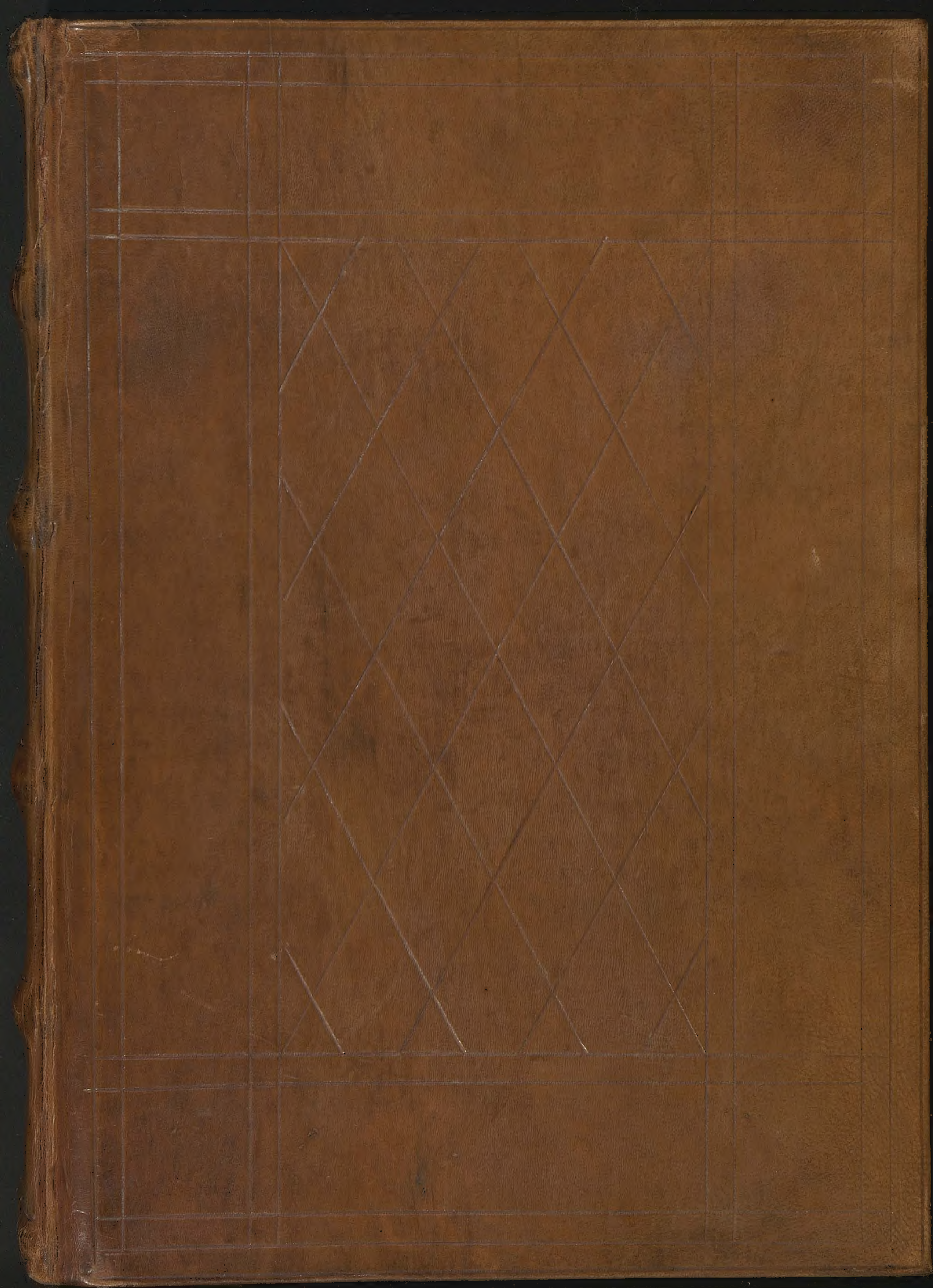

I

Oprawę wyrestaurował introligator R. Jahoda w r. 1925 (dorobił przednią okładkę, której nie dostawało). A.B.

II

I

1032

N. Inv. 228.

I

Lucianus

Cum iuxta sapientis assercionem
bonorum laborum gloriosus sit fructus co
stat mimirum quod supernus ille arbit
ri(us) cuiuscumque laborem tanto gratiorem
approbat tantoque in mercede copiosius
recompensat quanto huic non in proprii
auctoris comodum verum etiam in comunem
aliorum utilitatem profecerit esse sentit.
Cum igitur ego frater heremitarum ordinis
sancti Augustini sola et vita
ego minimus cum diversis voluminibus
diversis et ad intelligendum difficiles
dictiones invenirem que tam me
quam ruditates mee similes ob rari
tatem illarum nimiam ac obscuritatem
intelligencie desideratam non sinerent
dulcedinem degustare Opus utile ac
omnino necessarium estimavi diver
sa particulariter compositionibus doctorum
scripta scrutando perquirere et percurre
re atque que sic ex singulis adiuvan
te domino decerpsero in unum quo
modo et similiter ut instruatur in
primo compositionis fasciculum colli
gere Sed quia ad perficiendum hoc rudi
tatem in me nimio ac insuffi
cienciam recognosco Rogo te lector
bone quicumque es in domino ut pacienciam
habeas si qua de venustate ac po
litis doctorum honorabilium scriptis
impolite ac insufficienter tamquam
inscius ad ductum et ignarus cu
lima karitatis fraterne corrige tu
que habundantem in te sciencie pro vel
uiuamine suffultare recta ac et
placabilia si que reperies deum ago
tota producit bona benedicto credas
indubitanter donum suum esse ipse
etenim suus a quibus ea que pona medi
tari tendere solito gracie sue munere inspi
ravit Proinde dubio erga credas quod
ex proprio capite nichil ponam Con
si quid incorrectum aut etiam detru
catum inveneris scriptorum vitio qui
fere totum quod scribunt depravare asso
lent imputabis propterea nomina homi
locorum que pauca vel nulla ponam ta
men contentis interpretationibus que in biblia
satis lucide continentur De dictionibus ac
aliquibus quas plerique ab ff non nulli
a p h consueverunt incipere scire debes
quod plures cortes sub utraque litera hic po
nentur propter simpliciores qui dictas
in dictionibus huiusmodi nesciunt et
ideo in diversis eas locis querere non no
verunt hoc idem teneas de dictionibus
quas aliqui cum aspiratione hoc est cum h
aliqui incipiunt et converso nec te mo
veant verba theotonica alicubi insta
ta hoc faciam quia forte inveni sic it
in nota alias inveni vel quia simpli
cibus quibus cum prodesse desidero reputo
sic valere Ceterum vero quia difficilius
hic obscuritates dictionum quorundam ut
primis doctorum venerabilium descripto
ribus percepto intelligencie me perducam
in lucem Lucianus opusculum hoc pot
ab omnibus non incognite nominari

Abba sicut dicit glosa Ball quia
Hebraicum est et interpretatur pa
et habet acutum accentum in fine Abba
tibus est una dictio indeclinabilis
sicut quod scribebat attendata Gu
... eiusdem vir Abalienatus a c
perfecte alienatus Abbarim est mo(ns)
quo obiit moyses Abaron mea ...

e auo ppe pr antique abdito ab men
corrupta multa significat que habet
per hos versus Abdicat populus remouet
et refutat abdit denegat abs
tat at inhibere notat Componitur
aut ab ab et dico as quod signat
contemplari consecrare et vouere Abdit
ta tum dicitur absconditus ab abdo
dis quod est abscondere vel remouere
In ympno aduentus ponitur Abdite
potuit malis Abduco cis xi dr
absentare distrahere asportare Vnde
abductio et abductus dicitur etiam
abductio qui nimio dolore quasi
alienatur a seipso aliquis et ponitur
pro odio Abel est proprium nomen viri
Item abel est proprium nomen lapidis super
que fuit posita archa domini Sic
legitur primo regum vi Abies est nomen
arboris que in vulgari dicitur yeth Vnde
abiegnus na num de abiete consistens et
abiettarius est carpentarius qui de abiete
operatur Abigo gis gi dicitur a se agere
aute separare fugare minare auf
re abducere alienare et dicitur proprie de
ablacione pecorum vel aliorum iumento
rum Abigens ei dicitur fur iumento
rum Abimelech est nomen dignitatis
generale omnium regum philistinorum sicut
dicit reges romanorum augusti
reges egiptiorum pharaones et
tholomei grecorum antiochi
... persides ita reges phi
listinorum abymelech vocabantur
intestato i sine testamento et e
... vt ille mortuus est ab

intestato i sine testamento Vt dicit
hugo Abyssus abyssi femini generis est Abyss
profunditas aquarum et dicitur ab a
quod est sine et byssus quod est lumen
candidum quia sine bysso i candore Vel
dicitur spelunce atque latebre aquarum ex quibus
fontes et flumina procedunt Vnde ob
aque siue torrentes per occultas venas
ad matrem abyssum revertuntur Ab Ablact
lacto as dicitur a lacte remouere
Vnde ablactatus ta tum et ablacta
cio est ... in hystoriis super
regum primo tres prima est ablactatio mamil
le que fit in tercio anno Secunda ablactatio
infancie que fit in septimo Tercia
ablactatio puericie que fit in duodecimo
et sic amouetur puer a nutrice
a pedagogo a tutore Abnuo is Abnuo
ere dicitur refutare vel recusare
Abolere dicitur abstergere mendare Abolere
obliuisci delere negligere frequen
tius tum pro delere inuenitur Vnde
abolitus ta tum penultima correpta
Versus De iugis subtrahit et inso
litum dat ... [illegible]
abdelet ... [illegible] Abhorrer Abhor
are dicitur abhorrere aliquid
cum detestacione Et componitur ab
ab et omnor aris quod est augurari
Omen enim augurium vel euentus Omen
dicitur Vnde omnosus sa sum plenus
auguriis vel fortunatus Aborto Abor
tis tiui i abortiuum facere Et dicitur
ab ab et orior oris vel iris quod est
longe oriri vel non naturaliter
oriri quia secundum tiraz vel quantum

coniugatiom declinabit. Sic dicitur postea vero habet ta si dicas et Abortivus a vero dicitur non suo tempore ortus et hoc abortivum dicitur illud quod ab orit. Item abortivum dicitur quod mortuum nascitur. Grecasinice abortivus. Grecasinice ab aliis postumus est natus post orecagas genitoris. Abre id est contra rem vel sine causa. Abra bre dicitur ancilla vel patet ex proprium nomen anacalle Judith. Abruptus ta tum dicitur ab aliquo ruptus et dicitur ab ab et rupo pis quod est separare vel ab aliquo rupere. Item abruptus dicitur valde eminens et excelsus et tunc dicitur abruptus quasi abruptus id est remotus vel accessu hominum raptus. Et componitur abruptus or similiter. Absis absidis. Defectivum grece et hec absida locus edificii. Abstrudo dis si dicitur dicitur includere abscondere. Et componitur ab ab et trudo dis quod est impellere intra quod est custodiam includere absconde ita dicitur Hugo. Absurdus da dum dicitur quod non dicitur audiri aptus auribus. Abutor eris. Abusus sa sum dicitur male uti et consistit cum ablativo.

Attaluasse tria te dicitur ab antiori calvus. Sic revalue a posteriori. Achares dicitur mea tozza id est sine gratia vel non gratiosus ab a quod est sine et charis gratia et est communis generis. Achor dicitur vallis vel tumultus turbarum eo quod ibi sit turbatus iste in qua lapidaverunt quodam Achor propter furtum quod fecerat et in tribu Juda ad septentrionem Jericho et sic usque hodie vocatur. Achates a tenen producta est gemma magna et nigra habens albas venas. Item est proprium nomen viri. Athel demach id est ager sanguinis. Et componitur ab athel quod est ager et emach quod est sanguinis. Acheron tis est fluvius infernalis. Et dicitur ab a quod est sine et chere quod est salus quia nulla est salus in inferno. Inde acheronticus id est infernalis secundum Hugonem. Acephalus la lum penultima correpta sine capite ab a quod est sine et cephus caput. Acer cris cre masculino genere et hic acris et hoc acre dicitur fortis armatus crudelis asper. Item acer est nomen arboris. Inde acernus a um id est ligneus umperus. Versus dicitur arbor acer vir fortis et impiger acer arbor acer dat ere proprium dicitur inter. Acerra re dicitur vas in quo por tatur thus. Acersio sis ivi re dicitur vocare et est quarte coniugationis secundum theologos secundum autem gramaticos tertie coniugationis. Versus arcesso cupio capesso tero queso lacesso. Acervus dicitur struges congeries moles cumulus congestus vel comportatus. Acervus maurus de quo habet Pro xxvi. Est cumulus lapidum vel fabarum vel denariorum vel aliarum rerum ubi lapis fe ba vel denarius pro solido ponitur vel bra vel merta. Et dicitur acervus merca quasi propter eloquentiam et corruptorum pre ... mitatoribus. Acesso est verbum inchoativum dicitur in actum comoti. Acetabulum vas in quo offerebatur vel fugabat ac... Et dicitur scribi pro similitudine producitur aliud scriptum est vas quo acceptabant ... que erat offerenda et que no...

Abortivus
Abre
Abra
Abruptus
Absis
Abstrudo
Absurdus
Abutor
At
Achares
Achor
Achates
Atheldemach
Acheron
Acephalus
Acer
Acervus
Acerra
Acersio

acer dicitur societas militum sumitas
sr acutum oclor vs Est aces scilicet
Acidior | ri belliq tatuua Acidior ar dicitur
tristicia amaricacio ul tedio affici indigni
ul stomachari Et dicitur ab acidia quod
e tristicia ul molestia ul amaricietas
Acidus | ul tedium Acidus da. dum dicitur amaro
ut acetum dicitur etiam dentes acidi i. ob
Acinctus | stupefacti Acinctus Sic ponitur ter Reg.
xx i. e idem quod indutus et paratus ad
Acinus | bellum Acinus ni secundum diuersos diuersa
signat Aliqui enim dicunt quod significet
granum uue Alii dicunt quod sit aqua ai
qua lauatur torcularia expressis vino
q tunc e potus pauperum Alii uero quod sit
vua inmatura Nota aliqui dicunt hoc
Acinus | acinum ni in neutro genere Acinus ta
tum media correpta ul producta dicitur
Acicola | aduocatus Acicola secundum papiam multa
significat dicitur enim accola vicinus propinquus
affinis cultor loci in quo non e natus
cultor alienus Et e comunis generis vs
Accola non proprie patrie colit incola terram
Acitometarius | Acitometarius nomen indeclinabile comunis generis
dicitur qui vicem regis agebat cum iudices
leges scribebat Ita dicitur In · 2 · Regum viii
In hystoria etiam dicitur scriptor gestorum
temporis Item dicitur cancellarius Sic B super
xxxviii b dicitur Acinomia dicitur asperitas
ul vivacitas animositas Acisia e qua
...nes hnt oclos aptos et non vi
...et quod magis faciunt incantationibus
...us Dicitur etiam acisia qua homines in mar
...it aliquam rem et ipsam non videt Et dicitur
...a a quod e sine et cisis iudicium quasi sine
...dico quod fit secundum visum Acisi i. tagm
...uti quemadmodum adobium similitudo
...is ui dicitur aduocare Item e vm acien

Acitos as dicitur frequentatiue age Acitubo | Acitubo
as are dicitur qui iuxta cubac i. co
medere Acitubo bis vi qui toto cor | Acitubo
pore sup cubitum incumbe In acu
bitus tus tui i. comestio ul refectio
Accuratus ta tum i. diligenter curatus Et | Accuratus
non quod accuratus secundum quod non dicitur
tam pro eo quod paratur quam pro eo quod
paratur Accurate tius tissime | Accurate
aduerbium i. diligenter in bono stu
diose cualiter composite Aculeus | Aculeus
ei e genus tormenti admodum acus
Dicitur etiam illud instrumentum quo
stimulantur boues ponitur etiam pro
stimulo apis ul cuiuslibet rei sic
pungentis Unde tum deuicto mortis
aculeo i. tormento mortis superato
secundum hugonem Acus · cus · cui feminini generis e | Acus
instrumentum de ferro ad consuendum
aptum Item acus dicitur spinter
que mulieres solet in peplis suis
ponere pro ornamento Item acus dicitur
porta in urbem Item acus e pur
gamentum tritici ul frumenti vs
Est acus hec alt palea acus hic sutori
bus apta hec acus euellit siue hic
acus hic acus ornat Fronte pilos
vestes sassis in vtrice crines Hoc
acus e fere acus dat i genere hec
acus e fri quod acus hic in genere Acute | Acute
media correpta i. hinc usque uel
Ad Adamas tis Sic dicitur vsque huc | Adamas
Crysidora ethimo 2° xxvi co
ditus lapis paruus et indecorus
ferrugineus ul frugiet habens
colorem et splendorem admodum
cristalli nunquam aut ultra nucleum
auellane repertus hic nulli cedit

materia nec ferro nec igni nec umquam calescat, sed cum sit invicta ignisque contemptor hircino recenti sanguine rumpitur. Unde adamantinus -a -um, id est aliquid de adamante. Adar dicitur marcius mensis. Adaugma. Et dicitur augmentum quod in passione sancti Cristophori invenitur. Addecimo as ab ... decimas accipere. Adeps pis dicitur pinguedo et proprie interior. Unde versus: Adeps arvina foris pinguedo que quoque. Item adeps dicitur medulla tritici quia est ipsius pinguior pars. Adymo is media correpta dicitur auferre vel tollere. Adinstar i. admodum vel ad similitudinem. Unde hoc non instar indeclinabile includit in se hanc propositionem ad nec debet ei apponi nisi cum ponitur, tamen aut instar componatur, vide infra in suo loco. Adinvento est modus peccandi dicitur. Adipiscor eris ... dicitur acquirere. Adiumentum dicitur subventio auxilium. Adleta te masculini generis dicitur luctator pugil miles fortis. Admissarius dicitur qui animalia et ipse iumenta admittitur et recipitur ad coitum ut generent. Unde admissarius serotina dicitur correpto autumnal. Admodum i. valde. Admoneo es dicitur apponere vel applicare. Adolesco es evi ... vel litum dicitur cremare comburere incendere tostare et ymolare, vide supra ubi componitur abolere. Adonay i. domine unus est de decem nominibus dei. Adonis

adonidis media producta in recto et penultima correpta in obliquis dicitur fuisse amasius veneris quem occidit aper ab ipso vulneratus. Adopto as dicitur affiliare vel in filium vel in filiam assumere. Adoptio onis affiliatio. Ador indeclinabile dicitur frumentum tritici sive pigue do frumenti. Adorior iris vel eris dicitur invadere vel aggredi. Adprime vel adprimum admodum i. valde et ... dicitur mediam producit secundum Hugutionem. Adria dicitur mare quoddam, eo quod sit magis petrosum quam alia maria. Item aliqui dicunt quod adria sit regio vel nomen terre a quo mare dicitur adriaticum vel adriaticus -ca -cum dicitur petrosus. Adrometinaz penultima producta. Sic habetur Actuum xxvii c. i. adromaz navigantem vel meliul ad ... civitatem affrice et est adiectivum nomen. Advena ne dicitur aliunde veniens. Adventus est modus aspere alias rome. Aductas tis i. adveniens. Adulor tam ipse quam in principio media producta est trisillabum. Adulter ra rum qui adulterat dicitur quia alterius uxorem accedit. Nota quod scribitur in certo signo quod adulterium est illicitus coitus cum maritata. Stuprum est defloratio virginis illicita. Incestus est cum consanguinea vel affini vel religiosa. Raptus est cum puella violenter educta de domo paterna. Fornicatio est ad omnia ista facta cum soluta specialiter vidua meretrice vel concubina. Adulterine plantationes Sapientie iiii i. methe plante sive non naturales. Et istam doctrinam applicant multa ... Augustinus in 2o libro de doctrina christiana

Et rabanus et antiqui doctores dicunt ibi
Epiua vitulamia cuius lre opposito
ponitur supra suo loco Ca^m ... predicta af

Af Affatim me^a correpta i valde
habundanter et valde assidue
Unde affati dicitur continuo statim Et
affatim me^a producta i satiate Et
ista Ei dictus affati est significabiliter
habunde Dictus affati est significabiliter
satiate Est affatus primi caput affa
tuque sedi Affatus tus tui media
producta est sermo vel alloquio Affe
tus tui secundum papiam est animi devo
tio amicitia sed sotietas dilectionis
Affer-ra-ru dicitur aliquis de affrica
Affico tis multa sunt que habent preter
visum Afficit informat capit pu
nit hic ita signat Afficioque sequet
per peticio capitur Affidare i fiduciam
prestare fidus enim dicitur fidelis amicus
hec hugo Affinitas te dicitur propinquitas
facta per matrimonium Afflatus ta tu
v inspiratus ab afflo Affluo is xi
dicitur habundare Unde affluens entis
et hec affluentia Affor aris atus sum
dicitur alloqui Affricus cus me^a correpta
dicitur ventus ameridie flans qui e ar-
gione vocatur In affrica enim primum

Agger eris masculini generis sunt
generis dicitur congeries terre
sive monticulus Et agger ponitur
deinde vi possessato invenitur et pro
strata via publica Agapa pe vel
agape pes pi labor alienus dilectio
karitas oronum continuo elemosina
rogata Unde agapitus qui dilectus agellus
li est parvus ager aggestus tus tui

dicitur coadunatio sive cumulus ab ag
gero ris quod est cumulare vel aduna
re Agiographus a vum i sancta
scriptura ab agios quod est sanctus
et graphus scriptura Agios dicitur greci
et apos Agius a um origos sitos Agius
Ista vocabula opponitur subscripta
plana Agios dicitur sanctus is
chiros i fortis Athos athanatos
eleyson ymas i sanctus et immor
talis miserere nobis Agios sitiros
i sine terra ab a quod est sine et gios
terra Ethcos i terra de Ischiros
i fortis Athanatos i immortalis
sine morte Eleyson i miserere
ymas i nobis In missa tamen dicitur
kyrieleyson i domine miserere nam
kyrie ponitur et dicitur dominus ele on
idem est quod miserere Agite adverbium
hortandi est de quo aut pluralia
videtur hic adverbium age plurimum
habere sed agite ut dicitur virgilius
agite omnes et in ista significatione
videtur accipi illud Jacobi v
Agite nunc omnes divites Ere
tasinus plurales est agite dicendum
dic age soli Agmen inis dicitur agmen
societas congregatio Agnati agnati
dicuntur qui descendunt amasculo
sexu eo quod attendunt per natum
sunt filii Agon omnis dicatur Agon
pugna certamen Agonia nie agonia
penultima producta idem est quod agon
Un luce xxii factus i agonia
i i pugna sensualitatis ra
tionem recusando Agonisma agonisma
tis neutri generis est pugna Agonisor agonisor
inisor aris dicitur certare cuitari

ul pugnae Agricola comunis g[enere]
dicit[ur] qui ul' q[ui] colit agr[os] Agr[es]sua
e dicit[ur] insult[us] Agulus dicit[ur] bacl[us]
pastoral[is] ab agitando pecora dict[us]

Al Ala ale e pars volucr[is] It[em]
Ala dicit[ur] turma ul' pars
multitudi[ni]s q[ue] dicit[ur] It[em] ala dicit[ur]
asella ... ~~Evolat et pugnat~~

Alabastrum ~~vmer~~ supponit[ur] ~~ala~~ Alabastr[um]
vngenti dicit[ur] pyxis d'alabast[r]o
que cotinet vnguetu[m] Est aut[em]
alabastr[um] sicut dicit[ur] in hystoria
genus marmor[is] candidi et p[er]
lucidi coystet[ur] vary color[is] q[uo]d

Alabru incorrupta fuat vngeta Ala
bru[m] e illud in q[uo] fila v[er]tunt[ur]
Vn quidam ~~dicit[ur] h[oc] alab[rum] q[uo]d q[ui]~~
~~net femina fuso~~ Et no[ta] q[uod] filu[m]
a colo ducit[ur] in fusum a fuso in
alabro hinc in girgillium hic
in glomicellu[m] hic d[e] panniu[m]

Alac postea in telam Alac[er] s[ecundu]m papia
dicit[ur] congaudes fort[is] expedit[us]

Alapa ylar[is] velox Alapa d[icitu]r colaph[us]
Vn hic alap[us] dicit[ur] ille q[ui] ala
pas sustinendo victu[m] acquirit
Alapo as et alaphiso as i[d est] ala

Albor pas dari Ita d[icit] hug[uccio] Albor
or[is] me[dia] p[roduc]ta dicit[ur] alb[us] co

Albugo lor alias liquor Albugo inis
dicit[ur] subtil[is] mebrana visu[m] im
pediens tenuis pellicla et glau
citas et albedo oclor[um] It[em] d[icitu]r

Allegoria albu[m] q[uo]d e in ouo Allegoria
penl[ti]a p[ro]ducta dicit[ur] ab alon
q[uo]d e alienu[m] et gore q[uo]d e dico
ul' loquto q[uas]i aliena dicta ul' loq[ui]

quia aliud dicatur et aliud intelligit[ur]
Est em[im] d' vno ad aliud s[er]monis
interpretatio Et no[ta] Allegoria sunt
multis modis q[uandoque] a p[er]sona vt
ysaac signat xp[istu]m q[uandoque] a re q[uo]d
no[n] e p[er]sona ut aies occis[us] s[ecundu]m
carnem q[ui] passus Ideo dico are
q[uo]d no[n] e a p[er]sona est em[im] p[er]sona
rationalis rei individua substantia
q[uandoque] a loco ut q[uan]do xp[istu]s p[re]dicaturus
ascendit in monte[m] ibi em[im] emine
cia loci signat sapientiam elloque
ciam ei[us] ul' excellentiam q[uandoque] a
nu[mer]o ut apprehedent septe[m] mulier[es]
viru[m] vnu[m] i[d est] septe[m] dona gracia[rum]
xp[istu]m q[uandoque] a t[em]p[or]e vt no[n] sit fuga
vra in yeme i[d est] i[n] geliadio k[arit]at[is]
q[uandoque] a negocio facto ut interfectio
golie a dauid signat interfectio[n]em dy
aboli Allelua in[ter]tas expositiones

Alla h[abe]t quas tractat hug[uccio] d[e] Allelu inte[r]
p[re]tat[ur] laudate ia i[d est] nomen domini
Dominu[m] d[icit] Alle i[d est] creatura lu i[d est]
laudet ia i[d est] dominu[m] S[ecundu]m Ambros[ius] dicit
Alle i[d est] lux lu i[d est] victoria ia i[d est] vota hug[uccio]
Alle i[d est] saluu[m] lu i[d est] me ia i[d est] fac hoc
e saluu[m] me fac d[omi]ne Gregor[ius] Alle
pat[er] lu fili[us] ia sp[iritu]s sanct[us] Alla
e ebraicu[m] et h[abe]t accetu[m] ~~acutu[m]~~ sup[er]
extremam Iux[ta] illud Dimis barba
ro[rum] etc Et s[ecundu]m Dominu[m] Alla
e g[ene]ris neutri Alles t[er]me[dia] corr[ipi]t[ur]
in obliq[ui]s comunis g[ener]is dicit[ur] auis
Etia[m] dicit[ur] nu[n]c vt in yp[er]no p[ro]que
net ales e sunt i[d est] nu[n]c Algeo es p[re]
v[er]bu[m] neutrale et caret supino et e
idem q[uo]d frige[re] vn allegor or[is]
et hic allego[r] g[e]n[er]is gui p[ro]frigore

Alias sumitur. Alias ultima acuta .i. alio
tempore et tunc e adverbium temporis. et alias .i.
in alio loco. et tunc est adverbium loci
~~Ver Eciam non e nomen alias grammatici trahit~~
~~omen~~ Temporis atque loci dat h gutto
voci. Item alias ponitur aliquando pro
Allicio aliter et tunc e adverbium qualitatis. Alli
cio .cis. quod dicitur attrahere vel ad se
Allido cum delectacione provocare. Allido de
.si. dicitur concutere vel percutere vel
Aliemgena aliquid cedere. Aliemgena e quis
generis dicitur contrarius alterius generis
aliunde genitus. ab alion quod e alie
num et genes nata vel generatio. ut
Alietus terigena et indigena. Alietus. ta de
Alipes falco vel genus aquile. Alipes .i. de
dicitur ce communis generis et idem e quod
velox qui habes alas in pede
Aliquis Aliquis. siquis. nequis. habent accentum
acutum super antepenultimam sillabam licet
naturaliter penultima producatur. unde dicit
Priscianus decio tractatu de adverbio
quis simplex et eius composita omnia ali
quis. nequis. siquis et infinita sunt
et antepenultimam acute proferant. quo
et abinde composita ut unde deinde
proinde. Alitus. tus. tui dicitur spiritus su
flatus et derivatur ab alo. as. Item aliter
ta tid principium dicitur mutus ab alo
lis. e. Alleluia patet. Alnus in nomine
arboris. Aloa e feminini generis et hec aloe
.es quedam arbor odore suavissimi
atque fumi. et lignum ipsius adolebatur
altaribus thimiamatum. Item e herba
amarissima succo. quidem succus co
stringitur ad modum picis. et est valde

mediranal. Allodium dicitur heredi Allodium
tas qua vendere possum. ita quod est
mea propria. Sic dicit hugo. Allo Allophilus
philus penultima correpta .i. alieni
gena et alia amans. Alpha e Alpha
prima litera apud grecos. ptho ul
tima. per hoc insinuat se dominus
esse principium et finem. Altarium Altarium
rij et hoc altare et altar. ris idem
sunt. Altor. aris. unum deponens Altor
dicitur contendere et invenitur etc.
alterco. as. Altrico. as dicitur vi Altrico
cissitudines observare ut ille cho
rus dicit suum versum et ille suum
Altrinsecus. na. um. dicitur per vicissitu Altrinsecus
dines continuatus. Altruter. tra Altruter
trum nobile dicitur alter de duobus
Altilis feminini generis in singulari et hec Altilis
altilia in plurali sunt aves que
nutriuntur et aluntur in domo et
studiose impinguantur ut pulli
et anseres et huiusmodi. Altipho Altiphonus
nus. na. um. .i. alte sonans. Alti Altitonans
tonans. tis. omnis generis dicitur quod alte
tonat. et similiter hic dicitur dei
altitonans. Altrinsecus adverbium Altrinsecus
loci .i. hinc inde. Altus. ta. tum. pro
fundus. altum sublime sonorus
Alvearium ve neutri generis et hoc Alvearium
alvearium. rij dicitur vas in quo
apes mellificant et morantur
Alveus ei dicitur ventris sive lo Alveus
cus fluviorum. Item alveus dicitur
quoddam vas factum ad modum alvei
fluvij in quo pedes lavant et

olera et carnes Unde hic alueolus diminutiuum tam aluei fluuii quam aluei vasis Unde illud Daniel in ... trueat panem in alueolo Alumpnus (margin: Alumpnus) dicitur qui nutrit uel nutritur Alumpnus Est qui me nutrit et qui nutritur alumpnus Aluta (margin: Aluta) te dicitur pellis in alutarijs i pelliparijs secundum Hug. Allumen (margin: Allumen) minis et hoc allumes ei et hoc allumen ... vini est salicet aquam mondatus et consuptus ... ex aquis uel ... in femininum generis ... venter

AMA Ama ame dicitur vas ad fundendum vinum Inde amula amule diminutiuum Amman (margin: Amman) producitur in debet scribi et proferri et est nomen loci et quidam dicunt ama ... male Ambages (margin: Ambages) generis ... dicitur dubia loquutio et proprie circumloquutio Ambago (margin: Ambago) ginis idem est quod ambages Ambitio (margin: Ambitio) onis dicitur cupiditas uel cautus uel malus apparatus quo ambitiosi se ostendunt Ambitiosus (margin: Ambitiosus) a um i cupidus et proprie honoris et copatur Unde hec ambitiositas i cupiditas et hec ambiacs ei ... hec Hug. Ambidexter (margin: Ambidexter) tra trum qui vtraque manu vtitur pro dextera Ambigo (margin: Ambigo) gis gere dicitur dubitare et inde ambages generis uel ambago ginis i dubia loquutio uel sermonis perplexitas uel verborum cautus

Item ab ambigo dicitur ambiguus gua guum i dubius a um Ambio (margin: Ambio) is ire dicitur circuire cupere et proprie ambitur honores i cupiuit Inde ambitus tus ~~Ambro sunt porte tines vestigia ... Certa sunt in eo quod venit abes~~ Ambo (margin: Ambo) onis dicitur pulpitum vbi ex ambabus partibus sunt gradus Item ambo onis i gradus Ambra (margin: Ambra) ambre species valde cara et lucida tamquam cristallus Ambro (margin: Ambro Ambrosia) onis dicitur leccator Ambrosia ie est quedam herba predulcis saporis et ideo quoque precetare ponitur Amen (margin: Amen) i vitas et sic tene nominaliter sic habetur Apocalipsis in ... Item amen i vere et fideliter et sic tenetur aduerbialiter Item amen i fiat et sic tenetur verbaliter Amens (margin: Amens) tis secundum papiam dicitur amentia ... turbata ... suos ... sine mente Unde hec amentia e i furor vecordia mala mentis Alienatio et amentia est perpetuum vitium dementia temporale Ametistus (margin: Ametistus) ti lapis preciosus qui inter gemmas purpureas primatum obtinet vt dicit Ysidorus Amicio (margin: Amicio) cis iui uel xi ire tui i vestire et est verbum actiuum Amigdalus (margin: Amigdalus) li est arbor et amigdala le et hec amigdalum li est fructus longa nux Amminiculum dicitur subsidium solatium adiutorium auxilium adiunctum Unde amminicor aris i auxiliari Amomum (margin: Amomum) mi i me dio producitur et est neutri generis quoddam

gen⁹ femīs qd facit afflue mestro
Amphitheatrum z vrina Amphiteatrum tri penulta
corra erat locus circulariter factus
in quo poterant gustantes videre
quid in medio agebatur i qui quodam
spectaculum et dicitur ab amphi quod
Amita est circu z teatrum pallatium Amita
te mea corrta dicitur soror pris
Amnis Amnis masculini generis est fluuius
Amula Amula le mea corrta sicut h est
vrceolus ul phiala in qua offe
Amurca batur vinu Amurca ce dicitur fex olei

Anaboladium dicitur amictorium
lineum feminarum scilicet sindon
Anachorita Anachorita comunis generis z penultima
Anaglipha producta dicitur heremita Anaglipha
orum in plurali numero penultima corra dicitur
picture eminentes ab ana quod est
sursum z gliphos pictura Inde
anaglipha dicitur vasa supius
Anagoga sculpta Anagoga ge dicitur sp
celsus intellectus vt de deo z anglis
z huiusmodi ab ana quod e sursu
z ge quod e tra Inde anagogicus ca
Anal cum qui tractat de celestibus Anal
me producta dicitur liber singlorum
annorum hystorias continens Analo
Analogia gia dicitur recta proportio ul ratio
Anastasis ul origo ul sapientia Anastasis
fem generis ul anastaseos i resurrectio
Anathema Ita dicit Hug Anathema tis neut
generis dicitur dapnatio ul excomunicatio
ul perditio Item anathema omnis
generis z indecl e excomunicatus male
dictus z dapnatus Item anathema tis

in neutro genere Josue v c. pomt
peo op replatum erat ul prohi
bitum filiis isrl de substantia dei
cho scz in auro z argento z om
thezauro deputatum Item anathe
te pomt psepaton pa ad Cor
xvi vbi dicit Nemo in spu dei
loquens dicit anathema ihu .i.
nemo spu dei afflatus dicit ipi
ihu tu es anathema .i. separatus
ab ipso deo pre et spu sancto uel
diuinitas tua e separata ab humanitate
ul aliquid aliud falsum Anato Anatotides
tides .i. de vico anathot Ancipes Ancipes
ceps pitis omnis generis dicitur gladius
ul res alia hns duas acies
scutaes Item dicitur dubius Ancillor Ancillor
cillor aris dicitur famulari ul
psequi Anchora e mea corrta Anchora
est instrumentum ferreum quo retinentur
naues in pelagis Anetum media Anetum
producta dicitur herba odorifera or
tulana Sic dicit papias Et
h scribi debet Mt xxiii Anhelo
as dicitur anxiari ul esse desi
derare Anfractus tus tui dicitur Anfractus
circumfractio Item dicitur vie ul
loca aspa pietis plena z circu
fractionibus z ruinis Item anfractus
dicitur quique fouee z concauatio
nes Inde anfractuosus sa sum
Angario as dicitur compellere inuite Angario
cogere ul angariam facere penulta
corrta Angaria e dicitur compul
sio uel iniusta coactio Angaria

dicitur bedellus compulsor muscus et
Angio — coactor. Angio gr. ... dicitur co-
stringendo affligere vel molestare
Anguli — Anguli orum sepe in plurali ponitur
in biblia principibus populorum. Item
Ysaie xxix ponitur pro regno sive
Angustus — fortitudine. Augustus ta tum i. sanctus
ab augeo, et pertinet ad tempus. Unde
Brevisiu. Angustum tempus dicitur
et est locus artus. Angio fit primum
Annelus — capitis artus sitis. Annelus
a um dicitur unius anni. Anima et
Anima — spiritus differre ita dicunt doctores
Quia anima est ipsa vita hominis pre-
stans sensum motumque corpori. Spiritus
autem quedam vis anime ipsius ac
potencia rationalis per quam lex ne
videtur distare a pecoribus ceteris
Unde anima flatus vite est et anima
tam homines facit. Spiritus autem
ille est qui carnales concupiscen-
tias calcat atque immortalitate
vitam prestat. Omnis autem anima spiritus
esse potest non tamen omnis spiritus anima
Nam et ipse deus spiritus est, et tamen
anima non est, eodem modo angeli
et venti spiritus sunt anime tamen non sunt
Hec de materia verborum. Animus in ma-
nibus portare est mortem corde in
Animas — operacionem ostendere. Animas et
omnis generis dicitur omne quod anima
Animus — sensibili vehetur. Animus in
secundum papiam dicitur voluntas consi-
lium iudicium propositum sententia mens
Animadvertio — sensus ratio. Animadvertio dicitur in

animo vite considerare et quandoque ponitur
pro punire, quia videlicet animum vertit ad
puniendum. Unde animadversus a um
dicitur punitus, et hec animadversio genus
omnium penarum dicitur. Animequus a — Animequus
um secundum papiam dicitur paciens. Anim- — Animequior
equior ore communis generis quia dicitur animus vel
aliquid exorare et plamorem generis. Et
secundum papiam idem est quod paciens. Ansula — Ansula
sa se dicitur taulus vel aure per quem
vas tollitur et cortina cortine
connectitur. Et ansula parva ansa
Ante et antea in hoc differunt quod ante — Ante antea
locum et tempus signat, antea vero
tantum tempus. Item ante quandoque ponitur pro
adverbio eligendi ut Job x. Antequam
vadam ad terram tenebrosam i. potius
quam vadam. Antela le dicitur ... vel — Antela
vel anglica ille qui ante pectus equi tenditur
sicut postela dicitur qui posterius sub cauda
ponitur. Antelucanus a um dicitur — Antelucanus
ante lucem surgens vel existens et est
una dictio. Antemurale dicitur defe- — Antemurale
sio ante murum sicut est vallum vel fossa
Antenna ne dicitur corda capitalis — Antenna
in navi que sursum dirigit velum
Antesignanus dicitur ante alios signa — Antesignanus
gerens vel vexillum. Anticipo as dicitur — Anticipo
prevenire preoccupare anticipare. Anti- — Antidotum
dotum ti est medicina. Antipodes dicuntur — Antipodes
populi subterranei contra nos pedes habentes
si verum est sit tenere populum esse. Anti- — Antifrasis
frasis est sermo e contrario intellectus
ut lucus quia luce careat, et sicut

contrarium non voce pronunciantur sed
tantum suis verbis quorum origo contrariam
Anthonomasia habet hugwicio Anthonomasia est quidam
nomen quod est commune pluribus propter
excellentiam appropriatur alicui et dicitur
ab anti quod est contra et onoma
nomen et thesis posicio quasi contraria
et non propria posicio pro nomine hec hugwicio
Antistes Antistes tis dicitur magnus sacerdos
antipos quasi ante alios stans Antipos ab anti quod
Antropos est contra quasi contrarius pedibus Antropos
id est homo ab ana quod est sursum et tro
pos conversio quasi sursum conversus et
erectus ut suum creatorem aspiciat
Antrum Antrum tri dicitur spelunca et est neutri
Anus generis Anus nus nui feminini generis dicitur vetula
Item anus masculini generis est pars hominis inferior
Ap Apparitor oris dicitur minister principis
ad citandum malefactores Aphe
Aphedno dno secundum quod exponit Ieronimus Daniel
xi .c. compositum est id est solij sui quasi dicat
sicut thabernaculum suum et thronum suum
inter maria Aliter exponit aphedno
id est emaus que est civitas Eliopolis Apel
Apella la dicitur Iudeus ab a quod est sine et
pellis quasi sine pelle quia in membro
Apello virili circumcisi sunt iudei Apello as
dicitur ad alium iudicem vocare vel
audientiam altius iudicis postulare
vel apellare est a minori iudice
ad maiorem pro defensione sui iuris
Appenditum se revocare Appenditum est dicitur
pendo pertinentia Appendo dis id est suspendere
librare Et componitur ab ad et pendo

quod est suspendere trutinare consolvere
reddere tribuere sustinere Ita dicit
hugwicio Apex Apex icis masculini generis
dicitur summitas quasi a pedibus remo
tus et inde apex apicis dicitur luna
Et apices dicuntur ille littere
que alte in frontispicio templorum maiorum
scribuntur frontispicium dicitur frontis
spacium et quelibet littera dicitur apex
Item et in Tractatu Hugwicionis super illo apex v
Iota unum aut unus apex etc.
Iota est minor ceteris litteris Apex
est in summitate particula Apex ar Apex arg
gumentosa id est per fructu sollicita
Apiarium Apiarium locus ubi apes mel
Aplicatus lificat Aplicatus ta tum penultima
Apoca correpta id est appositus Apoca ce
dicitur scriptum quod dat debitor
soluto debito in quo creditor
profitetur accepisse denarios
Apocalipsis sibi debitos Apocalipsis id est re
uelatio unde liber apocalipsis
quia multa sunt secreta ibi re
uelantur Et dicitur ab apos quod
est re et calipsos quod est uelatum
quasi revelamentum vel revelatio
Apocriphus feminini generis est Apocriphus a um
dicitur secretus occultus unde apo
crifa dicitur illa scriptura cuius
auctor ignoratur et veritas
licet vera multa contineat
Apocrisarius rij dicitur legatus

7 secretarius cancellarius consilia-
rius Apophoreta te me(dia) producta
ul' apophoretum ti dicit' vas
ad portandu(m) reliquias et pro eo acci-
pitur in legenda vital' 7 agro-
le Apologeticus ca cu penl'a
correpta dicit' lra ul' scriptura
rumor ul' excusationis Et
hc habes in legenda sci Dominici
Et dicit' ab apos qd est re 7
logos smo Apoplexia e subita
sanguinis effusio qua suffocati
intereunt sic dicta qz [illegible]
repente ca fit Greci em pas-
sionem illam apoplexim dicunt
Aporia te penltia corr(ep)ta dicit'
paupertas apto labor langor
rigor anxietas stimulus ictus vel
nã cura tedium molestia estua-
fluxio ul' divacio Et eropom'
ab a 7 poros ri qd e minimu(m)
7 subtile foramen in corpe p
qd emanat sudor Ita dicit hug'
sup illud Ecclia^a [illegible] Et
aporia hoiis in cogitatu ipius
dicit Gregorius i fluxio ul' di-
uacio stimulus ul' molestia Ite
sup i^o 2^a ad Cor in aporiam
dt Gregorius i paupes sumus ab
aporios grece qd e paup la-
tine Un 2^m illaz gloz aporia
idem e qd paupertas Itl' sup
illud ysaye lix aporiatus dt
Gregorius contristatus e d' infelicita-
te corpis et 2^m hc aporia idez e qd tristi-
cia Ita dicit papias Aporia e non
grecum se aut fluxio diuacio qn feces
ul' reliq sordes elementorum q' iacẽ
purgant' vn gignunt' in tra diu'-
se arbores 7 lapides Apostota ro-
imus q' dicit' aliqs recedes a fide
ul' religione Apostolus grece dr
missus latine quia missi st apli
a xpo ad predicandu(m) ewangelium in vniusu-
mudu(m) Apoteca te dicit' cellariu(m)
horreu(m) repositoriu(m) Apprior ar'
com deponent [illegible] i p(ro)priu(m) determinare
Antiq' dicebat apprio ab is' mo dr'
apprior ar' Apprime i valde et

AQ Aqua lustra Animus opinie
[illegible]tionis i purgacionis siue expia-
cionis sicut e apud nos aq bndicta
Aqueductus e via p(er) q(ua)m dicit' aq
ex(em)pio loco ul' guttatoriu(m) p quod
aqua educit' foras Aquilo
dicit' q' aquas ligat et e ventus
calidus 7 siccus Aquilus la lum dr
qui hc nasu curvum ut aqla rostru(m)

AR Ara te p(ri)ma loga dicit' altar'
Aret ara p(ri)ma breuis e sta-
blm porcorum Et hara porcorum
bus 7 no ara dorp Et no q ara
paltar posita no aspirat' hara
vo p(ro) stablo aspirat Aratiuncula le
dr quasi parua aratio i sulcus vel

dicitur parua fossa ad instar sulci
Arbiter tri dicitur iudex priuatus inter
amicos gre. consiliator pacificator
actor concordie. Et dicitur ab ar
bitrando uel possumus dicere quod arbiter
est iudex uoluntarius et de consensu
parcium constitutus et non a lege. Item
dicitur testis et consiliorum reuelator
in utraque harum duarum significacionum
potest accipi Gen. xl ubi dicitur arbi
dit autem ut quadam die intraret
Joseph domum et opus quippiam
absque arbitris faceret. Arbitrium est
libera uoluntas uel potestas quo quis spon
te bona uel mala potest appetere. Item
arbitrium dicitur arbitrorum iudicium
Arbitror aris uerbum deponens dicitur
estimare iudicare pensare. Arbustum ti
dicitur arbor nouella et tenera in qua
insito fieri potest. Arbusta dicitur quasi
arboris hasta. Ps. hy dicitur arbustum
locum in quo arbores habundant uel
Arbutus est arbor que signat arbuta fe
tum uel arbusta dicuntur uites que in
arbores ascendunt. Archa testamenti
dicitur testificacio Exodi xxv in qua
posita est testificacio id est table in quibus
scriptum erat testamentum. Exceptis
ibi reposita testamenta dicta sunt
Posita est enim ibi urna aurea plena
manna contestificacionem quod panem de
dissis eis de celo table in testifica
cionem. quia legem naturalem sopi
tam in cordibus suscitauerit in septo

Arbiter
Arbitrium
Arbitror
Arbustum
Archa testamenti

Virga aaron in testimonium quod omnia
que dixerat dominus fierent. et ob
hoc dicta est archa testimonii. et
ob hoc etiam dicitur thabernaculum testimo
nii. Ita dicitur in hystoria longitu
do arche testamenti erat triginta
cubitorum latitudo decem et alti
tudo decem. magister in hystoria no
de triplici archa. Vel tripliciter tres
~~esse tribus cognominibus archas~~
~~prima noe moysi fuit altera tercia~~
~~lignea prima altera metallica~~
~~tercia neutrum. Octo per tercia ti~~
~~posterior tulit~~ altera solum lege
tantes sub lege manens hic lege
soluta hanc pellagus tulit hanc
moyses hanc spiritus alius. Ar
charius a um est qui custodit
uel qui facit archam uel custos
thezaurorum. Item archarius dicitur
ad archam pertinens. Archisina
gogus est princeps sinagoge. Ar
chites te media producta est nomen
cuiusdam in doctrina pitagore
plurimum eruditi qui tarenaus dicitur
a tarente urbe fuit oriundus. Ar
chitectus ti. Architector oris dicitur
princeps artificum. sic bezeliel
et hyram. et dicitur ab archos quod est
princeps et tectum ti quod ponitur
pedificio. Architriclinus ni dicitur
princeps triclinii in conuiuio

Archarius
Archisinagogus
Archites
Architectus
Architriclinus

et dicitur ab archos quod est princeps
et triclinium vel est aut triclinium
tenaculum a tribus lectulis discu
benantibus dictum, nam veteres in appa
ratu conviviorum tres lectos ste
nebant in quibus discumbentes
epulabantur. Item in mitra verborum
scribitur Architriclinus dominus vel
invitator ad prandium. Archa
rium vel dicitur scrinium librorum
seu armarium ubi carte publice
Archonium servabantur. Archonium idem est acervus
manipulorum sive aliarum rerum
Archos Archos grece est princeps latine
Archuatus Archuatus tra. tum dicitur obliquus
Arcturus Arcturus sidus est post caudam ma
ioris urse positum in signo Bootis
Ardere Ardere multa significat quoniam secundum
philosophos visus ~~ardet ineis ardor ei~~
~~pes forti ardet et ... splendet~~
~~splendet hic urit et uritur~~
Area ~~illa reddere singula singulis~~ Area
dicitur locus tabernaculum equalitas
a planicie atque equalitate sic
dicta. Item area dicitur locus
Areola ubi triturant frumenta. Areo
la le penultima correpta est viridia
rium vel ortulus ubi nutriuntur
arbores bone et herbe virtuose
Arefacio Arefacio -cis tum dicitur desiccare
Argentarius re. Argentarius dicitur qui custodit
argentum vel qui operatur argento

Argilla le est terra tenax ex qua fuit la Argilla
teres, et dicitur ab argis qui fuerunt
inventores huius artis. Inde argil
losus -sa -sum locus vel terra habundans
argilla. Argumentum sicut dicit Papias Argumentum
sunt signa rationes testimonia
vestigia indicia note coniecture
suspiciones. Et subdit argumentum
argute inventum est quod in principio
libri breviter causam pandit. Item ar
gumentum est dictum eo quod arguit
mentem. Arguit aut tamquam ignaram
ut mirasse de ignorantia confundatur
Item argumentum est ratio rei dubie
faciens fidem. Arida dicitur terra Arida
Ariel interpretatur leo dei vel leo Ariel
dei interpretatur, et quandoque ponitur pro
forti ut primi paralip. xi Ipse percus
sit duos ariel ex moab id est duos viros
fortes ad modum leonis. Et quandoque ponitur
pro ierusalem ut ysaie xxix ve ariel
ariel ubi dicit Gregorius Ierusalem que po
tentissima et firmissima fuit. Ezechielis dicitur
ariel propter templum et altare. Et ideo ariel
ponitur pro altari Ezechiel xliii Ipse
ariel quatuor cubitorum ubi dicit Grego
rius Ariel lux mea dei secundum dominum Item
leo vel fortis dicitur altare dei propter quod
vel illuminatio dei est vel leo id est fortitudo
eius Aries tis masculinum genus dicitur machi Aries
na seu instrumentum ad destruendum
Item aries dicitur animal quod impugnant duces
Ariolor aris dicitur divinari vel consulere Ariolor

Ariolus diuinos Ariolus li dicitur diuinator qui
circa aras ydolorum nephandas preces
Ariopagita fundit et ibi diuinat Ariopagita
secundum papiam dicitur curialis Vnde in glosa
Ariopagus Actuum xvii dicitur quod ariopagus
erat curia attenesium ab ydolo mar(tis)
arius dicto quod ibi erat et pagus
villa Vnde ariopagita de illa
curia vel de atenis oriundus Et hoc
videtur in meliori opposito Aris
metica te dicitur sed tractas de
Arista virtute morum Arista te dicitur spica
Aristor ab ariso es Vnde aristor aris
Armamentum spicas colligere Armamentum ti dicitur
Armamenta armatura ab armando Item arma
Armamentorum menta dicitur vtensilia nauis Ar
mamentorium rii est repositorium ar
Armelasia morum Armelasia dicitur tunica que
Armentum ante et retro est diuisa Armentum dicitur
quasi aramentum quia aptum est ad ara
dum Vnde ut dicitur Ergo omnium fit
ipse stabulum sed equorum Sunt arme
ta boum dicitur pecus de capreis
Armentarius rii dicitur custos arme
Armigata ti siue animalium de armento Armiga
ta organa ad armum ligata vel
secundum quosdam genus est organi quod
Armilla fit cum aqua Ita dicitur in hystoria Ar
milla le dicitur ornamentum brachio
rum quoque etiam ponitur pro hamo Sic
Job xl Armilla perforauit maxil
Armonia lam eius Armonia ie est consonantia
Armus vel concordia Armus mi dicitur humerus su

Aroma stapla animalis Aroma te dicitur
quasi aeroma non aere trahens
et est quodlibet figmentum quod suo
odore aerem inficiat Aromatisas
Arpaga i redolens Arpaga ge dicitur la
pis preciosus vel Burstyn Et
dicitur etiam alio nomine sucinum
Arra Hugutio Arra re est res que datur
in certitudinem ut contractus firmitatem
Arrabo habeat et est pars pro toto Arrabo
onis dicitur pignus et ipse quod
datur pro bona sunt promissio
et producit hanc sillabam ra vbi
pars arrabo venit pro dicitur res
Arreptitius bona venit i vendit Arrep
ticius a um dicitur qui agitatur
vel arripitur a spiritu maligno
Arrogans vel pluribus demonibus Arrogans
tis omnis qui dicitur superbus quia
sibi attribuit quod non habet Arro
Artabia gantia dicitur superbia Artabia
ie penultima correpta Sic quidem
dicitur est mensura cum modiorum
Secundum Ysidorum dicit quod artabia
apud egiptios sit sextariorum
septuaginta duorum propter septua
ginta duas gentes vel linguas
Arthemo orbem replentes Arthemo onis
media producta et arthemum
mi est modicum velum vales po
cius ad ducatum nauis et ad
celeritatem Articulum peri

dicitur et leuata artemone etc
Arteria — Arteria vie est vena per quam meat
et currit aer et spiritus Arteticus
dicitur articulorum morbus vel ille
qui habet infirmitatem in articulis
Articulus li diminutiuum ab artu et est
articulus paruus membrorum secundum pa-
piam ut digitus Item est preposicio
articulare Item articulus est numerus
simboli Item numerus denarius
et quilibet numerus per decem multipli
catus Item est color rethoricus
qui singula verba proferunt sine
coniunctione Item ponitur pro initio
diei ut habetur Ezechiel in ar-
Arthotica — ticulo diei illius Arthotica dicitur
ab arthos quod est panis et tiros
caro qui panis carnosus .i. cu-
Arturus — carnibus factus Arturus .i. est
signum septem stellarum in ce-
lestibus et semper voluitur et numquam mergitur
quod currum scolares appellant
Arthofilax iterum et septentrio
Artus — idem sunt Artus secundum papiam sunt
maiora membra ut brachia
articuli uero minora ut digiti
Item artus dicitur coniunctiones et
iuncture membrorum Aruina .ne
media producta dicitur pinguedo
vnde versus Aruina adeps aruina fere
Arula — pinguedo porci Arula .le. est vas
ereum quadrangulare in quo ignis
ardebat in altari Item dicitur quod
Arundo — quodlibet vas prunarum Arundo

arundinis secundum hug dicitur ipse solum
defendens et sepe ponitur pro canna vnde
~~Cantat arundo floret arundo fugit~~
~~arugo~~ Arundinetum .ti. dicitur locus vbi
Arundinetum — crescunt arundines vel canne Aruspex
Aruspex — secundum papiam dicitur are inspector
vel horarum qui dies vel horas in agendis
custodit vel dicitur aruspicio
quod opera peccati inspiciunt et opera eius
futura produnt Arxcon vide in capitulo
Arxcon — vnde ~~Rusticus aruia colit~~ facit vi-
num seruat arcum Arx .cis. dicitur
Arx — tis ab arcendo quia arcet hostes

AS

As assis dicitur obulus et p[er]sibet
vel pondus constans ex .xx. vn-
tijs vnde As obulus pondus as est pos-
sessio tota In vltima significatione
quod in versiculo comprehenditur inuenitur
Ascella — in legenda sancti Crisogoni Ascella
le est concauitas sub brachio quod alio
nomine dicitur subircus quia fetet
ad modum irci Item ascella aliquando vo-
Ascia — catur ala auis vt in leuitico Ascia
.e. est instrumentum carpentariis bis acutum
Inde asciolum diminutiuum Ascio .is. are
Ascopa — dicitur adoptare Ascopa pe media correpta
est vas simile vtri Ascecla .le. quibus
Ascecla — qui dicuntur fimes vel comites qui sequuntur
aliquem vnde ~~Ascecla vna cliens~~
~~famula ficulus~~ ~~idem~~ significat
Asseco — Asseco .as. cui dicitur affinare Assencio
penultima producta dicitur affinare asserere
Vnde hec assencacio omnis dicitur affirma
Asside — cio assercio Assidei dicuntur iudei qui

tultu dei insistebat ab assiduitate
q̄i assidui vt iudas et fautores
sui Assides et me^a corr^ta .i. p̄nis
Assilio .is. ire dicit̄ aggredi inuade
impetrare cū gaudio ad aliquid
salire In eodem sensu construit̄
cū acc̄o et d̄to Et componit̄ ab
ad et salio .lis. i. saltū facere et cor
ripit hāc sillabā. si Asilū li me^a
p̄ducta sicut dicit papias est
locus quē remus et romulus
construxerat dicit̄ et asilū sc̄d
locus quē violare nephas ē sicut ē
ecclia. et dicit̄ ab a qd̄ ē sine et silū
qd̄ est tract' quia nephas ē inde
aliquid trahere ul' offendere It' asilus
dicit̄ musca q̄ boues stimulat et
turbat apes ~~V̄g Turbat asilus~~
~~apes inser sicut asilū~~ Assisto
tū dicit̄ monasterium et ē grecū
Et d̄r ab assistendo vn̄ h' asistria
i. monial' ibi consistens hēt hug'
Assistō et ab assistendo videt̄ dici
q̄ sistit iuxta ul' consistit ad similitu
vn̄ Sapie ix Da m̄ sedium tuarum
assistricē sc̄ Assolatus .ta .tū dicit̄
ad soliū i. ad terram redactus de solio
depositus ad solitudinem Asspecto as
are dicit̄ aspicere Asspiro ar' de
ponens et transitiu idem ē qd̄ de
spicere Asspiro ē anhelare conari
deuenire ul' despirare ul' fauere
et ē tractū a vento qui cum flat

et spirat nautis fauet et ē com̄
positum ab ad et spiro as quod
ē viuere ul' sp̄m ducere ul' flare l'
olere siue redolere Ita d' hug'
It' aspirare p̄seuerare sumit̄ Ca
tu..re n Grego' Donec aspiret
dies sc̄ Asspes d' ē genus spe
tum Asspectus .ta pen' p̄ducta ē
florida stella et ponit̄ pro signo
adea q̄ obmissa sit ut pea
clarescat Asstiplor ar' vnū
depones ē auxiliari ul' con
firmare Asstrologia ē astrorum
sermo Asstronomia astrorum
lex Asstruo .is. xi d' affina
re confirmare roborare edoce
Asstucia ē dicit̄ caliditas siue
sagacitas quoq' dolositas sc̄
Asstula le dicit̄ qd̄ cadit de
ligno cū dolatur Assumetu
ti neut' g̃ ab assumendo d'
et ē illud qd̄ ab aliquo assuit̄
ad aliud faciendum ul' reparan
dum Asummo celore usq' ad
timos eorum Mt̄ xxiiij. i.
ab vna extremitate terre q̄
videt̄ celo coniungi usq' ad alia

At Atanatos i. immortal' vn̄de
vbi componit̄ agyos at
tenuo .as. com̄ actiu dicit̄
subtiliare annichilare infirma
re Attenuatus .ta .tū dicit̄
depauperatus annichilatus subtiliat'

Asilum

Aspect

insinuatus. Atra tra trum i. obscurus niger. Atysta te est quoddam vas potatorium. Atleta me .a. producta masculini generis dicitur luctator pugil fortis vel miles. Attomus mi me .a. correpta est corpus indivisibile propter sui parvitatem quia nullum corpus sit quod divisionem recipere non possit. Et dicitur ab a quod est sine et thomos divisio vel sectio quia non recipiat sectionem sensui subiacentem. Attonatus ta tum penultima correpta i. signo superbie elevatus vel qui quodam pavore concussus. Unde iste est attonatus i. territus vel pavefactus. Attramentarium rii dicitur vas in quo ponitur attramentum scilicet cornu et scriptoris sic dicitur. Attritus ta tum i. afflictus consumptus exhaustus. Attrium atrium, ex metallis fusus. Atrium pro magna domus vel spaciosa edes et dictum est atrium eo quod addantur ei tres porticus exterius. Atrox ocis. Atro... nimus generis dicitur severus crudelis.

Auceps aucupis. Aucupis tomius ... dicitur aves capiens. Unde aucupium dicitur aucupis officium scilicet capiendi aves. Et auctum ... aucupium dicitur fortunium vel bonus eventus. Aucupor aris dicitur aves capere. Audeo es. Fussum neutropassivum et est deea ... neutropassiva et neutrapassiva. Neutropassiva dicitur quia passivus similia sunt in hoc cum careant preteritis habent suppletorum preteritorum per participium et verbum substantivum sicut et passiva. Duello is dicitur separare. Aunus mi masculini generis dicitur infirmus vel secundus. Quodam est femini generis. Auxor aris verbum deponens detestari odire et reprobare et regit actum. Augur ris ab avium garritu dicitur divinus qui rerum garritu avium divinat. Auguror aris vel augurio as est divinare maxime in garritu avium futura predicere. Unde augur verbum est. Aula ue ab avo dicitur scilicet inter pres vel intus. Avium ii est locus sine via. Aula le est domus regia sive spaciosum habitaculum. Unde dicitur sinum in quo res ponuntur. Auricalcum ci est genus metalli simile auro et dicitur ab auro et calcon quod est malum quasi malum auro habens auri colorem non valorem. Auricularius rii dicitur consiliarius secretarius qui scilicet habet licentiam intrandi ad regem. Autographus dicitur ille qui literas aureas facit. Aurifex est dicitur qui operatur de auro vel qui facit aurum. Faber enim perfacio antiqui dicebant. Aurifodina est dicitur locus ubi foditur aurum. Auripinctum est color similis auro. Auriga ge qui aures anges quia angit equos i.

Attomus
Attramentarium
Atrox
Aucupor
Duello is
Aunus
Auxor
Augur
Auguror
Aula
Aula
Auricalcum
Auricularius
Autographus
Aurifex
Aurifodina
Auriga

ducit proiciendo in auibus vel circa aucis
et dicitur ab auio is quod est pertio
Grecismus ~~Aurio perturo auriga dicitur~~
~~inde Aurugo~~ inis dicitur aer vel
aure corrupcio qua segetes in ua
lem colorem contrahunt Item auru
go est morbus reddens hominem glau
ci coloris sic est pes accipitris Item
aurugo est regius morbus Auspex
cis communis generis dicitur qui diuinat in
volatu auium Inde auspicium dicitur
talis diuinacio / quasi auis spicium Et dicitur
aut auspicium bonus euentus secundum Hugonem
Auster tri est ventus pluuiosus a parte
meridionali que ~~ventus~~ vertex
dicitur Virgilius presta predicam sol no
veret te neque terras Austerus ra rum
hic et hec austerus i. et hic auster in eodem
sensu i. asper Vnde hec austeritas tis
actus Autentica i. sermo qui dicitur
quidam liber legalis eo quod ibi contine
tur autentica dicta Autenticus ca cum
dicitur autoritate plenus vel principalis
Autor sine c dicitur ab autentin grece
et est communis generis Vnde hec autoritas
i. sententia alicuius imitacione digna
vel dignitas unius comparata Auctor est
masculini generis cum c ab augeo construitur
pur et c ab augeo es simuliter masculi
ni generis Versus ~~Dat hic et hec auctor tibi~~
~~dat hic actor et auctor autentin primum~~
~~dat ab augeo dico secundum est actor~~
~~ago dicitur fons et origo Autumpnus~~
est vnum tempus quatuor temporum anni
et est autumno vocatum a tempesta
te quando folia arborum cadunt et
omnia marcescunt Autumno as
i. estimare arbitrari affirmare
Auus vi dicitur pater patris vel ma
tris Auus dicitur pater aui Abauus
dicitur pater proaui Attauus dicitur
pater abaui quasi vltimus post auum
Axis axis masculini generis dicitur
lignum circa quod rota circum
voluitur Axungia e i. fimentum vel
Azimus a vm Cam sagum
est panis sine fermento et
dicitur ab a quod est sine et zima fer
mentum Vnde panis azimus dicitur
qui est sincerus et sine fermento Azi
ma me femininum generis est festum pasche
Vnde in euangelio Erat azima post
biduum Azimum neutri generis est
panis sine fermento Vt ibi Erat
aut dies azimorum Azimus a
um Vt comedebant panes azi
mos Versus ~~Azima sit festum~~
~~pasce sint azima panes~~ Non
fermentati sit et azimus azima dicta
Battea ce producta et dicitur
fructus oliue et lauri
Et pomum quoque pro quolibet
fructu et precipue arborum sil
uestrium Inde dicitur baccalarius
Bathen est ornamentum colli
ex anulis aureis confectum ad
modum cathene Nam bathen

grece corona dicitur latine Ita dicit
Batillum Rabanus super primum Math. xviii Ba-
cillum li ē vas vel vasculum ad por-
tandum prunas et carbones admo-
dum vasis quo aqua desentina navis
eicitur Ut in legenda sancti Laure-
Bachor tii Bachor ars dicitur senne cru-
delitatis se habere et ē deponens
Bachus i. deus vini et quandoque ponitur
Baiulo pro vino Baiulo as are dicitur por-
tare Baiulus dicitur qui aliquid
Balare portat Balare ē proprie ovium et
caprarum qui voces emittunt Ba-
lans tis feminini generis dicitur ovis Ba-
latus tus tui vox ovium Balena
ē quidam piscis magnus maris
Balbutio tis are dicitur male ore
pide et incongrue loqui Balbus
a. vm a balando dicitur ille qui non
plene verba copulat sed potius
videtur balare quam loqui Sic
Balsamus dicit papias Balsamus secundum
hugonem ē arbor stirpe viti similis
sed folys rute albioribus Sed bal-
samum ē lignum vel fructus vel li-
quor eius Balteus ei dicitur cingulum
militare Baptisterium ry dicitur
status vel locus baptismatis po-
nitur etiam quandoque pro baptismate Ba-
ratrum tri qui voratrum a vorando
dicitur infernus Et dicit papias Ba-
ratrum dicitur vorago precipitium de-
hens profundum puteus in quem co-
Baratro actores precipitantur Barbarus
ra rum dicitur crudelis incultus

stolidus et est nomen crudelitatis au-
steritatis Ita dicit hugo Item barbari
antiquitus dicebantur omnes gentes ex-
ceptis ebreis grecis et latinis for-
tasse et ob hoc videtur apostolus paulus
grecis et ebreis debitorem se fatetur
hoc invenitur in intr. vbor. Bardus Bardus
dicitur i. stultus hebes ineptus et tardus
In alia significatione ponitur pro cantore
laudum Hec hugo Bariona i. una Bariona
lingua sonat filius columbe et ē
syrum pariter et ebreum Syra lingua filius
iona ebraice columba et in utroque
sermone dicitur bariona Alii dicunt
bariona i. filius iohanna Bar enim
idem ē quod filius Iona autem ponitur
per diminutionem subtracta media silba
pro iohanna Unde ē ibi compositio ex
integro et corrupto Unde bariona
accipitur hic ac si diceret filius Iohannis
quod hic dicitur petrus Io. ultimo Symon
iohannis Alii dicunt scriptorum vitio
factum esse ut pro bar iohanna i. filius
iohannis bariona scriptum sit una detracta
silba Barrus ri i. elephas quia grandis Barrus
sit et fortis Baro onis i. gravis i.
moribus vel in gravitate baro fiat
quod monstrat origo Est namque grece
barus quod grave significat Basilica Basilica
ce ē domus regia pallacium regis vel
imperatoris Nam basileus rex dicitur
et basilice regie habitationes dicuntur
Ideo autem et divina templa basilice
nominantur quia ibi summo regi sacrificia

Basiliscus

offerunt. Basiliscus grece regulus interpretatur latine, eo quod rex serpentium sit adeo ut eum videntes fugiant, quia olfactu eos necat. Nam et hominem si aspiciat interimit, siquidem et eius aspectu nulla avis volans illesa transit, licet procul sit eius ore tamen combusta devoratur. A mustelis tamen vincitur quas illic homines inserunt cavernis in quibus delitescit. Ita latet ipse itaque mustela visa fugit quem ipsa mustela persequitur et occidit. Nichil enim parens ille rerum sine remedio constituit. Est autem animal semipedale longitudine albis maculis resparsum.

Basis

Basis est id quod supponitur columne et continuit, id est accipitur pro fundamento. Item basis dicitur optima pars plate.

Basium

Basium id est osculum quod datur uxori, quod filiis, quod scorto. Item basium est blanditie indicium voluptatis uxoris. ~~Basia coniugibus oscula dant amicis~~.

Bastina

Hec de matre verborum. Bastina est vehiculum scilicet portatura duorum equorum. Batus id est eadem mensura secundum Remigium quod est ephi scilicet trium modiorum id est tertia pars cori et batus deputatur ad liquida licet in aliis rebus etiam habeatur, et ephi deputatur aridis ut patet in Exodo.

Be

Bedulanea nomen arboris. Capitulum. Beelphegor interpretatur simulacrum ignominie. Beelzebub sicut dicit Isidorus Ethimologiarum viii idolum fuit accaron quod interpretatur vir muscarum. Zebub est musca. Bel idolum Babilonis fuit et interpretatur vetus.

Belliger

Belliger id est dicitur bellum gerens vir fortis, preliator duellio sepe vocatur. Bellum gero, as, re, id est pugnare.

Belua

Belua dicitur vorax et silvestris bestia sive marina. Behemoth de quo habetur Iob xl. interpretatur animal sive animalis vel bestia vel bestialis. Ita dicit Remigius et Isidorus Ethimologiarum viii sic ait: Behemoth in lingua ebreorum in latina lingua animal sonat, eo quod de celis ceciderit primo suo ut animal effectus. Et non quod secundum dominum Remigium et Isidorum et secundum omnes antiquas biblias et libros originales behemoth incipit ab b non vehemoth in veritate.

Ben

Ben scriptum cum ly dicitur ornamentum colli quandam aut confectum; cum ly dicitur ben id est fibula vel clipeus. Beda fuit nomen cuiusdam magistri. Unde componitur benedicit. Iob ii. Benedic deo id est maledic. Beneficus tamen dicitur benefactor largus benefaciens. Hec de matre verborum. Beneficentia id est beneficium.

Berillus

Berillus lapis est similis smaragdo in viriditate.

Betamen

Betamen mensis tertius id est mensis septembris. Bedellium est arbor.

Belphegor

indie et arabie / rm pluria ē arbor nominatissima nigra simil' olive in folijs & robore ex qua lacrima est translucida gustu amara bene odori fera q̄n vino ē pfusa taz gummi quā arbor dicit' bedellium ~~Bib~~

bi. Biblicus qd ponit in legēda sancte tecalie idem ē qd le bilis .i. de Iuto fact' ad bibendū sanguinem ul' retinēdū adiciū ē ul' atra quadā dicit' vbi fie bant It' de mire colorē biblicis .i. duplicibus linteis Biblei erant hitatores ciuitat' q̄ biblos dr̄ que & gobel vocat' Bibliote ca te ē armariū siue reposi toriū vt̄a dt̄ Ysidorg It' biblio teca ponit' p biblia dicit in legenda s̄ci Dominici inuenit'

Biceps te' dicit' aliqs qd habz duas acies ul' duo capita Bi color .i. duorū colorū vn̄ bi coloratꝰ ta tū Bidēs te' dr̄ ouis q̄ nascit' cū duabꝰ denti bꝰ Biga ge ē currꝰ duarū rotarū Bigamꝰ .mi. dicit' q̄ habet ul' qui habuit duas vxores Bilibris ē vas ca piēs duos sextarios ul' ē podꝰ duarū librarū a bis & libra Inuenit' et adiectiū Bilignis comunis g̅ē et hc̄ biligwe sir talingwis / s̄cz qui duas ul' tres lingwas nouerit ul' q̄ duabꝰ ul' tribꝰ lingwis loquit'

et p similitudinē biligwes & tales dicit' medaces & duplices qui aliud hn̄t in corde & aliud i lingwa ul' intestabiles qui nūc hc̄ habet in lingwa nūc aliud Bilbie ē vini ul' cuise Bilis fel ira bilū .i. amarū Bimatus tus tui dicit' spaciū duo rum anorū Et dr̄ abimꝰ a vn̄ qd componit' abis et anꝰ Bimꝰ em̄ dicit' q̄ h̄t duos anos / trimꝰ qui h̄t tres / quadrimꝰ q̄ hꝫ q̄tuor et inde bimatꝰ trimatꝰ q̄drimatꝰ spaciū duorū ul' triū ul' quatuor anorū Biothonatꝰ ti penl'a pt̄a dicit' bis mortuus abis & thona tos qd ē mortale / et pt̄ ee ad iectiuū & sbstatiuū Birotū ti ē inc' pt̄a corr'ta dicit' vehicliū siue plaustrū duarū rotarū Birrū birri ul' birrꝰ ri dicit' vestimētū grossū ul' pilosa vestis Bisextus ti pꝰ qua'or anos vn' dies adicit' Crescit em̄ p singlos anos quarta pars assis vnꝰ ~~Quarta pars assez compleuit ano bisextū~~ hoc est ~~de mire colorē~~ Bissꝰ si ē genus lini candidi et mollissimi / dicit' et ōme genꝰ pure candidissime Inde byssinꝰ a vm̄ cui mediam sillabā alij pducit alij uo corripiunt vn̄ ~~textū byssinū pducit corr~~ est vsus Bitalassꝰ dicit' locꝰ pielosꝰ in mar' vbi s̄cz duo concurūt maria sito in meo ꝯsistēte Dicit' etiam vestigiū luto impressū Deh' dictuū

xxxiii. Bitumen inis dicitur dicit Hug. genus e terre glutem. De quo dicitur in glo. sup Genesim scoto exponit sic. Bitumen e gluten fortissimu quo vincta ligna nulla violentia dissolui pnt et pducit ubique hat silbo. tu. Biuium vii dicitur locus ubi due vie concurrunt. Blasphemo as dicitur reprehende retrahe vituperare istas

bl

significationes ponit Hug. vo. Blasphemo culpo ul detraho ul reprehendo. Blasphema e penultima corr. a blasphemado dicitur irreligiosa reprehensio detractio vituperacio et e valde magnu peccatu maxime cu sit in deum vii dicit xii. Opus blasphema no remittetur i. blasphema q fit in spm sanctu. Opus e ibi gti ca9 blasphe.a nti. Blasphem9 a vm dicitur maledicens vituperator. Balteo as i. stulte et sine causa loqui vel dicitur dethe. ul declarare ul trepide loq aliquid. Ita dicit Hug. Blesus a vm i. balb9 vel dicitur bles9 qi fres9 qr va frug.

bo

Boanerges i. filius tonitrui. Bosferu ri ul bosferu me.a corr.ta. De quo in ytbdia scribitur locus est ul mare septetrionale qd bos enatasse dicitur. Boia e torques dapnatoru. Bolides dicitur me.a corr.ta ul bolis e dicitur massa plubi pqua naute explorant maris pfunditatem vo9 p bolide plubi dic massa significare pqua naute solet maris explorare pfundi. Bombos. c e vmis genus egestione lana sericu ul ipa purpura tosita. Bombicinu vii e ebriatu et e quedam herba qua septuaginta intp. tes dicunt hbam fullonu que in palestina in uirid et mor rentibus locis inuenitur et eandem vim hz qua et nitro ad lauandas vestes. Quid aut sit nitru infra vide. Bostar aris penulta pducta dicitur locus ubi boues stant sz stablin. Ita a locus ubi corpa homi cremabant. Botr9 tri dicitur dicit Hug. dicitur illud qd est in acino. si quidq ponitur pacino quidq p racemo quidq pro racemo ponitur xiiii ye. sed et h copt magnitudinem qz in vecte portabatur. Botrio onis dicitur id qd exit de sarmento et qd pendet de tangulo. Ita dicit Hug.

br

Brattea me.a corr.ta dicitur dicit Ysidor9 Ethymo. xviii. Est tenuissima auri ul alti9 metalli lamina. Idem papias dicit Bratteola le i. sutictoriu redimiclin ul ornametu brachioru. Bracia e dicitur locus q e int cor9 z cap. piscis

Brauium · Brauiu(m) dicit(ur) mun(us) vel corona victorie. It(em) dicit(ur) p(re)miu(m) vie vel cursus. It(em) aquib(us)dam d(icitu)r t(er)min(us) ad que(m) ludendo curritur, ad que(m) quis p(ri)us venit mercede(m) acci pit. Bria · Bria e(st) mesura vel vas pegnor(um). Bruc(us) · Bruc(us) q(ui)da(m) v(er)mis dicit(ur) a brouz q(uo)d e(st) breuis eo q(uod) breuis sit et breuit(er) durat. Bra chiloga phita bruma re(us) plata vel et dicit(ur) a bruma et bruc(us) et seto qua in bruma setat(ur) vel qua a bruto rodit(ur) h(ec) hug(o). Bruma · Bruma e(st) gelu yemis vel dicitur illud q(uo)d pendet de arborib(us) p(ro)pt(er) frigo. Brut(us) ta tu dicit(ur) stolid(us) insuls(us) stult(us) immod(us).

bub Bubal(us) li me(dia) corr(ep)ta e(st) aial magne fortitud(inis) s(ecundu)m bos siluestris vn domari no(n) p(otes)t nisi atuleo ferreo narib(us) infixo quo t(ra)ducat(ur). Vn bubala le pro femina ponit(ur). Bubo · Bubo o(mn)is auis feral a sono vocis nomen h(abe)t et etia(m) morat(ur) in cauernis. **buc** Buccel la le e(st) paruu(m) frustum panis vel q(uo)d bucca semel capit. Buccina · Buc cina ne me(dia) corr(ep)ta est gen(us) tube, et dicit(ur) a bucca et cano is. Bucul(us) li de quo in legenda s(an)c(t)i marci habes p(ro)p(ri)um no(n) loc(um). **bul** Bulla le vt d(icitu)r papas orna mentu(m) est regaliu(m) puero(rum) vel equor(um) vel camelor(um) maxime c(ir)ca colla simul in rotunditate bulle q(uia) aereo in aq(ua) inflatur quasi buliendo. Etia(m) inuenit(ur) p(ro) stella et sigillo papali et p(ro) veste quada(m). Bulio · Bulio is ire p(er)z. Burdo · Burdo o(mn)is est **bur** aial bigener(um) i(d est) (ex) g(e)n(er)ib(us) duob(us) natu(m) s(ecundu)m equo et azina sic mul(us) (ex) equo et azino. Vn(de) burdone(m) p(er) ~~dicit equos coiunctus azelle. Et mu lum quat mot(us) azell(us) eq(ue).~~ Bur gum · g(e)n(itivus) castr(um) vel villa. Vn h(ic) et h(ec) burgens(is). Bustu(m) · Bustu(m) ti idem **bus** e(st) q(uo)d sepultura. Buxus · Bux(us) xi femi **bux** g(eneris) dicit(ur) arbor, s(ed) h(oc) buxu(m) lig(nu)m ciuisde(m) arboris. Vn(de) h(ec) bux(us) tresat h(oc) buxu(m) t(er)este nescit.

Ca Cabul · Cabul in lingwa fenicu sonat displicere. Vn(de) 3^i^ Regu(m) ix dicit(ur). Et h(ir)am appella(ui)t opida q(ue) dederat ei rex salom(on) t(er)ram Cabul q(uia) displicuerat ei. Cab(us) · Cab(us) bi no(me)n e(st) mesure. De q(ua) quarti Regu(m) vi legit(ur). Et q(ua)rta pars cabi st(er)coris columbar(um) ve debat(ur) q(ui)nq(ue) argenteis. Emebat st(er)cora columbar(um) ut illis vice sal(is) condiret cibos. Q(ui)da(m) a(ute)m dicunt nomine st(er)coris vocari vesiclam gutturis in qua grana s(un)t i(n) stru ma(m). Catab(us) bi me(dia) corr(ep)ta vas cognariu(m). Cathmor · Cathmor aris quod antiqui dicunt cathmo. as idem e(st) q(uo)d ride(re) Ita dicit hug(o). Ca dauer me(dia) p(roduc)ta et neut(ri) g(eneris)

a cadendo dicit[ur] eo q[uod] morte te adeit. Cad[aver] aut[em] dicit[ur] cadauar q[uod] caro data v[er]mib[us] / ethimolo[gia]

Cad[us] est Cadus dicit[ur] sicut dicit Ysidor[us] amphora e[st] co[n]tines tres vrnas et e[st] masc[u]li[n]u[m] g[e]n[er]is.

Caladrion Caladrion sicut d[ici]t papias e[st] auis q[uae] in deutronomio papit[ur] no[n] manducari. Et subdit q[uo]d phisiolog[us] dicit q[uod] totus alb[us] sit. P[er] leuit[icum] xxi vocat[ur] caradrion q[uo]d id[em] e[st].

Calamistru[m] Calamistru[m] tri e[st] acus ferrea ul[tra] alt[er]ius metalli i[d est] similitu[din]e metalli calami facta q[uo] crine obtorquet[ur] vt crispi fiat ul[tra] q[uod] in igne ul[tra] in cine[re] calefacere solent qui capillos crispat ut calamistrati s[un]t.

Calamitas Calamitas t[ur] dicit[ur] dapnu[m] infelicitas uel miseria que euacuat[ur] om[n]i bono p[ro]p[ri]e calamitas e[st] / q[ua]n[do] aliq[ui]s m[ortalis] h[abe]t nec in re n[ec] in spe n[on] m[inimu]s nec optius. Dicit[ur] aut[em] calamitas a co[m]minuc[i]o[n]e calamis cum grando segetes deiecerit.

Calam[us] Calam[us] e[st] canna ul[tra] stipula segetis. It[em] calam[us] e[st] pena sc[ri]ptor[is]. It[em] p[ro]p[ri]um nom[en] arbor[is] e[st] z fluuius capanie. Dicit[ur] et[iam] sp[eci]es aromatica. It[em] calami in candelabr[is] erat partes nodose siue gemelate admod[um] calami qui e[st] canna. Vt habet[ur] Exodi xxv vn[de].

Calat[us] Calat[us] ti me[n]sura corr[ep]ta i[d est] coph[inus] ul[tra] canistr[um] de p[a]rui[s] v[er]gulis factu[m]. Calcane[us] a calcando d[icitu]r illa pars pedis q[uae] sub talo e[st]. Vn[de] calcar d[icitu]r quia in calce ul[tra] in calcanes religa[tur]. Ita d[ici]t papias. Calcedone[us] ei[us]

Calcedon[ius] lap[is] e[st] p[re]cios[us]. Et sicut d[ici]t i[n] Glo[sa] sup[er] Ap[o]c[alipsim] h[abe]t colorem palle[n]tis lucerne h[abe]t z fulget sub diuo i[d est] a[er]e in domo obscur[us] e[st] o[mni]b[us] o[mn]i[u]m sculpentiu[m] argumet[is] resistat radys sol[is] ul[tra] digittor[um] confricac[i]o[n]e[m] calendes palleas ad se trahit. Calcatrae dicit[ur] pede pcutte / et tu[n]c e[st] actiuu[m] It[em] calcatrae e[st] vesiste / et tu[n]c e[st] neut[ra]le Et dicit[ur] a calce. Ita d[ici]t hug[uicio].

Calcul[us] Cal[culus] li gen[us] lapid[is] durissimi Deq[ue] ysaias / et uolauit ad me de seraphim et in manu ei[us] calcul[us]. Glo[sa] Calcul[us] lap[is] ygne[us] z carbuculo / qui p[ro]p[ter] flameu[m] colorem igne[us] d[icitu]r It[em] calcul[us] d[icitu]r minima pars ponder[is] / s[cilicet] quarta pars obuli It[em] calcul[us] dicit[ur] nu[mer]us. It[em] carb[o] It[em] lap[is] i[d est] vesica ho[min]is. It[em] gladius It[em] calculi dicut[ur] lapides minuti / quos antiq[ui] manu tenetes nu[mer]os co[m]ponebat. Vt d[ici]t Bre[ui]tasin[us] ~~Calcul[us] e[st] vacc[a] numer[us] s[e]c[un]da carbo Calcul[us] e[st] pondus minim[um] lap[is] ens[is] acutus vesica q[uod] lapis tibi calcul[us] e[st] vocitad[us] vltim[us] v[er]s[us] no[n] e[st] de grecismo~~

Caldaria e[st] dicit[ur] lebes q[uo] caldaria / et d[icitu]r a calid[us] calida calid[um]

Calibs b(e)c masculini gen(er)is est que
dam gen(us) duriss(imi) Calid(us) da
dum i(d est) subdolus v(er)sut(us) et c(om)pa(ratur)
Caligo ab media p(ro)ducta. i(d est)
cecu(m) fieri u(e)l obscurari in visu Ca
ligo; g(e)n(er)is e(st) umbra de sp(iss)itu
dine aer(is) c(on)fecta Caligo ab
me(di)a corr(ep)ta e(st) caligas induere
Call — Callis lis masculini g(e)n(er)is e(st) via
u(e)l semita compendij (pro)p(ter) t(ame)n
callis dicit(ur) via trita transitu
pecor(um) a calab(us) a(nim)al(ium) quib(us)
atterit(ur) Quid aut(em) call(us) sit vide
infra v(er)bo differentiales ~~Est o(mn)a~~
~~in callis habitare (ani)alia cum~~
~~[illegible] callis pecor(um) sit~~
Caluaria — semita callis Calvaria rie e(st)
sup(er)ius os capit(is) h(uma)ni sup(er)
cilijs eminens Unde locus q(ui) ebrai
ce dicit(ur) golgotha calvarie loc(us)
nominat(ur) a calvis ossib(us) quia
de consuetudine in eodem loco
capita dampnator(um) truncabant(ur)
Et no(ta) q(uod) in usu v(er)bor(um) scribit(ur)
Caluicium — q(uod) debeat neutralit(er) p(ro)ferri Calui
cium et calvicies et calvaria s(ecundu)m
Hug(uccionem) dicit(ur) locus sup(er) duo sup(er)
cilia possum(us) t(ame)n dice(re) q(uod) calvi
ciu(m) et calvicies dicit(ur) defectus
capillor(um) in calvaria (pro)pt(er) quod
et calvus d(icitu)r It(em) s(ecundu)m antiquos
differu(n)t calvicium et calvicies
et calvaria q(uia) calvicium et cal
vicies dicu(n)t(ur) de defectu capil
lor(um) capitis ho(mi)nis vivi calvaria

vero mortui ho(mi)nis Calu(m)niator a
dicit(ur) false criminator, et regit d(ativ)um
et acc(usativum) Unde calumniare Call(us) — Callus
li ma(sculini) g(eneris) d(icitu)r duricies pedum
qua(n)doq(ue) tamen callu(m) facere e(st) duri
cies manuu(m) interior Ite(m) call(us) li
dicit(ur) cutis lardi Calx cis e(st) posteri — Calx
or pars ped(is) et tunc e(st) masculini
generis It(em) calx e(st) lap(is) decoct(us)
i(d est) cementu(m) et tunc e(st) femi(ni) generis
Calleo c(om)ponit(ur) et dicit(ur) occalleo — Calleo
i(d est) obdurare callu(m) facere ab (h)inc v(e)l (h)ic
occallescat i(d est) incipit sanari Cama — Cama
came dicit(ur) gen(us) lecti brevis et
c(ir)ca t(er)ram et hec cama, came invenit(ur)
in Ambrosio de officijs s(ecundu)m Hug(uccionem)
Camelopard(us) di e(st) bestia alb(is) — Camelopardus
maculis undiq(ue) sparsa capite ca
melo similis collo equino pe
dib(us) bubalo et p(ro)creata membra par
do Camelion ont(is) e(st) bestia va(ri)e — Camelion
to vivens diversa varietate (con)sp(er)sa
ut pard(us) sub aspectu colorem
mutans v(er)bo require i(n) salemandra
Camel(us) li e(st) a(nim)al gibbosu(m) Cam(os)
e(st) nomen ydoli Campiductor — Campiductor
i(d est) ductor u(e)l capitane(us) alior(um)
a capius et duco Cam(us) mi est — Camus mi
gen(us) asp(er)i freni quo equi et
azini coercei solent et est la
que(us) quo ligatur canis Camal d(icitu)r — Camal
eo q(uod) concava sit in mod(um) came
concave, sane canale g(e)n(er)e femi
neo melius p(ro)fertur q(uam) in mascu
lino Ita dicit ysidor(us) et Hug(uccio) cu

eo concordat Invenitur hoc carnale
in eadem significatione / s; prius dictum
Cancellaria — prevalet Cancellaria ie penultima
producta e dignitas secundum quam
aliqui litteras missas principibus
legunt Unde hic cancellarius rii
qui e talis dignitatis Cancellus
Cancellus — li dicitur apodiato Ita accipitur
Cruarti Regum p^o Item dr fenestra
reticulata Unde proverbiorum vii Item
secundum Hug(utionem) cancellus dicitur ala
pallacii parvum foramen parietis
intersticium inter propugnacula et paries
Candates — qui claudit chorum Candates non
e dignitatis media producta Omnes
enim regine ethiopum dicebantur
candates / sicut romani impera
tores cezares Illud enim regnum
Canicies — per feminas regebatur Canicies enim
e senectus ~~Canus~~ Canus a canus quod
ad senectutem pertinet Canus in
e capillus albescens in capite
Caniculares — vetustati Caniculares dicuntur dies
quibus canicula i. stella sit dicta
Canistrum — regnat Canistrum ri e vas de fro
ndibus palmarum textum ad panes por
tandos vel quod sit fissis cannis con
textum unde et non accipitur / et e
Cano — idem quod sporta Cano is cecini
signat aliqualiter cantare aliquem
modulari vaticinari laudare de
re mitrice scribere Canopium media
Canopeum — producta e rethe subtilissimum quo
repelluntur culices et musce circa
lectos dormientium / et maiore

nobilium / sicut nunc fit super quadam
altaria / et e inferius latum et in
summo acutum / vera corrupte ebraice
dicitur culos latine Item canopia
e egyptus / vel secundum antiquos
canopus et canopia e egyptus
unde canopicus ca cum i. egyptia
cus ca cum Unde ~~Canopus inter~~
~~napo prohibet canapum~~ cano
~~peo~~ Canor oris media producta
e cantus sive modulatio unde
canorus suavis dulcis laus
et purus Cantarus e vas vi
narium Canticum e exultatio mentis — Canticum
habita de eternis cum vocem
prorumpens Ita dicit Glosa in primo
psalmi Cantus ti 2e declinationis
e concorditas sive concordancia
vocis Chaos grece e confusio — Chaos
tenebre immense vel profunda
dimersio Item Luce xvi ponitur
chaos pro impossibilitate mu
tandi vitam et statum / et ubique
neutraliter unde ~~Est chaos in~~
nus confusio principiorum Cappa — Cappar
ris media correpta e genus fructus
simile lentisco in oriente nascitur
agrestis nomen traxisse videtur
ab eo quod habeat in summitatibus
signum seminum rotunda capitel
la Capedo inis feminini generis dicitur — Capedo
ingenium studium vel spacium Ca — Capesso
pesso sis si. sivi unde desideratum

e cape cu desiderio, et prape in
venit' Cruudaz pferut h' vim
in sto ut capesto etc qd sn dubio
nichil est, et facit supinu ca
capesatu. cu ista oia po'
Hug. Cappitau e ob ciuita
Capitellu Capitellu li e illud quod
sup columnaz ponit' Caprea
ee me' corr' e capra sil-
uestre, que et ibex etc appella'
Capitoliu Capitoliu dicit' a caput, eo
q ibi senatores, et caput ciuit'
conuenati, sicut i capitlo clau
Captabat in auaz iusti strales h et Hug. Captabat
in auaz iusti i auide appetebat
malu iusti Captq. ta. tu quo
tiens componit' cu signif'icatione
dictione significate mebz ff
signif'at cardinaz mebri eius
dem vt mete captq oclis ca
Capulus ptus Capulq li e manubium
sive caput gladij Capulu li
dicit' funis quo indomita aia
lia comphendut' Caput a
capiedo dicit', quia caput ob
sensus, et quq ponit' pri
cipio vt ibi in capite libri
scptum e de me, quq recipi'
pfine Ut Extia' .... heat
Capricornus responsu caput tuu Capricor
nus e aial qd ... dz
Captq tus tui i capacitas
Caracter Caracter est vt habet' ...

papia grecu est, et dz latine
ymago nouus volt9, effigies
forma stilq figura lra ferru
quo nota pecudibq imponit, unde
et ipa nota caracter dicit' Ca Caradrion
radrion ul caradrius ... e auis
albi color' Carbasq e uelum Carbasus
nauis qr carens base i sustenta
mento inferiori, et e etroclitum
in gne' ... Carbasa una ...
Carbuclq e lapis preciosissimus Carbuclus
sic dictus, quia qr carbo e igni
tus cuius fulgor nec nocte vi
citur, lucet em in nocte adeo
ut flamas ad oclos vibrat
Cardiacq dicit' ille q patit' Cardiacus
infirmitatez in corde, et dicit'
a cardian qd e cor Cardo inis Cardo
dubij g e pars ostij que vti'
in foramine, et ponit' quq p
ipo foramine Itc cardo dicit'
extremitas alicui rei uel celi l
aliorz Itc ponit' particlo ul
poportunitate vn pobiale e
rem esse in cardine i i articlo
ul poportunitate, qui em in
cardine e leuit' pt intrare ul
exire Carduus trissilbm pdu' Carduus
v est herba spinosa mordax
z austera i. osseth, cuius sucus
allopiciaas i fluxus capillorz
curat, et scdm Dyascoridem
radix eius in aqua decocta

Carectu | Caribdis | Carica | Caries | Carina | Carisma | Carimo | Carpasius

cupiditatem bibendi potatoribus ministrat / matrici utilissimus est cibus iuvans ad masculos procreandos Carectu ti est locus plaustri ubi crescunt carices Est aut carex sicut papias et ysidorus e herba acuta et durissima secundum hugo dr carina plaustri Capsa i cista ubi aliquid reponit et per qualibet parva domo movemtur Un het capsula et h capsella ambo diminutiva Caribdis vorago gurges fosse psi de latine profundi baratro caribdis dicta eo quod gurgitibus occultis naves absorbeat Carica ce media correpta e ficus sicca sive pasta et grossa Caries ei i putredo Et sicut dt hugo caries e proprie lignorum putredo ul aliorum corporum / et h caria in eodem sensu Carina ne media producta est venter navis / ponitur et quandoque pro ipsa navi Carisma tis neutri generis dicitur donum spiritus sancti a caris quod est gratia Carimelus li e mos Carimo as ul carmnor aris i carima facere terminare dr et lanam carpere et purgare Un legitur in legenda sancti blasii Et corpus suum carminabatur pectinibus ferreis i lamabatur h hugo Carpasius sy e color similis auro ul ut quidam dicunt viridis It carpasii coloris i auri coloris Ita dt gloss Ester primo

Carpentarius | Carpo | Cartallu | Cartilago | Carruca | Casa | Cassia | Cassidile | Cass | Casleu | Castimonia

Carpentarius dicitur faber lignarius Carpentu ti e genus vehiculi porripatitu con strata carpeta i rostri madenaa / sicut curru ferrati Carpo pis psi ptu dr reprehendere euellere continuare Cartallu li e canistrum ul cophi nus Ut dt hugo vasculum vimineum quod solet habere vindemiatores in aliquibus partibus Cartilago inis producit in medio secundum hugo / et e naris ul auris ul alterius rei ossea teneritudo sive os molle et sine medulla ut sunt costarum extremitates et operta ossium que movent Carruca ce media producta e vehiculum Carrus ri e genus vehiculi sicut currus Casa e est parva domus / sicut tuguria pauperum a cadendo quia defaci li cadit Un casula diminutivum parvola domus Cassia e e arbor aromatica / et secundum auctores debet scribi per duo s Cassidile is media producta e pera aucupis ubi reponuntur aves capte It cassilis idem penultima producta accipitur pro eodem Cassis idis idem e quod galea Item cassis is i rethe Unde Cassidis galea capitur secunda casse retecta Casleu i december Casma i fulgur Castimonia i castitas

Castra | Castra dicit[ur] multitudies co[m]itatus tu in p[ro]cinctu p[er]gu[n]t aut in ito quolib[et] itine[re] demorant[ur] [et] dicit[ur] castra q[uasi] casta eo q[uod] ibi castra[tur] libido Nam olim hys nu[n]q[ua]m i[n]t[ra]bat mulier Castrametor | Castrametor ar[is] p[ro]ducit ubiq[ue] hac litt[era] e Et s[ecundu]m hug[wicionem] e[st] dicto com posita a castr[is] et metor ar[is] Est aut[em] castrametari id e[st] q[uo]d diuide[re] u[e]l pone[re] u[e]l mutar[e] cast[ra] possu[n]t et[iam] e[ss]e due partes in eodem sensu Nam metor ar[is] p[ro]t rege[re] actin Castimergia | Castimergia e[st] gule co[n]cupiscencia u[e]l ventris ingluuies et dicit[ur] sic eo q[uod] no[n] facit castos Catablin | Catablin li dicebat[ur] loc[us] publ[icus] i[n]stery in quo actiua publica custo diebant[ur] s[cilicet] clausu[r]a a caluu Cataclisim[us] | Cataclisim[us] dicit[ur] diluuiu[m] vni u[er]sale et dicit[ur] a cata q[uo]d est vniu[er]sale [et] clima t[is] q[uo]d est vniu[er]sal pars q[ui]a g[e]n[er]alit[er] fie bant p[er] q[ua]tuor climata mu[n]di Cathafrigy | Cathafrigy ozo me[ntio]a p[ro]ducta et co[m]mu[n]is g[ener]is fuer[un]t h[er]etici qui no[n] in ap[osto]los i[m]mo in se sp[iritu]m s[an]c[tu]m dixerunt advenisse quor[um] au[tem] ctores fuer[un]t mo[n]stan[us] prista et maximilla Catacube | Catacube ce lota sic dicta v[e]l sicut dicit[ur] in m[ar]te vbor[um] catacube dicit[ur] sepultura u[e]l cripta Catalog[us] | Catalog[us]

dicit[ur] n[u]m[er]us ordo u[e]l series Catamane | Catamane nen[tis] p[ro] mane s[cilicet] diluclu[m] a cata q[uo]d est p[ro] et mane u[e]l catamane i[d est] om[n]i mane a cata q[uo]d e[st] vniu[er]sale et mane Cataplasma | Cataplasma t[is] neut[ri] g[ener]is dicit[ur] inductio emplastr[i] medica[men]tu[m] It[em] cataplasmare i[d est] emplastr[um] suppone[re] Catapletto | Catapletto o[mn]is m[ort]ificatur co[m]pitu[m] S[ecundu]m alia[m] f[ormam] cor pom[itur] q[ua]n[to] obiurgato Ecc[lesiastic]i xxxi b[=]et p[otes]t dici catapletta tto a cata q[uo]d est p[ro] [et] pletto t[is] q[uasi] s[cilicet] cata e[st] ripa q[uo]d se se plectu[n]t i[d est] pu[n]iu[n]t Catarracta | Catarracta te e[st] via subtranea q[ua] aq[ua] subt[er] discurrit Vn[de] p[er] simili tone[m] in celo dicu[n]t[ur] catarracte nubes u[e]l discurs[us] uel meat[us] pluuiar[um] u[e]l tonitru[um] Ita dicit Hug[wicio] S[ed] in hystoria d[icit] m[a]g[iste]r catarracte celi i[d est] fenestre ap te su[n]t s[cilicet] nubes Catarr[us] | Catarr[us] ri e[st] flux[us] humor[is] a capite qui du[m] ad fauces venit bran cus du[m] ad toracez vocat[ur] [et] pul mone[m] tisis dicit[ur] Catarr[us] et[iam] dicit[ur] humor a b aure uel oculis fluens Ita d[icit] hug[wicio] Catasta | Catasta e[st] gen[us] pene culeo simil u[e]l lectus ferreus vt habet[ur] in le genda s[an]c[t]e dorothee Catecumin[us] | Catecumin[us] a vm dicit[ur] aliq[ui]s instr[u]ct[us] i[n] fide

Catedra ꝭ nō dum baptisat⁹ Catedra e
Caterua est sedes doctorꝫ Caterua e est
cetus siue societas siue turma
Catuatim Catuatim e aduerbiu ggregandi
Catesizo Catesizo ul catetizo qd idem e
penultia pducta vni actiuu et
significat plura que habent
p hos usus ~~Ci quis confirmat~~
~~reprehendit siue refutat Instat~~
~~informat docet imbuit hic~~
~~catezizat~~ et dicit acates qd
e doctrina ul loco doctrine
Catesizor aris accipit passiue
in predict significatonibus
Categoriso Categoriso as are i pdico as
Catinum are Catinum vt dt Isidorus e
vas coquinariu fictile qd melius
sonat in neutro quam in masculino
gne accipit sicut et salinum d
vas aptu sali v⁹ ~~Sed capies~~
~~vinum teneat vas dico catinu~~
fictile ul luteum facies finge li
Catolicus geu Catolicus ca cum est recto
vniusalis ul gnalis Naz vite
greci catolicon uocat Ita scbit
Cathomus in matre vboz Cathomus nu
mea corrta dicit flagellu ul
vga ferrea Catuli abusiue dicit
qualibz bestiaz filij Naz ppe
catuli canu st pdimitoz dicti
Cauco Cauco omis dicit vitato uel
Cautela obsuato Cautela e sptiu qo
cauemus nos Ut hēt ~~luce xvj~~

Et dicit acauco as Cauea ee
e carcer ul locus concauus vt
aues ul aialia includitur
tauerna dz idez Caullo as Caullo
z caullor ari i calumniari
deride contende cu victo io
cari aliquatulu decipe sicut
zophiste faciut Cathesia e Cathesia
mala cōposito mebroz Cau Caula
la le dicit ouile Cauma te Cauma
mea corrta dicit estus calor
incendiu Caupo i accipiendo Caupo
dictus thabnarius pessim acce
cu vino misces Causidicus Causidicus
ci e qui dat ul tractat causas
assertor aduocatus Iudex orator
ul defensor vnꝫ depones dici
conqueri calumniari reprehende
ul inculpare It causari dicit
racōnez ostende v⁹ Causa
~~per causat quicq causat orbe~~
Causat ~~causa qui sapient agit~~
Cauterium sicut dt papias est Cauterium
ferrum quo vrunt infirm adcurad
It cauterum e ferru qo vrunt
dapnati ad significand vt viso
signo ab eis caueat It cautio
as z cautiat⁹ ca cu vn pma
ad tho in a Cauteriatus gnaliu
cōsciaz i corruptaz et peccatoz
cauteriaz inustaz v⁹ ~~Cauteriaz~~
~~ppe dicas in carne foramen~~
Caustica vr zageph Ita dt Caustica
~~in matre verborum~~ Cam

Cesarias is ne e obiectu suppe
cietu ee ul fieri pignorati
Cedar inde cesaries Cedar regio
sarracenorum dicta a cedar filio
hismaelis et dicitur ingredo uel
Cedes tenebre Cedes de femi gen oc
Cedo cisio ul percussio Cedo de si siud
e verbum neutrale et e idem qd
locum dare succubere recede co
cede Inde dicitur secedo quasi
seorsum cede Itm cedo de si
di sum aliud e verbum activum
qd signat scinde verberare
Vsus Cedo dono locum scindo
succubo recedo Itm cede est
contingere ul euenire vnde dicitur
bn cedit t et tunc ponit psonam
aliqn cedo ponit pdit et tunc
Cedron no hz plus nisi cedo Cedron
cedrorum gtiis greci pluraliter
dicitur ibi Egressus ihus trans
Celo torrentem cedron Celo as ac
dicitur sculpere pingere occultare
Vsus Qui sculpit celat suas
absondita celat et secundum
istam vltimam significationem
construitur cum dtiu acto vt
celo te propositum meum et sunt
multa alia vba que numerat
doctrinale in hys vsibus postulo
posco peto etc actos geminos
Celatura h vba requirunt Celatura e
dicitur sculptura pictura occul
Celebs tacio et dicitur a celado Celebs

celibis inc a corr ta in trisillbis
communis gen dicitur celestem vita
ducens i virgo castus sine solli
citudine seclari ul sine vxore Ce Celethi pheleti
lethi et pheleti nomina dicuntur
inde lia Erat aut cortes su
legiones pugnatorum Dicitur
in hystoria hy dicitur fuisse sep
tuaginta iudices et sonat ce
lethi optimatores pheleti ad
mirables Celeuma te ppe et Celeuma
cantus nautarum Itm dicitur cantus
messorum qui collatis frugibus
fit eis communis Itm dicitur corp
cantatum in torclari Celibatus Celibatus
quarte declinationis e virgini
tas castitas Celte te est Celte
masculini gen e instrumentum
ferreum aptum ad sculpendum
et dicitur a celado Et nusqz e in
biblia vnde Job xix f vbi le
gitur quidam celte sculpantur in
silice Gregorius in originali
et antique biblie hnt certe et
nullus sanctorum oppositorum
ponit ibi celte Cementum a ce Cementum
dendo dictum e eo qd ceso lapide
surgat sz calce et minutorum
lapidum congregato et fundamen
tum domus dicitur cementum eo
qd fit de cesis lapidibus Ita
dicit hug vnde cementarius
qui cum cemento opatur et in vicium
lucratur Cenaculum et cenatorium Cenaculum cenatorium

Cenodoxia — loca cenandi Cenodoxia e i ceno
sa gla et vana, sicut est gloria
Cenobiu — mundana Cenobiu .y. i monaste
rium sz commus hitato pluium
vm hit. et h cenobita qui ul q
locu istu inhitat, et dicit a ceno
Cenos — qd idem e qd ordo Cenosus a
Censeo — vm i lutosus sordidus Censeo
es ui suadere iudicare iubere
statuere deliberare nominare extisti
Censura — mare numare Censura e i iudiciu
vigor seueritas mensura vindicta
Centru — sententia ptas decus h hug Ce
trum .ri. dicit punctus in me° circuli
ul altius rei aquo equaliter
distat quelibz pars circumferentie
Vñ in quodaz ymno feriali in q°
cantat Terre lucidu centro poli
Ibi centro point p sole, eo q in
Centurie — medio sit planetarum Centurie
cu, sut partes quatuor in centum
diuise quib° psunt centuriones
Centurio — Centurio omis qui est sr centu
Cenu — Cenu ni i lutu Cenolentus ta tu
.v. lutosus spiritus fetidus inmundus
Cephas — Cephas dictus e petrus eo q in
capite aplorum sit constitutus
Cephas enim grece caput latine
dicit et ipm nome in petro
Cephalia — firmu e Cephalia e dicit ve
Cerastes — na capitis Cerastes tis et cera
sta te e serpens hns duo cor
nua arieti silia Ceros enim grece
latine cornu dz Gen xlix c
Cerimonie — Cerimonie dicunt obseruationes

moralia iudicialia cerimonialia promissa et sacramentalia

sacrorum ul religionis siue sac
rificia costituta Et no q i lege
et in pphetis quibz erat quorum
notitia valde nccia e sz mo
ralia Judicialia cerimonialia
promissa et sacramentalia Mora
lia erant precepta decalogi Exo
di xx Judicialia erant illa
dequib° hetur Exodi xxj°
Si emeris seruu ebreu et
huiusmodi que ptinebat ad
pacem int hoies conseruanda
Cerimonialia erat i differen
tys sacrificiorum in districtou ci
borum in expiaton inmunditiarum
in obseruaton sollemnitatum
Dequib° hetur fere i leuitico
ptotum promissa erat ad alli
ciend, sicut pmissio terre latte
manatis et melle Exodi iij°
Ecce mitto angelum meu etc
et pmissio de omi bonorum
multiplicatione Leuitici xx
vi a Si in preceptis meis am
blaueritis etc Sacramentalia
erat figure sacramentorum
noue legis, sicut e sacrame
tum phase Exodi xij Et
vitule ruffe Nm xix Et
pnt dici cerimonie qi cari
monie vitat qd est gratia
et mone defectus qi defectus
gratie, quia huiusmodi obs
uane gratiaz no coferebat

Cerimoniai — Cerimoniai e psacificia venerat
Cerrus — et dicit ce deponetale Cerrus
a vin dicit fulis parvus mat-
uatus acclivus sedulus preclarus
Cervical — mundus Cervical lis me a producta
in recto e pulvinar ul cussinus
Cervicatus — Cervicatus ta tu penultima p ta
dicit superbus suos contumax
Cervicatus — z dicit a cervice Cervicatus
penul a corr ta i iuxta autem
Cervix — Cervix cis fem gen dr collum
sive vena colli Cerusia ace-
tere i fruge vocat est enim
potio cofecta seminibus frumenti vario
confecta Ita dicit in matre
Ceruleus — verborum Ceruleus a vim dicitur flavus
Cezaries — ul glaucus admodum cere Ceza-
ries ei e capillatura sed onis
Cespes — Cespes di terra cum herbis evulsa
Cespito — ul frutex ul virgultum Cespito
as me a corr a i cado ul offendo
Cete — seu fodio Cete neut gen z plur
nui inde le sut inmensa bel-
uarum corpora in mari montibus
Cetus — equalia It cetus ti dz pisces
similit magni corporis qualis
fuit cetus qui concepit Ionam
cum alios tante magnitudinis
fuit ut instar obtinet insule
dicente propheta Ione 2o De ve-
tre inferi clamavi Cetus tus
tui dicitur multitudo sotietas copia

Et Chatus me a correpta
dicit a ch [illegible] Isidorus

Ciborium e ornamentum sup altare — Ciborium
quatuor columellis sustentatum
Citada e quidem omnis et het — Citadi
in legenda sancti francisci Ci- — Citor orf
tor orf neutri gen e genus legu-
minis triangulare Ciclas dis — Ciclas
fem gen e vestis a rotunditate
sit dicta sursum stricta z deorsum
lata et ampla Ciclus i circulus — Ciclus
papias dicit Ciclops pe me a — Ciclops
producta dr gigas monstruosus
hns tm unu oculum i frote In
ciclopes a vin De quo hes in
legeda sctorum tyburtii z suzane
Cidaris is e mitra seu infula — Cidaris
potifical et e ornamentum ca-
putis Cignus in canendo dicit — Cignus
eo qd carminis dulcedinem modu
latis vocibus fingit Et dicit
in volgari labanz Ciliarcha — Ciliarcha
dicit princeps sup mille acile
greca figura q signat mille
z archos princeps Cilla dicit — Cilla
proprie ancilla ul pedisequa
sive [illegible] ~~[illegible]~~
~~cilla [illegible]~~ Cilicium — Cilicium
vestimentum ex pilis camelorum
contextum de quo antiquitus [illegible]
ria fiebant Cima e est summitas — Cima
olerum ul arborum In decimare
pro positom i cimas auferre
Cimba e est navis ul navicula — Cimba
Cimbalum li e instrumentum musicum — Cimbalum

parvissimum scilicet viola cop[er]
impositis metallis facta que ictu
Cimos — reddit sonum Cimos est masculi
generis est vinus valde fetidus i. plusquam
Ciminile — Ciminile is dicitur vas aquari
le ad abluendas manus hug[uccio]
Ciminum — Ciminum grece est quoddam semen
aromaticum coloris pallidi scilicet
Cinamomum — kumyn Cinamomum mi est quedam
arbor aromatica cuius cortex
Cinara — est in modum canne Cinara re
media correpta est vas musicum et
dicitur a cieo quod est movere, quasi
ciens i. movens aerem sono suo
quia cietur i. movetur ad sonandum
Cinare — Unde ait papias Cinare sunt
cinitabula, que percussa in modu
los concinunt Cinitabulum est instru
mentum quo citatur i. advocatur
Cicinni — Cicinni dicuntur capilli a capite
mulierum dependentes Item
cicinnus dicitur collectio capillorum
Cinctorium — in unam seriem Cinctorium dicitur
Cinephes — illud quo aliquis cingitur Cine
phes sicut dicitur in hystoria mu
sce sunt subtiles adeo ut visum non
acute cernentis effugiat et corpus
cui insident acerbo terunt stimulo
Et Isidorus xii Ethimologiarum dicit
quod sint musce minutissime acu
leis permoleste Et nota quod septua
ginta interpretes perciniphes a
nominatione posuerunt i. musca ca

nina Et hic ciniphes is dicitur
a cinos quod est canis Cinoglo
ssa est herba similis lingue — Cinoglo[ssa]
canine Et dicitur a cinos quod
est canis et glossa lingua Ci — Cinom[ia]
nomia grece musca canina
latine Ita dicit Isidorus Ethimologiarum
xii, et est musca venenosa
Et dicitur a cinos quod est ~~musca~~ canis
Et papias dicit, quod non est
musca canina sed omnia Et
hec idem dicitur in mire vborum Ci — Cinus
nus ut ait hug[uccio] arbor est ut
dicunt lentiscus Est autem ut
dicit glosa Daniel xiii arbor
humilis cuius foliorum sucus fissu
ras labiorum vel manuum conso
lidat Magister in hystoria dicit
Circinus ilex et lentiscus idem
sunt Vide infra ubi exponitur
lentiscus Cio cis ivi quarte coniu — Cio
gationis non incipiendo ab s
sed a c unum accusativum est idem quod
vocare Unde cantatur i. primo
Ihym cieam vocabo Cios cis i — Cios
eodem sensu accipitur Cipar — Ciparth[os]
thos i. princeps Cipres ri est — Cipres
arbor aromatica semen
habens coriandri simile album
quod coquitur oleo et quod inde
exprimitur cipros vocatur Unde
regium unguentum patet Item cipros

est insula quedam in mari pamphilo quidem quondam opidum insignis famosaque divitijs maxime erat. Ibi enim prima huius metalli inventio et utilitas erat. Circa citer, et tamen sit differunt, quia circa pertinet ad tempus, ut circa annos x et ad locum ut circa ecclesiam. Citer vero ad numerum tantum, ut citer mille annos viros. Circum tantum ad locum, ut circum montem. Unde dicit papias, quod circa est adverbium temporale, citer numerale, circum tantum locale. Sed in predictis exemplis sunt tantum prepositiones. Circius in media torreta apud carpetanos dicitur quod agendo edificia facit circulum. Unde circulo dicitur, vel dicitur quasi circinas quia cotosa habet brachia quorum unum fixum est in centro, reliquum vero nat in circumferentia. Unde circino as i. circuire vel circino operari. Circumcinnatas est omnis genus participium tegens sive ubique operiens. Circumfundor eris i. circuitu cingo. Circumpedes dicuntur sandalia, dicuntur etiam obsequia suorum ut ipsi sui obsequentes sint circumpedes dicuntur ita ut dicit papias et est masculini generis secundum hug. et declinatur secundum hug. hic circumpes huius circumpedis

Circumscribo secundum hug. dicitur circum cingere circuire concludere includere stringere vel removere. Item quandoque ponitur pro circumvenire vel decipere. Inde circumscriptio, circumscriptus, ta, tum, et hic et hec circumscriptibilis, et hoc circumscriptibile. Circumseptus, ta, tum undique circundatus undique cinctus. Circumspecto tas, are i. frequenter circumspicere. Circumvenire dicitur decipere, et proprie quando sit verbis. Item dicitur circumvenire cingere ut circumvenire eum i. circum dare vel circumcingere. Item ponitur pro circuire. Unde dicitur in genesi Cum fallit verbis aliquem circumvenit illum. Cum circumvenio vel circuitu loca multa. Cirena est regina libie que ponitur composito nomine civitatem cirenensem condidit, a qua est libiam cirenensem vocavit. Cirographum phi, vel hoc cirographus phi dicitur a ciros quod est manus, et graphus scriptura. Inde dicitur manu scriptum sed cautio que fit propria manu debitoris. Unde cirographus scriptura ~~quo confirmato pacti procurat circa manus res vendentis et emeti~~ Cirogrillus est bestia spinosa maior ericio. Cirpus per i est iuncus planus non nodosus. Inde cirpeus ea um. Cis adverbium loci i. exista

Circumscribo
Circumspecto
Circumvenire
Cirena
Cirographum
Cirogrillus
Cirpus
Cis

parte Unde dicitur citra, et sunt
eiusdem significationis, nisi quod
cis est tantum locale, citra quoque loca-
Cisterna le quoque temporale Cisterna sicut dicit
papias est locus profundus ubi
Citaredus colliguntur aque fluuiales Citare-
dus di penultima producta est qui psal-
Citatus lit cithara Citatus ta tum id est preceps
inconsideratus Citior co positiuus
acito planctus Nullam ego rem
citiorem apud homines esse reor
Citonea quam famam Citonea esse id est quitten
est genus pomorum odoriferorum
Item dicitur citoneus uel cottanus
arbor id est quittenbovm Citra uel
ultra in hoc differunt, citra ad
Citropedes nos ultra illud Citropedes
cognea vasa cum tribus pedibus
C Clades dicitur secundum papiam de
feminino genere et est idem quod
pestilentia calamitas adversa
valitudo generatum contagium et
commune accipitur pro pestilentia
Clam Clam idem est quod occulte
secrete Unde clandestinus a um
latens et occultum Item aclam
clanculo adverbium diminutivum Unde
clanculus a um dicitur occultus et
dubius, quoque ponitur casualiter
tunc est preposicio, aliquando est adverbium
Clamis qualitatis Clamis idem secundum papiam
et Ysidorum est pallium quod ex una
parte induitur neque consuitur

sed fibla infrenatur Clanculum Clanculum
id est secrete et occulte Clango Clango
gis xi xi non clangui ut quidam
dicit proprie est tubarum Clangor Clangor
a clangendo dicitur sonus uel stre-
pitus Classis is est nauium multi- Classis
tudo vel dicitur una nauis Cla- Clauus
vus vi dicitur ferrum acutum quo
lignum ligno adheret Item clauus
dicitur repagulum Unde dicitur clauus
thabernaculi Item clauus est qui re-
git ~~thabernaculum~~ gubernaculum Et in hac
significacione ponitur proverbiorum
xxxi Item clauus dicitur vestis
qua peregrini deferunt crismali
mis partibus sub vestes digni
vocat Clava ~~fecit clauus aptat~~
~~clauus duo iungit Clauus te~~
~~ungitur vestisque sit tibi clauus~~
~~Indue te clauo rege clauus~~
~~preciutte clauo~~ Cleros grece Cleros
sors latine appellatur uel heres
et inde dicuntur clerici eo quod de
sorte sunt domini Clibanus media dicitur Clibanus
fornax, et est media correpta Cli- Clima
ma tis dicitur plaga uel pars celi
uel mundi Unde solet dici quatuor
sunt climata id est partes scilicet orie-
talis occidentalis septemtrionalis
et australis, mundus etiam dividitur
in septem climata Clinicus ca Clinicus
cum media correpta dicitur qui non
potest de lecto surgere sicut paraliticus
a clinis quod est lectus Clistere et Clistere

clisterium vy e instrumentu medi
coz quo strus infim in ventre
pducitatum fatuit opire Clivus
e ascensus modicus ul mons no
magnus ul descensus montis
sive flexuositas et dici acliis
es qd est inclinari Cluo is
ere dicit clarus ee pollere vi
gere ht de mir vborum

Copacius as dicit congre
gare adunare Coagita
ta i concussa et cocussa ut plus
capiat Coaglum li acogo gis
dicit quia cogit lac coagulari
Inde coagulo as vim actium
quidam pferrit p o ciraz sillbaz
quidez vero pvi qd forte me
lius est Coccinum in e filum
rubei colors sic dictu a cocco
flore qui cu maturus e i con
cha sua vinclim nutrit cuius
sanguine lana tingit et
fit coccinum inde Itez sup in
ysaie primo Si fuerit pcta
vra ut coccinu dt gloz idem
e coccus et coccinum et vini
clus copomt Coccus i tictua
mediu tenes int rubeum et cro
ceum Dicit etiam aliqn coccus
in masculo gne pcimus rubei
qui bis dicit tictus ut magis
coloret Cocitus ti penla loga
e fluuius infnal vbus viluiu

camenta ta dant cocite fluente
Coclea ee mea corra e ascensus
tortuosus et amfractuosus sicut so
let fieri in turribus ecclarum vbus
Dic cocleus turris scales testaqz
limacs Turris etia rotunda dicit
coclea Codthot obrutum e vin
Ezechiel xxvii dicit bissum
et sericu et codthot posuerit
in mercatu tuo p quo falsi
codices hnt coccu sz codthot
e va lra q in originalibus et
antiqs libris inveint Et ista
copomt gloz que dt cuncta ebrei
omnes pciosas mres hot noie
vocant ul spez mani qua primo
int nos copimt qi dicat ppt
defectu latinitats remansit
non tnslatu no em aliqua
dicto latia e equipollens ei
Cocodrillus li e mala bestia
in tra ul in aqs volas aut
quadrupes longitudinez plerumqz
q hns cubitorum viginti dentium
q et vnguium immanitate
armat nocte i aqs die in
humo quiescat oua in tra fouet
Codex cis est lib Coemo is
mea corrta in pnti sz pducit
in ptito e aquire ul simul
eme Coequo as mea pducta
in sillbis e siml equare Coeratus

Clivus
Cluo
Coaglum
Coccinum
Coccus
Cocitus
Coclea
Codthot
Cocodrillus
Coemo
Coequo

Cohes
Cophin9
Collactane9
Colaphiso
Collaps9
Collega
Colea
Collibeat
Collibiu
Colica

ca cum penultima producta est
coactus reprehensus Cohes dr
simul hes comus gr Cophin9
in media correpta vas virgul
factu aptu materie stercora et
portare terram Collactane9 a
vm in eodem latte vel tpe
nutritus Colaphiso ab ane
e in collu pcute vn colaph9
phi e pcussio in collo sicut alapa
in gena Collaps9 sa vm i de
iectus Collega ge socius in
officio comes e socius in via
vn9 Comus comites iugit via
mensa sodales Collegas facit
officiu socios labor vn9 Colea
e vni de qua°r humoribus corpis
que sut sanguis colea mela
colia et flegma et vn9 qsqz
humorum suu elemetu imitatr
sanguis aer colea igne mela
colia terram flegma aquam Sut
aut qua°r humores sicut q°r
elemeta q conseruat corpa ma
Collibeat i simul libeat ul pla
ceat Collibescit i ualde delecta
Collibysta te i mumusculai9
ul trapesita qui recipit collibia
i munuscula Collibiu by est
munusclm ut poma et nuces
Itm collibiu dicit ciu gen9 pe
cunie Colica ce passio abmti9
ul intestinis nomen assumsit

Collido
Colimb9
Collirida
Collirium
Collisor
Colo
Colobium
Colonia
Cologntida

xv Choroba yelithna Collido
dr de i simul cede conquassare
Colimb9 ubi e hba crescens
in aq ul circus virdes ul aqdu
ctus sz locus p quez aq defluit
Collirida de e panis simila
gine9 cranglars et frix9 Col
lirium rij e vnccio facta ad det
gendas feces oculorum Ita dr
Hug9 Collisor ors dr bellator
z pstrator a collido dr Colo
as are dr purgare fecis emit
te ul liquefacere Colo lis vi
significat multa hys vsibus co
prehensa Agros rus formas
supos colit atqz parentes hos
amat hc habitat ornat honorat
amat Predicta sic oppone
Agros amat rus colit habitat for
mas ornat supos i deu colit
adorando ul ei suiedo Colo
biuin by fuit veste longa
sine manicis cui9 vsus mo
in dalmaticaz est mutatus
Colonia e penl correpta et
dicit castrum ul vrbs quod
p defectu indigenarum nouis
colonis implet Itm colonia
dicit agricultura ul cultus re
ligionis Gordi xvj gloz Colo
nus agricola habitator incola
inqlin9 Cologntida tide ul
colocintida quod idem e et cologntida

coloquntida cucurbita agrestis et amara quasi vitis cuius se diffundit in sepibus fructu modico pomico et rotundo In hystoria .xxiii. Regnorum .4. habetur hec que sunt agrestes cucurbite amarissime minores hys que in ortis nascuntur Colossus dicitur aliqua res in memoria alicuius mortui facta Vnde hoc colosseum vel colisem quidam locus rome vbi erat olim ymagines omnium prouinciarum et in medio erat ymago rome tenens pomum aureum in manu secundum hugo Coluber est genus serpentis sic dictus quia colit vmbram Coluli est maior desipio vel clausula orationis Colubar ar neutri generis dicitur latibulum foramen vbi nidificant columbe Item colubar dicitur quoddam genus vinculi a collo quia aptum sit collo dicitur etiam colubaria lota coriaria in nauibus per que remi emittuntur Colustrum est lac nouum scilicet grauida Coma tis media correpta in sillabis est minor distinctio vel incisio vel sectio Vt habetur in prologo Job dicitur etiam breuis oratio Comaticus breuiter dictans a distinctio magis seu digressiuus

Et habetur in prologo Ozee Comando das di vel duui i. simul mandere vel comanducare Comeatus tus tui dicitur expensa que communia in itinere simul comeantibus Comedo cu sanguine est cui quis vestitur carnibus animalis quod quotiens modo oculo et co quitur autem sanguinis diluatur Comedia id est villicus cantus Commetariensis sis dicitur cancellarius Comettarius rii sic ponitur primum Esdre vi est liber compositorius vel rememoratorius Item comettarius dicitur compositor vel compositio dicitur etiam comettarii qui scribunt aliena gesta Comino is rei i. ornare vel platare Inde comptus ta tum i. ornatus decorus Cometariolus li penultima correpta dicitur paruus tractatus compositoris Comentu dicitur inventum compositum mathematicum siue medatum vel fraudulentia Vel secundum ... comentum est pluum studio vel doctrina in mente hitorum in vnum collatum et secundum hoc quilibet liber et quodlibet opus de aliqua arte compositum dicitur comentum sed in modo vsu comentum dicitur comentum liber compositoris scilicet qui deseruit compositioni sententie alicuius libri Comeo as

Colliqu
Colum
Coli
Colu
Coll
Colo
Colubr
Colustr
Coloqui
loqnt
Colossus
Colub
Coli
Columbar
Colustro
Coma
Comado
Comeatus
Comedia
Cometariensis
cometarius
Como
Cometariolus
Comentu
Comeo

comeas dicitur transire ul conuenire
et componitur a con et meo as
are Comeatus est de pluribus re
bus vna vendicio, ul diuersa
rum commutacio, vt si quis dicet
matellum pro cappa, et econuerso
Vnde etiam dicitur comeatus quasi co
mutacio meatus, scilicet diuitatis
et quantitatis, nam hoc concessit
deus quantitatem, et deus largitatem
homini diuitatem, descendit diuitas
ascendit quantitas, et equalitata
est super choros angelorum vnde illud
O admirabile comercium Co
mexuit i offendit ul male
mexuit Ita dicitur in viciis vorum
Comes vide supra vbi componitur
collega Comessacio onis est
sumptuosa commessiua luxuriosa
comestio, et debet scribi per vnum
m Ita dicit Hug Comessurus
ra rum i comesturus Comlito
onis dicitur cum alio miles onis
ul miliciam cum aliis gentes Co
mistor eris comestus sum i come
morari ul ad medium reducere
cogitare admouere ul componere
plura studio ul doctrina in mente
habita in vnum colligere Comminus
i de prope in e contra Commissu
ra le dicitur iunctura compago
a committo tis re quod est coniungere
Comitatus tus tui est societas

in via Comitor aris dicitur asso
ciari, et ponitur aliquando cum dato
aliquando vero cum acto Committo
tis significat plura quam hijs vsibus
continetur Committo scilicet impor
tat [illegible] hoc Comigo [illegible]
pecto facto reprehendo quidem
aut dicitur peccare ul aliquam
rem in aliam custodire ul tra
dere Comodus da. dum dicitur vtilis
bonus et mansuetus Comolo
lis re dicitur simul molere
conterere fame attenuare vnde
ysaye in [illegible] facies pauperum
comolitis, et corripit penultimam
ibi cum sit tercie de Comucopo
sepe pro inido, et tractu a
[illegible] gentibus quas videri re
putabant mundas, quia quibus
cybarijs vescebantur non discer
nebat sicut videri vnde et
alia quibus gentiles quidem
vescebantur, comunia et inmunda
dicebantur Compactus. ta tum
i congo coniunctus impulsus for
tis, a compingo, de quo dicitur infra
Compages gis, et compago
compaginis idem signat saluz
iuncturam ul coniunccionem, et dicitur
a compingo gis Compeditus
ta. tum penultima producta incar
ceratus ul illaqueatus quasi

compede ul' pedica astrict[us] et dicit[ur] a compedo d[icitu]r q[uod] e[st] illaqueare ul' in catenare Copello as are dicit[ur] alloqui breu[ite]r simul alloquit[ur] q[ui] me copellat loquendo It[em] compellare simul vocare in causa[m] trahere Compendiu[m] d[icitu]r quicq[ui]d breue est et utile vn[de] compendios[us] sa su[m] et h[ec] compendiositas Et econu[er]so dispendiu[m] est longu[m] et inutile Impendiu[m] u[er]o longu[m] et utile et ponit[ur] p[ro] expensa Breuit[er] De breuib[us] simul utilib[us] co[m]pendia dicas De longis no[n] utilib[us] dispendia dicas Et que sunt longa et utilia impendia dicas Compio cis penultia correpta d[icitu]r cog[no]scere ul' inuenire Compt[us] ta tu[m] i[d est] inuent[us] cognit[us] Compes d[icitu]r me[dia] correpta in obliq[ui]s e[st] catena qua pedes tenent[ur] ligati et e[st] fem[inini] g[eneris] quatu[m] ad auctores gra[mmati]ce In masc[u]l[in]o aut[em] ponit[ur] Treno[rum] in agg[ra]uauit compede[m] meu[m] Copilo as are me[dia] correpta d[icitu]r rape[re] ul' contendere ul' furari expoliare ip[s]e quide[m] copilare est aliena dicta suis inm[i]scere

Inde h[ec] comp[il]acio Compigo
Ic gi ctu[m] d[icitu]r impellere co[n]iungere conglutinare formare a copo[n]ito a con et pango g[is] Compitu[m] ti dicit[ur] loc[us] vbi plures vie concurru[n]t sicut biuiu[m] et q[ua]driuium et dicit[ur] a con et pitos q[uod] est via Complector eris dicit[ur] constringere ul' amplexari Complices sunt q[ui] vno pc[cat]o ul' reatu ul' crimine iuncti s[un]t ad malu[m] ad bonu[m] a[u]t[em] m[ini]me et h[o]s dicim[us] complices et declinat[ur] complex cis Complodo dis si. dere me[dia] p[ro]ducta in trisilbis dicit[ur] simul plaudere ul' rep[er]cutere manu[m] et claudere dolor[is] ul' gaudij c[aus]a It[em] complodere d[icitu]r collidere ad inuice[m] p[er]cutere Coplosi sa su[m] me[dia] p[ro]ducta e[st] ad inuice[m] p[er]cussi[us] Complures rium ul' complura rium i[d est] de[m] su[n]t q[uod] multi ul' plures et e[st] vna pars Coplut[us] ta tum me[dia] p[ro]ducta e[st] pluuijs irrigat[us] a compluo is et compluor eris Compos tis media correpta in trisilbis g[e]n[eris] co[mmun]is d[icitu]r potes voti siue assecutor cui ad votu[m] succedu[n]t o[mn]ia et dicit[ur] a con q[uod] e[st] simul et h[ic] et h[ec] pot[is] et h[oc] pote q[uod] dicit[ur] possibil[is] ul' potes Et copat[ur]

Concha
Conceptiuus
Concauus
Concentus
Conado
Concilium

potis or test[imonium] Ven[erabilis] Cum beatis compotes i[d est] consortes uel coheredes Concha a concauitate q[uia] conca ua et pon[itur] p[ro] lute su[b] lauato rio Beda Psalm[us] in[?] ubi dicit[ur] confectos conchas p[ro] inuenit et p[er] p[ro]saice erro quodam, et p[ro] testa cuiusdam pisc[is] et p[ro] ipso pisce Conceptiuus a uer[bum] i[d est] simul captiuus Concauus a um media corr[ep]ta, idem e[st] q[uo]d locus cauus Concentus tus tui dicit[ur] concors cantus uel armonia Ite[m] concentus sit in mire uerbor[um] habet[ur] e[st] quedam pars celi q[uia] concentus dictus eo q[uod] nunc conticescat Ven[erabilis] domi[nus] ad Job ait Cuius enarrabit celor[um] rationem, et concentum celi quis dormire faciat Conado d[icitur] media p[ro]ducta uer[bum] actiuum e[st] diuidere in partes seu p[ar]ticulas, et co[m]ponit[ur] a con, et cado d[icitur] Concido d[icitur] me[di]a corr[ep]ta est ver[bum] neutrale, et est idem q[uo]d cadere, et componitur a con et cado d[icitur] Concilium tractu[m] e[st] a more romanor[um], qui co[n]ueniebat et co[m]mu[n]e intencio[n]e tractabat. Ven[erabilis] concilium a co[m]mu[n]i intencio[n]e dictum quasi co[n]silium, eo q[uod] in unum omnes

dirigat mentis intuitum, Nam alia oc[u]lor[um] sit, Ven[erabilis] concilium co[m]ponit[ur] a con et cilium, quia in concilio alia i[d est] singulor[um] co[n]si derationes in unum conueniunt Vel dicit[ur] concilium q[uasi] co[n]silium aconsiderando Ite[m] concilia di cunt[ur] sepulture Sic in legenda sancti damasij pape Concino as are dicit[ur] co[m]ponere co[m]mi sce ordinare p[re]parare fabricare concordare Concinnus a um i[d est] concors concordans Concio onis dicit[ur] congregacio Co[n] cionator d[icitur] cui[us] s[er]mo ad omnes dirigit[ur] Concius clagor i[d est] fractus Concito as are me[di]a corr[ep]ta dicit[ur] prouocare irritare co[m]mouere Concita ta tum dicit[ur] velox et ac celeratus, et pt[?] me[di]a corripi uel p[ro]duci et sic decomposit[um] a cito verbo v[e]l[?] ~~citato~~ co[m]posita p[ro]ductum ~~et breuiatum~~ p[ro]pter sollicito recito uel suscito cum Conclaue is neut[ri] g[e]n[eris], et in se[r]mo[n]e c[om]mune conclauus dicit[ur] camera secreta, ad q[uam] p[lu]ra claues p[er]tinent Ita d[icit] Hug[utio] Concrepo as are d[icitu]r i[d est] sonare Concretus ta tum d[icitu]r co[n]spissat[us] coglutinat[us] coagulat[us] conglobat[us]

Concino
Concinnus
Concio
Concius
Concito
Concita
Conclaue
Concrepo
Concretus

Contor | Cunctor | Concubina | Condensus | Condicere | Condicio | Conditio | Condio

ul' conuictus crescendo ul' simul
tacitus Contor aris e aliquid
pquire ul' scrutari S3 cunctor
aris est idem qd morari uel
dubitare Concubina ne e
mlr que amasia dicit, po
nit etiam aliqn pro uxore Co
cius tis te dicit commoue
Condensus sa sum dr nemo
rosus spissus opacus occlus
seu secretus, plenus ramis et
frondibus Condicere dr simul
dicere ul' simul ordinare facile
dicere plura vbi no vnus
s3 plures dicit ul' vnus plura
dicit Condicio onis dr loq
siue pactum, et componit a con
et dicio onis, qd ptas dicit
et zm hc condicio bz simplex t
in penla silla inuenit
et conditio p t i costitutio
tus e vbale non hnt vbi
condo dr s[ecundu]m papiam codicio
nes ppe sit testium qn condi
ciones, quia no vnus testi
ficat s3 plures, vel qr int
se vba testium conueniunt
Item dt papias, codicio est
fortuna euentus casus sors
conditus prouentus. Condio dis ire
qrte cuiuga dr saporare ul

Condo | Conduco | Condulco | Conferta | Confestim

dulcorare Vn condita ta tu
penla pducta Item psimili
corpa mortuorum condiri dicu
qn speciebus aromaticis inungu
tur Item condo dis ire tertie co
iugationis dr edificare repone
ul' occultare Vn conditus ta
tum media corr[ep]ta vnde Condit
vrbs condit olus condit auru
i absconditur Conduco cis pla
significat vnde ~~Conducat pau~~
~~cuiates pbeb9 ducatu~~ Cui
capit ille locat conducit ille
prius dat Condulco cis e dul
cia loqui adulando Confertus
ta tum i repletus constipatus
cspissatus simul factus, a confertus
tis qrte coniugationis, qd est
replere costipatus cospissare
simul facere, et e compositum
a con et farcio cis i impignare
ul' sagmare ul' replere Co
festim qn cu facto Vn Bre
uisimus ~~Concite~~ ~~cofestim~~ mox
~~prius illico statim~~ ~~Continuo~~
~~prere velociter et properanter~~
~~Cursim festine festinanter~~
~~repente statim cele cito~~
~~mature subitoq~~ Hec e dena
nouem sensu claudit eodem
Item conimplo qd idem sonat

associabo. Sicut euestigio violenter sti breuiabo / quia naturaliter habet silla sti produci in hac dictione euestigio / sed propter metri necessitatem corripitur in predicto uersu Conficio. et plures habet significationes / que in hijs uersibus comprehenduntur Committi facio consumo fimo tingo perficio sit destitus cum consectio uinco Dicto conficio uerbo signatur isto Et inde confectus . ta . tum / sed in papiam / conficere idem est quod consumere uel dissipare Confinium nij dicitur finis vicinitatis uel locus ubi fines duarum terrarum coniungunt / et conueniunt / et dicitur a con et finis quasi coniunctio finium uel terrarum Conflare i. simul flare fundere aurum uel aliud metallum / et est uerbum proprie pertinens ad fusores Conflatorium est locus in quo fit conflatio / sic est fornax aurificis . potest etiam conflatorium dici instrumentum conflandi sicut est follis Conflicto . as dicitur con pugnare uel litigare Unde conflictatio . onis i. certatio uel pugna uerborum Confligere i. simul fligere pugnare uel contendere i. in pugna conuenire / et est

compositum a con i. simul et fligo gis xi ctum / quod est cruciare dissipare destruere deuastare et fligo . as idem est Confoueo es media correpta nutrire conseruare Confuto . as media producta dicitur conuincere confidere reprobare Congero . ris . ssi . dicitur accumulare congregare coaceruare simul gerere Unde congestus . ta . tum Congeries ei congregatio Conglobo . as . ac media correpta dicitur coaceruare coadunare in modum globi rotundare Unde conglobatus ta . tum Congredior i. pugno confligo uel luctor Unde congressio . onis Cohibeo es i. oculos claudere / et quia conclusio oculorum significat assensum Ideo cohibeo ponitur pro assentire obedire / et tunc dicitur inde cohibentia e i. assensus Idem conuenientia et cohibentia / ut ille sine cohibentia uel conuenientia uel conlibentia fratrum recessit i. sine assensu / componitur autem cohibeo a con et habeo Coniector oris dicitur interpres in coniectura peritus sortilegus diuinus Coniectura

coniecture dicit̃ [p]uditau suspi
cio suspiciosa cogitatio / et esti
matio Vnde ꝛ·m papiaz dicit̃
argumentu interpretatio compa
Coniecio — ratio ꝛ similitudo Coniecio · cis
ieci icere d̃r simul iacere opi
tinae opinari quibusdaz co
Coniunx — iecturis ꝑpendere Coniunx e gñ
comiis Vn̄ competit ta vio
quaz mulieri / ꝛ facit coniugis
Conubium — abiecta Conubium n̄ nuptie
Coniquinisco — ul coniunctio viri et femine Co
quinisco · ois · oculos claude
ul caput inclinare Vo ~~Dri~~
~~caput inclino inde coquinisco~~
~~dico Et in coniunct sig~~
Conscius — ~~oclis in pbet~~ Conscius · a
um qui mecū scit secreta
mea / et mecū e culpabil
Conseo — et reus Conseo · r̃ · e · cui tū
dicit̃ coniuncte committere con
terere coniuge / vt ipsi oserit
brachia et conserit verba
et compomit̃ acon / et sero ris
qd duo signat / scz seminare
ꝛ plantare / et e vm̄ actm̄
Consedeo — Consedeo es di considere et
no consedere / sicut quidaz
dicit ꝛ legunt ꝫ male Co
sede enim tm̄ inuenit̃ in tña
ꝑsona plis nu̾ ꝑti ꝑsti
indicatiui moi Et d̃t hugo

Et omnia composita a sedeo mu
tat e in i in pnt̃ / quauis qdaz
noluit dicere sup sedeo / cp tn̄ ipe
no credit bene dici sit dictio
composita Consistoriu e locu — Consistorium
vbi stat̃ ad iudiciu Consitus · ta — Consitus
tum incta corr̃ta d̃r consertus
ul ornatus huiusmodi seu pla
tatus Consobrinus · ni · i · cognatus — Consobrinus
vl cosobrini dicut̃ filij sororz
Sic d̃t hugo Vn̄ hec cosobrina
Consolor ars cofortare solaciu — Consolor
pbere simul solari Et inuenit̃
sepe in passiua sig̃ne / et compo
acon / et solor ars Et nota
cp solor et ei᷒ coposita et va
lia eius ꝑ ꝑducut hanc sillbaz
so Consors · tis omis gñ dicit̃ — Consors
eiusdez sortis socius Vnde co
sorciu i societas Consparsio — Consparsio
onis e farina aq̃ coglutinata
sine fermento / et e idez qd azima
Ita dit gloz pa ad Cor v to
Consparsus · sa · su conmotus ul — Consparsus
mencta Conspicor · ar staui — Conspicor
dicit̃ cosiderare contemplari
intueri inspicere Conspicuus — Conspicuus
dicit̃ emin᷒ pulcre Conspicio — Conspicio
as dicit̃ in eodez spu cotor
dare Consterno is strauii dicit̃ — Consterno
coplanare ul qui pauimetare

Constnor Constnor arꝫ depones ē signat idem qd mēte desipē terri stupeste cadē qoammeꝫ ee ul aliq timoē ul aliq casu vn consternatꝰ ta tū

Constupo Constupo as are media pducta dicit condēsaē convallaē cūdaē congregaē replere ptegē fulcaē Jta dt Hugꝰ

Consto Consto as ti stu i simil staē ponit p construi vt domus constat i construit cōtecto et paiete Jtꝫ constaē i pseueraē vt iste cōstat i pseueat in pposito Jtꝫ constare ē ctū et aptū ee vt michi cōstat de hoc Jtꝫ constaē ptinet ad ptiū vt illud constat decem solidos

Constupro Constupro as media corr̄ta si nō occurrit aliud dicit corrupē Jeremie iiᵒ c

Consvetudo Consvetudo ē ut dt ysidorꝰ ius qddaꝫ moribꝫ institutum qd p lege suscipit cū deficit lex nec differt an scptua an ratōne consistat

Consulo Consulo is ꝑt duo ē em̄ idez qd consiliū querē et tūc construit cū acto vt consulo te i consiliū queo ate Jtꝫ ē idez qd consiliū daē et tūc construit cū dto vt consulo tibi i consiliū do t vbꝰ Consulo te quero t consulo consiliū do Consilium rogitat cōsulto consiliū dat

Consumo Consumaē dicit̄ finē pficē ad effectū ducē

Contagiū Contagiū ij et cōtagio onis in eodem sensu dicit labes putredo lues morbꝰ porcoꝝ ul ouiū qui de facili viciat totū gregeꝫ Jtꝫ cōtagiosus a vm et dicit a cōtingo gis Jtꝫ ponit contagiū sepe p peccato quia cōsua cōtagione seu pmissione corrupit et inficit se hntē

Contamino Contamino as dicit deturpaē inonestaē maculaē polluē

Contemplor Contemplor arꝫ depones ē et ponit p videre pspicē et ppe refert ad invisibilia licet quoqꝫ ad visibilia tsferat

Contero Conteri de quo Jone pmo Naues piclitabant conteri i usqꝫ ad contrionez

Contremas Contremas tꝫ ois gis dicit ille qui ē in copletōn tēy anni et dicit contremas qi tey anni tenens ul tum amorꝫ coiytes vi ysaye xv dicit vectes suis vsqꝫ ad vitulam segor contrematez vl falsi libri hnt consternatez

Contestor Cotestor arꝫ ē simil testai ad durac ul coortai firmit asserē sicut firmū est testamentū

Et componit' a con et testor ar(is) q(uo)d est testamentu(m) face(re) ul' d(ic)a(r)e. Conticeo. es. et conticesto. is. inchoatiuu(m) e(st) tacere ul' obmu(tescere). Conticiniu(m) i. tempeste noctis silenciu(m) ul' dicit(ur) secunda hora noctis in primo sompno. In tempeste dicit(ur) ee t(er)cia ho(ra) noctis. Contignatio e(st) tignoru(m) co(n)iunctio ul' coaptacio in edificio a contigno. as. i(d est) q(uo)d e(st) tigna coniunge(re) ul' coaptare i(n) structura. Unde ~~Tectu(m) tigna serunt que contignatio iungit~~ Contiguus. a. um i. vicinus p(ro)xim(us) qua coniungit domui alteius. Unde in contiguo. is. vi. i(d est) esse ul' fieri simul contiguu(m). Contigo. gis. gi. ctu(m) i. simul ta(n)ge(re) ul' attige(re). Contraho. is. e(st) i. collige(re) astringe(re) abdu(c)ere. Contrecto. as. are i. simul tractare ul' int(er) man(us) contractare uel palpare. Contribles dicu(n)t(ur) de eadem tribu co(n)sistentes. Et co(m)ponit(ur) a con et h(ic) et h(ec) tribul(is) et h(oc) tribule. similit(er) de eadem tribu co(n)sistentes. et s(ecundu)m p(ro)ducit hanc sillaba(m) bu utrobiq(ue). Unde ~~Dat tribulorum gn(er)at trib(us) una tribules~~ Controu(er)sia d(icitu)r certamen negotiu(m) causa questio contencio disceptacio. et s(ecundu)m corripit hanc sillabam si. Est enim mere latinu(m). Brito dicit barbaric(us) grecisq(ue) simul longabit ya. Et breuis in in(ter) ut controu(er)sia dictas. Contubiniu(m) in dicit(ur) thabernac(u)l(u)m ul' societas ad t(em)p(u)s aut conuectio comanendi. Conthabinu dicit(ur) et contubiniu(m) q(uas)i contabiniu(m). Contabino. onis dicit(ur) sotius ul' consulito qui in eadem e(st) cu(m) aliq(u)o. Contubinalis idem e(st). Et dicu(n)t contubinones q(uas)i contabinones. Contumax cis o(mn)is g(ener)is e(st) inobediens sup(er)b(us) contemptes. Inde contumacia. Contumelia e(st) iniuria (et) graue co(n)uiciu(m). et (secundu)m p(ro)p(ri)e contumelia e(st) in u(er)bis. Unde contumelios(us) e(st) qui velox e(st) et tumet u(er)bis sup(er)bie. Et no(ta) q(uod) (secundu)m Britonem corripit hanc sillabam li. Contumelys affice(re) e(st) increpare inueh(er)e maledice(re) p(ro)bra dice(re) insultare conuitiari (ex)probrare infestari abiectare irritare u(er)bis. Cont(us) ti e(st) gen(us) teli et (pro)p(ri)e q(uo)d no(n) h(abe)t ferru(m) s(ed) acuta cuspis est p(re)acuta parata qua portant rustici loco haste. Cont(us) etia(m) dicit(ur) longu(m) instrume(n)tu(m) in q(u)o piscator piscat(ur) et scrutat(ur) aq(u)as inq(ui)rendo pisces. Inde contor ors (com)pones i(n) conto aliq(ui)d p(er)q(ui)re(re) ul' scrutari. Contueor ul' contuor.

Contiteo | Conticiniu(m) | Contignatio | Contiguus | Contraho | Contrecto | Contribles | Controu(er)sia | Contubiniu(m) | Contumax | Contumelia | Cotumelys affice(re) | Cont(us) | Contueor

contuerf est ppe ptege defende
frequent inspice Convallis ide
magna vallis, ul convalles
dicunt compssa loca terre int
motes Ita dr hug Convallis
illustris dicebat pentapol a
quinq urbibus sodomor, q mit
mare salis ul mortuu dicit
quia nichil in eo vivit, et nl
in eo mgi pt hns aiaz, vel lacq
asphalti i bitumis ul vallis
salinar, qr multu ibi bitumis
invenit Ita scribit in hystoria
Convenire dr congre decere vt
iste hitus convenit m i decet me
Itm convenire dr alloq vt ibi vos
inqt convenio o iudei i alloqr
Itm dicit adunare, vt isti con
venient i adunant Itm conve
nire dicit simul ire et pacisci
De ultio dicit Vt pxo c ñone
cpdenario convenisti mecu, uel
convenio t unu denariu i pa
ctor Itm convenire est cogere
aliqs ab aliq ad causaz uocare
ad placitu copelle Itm convenire
ponit p inesse, vt albedo in
convenit i inest in Itm ponit
passimulare vt iste convenit
isti in albedine i assimulat
Vn9 ~~Cogit alloquit decet~~
~~h simul assimilat Cogit ad~~

~~causas vocat et copellit ine~~
~~qq pangit adunat simul et h~~
convenies expedite patent
significationes vbalium Conniveo
a . vm i cicvol qi conuiscs seu
inclinat, et in mod, oculi fle
xous Ita dr in mtre vboz Co
vicanes penul a correpta dicit
vicini de eodem vico Convicor
aris depones i convicia inste
vituperare, et construit cu dto
Vn hc convitiu contumelia vi
tuperium Comets tus tui e sa
ciata refecto Cons ui e sunu
tas gallee i crista Itm e setos
copssus Ita dr in mtre vboz
Convolsus . sa . su . i simul exvolsus
disruptus dissipatus eius Coors
tis pp dicit multitudo rusti
cor, sicut castra militu Et
dicit a coortado Coram pom
quoq adverbialit, et tunc e ad
vbiu loci Corban e idez qd do
nu ul oblato ul votu sicut
habet in textu mrc vij Si di
xerit ho patri ul mri corban
qd e donu ul munus, et ipm
significat donu votiuu Corba
na erat lignu concauu i
vestibulo templi positu i quo sac
dotes pieciet ipas elemosinas
Corditus . ta . tu . i sapiens qui

Margin: Convallis; Convallis Illustris; Convenire; Conniveo; Convicani; Convicor; Conl; Convolsus; Coors; Coram; Corban; Corbona; Corditus

Coriandrum — cor habens Coriandrum .dri est
quedam herba quam Isidorus numerat
inter olera odorata, cuius semen
est candidum et tritum et sumptum
in dulci vino proniores reddit in
venerem si super modum dederis causa
cam nutrit Coriarius — Coriarius dicitur a
coreo, scilicet qui parat coreum et qui
Cornu — operatur in coreis Cornu neutri
generis est et in omnibus casibus singularis
nichil habet nisi cornu Ponitur aliquando
pro brachio crucis ut ibi cornua
in manibus eius Item in multis
locis ponitur pro fortitudine et
potestate ut in psalmo Cornua
peccatorum confringam Item in apocalypsi
ponitur pro dono spiritus sancti ubi
legitur Johannes vidit agnum haben
tem vii cornua id est dona spiritus
sancti ubi legitur Johannes
vidit agnum habentem septem cor
nua id est septem dona spiritus sancti
Item cornu dicitur extremitas su
Corulus — acies exercitus Corulus est arbor
Cornus — nucis avellane Cornus est quedam
arbor cuius fructus cornia dicitur
unde Cornus cornia gerit peccudi
Cornupeta — sunt cornua cornu Cornupeta
est animal quod cornu petit et est pe
nultima correpta et communis generis
Cornuta — Cornuta dicebatur facies moysi
propter quosdam radios splendoris
quos humanus visus ferre non po
terat Ita dicit glossa Exo. xxxiiii

quarto ff Corpulentus .ta .tum id est — Corpulentus
crassus pinguis, Et comparatur cor
pulentior .or .tissimus et hec corpulen
tia id est crassitudo secundum hug. Corona — Corona
ne media producta est ornamentum
ecclesiarum vel thabernaculorum vel sacerdotum =
Corus — Corus media producta quandoque ponitur pro
instrumento musico Sicut habetur
in psalmo Et luc. xvi Corus dicitur
mensura triginta modiorum Item
corus est ventus qui ab occidente flat
Item corus est multitudo in sacris
collecta Item corus dicitur locus ubi
conveniunt clerici in ecclesia ad
dei servicium Item dicitur quandoque corea
unde in libro Regum legitur quod puel
le ducebant choros unde chorea est
~~tertiarius locus est conventus et~~
~~ordo Flat corus et saltat orga~~
~~nicaque canunt~~ Coruscacio — Coruscacio .onis est
splendor fulgor Coruscus .ca .cum — Coruscus
splendidus fulgens Cos — Cos cotis dicitur
lapis quo ferrum acuit adamadendo
Cosmographus — Cosmographus dicitur qui mundum descri
bit unde cosmographia mundi descri
Coturnix — pcio Coturnix .cis penultima producta id est ob
Ortigometra — liquus vel ~~mali fuligonirix~~ est avis
regia quam Josephus ortigena vocat
Graecismus ortigometra et est
similis quiscule sed maior et patitur
caducum morbum sicut homo Costa — Costa dicitur
quia abiupis interiora custodiuntur et
tota mollicies ventris vallata saluatur
unde dicitur costula id est parva costa Costa kostna dina

Cr

Crapula le e immoderata voracitas qui cruda epula cum cruditate grauat cor et stomachus indigestus efficitur et quasi ponitur pro excessu in potu Vt in ys. Crapulatus a como vel vomo bibens mane terebro reformat inane Et ideo prfudit heu crapula multa meri Crassus sa sum i pinguis Crassitudo inis i pinguedo quia crassitudo terre excitat morbos facit aerem corrumpit et luces hominibus longe latera diffundit preciose Crasso as are i impinguare et crassor aris quod idem e Crater eris media producta et masculini generis et cratea e femini generis in eodem sensu scilicet calix habens duas ansas secundum modernos apphi et calices vinarii commune crates appellant Et nota quod crater facit accusativum dupliciter in singulari craterem cratea et in plurali genitivum habet accusativum ut crates vel crateras simile lampas et ether Cratis femini generis dicitur instrumentum contextum de virgis super quod stant muratores in edificacione murorum altorum Item cratis e instrumentum ferreum ad carnes et ad pisces assandos Item h craticula le non diminutivum

Creagra gre media correpta est fuscinula ad carnes de caldario extrahendas Creber bra brum dicitur frequens spissus assiduus et comparatur Crebesco cis ere dicitur inualescere innotescere crebro resonare Creditus ta tum i commendatus vel commissus Cremium pri illud quod de frixis carnibus expressa pinguedine remanet aridum in patella Item cremium aliquando dicitur sacrificium quod antiquus dicebatur holocaustum Crepido dis media producta i ricto e summitas riparum vel cuiuslibet altitudinis vel Item crepido ponitur pro ruina Item summitas vel extremitas incautum altare dicebatur crepido et ipsum peccatorum In Ezechielem Et desinunt ire usque ad crepidinem i peccatorum ut glossa Crepito as are dicitur resonare sonum facere Inde crepitus tus quod dicitur resonans strepitus i conflictus vel sonus flamme Crepudia e tuna instrumentum infantie vel voces quas infans emittit vel signa vel indicia que expositis infantibus adhibent vel munuscula sive blandimenta que nutrices infantibus vagientibus exhibent Crepusculum

Crassitudo
Crasso
Crater
Cratis
Crepusculum
Creagra
Creber
Crebesco
Creditus
Cremium
Crepido
Crepito
Crepitus
Crepudia

est medium diei vel noctis. Et dicitur
acrepon quod est dubium i. dubia lux
qua dubium est an sit diei vel
noctis prima pars. Nam ut
dictum est acrepon dubium dicimus
Unde catanus in ymno Crepu
sculum mens nesciat i. non rema
Creticum — neat in aliqua dubium. Creticum
dicitur illa dies in qua dicitur
iudicium de infirmo, et dicitur a cresis
Cribrum — quod est iudicium. Cribrum .ri est
instrumentum aptum ad purgandum
fruges. Unde cribro .as .are
i. purgare dispergere ventilare.
Criminor — Criminor aris est verbum commune
generis et est criminose vel false accusare
aliquid imponere. Crimine pes
simo accusavit Iozeph fratres
suos apud patrem suum, scilicet de odio
in ipsum vel de coitu cum brutis
animalibus, vel solum ruben pro
Cripta — tubina patris. Cripta te est
domus subterranea vel subterra
Crisolitus — nea via vel spelunca. Criso
litus est lapis preciosus similis auro
in colore. Et dicitur a crisis quod
Crisopassus — est aurum. Crisopassus est lapis
preciosus. Et sicut dicit gloza super apoka
lipsim In india nascitur viri
dis auree mixture. Unde etiam
Crispo — dicitur a crisis quod est aurum. Crispo
as are dicitur crispum facere comam

vibrare vel iactare. Unde crispatio
unde Crista est galea. Unde cristatus — Crista
tus .ta .tum i. galeatus. Cristallus
li, femini generis lapis est resplendens
et aquosus colore quem nix sit gla
cie perdurata per annos. Crocea est — Crocea
est aurea infantium ut dicit hugwicius.
Et introducit auctoritatem Prime
Cronorum in ubi dicitur Qui vesce
bantur voluptuose interierunt in vijs
qui nutriebantur in croceis am
plexati sunt stercora. ubi dicitur
in croceis i. in vestibus rubicundis.
Crocus fuit quidam puer qui secundum — Crocus
fabulas mutatus fuit in florem
unde crocus dictus est flos, scilicet proprie pro
flore hic crocus dicitur neutri generis pro
pueri vero hic crocus. Unde croceus
a um i. rubicundus. Cronon grece — Cronon
latine dicitur tempus. unde cronica
temporalis cronicus, et hec cronica i. — Cronica
temporalis vel temporis series vel ordo
vel ubi scripta temporum continentur
vel facta diversorum temporum. Ita dicit
hugwicius. Item cronicon in eodem
sensu. Cruentus .ta .tum dicitur plenus — Cruentus
cruore sanguine infectus et copia.
Crurifragium dicitur crurium fractio. — Crurifragium
Crumena est genus sacculi — Crumena
sicut bursa. Crusta vel crustula — Crusta
alias crustla i. superficies, Cortex

panis ul' altius rei vn crusto as i crustam facere ul' addere ul' appone crustam aliquid linire et co ponitur cum de et fit decrusto as i valde crustare ul' crustas auferre Item dicitur hugo Item dicitur crustula e panis oleo conspars9

Cu

Cubicularius dicitur / in medio familiaris et secretarius uel custos cubiculi Cubitus e quedam pars brachii vn ille iacet sup cubito Item cubitus est quedam mensura que vsualiter constat ex pede et dimidio Cubitus aut geometricus constat ex sex pedibus siue nouem Cucuma me e vas ad calefaciendam aquam ex ere Cucumer eris ul' cucumis eris me a corr a est species melonis fructu frigidus ~~Dat cinis er et is cucumer cu puluere vomis~~ Cucumerarium dicitur locus vbi crescunt cucumeres vel vbi reponuntur Cudo dis si sum dicitur facere fabricare polire ferire sculpere componere Cultio onis i agricultura Culex cis e animal paruum uolatile aculeis pmolestum Culina e i coquina Culmen inis e summitas ul' altitudo Culmus e calamus spice que aradicibus

nascitur / licet aliqui inveniatur pro ipso sollicito vn spica composita componitur Ita dicit Hugo Cult cri cultum cri pati Cunctatio onis dicitur mora ul' dubitatio / et dicitur a cunctor aris quod e morari ul' dubitare / et hec cunta te pmora / et dicitur cuntor quia hoc accipit p v bz contor aris pingue scribit p o vn multi errant in scribendo Cuneus cissicut dicit papias est collecta in vnum militum multitudo Item cuneus dicitur instrumentum ligneum in parte anteriori acutum et attenuatum ad scindendum ligna / et ad firmandum clauum Cuniculi e genus agrestium animalium dicti quia cuniculi eo quod cauum indagine capiuntur et concludant aspelunca Item cuniculi dicuntur occulti introitus et fosse subterranee a cuniculis i pdictis animalibus sic dicti hoc dicit mater oborum Cunulis lis et hoc cunile me a p ta est equ vacce iumenta et animalia tribus apta Curia li dicitur de curis Curiosi dicuntur qui obmissis propriis curant aliena Cursu i curiose / curiositas e studium pscrutandi ea que scire nulla e vtilitas Curul me a p ta gr sedes co sul aqua vero pro ipso consule ponitur Curru faltati sic dicebatur quia

habebat falces in singulis curribus
Da Dabreamini ebraice paralipomenon grece verba dierum dicitur
latine Dalmatica ce est quedam
vestis sacerdotalis primum in dalmatia
regione contexta / et est vestis
dyaconi vel subdiaconi Damascus femenini generis est urbs syrie condita et nuncupata a damasco dispensatore filii Abrahe Damula
sive damma sicut ait papias
capra agrestis sive silvestris
latet cornibus timidum animal in bello
Danubius germanie famosissimus fluvius est sexaginta autem flumina in se recipit / septemque
hostiis in pontum fluit hic de
matre uborum Dapsilis quis
generis et hic dapsile dicitur largus
qui erogat satis de cibariis
De Debacchor aris dicitur crudeliter se habere furere vel a furore cessare et desevire / Debacchata cum in valde inebriatus
Decacordus da dum in decem cordatum [illegible] a deca quod est decem et corda de [illegible] decacordum psalterium
est instrumentum musicum cum decem
cordis in quibus ebrei usi sunt propter
numerum decalogi Decanus ni qui
habet decem homines sub se / a deca quod
est decem Decapolis vel leos regio decem civitatum / et dicitur a deca
quod est decem et polis quod est civitas
Decino inis ere dicitur diffinire
statuere iudicare deliberare unde
decretum ti Decerpo pis psi pere
dicitur diminuere vel subtrahere
Decem mutatoria vestium in decem
paria vel vestes nove sic
appellantur permutationes vestium
Decido dis media producta dicitur
finire / et componitur a de et cado
dis / et est verbum activum Item decido
dis media correpta in cadere / et componitur a de et cado / et est verbum neutrum
genere Decipula le est instrumentum
decipiendi seu ad aliquid capiendum
ostenditur cum escam ut capiat bestias Deciduus in ignarus desidiosus Declivus a um hic et hec
declivis et hoc declive dicitur mediatus labens sive cadens / a de et
clivus vi / quod est ascensus modicus vel mons non magnus vel
descensus montis seu fluxuositas [illegible] quod est inclinatio
Decor oris media producta in obliquis dicitur venustas pulcritudo
unde decoro as media producta est
decorem vel pulcrum facere Item decus
oris media correpta est honestas
unde decora as media est honestare
~~[illegible] decore que~~

pulcre recedo de toto comincipiunt
primus decus est decorus secundus et vero
Decrepitus — quia dicitur a decet Decrepitus ta tum
i. valde senex et morti propinquior
Decretum ti — Decretum ti dicitur diffinitum statu
tum iudicatum placitum deliberatum
diuisum dicitur et decretum ordinaria
electio Item decreta orum dicitur liber
Decanus — in quo continentur decreta Decanus
onis dicitur nobilis decuria Item
dicitur decanus qui habet sub se decem
Decedo — Decedo oris media correpta in recto
et penultima producit in obliquis
Dedico as — est vituperium Dedico as are do
dicare consecrare deo copulare
et perficere et in hac ultima significa
tione videtur poni Deutronomij
xx b ubi dicitur Quis est homo qui
edificauit domum nouam et de
dicauit eam Vel dedicare ibi dicitur
inchoare unde dicitur Hugo in hystoria
Dedicauit et inchoauit et com
ponitur a de et dico as quod est con
Deditus — plare consecrare voue Deditus
ta tum venit a verbo dedo dis et
est idem quod subiectus hostibus traditus
uel occupatus hic de iure alborum
Defatigatus — Defatigatus ta tum i. valde fa
Defecatus — tigatus Defecatus ta tum i. a sorde
Defeucat — bene separatus et purus Defeucat
i. fuore desicat mitigata est
Desfeco — Desfecco es bini ul vi sunt supio
et sonat b pro more romanorum
Defero — Defero fers tuli latum i. deorso

loco ad aliud ul deorsum ferre
Item defere i. accusare in quo significatione
sepe inuenitur in Boetio de con
solatione philosophie Item defere i. honorem
impendere et secundum hoc construitur
cum dativo vnde ego tibi defero tibi honorem
i. honorem impendo tibi Defixus
xa xum i. valde firmatus — Defixus
Defectio as media correpta in silla — Defectio
dicitur valde fecare absterge De
futio onis est mors Defuturus — Defuturus
ta tum quod non deficit et non
habetur vel abest Degener ris — Degener
media correpta communis generis dicitur
qui degenerat dignitate qui
de optimo genere natus male
viuit Sed ignobilis qui nobili
generis non correspondet unde De
gener et hospes paupertas diues
et hospes Omnes erat olim set
sub communia impetus Dego gis aui — Dego
pertitum et supinum non sunt in usu
dicitur vouere manere conuersari
Deiecto as are i. firmiter et valde — Deiecto
iuuare Et sic accipitur primum Regum
xx b ubi dicitur Adiecit Jonatas
deiectare dauid Item deiectare
poni pro imitare Deificus ta tum — Deificus
i. diuinus Demdusta i. deo deli — Bindusta
beatorum et proposito Deisco cis — Deisco
ere dicitur aperire pandere patescere
Delator oris dicitur accusator — Delator

In primi machab. iiii. a simmon
aut proditus pecuniarum et patrie
delator. Secundum Isidorum dicitur delator
eo quod detegit quod latebat. Et
dicitur a defero defers, cuius compo-
Delatura situm vide supra. Delatura .e. dicitur
Delacio accusacio proditio deportatio. De-
lacio omnis idem sunt et dicuntur
Delatus ambo a defero. Delatus .ta. tum
a defendo dicitur de vno loco ad
alium vel deorsum latus vel accu-
Delectus satus. Delectus .tus. tui dicitur
differencia vel discrecio. Item secundum
Hugutionem dicitur delectus .i. electio, et
Delibo caua habet nomine vtitur. Delibo
as are. verbum actiuum est, et dicitur
sacrificare immolare fundere tangere
vel parum degustare, et secundum istam
significationem dicitur ad Roma. vi. c.
b. Si delibacio sancta est, deli-
bacio ponitur pro particula vel porcione
ad similitudinem eius qui parum con-
tingit vel degustat de re vt
habeat experienciam tocius. ii. ad
Thimo. iiii. Ego enim iam delibor
dicit glosa, quod delibare dicitur degusta-
re fundere et ymmolare, et in
composito delibor .i. ymmolor
quia paratus erat apostolus deo ymmo-
Delibutus lari. Delibutus .ta. tum .i. munctus
Deligo Deligo .gis. legi .i. de alijs eligere
Delinio Delinio is media correpta in silbis

dicitur lenem facere vel planare.
Item delinitus .ta. tum .i. lenis factus Delinitus
vel planatus. Et componitur a de
et lenio is. Deliro as are est Deliro
deuiare exorbitare discordare.
Et nota quod pro discordare corripit hanc
silbam li, componitur enim a de et
lira quod est instrumentum musicum et
corripit primam silbam. Item delirus
ra rum, quod similiter corripit hanc
silbam li, et est idem quod discors
sed in alijs significationibus de-
liro et delirus quod ab eo descendit
producit hanc silbam li, et compo-
nitur a de et lira quod est sulcus, et produ-
cit primam silbam vnde versus. ~~Deliro dis-~~
~~cordo deliro de vio diuus. Est~~
~~lira fons primi caput etc. lia~~
~~sed~~ Deliramentum ti est fatuitas Deliramentum
demencia discordia vel deuiacio
a rectitudine. Delirus .ra. rum est qui Delirus
desipit et mente deficit propter
etatem, et dicitur a delio as. Deli- Delitesco
tesco cis. cere dicitur diu latere moram
facere. Ista dicitur in matre verborum.
Delubrum bri media correpta idem Delubrum
est quod templum. Deludo dis. dere .i. de- Deludo
cipere pro de ... demedio fiat
.i. tollatur. Demens tis .i. amens Demens
vel sine mente qui deorsum amen-
te vel quod diminutam mentem habet

Demento . as . verbum activum et est idem
quod infatuare mentem mutare sud
sum facere / et quandoque ponitur pro furere
Dicitur etiam demetor aris in eadem
significatione deponens l. glosa Demento
id est media correpta grece destruere se
tare mede valde metere vel sim[ilite]r
metere Unde dominus per prophetam demen
tavi posteriora eius Demolior
iris i. valde vel deorsum moliri
destruere avenustate voltum ad
nichilum deducere Unde Gregorius in
~~Machimo corrodo seu diruo si~~
~~bi lector Omnia struere~~ demo
lior ~~h ta~~ signat Invenitur etiam
demolior in passiva significatione
Unde demolitus . ta . tum / deponens quod
est et passivum et ubique producit
hanc sillabam li Invenitur etiam de
molio . is media producta in sillabis
in activa voce et significatione
pro destruere In multis locis maxime
in secundo Esdre Demum i. postea
finaliter vel ad ultimum Dempto
omnis media producta i. ablato vel
diminuto / ademo . is . ere Dena
to . as media correpta grece natare
Denotato i. maledicto vel turpi
tis a digiti ostensio confusione
plena Denso . as . are verbum
activum dicitur inspissare / inde denso

Demolior
Demum
Dempto
Denato
Denotaco
Denso

i. spissus vel palpabilis Dentes
quandoque ponitur pro pectinibus Unde
In tertio regum x Dentes elephantorum
et Ezechiel xxvii Dentes
eburneos mutaverunt in pretio suo
Depastor aris depastus sum dicitur
pascendo corrodere et vastare
Depeio . aris . fit valde perire
Depopulor aris verbum deponens
tale dicitur destruere devastare
et regit activum Derepete quod
subito Desee idem media correpta
in tribus sillabis omnis glosa dicitur piger
vel ignobilis Desidia . e dicitur
pigritia Desemo . is . ere grece
crudeliter agere vel affligere De
silio grece de aliquo salire descendere
festinare Desolor . aris i. solum
facere devastare delinquere so
lacium auferre vel [illegible] solacium
ponere Unde desolationis a . um
Invenitur etiam desolo . as . in eadem
significatione Unde Osee xiii glosa
Desolabit fontes eius Despicor
aris i. despicere Despicabilis
communis glosa / et hoc despicabile
i. contemptibilis et despectus
Despondeo . es . i. desponsare
Destrio . is . strivi stratum grece
sellam et sarcinam removere
sive desellare dissinglare dicitur
etiam valde et deorsum sternere

Dentes
Depastor
Depeio
Depopulor
Derepete
Desee
Desidia
Desemo
Desilio
Desolor
Despicor
Despicabilis
Despodeo
Destrio

Detego — Destino as are mea correpta le-
gare mitte dicitur vel deputare as-
scribere signare pronunciare Detego
gis. gere mea correpta dicitur aperire
Detestor — vel pandere Detestor aris idem
valde testari desperare vel op
eccari maledicere abhominari
Detracto — Detractio as et detracto as idem
significat scilicet dedignari vel re
cusare negligere contempnere de
trahere Et in hac ultima significatione
accipitur prima petri ii ut in
eo quod detrectant de vobis etc. et
est frequentatiuum huius verbi detraho
Et nota quod regulariter formatur
detracto as a detraho et similiter
contracto a contraho et tamen fre
quentius invenitur detrecto
Detrimentum — et contrecto Detrimentum ti dicitur
dampnum vel diminucio vel pe
ioratio alicuius rei et dicitur a
deterior ius quod est peyorare quasi
situat dicitur positiuus ponitur loco
positiui et fit comparatio sicut
Detumesco — deterior oris Detumesco cis
id est tumorem deponere Devenusto
Devenusto — as are dicitur deformare De
Devoro — voro ras id est depressus declivus
inclinatus quasi deorsum vergens
Devirgino — Devirgino as id est virginitatem auferre
Devius — Devius a um id est absque via Devoto

Devoto — devotas are dicitur maledicere
operari emissum votum infringere
frequenter et sunt vovere Et in
hac ultima significatione accipitur
proverbiorum ubi dicitur Obtinuit bonumque
est devotare scelus id est cum frequenti
Deuteronomium — voto invocare Deuteronomium
mii dicitur secunda lex id est repetitio legis
et ewangelii prefiguratio replicat enim
ea quae dicta sunt ut nova videantur
Dextro — Dextro as dicitur pro dextera ducere
Dextras attigerunt Ier. Machabeorum
xiiii id est concordiam et pacem quam
veteres per datorum dextre faciebant
Dextrale — Dextrale est ornamentum dextre
quod convenit viris et mulieribus et
est amplius ut dicitur et portatur in
manicas unde hoc dextraciolum
diminutivum Dextrochirium id est ornatum
Dextrochirium — dextre Deus dicitur multipliciter per essentiam
Deus multipliciter — et per ipse et per nuncupationem unde ut omnes
dii gentium demonia sunt item ad
optiue Iohannis Si illos dixit deos
ad quos sermo dei factus est item dignitate
Exodi xxii Diis non detrahes
id est prelatis item potestate Ego in
constitui te deum pharaonis item
prouidi solitudine ad philip
ensio Cruore deus venit est

Diadema — Diadema tis neutri generis dicitur
corona regia opanis et lapidibus

Dyalogus — prosis Dyalogus gi e sermo qui
Dyametrus — vsat int duos Dyametrus uel
dyametros in masculino gne
invenit e linea q per mediu
aliquid in duo equat diuidit
Dyana — Dyana e luna ul ipa dea ve
Dyaphonia — nacionu et percussionu Dyapho
nia e penultia pta e dissona
Dyapsalma — cia sive discordia Dyapsalma
Dieta — e divisio psalmi Dieta e e
ptu diurnu plabore diei vm
Itc e iugis ventris cura su
Dica — vomitu Dica ce tabla uel
tauto ul carta ppe vbi totme
suma debiti et nomina debe
tiu et debitorum et pomt p
Dicax — qua Dicax cs omis gs i fa
cetus i vrbanus ul qui vbium
loquit sz faciudus loquax ul
qui immoderate et multu log
tur et compat et ecc dr adulat
Dico — Dico omis dicat dominu ul ptas
tatet aut fm aliqs nto sim
Dictus tus — Dictus tus tui e actio ul passio
Didascolus — dicendi Didascolus greca latie
Didimus — mgr ul doctor dicat Didimus
grece dubius ul geminus latie
Didragma — Didragma e denarius vales
duos numos vsuales Stat
qui ht duo didragmata Ita
dr Ysidorus ubi Dat numos
~~didragma duos stat id dup~~
plicabit Et no q didragma

e neut gs et tcie declinatois
Vn Mt xvii Magist vr no
soluit didragma Invenit
tu pr Matha et x d fem gs
et pme ds Dicela le dimin
Dice — tiuu adic Diffamo as are
Diffamo — vm actiuu dr manifestare
publicare detegere divulgare
Diffido — Diffido ds sum i desperare
no crede animu deponere Dif
Diffinio — finitio pomt pcorona Sic
dicit Gloz sup illud Ezechiel
xl in Diffinito cis vsqz
ad labiu eius etc Itc pdet
minacon sive pdiffinicon po
Daniel xi vbi dicit ppetrata
est quippe diffinitio Gloz
apud dei psciencia quato tpe
seviat Itc diffinito e cuiusz
rei copulicato Diffiteor eri
Diffiteor — denegare mfitiari contradicere
Digero — Digero rs ssi stu dr copulicare
ul ordinare ul ordiet describe
ul in unu ordinare ul in unu
describe ul expone ul diuide
ordinati euacuare ebetatez
depone tu cibaria et potus
diuidit et quedz pars purior
trasmittit ad mebra ad ali
meta vite quedz grossior
mittit ad secessum et inde
digestus ta et ht digestu ti

est quidem liber legalis sic dictus
propter precepta legalia ibi collecta
digesta / ita exponit Hugucio
Dignitosus Dignitosus sa sum i. maiori dig-
Diiudico nitate dotatus / et comparatur Di-
iudico as dicitur discernere Di-
Dilapido lapido as dicitur dispergere inutiliter
Diluculo vastare Diluculo quando appa-
Diluculum ret aurora Diluculum dicitur
quando iam nocturna tempora in clari-
tatem lucis mutantur Et dicitur
a diluceo es xi sine supino
Diluo Diluo is est purgare abluere
Dimidium mundare Dimidium requieto-
num Deque habes in paralipemenon
non 2° i. mediam partem uel
sortem unius sepultura patrum
chare in chariatharbe accipet (?)
ut requietis sepulcri intelligatur
vel dimidium requietorum di-
midium temporis intelligitur / quia filii
israel receperunt terram promissionis
possidere / in cuius temporis medietate
Sobal est mortuus / et ita dimi-
dium requietorum fuit dictum in huius
temporis medietate viuendo perse-
Dindima ueravit Dindima sacra mi-
steria secreta Dindimus etc dicitur
mons altorum dindima dicitur
Dyoscori altitudines secundum Hugucionem Dyoscori
ri penultima correpta i. Iunius

Dyplois idest genus feminale est duplex Dyplos
amictus / et dicitur a dya quod est
duo / et plois quod est plicatura / quia dicta
veste tunc vestis competit muli-
ribus / et maxime gallicis / Dipon- Dipondeum
deum et non dispondium ut quidam
legunt et male generis neutri est pondus
constans ex duobus assibus / et dicitur
a dya quod est duo / et pondus / quia
habet duo pondera i. duos asses
Aliqui ponunt dispondium in ma-
sculino / alii vero dispondium in neutro
genere Dipsa se / et hec dipsas dis Dipsa
et dipsis is idest genus est spe-
cies / quam latine situla dicitur quia quem
momorderit siti perit huius ve-
nenum cum contigerit quia se-
ciat / nec tristiciam sentit mori-
turus / Ita dicit magister in hystoria
Dirigeo es xi media correpta dicitur Dirigeo
obstupere vel stupore pallescere ri-
gidum fieri Dirus ra rum est ama- Dirus
rus orrendus seuus crudelis Di- Dirutus
rutus ta tum media correpta i. de-
structus Districio nis re i. diuidere Districio
separare / unde districtio / et distre-
tiue adverbium / et districtus ta tum
i. diuisum Discepto as est Discepto
disputare contendere / Iure at
disceptare est iuste iudicare Dis-
ceptatio est contentio vel disputatio

a discepto as Dispidiu dr dicit
repudiu separato proim facta ul
dissensio Ista dr in inre vxore

Distinctus — Distinct9 i solut9 ab acrimis bel
litosis Ista ponit tm Regu pp

Disciplina — Disciplina e in discipulo doct^a
in ingto facultas pfessio, uel
scientia in vtroqz / et licet idez
doctrina disciplina facultas p
fessio et scientia sit / tn codiuersi
tate subiectoz recipiut diuersi
tatez vocabloz Unde disciplio
as. are. i. docere ul vberare amo
ne et castigare Hec hugl

Discussio — Dis
cussi9 . scat su adiscendo.ertere

Distofero — Disto
fero. rri penultia corr^ta. i. da
pifer / et dicit distofero cui
feres discu

Distola — Distola. lacium
me^a corr^ta i. castola disciplic
disiuncto indocto ydiota illita
tus

Discrimen — Discrimine inis dicit pdcm
dissensio separato / illa ete linea
q codiuision capilloz appaet
in summitate capit9 discrimen
dicit Vn discrimia. abu. i. capil
los diuide

Discriminalia — Discriminalia st sicut
dt papias z ysidor9 mlicr
capitu ornameta sic dicta
qz cnez diuidut / ra discrimina
re diuide dr

Discubo — Discubo bs bui
bitu et copomt abis z cum
bo bs qd e iacere inclinare
/ et cubo as dicit in codez se
su / qd in coposite variat sig
nificationes Vn9 ~~Discubat in
cubit mutat et addidere con
lupniat sois et ad comedit fs
subiacet hosti~~ Dicat pro re
iacet obit ob de langueet in
instat Discus ci ppe dicit
scutella / licet aliqn pmeto
normaz pmesa ul mensali
ponat Dt discus dici lud9
in quo scutella blubea iacz
pticebat / qui lud9 nuc dicit
pticiendi lapidez Et in hac
significaton accipit z4 Macha^e
bao Nio vis9 Greasini Est
dicti9 lud9 discubcz regia me
sa Discus scutella t sit dicti9
q mappa Dissensio . onis dr
separato discordia Dissenteria
e est ventre pfugiu cu co
rnatio sine vlceraton in
testinoz vn9 ~~Cruda lyen
sim Xps drav cu sanguine~~
dissen Dissco rui . tu i. tota
re dicit sapient loqui conf
mare / et subtrahit vnu s
in supio / licz duo sit in ptito
Dissertus as frequet dissere
dr Distis ta tu i. docti eloqs
sapiens et fatuus / adisserco is
et subtrahit ibi vnu s / cqius
in vbo et participio sut duo

Ista dicit hug. Et compatur desto
or ssim. Et adistus h[ec] disti
tudo .i. discretio ul eloquentia
cui opponitur vide s[upra] Dissito Dissito
Et .i. seatu .i. settum .i. dissecare re-
mouere separare diuidere dispar
gere dirumpere adis et seco et tra
sit ad tertiam coniugatam Vnde et
i ympno Ethne rerum conditor
dicitur dicit Chentes compnu dissi
te no disiute et i alio ympno
Dissideo tu xpe somnu dissice Dissideo
dissedi mea corr[ep]ta in ss[y]llbis
in pnti s[ed] pducit in ptito dicitur
discordare dissetire deorsum sedere
Dissligo Dissligo as are dicit dissoluere
et in eodem sensu dissligo g[i]s
Dispendium tie coniugationis Dispendium
di'y dicit dapnu ul aliquod logu
Disparco et inutile Disparcio tis tire dz
vim attin tertie coniugationis
Displodo idem e quod diuidere Displodo dis
deniorituere coterere vim atim
Distraho Distraho is qui dicitur vendere
Distractus distribuere deducere Distractus ta
tum dicitur vendit[us] ul distribut[us]
Distingo ul alienatus Distringo g[is] xi
ctu dicit dupliciter modo stringere
applicare structuram uel eam
remouere leuiter tangere Et i
ysta vltia significatione pt
accipi Ezechiel xvm vbi dicit
et fructu eius distringet Et

Trenorum iii° Distingar etc. Et i
plogo Amos vbi dicit Amos
pastor et rusticus et ruborum
mores distringes Vnde dicit aliqui
distringues s[ed] male ut patet p[er]
antiquos libros et correctos Ite
distringo dicit districtus ta tu
.i. seuerus aspere austerus Diualis Diualis
is commus g[e]n[er]is et h[oc] diuale dz
imperiale diuinum et pp[r]iamissime
Vnde diualis dicitur princeps ul
imperator Diuberco as dz discu Diuberco
pe dilacerare diuallare hoc de
matre vborum Diuisorium dicit lo Diuisorium
cus commus vbi conueniunt homines
ul diuitur ppt aliquam necessitatem
Vnde diuisorium ponitur 2° Regu
xvm pertinaciam puata adeo
diuitur homines ppt secreta ne
Vnde sup illud Luce ii no erat eis
locus in diuisorio dicit Gloz diui
sorium e domus int duos muros
duas ianuas hns ut sez quiui
sis vys recipiat aduenientes
Diuini dicit theologi q de diui Diuini
tate tractat Vnde diuinus dicit
qui diuinat q[uas]i deos plenos
diuinitate se simulat et astutia
quadam fraudulenta hominibus fu
tura pdicit Diuinitus adverbium Diuinitus
loci sz adiuuis et celestibus Diui Diuus
.i. diuinus .i. deificatus deus ipse e sed
diuinus fit q[uas]i qui immortali fit

immortalis Et no tp duo m di-
pro quis ponitur ad obialit/ di
vo .i. sub celo ul contra tectu sb
solo ae et nudo/ et cu ppositoz
dr subdivo ffet hugo Divulgae — Divulgae
dicit divisimode volgae publi
care ppalae manifestare

Do — Dosabil Nota dicitur mt
doal et docibil Ita doal
e discipulo qui facilit docet
et e ingeniosus/ et adistendo — Docibilis et doal
dicit Docibil vo e lib q facil
e dice ul docea lenit pt pom
quis vnu palto/ vt ibi/ et ex
omes docibles dei/ et declina
h et h docibil/ et hc docible
et h et h doal/ et hc le Do — Dolabra
labra ibrivet h dolabra e in
eodem sensu/ sz instrumentu
dolandi vt bi pennis Ita dr hugo
Dolo as aui are lenigae ppa — Dolo
re pute Doma tc mea coz ta — Doma
et neut gl dicit culmen siue
tectu dom vb9 est pars suma
dom doma doctina qz dogma
Cidomo pmu venit adorcoz
secud Domatu fistule appella — Domatu
bant carnales quib9 stillici
dia defluebat 4 m Regu Aly
dicut fistulas cumiclos subtra
neos pquos erat ascens9 usqz
ad tectu/ quid sit cumclq vide b
Dom9 saltq libani dicebat/ qa — Dom9 saltq libani
deligms monti libani edifica
ta est/ ul quia mx eaz arbo
res cosite erat/ ado ut repu
taret locq ille libanq Saltus
dicit silua Dom9 dicit vnis
familie hitaclm/ sic vrbs vni9
ppli/ sicut orb est domiciliu
totius gnis huani/ est etiaz
dom9 gen9 vni9 familie/ co — Dom9
nucto viri et vxoris Dona
riu et donu idem st Dicit — Donariu
etiaz donariu locus vbi re
ponit dona q offerut in
templo Donatiuu vn isti — Donatiuu
pendiu Dorcas e ppu no9 — Dorcas
mlier Actuu ix Gloz Jt
dorcas grece latie dicit vide
m h dorca ce/ vl dorcas de
dicit capra q hz acutissim
visu/ et videt valde acu
mot Dormito sub pigrae — Dormito
b dormio uere Dos et femi — Dos
gl/ e qd dat vxori amarito
qn nubit Donatio qd dat — Donatio
eidez ab eodez ppt dexogmacoz
peraferun qd dat eidez abaut
finitis nuptys Ita dicit hugo

Dr — Draco e maxim sspencu — Draco
et om aialium sup t
raz quez greci dracontota vo
tat Est aut sulcata squamis
in modi spentis pducta nimie
corporea magtudo qui natali
fuore succensq in remediu

temperamenti sui aquosi speluncas inhitat / qui non humo repit sed cum voluerit moveri volitare narrat. Huic repto cibus est elephas / qui virtute mirabili nexibus suis ita ingentium membra constringit / ut eis spiritum vitalem velud musca eripiat

Dragma Dragma me. nummus est certe quantitatis habens ymaginem regis ut dicit glossa luce xv. Que mulier habens dragmas decem. Item dragma dicitur questio sive interrogacio. Unde dragmaticon genus loquendi. Item dragma tercie est grecum carmen de quo dicitur Cantate nobis dulcia cantica dragmatis.

Dromedarius Dromedarius ii vel dromas adis utrumque enim dicitur est animal minus camelo / sed velocius et ruminans sicut bos. Ut dicit glossa super i° ysaie xl. Dromedarii madian et epha / regiones trans arabiam camelis et dromedariis perhabundantes. Ut dicit alia glossa super predictum locum quod dromedarius dicitur qui ducit dromedas / dicitur autem dromedarius a dromos quod est cursus vel velocitas / centum enim miliaria vel plus currit in die

Du Ductilis li dicitur qui malleo vel aliquo feriendo producit aliquid. Ductilis lis omnis generis

Ductil

et hoc ductile dicitur illud quod malleo feriendo producitur / sicut econtra fusile quod tantum funditur / Dumtaxat i. tantummodo adverbium quantitatis / a dum et taxo / quod aut taxo sit habes in s.

Dumtaxat

Dumus mi masculinum genus dicitur spina vel spinarum collectio Duodeviginti i. decem et octo / quasi duobus demptis de viginti / et est omnis generis et pluralis numeri / Et habetur in legenda beate katherine Duran quidem flumen in quo quem gigantes edificaverunt turrim Unde Daniel iii° dicitur statuit eam in campo

Dumus
Duodeviginti
Duran

Ea Eadem me a prima producta Eadem
que est ablativo casu / in reliquis vero casibus est media correpta / Ubi in reliquis eadem fit ablativo eadem Eatenus in ea racione eo modo

Eatenus

Eb Ebdomada / et hec ebdomada dicitur septimana
Ebanus est arbor crescens in india et ethiopia / que cesa durescit in lapidem / cuius lignum nigrum Unde ebeninus a um i. aliquid de ebeno factum Ebeonite penultima producta fuerunt quidam heretici Ebulio is ire i. contra intereant Eburiore media correpta in obliquis est os elephantis

Ebdomada
Ebenus
Ebeonite
Ebulio
Ebur

Ec Ecclesia sicut ait ysidorus grecum est et vertitur in latinum convocatio katholica a universali dicitur

Ecclia

quia p totum orbez dilata difudit
/ non sicut hereticorum conventicula
in quibusdam quarumdam regionum
coartantur partibus Que tamen una
sit a Johanne scribitur septem
vt una katholica septiformi
plena spu designet Echo inde
clinabile vltima acuta dicitur
vox ul sonus aeris in cauernis
vl in silua resonans ul cripte
vl in vallibus Echonomus i. dis
pensator domus Eculeus ei dr
tormentum / in quo martires ligati
funibus extendebantur pbrachia
& fustibus cedebantur / qd etiam
Edax cis me a / catasta dicitur
pducta in obliquis dicitur
vorator insaciabl consumtor
gulosus / Inde edacitas i. vora
citas auara comestio Edan
ebraice dr paradisus terrestris et
interpretatur delicie Vel eden
dicitur perden qd e videre / et
zm hc pt conveniens illi loco
Est enim ibi visus diuinus et
deliciosus Ita dicit Hugo Ede
tatus ta tum i. puatus dentibus scz
senex Edenticus lacluri absqz
dentibus sic infans Edera re
me a corr ta e herba ad heres
arboribus / et e modo tre frigi
de Edes dr femin gn e domus

Edicula le e parua domus ul
mansiuncla Edictum ti dicitur
preceptum vl ordinatio regis Vn
~~Edicit reges indicit festa~~
sacerdos Edilis lis me a p ta e
masculinus / et dr custos do
mus Edissero is dicitur aperte
ostendere / ab e et dissero / cuius
compositor habes sup Edituus
tui 2e d et masculini gn dr
custos domus / et dr ab ede et
tueor eris Edo dis multa sunt
que habent p hos usus Emit
~~to pars pducto ul manifesto~~
Expono condo compono p
fero dico Nouez in uno lctor
tibi denotat edo Edo dis est
idem qd comedere Educo as
dicitur ale enutrire / et corrip
hanc sillabam du Edulium lij dr
alimentum ul cibus aptus ad co
medendum / et dr ab edo ris
Effeminati dicuntur molles
et eneruati / et ad fragi
litatem seu mollitatem feminarum
deducti in quibus nulla e viri
litas Itm effeminati dicebant
sacerdotes cibiles qui secreti
fuerunt / cibila fuit quedam
dea scdm fabulas Itm effeminati
dicuntur mulieba parietes vl
papo pinolates adiectium est

et declinat effeminatus ta tum et dicitur ab effemino as quod est debile et molle et femineum facere Efferatus ta tum / dicitur in me te ferina effectus et ultra huma num animum procedens / ab efero as quod est crudeliter agere vel fe rum facere Eferor aris invenitur deponens Effero efers optuli dicitur elevare Effeta vitia aui ta i. ad aperire / verbum est impatiui modi / et non habet plus in sensu pas siuo Effetus ta tum dicitur debilis sine fetu sive fortitudine Unde mulier que desiit parere dicitur effeta que frequenter sit fructu exhausta / partus enim assiduus debilem eam reddit Unde dicit Ysidorus Efficax et omnis gen dicitur vitalis omnia expediens perfectus studiosus agilis / et co paratur unde hec efficatia Efficace tia est idem quod effectus Effigies id est forma Effimera febris que tamen durat per diem a qua sic dicta / qui eadem die moritur qua nascitur Magister in hystoria Eflagito dicitur expostulare vehementer rogare Efflo as are dicitur extra flare vel flado emittere Effor aris fatus sum ri verbum deponens / dicitur loqui plenarie expliciteque Unde affatus tus tui in loquutio plenaria explicitatio Unde ponit Dominus in Omelia super illud Liber generationis vel dicitur ut quod ille impossibile dixit affa tu falsi aut libri habent affatu Efod vestis sacerdotalis que latine interpretatur indumentum / erat enim pallium super humerali / quo tota sacerdotalis tegebatur ambitus et erant duo genera lineum et simplex quod sacerdotes habebant aliud exduiis generis auroque contextum habens in utroque humero lapides duos scilicet smaragdos auro con clusos / in quibus sculpta erant nomina patriarcharum quo olim ponti fices utebantur Preterea Ephod ponitur pro quolibet vestimento sacer dotali unde etiam ponitur in pluribus vestimentis Sicut Samuel et David Ephod lineo induti le guntur Effrata te media correpta et habet gravem accentum in fine tamen sit declinabilis ad modum la tini Est autem nomen civitatis que Bethleem dicitur Effrenatus ta tum que caret retinaculo prelatis Efus tum. i. inverecundus Effulgeo es dicitur extra fulgere parere apparens significat

Eg

Egenus et egens qui extra genus est tem et sine genere Unde

Non fuisse gens gentes videtur
Egeo — egenus Egero is si, situ est emittere
Egiptiacus — p[ro]secessum fecit Egiptiacus ca
tu Nota q[uod] in quolibet mense di
cuntur duo dies mali egipciaci
quia ab egipcijs fuerunt inventi
Egipcij enim comperientes q[uod] i[n]
qualibet hora dierum illorum non erat
bonum sagwinare sagwinem
emittere vel minuere nec aliquod
opus incipere illos dies notaverunt
Egregius — Egregius a um i. nobilis qui ex
gregem aliorum positus Ca[pitulum]
Ei — Eya interiectio exhortandi
Eyero as are dicitur spernere
dispergere execrari detestari hoc de
matre verborum Eiulatus tus tui
Eiulatus — dicitur magnus ploratus sicut et
Eiulo — ululatus Eiulo as dicitur flere
dolere manifestare voce con
fusa clamare et videtur esse
compositum ab ex et iubilus
qui ex iubilum esse et pertinet ad
El — Elanguesco es vi mulies
sine supino est inferiori pre
timore vires perdere et vigorem
Elatepal — Elate palmarum sunt producciores
ramis et excelsiores spem
excelsum tendentes non deorsum
pendentes sicut aliarum arborum
et sic dicitur elate quasi elevate
ab effero fers et producit mediam

Item elates vel elate grece dicitur Elates
abies latine et secundum hoc videtur
q[uod] debeat corripere mediam
ad differentiam elate pro ramo palme
Eleborus fluvius est non eleborum Elebo
est quedam herba q[ue] circa talem
fluvium nascitur hanc romani [...]egias
feratrum dicunt quia sumta in
potu mentem ad insanitatem
reducit sicut dicit Hugo Et habetur
in legenda sancti Martini Ele Electrum / Elementu
ctrum dicitur metallum cuius tercia
pars est auri due partes ar
genti et nominatur sic eo q[uod]
ad modum solis auro argento q[ue]
clarius relucet efficacius [...]haca
metallum hoc omnibus metallis
Huius ea sunt genera unum quod [...]phas
ex pini arboribus fluit quod
succinum dicitur alterum metalli [...]cao
quod naturaliter et in precio habetur
tertium quod ex tribus partibus auri [...]lido
et argenti Vnde Electrum est
~~genus gema metallum~~ Ele
ctum ~~tp~~ terre temporibus dicitur provisio [...]limas
sanitatis vel temperiei aeris con
siderata mutabilitate terre illius
In quarto Regum v f Naaman
abijt ab eo electo terre tempore In
hystoria aut sic exponitur
electo terre tempore i. tam elegisset
tiam ad portandum Ebrei sic

gnit Abyt abeo aliquanto tpis
spacio/eadem ambiguitas/in
Genesi legit' Erat vernu
tpus et ingrediebat' estatem
/et sic latin) oppositor posuit
electu tpus vel vernu pspa
tio Elegans ite mea correpta
intrisilbis dicat' vales excel-
lens nobilis utilis pulcer
et dicat' eligo g. Ita dicit
hugo Elementu ti dicat' lra
alphabeti cu figure dicut'
formaciones lrarum Item ele tu
dicit' tra aq aer ignis siue
sol Elephancia e penultia
p ta fem g dicit' magna
lepra Elephas ant et ele-
phant ti p eodem aiali di
cut' Elicio cis cui ctu ul ci
tu dicat' contrahe contra voca
re educe Elido dis .i. lisi de
contra lede ad trã pice ul
frange vel alit lede, inve
nit et pceptue Elimas
interptat' magnus/et pt ee
nome maleficorum/appatu
e elimo mago in actibus
aplorum Elimino as are dici
expelle contra limen foras
emitte pice ul portare publi
care Elimo as are i purgare

Pn elimatus clarus ul purgatus
Elingwis gwis comuis g et Elinguis
hoc elingwe d' qi ex linguam
positum i contra pbitatem ul ppe
tatem lingwe/ sz vir lingwo
sus ul litigiosus Breasim dr
elingwis qui nescit parare
vbis Itẽ aly dicut qd eligwis
idem sit qd mut vel sn lingwa
Elisus sa su mea pta fractus Elisus
ul lesus pcussiones aledor
ledere Elixus xa xum i aqua Elixus
coctus lixa em aq dr Elotatus Elotatus
ta tu i qit lotatus Elogiu Elogiu
dicit' inpres malorum/sicut
ibi Iusticia paices filium
Exuq dr pbium dnuim respo
sum ignomia ordo et toxicus
carmina/et ppe malorum Ita
dt hugo Eulogiu vo dicit' Eulogiu
pspia vel bona fama vel
testimoniu ul cant' Elul z Elul
no ebul dicat' septebs/zm beda
EM Emancipo as are i asui Emancipo
tute liberare/si ia moleuit
consuetudo ut filius deputate
pr libatus dicat emancipat'
Sic filius asuitute dicat ma
numissus Emarceo es cui dr Emarceo
langwere ul arefieri Emath Emath
gta sangwis latie Emaus Emaus
ppu nome castelli .i. cicut'

in fine qd postea dictu e Nico-
Emeritus — polis Emeritus ta tiu a (con)tra
statu mendi ul laborandi
positus sicut miles veteranus
qui ppt longam ul longevam
militiam et etatem ptit ap-
Emergo — lys Emergo ge. si dic ascende
Emico — ul oriri Emico as are inea
corr.ta dicit resplendere
Emina — Emina ne quedam mensura
mediu sextariu continens ad
emendu vinu uel anonam
Emineo — Emineo es ui (con)p manere
Eminus — appe incube sup stare Eminus
inea corr.ta i. alonge q op-
Emissarius — manu Emissarius multis mod
accipit Dicit em caper ul
hyrcus emissarius q in desertu
emittebat Sic in leuitico
xvi ca.lo Itē emissarius de-
nuncius q mittit ad nuncia re-
ferenda Itē emissarius dicit
lictor q emitti ad vindictam
Itē dr equus q ad impugnandas
equas emittit Itē dr tiro
Emissiones tue — seques tiram Emissiones tue
i. munia tua desertabilia ita he
Emisperium — in uire vborum Emisperiu re-
nett qd est dimidiu spere
et sut duo emisperia scilic
inferius et superius Superius
incolim9 nos et antecti nri

Inferius incolut antipedes
nri et corp antecti si ut e
istos pplos ee Emola le me- — Emola
dia corr.ta dicit vas cogna-
rium sic dictu qi enea olla
Reg.o 2.i esdre p.o Emolime- — Emolim.
tu ti ab emolo lis dicit ppe
lucre molandini qd habetur
de molandino ppt molituram
et etia poni p quolz lucro
et comoditate Emortuus — Emort.
a. um i. (com)parte mortuus
vivus morti Empedites te — Emped.
penultia pta vol dr empe-
ditem ita q n sit ultima lra
et accuit ultimam cu sit dictio
greca Est aut vestis mo-
chorum congruens honestati usqz
ad pedes in modu dyaconal
dalmatice facta Emphiteosis — Emphit.
sis i. melioratio sive cotractus
meliorationis vt cu aliqs
locat agrum suu ut colat
et melioret illu Et ista lo-
catio fit ad tpus aliqn em
ad xxix ul xxx anos aliqn n
in ppetuu et succedt heres
quadiu soluit pensionem Em- — Emp.
pticus a. um i. ignitus Empti- — Emti.
cius at vind qui in servitutem
emit Emulor ar dr indignari — Emul.
Un Ezechiel viii Erat statu-
tum ydoliu zeli ad provocandum

emulator. Item emulari dicitur invidere. Ad romanos xiii. Non in contentione et emulatione. Item emulari dicitur imitari. Prov. iii. Non emuleris hominem iniustum. ~~Vel Emulor inflat amat invidet ac imitatur et est~~ ~~ortor~~ etc. Emulator oris indignans invidens. Emulans antis et emulus la lum idem est quod emulator. Emulatio omnis dicitur indignatio vehemens ardor invidia imitatio. Emunctoria erant forcipes seu instrumenta quibus candele et lampades emungebantur sive mundabantur ab emulgeo emulges. Cam

En

Encenia oris in plurali dicitur festivitas dedicationis templi. Encenniare etiam dicitur novas vestes induere. Enchiridium est liber manualis vel instrumentum medicorum. Energia est penultima producta dicitur vis efficacia effectus. Unde Ieronimus. Nescit quid energie in qualem efficaciam viva vox habet et ab ore magistri dilapsa sed alius nescio quo pacto recipitur. Item energia dicitur agilitas aut rerum gestarum vel quasi gestarum subtilis inductio. Item energia dicitur animi anxietas. Fulgentius. Demones energiam non credimus illabi anime. Item energia dicitur interior operatio sive labor. Item energia dicitur furor. Unde energuminus dicitur arreptus a deo. Enervo as are dicitur debilitare. Eneus a um idest de ere vel metallo. Engadi locus habens arbustulas balsamum desudantes. Vel engadi est locus ubi fluit mare mortuum et interpretatur fons succedi. Enigma tis est sermo figurativus vel obscura locutio sive similitudo vel questio occulta et obscura que difficile intelligitur nisi aperiatur. Ut illud Iudicum xiiii. De comedente exivit cibus et de forti egressa est dulcedo. Significans quod de leonis favum esse contractum. Enim vero idest etenim nempe et enim. Eniteo es vi sub superiori media correpta media silbis dicitur resplendere. Enixus a um dicitur ab enitor eris quod idem est quod pario aris qui contra miti. Enixa dicitur mulier partu liberata. Enodo as dicitur elucidare aperire complanare declarare. Enormis comune generis et hoc enorme dicitur magnus supra modum

Marginal entries: Emulator, Emulans, Emulatio, Emunctoria, Enchiridium, Energia, Enervo, Eneus, Engadi, Enigma, Enim vero, Eniteo, Enixus, Enodo, Enormis

Cuius est mensura propter magnitudinem non inventa Entimema est silogismus truncatus siue imperfectus puta qui solum con una premissa fertur conclusio et ponitur in argumentatione Enucleo eas contra testam nucis nucleum pone et ponitur pro aperire Enodare expedire manifestare Eos grece dicitur sol uel oriens uel primus splendor aeris clarescentis qui aurora dicitur unde eous a um i. orientalis

Epar ... labor Ephebus ... producta dicitur iuvenis pulcher lucidus et imberbis Ephebia ... dicitur prostitutio uel prostibulum puerorum seu epheborum ita accentuatur ... Machabeorum ... Dicitur etiam ephebia iuvenum eminens pulcritudo uel collectio epheborum Ephesus insula uel metropolis in insula illa et e media correpta et inde dicitur Ephesinus a um et ephesius a um Ephi est mensura trium modiorum et in aridis Epicausterium ... est instrumentum quod fit super ignem ... operiendi fumum Epicausterium ... locus ungentorum ubi se ungebat aduiuem

Item epicausterium dicitur locus distinendi ... et in qualibet ystoria significationum accipitur in passione sancti Thome Epicurei ab epicuro philosopho dicti sunt qui vanitatis amator et non sapientie summum bonum voluptatem corporis asserebat cuius traditionem epicurei sequebantur ... dicebat deum nichil agere omnia constare ex corporibus atque nichil esse quam corpus Unde ... Non ero ... mortuus fuero Epigramma ... superscriptio scilicet titulus uel brevis annotatio eorum que diffusius dicuntur in sequenti opere Dicitur etiam illa superscriptio que super ponitur tumulo vel que super ymaginem ponitur ... Hugo Epilogus super loquutio alicuius rei vel brevis recapitulatio predictorum vel conclusio finis Epimachia ... dicitur festivitas et gratiarum actio pro victoria ... ut ... Machabeorum ... Cum epimachia agerent in ierosolimis ... cum hostibus Judas festum celebrat Dicitur at

Epinicion — ab epi id est supra et nichos victoria Epinicion media correpta in trisillabis
ponitur habetur primo paralipomenon
xv et interpretatur victoria domini
triumphus et palma

Episcopium — Episcopium pro dicitur episcopatus vel locus
ubi episcopus habitat vel papa

Epistilium — Epistilium li dicitur illud quod ponitur
in capite columpne id est supremum non
est capitellum columpne

Epitalamium — Epitalamium id est carmen nuptiarum
vel laus nuptialis sive thalami dicitur

Epitaphium — Epitaphium dicitur
quod superscribitur tumulo mortui
Ita dicit hugutio et cetera ubi e predicitur

Eq

Equanimiter id est patienter Equestris
masculini generis hic et hec equestris
et hoc equestre id est in equum posita

Equitatus — Ab eques idem est Equitatus tatum
id est actus equitandi vel militatudo militum

Equivocus — Equivocus ca cum
quod una voce plura significat

Er

Eradico as are media producta
in trisillabis id est radicitus evellere

Erado — Erado dis media producta in trisillabis
est delere amovere

Eramentum — Eramentum
ti dicitur vas vel instrumentum aliquod
de ere sive framentum de ferro

Erarium — Erarium pro dicitur locus ubi ponitur
pecunia

Eregione — Eregione id est ex opposita due
partes

Ergastulum — Ergastulum li vel
ergasterium dicitur privata custodia
id est carcer seu locus ubi dampnati sedent
sive aliquid operantur Et ergastulum invenitur pro corpore carcere in quo anima in hac vita detinetur et elongatur a patria

Ericius — Ericius dicitur animal spinis coopertum

Erinacius — Erinacius idem animal
quod ericius quidam tamen dicunt
quod sint diversa animalia Et non
quod papias et ysidorus scribunt
per y in prima silla ut yricius
vel yrinacius

Erogo — Erogo as media
correpta dicitur dispendere distribuere et proprie in elemosinas

Erpica — Erpica est instrumentum rusticorum ad terendam glebam
et trahitur a bobus et dicitur vulgariter
brona

Eruca — Eruca ce media producta
est vermis parvus tradens olea
in doctrinale media correpta

Eructo — Eructo as et eructuo as
idem significat scilicet emittere vel
proponere vel ructum facere

Eruginosus — Eruginosus penultima correpta id est eruginem sive rubiginem habens

Erugo — Erugo inis dicitur sanguisuga
Ita dicit hugutio et papias Et
erugo vel aurugo dicitur corruptio
segetum Ita habetur in glossa
super Amos iiii ubi dicitur

Rubigo vel erugo dicitur qui ros vel imber nocte super tenera spicas cadit et incalescente sole vertitur in rubeum colorem et inanescit grana adhuc tenera. Item erugo dicitur viridis color quem videmus ferrum et pom... sepe per moram petitur.

Erumna. Erumna ne secundum papiam dicitur miseria inopia calamitas. Sed secundum Hugonem erumna est miseria clades labor. Unde erumnosus a um id est miser laboriosus inops.

Esto. Esto ad tuos ire cupiebas Gen xxxi. Esto id est ponatur.

Esul. Esul id est september.

Et. Etham silua in qua torrentes fuerunt qui exsiccati sunt in conspectu filiorum israel sicut Jordanis. Unde in psalmo Tu siccasti fluuios etham.

Ether. Ether eris in accusativo ethera vel ethera est locus in quo sunt sydera. Sed frequenter tamen ponitur pro superiori parte aeris. Et accusativo greco forma unius feminini ethera.

Ethimologia. ... Ethimologia est expositio unius vocabuli per unum sive plura magis notum vel nota in eadem lingua vel diversis secundum rem proprietatem vel literae similitudinem. Ethnicus ca cum Ethnici media correpta dicitur gentilis ab ethnos grece quod est gens latine.

Eu. Euaneo es media ... Ethnici conducta intransitiuum dicitur dissipare. Euangelizare dicitur extra in nunciare vel predicare vel extra informare. Unde in Mat. xi pauperes euangelizantur id est extra informantur et observatores extra efficiuntur. Euaporo as are componitur ab e et vaporo as id est calefacere verbum vel vaporem emittere vel vaporando emittere et sunt ambo neutra. Eucharistia idem media correpta in recto et penultima correpta in obliquis secundum communem usum dicitur gratiarum actio ab eu quod est bonum et charis quod est gratia et est genus feminini. Euenio nis dicitur casu prouenire. Finis... Euentus dicitur principium finemque casum. Euergentes id est benefactores. Euestigio id est desuper in eo expositio. Item euestigio secundum Hugonem quod continuo cito confestim. Euge id est letare gaudere bene habere adverbium

laudant letant vel hortant
Sm papiam pro interiectio applaudent
Et no quod proprie hic euge tanquam
exultatorum vox Ezechielis
xxv a Pro eo quod dixisti euge
etc. Et tanquam insultatorum pro
fferat confestim confusionem
suam quod dicit in euge etc. tanquam
admiratorum Ezechiel xxvi
Euge confracte sunt porte pplo
rum Et tanquam applausorum
Sic Mathie xxv Et luce x
nono Euge sue bone Eu-
lach secundum quosdam in prima si-
llaba h y consonantem an v volem
secundum alios v consonantem ante
vocalem Et ita dicitur in iure hoc
Eulach septimum habetur scilicet v ante
sic tenendum est Est autem regio
Indie sic dicta ab evilach
filio Iecte Evuo as are dicitur
debilitare enervare qui contra
vires pone Eunuchus nomen
grecum est et est idem quod spado
Et no quod horum quidam coeunt
sed inde vix in semine ulla
calore eum habent et emittunt
sed ad gignendum inane et inutile
verba sunt Ysidori Et magister in
hystoria componens verba ewangelii

dicit sunt tres omnes continentiam
intoriam putaret distinxit Dominus
eunuchos quia quidam sunt nascuntur
quapropter dicuntur castrati i. casti
nati. Alii facti sunt ab hominibus
qui proprie dicuntur spadones a spa-
ta i. a gladio et forte cum hoc di
instrumento antiquitus castraba-
tur Alii se castrant propter regnum
dei qui proprie dicuntur eunuchi
idest boni victores ab eu quod
bonum et nichos victoria et
hoc ultima est intoria Eupho- Euphonia
nia dicitur suavitas vel sono-
sitas Europa terra pars orbis Europa
ubi roma est Euro aquilo Euro aquilo
est ventus inter aquilonem et
orientem Sic dicit Glosa super
Actuum xxvii Evum vi ipse Evum
est illa duratio que habet principium
sed non habebit finem Et secundum
Hugonem evum est seculum vel tempus
vel spacium quod cum mundo cepit
esse Et dicit quod evum est status
omnium que sunt et fuerunt et que po-
futura i. in cuius presentia sunt omnia
preterita et omnia futura tanquam
presentia Epaterbo et Cam

Ep Epacto as are actuum Epacto
dicitur compassare amulctare

Exactor — et affligere Exactor dicitur musitor et
preterea petitor seu qui torquendo
exigit. vnde vbi primum exactor
~~dnorum exactio iuris est .i. census~~
Exacutus — Exacutus .ta .tum dicitur perfecte acutus
vel contra vel ultra alios acutus
vnde Ezechiel xxi. Iste exacutus
est gladius; et dicitur ab exacuo is
Exaggero — Exaggero as dicitur aggrauare
~~stimulare~~ augere accumulare
Exagito — sev explorare. Exagito as dicitur
solicitare stimulare commouere
Exalo — vexare. Exalo as dicitur spirare
redolere odorem dare spiritum emit
Examen — tere anhelare efflare. Examen
inis dicitur lingwa statere sive
quia considerat equalitas
ponderatorum. Unde et examen
dicitur iudicium districtio probacio
inquisicio. Item examen dicitur
apium congregacio; et per similitudinem
tamen dicitur congregacio hominum
Exameron — Unde examino as. Exameron
Exametrum — .i. liber sex dierum. Exameter
tra trum .i. versus vel metrum
Examussim — constans ex sex pedibus. Examus-
sim realiter diligenter exacto
sine fraude papias dicit. Exanima
Exanimatus — tus ta tum .i. sine anima effectus
Exanimis — Exanimis comunis generis et hoc
exanime dicitur sine anima .i.
Exaplum — mortuus. Exaplum li vel exapla

lorum dicitur exemplar. Exarchus
chi dicitur princeps aliquam sorte
partis ab exa quod est sex et archos
quod est princeps. Exaro as media
correpta dicitur scribere. Exasse .i. ex
integro. Exatuo as dicitur per
aquas ebulientes vel statuentes
pluuiam aufferre. Excepto as
media producta intus sillabis et sic omnia
composita accepto. Exceptor
dicebatur qui dampnandos a non
dampnandis excipiebat. Excere
bro as dicitur cerebrum excutere
Excessus dicitur Luce ix de passione
et morte dicitur enim ibi excessum
qui completurus erat in iherusalem
Excedra dre vel exetra re
media producta dicitur esse species mistorum
capitum cum vno absciso tria
resurgebat. Excidium dii dicitur
destructio vel ruina. Excido
dis media producta cum actiuum
et est idem quod scindendo aliquid
facere vel ordinare; et componitur
ab ex et cedo dis. Item excido
dis media correpta dicitur cadere
et dicitur ab ex et cado dis. Exco
lo as media producta dicitur purgare
foras emittere liquefacere
et liquare ab ex et colo quod
capit plurimas significationes
Excolans tis media producta dissillabum

dicitur purgas vel eiciens, et dicitur ab exodo as quod est oppositum sup Exodo lis liui media correpta in trisillabis dicitur compone vel ornare. Extors de omnibus generis i. sine corde in ers fatuus insipiens. Excubo as bui media correpta in trisillabis dicitur vigilare causa custodie qui potest cubare. Excubie arum i. vigilie. Execror aris verbum depones et idem quod abhominari maledicere et comminari contra sacra facere. Inde execratus ta tum, et execrans tis, et hic et hec execrabil et hoc le. Invenitur et execro. Exedra as Exedra media correpta dicitur kathedra thronus sedes et camminata secreta vel locus thezauri vel locus subselliorum i. absidia quod a locus edificii et est grecum. Vel dicitur exedra locus medium separatus a pretorio vel pallatium, vel exedra est genus fenestre que exterius dilatatur et intus coartatur, et pro gazophilacio reperitur. Istas significationes ponit Hug. Item Jeronimus in Ezech. xoxo 3o dicit gloza exedre thalamus i. in cubiculis in quibus habitant levite et sacerdotes

vel melius dicebatur domuncule iuxta templum in quibus habitabant ministri et reponebantur vasa, et dicebatur exedra i. extra edem. Item exedre dicitur sedes assessorum ab assideo dicte qui assidet. Exenium ii dicitur munusculum sive donum et specialiter quod alicui mittitur de longinquo, quod conuiuit dicitur pretatum, et est compositum ab e et xenium quod idem est. Exentero as exenterare dicitur interiora piscis extrahere, ponitur dicitur. Et dicitur ab ex et entera que sunt intestina unde Exentera aues pisces exen terat ille Oscillat porcos excoriatque boues. Exequie arum dicitur officia mortuorum et i a officia que fiunt circa sepultura. Exformatus ta tum i. extra natura formatus. Exitium ii dicitur mors vel tormentum. Exilior aris depones pro esse vel passium et idem est quod in exilium mitti vel mittere. Exilis lis quibus generis, et hic et hec le media producta dicitur subtilis vel modicus. Eximius dicitur nobilis preclarus excelsus, et componitur ab ex et ymus a vim, qui extra ymum positus

Excrucio (?) Exodo Extors Excubo Excubie Execror Exedra Exedre thalamus Exenium Exentero Exequie Exformatus Exitium Exilior Exilis Eximius

Exinanio is .3e. coniugationis
penultima producta in trisillabis est
penitus euertere et manere relinquere
deprimere diminuere anichilare
Exodus grece exitus uel egressus
latine et dicitur ab ex et odos
quod est via Exorbito as dicitur
declinare deuiare uel errare
Exorciso dicitur adiurare
uel sanctificare Exorcista te
communis generis dicitur adiurator uel
increpator et inde dicitur
exorcismus mi quod est sermo ysido
ru adiurationis uel increpa
tionis primo aduersus dyabolum
vt discedat Sicut est in zach
iiiº Increpet te deus sathan
Exordium ii est inceptio et dicitur
ab exordior iris Exorsus est
i inceptus Exotheco as vi
verbum actiuum dicitur in ornare
hic Exosus dicitur odiosus Exos
so as are dicitur lamare dissolidare
ossa extrahere Exoptabilis quis
generis et hoc exoptabile Sicut in legenda
beate Agathe legitur dicitur in exptio
ribus nobilis et in inferioribus
bene natus Ab expecto as vel
exgigno nobili spectabili quod sta

terei spectat et inuitantur
laudando et honorando Expe
dito omnis dicitur operatus sum
expergessus adpugnare Expergesitus
dicitur ab expergesio fis Exper
gisco scis verbum deponens idem
quod euigilare seu excitari Exper
rectus ta tum i de sompno exci
tatus ab expergiscor sceris quod co
ponitur ab ex et pergo et ap
tergo grece Experimentum ti dicitur
experientia certa notitia Experior
iris verbum commune grece dicitur probari
uel probare Expers tis omnis generis
dicitur sine parte Expio as
are dicitur perfecte piare purgare
mundare pium facere Unde hoc expia
tio onis dicitur purgatio munda
tio et pia factio et hoc expia
men idem est Expiro as are
dicitur mori spiritum emittere Expli
co as are i ex plicatum ponere
aperire soluere ordinare dirigere
et distinguere Unde explicit
explicant verbum defectiuum i
finitur determinatur iuxta mare
de eo plus Exploro dicitur inquiro
vel uideo conditiones incog
nitas Explico as are me tor

dicat vituperare conviciari Con
quisitor ta tum i. cocogitator
ta tum sapiens Consolan9 a
vm i. con solu posit9 pro Con
sors tis omnis gn i. sine parte
et sorte Contabeo es bui sn
supino di putrefacere consumi
Contales me^a p^ta masclini
g. et hc conti ti Idem significat
vt dt papias scz via aliunde
purganda Vn pmi Regl v
Computrescebit contales eorum
Vnde dt Jozephus fitum fuisse
co violenta passione dissen
terie et vt putrefacta egererent
intestina vt mures ebulien
tes de agro illa corrodebat
Contaf me^a corr^ta femi g.
dicit pavor ul concessio ment
Dicit aut contaf cu mens no
a pavore alienat^r. ss cum inspira
cone revelationis assumit^r
Ita conponit gloz cartuum in
sup illud Repleti st timore
et contasi Contimo as are
e trm aufre compulez facere qui
contra timos ponere uel eicere
proprie dicit d. conpulib9 Itl contra
re e demolliri dissipare Vn

gloz Jonnini sup illud aut vi
Contiminat enim facies suas
i. con timos huane conditionis
abducit i. d'ornat et devenu
stat Vn contminator di ille
qui quez abicat appris timis
Contimatio siue contiminiu di — Contimatio
desolacio destructio conlud co — Contiminiu
timos eiectio Itl contiminiu
dicit^r mors qr ponit con
timos vite Contin9 ua nu — Contin9
i. cotraneo Contimplo i. mox — Contimplo
statim cotinuo Contrin9 a um — Contrin9
i. vltimus Contpare di euelle — Contpare
eradicare qr stipez contrahe
ul destrue Contorre gnuus — Contorre
g. et hic tre di compulat9 de
patu seu contra tram ppiam
compulsus vl sn pria Contro — Contro
as me^a p^ta di contimare
conpedire dissolue contrahe
contra tram pone compellere q.
aut sit trito vide infra suo
loco Contu ti di intestinu — Contu
Vn Ezechiel xxi Conta co — Conta
suluit i. ab intestinis diuina
conez consuluit Vn hic et hec
contispex ci dicit^r augur qui
inspicit conta Et no tp zm

Alloqcandro in doctrinali cotu no
ht sin'rez nun / ß tn plez nun
Vide sup' vbi copom' cotales
Conuie — Conuie are dicit' spolia ve-
stes indumeta dicit' qua
conuitur / dicit' etc conuie
et induuie imitacon sspetu
quia induut' et conuit' di-
citur etc manuuie / eo q ma
Copedio — nib9 detrahitur Copedio
ab co et pedica ce compom'
/ et e copedire liberare copli
care cosolue qi cot pedica
Copedita — pone Jnde copedita coso
luta liber pinto / et compat'
copedita cior tissim9 Vnde
copedite cius tissime Jt
Copedire — copedire i conuenire ul vti
le ee / et zm ht sepe inuem'
impsonalit' vt / copedit vob
vt vn9 homo moriat' ne to'
gens peat / et corr' penltiaz

Fa — Fribulas afando poete
nominauert / que no
sut res facte ß ficte loquendo
Facesso — in re Facesso sis se d' discede
Facin9 — de desine Facin9 oris neut g'
Facto — dicit' graue peccatu Facto
onis dicit' acco ul actio facie
di / dicit' etc facto ficta acco

Jtc ponit' p divisione Et ht' fat
Johannis in omelia sup act / qd
ero m incipit Cu videit ab
Facla — hominatoz Facla le / et facio cl
idem sut sz lignu ardes de
nocte artificose stissiu Fagus
qi e non arbor q in vol n
Falaga — dicit' bulz Falaga ge z falax
gs dicit' catena ul multitudo
militu legio Jtc falanga vo'
Faltastro — zyrtz Faltastro tri zayda
ad similitudiez falce vocat'
Est aut ferramentu curuu cu
manubo longo ad densi tez
vepium ul segetu succide
Falcati — dum Falcati curru sit dicte
bant / qz habebat falces in
Faladia — cant Faladia e loq pqm
heredi (timqat') detrahit' sua legittia
sz qrta pars heditat uel
tria vel medietas vt sub
Octauiano impatoe faladi9
tbun9 pleb legez fecit ne qs
in extremis testametu le-
garet / quia vt qrta pars
sub ess hedib9 / cotin9 nomie
loq faladia nuncupata est
Fallera — Fallera / re d' ornamentu
equoz / ß etc ponit' p orna
tone aliaz rerz vt vboz

Un fallero as t ornae Ut iste
vitis ubis falleat i ornat
falsiloquus qua qui penul[a]
corr[ta] qui falsa loquit[ur] falx
cis Grece instrumentu q[uo] vites
amputant messes metut
et prata falcant vo9 faux
e in ore resecat falso farcz
reluceat famen inis media
corr[ta] dicit loquto a for ar
fatasia et fantasma dicit
aphasmos grece id est appaito
latine Un fantasia e et h[ec]
fantasma te i apparitio mcta
vt in nocte fantasia e yma
go alicuius corporis visa cogita
do p[os]tea in aio figurata fa
tasma vo e spes q[uam] nu[n]q[ua]m vi
dim[us] i aio figuratam farni
ni e templu far farr[is] zm
hug[utionem] ome gen[us] frugu uocat
moderni aut ome gen[us] g[ra]m
grossius tritico dicit pom
et ptitio farno nomen e
no hominis s[ed] honoris dicit
Augusti appellant reges ro
norum ita d[icitur] in mte oboris
farcio te si ippe d[icitur] replere
ventrem ul bursam Un h[ic] non

fartmen inis dicit tao corisa
z minuta ut pecz intestina
farciant i repleant farina — farmacia
tia ae i meditametor medi
cina ul dom[us] ungentaria fa — faratra
ratra tre dicit repositoriu
sagittarum fas inde le differt — fas
a iure quia fas e lex diuina
ius lex huana fas e palie
agre trasire no e aut ius a
fas copomit nefas i q[uod] non
fas p[er] no licitu Un q[uod]q[ue] po
p[ro]stele q[uo]d illicitu e fasoria — fascia
ie e ligatura qua tegit pectus
z mamille copmut ipe at
sig[ni]ficat latu cinglum q[uo] pueri
ligant in cunis Unde fastio
la dicit q[uo] vulna ligant
fastiale lis idem est q[uod] fascia — fasciale
fascino as me[a] corr[ta] d[icitur] — fascino
incantare fascinatio oris — fascinacio
hic fascinus et h[ec] fascine me[a]
corr[ta] duo ultia incantatio
et omnia p[re]dicta idem s[unt] fa — fasculus
sculus li dicit parua congregatio
lignorum vl aliarum rerum colli
gatarum ad portandum fastis te — fastis
in sin[gula]ri idem e q[uo]d pondus fa
stes in pl[ura]li dicit honores fa — fazelus
zelus li d[icitur] nauis ul cimba

Fastidio das aui actiuu dr ore-
totepne spne vn hc fastidiu
supbia uel tediu vn fastidio
sus sa su i tediosus (et fastidibus) et compat
Fastigiu gij dr summitas alicui
rei ul altitudo Fastus tus tui
qr te dr supbia contemptus elato
Ite fastus ti 2e d dr annal
i liber in quo gesta an l ge-
sta regu et consulu coscbut
Invenit etc qr te dr peodem
Fastuosus sa su dr supbus elat
arrogas Fastidicus ca cu dr
matematicus diui sacrilegus
ul fata canes Fatisco cis scere
dicit deficere fatigari tepescere
habudant aperiri et dr a fati
quod e hiud et isco scere quod e
scindi ul findi et dr euanescere
deficere desinere Fatiscens tis ol
qr dicit deficiens vel fatiga
tus et Fatu ti 2m Huge dr
euentus rerum ades proisarum
ul tpalis successio fauoabil
aura ponit in legeda sci
Nicolai procto vane laude
Faustus ta tu dr felix cui
fortuna fauet et dr a fauendo
vn fauste i pspe feliciter
Favilla le dicit optuta scintilla

Favus vi e mel in cera cotens
sz i brista mell brista n
dr favus vn mel elicit Faux
ce in ltas hz sing fauces n
dicunt anguste fistule gutture
pquas ab intimo pectore spus
uoces sonid nec emittit Ite
fauces dicit mandibule quibus
comedimus Ite fauces dicut
loca angusta sic st aditus maris
int altos montes Ite fauces
dicit ostia ul aptus fluuiorum
in mari Fax cis ide e quod
facula vide s in Capitulum

Feculentus ta tu i plenus
fece ul fetibus a fece et
lentos grece quod est plenus
Febus bi idem e quod sol Fe
dus ris dicit pax que int
diuitates fit ul pactu ul
pacto ul compoito Fedus
fedi i turpis et compat
Femen inis sic ait papias
pars e corporis que et femur
dicit femen e mulieris fem
aut viri Femmale lis ul
femorale lis idem s satis
bracca Fenero as quod z fe
neror aris depones Imm
dicit mutare uel mutui

ad usuram dare vel accipe vel s[ecundu]m
usuram addere. Fenus oris dicitur
usura. Sed in hoc differunt quia
usura lucrum est super capitale ac-
ceptum. Fenus vero est lucrum
de usura sumptum. Fenicium [illegible]
herba fullonum qua nigratur sat
tinctura. Unde ysayas Si fue-
rint peccata vestra quasi fenicium. Hec
Hugo. Fenile lis est locus ubi fenum
ponitur. Fenix cis arabie avis
in toto orbe unica et sine [illegible]
hec quingentis et ultra annis
vivit. Cum vero se viderit senium
se collectis aromatibus rogulis
struem sibi construit et conversa
ad radium solis alarum plausu
voluntarium sibi nutrit et incendium
sicque iterum de cineribus altera re-
surgit. Feralis communis generis et hoc
ferale dicitur crudelis mortalis lu-
gubris funebris. Ferrata carpe-
ta dicebantur currus ferrati. Carpen-
tum ti pompaticum genus est
vehiculi. Ferculum li appodiatio
sive reclinatorium. Item sicut dicit
Huguitius ferculum mensa dicitur
sive discus edentium et vasculum
inssorium in quo epule feruntur
vel fercula sunt epule sunt fercula sunt
quibus currus. Feria est idem quod cessatio
unde dies solennem antiquitus
feriam appellabant quia feriabant
id est cessabant ab operibus servi-
libus. Sed quia quolibet die debemus
cessare a viciis ideo quilibet dies
potest dici feria et sic dicitur prima

prima feria id est dominicus dies secunda
feria tertia feria. Inde ferio as id est
cessare ab operibus et est neutrum
sed potius ferior est deponens per infra.
Feriati dicebantur iudici solemnizantes
a ferio as vel ferior aris quod est cessare
ab operibus. Fer me id est fere vel quasi.
Fero fers id est tuli latum verbum est
anormalium. Et invenitur in quatuor
significationibus. Fero id est cupio ut
~~fert animus causas tantarum experi-
nere rerum.~~ Item fero id est dico
ut cesar fertur vicisse pompeium.
Item fero id est sustineo vel patior vel
tollero. Item fero id est porto quas
significationes continet iste versus In-
dicat et patitur dicit fert cupit atque
gerit. Ferula le est genus herbe et
palmatorium inde factum dicitur feru-
la vel ferula est genus feniculi quod
crescit in monte gargano. Hec
Huguitius. Fescennine arum pemultima
producta dicitur carmina que mulier
dicit movendo cunas ut sopiat
puerum et quia ponitur plaudibus
in sermonibus beati Ieronimi de as-
sumptione beate virginis per fescennis
id est loco fescennarum. Invenitur
etiam fescennius na num id est nuptia-
lis. A fescennio oppido ut dicit papias.
Festuca a findendo et tundendo et
cadendo dicta quia pluma detonsio
lini et ventilatione frugum expulit
et cadit. Fetans tis dicitur pariens
vel gravans. A feto tas quod est parere
vel gravare et est participium. Item
a feto tas dicitur hoc fetans tis vel est

ouis uel pecus Unde in yosta depus fe-
tantes accepit eum i. de loco ubi
Feta sequebatur oues pascendo Fetus tus
tui dicitur partus uel fructus uteri
uel mulieris uel pecoris et est proprie
adhuc in utero existens Fetus ta tum
i. plenus fetu et fecundus Fetosus
sa. sum i. plenus fetu Capitulum

Fi

Fiale erat calices sine aphi
de vitro et dicitur in greco
hyalim quod latine dicitur vitrum
Fiala Unde secundum papiam Fiala est vas
amplitudine diffusum Et licet
ad diuersa officia fiala sumatur
ut ad ponendum thus sicut dicit
magister in hystoria et ad multa
alia tamen inter vasa potatoria
Fialtes computatur ab ysidoro Fial-
tes est morbus qui etiam incubus
dicitur ubi uidetur homini quod
aliquis lateat attendat ut eum
Fibra suffocet Fibra bre idem est
Fibula quod vena Fibula le quod pectus
feminarum ornatur uel firmatorium
quo pallium tenetur in u-
meris uel cingulum in lumbis
Fiblo Fiblo as i. fibulis ligare Affi-
blo as i. alligare et proprie ma-
tellum Confiblo as i. simul
fiblare Diffiblo et defiblo i.
dissoluere disligare Effiblo as

similiter composita soluere secundum Hugonem Ficatum Ficatu
i. iecur Ficarius a ficus dicitur ille Ficariu
qui colligit uel uendit ficus
Unde ficarii dicuntur homines sil-
uani de ficubus uescentes Unde in
Ieremie l. habitabunt dracones
cum fatuis ficariis i. cum fatuis
hominibus siluanis qui dicuntur
ficarii et satarii qui inter ficus
et alias arbores morantur qui
in ysaia onocentauri et pilosi
appellantur Ficus dicitur morbus quidam Ficus
dam Unde ficus dicitur arbor quedam et
fructus eius Unde Ficus castanea
nuces hec tamen nomina tamen signum cum
fructu sub eodem nomine signat
Unde ficus pro morbo est secunde declinationis
tamen Unde i. sacra scriptura inuenitur
quarte de pro fructu Ficulnea
ea est proprie ficus Fido dicitur corr-
da Figmentum ti compositum dicitur Fid Figm
Figulus li i. fictilium compositor Figl
et dicitur a fingere quod est componere quia
fingens lutum uel fictor luti Fi- Fig
gura a fingendo i. similitudo
forma sed figura hominis est forma nature
Unde figura habet multas significationes
dicitur enim figura vicarii racion
comparatum Filius saltus dicitur David Filius
iiii regum xxvi et iii psalmos xxxii

Ubi dicit percussit adeo datus filius saltus polimitarius beth leemites goliath getheu. qui dicitur adeo datus quia ad libatorem isrl datus est adeo in regem filius saltus quia de pascuis et saltu assumptus polimitarius quia de genere bezelel polimitarii fuit mater eius / vel quia multis modis ampliatur cultu dei. Bethleemites dictus a patria ut in hystoria dicitur. Filtru tri p...

Dicitur etiam quedam herba venenifica ut dicit Hugo. Fimbria est dicitur extremitas vestis / vel filum quod pendet in extremitate vestis sicut fit in stolis vel in ampliis in pleriisque palliis altarium. Findo dicitur de ipse dicitur divido ungulam.

Fingo. gis dicitur ornare componere formare plasmare adloquitur et excogitare componere quod ... non est. Finitimus ...

Fiscella fines propinquus et vicinus. Fiscella est vas vimineum ... vel de iuncis maius coloquium ubi ca... seus exprimitur. ita dicit Ysidorus et papias / et est diminutivum a fiscina. ... dicitur fiscella turpea ... ponitur quia de turpo id est illo genere

qua totus erat in modum navis qua linivit bitumine id est supra in duo ... terre tenacissime. Fiscina est dicitur vas vimineum in quo ... exprimitur caseus et est diminutivum est fiscella. Fiscus. ci est bursa seu archa principis. Unde dicitur res aliarum confiscari quia ad marsu... principis colliguntur. Item fiscus dicitur pecunia quibus in archa publica. Fisiologus dicitur tractator naturalium rerum. Fistula que et casia est dicitur arbor aromatica ... et ... breviter aquas ... inter herbas odoriferas computatur ita dicitur glossa Cantica iii. Item est instrumentum ad canendum. Item fistula dicitur aqueducta vel meatus unde dicuntur fistule vocantur canales etc.

Flattes tis participium est descendens ab hoc verbo flaceo es ui quod idem est quod marcere. Unde flattes id est marcens et quod marcet exsiccatur et arescit ideo quandoque ponitur flattere parere. Unde psalmus xxix dicitur ... ea flaccentia id est arescentia. Flagicium dicitur dedecus et petrum et secundum Ysidorum quandoque ... indo ... cupiditas ad corrumpendum

Fiscina
Fiscus
Fisiologus
Fistula
Flagitium
Filtrum
Fimbria
Findo
Fingo
Fiscella

seipm zfatm vo qd alteri noce
vn dr flagitosus sa su i libidino
Flagro — sus vitiosus turpis criminosus Fla
Fraglo — gro as dicitur estuare furere ar
dere Sz fraglo as dr redolere
vnde fla fat ardorem s fra de
signat odorem vn ppa flagrans
z fragrans pmu dz scribi pl'r
Flagru — per pta dt hug' Flagrum et
Flagellu — flagellu idem sunt zm hug' sz
virge ul sumitates virgarum dicuntur
Flagra — Flag incedia ul ardor vn
flagro as vt s pt dt ysidor
sumitates viciarum z aliorum
fructuum flagella nominantur
Flag taurea — qd flatu agitentur Flag thau
rea dicunt flagella de funiculis
ul de neruis siue coreis taurorum
Flamen — facta Flame e vent' flas
Flauesco — s psoni sto sepe ponitur Flaue
sco es dr flaueu ul aureu colorem
Flauus — hre Flauus a um zm hug dr
albus ul rubeus vn et homines
flaui dicunt q capillos flauos
hnt z qi aureos l aurei coloris
Fleubotomu — Fleubotomu mi vl zm atiqs
fleubotomus dr illud instrumentu
ferreu quo vena perutitur imminu
tione sanguinis z fleubotomo as
pcute z pducere sanguinem z dr

a fletmon i sanguinis z thomos
diuisio Flagiton tl dr quidem — Flagu
fluuius infernalis Flegma tenetur — Fleg
gl vnus de quatuor naturalibus hu
moribus huamni corporis z sic dictum
eo q sit frigid' vide s v' colo
colera Flagmaticus i quo dnatur
flagma Flosculosus sa su i — Flosc
plenus floscu no rectus q no in
tedit via recta Fluctiuagus
ga gu i instabilis Fluctuo — Fluct
as dr commouere vacillare flu
ctibus mudare vn fluctuat
~~a' dubitat quasi vacillat~~ mon

Fo — Focaria e dr mlr coqua dicit
naria a foco vn 3 Regum
vim filias quoque vras faciet sibi
vnguentarias z focarias In
decretis qz concubina sacerdotis
focaria dr quia iuxta focu sz ig
residet Focaius dr petra que — Focaiu
fro percussa scintillas emittit
Hugo Focus ci zm papiam — Focu
e fomes et nutrimentu ignis
i quo ignis fouet ptes dr locus
i quo ignis fit i domibus z quicquid
ponitur pugne vn h focarium
dr locus vbi fit ignis Focolor
vbi fit ignis sz locus ignis Foll ma — Fol
gl instrumentu e fabrorum adsufflandi

fullicl. igne; Follicla le e teca frumenti ul lini ul cuiusq; altius rei q̄ granu continet involutu[m] et fomes e diminutivum a folle. Fomes eh a fovendo dr̄ nutrimentum radijs et origo. It lignum aridum su[per] quod fomes capitur. Fomes dr̄ zuzel. It scintilla emicans a ferro cadenti fomes vocatur. Foramen arcus, de quo agit xxvij glo. Facilius e camelum p[er] forame[n] acus transire. Sic exponitur in hystoria. Crudelis no[n] dicit in iherusalem quandam portam fuisse q̄ dicebat[ur] acus ad quam convenieba[n]t cameli propedio vie cu[m] oneribus suis no[n] poterant transire ul subire, inclinati ergo transiebant, et iteru[m] recepto oneribus innabant. Sed h[oc] quo similitudo notatur et no[n] impossibile est. Oportet enim avarum amorem opum dimittere si vult ad vita[m] ingredi. Foras vado foris venio. Versus Designat ... ista foras ad foris inde It alius versus Egreditur foras stat foris. Forceps an scolas. Forceps p[ro] instrumentum fabrile quo tenet[ur] ferrum ad fabricandum, et e ma[sculini] gen[eris] p[ro] scianum, cuius vetes ...

fuerunt in femino. It forfex ... dr̄ instrumentum ad fila scindenda. It forpex e instrumentum q̄ p[er] ... dicitur ... Forfice fila pi ... forpice forcipe ... filorum ... pilorum. Caveat h[ic] falsitas doctrinalis, quia forfex et forpex tam masculina sunt. ... p[ro] ... ubi agitur de genibus. Fores in singulari et fores in plurali dicitur a foris quia foris ponitur. Formella dicitur parvus caseus. Unde magister in hystoria sic exponitur illud quod scribitur ... Decem formellas casei, id est decem caseos parvos et veteres. Formica invenitur sepe ... Fornix ... lignis ... arcus triumphalis. Ita accipitur ... It fornix dr̄ domus meretricum ... Est ... arcus fornix ... ... e arcus muri ... Forum e contendere li... ... locus a fando dictus. Et ... forum multa sunt ... forum e locus in civitate ... tendis ... ingratis iudicando ... sup[ra] ...

cotus ubi vue taltat que tal tatorum nomiam cruarta est spatia plana in navibus hec omnia Isidorus pot fotus ta tum i nuttus mollit amplexa tus refertus calefactus et dicitur afoveo es ere fotum quod e nutre calefacere refitere fitiant qui qs refitit pabulum ul pcalorem ul prequiem vel pamplexum p tectura pdefensionem foveo es ere i abscondere operire

Fr

Fragro vide sup ubi gopo flagro fragmen inis dicitur frustum fragor oris media pca intsilbis e sonus ofractois ul collisionis ul toniti ul alius sonus fragum gi yagodi uel aliud huiusmodi fratria ul fratissa dicitur frs uxor vel uxoris soror framea ee idest gladius exutraque parte scindens ul acutus fratruelis matre filius ul filius frs fremo is ere dr pstrepere tuge psonare irasti indignari ut dt papias frendeo es vi dicitur dentes conutte st derec vn h et h 7 ht fredes q mi nando dentes fragit ul copimit

frenesis dr ypa rabies frenetitius ta tu q frenesim habz frequentia e dr multido vel assiduitas fretum ti dr mare ul mare fuor ul mondatio fretus ta tu timidus l paucus Ille em fretus e q auxilio alicui fruit nec e ppym vel fretus afreto p contrarium q hoiem reddit paucus ypm fretum h hugo frigellus li dr auis quedam vr zaba frigo gl xi 3e ge dicitur decoque in patella in oleo ul in sagimine sn vmo ul aq frixus. xa xu e cp cp in patella ul in sagmine ul oleo coqt ~~frixa nocet lixata fouet assata coarcet~~ frixorium ry 7 cofrixorium y dr patella ul fe sup q° coquit friuolus la lu dr vani motal meda caducus inanis metus dubius stimilatus parui pty frotispi tiu frote inspetto dr froto fs fa fu dr q ht magnum frotez ul impudibundus frugalis lis comuns gl 7 ht frugale ho tepate vite ul parcus frugalitas tis dr parsimonia

modestia continentia temperantia.
Est enim frugalitas virtus media inter ava-
frugi ritiam et prodigalitatem. Frugi
omnis generis et indeclinabile dicitur parcus
temperatus abstinens ab alieno con-
tentus de suo contemptor divitia-
frumen rum utilis valens bonus. Frumen
tum dicitur eminens pars gutturis
qua vescimur et inde quasi cibus sapit.
fruor Fruor eris lege tertie persone scilicet
fruitus fretus et fruiturus. Est
autem frui proprie inherere alicui
rei et eam diligere propter se tamen
Unde ... [struck] ... fruimur indamus ve-
[struck] ... vescimur ... [struck]
[struck] ... utilibus
frustra [struck] ... potimur. Frustra
est adverbium qualitatis idest inaniter
frustror inaniter sine effectu. Fru-
stror aris est impedire aliud
inane facere sive decipere. Unde
frustratus dicitur fructu laboris
evacuatus et illusus et dicitur
frustror a frustra. Frustro
as ... invenitur. Frustum dicitur
frutectum pars. Frutectum ti dicitur locus ubi
crescunt frutices idest parve ar-
bores. Frutices dicuntur breves
arbores sic sit solet esse in montibus.
Fucus ti dicitur ... silvarum
tinctura que fit de herba

que similiter dicitur fucus. Et quandoque
quilibet color suppositus dicitur fucus.
Unde Sapientie xiii fucus rubicundum
fucaces colorem fucus eius. Unde
fuco as dicitur colorare fucum sup-
ponere. Item sit dicit Papias fucus
dicitur fictus vel [struck] medicatum
dolus insidie astutia quia sup-
ponit veritati colorata. Item
fucus est omnis maior ape
et minor scrabone non mel-
lificans sed aliorum mel devo-
rans scilicet ... Fugillum li est fugillum
instrumentum ferri percutiens
ignem de lapide. Fulcio cis fulcio
si ire xiii activum dicitur sustentare
roborare munire. Fulcrum cri fulcrum
dicitur pes lecti et dicitur a fulciendo
et dicitur plecto et quod est ornatus.
Fulgor oris media producta fulgor
et fulgur uris media correpta fulgur
et fulmen inis ita distinguitur fulmen
quia fulgor oris est masculini generis
et est proprie magnus splendor et
dicitur a fulgeo es et inde fulgorosus
sa sum idest fulgidus da dum idest valde
plenus fulgidus. Fulgur et
fulmen sunt neutri generis et sunt ictus
celestis iacti a fulgendo dicti. Fulguro fulguro
as dicitur fulgere et est activum

In psalmo sup illud cfulgura coruscacoe et exponat gloz cful gura i fulgora ul chorusca i clarifica coruscaton i mirada fac arbresce in videt qp possit coponi cfulgura i ad mod fulgur mitte festinaz coruscatoz i miraclorz clarit ad pdend alios trend rplos et demulcend pyos et fit e actin

Fulica — Fulica e auis marine ta et nigra minor aneta i stagnis comorans qz gra erodion vocat

Fuligo — Fuligo inis dicit nigredo q pendet de trabib et fit ab igne vor Sadze vn fuligiosus sa su i plen fuligie et fuligine ca vin i niger cfulma e i toga

Fullo — Fullo onis d q lauat et tigt pannos et cocandidat aufen do supflua

Fulvus — Fulvus va vum dicit rufus su rubeus plowi a fulgeo es Ita dt papias

Fumariu — Fumariu ry ul fumigale a fumo d sz caminus p que exit fumus

Fundus — Fundus di a funde do d et pfundo aqe et pparte vas et pagro et ppe pallo dio qz fundt opes uel diuitias

Vo Allodiu fundus et fundu dit mars vnu cfunditus adv

Fundu — biu i a fundamento et penitus

Funebris — Funebris comuns g et ht funebre d mortifera siue lugubre ul qd ad funus p tinet Funestus ta tu dr mortifer pmcosus q fune gaudz crudel fune pollut

Fugor — Fugor ris fuctus su d vti et ppe ptinet ad officiu et regit ablin

Furiosus — Furiosus sa su d fuia plen insan fuia em insa ina d

Furuus — Furuus na nu i ob scurus niger

Fuscina — Fuscina ne est instmetu ferreu q vtitur gladiatores piscatores ad pisces capiend coci ad carnes capt hedas de caldarys ul lebete ul olla vn fuscinula diminutiu et idez d Ita dt hugo

Fusco — Fusco as d obumbrae obscurare denigrae Fuscus ca cu i nig

Fusile — Fusile d qd tm fundi pt vas ereu ul stanneu et egt ductile qd tm maleo pduc

Fusus — Fusus si instmetu filadi qd alio noie d pensu qz pedz atolo Itl fusus e instrumentu ligneu

tum tribus vel duabus tabellis quas
contexit leprosus querendo panem. Fu-
futil tilis lis comunis generis et hoc le
quod cito et facile decurrit vel
detrahere potest vel futilis homo qui nil
potest retinere. Ita dicit Hugutio
Sed Galbanum in media correpta
sic ait Dyascorides lac-
rima est cuiusdam herbe similis ferule
bene redolens cuius odore serpentes
fugantur et grana habet ut granum
fabe quod glutitum medetur tussi
vel galbanus est genus pigmenti
galea albi scilicet succus ferule. Galea ce-
media correpta est armatura capitis
sed media producta genus est navigii
velocissimi unde ~~extremo capud~~
galea pellagus pertro galea
~~In tertia galeas i equore dito~~
galeatus ~~galeas~~ Galeatus ta tum dicitur
capite galeatus armatus. Unde
galeatum principium i armatum
contra hostes sacri canonis Ga-
galerus lerus ri et hoc galerum ri in
eodem sensu i pileus corcreo
gallicinium Gallicinium pro dicitur gallorum cantus
gallus Gallus plurale fit quod habitant pro hos
versus ~~Gallus avis gallus patrie~~
gallus quoque sacerdos ~~Est gallus flu-~~
~~vius qui bibit inde furit~~

Gallus gallinaceus dicitur quod cum Gallinaceus
gallina nutrit pullos quia
multociens solet ei deplumare
ventrem et fricare cum urtica
quod cum sentit urticationem libenter incubat
super pullos et nutrit eos sicut
mater et gratullat sicut gallina
Item gallinaceus etiam dicitur capo quasi
gallina. Item gallinacii dicuntur
imbecilles et molles et effeminati
homines. Gannio is nivi vel ivi Gannio
dicitur irridere nutrire vel latrare quod
vulpium est et translative transfertur
ad homines lectatores scilicet lectatores
qui multa garriunt inutiliter ma-
xime cum se provocant ad luxuriam.
Garba be dicitur manipulus mettarum Garba
Garrio is ivi ire proprie est avium Garrio
unde ~~Garrit avis proprie garrulat~~
~~ipse loquax~~ Item dicit Papias
quod garrire et loqui ita distinguntur
loquitur qui directe et aperte loquitur
aliquis garrit autem qui multa loquitur
a sordide dicit vel falsis rationibus
utitur. Garrulus la lum dicitur verbosus Garrulus
loquax nugator. Gaudimo- Gaudimonium
nium nii i gaudium. Gausape Gausape
pes neutri generis inveniuntur pro quadam
genere pallii et facit ablativum me-
nio in e. Gaza lingua persarum Gaza

dicit thezaurus pecunia opes ul diuicie gaza ciuitas insignis pilestinorum que apud veteres erat tutus cananeorum admi

Gazophilacium dicitur Gazophilacium dicitur archa ul locus vbi ponitur pecunia ad fuadum in Ezechiele Gazophilacia cellule parue sunt vbi thezaurus recondunt Unde gazophilacium idem est quod opedria vide sup vbi oponitur opedria In hystoria sup ero/m dicitur per gazophilacium erat archa de sup habens foramen posita ad dextram ingredientibus ara altare in qua mittebat pecuniam offerentium et ad sartatecta templi reparanda

Ge

Gelu neutrum genus et quarte declinationis indeclinabile dicitur a ge quod est terra et ligo as are eo quod terram ligat et stringit ~~Esse gelu dicitur cum fecit terra~~ ligatur Cuiusque calor caret dicitur frigus ad et gelu dicitur geliti dum i gelu cadens

Gema Gema est nobilis lapis dictus quasi gummi eo quod ad instar gummi translucet Unde gema est folliculus siue tecta vitis frondes et flores producit

Gemarius Gemarius qui operatur de gema

Gemella Gemellus la lum idest duplex la lum Geminus a um i

Gemin duplex ul duo vnum gemini dicitur duo simul nati Unde geminum est tribus scilicet beniamin et tunc dicitur scribi per in principio et non per g et sic dicit Johannes libri habentes g corrupti sunt De hoc habes xi q i cap. xxiii et z q ne in

Gene Gene sunt inferiores partes sub oculis vnde barbe inchoant/ na genos grece dicitur barba latine

Genealogia Genealogia est penultima producta dicitur series ul sermo de generatione ul linea generationis Est in principio mathei et dicitur a genesis quod est natiuitas ul generatio et logos sermo quasi sermo de genesi

Gener Gener ri neutrum cuius dicitur qui habet filiam alterius

Generositas Generositas tis i nobilitas

Genes Genesis interpretatur natiuitas ul generatio vnde genesis dicitur liber quidam i quod corum dum mundi et generatio scilicet gentine

Geniculor Geniculor aris vnum deponens dicitur genua inclinare

Genimen Genimen nis media correpta in trisillabis dicitur germen ul generatio a gigno gignis

Gentaculum Gentaculum li est cibus quo soluitur ieiunium ante prandium prandium autem fit in tercia sub merenda et anticena fit i

nona Obsomu aut fit p nona
tena sexo Geomet q tractat
et docet mesuras tre Gmai
tas dr ymgtas Sic dt gloz
zacharie xi Geometa ars que
tractat de mesuris tre Gero
tica ce dr senes veteratus et e
masclini ge Gerula dr nutx
portatrix ul swasor negocii
ita dt papias Geruduus na
vom et psimtopaz geruduus a
ium venuit ambo geo ssi
stud Et geruda dicitur quedaz
nonna q gerut omnmodaz
sigfficatoz suorz vborz et insup
si venuit ambis actiuus et co
mub vtuitz hnt sigfficatoz
actiuaz et passiuaz Gestatoriu
dicitur illud in quo aliquid portatur
Et gestauus a vm ad gestatoz
ptines Gesto tis iui ire cptite
mugatos dr cupe gaudere et
gesty letitie reputare Inde
gesties tis ppyn omis ge qd
capit pductas Gces Gestus
tus tui dr moty sui acty zagi

Gi Gibber bri A tato corpis
dicitur struma sicut dicit
Hug et e in pectore gibby i
dorso Inde gibbosus sa sum vn
Gretisin gibbosus hz stimaz
gibrosi ac an Gigas ante dr
magnus corpe fortis viribus qz
gigante ea um qd ad giga
tes ptmet penla pducta salse
aut opinant quidaz imperiti
de scripturis sanctis pnaitatos
anglos cu filiab hom an
diluuiu corrupisse et ex inde
natos gigates i nimiu gra
des et fortes viros de quib
tra repleta e hucusqz sut
vba ysidori Gignasiu ul
gignasiu zm aliqs dicebat
scola vbi docebat iudei vl
gentiliu pro mach Gnalit
aut gignasiu e cuiqz geti
cy locus Giro as are e in
giru volue circuire rotare
circure Girouagus ga gui
errones Giry zm papiaz
dicitur circul corona ul circulus
Gith gens e leguminis silentio
in quitate sz nigri color
et in pane spargit dulcorado
qd etc ingella dicitur gloza
ysaye xxviii etc Cam

Gl Glaber bra brum dr lemis
facie imberbis sn pil sup
nudus vn Hug de ciuitate
dei in septo Glabros inquit et
male barbatos videmus Glas pz

Glarea — Glarea ce dicit argilla tra glutinosa ul lapilli minutissimi fluviorum quos aqua trahit de fluens Ita dicit papias Et in ista ultima significatione ponitur glarea

Glaucus — Job xxxi c. Glaucus ca cu de viride Est aut color int albu et nigrum tenens mediu Ita dicitur in mre vbois Gleba

Gleba — be dicitur frustu tre sicut qn tra solida abrupit

Glis — Glis anal glis tra tenax glis lappa vocatur Glis ris mus e, glis tis hum. glis sis lappa

Glisco — Glisco cis ce dicitur desiderare cupere resplendere crescere ardescere pinguescere superbire indignari simu ptitu et supinu no e in usu

Globus — Globus bi dicitur corpus solido rotundu agmen acervus pila rotunditas lumen

Glomus — Glomus mi et glomus eris neutri quidem sunt sz continuatione filorum

Glos — Glos glossis lignu vel e de nocte sereniu Glos tis flos e Glos ris femina fratris

Glutinum — Glutinu ni media corrtamen dicitur viscus in quo conglutinatur i. coniungitur Item glutinu dicitur tra tenax utilis ad compages navium et aliorum vasorum Item glutinu aliqn ponitur pro caritate quia ipa coniungit aias sicut glutinu asseres vel alia

Gluten — Gluten is idem est quod glutinum

Glutino — Glutino as aviare media corrupta idem e quod coniungere glutino colligare

Gluto — Gluto cis p ul im e coniugationis dicitur devorare comedere

Glutus — Gluto onis dicitur gulosus devorator lecator Cam

Gn — Gnarus ra ru dicitur sciens cautus consideratiuus cordatus callidus solers peritus Inde ignarus pro contrario

Gnarus — Gnavus va vum dicitur doctus sapiens studiosus vigilans strenuus Sunt aut dictiones Hugonis no ponit qz sit post sim narus

Go — Gomor e decima pars ephi Ephi e mensura tum modiorum

Ephi — Gomor e mensura tu sextariorum Ita dicit glo Exodi xvi E

Gog — Gog fuit nomen principis aquilonis Sbdui eius appellant magog Sic a Jacob qui appellatur e isrl omes populi ebreorum Israhel sortiti e no Ita hic in Ezechiele

Gr — Grabatu ti sic aut Hugo in hystoria et media producta lectus e pauperum in quo corporis nichil stratu e nisi capiti

Et dicit agabi qd e caput vo9
mendici stratu dic ee grabatu
P gremio gbatu dca sotz abuca
tum Et d vero auctorp nullu
posuisse pboz Gradiui eq9
mollis incessu sn succussata
incedes pn succussac z suc
cussarius dradarz Grad9 ipe
i m Reg xx d. vbi dicit
vno tm vt ita dicatz gradu
ego et morte diuidim Jg du
em ibi dauid dixt parietem
dom9 sue q i mposito era
serat man9 apparitorp Jt
grad9 vno tm passu costat
et e semp9 minimu ntual
lum fuit int me z mortez
Ita scribit in hystoria Gra
ma . tr neut g dz lra ul
descriptio Granariu dz locq
vbi fuat frumetu Gra
dero9 . ra . vm dz aligs mag
etate Graphiu pz Grassor
are dz inuade latocinai
pdau inpugnae crudelit
agradior q impetu gradi
ad agend crudelit p q vn
gssator ore q crudelit agt
latro pdator homicida Sed

crasso as z crassor are est
face ul fieri crassu ul impi
guare t impiguari p crasso
ul acros i caro Grates z — Grates/grās
grās sic distiguere grāe do
agut grates homib9 vo Gra
sit po grates referam amico
Gratuite z gratuito idez sunt sz — Gratuite gratuito
grat et sn remuāton et st
adūbia qualit Gratuit9 ta — Gratuit9
tu i grat z sn pcio dat9 Gra — Grata
ta tu dz gratz suaue gratos9
acceptabilis l accepta placat
meor bnfici copbat9 Jocūd9
delectablis Griphes is aial — Griphes
e sic dt Ysidor9 Ethimo l vij
penatu quadrupes q pte
cor e leo aial z facie aqle
sile eq9 et homib9 vehemet
insidiat adeo q equitatez
armatu cu eq9 in sublime
rapiat Gross9 . si e fiti in — Grossus
matia z mobilis ad edes
z ipe st fici pimtue q ad
pulsum veti de facili cadut
M G uph9 phi ma m g dz
vincli iectua su iuctio
coglutinacio cotatenacio a
quore corpore Burges . t

masclim qf pfunditas aqe ul illa ps aqe vbi aq cu impetu vadit Ponit tn sepe p mari papias dt cp gurges e locus vticlosus in fluie altus pfundus vorago fossa latrina barratro

Burgito Burgito as mea torrta dt vorare ul implere vm actm

Burgulio e Burgulio sicut dt ysidorus Ethimo xi ca gutture no trahit cuius meatus ad os et nares ptendit habes viaz qua vox ad linguam trsimt tit vt possit vba collide B

Burgustud gustud ydicit vas vimineu in quo resuant pisces capti sic ecl nucupat pistatore rethe B m papiaz dt gutt antre secretu augustu locus tabinare tenebrosus vl covinia turpia sicut cella modica ul

Butta domus paupis Butta dr qi glutinosa a glutino / et e dra it guttaz et stillaz Vn ysido Ethio xx Butta e q stat stilla q cadius hic stillicidiu qi stilla cades Stilla n gte dr guttam vn stillicidiu dnim cu aut stat ul pedet d tecte a arboribus qi glutinosa guttaz

du decidit stilla Itz gutta quedaz infirmitas e Itz gutta dr spes aromatica De qua dicit Ettia a xxxm

Habena dicit lore su retinaclm in freno / et dr ab habeo es / qr het et tenet in manibus cum i equo sedet Itz habe dicit funes navium Habel Ha lis qvis qf et ht le dicit ad habendu aptus et comodo sus obtins / cogrvus / et dici ab habeo es Habitus tus tui Ha dicit qualitas cor l pappli. tatom corpori advemens difficile moble Itz hitus dici vestimetu vt iste mo chus geit hitum monachorz Itz hitus dr status l volutas ul appetitus ul actus ul passio habedi Hamula le per Ha aspiratoz i fistula Hamus Ha mi dr ferru curu cu quo capiut pisces Hamus etz e matla loice / matle su ham applant anuli vel circuli illi qbus ycorit lorica Et in iste duabus sigfitacoibus

habem(us) q(uod) ham(us) p(ro)ducat p(er)maz
sillbaz Et(iam) ham(us) dicit(ur) asser
tu clauis subtegit(ur) t(er)ra subar
borib(us) defendes in vimeis ul(tr)i
domo t(er)ra scrinia ul(tr)i thezauros
vt si aliq(ui)s fur ingredit(ur) ei(us)
pedib(us) infigat(ur) et tunc co(r)a(m)
p(er)maz sillbaz Et ab hamo d(icitu)r
hamat(us) ta tu i(d est) curuat(us) ad
mod(um) hami ul(tr)i vncinis caud(a)
tus ul(tr)i contexta squamis ul(tr)i
hamo infix(us) Et hamat(us)
d(icitu)r concatenat(us) et hamis con
textus Vn(de) lorica d(icitu)r hamata
i(d est) hamis ul(tr)i macl(is) contexta
ul(tr)i concatenata Hastile lis
me(dia) p(ro)ducta dimin(utiuu)m e(st) ab hasta
et pon(itu)r p(ro) stipite candelabri
Et pon(itu)r p(ro) stipite haste et e(st)
neut(ri) g(e)n(er)is haut i(d est) non haustula
H ebes tis me(dia) cor(repta) Hypyen
im obliq(ui)s co(mmun)is g(e)n(er)is dicit(ur)
inhert(us) inclitu(m) care(n)s obscur(us)
stult(us) piger tard(us) iners hebeo
es bui s(ine) supi(n)o d(icitu)r ob cumbi
obscurari ob cecari stupe(re) pige(re)
et tardare Hebetesco tis ca pig(ri)
sce mansuesce(re) d(icitu)r Hebeto as
are me(dia) cor(repta) d(icitu)r suffocare ob
scurare obcecare obtube(re) hebete(m)
facere Vn(de) hebetat(us) ta tu et c(ompar)atiu(m)

Hebetudo inis dicit(ur) suffocatio
tarditas obscuratio obcecatio ob
tusio pigritia fatuitas Hebem(us)
et heben(us) require int(er) dictiones
incipie(n)tes ab e Hebrei dicit(ur)
ab heber q(ui) fuit nepos arfaxat
filij sem tum(en) d(icitu)r q(uo)d ita q(u)asi
vt p(ro) ab heber dicti s(un)t hebrei
ul(tr)i ab abraham q(uasi) habrahei
Hectera d(icitu)r masucla de pariete
p(ro)minens vt d(icitu)r glo(sa) sup(er) illud
Ezechiel xl(i)o Heli lamaza
batani q(uod) ponit(ur) c(ontra) om(ne) d(eu)s de(us)
me(us) vt q(uid) dereliq(ui)sti me Hemo
rosa d(icitu)r mul(ie)r fluxu(m) sa(n)g(ui)nis
patiens Herem(us) mi fem(inini) g(e)n(er)is
solitudo ul(tr)i desertu(m) Heremcola
le co(mmun)is g(e)n(er)is i(d est) heremu(m) colens
Heres es su(m) ta s(ecundu)m i(d est) in muti
dubitare morari sive manere
Heresiarcha che masculini g(e)n(er)is d(icitu)r
magn(us) hetic(us) q(ui) princeps he
reticor(um) Hermosi(us) sa su(m) dicit(ur)
rupt(us) cui intestina i(d est) follicl(us)
testiculor(um) descendit Leuitici
xxi Herilis lis co(mmun)is g(e)n(er)is et
h(oc) herile filius heri ul(tr)i q(uo)d ad
her(um) p(er)tinet sicut x(ri)st(us) ad pre(m)
Heros oys me(dia) p(ro)ducta et 3a de(clinationis)
et ma(sculini) g(e)n(er)is dicit(ur) magn(us) baro
et d(icitu)r etiam successor parentu(m)

Heros oys i. baro fortis ul sa-
piens et dicitur aberus ul ab
hera et dicitur heros qui ethereus
et est ethimologia et non composi-
Heroys tio Inde dicitur heroys dis i. ba-
ronissa vel vxor heroys et
hinc intitulatus est liber epistolarum
ouidij Incipit liber heroydum
quia fere omnes epistole in eo con-
tente sunt misse ab heroydibus
Herus Herus eri dicitur dominus terre Hero
Hero onis dicitur vagus et instabilis
Herodiam Herodiam dicitur ministri ul
milites herodis Herodion onis
Herodius idem est quod herodius herodius
est auis ferocissima de genere
accipitris omnium volatilium ma-
ior qui aquilam vincit Hesi-
Hesito to as are i. dubitare Hespa
Hespa vt greci dicunt est hora que est inter
diem et noctem ul noctem et
Hesperus diem Hesperus ri est stella orien-
talis que in vespere post solem
apparet Et nota quod hic hespe-
rus ri et hic hesper eris et hic
vesperugo inis nomina sunt
vnius et eiusdem stelle que in
nocte post solem apparet et in
mane ante solem vnde in mane
dicitur lucifer ul lucifera vel
fosforus et dicunt quidam quod hoc
non potest esse in eodem tempore eadem
stella in sero sequatur solem

et in mane precedat Sed hoc con-
tingat in diuersis partibus Hec
omnia ponit hugwicio Hestin de
quo Job viij dicitur noui qui
hic H yas ades dicitur hebraice nati
quedam signum celeste et
quedam stella istius signi hyas
pot dici Et dicitur ab hietos quod
est quod est pluuia latine quia
in ortu suo pluuiam efficiat
vnde dicit Ysidorus Ethimologiarum libro iij
Stellas illas latini situlas
appellauerunt quia cum nascuntur
pluuiarum signa monstrantur
Sunt autem stelle in fronte thauri
et oriuntur tempore vernali verba sunt
Ysidori Hibernus na num ab hibin
hyems inis hibinum tempus est
illud quod inter yemem et ver
cum yeme vnum quod tempus plus
aptum totam yemem sunt vnde hic
et hec hybnal et hoc hybernale pro eodem
ul hybinum et hybernaculum est
domus ad yemandum hybino as
are dicitur yemare Hyena ne Hyo-
mea corrupta ul hyetis pro eodem
et est bestia que sexum mutat
vt lepus et hec bestia est nocturna
mortuorum corpora deuorabis et
de sepulcris corpora effodies et
cum cunctis sordibus vestes Item
hyena est species mo de spina

Hin · Batus · Corus · Hinnio · Hinnitus · Hinnulus · Hio · Hiatus · Hirtus · Hispidus · Hister · Hystatus · Hystoria analis · Kalendaria

mortuum hominis nascitur. Dicitur etiam
lupus affricanus habitans in defossis
locis. Hin genus est mensure quod dicitur
sextarius ~~vel hin batus vel liquide~~
~~in ... et ephi~~. Nota
hin est mesura viij sextarij.
Batus est mensura quinquaginta
sextariorum. Corus est mensura trigin-
ta modiorum. Hinnio is ire
est ad modum equorum clamare.
Unde hic hinnitus dicitur clamor
equorum. Hinnulus li media correpta
dicitur filius cervi vel capree. Hio
as are dicitur os aperire. Item
ponitur aliquando pro fatigari prorumpi
proscindi papare desiderare
deficere. Item hiatus tus tui
i. orificium vel cavitas rei aperte. Hirtus
ta tum i. asper hirsutus. Hispidus
da dum dicitur asper setiosus pilosus
hirsutus squalidus orridus. Hister
tri est fluvius qui et danubius dicitur.
Hystatus ta tum penultima producta
i. historiatus sculptus vel depictus.
Unde panni vel parietes in quo
pluries depinguntur hystorie vel
sculpuntur hystati dicuntur qui histo-
riatus. Hystoria analis est factum
quod per annum fit. Est kalendaria
hystoria que in uno mense fit et

Effimera · Holocaustoma · Homuncio · Hora · Horripilacio · Horror · Horologium · Hostilo

id est factum aliquod insigne, quod
uno mense factum est. Effimera
est quod repente factum est i. uno die
vel in parte mensis fiat. Similitu-
dine effimera est piscis qui moritur
eadem die qua nascitur. Ingr(editur) in

Ho

Holocaustum interpretatur hystoria
totum incensum. Unde dicitur in hy-
storia holocausta dicebantur
illa sacrificia que tota incendebantur.
Olon enim totum cauma incen-
dium dicitur. Holocaustoma tis
idem est quod holocaustum. Homuncio
dicitur homo non grandis forme. Ho-
re passuratorum sunt tempus salutis
vite siue quartam partem diei
naturalis. Item sine aspiratione sunt
regionem et limbum sive circumita-
tem vestis vel cortine vel alicuius rei.
Breviasim⁹ ~~Aspiratas horam et tem-~~
~~pus significabit sine non aspiratas lim-~~
~~bum dat et regionem~~ Horripilacio
onis est pilorum erectio per horrorem.
Item est tipus febris. Horror est pa-
vor sive timor vehemens. Ho-
rologium dicitur illud cuius ope
dicuntur hore ab hora et lego gis
quia hore legio. Hostilo as are
media correpta in filibus dicitur hosti-
as libare sive sacrificare. Aliqui
tamen dicunt et forte bene quod non debet

dici hostilac ex esdre mo f ß hustilac qd coponit loco

hu H uiusmodi in suo, in fra penultia corr ta e una pars ul dicto indeclina t et oims qe cohuius et nom coposita, in posita silbica ad lecton huius. ta tu idest huius di du humes. te. i. madidus huius humerulus li dicit parvus humerus et humeruli dicit qui in pte imitate apois ponit ne dea rota labat hus est regio ab hus nepote quam sic appellata in q habitavit iob, qui eo tpe fuisse phibet quo moyses filios isrl eduxit de egypto humus tra huida, tra qua trit tellus quia tollerat, solu qa fit solidu humanus q bz huai tatez ul qd ptinet ad hominem et huanus i benignus mansuetus mitors de quia cca hoiez amorez et miseratonis affectu ht, et z in hac fc tez compat huanis ior ssimus un huane humanitas est pietas qua qs ho dr et humanitas i mansuete mna quedaz affectio qua nos invicem tuem huanis copom sit ut inhuanus. na. nu. i. no huanus, affers crudelis et i mitors, et inhumanitas i crudelitas et impyetas et hug huano as are huai idest indue huaitatem inhuanatus i huai te indutus huanato i huani s suscepto homo coponit tu ne vel nullus sicut nemo humatus hum ta tu venit ab humo idest tectus. ta. tum ul sepultus et componit inhuatus. ta. tu i no sepultus, et huatim ad vim i sepultum, et huatio i sepultua upupa sn aspiraton det scribi ppter simplices, qui posita forte loco suo no queret, e avis spurcissima i huano sterco

Ia I acintus. ti e indifitat lapis ptios et jacintus est quidaz flos sic dictus et iacintus ponit i eze le pvestimeto et jacintinus na nu penl a pta dicit ad iacintu ptines iacticie pelles

id est iacintini coloris cerulei
scilicet vel aurei Iacto as are sic
frequentatiue iactare gloriari laudare
Ipse aut sic dicit papias Iacta
mur in fluctibus fatigamur
in terris Iactancia e dicitur ar
rogancia vanitas superbia
Iactura re dicitur dampnum et per
nauticorum qui imminente tempe
state iactant merces in mari
ponitur et pro iactacione lapidum
Sic de sancto Stephano cantatur
Iaculum li dicitur a iacio et e
telum missile hasta lancea
sagitta et rethe piscatoris
Iteracla e quedam species vo
latilis de arbore in arborem
se iaciens Iades regie int
dictiones impietates ab h
Iaspis de e gemma viridis
similis smaragdo Capitulum

Ib Ibex ce e animal cornutum de
genere caprarum sicut capra hoc
animal in altissimis petris co
moratur et qui ferarum vel ho
minum adusitatem presenserit
de altissimis saxorum cacumi
bus se precipitans in suis cornibus
se illesum suscipit Et pro eodem
animali ponitur Iob xxxviii
ubi Cornua sunt ibicis Iob testis
e ibicis inde Ibis huius ibis vel
ibidis e auis aquatica vt cico
nia egiptiaca que anum ipso ro
stro purgat et e serpentibus
inimica ubi Est ibis quadrupes
auis ibis et mondus ibis Hostis
serpentum dicitur auis ibis Ibis auis
species sit ibis sit mundus ibis
Hec ibis sit auis species et ...

Ic Iconomus mi A mondus ibis
penultima correpta dicitur dispensa
tor domus villicus Ictus ictus
tui i percussio et dicitur ab ico ce
re quod e percutere Hinc ictus ta tum
id est percussus sa sum Capitulum

Id Idea ee i forma vel exemplum
rerum plato voluit quod idee
omnium rerum fuissent in mente
diuina antequam prodiret in corpora
quod si ipse intelligat per prouisionem
dixit et katholice ab eterno
prouidit deus formam cuiuslibet
rei Ideoma te dicitur ipse modus
loquendi cuiuslibet lingue quod
in aliam non facile transfertur
Ideota te communis grece paruus

Margin: Iacto, Iactancia, Iactura, Iaculum, Iteracla, Iades, Iaspis, Ibex, Ibis, Iconomus, Ictus, Ideoma, Ideota

dicit^r imperitus ignarus insciens ru-
sticus indoctus brutus stolidus/ ab
idos qd e diuisio/ et zota qd e
quedam litera vl ab idos et zota
qd est auris It Idiota dr
qui ppa lingua tm naturalique
sua contentus litterarum studia no
sequit^r Iditum interptat^r trans
iliens eos vl saliens eos Ido
lata tritie ydolorum cultura vl
seruitus interptat^r Idolum e simu
lacrum qd humane effigie factum
et consecratum e iuxta vocabu-
li interpretatorum Idos enim grece
forma latine sonat/ et ab eo
p diminutiorem ydolum est dictum
Idolum hic dicit^r locus vbi ydo
latre venerantur et colunt
ydolum Idolaticum a dr ydolo
consecratum vl ymolatum/ ci in
Hug^{ez} corrigit^r penl^a Hz vsq
hic contrarium Idoneus a um dr
irreprehensibilis aptus vtilis co
ueniens Vnde hec ydoneitas i
conuenientia aptitudo vtilitas
Idria e dr vas aquatile/ ab idros
qd e aq Vnde ydropicus ca
cum dr ille q patit^r ydropicum
vl ydropisim/ qd idem e/ et
suscepit nomen ab aquoso humo
re Vnde greci ydor appellat

aqua Est enim humor subcu
taneus cum inflatione turgente
et anhelitu fetido corporis
vesice prouenies Idus dri
et hec idria dre dr sspes anti
tus Idus vs vi femini gn et
quarte declinacionis dr separacio vl
diuisio numerorum Vnde ydus
sicut ponit^r in kalendario
sp e atti ca et plis num^a
et determinat^r appositione an
q sub intelligit^r/ n qm dic^r
p die qz tunc regit^r ab eodem
aduerbio/ qd tm valet quantum

IEna ne me^a ^ precedenti dic
p ta requie 6 int dictiones
incipientes ab h Ietarchim
li pte Ierarchia dr sacer
principatus It Ierarchiudmi
na nu penl^a p tali Ierlm pus
dicta e salem a conditore q dice
bat^r salem/ p9 ea dicta est
Iebus ab amplificatore q dice
bat^r Iebus vl a Iebuseis habita
toribus/ p9 ea ill duobus noib9
Iebus et salem p compositionem co
niuncta dicta e Ierlm qi Iebu
salem Hz p9 ea a Salomone
dicta e Ierosolima me et

hec Ierosolime arum mis in dele
In eodem sensu est pro illa ciui
tate unde Solima lusa betel
Ierosolima Iebus helia urbs
sancta Ierusalem dicitur atque salem

Ignarus -a -um vnus in ceteris
I. inexpertus piger stultus in
sipiens et componitur Inde
hec ignauia -uie Igniti ser
pentes dicebantur in libro numeri
quia nimium uel ueloces fue
runt ad modum scintillarum uel
quia tacti ueneno infla
mabantur usque ad ruborem
et tumorem ut dicitur in hystoria
Ignauia dicitur infamia Igno
sco -cis dicitur parcere remittere
indulgere Ignio -is -ire dicitur
ab igne et est calefacere Inde
ignitus -ta -tum et est actiuum cum
compositis Item ab igne igneo
as are Inde ignesco et est
idem quod calere inflamare
Illecebra bre penultima correpta
dicitur mala uel illicita delecta
cio sic dicta quia illicit et de
cipit hominem Illectus -ta -tum
dicitur illaqueatus seductus ad ma
lum tractus et qui in illicito
positus uel ligatus et dicitur ab

illicio -cis Ilex -cis media correpta Ilex
in obliquis est arbor glandifera
Illibatus -ta -tum dicitur incorruptus Illibatus
et dicitur ab in et libatus -ta -tum
id est gustatus -ta -tum Inde dicitur
virgo illibata id est non tacta uel
gustata in opere carnis Illicio Illicio
-cis -cere pi -ctum dicitur illaqueare illicitus
ponere in fraudem facere uel ducere
Et componitur ab in et licio -cis
-ui uel -xi -licere -citum uel -ctum
Et in illicio -cis qui aliquem
intendit defraudare Inde
illectus id est defraudatus Illico Ilico
id est statim mox continuo gesta
et debet scribi per unum l Ilitus Ilitus
-ta -tum media correpta dicitur destipatus
maculatus et uenit a uerbo
passiuo illinor -eris Ilium Ilium
dicitur intestinum partem et rotundum
adherens renibus qualis sicut
patet in animalibus interfectis
et secundum magistrum id est doctrinali non
declinatur nisi in plurali et tria dicuntur
unde Ilia declinat et tria non nisi
plura Ille huius illius idem est Ille
quod illud Illudo dicitur idem est quod Illudo
decipere et deridere et regit
accusatiuum et datiuum Illustris tre quod Illustris
et hoc illustre dicitur preclarus nobilis

Vel qui valde lustratus e(st) et q(ui)
claret multo splendore g(e)n(er)is
et sapie(n)tie ul v(ir)tutis et d(icitu)r ab illu
stro as Illustres ex d(icitu)r squalor
vel immunditia etc. Cap(itulum)
Inabditus i. in absconditus In
accessibil(is) g(e)n(er)is g(e)n(er)is et h(oc) in ac
cessibile ad quez nec p(otes)t accede(re)
Inanis g(e)n(er)is g(e)n(er)is et h(oc) ne d(icitu)r
vanus sine fructu Inaquos(us)
sa. sum i. sine aq(ua) Inaures
fem(inini) g(e)n(er)is d(icitu)r ornamentu(m) auris
s(ed) anulus q(ui) in aure p(er)forata
gestat(ur) Inbecillis g(e)n(er)is g(e)n(er)is
et h(oc) le d(icitu)r debil(is) et q(ua)si sine ba
culo et sustentamento infirmus eg(er)
invalidus etc. inbecillus la lu
d(icitu)r in eodez sensu et h(ec) inbecil
litas i. infirmitas Invallis
g(e)n(er)is g(e)n(er)is et h(oc) le invalidus et
impotens Imber bri pluvia
magna d(icitu)r ab inebriando q(uia)
inebriat t(er)raz Imber tempaneus
dicit(ur) q(ui) semina fac(it) convalesce(re)
Imber serotin(us) q(ui) ad maturitate(m)
p(er)duc(it) In q(ua)dragesimo scribit(ur)
isti v(er)sus d(i)ctales Est imber
pluvia nubis taligine tecta
Est imber tenuis quo nos

asp(er)git ap(osto)lus h(oc) no(n) pluvia
nectit q(ua)lit(er) ista Inmo e(st) in
adv(er)biu(m) eligendi et tu(n)c val(et)
tan(tu)m q(ua)ntu(m) potius vel(ut) aliq(ua)n(do) e(st)
adv(er)biu(m) affirmandi tu(n)c val(et)
tan(tu)m q(ua)ntu(m) certe vel aliq(ua)n(do) e(st) q(ua)ntitatis
illativa tu(n)c tan(tu)m val(et) q(ua)ntu(m) ig(itur)
et d(icitu)r scribi p(ro)nu(n)c(ian)do et h(abe)t
accentu(m) in fine et e(st) sc(ri)bend(um)
p(ro)nu(n)c(iatu)r cu(m) ta dic(it) h(uguc)io hug(o)
Imbuo is ere vim actiu(m) d(icitu)r
instruere informare p(er)fund(er)e
replere Inde imbutus ta
tu(m) q(uo)d cap(itu)t p(er)ditas sig(nifica)t(ur) doces
In castratura dicit(ur) locus cavus
asseribus ubi asser assei in
stingit(ur) et co(m)pagmat(ur) In
cassu(m) i. frustra Cit aut(em)
hug(o) adv(er)biu(m) qualit(atis) In
tenatus ta tu(m) i. sine cena
Incentivus va vum dicit(ur)
q(ui) incend(i)t ut est libidinis
Incentor d(icitu)r ab eo q(uo)d incend(i)t
et inflammat Ita d(icitu)r Isido(rus)
Ethimo(logiarum) x° et add(i)t ibidez
Incentor e(st) q(ui) p(ra)va suggestio(n)e
alio(rum) cor succend(i)t et p(ro)voca
(n)do inflamat Incestus vi

dicitur non casta que cum moniali
vel consanguinea vel virgine con-
cubuit. Inde hoc incestum et
hic incestus tus tum dicitur talis coitus
Incauspicus ta tum dicitur sine caucis
Incasio dicitur secto. Ut ponitur
pro distinctione metrorum vel versuum
Inclitus ta tum id est valde gloriosus
Inclusor oris dicitur qui facit gem-
mas in auro vel argento in-
cludere. Incola le communis generis
dicitur qui aliquem locum ad se pertinen-
tem colit seu inhabitat. Unde
dicitur horum nomina accola et in-
cola prohibuit usum ~~accola non~~
~~proprie colit incola terram~~
Incolatus tus tui dicitur cultus vel
mansio. In psalmo vero ubi
dicitur Heu mihi quia incolatus
dicitur glosa id est peregrinatio. Incolu-
mis et hoc me dicitur alacer for-
tis sanus et integer. Abinde
et columen quod est alacritas et
fortitudo. Inde incolumitas
tis id est sanitas. Incolo is vi dicitur
dicitur inhabitare. Incomminus media
correpta id est prope et ponitur in ca
adverbio quasi cum suo casuali
Inconcussus sa sum id est stabilis immotus

Inconsutilis dicebatur tunica Christi quia Inconsutil
non fuit consuta cum non fuit ma-
sa sed continua sit bursa. Inco- Incontaminatus
taminatus ta tum dicitur impolutus
immaculatus. Contaminatus n-
secundum papiam dicitur sordidus inquinatus
impurus inhonestus maculatus
deformis. Incrassatus ta tum Incrassatus
id est impinguatus. Increpo as quia Increpo
facit increpitum in preterito tunc
idem est quod resonare sed quando fa-
cit tunc idem est quod vituperare
Increscere dicitur in consuetudinem Increscere
venire augmentum in processu
recipere. Inculco as are dicitur Inculco
id est prime insinuare. Incubo Incubo
bis bui bere dicitur imminere sive
super iacere et torquere. Incunctanter Incunctanter
id est indubitanter. Incuria e Incuria
dicitur negligentia. Incursus sus vi Incursus
dicitur perturbatio pressura. Incus in- Incus
cudis dicitur massa ferri super quam
fabricatur et est media producta in tercia sillaba
Indago as are media producta Indago
dicitur investigare requirere. Un-
de indagatio id est investigatio
inquisitio consideratio. Indago
ginis dicitur parva silva vel
zapust. Indefessus id est infatigabilis Indefessus

Indemnatus ca tu i no codepnat' psciatz Indemnis gius g' i et hc ne i sine damno Indemnutabilis gius g' i et hc le i in tomutabilis Indicto cs inea pta dz impone proctae pcipe annuae / et est ppe sac'tum qui annuat festa et ieiunia s edicte e regu t inpatoze vn9 Edicitur reges indicat festa sacdos Indicto omis e summa fiscalis ul determinato ul homi collecto Ita accipit iter legis v Itz indicto e coactio ul pcepitu graue t intollerabile Et ita sumit zv Esdre viii Itz indicto zm computistas e spatiu quidecim anozu Indictum y dz indicato Indigena ne gius g' i ibidez genitus t in eodez loco ubi habitat tamis trigena Indiguus ua vu i indiges Indiuiduus a iu diui i d qd sepai no pt Indo Indidi dz impone inserere inserere inducere ul dicere ul fortas emitte Indoles lis femi g' qi sine dolo dicat etas iuuenilis Ingeniu origo

Indemnis
Indemnutabil
Indico
Indicto
Indictum
Indigena
Indiguus
Individuus
Indo
Indoles

pgenies Unde exponit hugo Gz zm papia indoles est origo incrementu sobol nobilis g' pgenies ppago Isidoru cu q° plures concordat dt Indoles ppe dz ymago quedaz future virtutis vt apparet in multis pueris Indulco as dz applaude dulcia loqui Deq° dz Eccia a xvi Indulgeo es diuisas hz s voces Indulgere em accipit pgrte concede vt papa indulsit in hanc ptatez Itz accipi proctae ul opaz dac vt Indulgere noli gule qz vetri amica e Itz accipit pre mitte vt indulge nob dne pcta nra Dicitur s voces heri pnt plrit vsu Indulges donat parcit vacat a opaz dat Et sicut hugo dt igitur e neutze quis actmisit pz i pdctis cois Industria sit aut papias e assiduitas studiu cura tapedo i ingenii cupiditas ardor auiditas labor pseuen a pcinacia gstatia docta solertia

Industus a vim dr agil studio
sus effitax strenuus et opptus
Induuie arum vestimentu
Inedia dr pauptas que est
medie i in re familiari, et
dr ab in et edes qd e domus
Ineptus qui no aptus dr apte
contrarius Inermis quis
gl et hc me i sn armis
Iners tis omnis gl q ad m
faciend e aptus ul patiend vn
h inertia e In estuo tenatio
i in cellario vbi pestate frigus
captat Incōsulta ta tu i i
coplitabil In cōcitabil est
qui nemine cōcaudt Infand
da du i no nomanda In
fastido i in cogitatio In fau
stab i i inmissu Infaustus ta
tu i infelix cui fortuna no
fauet Infectus ta tu i cor
ruptus contaminatus Infesus
sa su i offensus ul iratus, et
e plus ee infensum qm infestu
iratu ul inimicu Inferie dicu
opequie mortuorum Infestus
ta tu dr iratus importunus
molestus Infitio cis i corrupe

pollue cotaminare, et e activ
Infitior aris dr negare quod
vim e, et dr ab in et fato qui
infertur i cont fctm dicte ul
rem factam negare cui addi
tōe posat Infitias tm pm
vo Infitiat intigit et qui
negat infitiat Infitiatio
e negatio rei debite cui a
creditore posat Infodio dis
de dr subtus abscondere In
frunio is dr detes cotute
rugie psonae irasa indig
ri Infrunitus ta tu dr insi
pies et indiscretus, et cpo
ab in et frumen qd e i pus guttur
vbi sapit ab Inde infrunit
dr qui sn frume i sn sapore
et discretion gulosus pt dici
infrunitus qui sn frume q
no quit saporez in cibis
s semitrutatos morsellos
devorat et deglutit Itm
infrunitus dr insipies et
imprudes ab in, et frones
qd e sapia ul pdentia q
sn fronesi Itm infrunitus dr
inverecundus, qui sn frote vbi

Infitior
Infodio
Infrunio
Infrunitus

apparent signa verecundie Item
infrunitus dicitur homo preceps in
verbis et factis qui sine freno
quia non regitur freno rationis
Item infrunitus dicitur corruptus
vel putrefactus, et ad opus bonum
inmobilis et ineptus quasi sine fru
nio Est enim frunium pulvis
subtilis de cortice arboris
corticibus [illegible] coriis suppositus ea
consitat (?) et accrustacionem confuat (?)
consolidat, et ad opera facienda h
abilitat Unde dicitur frunio is
frunivi vel ivi tum i. frunio
conficere vel frunium supponere
in coriorum confectione Unde
frunitores dicuntur qui coria
fruniunt [illegible] Infrunitus vi
si vis [illegible] notabis [illegible]
[illegible] frunimen fruma et
cum freno [illegible] Infusorium
Infusorium vas quo oleum infundebatur
lucernis Ingemiclans i.
Ingemiclans genu inclinans sive flectens
ab ingemiclor aris Ingenitus
Ingenitus ta tum i. innatus sive natu
ralis Ingens tis omnis generis dicitur
Ingens magnus Ingenuus ua vum
Ingenuus i. naturaliter liber qui in genere

secundum libertatem non in facto [illegible]
liberis Item ingenuus est aliquis
qui est sagax ingenii In-
glorius a um i. sine gloria
Ingluvies ex feminini generis i.
voracitas sive gulositas
Ingravescit fames quando valde
opprimit et gravat Ingruo
is dicitur imminere materiam
impendere instare et maxime
in malo Inguen inis dicitur
pars corporis inferior quasi est
circa genitalia Ingurgito
as dicitur devorare implere
et est verbum activum Inibi i.
in eodem loco Inice [illegible]
dicuntur funiculi molles quibus
colligantur pueri in cunis de
stupa, et de serico ad opus no
bilium Imitor as verbum activum
[illegible] imitor aris verbum deponens
[illegible] sicut pincerna
[illegible] sacrificare in
troducere [illegible]
Imitati sunt [illegible]
sacrificaverit vel sacrificati sunt
Inhio as i. [illegible] desiderio vel
attingere [illegible] et est neutrum
Imitor [illegible]

ab h' vbo ineo is qd e intrare
inape inuenire incumbere
inchoare pactu firmare Inma
nis omis gl et hec ne dicit
crudelis ferox asper et copa
dicit et magnus ul grandis
sm hug Inmarcescibilis
communis gl et hec le neut gl
dicit incorruptus sempiternus
qui sine marcore et languore
Inmensus sa su i sine mensura
Inde mensus i conformis Inm
meritus ta tum i indignus In
munis omis gl et hec ne dr liber
et operis alienus et sine parte
ul et tributo Inde inmunitas
tis Inmitor eris dr aspodiare
inherere consistere considere in
cumbere Inmixus xa xum dr
aspodiatus inherens insistens
consistus incubens ab inmitor
eris Innuba be i innupta
Innuis a um mouet et copa
ab in et nuo ut in ymno
Cruciatus innuo et e idem qd
innuabilis Inoffensus sa su
i no lesus Inolco es media
correpta in silbis i lecu ul liu

litu ul lectu dr crescere insuescere
consuetudinem inuenire Inolitus Inolitus
ta tum media correpta dr consuetus
inacrescens inherens inualescens
Inpar aris omis gl media correpta Inpar
in silbis dr inequal Inpeda Inpedatura
tura dr pedis mensura ul inpres
sio vel inuestigatio Est aut
peda ut dicit hug vestigium
humanum Unde dr Inpedo as i
media correpta i pedes facere ul
inprimere ul inuestigare et in
dr inpedatura Unde in 2 Esdre
dr Et horum quesita e gl scripta
inpedatura i gl inuestigatio
ul genologie computatio
Inpendo de di su i imminere Inpendo
instare Unde Ester ymn dr
quia eis tota mors inpenderet
i imineret ul instaret Inpe Inpedium
dium ii et hec inpensa se abo
ponitur pro expensa et dicitur
ab inpendo Inuenitur et
inpedium pro sedulitate Unde
inpediosus sa su i sedulus
et intentus et inpediose adu
bium i sedule et intente Ita
dicit hug Inde etiam inpensa

qd est idem qd compesa/ unde ppe

Imparator — sup Imparator aris dr dare
distribuere et e vm deponens
Inuenit etc in uoce passiua
sicut Thobie j et i alys locis

Impetigo — Impetigo ims e scabies
sicca pruriens atoz rz/ et
cu aspitate et rotunditate
forme

Inpingo — Inpingo gis gere
pactu inuenit possende
ul respitare/ et z m hoc est
neutrum Un prbiorum tuo
pes tuus no impinget etc
Inuenit etc transitiue pim
pelle ul repelle Un ecci
xxxiii Ve impbg sis ne impi
gare i repellare

Ingeniu — Ingeniu
in a signo dr genuinet
e naturalis uis aie qua aliqs
subtiliter speculatur
Et dr hic in genium in eodem
sensu Illa enim ppositio in
addita ibi nichil opatur
ii qd notat ingeniu/ qui
mta genitud/ ethimologia
e no oopposito

Impio — Impio as
are seipm infica mattie

Inplano — Implano as mea ptagr
decipe ul in errore duce
Un ecci xxxv Vo dictas
ille me implanat/ et z m
hugo implano compon
ab in et planos qd e error
ul vagatio Un planeta
dicit

Imp — Inplico as dr in mu
stere

Impo — Impolitus ta tu non
complanatus no sculptus
Et descend pcompositoz
ab in et polio is liui lire
qd est sculpe ornare uel
planare

Impo — Inpono is dr
in tuge inculpare ul im
petrare Vel impone dr
etc decipe/ et tuc gstru
tu dto vt impono tibi i
decipio te Un Genesis
xxix Quare imposuisti
m ubi false biblie hnt
quare liam imposuisti m
et tuc fa supinu imposi
tu tu Un hic impostor
i deceptor/ et hec impostura
i decepto

Imp — Importunus na
nu dicit pterio infesta
inquieta/ qui no hns por
tu i quietem qui in nausfra
gio ferat Un hec impor
tunitas i infestatio inquietudo

Impos tis media correpta trisillabis et in obliquis communis generis dicitur impotens qui votum ad effectum producere non potest Impostor ris dicitur deceptor simulator fraudem faciens et dicitur ab impono is et cuius compositorum vide parte supra Impostura dicitur deceptio fraus dolus ab impono is re Imprecor aris dicitur intente deprecari vel optare vel intente maledicere alicui precem imponere Imprecatio omnis i. mali optatio In presentiarum adverbium est temporis vel loci et cum autem est adverbium temporale idem est quod in presenti sive modo Et sic accipitur Genesis ultimo Cum autem est adverbium locale idem est quod in presentia et sic accipitur Exodi xxx° c. In promptitudine i. in promptu Impune i. sine pena libere sine vindicta Impune non cedit i. non habet successum vel non accidit sine pena Inquam i. pro certo adverbium affirmandi Inquam est verbum defectivum et non habet plura nisi inquis et satisfacit tribus temporibus signat enim quod dico dixi dicam vel preteritum dicit inquam sive futurum Inquilinus dicitur ille qui incolit et inhabitat alienum Insanus et insanies in hoc differunt secundum Isidorum quia insanus dicitur ille qui perpetuo animi furore tenetur Insanies vero subito mutatur ira vel indignatione Insicio idem est quod fisso trunco surculum induere Insido dis de media producta trisillabis idem est quod manere vel cadere Et tunc preterito et supino et componitur ab in et sido quod idem est quod sedeo vel est ab in et sedeo sidere facit actus Insignis communis generis et hoc ne dicitur nobilis prelatus ornatus qui habens eminens signum palys in bono et non in malo ponitur et insigne i. neutri generis prenditionem et aliquo signo notabili aut ornamento Item insignia in plurali dicuntur prelacitates vel honores Insignio is ire dicitur ornare nobilitare venustare polire

Insoles
Insomnis
Insons
Instar
Instauro
Instita
Institor
Insubsidiatus
Instare

Insitum est verbum cordi impressum
sicut ramus inseritur stipiti
Insolesco . cis incohativum ab
insoles es solitus sum dicitur
marescere augmentari aliter quam
solitum est se habere vel contra alio
rum consuetudinem superbire et
dementem fieri. Unde insolens
media producta dicitur superbus vel
fatuus. Insomnis guis ge
et hec ne i. sine dormitione
vel somno. Insons . tis ois
ge dicitur innocens et sine culpa
Instar i. ad similitudinem neutri
ge et indeclinabile et in se includit
hanc prepositionem ad. Instauro
as dicitur reparare i. similitudinem
pristinam restituere revocare re
integrare. Instita te dicitur
vitta scilicet latum cingulum ut
solet esse cum quo puer in cu
nis ligatur quo etiam ligantur
mortui. Institor oris idem
est quod mercator. Insubsidiatus
ta tum i. sine subsidio. In
stare v. fortiter petere unde dicitur
Ipse instat et non dicitur inste
tit sicut aliqui dicunt. Et
institit est penultima correpta sic
omnia composita cum hoc verbo

sto corripiunt penultimam in pre
terito ut constitit astitit re
stitit institit et cetera. Insudo
as are media producta dicitur
invigilare insistere vacare
operam dare et componitur cum in
et sudo as et est neutrum.
Insulsus sa sum i. non salsus
qui sine sapore sal i. sapientie
Insulto . as . are dicitur irridere
illudere insulsum facere vel
invadere cum quadam cavil
latione et derisione hostem
deridere. Sicut de beato Lauren
tio legitur. Gubiactibus prunas
insultat omnes. Et ubi quidam
dam pro dicto dicunt consultat
qua dicit assatum sum iam
versa et manduca. Insumo
is si ere dicitur expendere quasi
in pro vers et suptus sumere
Unde Jacobi iiii Petitis
et non accipietis ideo quod ma
le petatis ut in concupiscentiis
vestris insumatis i. volu
ptatibus vestris expendatis.
Intemeratus ta tum dicitur
incorruptus integer in
maculatus inviolatus.

Intepestiuus ua uu dr quod
no congruo tpe fit Inte
pestus ta tum dr inutilis
incongruus qi sine tpe
in actu Vn nox dr inte
pesta qi incogrua quia no
& ydoneu tpus gerendis
reb; Inuenit etc inte
pesta nocte i media nocte
Est em tepestu ti no tpis
quarta videlicz ho nocte
cu gallo cantum Et dr
intepestu qi nullis opib;
tempestu Et componit
ab in et tempestus ta tu
qd est congrues vel co
uenies in tpe suo Inteto
as dr minas in mitte In
intetas ta i minas inge
rens Intrasilis lis quis
gl et hec le dr inpolatu
celatura z plano plani
em int celatuas qi rasu
videt ~~vo; Ezd ino sculptu~~
~~i f nuc planicie variatur~~
~~h et no aliud op; intrasi~~
~~le dicitur~~ Intrapedo inis fa
gl dr distantia siue spatiu

Intacto dr penit a p ta dicit — Intacto
intrupe diuide Inde inta
dens ta i intrupes ul diui
dens Intercolumniu p dicit — Intercolumniu
qd ponit int columnas z
spaciu diuides eas ~~Bz tex~~
~~Regs~~ vn dr media int co
lumnia quadrata no ro
tunda dt gloz media int
columna dt tablaz supioez
que sit alie quadrate erat
similiter sculptura et i ~~medio~~
summitate sui habebat totu
ditatez vin q z dimidy cubiti
in q luter ponebat Intus — Intus
ta et intutenaus a vm
z intutansina nu oma
accipiut pecdez qd e int
cuttez sz infinita colma
lus humor Intim i i me — Intim
spato Intea i meadez ho — Intea
Intimus na nu i sy timo — Intimus
pons Intimato i couricto — Intimato
Intinco ons dr mors infec — Intinco
tio siue necato et duat
ab ultimo supio huius vbi
neco as Intinctu tu muta
v in z et addita tio fit int
intio et non intinctio et

subtrahit' ibi .c. Internecio enim
nichil e, no enim e vocabulum
aq° formari possit Item int'
Internetiu neciu zm papiaz dr bellu i
quo oms peunt nullo re
Interpello manente Interpello as dr
interrogare alloqui adire int
Interpolo cede Interpolo as penl' pro ta
dicit' obturare inquinare
impedire interrupe corrumpe
variare no continuare Int
Interpolo pola le quedaz vestes que
de vetustate ad noua spez
Interpres reducit' Interpres tis quis
gen dicit' qui transfert vna
linguaz in aliaz q opponit
Interstitiu vnaz linguaz p aliaz Int
stitiu dicit' intervallu vel
Intersum spatiu int aliq Intersum
interest i pns sum vet int
sum lectioni Item int'est
invenit' impsonal' pec
ut ptinere ad vtilitatez
ut officiu aliius ; et zm
hc construit' cu gto oim ca
sualiu vt int est sortes
exceptis gtis tum pnomioz
pnoim sz mei tui sui et
quis i loco q ze construit'
cu abltis eoz possessivoz

in sermo gnie et in sin li
vt int est mea tua sua
nra et vra vbi gt refert
~~cu sotio gtiod cogit oms~~
~~excipit mini pquis abla~~
tiue Item int' e siue p
sonale siue sit impsonale
idem e q distare siue diuz
sire siue ee hec omnia hugo
Intestatus ta tu i qui no
fecit testamentu Intestina
dicit' interiora hois ut al
terius corp q intra stara
quia sut in interiori parte
corp vn dr intestmq
na in ide e q intrinsecus
Intexo is xui ctu i valde
texere interponere int serere
et compon' ab in et texo
is xui ; qd e telaz facere
cooperire ordinare gstruere
Intipo lateo i adsimuli ez
lateo Ita accipit zy be m
xon Intro as ire pro ta dz
impedire involuere Invaleo
es ire a torr ta intsubis
dz plq valere pferri p
spari Invalesco tis gl
omis dz pspans ab in z valeo

Inmalitudo inis t infirmitas In
vecto as 3z portare Invecho
is xi ttu dicit mala facta
alicui maligno animo uel
lingua detractaria reputare
Vn infectiuus va vom i de
tractiuos maligna et hec
invectura e ipa reputacio
detractio vituperacio Ita dt
Hug. Investigo as penl a
pta dicit inquire cu dili
gencia explorare vestigia
sequi Invidiosus sa su e
cu invidetur et invidus da
du e qui invidet Vn hec
invidia odiu aliene felici
tatis Vo Invidiosus e
no invidus ex laboro In
vigilo as 3z c insistere opam
dare Inviso sis sere vbu
desideratiuum e i cu desiderio
videre intu visere / et po
pvisitare supra no hi i
vsu Invius a vm me a cor
i sine via Vo In via desita
qua no colit incola terra In
volucta tu i punita In vo
lutus tri penl a corra 3z
involucio tui hec rei q3 z
fit qn in dicit in aliud

qua videbatur involuit De
hoc Ezechiel xxxvii alias
Regum alias Esdre Larn
IO Ioppe e opidu palestine
maritimu in tribu Dan ibi
vsq3 hodie saxa mostrat
pcelsa in littore maris sita
in quibus andromata re
ligata psei quodz viri
sui fecit liberata fuisse
psidio Nota sic dt Hug
e inor ceteris lris quia
vno ductu fit et yppo at
in aliqua summitate illius p
ticle zc Larn v Iprete p
Iparapistes grec latine dicit
ptector ab iper ppositon
z pistes erat em vnus
de custodibus regis vl sic
aliqui dicit Iparapistes
i fidel inter pres ab ip qd
e valde z pistes qd est
fides vl iparapistes i
notarius ab ip qd e sup
et pisten assistas quasi super
alios fidelit regi assistas ppot
ta te quibus gl dz fictor ul simu
lator et reputator alicuius pso
simulat em se esse qd no est

Investigo
Invidiosus
vigilo
viso
Invius
volucta
volutus
Nota
ypo
Iparapistes
Ipocrita

et compon(itur) ab iper q(uo)d e(st) sup(er) et cris q(uo)d est auru(m) q(uasi) super auratus q(ui)a sup(er) insitas et potenc(i)us videt(ur) esse bon(us) cu(m) in(te)rius sit malus Ipocrisis fem(inini) g(eneris) d(icitu)r simulatio ypocrite
Ipodromus ij ul' ypodromu(m) ij pen(u)l(tim)a corr(ep)ta dici(tur) cursus equoru(m) ul' stabulu(m) speciale in q(u)o equi velocres (con)suabant(ur) ul' dom(us) obscura ul' gen(us) tormenti Ipopanti d(icitu)r obviatio ul' occursus Et sic appellat(ur) festu(m) purificatio(n)is quia symeon et anna obviaveru(n)t d(omi)no et filio b(e)n(e)d(i)cto et e(st) fem(inini) g(eneris) et indeclinabile
Ipopergiu(m) e(st) illud instru(men)tu(m) ferreu(m) q(uo)d sustinet igne(m) sic dictu(m) q(uasi) subt(us) ign(e)s ij (secundu)m hug(wicionem) Ipoteca est res comodata sine pignore dispositione pacto ul' caucione sola interveniente Ipdulia e(st) reverencia debita x(rist)o p(ro)ut q(ui)d(e)m duplicem natura(m) e(st) s(c)il(icet) creator et creatura Ca(pitulu)m
Irrefragabil(is) g(eneris) co(mmun)is et h(oc) le dicit(ur) inuincabilis cui resisti ul' instari no(n) p(otes)t vn(de) irrefragabilit(er) Irretitus i(d est) ul' laq(ue)atus et e(st) pen(u)l(tim)a p(ro)ducta P(ro)verbiorum vij Irretiuit eum multis sermonib(us) i(d est) illaqu(e)at Irriguus ua vu d(icitu)r madidus fertilis fecundus Irri(s) id e(st) me(di)a p(ro)ducta(m) masc(u)li(m) g(eneris) e(st) no(men) celestis arcus Irrito as me(di)a corr(ep)ta dicit(ur) evacuare vanu(m) facere cassare debilitare destruere Irrito as penl(tim)a p(ro)(duc)ta d(icitu)r ad ira(m) provocare (con)t(ra) ritu(m) al(ibi) tius facere vn(de) ~~Irritat eva-cuat irritat provocat iras Irritat hunc dictum q(uod) nos irritat ad iram~~ Irrogo as me(di)a cor(repta) dicit(ur) infligere inferre alij malum Irrogo as me(di)a p(ro)(duc)ta d(icitu)r innectare ul' p(er)fundere ul' irrigare Irrugio g(eneris) g(e)n(er)i d(icitu)r (in)t(er)ius et valde rugire ad mod(um) leonis clamare et co(m)ponit(ur) ab in et rugio q(uo)d p(ro)p(ri)e leonu(m) e(st) Irrupo pi d(icitu)r violent(er) intrare ul' opire
IS
Isagoga i(d est) instructio ul' introductio Isopus e(st) h(er)ba pulmonib(us) apta purgand(is) Isop(us) lecl(esia)

dicatur assporum age quod in quibusdam
locis sit quolla herba vel
dicatur sic propter similitudinem pur
gationis Ita dicit Hugwicio et
est feminini generis .iiij. Regum iiij^o
dicatur de salomone quod dispu
tavit super lignis a cedro que
est in libano usque ad ysopum
que egreditur de pariete Nota
tamen quod Ysidorus et mater
de viribus herbarum ponit in
neutro genere Item non debet atten
ti eiusdem nominis quod mater de
viribus herbarum et in genere in auro
ra corripiunt mediam ipsius
Tilby tamen dicit quod sit indifferens
Quod in genere Benedictus et equivus
ille versificator Ebrahardus
et Alanus in anticlaudiano
cum aliis quibusdam volunt
quod producat mediam Cruid autem
nunc ista tenendum sit reliquo
~~Isopus est herba esopus dat ba~~
~~verba ... ysopus~~
~~in orto crescit isopus~~ Israel
inde le et israel liber dictus fuit
Jacob et interpretatur vir videns
deum Nota quod quidam ydiote
et imperiti solet in hoc nomine
israel b tacere quia b ante r in

eadem silba sonare non posset
in latinis dictionibus sed peccat
Non enim israel est dictio latina
vel greca sed israel est barbara dictio
Barbaries vero non artatur regulis
gramaticalibus Hec omnia Hugwicio
N. Nine trium dierum innive civitas — Niniue
tanti ambitus erat ut trium
dierum via circuiri posset Jo
nas vero precepti dei et superioris
naufragii memor trium dierum
unius diei iter cum festinacione com
plevit Italia regio et patria — Italia
romanorum ab Ytalo rege vo
tabulum trahens Itersabati dicitur — Itersabati
unum miliare secundum legem i mille
I. Iuba iube dicitur coma passus
leonis equs equorum et ceterorum animalium
inrationabilium Item iuba dicatur — Iuba
crista que subponitur gallee Ju — Iubar
bar secundum Ysidorum proprie lucifer dicitur
quia iubar lucis effudit vel etiam
quidquid splendet iubar dicatur
Sed et splendor solis lune
et stellarum iubar dicitur et est neutri
generis Jubileus erat annus re — Jubileus
quietionis gaudii et letitie
et remissionis id est quinquagesimus
quo servi liberati donabantur

debita relaxabant captivi absol
uebant possessiones gratis red
debant. Hec verba sunt Hugwitii
Jubilo e gaudiu qd nec signari
potest nec corde retinei pt
zm Hugz Jubilo e vox con
fusa p gaudio vn Jubilo as
dici tantae gaudere quadam
voce cofusa p gaudio exultare
Judea aliqn tota tra duodecim
tribuum appellatur. Aliqn due
tm tribus que quodam Judea
vocabantur ad distictionem galilee
z samarie aliorumque regnorum
in tra pmissionis. Et nota quod
apud historiacos Judea ad
palestinam galilea vero et
samaria ad fenicem ptinet
Itm omnis Judea i. omnis ho
qui cofitetur dnm deum tuum
Jugalis cōmunis gñ et hic le
dicitur qui e iugo astrictus
subiugo positus qui dominat
Jugerum ri. et hic iuger eris
secundum qd comuniter accipitur e
spatium tre qd unum aratrum
pt arare in die Ysidorus Ethi
molo. xv sic ait Jugerum
constat longitudine pedum
ducentorum. xl latitudine centum
z viginti Jugis quis gñ z
iuge dicitur assiduus frequens
cōtinuus et pseuerans vn
iugiter adverbium Jugulum li
dicitur collum Itm dz parvum
iugum qd e diminutum Jugulo
as are dz iugulum incidere
vel amputare Jugum vero
tantummodo mot Itm dicitur
ligneum instrumentum quo
boves iunguntur. Itm pquadam
similitudinem iugum dz servitus
Jnde ci. i. ep. xvi. Pythonne
Juniperus ri e arbor que
vulgariter dz Jalowyecz huius ar
boris cinere si cooperiatur ignis
p annum dz durare Jurgium
zm papiam dz convitium con
tencio Et dz a iurgo as qd
e rixari litigare pro re causa
agendi vn dicitur iurgare
qui iure agere vel iuste garrire
Et dz Ysidorus Ethymolo
xviii Jurgium dz qi iuris
garrium Itm iurgare dicitur
reprehendere castigare corrigere
culpare verbis impugnare
zm hic constit. tum actio

Ita dicit Hug. Et no. q iurgo et obiurgo pluti(?) gnerent sunt In alia significaton sunt actiua Et in eadem significatione inuenit(ur) Iurgor ar. Iurgista te idem e q iurgia i lites gestans Iurista vo q iura i iusticiam gestans Ius aq ius rectu ius d. ee ptas Iussforum d. brodiu ul aq ul aq in q coquit(ur) carnes porcine q pfana s(un)t iudeis Isaye lxv.o Iusiurandu dicit(ur) iure iurato Iusu e ad imu loci, et valet tm qntu deorsum, et opponit(ur) susum qd idem e qd sursu hec de catholicon Iuuetq ta tum dicit(ur) etas inuenit a vigintiocto annis Ca m

Ixon omis auis e de gne voltur alba z minor q voltur Capitulu pmu de k

Kilede dicit(ur) pm dies me(n)sium i(n)tres mat dies sunt in quolz mese specialia nomina hntes a quib denominat(ur) alii dies appositi dictonib nualib scz kalede none idq dies I(n)maalest mesiu dicitur kalende, et dicit(ur) a kalo qd est voco, quia pro aste debat locu conmittere et clamabat kalo kalo qt dies erat vsq ad nudines ul totiens pqt dies debebat durne nudme Ideo dicit(ur) kalende in pl(ura)li nuo Ht aut fiebat ut mitatore advent(us) z recessus oculta(re)t a latronib q ne sciebat em latrones quare toties prones clamarent, et ita nesciebat qn mitatoribq ponent insidias in vns None aut dicit(ur) a non quia illq dns habuit festu in nonis vel dicit(ur) none a nudins quia tot dies durabat nudme qt st none Id vo dicit(ur) di uisiones ab Idus as quod e diuide, quia diuidit me sem fere in duas partes equales, vel qz tuc diuidebantur nundine Ca m

Kyrios dicit(ur) porto Kyrios pomu v domm (?) Vn illud kyrielenson i. de miserere, et sunt due partes

Kyrielenson

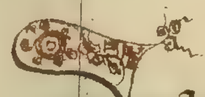

La

et no dicto composita ita dicit hug(uccio)
Isthiros e(st) d(omi)n(u)s, s(ed) kyrios e(st) cap(u)t cu(m)
Labesco as ce dicit Del
subvo(r)te evelle(re) fu(n)ditus labe
ul' labi maculare Inde
labesces pp(er) m q(uo)d capit p(re)dictas
significationes; labesco et
labefacio idem significat; labes
bis femi(nini) g(eneris) dicit(ur) imundi
cia p(er)micies putredo ruina
miseria labium vide inf(ra) ubi
co(m)ponit(ur) labrum labo as are
labi fluere titubare vacillare
tremere Un(de) labesco c(on)inchoa
tive forme laborint(us) Sicut
dicit Isidor(us) e(st) p(er)plexis pari
etib(us) edificiu(m) quale erat ap(u)d
cretam a dedalo factu(m) ubi fuit
minothaurus inclusus, in quo
si quis introierit sine glome
lini ubi exeat invenire no(n)
valet, et d(icitu)r laborint(us), eo
q(uod) nemo labi inde labi p(otes)t
hoc de matre viroru(m) labru(m)
bri et labiu(m) p(ro) a lambio dici
uant(ur); s(ed) in h(oc) differu(n)t, quia
labru(m) dicit(ur) supius labiu(m), vel
labiu(m) mulierum labru(m) virorum

Est eni(m) que(n)da(m) asp(er)itas i(n) labris
virorum p(ro)p(ter) pilos qua(m) desig(nat)
h(ec) lit(er)a r posita in h(oc) nomine
labru(m) vel labrum vas labiu(m)
vo ore Un(de) labru(m) invenit(ur)
p(ro) ipo vase in q(u)o pedes la
uant(ur), et tu(n)c dicit(ur) labru(m)
a lavando, q(uia) lotio infantiu(m)
in eo fieri solet, et co(n)v(er)so
tu(m) frequentius invenit(ur) In
venit(ur) eni(m) labiu(m) luter i(d est)
reflectio que(n)da(m) i(n) su(m)mitate
que solet fieri ornat(us) causa
ul' ipa extremitas in p(ar)te
supiori Invenit(ur) et labiu(m)
mense i(d est) margo ul' extre
mitas Ite(m) labiu(m) ul' labru(m)
dicim(us) luterem a lavando ul' al
veum ul' q(uo)dcu(m)q(ue) vas ad la
uand(um) Un(de) sup(er) illud Exodi
xxx(viii) d(icitu)r fecit et labiu(m)
seu labru(m) cu(m) vase suo ad
lavand(um) dicit glo(sa) Labru(m)
erat vas in q(u)o lavaba(n)t(ur)
ingressuri templu(m) dei et sac(ri)
ficaturi et vestes sitas acce
pturi et depositur(i) (et) egressuri
factum de speculis mulieru(m)

que contribabat ad ingressum
thabernaculi, sic dicitur vel lauum
Labrusca sic dicit ysidorus e
vitis agrestis que in terre mar
ginibus nascitur vnde et labru
sca dicta e a labris quod est
extremitas terre. Lacertus e
pars brachij a cubitu sup
i. imus seu musculus. Lac
ta e genus serpentum, sic dicta
eo quod brachia habeat. Lactosus
sus a um dicitur fortis quia
magnos habet lactos et fortes
Lacesso is tercie coniugationis
sine ptitum et supinum ad
modum quarte coniugationis dicitur
provocare irritare contumeliis
afficere verbis dictis insultare
et e verbum actiuum. Lacessitus
ta tum penultima producta dicitur
provocatus irritatus contumeliis
affectus, et dicitur a lacesso, cum
compositis vide supra supra in la
cessens. Item dicitur fatigatus
Lacinia dicitur extremitas
pars vestigii, scilicet ora vel
finis vestimenti. Item lacinia
dicitur vestis laceata vnde versus

Dicitur a lacero lacerata laci
nia vestis. Lacinosus a um
i. laceratus. Lacto as dicitur
lac sugere vel lacteo lac
sugo lacto lac prebeo nato
vel lacto as venit lactas
item. Lactuca dicitur eo quod ex
habundancia lactis exuberat
et quia nutrientes feminas
implet. Lacuna ne dicitur
fossa vbi remanet aqua post
effusionem imbrium vel ad quam
confluunt immundicie, et est
proprie intra fores, sicut fovea
extra, et quadam similitudine
lacuna quoque dicitur venter
vel fossa ventris. Item co
nicio trabium. Item dicitur sup
pellex domus vel locus vbi
tota suppellex domus reponitur
secundum Hugwicionem. Invenitur etiam
quoque pro ceteris vel congregationibus
aquarum. Laganum in media
correpta est latus panis et
tenuis qui prius in aqua coquitur
et postea in oleo frigitur postea
melle conditur. Lagena ne
est vas vinarium vnde la
gunculla diminutivum. Lagiens panis
dicebatur panis civis quilibet

Labrusca | lacertus | lacta | lacesso | lacinia | Lacinosus | Lacto | Lactuca | Lacuna | Laganum | Lagena | Lagiens panis

vesci potat / et distinguit mgr
in hystoria sup leuiticu tria
gna panis sc3 sacerdotales
leuiticos et laycos Sacerdota
les erant panes ppositionis
qui de publico sumptu fiebant
qui non licebat nisi solis sa
cerdotibus Panes leuitici q
et offertory / quibus soli de
gne leui vescebantur / et qui
ppt maculam ministrare non
poterant / et filia familias
si non maritata uel vidua
ul repudiata nisi nata te
rediret ad domum patris sui
vt eet qi filiafamilias
hys vo vescebantur aduena
vmacly inglinus et mercenari
sacerdotis vmacly et emptiaius
ipius vesci poterat / Lapa
i comues quibus quilz vesci
potat / vna gponetur infra
vbi gponetur vmacly Lama
me dicitur locus voraginosus
ul lapis i via abruptis qa
viatores lametari facit H
Hugo (Lametor aris dpones
i flere vn hc lametamtu
et lameto ide psitopaz dictum

Lama

Lametor

Lambo bis be / dicitur linge
tractim lingwa continge
Lambui non est dicendum in ptito
zm psicianum sz lambi Vnde
sericus eundez dicit dicta labezt
et no lambuezt Lamia ie Lamia
a monstro hns pedes equinos
cetera mebra feminea Ita dicit
Gloz ysaye xxxiiii Itm sup
illud Trenorum iiii Sed et
lamie nudauint mamas
dicit gloz Lamia crudelior su
is fetibus ceteris bestys / qa
catulos suos lamare fert
Lamina ne e quid latum Lamina
fri aui ul argenti ul alti
metalli Lampas dis uel Lampas
lampada de e lucina dicit
Lamuel e nom Salamonis La
/ et interpretatur in quo e deus
Lamsso dicitur qui lanam facit La
ul cplana opatur Lamfiau
e lane opato Lanugo est Lanugo
flos tribuli / qui pt qz bn co
sitatis e tm leui flatu ef
fertur in aer Itm lanugo
dicitur pma capillatio i barba
Itm dicitur lana sup coma lax
et femi g dicitur latis discis

Lappa
Lappates
Lapidicina
Laquearia
Larua

secundum quod proprie lances dicuntur sartelle de
libra pendentes, et hinc lanx
quandoque ponitur pro libra. Ita dicit
Huguccio. Lappa vero est herba
spinosa que vestibus inherere
solet ob asperitatem suam. La
pates vero est cibus ex oleribus
confectus. Ita dicit glosa Judith
x° ~~lappates cibus est ex~~
~~oleribus compositus~~. Dicuntur
etiam esse fructus sicut inter duas
thablas compressi secundum Huguccionem.
Item alii dicunt lappates esse
ollas minores. Lapidicina
dicitur locus ubi lapides in
ciduntur vel effodiuntur. Laque
aria sunt que cameram sub
tegunt et ornant, secundum laquear
ipsa testudo camere dicitur ad in
star laquei circinati facta, que
et alio nomine dicitur testudo
et lucunar, et inde hoc la
quearium ... laquar et la
quearia. Hec Huguccio. Laquearia
sunt ligna thablata vel po
lita quibus ornantur camere
vel domus. Item sunt que super
tigna ponuntur et in ipsis
illaqueantur. Larua vero est

simulacrum quod ponitur super faciem
ad terrendum pueros. Item dicitur
maleficus incantator umbris
demonum et demonum ... larvales
dicuntur demoniaci. Larus ...
est animal volans quod quandoque terram
quandoque aquas inhabitat / natat
sicut piscis, volat sicut avis.
Parva avis est et nigra
et pigritans ... aquas
non potest longe volare, unde
et agiles homines frequenter
eam capiunt currendo. Lascivio
is ire ... in silbis
et quarte coniugacionis, est idem
quod discurrere, ludere seu voluptuose
se vivere. Lascivus vero
dicitur petulans, luxuriosus. Unde
hec lascivia, voluptas, pe
tulancia, libido vel luxuria.
Latebra bre dicitur latibulum seu
secretum quod latet. Lat
later est argilla cocta ad
tegendas domos et ad faciendum
muros. Laterina a ... dicitur
aliquid factum de lateribus. Latex
... in silbis
dicitur aqua stans vel latens
vel aqua latina vel limpha.
Proprie tamen liquor dicitur latex

Larus
Lascivio
Latebra
Later
Latex

latesco | ꝑ determinat padiectum ∴ latesco
uel te dicit latitare Inde dz
dilatesco ∴ latibulum dz occulta
latomus | tio ∴ latomus mi me[a] correpta
latria | dicit maior lapidum ∴ latria e
e famulatus ul' seruitus religionis
latrina | qd soli deo debet' ∴ latrina
ne dicit secessus publicus ꝑ
cluaca Et sup illud iiii
Regum x Destruxerit edem
baal et fecerit pea latrinas
Dicit mgr in hystoria i sb
trancos cuniculos ad mundan
laurus | das vias vrbis ∴ laurus dic
arbor de q̃ capita victorum
coronabant' laurus corona
qua victor in bello cona
bat' et e arbor q nunq̃
deponit viriditatem a laude
vita⁊ significat ∴ laurea e
i victoria ul' cona d' laude
vn laureatus ta tum i lau
lautus | rea coronatus ∴ lautus ta tu
dz purgatus accuratus bn
conditus vn lautos cibos

Le L ebes tꝰ me[a] ∴ dicitur
producta in obliquis masculi
quod vas e coquinarium et
lebeta te in eodem sensu
Et no' zm hug' lebes habz
du[os] accm sc' lebetem ⁊ lebeta

in eodem sensu lecithus e vas | lecithus
aptum oleo ∴ lecitia te me[a] | lectica
pta dicit lectus inferioz por
tablis Item zm hugu' dicit'
aureus in quo defert' lectus
ul' cortina circa lectum vel
ipse lectus Et no' q potior
pars lecti dr sponda Inferior
pluteus ∴ legatarius a um
e cui legatum dimitti' ∴ legi | legifer
fer ri qui fert ul' portat
legem et pt ee adiectiuum
∴ legio onis ht sex milia sexcenta
sexaginta sex homines legitimus
ma mum dz bonus zm legem
factus ul' factus ∴ legittimum
qd zm datam legem e faciendum
dum ∴ lego as are idem e
quod mitto vt rex legauit
illum i ytaliam Item legare
e in testamento alicui aliquid
dimittere vnde Cui mittat
legat moriens sua munera
legat ∴ legatus missus lega
tum morte relictum ∴ lego gis
ge dicit' furari colligere transire
scripta resere ⁊ pleruq̃ ponit'
p studere vnde furari aurum
lego flores mare nautaque
libros Flecto equora singula

quisque legit Leo omis e voca
blum ex grecam origine inflecti
tur est leo princeps omnium bestiarum
et movetur ut hic leo hec leena
Dicto dicacena Leno omis
penultima producta dicitur tussiano
versus Corporis nobilis meretum
sit tibi leno Inde lenocle
i. in molli et lasciua operacione
Et habetur in legenda sancti
Tiburcii et zuzanne Lenocior
aris vm deponens et e idem
quod blandiri turpi adulacione
vel seducere aut lasciuare
delectari Lenocinium pro dicitur
meretricatus et lecacitas Lens
tis genus e liguminis lens lentis
vinis e capitis versus lens de
capiti lens tis comedent ori
Lentesco scis dicitur mollescere
vel intescere Lenticla dicitur
vas olei alimendo sic dictum
quia inde sacerdotes et reges
linebantur Item diminutiuum a le
te sed genus liguminis versus le
ticlaque parvam lotem dic len
ticla vas Letigo gimis dicitur
macla in facie lenti similis
Lentiscus ti e arbor que vox
dicitur melborn Lentus ta tum

dicitur flexibilis ut lenta salix
Item lentus ociosus tardus piger
mollis non fortis vnde
dicitur lentus Item lentus dicitur
non bene situs ut frumentum
dicitur lentum cum non e bene
situm versus Flexibilis lentus
sit mollis non bene situs est
piger et tardus non fortis
desidiosus Lepidus da dum
dicitur sale sapiencie conditus suauis
cualis dulcis mollis
Letum ti dicitur mors vnde
hic et hec letalis et hoc lectum mor
talis Letargia gre dicitur
obliuionis infirmitas scilicet
oppressio cerebri cum obliuione
et sompno iugi vnde letargi
gi talis morbus vel morbus
obliuionis et letargicus ca
cum qui patitur talem infirmitatem
Leuca i. miliare Ingri meo
laus delira dicit quod sedecim
stadia faciunt vnam leucam
Lemata superior vetten vide
supra xxx vii Sicut exponit
glosa Lemata additamentum
eorum dicitur vecte aut addita
mentum eorum dicitur quia post
culpam malam mala sugge
stione mulier hac cottidie

augei malis sugestionib9 no desunt in s[er]pente tortitudiez fluxa mollicies In vecte dura rigiditas Vt g° huc durum sufficeret quia mollez et vectem noiat et s[er]pentez / durag[ue] [com]pe p[ro]malitia[m] moll[is] p[er] blandi mentu[m] / vectis dicit[ur] q[ui]a ad ve cten p[er]cutit / s[er]pens aut[em] q[ui]a insidias mollit[er] infundit Leuiatan d[icitu]r s[er]pens tortuosus h[ab]itans in aquis Leuigale dicit[ur] instrumentu[m] ad leuigand[um] Leuigo as me[dia] correpta dicit[ur] planare leue i[d est] planu[m] facere vn[de] dicit[ur] leuigo q[uas]i leue ago et leue em dicit[ur] planu[m] et le ue no[n] ponderosum vn[de] ~~no leuis ...~~ In leuigat[us] d[icitu]r planat[us] vel leue fact[us] Leuir uci d[icitu]r f[rate]r mariti vel vxoris Leuiticus grece pharetra ebrayce offerorius siue sacrificatorius a ministralis latine leuus vna via i[d est] sinist ra tru[m] Lex v[er]o q[uod] lex a[ct]a teri[ur] s[ci]l[icet] large p[ro] toto veteri te stamento Sic a[ct]a Joh[ann]is xv Vt impleat[ur] s[er]mo q[ui] in lege eor[um] s[crip]tus e[st] q[ui]a odio h[ab]uerunt me gratis Et iterum Luce vltio Oportet impleri omnia que s[crip]ta s[un]t in lege et p[ro]phetis et psalmis d[e] me Et tunc sine p[re]ceptis cerimonialib[us] Ad romanos iii° Ex opib[us] legis no[n] iustificabit[ur] omnis caro

Libo as are d[icitu]r sacrificare offerre fundere pro[pri]e d[icitu]r gu stare tangere et e[st] activu[m] vide sup[ra] vbi p[ro]ponit[ur] de libare Libamen a libando d[icitu]r sac[ri] ficiu[m] vel cibus et maiore de liquidis Libum bi e[st] sacri ficiu[m] de liquidis Ite[m] secund[um] hug[wicionem] dicit[ur] ymolatitius panis q[ui] alio nomine dicit[ur] placenta Libatoria dicit[ur] vasa in quib[us] libamina of ferunt[ur] vel gustant[ur] Item libatoriu[m] dicit[ur] locus vbi sacrificat[ur] Libatio i[d est] sacrificatio Libanus e[st] mons arabie vbi colligit[ur] thus No[ta] q[uod] p[ro] pa[rte] dicat h[ic] libanus p[ro] monte h[ic] libanus p[ro] arbore h[oc] libanu[m] p[ro] thure Et innuit gloza Ezechielis xxxi Cedrus aut[em] d[icitu]r illud in textu q[ui] libanus mas[culinum] impp[ro]p[ri]e d[icitu]r et contra reglas p[ri]scian[i] Libellus repudij p[ro]ponit[ur] vbi p[ro] ponit[ur] repudiu[m] Libo as tc

omnis qui dicitur volutarius ali-
beo es
Liber bri de bachus i
deus vini qui homines liberat
a cura Item liber ra tu dicitur
qui non subiacet servitus Item
liber libri dicitur codex Item
liber bri interior tunica cortices
que adheret ligno Grecismus
~~Liber i bachus ul vir sine~~
~~compede natus Et lib' e codex~~
~~ul raptus ab arbore cortex~~
~~prima bri faciunt genitiui breuis~~
sed a Libertini a regione dicti
ul libertini i manu missi que
ad prius fuissent servi postea
fuerunt liberi et libertate donati
et sic de servili condicione fuerunt
qui primo fidei christiane insti-
terunt Ita exponit i chrysostomus
illud Actuum vi De sinagoga
libertinorum Libertus dicitur ille
qui de servo factus est liber et
dicitur a libero as qui liberatus i
colibertus et manu missus Liber-
tinus filius libertini filius liber-
tinus Nam lib' in legibus dr
tamen sic ait hugo pro eodem
habetur manu missus libertus co-
libertus libertinus Libitina media
producta dicitur pharetra Li-
berarius dr scriptor t custos librorum

Liberalis lis et hoc le i largus
humanus benignus scilicet qui libenter
donat et non murmurat Unde
liberaliter adverbium et hec liberalitas
i largitas benignitas humanitas
et hec hugo Nota quod liberalitas
est quedam virtus que se tenet
medium inter ista duo vicia
scilicet illiberalitatem et prodigalitatem
Licium cii dicitur filum et apponi i
quod in nodatur scilicet tele per quod
stamen trahitur et ligatur Li-
ciatorium est grossum lignum et
teres circa quod licia i fila
involuuntur Item liciatorium dr
locus in quo textor telam ordi-
tur Licitator oris dicitur appreciari
ul addere siue diminuere precium
rei que venditur ut si quis dt
vellem dare pallium pro x soli-
dos et alius superveniens dicat
et ego dabo x ul xi vel si
venditor dicat equus valet decem
solidos et alius primo valet
vendere ul xii et ponitur li-
citari aliquando pro simpliciter vendere
Lictor oris dicitur apparitor
qui dampnatos secundum legem occi-
debat ul ad mandatum iudicis
qui puniebat Lidens i propter
ul doctor Lien nis quidam pes

Marginalia: Liber; Libam; Libur; Libertini; Libit; Libertus; Libitina; Liberarius; Liberalit; Licium; Liciatorium; Licitator; Lictor; Lidens; Lien

intestinorum ligeus ei i. bachus et
dicitur a ligo quia ligat linguam

Ligo — et impedit. Ligo onis ferra-

Ligula — mentum in aratro. Et ligula le dicitur
parva fascia vel corrigia cum
qua aliquid ligatur. Unde ligulatus
ta tum i. ligulis ligatus. Et plenius
et hic ligulatus ti i. togas cum
ligule multe sunt necessarie
propter veteres pannos quos induunt

Ligurius — Hec Hugo. Ligurius ij est lapis
preciosus electro similis in colore

Limatus — Limatus ta tum i. politus ornatus

Limax — Limax acis dicitur vermis in limo

Limen — commorans. Limen inis inferior

Limes — pars hostii. Limes tis dicitur callis
qui contra viam dicitur et sunt
proprie limites transversa in agris
linea vel fines qui agros
limitant et terminant. Unde limi-
to as dicitur terminare. Sine. Limi-

Liminium — nium in dicitur captivitas
sollium compulsio contra limen

Limitatus — Limitatus ta tum i. terminatus finitus

Limpha — contractus restrictus. Et limpha e
dicitur aqua. Inde limpho as

Limpidus — i. adaquare. Limpidus da dum
dicitur clarus politus perspicuus

Linea strata — vel planus. Linea strata dicitur
camisia totum corpus operiens et
strictis manibus manicas ad-
herebat corpori ut nulla ruga esset

tuga et descendebat usque ad
pedes unde etiam poderis i.
talaris dicitur. Ista compositio
habetur con glosa Ezechiel xx
viii. Item super Leviticum viii
dicit Ieronimus quod omnes inter-
pretes vocant subuculam
et dicitur a sub quia sub aliis

Ligurio — vestibus ponebatur. Et ligurio is
sa sui i. plenus loquela et habun-

Linistupla — dans sermone loquax. Linistupla

Lima — dicitur fasciculus lini. Lima is
levi ze conjugatione vel ma-
gis dicitur a ad nomen lini
dicitur levum in pectore quod
aleotis simplicia nascitur
quod non est in usu co quo de
leo. cum vero et levum dicitur
qua delet vitam. Aliter secundum
Priscianum dicitur co secundum
Priscianum lino is levum necesse
litum tu. Est autem linere oris
doleri opertum apponere eos
pure obturare dolium. Item
linere dicitur infice deterpare
glutinare. Et proprie in hac
significatione dicitur tum vina-
rios qui infricando supponunt
alteri ut paries liniuntur. Du-
talis superdicitur vel litum. Item
linere est destruere vel delere

Un[de] hec litura .i. deleto ul' sup[er]
inducto. Ita exponit hug[uti]o
Limo .is .ui ul' iii [con]iugationis [con]iugat[ur]
[et] idem q[uod] inungere. Un[de] limit[us]
ta tu s[cilicet] h[ic] limine [et] h[ic] limitio
Ita d[icit] hug[uti]o. Eliminandus est
error quorundam qui ponunt
lineo plineo cum significat dun
sa. Un[de] Eze[chielis] xiii. Illi aut[em]
linebant plinebant q[uo]d sup[er]
p[ro]ximo e[st] [con]positum. It[em] paulo
post in eodem ca[pitulo] d[icit] ad
eos qui liniunt absq[ue] tempera
to liniunt dicit plineunt [et] in
Ieronimum [et] antiq[uas] biblias de
beret dicere liniunt .i. superindu
cunt et non liniunt. Verum et
sequens textus docet eos ubi
dicit[ur] ubi e[st] litura q[uam] liniste
al' leuiste [et] melius sit sup[ra]
p[ro]ximo ostendit. [et] litura
enim p[er] superinductionem [et] dele
tionem a lino .is dicit[ur] et non
a linio. Imo a linio dicitur
linitura et non litura. p[ro]pterea
liniste ul' leuiste d[icitur] in p[re]terito
ab h[oc] verbo lino [et] non a linio
q[uo]d facit liniuiste. It[em] Amos
vii. Ecce d[omi]n[u]s stans sup[er] murum
litum non linitum. It[em] Exo[dus] xx
ix. Lagana lita oleo .i.

non conspersa / s[ed] superinducta
quia tu[n]c insuper oleum po
nebat[ur]. Limositas inie e[st]
veste exclana lino [con]tpota
Limus femi[ninum] g[enus] d[icitur] nauctia
Linteum ei d[icitur] panis lineus
qui sternu[n]t in lecto. Inde
linteolum [et] linteamen. Lynx
est a[n]i[m]al ut fert[ur] q[uo]d possit
homi[n]is interiora penetrare
visu. Lippus pa um dicit[ur]
cuius oculi lacrimant[ur]. Un[de] h[ec]
lippitudo dolor oculorum sepe
lacrimarum. Liquet .i. apparet
manifestum e[st]. Cum est vim imp[er]s[onale]
Liquido .i. manifesto. Lira re
dicitur instrumentum musicum [et]
tunc corripit[ur] p[ri]mam sillabam. It[em]
lira re d[icitur] sulcus et tunc p[ro]ducit[ur]
p[ri]mam sillabam. Vo[cabulum] ~~pollice~~
~~tagus lira facit cum nome~~
~~litum~~ Delito distordo deliro
devio dicitur. Est lia fos p[ro]
.i. caput e[st] q[ue] lira. Sc[un]di lito
as are sacrificare ymolare
Un[de] litatus ta tum [et] litandus
da dum et e[st] verbum actiuum. Lito
stratus d[icitur] varietas pauimenti
vel variato colore .i. pauimento
ul' tegetes lapidibus diuersorum
colorum ul' pauimentum [et] q[uo]d cuiq[ue] d[icitur]

Limositas
Limus
Linteum
Lynx
Lippus
Liquet
Liquido Lira
Lito
Litostratus

opus dumodo sit compositum de diversis
diversorum colorum. Ita dicit Hug(utio).
Livus livor — Livor. ca. cu. i. superinductus. Livor
oris media producta in trisilabis est invi-
dia, vulnus et ingredo que re-
manet in carne ex percussione.
Versus: Est livor invidia livor
est vulnus ex percussione. Lividus. da
dum invidus vulneratus et nigre-
dinem seu maculam ex percussione
habens. Livens. tis idem est quod lividus.
Et dicitur predicta tamen alveo
es. vi quod est ingressus vel fieri
lividum vel invidere. Lixa — Lixa ze
dicitur mercenarius qui sequitur exerci-
tum i. expeditionem et portat
aquam ad opus exercitus in castris.
Lixa ab ara dicitur sola aqua
coquens. Lixus xa xum i. in aqua
coctus. Lixivium quod fit ex aqua et
cinere. Ita dicit Hug(utio). Ca(pitulum)

Lo — Loco as are dicitur in loco
ponere statuere et stabilire
collocare. Locare etiam dicitur
pecuniam conducere. Versus: Cui
caput ille locat conducit qui
pretium dat. Loculus dicitur parvus locus
bursa vel feretrum. Locuples — Locuples
tis omnis generis producit est [illegible] i. obli-
quos et tractatur in b et in c
in x in uno et in do. Est autem
dives habundans et componitur

a locus ci et plenus na num quasi
loculos plenus i. plenos habens
loculos. Unde locupleto as i.
ditare. Locusta te sunt minu- Locusta
ta animalia que sunt logica recto
acuta et sunt munda secundum legem
quibus in deserto vixit pastus
est Johannes. Unde Crisostomus super Ma-
theum ait: Locuste sunt quedam
volatilia munda tamen parva
et non satis in altum volantia
que manducabat sanctus Johannes
in deserto constitutus. Versus: Ci-
cadas musicas vel aves dic
esse locustas. Lodex dicitur vestis Lodex
irsuta. Logos i. sermo vel Logos
ratio. Unde logica i. sermocina-
lis vel rationalis. Unde hec
logica dicitur [illegible] vel ars
Lolium dicitur illa mala Lolium
herba que crescit inter segetes
et malum semen facit et si-
militer lolium vocatur i. [illegible]
Longanimitas et hec longanimitas Lon(ganimitas)
comunis generis longanimus a um Lo(nganimus)
dicitur qui longo tempore sustinens
nullis passionibus perturbatur
sed ad omnia sustinenda pa-
ciens est idem et magnanimus
cui contrarius est pusillanimis.
Longevus vi i. longi evi temporis Lo(ngevus)
senex. Unde hec longevitas

Locamentu ti dicit concatenacio
lignorum q solet fieri i fudamntis
edificiorum vbi no pt inveniri
tra solida ad fudand edificia
Et dic alorum ri qd e cathe
alias habena, quia sic cathe
nule in loris coniugunt ita
ligna illa conectunt It loca
meta dicit plura loca uel — meta
laquaria et m hug et p papias
dicit sic locameta dicit in
parietibus table ul alia lig
q conectunt Loripes dr
claudus qui ht pedes tortos
ad similitudinem lori vel q ht
pedem ligneu quibusdam lore
ligatu Lorum ri dicit habe
anglus ligamentum Lam

Lubricus ca cu dr luxuriosus
ad malu labil et pnus
lascivus et viciosus Ite dicit
locus lubricus in quo de facili
ho pt labi Et no dicim mt
lubricu et labile, qr labile
e qd labit sicut fluviu lu
bricum aut no dr qd labit
s in quo qs labit sic tra
argillosa ul glacies Ite
lubricu dicit qq labit du
tenet vt pisces ~~vbi elabit~~
~~e lubricus fluvius dicit lubricus~~

anguis Et tn utrumque dr labor
ere pot Ite lubricus dr a lub
co as qd e labi vacillare
Lucesco cis ce vi inchoativum — Lucesco
dr lucare mape Lucifer — Lucifer
dr eo qd int omnia sidera plus
lucem ferat Est aut unus de
planetis et dr stella matu
tina Lucifuga ge e queda — Lucifuga
avis q se fugit ab aspectu diei
Lucifaco cis penla pta i fulgur — Lucifaco
dr lucrari Lucifio fis i agror — Lucifio
Lucubracuncula penla corr — Lucubracuncula
dr vigilia vini nocte et dr
alugubro qd e de nocte vigilare
ad lugubrem i ad lucernam Lu — Luculentus
culentus ta tu i plenus luce
clarus apertus splendidus et co
par in luculenter adverb i sple
dide Lucor ti dicit nem pe — Lucor
culiare i spale, sic peculiu
e ppria pecunia filii familias — peculium
Ludo in amb celi dr venator — Ludo i amb
amb intende ul indulgere
ul dinatorum provolatu aium q
re Ita componit Baruch in
It ludo ponit p ydola facere
Sicut componit Genesi xxi
vbi sic hes Lucij vidisset sara
filiu agar ludetem Vbi dt glo
i ydola facientem asserunt cum

iudei / sicut scriptum reperitur quod hys
primus mael simulacra luto fecerat
Item ponitur pro ydolatrie prima
Cor(inthiorum) x° Idem habetur Exodi tri
simo ii° c(apitulo) ubi dicitur Sedit populus
manducare et bibere et surrexerunt
Ludibrium ludere i(d est) ydolatrare Ludibrium
est aliqua res que deluditur et cotem
ni digna est Ita dicit papias
Item ponitur pro vituperio seu de
Ludicrum risione / et dicitur a ludo de lu
dicrum cra crum / et hic et hec lu
dicris et hoc cre dicitur ludo ple
nus vel quod in ludo geritur
Luo Luo is ere secundum Hug(uccionem) equo
cum est / luere enim dicitur deturpare
maculare vnde hec lues is i(d est)
macula sordes vel pestilencia
vel morbus repentinus Item
dicitur purgare delere Item
luere idem est quod punire Item idem
est quod persoluere sustinere vt ille
luit penam i(d est) persoluit vel susti
net Item luere pertinet ad actum
arietum cum sunt in actu coeundi
vnde dicitur arietes modo luunt i(d est)
coeunt vel coire appetunt Vnde versus
~~Ere luo pignus penas cruce~~
~~luce tenebras~~ Dicitur et lue
qui salit ouis Lugubris Lugubris gubris
gre et hoc bre dicitur flebile triste

Lumbale lis dicitur cinctorium
lineum eo quod lumbis adhereat
vel quod lumbos ligat Lunati Lu
cus ca cum dicitur qui in singulis
lunacionibus vexatur et mente
laborat cum luna est plena
Magister in hystoria sic ait
Non corporis lune patiuntur
lunatici sed demones eos
vexant hiis temporibus ut plurima
infament lune creatorem
Lunula le diminutivum est a luna Lu
Item secundum Ysidorum est ornamentum
mulierum factum admodum
medie lune Luridus da
dum dicitur palidus obscurus
tenebrosus et proprie luridus co
lor dicitur mortuorum Lustracionis Lu
aqua dicebatur aqua purgacionis
sive expiacionis Sicut est
apud nos aqua benedicta Lu Lu
stro as ab isto habet significaciones
Significat enim circuitudinem sa
nare purgare clarere illumi
nare expiare Ita dicit Hug(uccio)
Vnde versus ~~Lustro circuo~~ designat
~~sive ferrum purgo circueo~~
~~illumino~~ sive pro et in valia
secundum istas significaciones for
mantur Clustra dicitur spacium Lu
quinque annorum Item cubile su

locus ferarum lustrum vocat(ur) Vnde
lustra cubilia ferarum quamquam
lustra fuere Item lustrum dicitur
lupanar meretricum Aluit est
dicitur choncha vel vas eneum
in quo lavabatur pedes et manus
sacerdotum vel forte hostie
Et dicitur aluus eo quod est pur
gare Lutulentus ta tum dr
sordidus fetidus luto plenus
et corpatur Aluuus omis dicitur
thabes fluxus feditatis luxus
sordes vel turpis voracitas
Vnde in ymno mentibus pul
sa limone i thabe vitiorum
vel feditate Errat quod os
dicentes limone quia pro li
mone nichil est Luxoria
proprie est solucio libidinis et im
pliata aut appellatur dr
luxuria superfluitas in cotu
in cibo et in vestitu et in aliis
rebus Luxus ouis voui dr
solucio libidinis licet ponatur
pro qualibet superfluitate De m

M acedon omis media
correpta in recto et pe
nultima producta in obliquis
et tonius gens est Macria ie
est longus paries vnde in Ysidoro co
serit lapidibus sine cemento

quo ornice aliaque clauditur
Macron enim greca longum dicitur
Item macria dicitur membrana
secundinarum quod involuitur puer
in vtero que dividitur in partu
et sequitur puerum Vnde in se id
Genesis xxxviii Glosa
Perutae divisa est pars
te macria de glosa secundinas
membranula qua rupta cum
manu emisit vt nasceretur
compositorum secundis vide in
loco suo Macies ei dicitur Macies
macredo Macilentus ta tum
amacie attenuatus siue valde
macer Machina ne est instr Machina
metu pugnandi Pone etiam
sepe fabrica mundi Vnde Machina
machina non belli rota machina
machina mundi Machia res
quevis qua paratur ingeniis
vis Machinator est idem quod co Machinator
quisite insidie astucie co
meta Machinor aris est
cogitare malum vel astute
insidiari Macto as i subst Macto
per sermonibus invenitur Vnde
Mactat sicut necat ymolat
atque trucidat Macla macle Macla
multiplicatur atque ita dicitur
enim lesura oculi vel deformi
tas velleris De quibus duobus

heb' in leuitico / Dicitur etiam macla
mitato rethis Deq° Job xviij
In misit in rethe pedes meos
et in maclis eius ambulat Item
dicatur talis loice et cuilibet
inmidiae vestigium Madian
et epha [illegible] glozam regiones sunt
trans arabiam camel et drome
darijs habundantes Mage aliquando
ponitur pro magis et hic poetica
litera Magi ab oriente venerunt
Mt ij° de Crist' Magi non
malefici sed sapientes intelli
guntur Item dicatur in hystoria
quod a magnitudine scientie magi
sunt nuncupati Greci enim [illegible]
phos parse magos indei scribas
latini magros appellat
Magis plures i multo magis
plures [illegible] ut estimationis
et sic comparativum e magis po
nitur pro multo Magistratus tus
tui erant maiores et rectores
in populo Magnanimus a um
et hic et h magnanimis et hec
me in eodem sensu audax
fortis magni animi ad di
ficilia incipienda et facienda
Magnanimitas spontanea
rerum difficilium aggressio Ma
gnas tis quis [illegible] et magnates
ti dicitur qui maximus est in populo

Madian et epha

Mage seu magis

Magis plures

Magistratus

Magnanimus

Magniloquus a um qui mag
loquitur Magnopere i multum
ul diligenter ul studiose ad omnem
e qualitatem vel quantitatem
Magudens vel magudera
re per apocopam dicitur [illegible] caulis
qui nascitur in tirso abscisso
ul ipse tirsus abscisus Item
prudentius dicit quod e genus caulis
Mala le i maxilla ul ma
la superior mandibula inferior
Mala punica sunt mala grana
ta / a punica punica Idem
et malogranatum Malogra
natus ti arbor quedam cuius
fructus dicitur hic malogranatum
eo quod habet grana infectus
Idem et malum punicum eo
quod a punica region genus
eius translatum e Malum li i
pomum dicitur mala gerit mala
nauis fert [illegible] mala
[illegible] mala fame
vitatque mala Malagma
tis e herba medicinalis
confecta ul potius amplastrum
medicinaliter confectum Ma
leficus ca cum dicitur incantator
seu actor demonum Malleo
li [illegible] hebr in gloz Damasc
m° [illegible] sunt novelli palmites

ul sarmēta ardentia. Malo
manus marolt · i · mag*r*
velle vn̄ copositū amag*r*
7 volo .i. vbz destendit malos
patricapiū p vnū .l. .i. mag*r*
volēs Mabre ē non civi
tas · s*m* Hug ē non civitas
que alio nomine dicit ebron
Mamona ne Bic dr Ydom*9*
in quadā gloz · Mt vn Sira
lingua dicit̄ divitie l non
demonis q pest divitys vō
q in eis dicion sint s q eis
utit*r* ad decapiend incautos
laqueis divitiaz Manaa
interpretat*r* sacrificiū vnde
Baruth p*o* d*z* Emitte holo
caustomatha et th*9* 7 facite
manaa · vbi aliq̄ codices ħnt
mana / aliq̄ ħnt incēsū ab
Mancipiū q*i* manu captū
dr sicus et hic et h mancps
in eodem sensu Ype aut
appllat*r* q in bello capit*r*
7 in suitutē redigit*r* Ez
mō sic aut Hug Ampliata
ē appllatō huius nois ma
ceps ul mancipiū vt dicit
Filius nō dn̄ ē emancipatus
ul ipa filia mancipiū / ul
quicq pt manu capi / et
subdit mancipiū dr vt ho

eq*9* ovis Hec em aialia sta
tim ut nata st mancipia ee
putant*r* vnā ea q i bestiaz
nūo st tuc videt*r* mancipia
ee cu capi siue domari cepe
runt / omnia ista inveies in
papia Maceps ab s*m* pa*a*
ē mancipiū facte i suitutē
redigē manu captū adduce
Et addit hug q mancipe
ē manu trade ul duce l dac
7 ē actiū Invenit*r* et l neutr
psuie Mancus ta tū i carēs
manu Mando ds dil dui
de sū dr manu comedē
Mandragora re quedā
herba hoim radice similis
cuius poma st pulcra odori
fera 7 insipida / hac dicit
quidā ad steriles secundates
Theodora Mandragore sili
fons agricole sicieti Dicit*r* ect
q cortex madragore cū vīo
dat*r* ad bibend illis quoz
cor*ra* ppt curā secanda sut
ut soporati dolorē nō se
tiat Itē s*m* Rugeru Ma
dragora ē genus pomi vn
st i*o* Gen xxx Egressus Ru
ben tpe messis madragora dicit
gloz .i. pulc*u* poma 7 insipida

Macips
Mancus
Mando
Mandragora

Et subdit ibidem in Gen. Ma
dragora e genus pomi similitudinem
parvo pepom spe odore sua
ue elitum ad magnitudinem mali
marciani temporis Mane e ad
verbum temporis et non indeclinabile
Mane techel phares dinisit
numeravit appendit versus Mane
techel phares congeli si mete
notatus numquam peccates ß
oppnu fp amares Rapta
resignates et meliora dates
Manes manium plus num sunt
dy ul aie infnales versus
Illic pluto manes robi
tret tristia manes Ma
nezium i mansitorium locus
aptus ad manendum Mango
onis dr venditor equorum
Item Brecista vocat qui mango
sit custos sive pastor equorum
Manica ce dr cathena ul
vinclum qua captivorum ma
nus ligantur manibus con
in pro. Nobiles eorum ima
nices ferris Et ysaie xlv
vincli manicati pergent
mt lineari i precepte dei
Item manica e illa pars tunice
ul camisie que ab umero usque
ad manum Manico as dr
festinare manere venire

Manipulus est tum de segete
quantum apprehendit manum ali
quis metendo Item manipulus
dr societas ductorum militum
Invenitur etiam per sincopam Item
manipulus e ornamentum ma
nus sacerdotis Mansor eris dr
natus de meretrice Mansionarius
dr hostiarius q ecclesia custo
dit Mantica e pera sarcina tota
Mantil lis quis gis et hoc
le in eodem sensu scilicet velamen
mense mappa Manubie
arum dicuntur spolia Item dicun
tur ubie prioris spatia vi
gilates Manumissus sa sui
dr libertati datus a manu mit
tendo vel mitto. tis e mit
tor eris quod est de manu
servitutis emittere Manus in
manum pro. vi Non erit
innocens malus / que littera ex
ponitur manus in manum scilicet
si fuerit i si tesset ad horrendum
a mala operatione non erit in
nocens ut manus tesset a ma
la voluntate et si pt faciat
opera bona prime ul manus i
manum i servie ponat i au
dacter pt pmitte ul fidem
dare non erit innocens malus
Maranatha in papiam

interpretatur domus mea venit vel
domini adventus et dicitur quod syrum est
In prima autem ad Cor. xvi glo.
super illud Si quis non amat dominum
nostrum ihesum sit anathema
maranatha. dicit glo. anatema
i. separatus a deo vel condempnatus
maranatha i. donec dominus veniat
vel in adventu domini. Marceo
es. cui sunt supra et marcesco
scis. cere dicitur langwescere vel debi
litari torpere sive pigrescere
Inde marcescens tis. Marmor
tum quere penthapolis. Mare
eneum sive fusile fuit lava
torium in quo lavabantur sacerdotes
Margo inis dicitur extremitas
cuiuslibet rei vel loci. Maritima
dicuntur loca mari vicina sic
dicta quia mari intima. Et dicitur
maritimus na num. Mars omnis
fuit vigilius. Marsubium bii
dicitur saccus pecunie. Massa pla
sit sed tamen pondere invenitur in
biblia vel massa apud
Ebreos grave pondus dicitur
et proprie metalli alicuius. Massa
palatarum dicitur pondus et magnum
onus. Unde sit palata vide
infra in suo loco. Massaius
dicitur ille cui commissa est tota
tota familie. Mastix dicitur resina

vel gutta. Matsalias ita vocatur
eo per quadam iure sollempnitatem
in familia consistit maiori. Et ideo
Isidorus vocat mansalias
qua sit matina est mane primi
pueri i. qui mane nati ita man
salias illa est quod plures em
pta est vera familia cum duobus
esse incipit. Matia ponitur iii
Regum vi et iii Esdre xxx pro
lignis mediocribus vel lignis
edificio aptis. Matertera dicitur
soror matris. Matesis sis sed
grece media producta et sine aspiratione
dicitur divinatio. Unde mathematicus
ca cum divinator. Item mathesis
media correpta et cum aspiratione
et similiter femininum dicitur doctrina scilicet
quadruvii. Unde mathematicus
ca cum doctor quadruvialis et
hec mathematica ce i. quadruvialis
doctrina vel scientia. Matrida de pe
producta qui vel quod occidit matrem
et componitur a matre et cedo
dis. Matricula parva matrix
ponitur et pro praetula et proprie
praetula principis. Unde in
vita beati Silvestri legitur quod
habebat nomina viduarum et orpha
norum in matricula scripta. Mauro
rum dictum est. Mausoleum ei dicitur

suptuosum mo(nu)metu a masoleo
rege egiptiorum sic dictu nam
eo defuncto uxor eius omne mag
tudinis et pulcritudinis ei parauit
sepulcrum in tm ut usque hodie
omnia monumenta preciosa nomine
eius masoleum nuncupatur verba
sunt Ysidori Et producit ubique hac
sillabam le. Versus Fuit masoleum
principat aut canopeum Fuit
theoloneum non vereor esse reum

MC

Methanica secundum ysidorum est
quedam peritia uel doctrina
ad quam subtiliter omnium rerum fab
ricam concurrere dicit Mechanica
ars est que manu fit Unde me
chanica dicitur omnis que continent
artes que manu fiunt Mechor
aris dr adulterari unde deponens et
largius accipitur unde omnis co
gitatio carnalis que subtrahit me
tem a deo et omnis libidinosa
concupiscentia et omnis adulterina ac
tio et omnis illicita cupiditas
potest dici mechatio Mechus a
um dr adulter uel adultera
Unde mechia i adulterium Me
diocomium in medio situm Me
dicollum lxiii medietas scilicet id
quod est in medio Medulla le dr
illud molle quod est in cauitate
ossium intus Item medulla lar
ge accipitur pro intimis lignorum

Mechanica

Mechor

Mediocomium

Medicollum

Medulla

pinguedine frugum et huiusmodi unde
dr medulla ordei l tritici
et dr a medius a um eo quod sit
in medio latens Medullitus
penitus cor i ex intimis et potest
esse aduerbium loci ul qualitatis
Mel silvestre dicebatur in silvis
receptum secundum Ieronimum sicut
uidetur concordare Ysidorus di
cens Manna de quo mel gerit Iohannes
vescebatur in arundinibus et
eorum foliis Item quedam glosa dicit
in deserto iudee sunt arbores fo
lia lata et rotunda lactei co
loris et mellitum saporem
habentes que natura fragilia manibus
confricantur et eduntur et hoc est
mel siluestre Mello at cat
precipitium et quedam profunda
vorago vallis et postea ipsa
ciuitas vocata est mello Ita
dr in hystoria Andreas vero ex
positor super illum textum iii
regum ix Salomon edificat
mello et coequat voraginem
ciuitatis Item voraginem coequare
ul mello edificare precedens
proprio est quod subponitur precedens
accipi debet mons syon in quo
arx erat et ciuitas dauid di
cebatur inter montem et ciuitatem
ubi erat vasta quedam profunditas

et vorago mello nomine hat
replevi et reliquos solo tegi
iussit Salomon. Melodia est
dulcis cantus et dulcis modulatio
sive dulcedo cantus a melos
quod est dulce et odos quod est
cantus. Melos oris mei ptr
hoc melos unde le qz dulcis
cantus seu modulatio. Melota
te est vestis de pilis camelorum
vel melius animal est quod et taxus
dicitur cuius pellis dicitur melota eo
quod est valde hispida. Ita dicit
glo. ad Cor. xi. Membrana
ne est pellis tenuissima sicut
est in aliis vespertilionis. Item dicitur
pergamenum. Memini. verbum
defectivum. Unde versus: ~~Sunt duo que~~
~~odi novi cepi meminique~~ que
retinet sensum preteriti presentis.
Meo as are i. manere de
fluere. Unde hic meatus tus tui
et hic et hec meabilis et hoc le
et hic meander dri et meander
dri fluxuositas tamque am
nis, et etiam quaeque pro qualibet
tortuositate inveniuntur et
deceptione. Unde Prudentius in
libro ymnorum. O tortuose serpens
qui mille per meandros. Unde
hic meander vel meandrus am
nis Asie quia sit fluxuosus et

nunquam currat recto. hec Hug.
Memphaticus ca. cum dicitur egiptiacus — Memphaticus
a civitate Memphis. Mene id est de — Mene
fectus. Unde apud ebreos mene
dicitur luna quia singulis mensibus
deficiat. verba sunt Hug. Mema — Mema
me membra in plurali tantum sunt
muri civitatis. Memanum in — Memanum
dicitur solarium. Unde papias me
mana sunt solaria de cenaculorum
parietibus eminentia. Mensor oris — Mensor
dicitur mensurator. Menstruum — Menstruum
vi a mense dicitur scilicet superfluitas
mulieris sanguinis. De quo dicit
Isidorus Ethimologiarum xi. Menstrua
sunt supervacuus mulierum sanguis.
Dicuntur autem menstrua a circuitu
lunaris luminis. Unde solet hoc
profluvium a luna enim greca
mene dicitur. hec et muliebria
nuncupantur. Nam solum mulier
animal menstruale est cuius cruoris
contactu segetes non germinant,
acrescunt musta, moriuntur
herbe, amittunt vigorem
et arbores vero fetus, ferrum rubigo
corrumpit, nigrescunt
era. Si qui canes inde
ederint in rabiem efficiantur.
quod nec aquis nec ferro solvitur
glutinum ipso cruore pollutum

sponte diffugit Item amestruo
mestruosus i. ad mestre ptines
vel ad menses unde infra vi
gopomit muliebra menta
te est hba odoifera q vu dr
manthkephy Merax cis
qui dicit purus pclarus desa
tatus et compat Meracatu
ti vel meratus tui dicit lo
cus in quo venditur et emi
Item dr tectus mercatum et
dicit amercor aris qd est
emere vel vende l nundina
re Mercenarius e q fuit
paccepta mercede conductus
pro Merces de dr primu
vel pau Mercor du triston
merco du frio xo Mestus
sum pimo meitussum inge
sceuido Et tunc tn i ptito
meruu dico / et istud vlt
sz meruu e ptitum antiq
vbi attuu qd erat merco
es de quo no remasit lra
ptiti tu sus toposits sz
comerui demerui Mergus
gi ab assiduitate mergendi
non accept / et e auis que
mergendo se cibos querit vn
h mergula diminu / et e
equotu ad ferru qd mgit
i lapide ad teneds papiro

et ad auez Meridies dr qui me
dius dies vn meidiang na
nu Meidiati st i quiescebat
in medie Vt habet Iob
in Merops e genus auiu vu
zolna a vilga Meru dr
vinu bonu puru et afeca
sepatum vn mera ra zo i
pclarus c desetatus / et h eth
merax peoder et compat
merax aor assimil / et hic
mezomoniu idez st et dicit
amcor ere Messias ebraice
gre xo latie vnctus dicit
Messis dicit seges et ppe du
matura e Item messis tpus l
actus metedi Metuloss sa
sum i formidolosus ple me
tu Metodus di dr remediu
via vel final tmus Metho
nomia tn ponit qmes
ptoteto vt bonoma pug
i bonomesés Metor aris i
emuae vel tmu pone et
metas costitue uel locae
Item metai e metiri Et me
tai tre quemt metiri alys
rebs / et ppe metai e cast
diuide et assignae loca mi
litib in castris vel cast po
ne vel mutac Et compo
acastmetor ars i diuide l

vel ponere unde castrametati sunt
filii israel i. posuerunt vel muta-
verunt castra unde Carmina certa
iure pedum dimensio sit tamen me-
trum dictum tamen prosa est a lege
metri soluta. Metreta mensura
quedam est continens decem
sextarios ut dicit Ysidorus
Ethimologiarum xvi (Can)
Mico as are cui dicitur
splendere. Unde micans
tis participium. Microcosmus
mi dicitur minor mundus scilicet homo qui
dicitur minor mundus. Migale vel
est animal natum ad ridendum alias
ad deridendum gulosum rapax
ingluviosum. Ita scribitur in glosa
Leviticus xi et vocatur vulgariter grono-
stayn. Migma tertia media correpta
ordeum cum palea. Sic dicit
glosa Ysaie xxx. Item dicit
Hugo migma est palea mi-
nuta vel trituratum frumentum per-
mixta vel aliud commixtum aptum
ad abluendum vel confecto sapore
vel ungwenti aliquorum vel
aliquarum aliorum rerum bonis odo-
ribus unde Daniel xiii dicit Susan-
na afferte mihi oleum et smigma-
ta super quem locum dicit magister in hy-
storia migmata i. ordeum cum
palea unde faciunt milites de certo

forte ad incorporandum faciendum. Et sic Hugo
componit sed in ortographia de-
scribit et in Hugone qui ita dicit sed
quidam corrupte dicunt smigmata
quia ibi non debet esse s. Migro Migro
as are dicitur transire. Milago vel Milago
milagogi piscis et evolat
super aquas quociens cernitur frangi
vel contra aquas tempestatem evenire
designat secundum Hugonem. Miliaria celi Miliaria celi
dicitur multitudo stellarum. Milies Milies
adverbium numerale. Mina nomen dicitur Mina
libra una vel talentum. Sicut
dicit Papias mina greca appel-
latur sparagita habet enim siclos que
faciunt obulos mille ducentos.
Item minas altitudines murorum
dicimus. Minges ad parietem dicitur Minges ad pariet(em)
canis vel infirmus qui non potest
surgere unde ~~de mictere mingi-~~
~~canis et qui surgere nequit~~ Mi-
nito as are dicitur frequenter Minito
minari. Minimum in dia coloris
tube. Mino as dicitur compellere Minimum
vel ducere et est activum. Et inde mino- Mino
are i. minas mittere. Unde Virgilius
greges minatur super quos illi dicitur
minatur. Minutum ti neutrum generis Minutum
est pondus scilicet media pars qua-
drantis unde in Marco xii° legitur
quod mulier pauper et vidua
misit in gazofilacium unum quadrantem

Mirra

In alio legitur duo minuta quarta &c / sicut dicit Ysidorus est arbor arabie altitudinis quinque cubitorum similis spine Item mirra est gummi siue gutta inde atque aroma eiusdem arboris Et dicitur mirra quia amara Mirtum est vnguentum odoriferum de mirra factum Vnde Iudith decimo Et vnxit se mirro optimo Vnde versus ~~vnguentum nardi / nardus dicitur arbor~~ Est vnguentum mirrum sed gummi mirra vel arbor

Mirtus

Mirtus arbor aromatica et temperata / et dicitur secundum Ysidorum mirtus amara eo quod magis littorea arbor sit Mirtus appellatur arbor ~~secundum~~ pulcra vt patet in leuitico et in prologo Ieronimi super primo Zacharie

Mirtetum

Mirtetum dicitur locus in quo mirtus crescit

Mirtinus

Mirtinus na num dicitur aliquid de mirto arbore factum

Misereor

Misereor eris construitur cum genitiuo vel datiuo vt misereor tui vel tibi Misereor aris construitur cum ~~genitiuo~~ accusatiuo vt misereor te Miseret verbum defectiuum / et construitur cum accusatiuo et genitiuo Vnde versus Penitet et tedet miseret et piget ista et pudet

Mistusatis iungitur cum genitiuo Misterium dicitur sacrum vel sanctum vel prefiguratio occultata vel absconditum / vel occultum seu reclausum secretum quod occultam habeat disputationem vel intelligentiam Et dicitur a mistes vel mistice grece quod est secretum latine Misterium inquantum est occulta inquantum Misterium est cum dicitur sacrum diuinis occultis figuratum qua in se secretum et occultum habet intelligentiam scilicet cum aliud dicitur et aliud intelligitur Mna ne generis est pondere Sed multi codices habent mina / et est idem / nisi quod primum grecum est secundum latinum Vnde versus ~~Dicitur mina pondus mensura dicitur minas et appendit centum dragmis~~ Vide supra vbi exponitur

Mo

Moderor aris mina secundum papiam dicitur cohibere abstinere refrenare temperare gubernare regere / et construitur cum accusatiuo Item inuenitur et modeo as pro eodem Modificor as are dicitur temperare Modiolus li dicitur lignum rotundum quod est in medio rote per quod axis transit in quo et radii in circuitu sunt infixi

Modulor aris est dulcit can tare melodias facere invenire et modulo in eodem sensu. Modulus li diminutivum est a modo dicitur et modulus tropus cantus scilicet qui ponitur in principio misse vel matutinorum vesperarum. Item ponitur pro modulatione cantus. Modulatio omnis cantus dulcis. Mola le dicitur lapis in quo frumentum molitur et teritur et dicitur a molo lis. Item mola dicitur pulvis ex farina et aqua et sale quam olim inter cornua animalis ymmolandi fundebat et si patienter ferebat bonum erat si recalcitrabat malum erat et terrebantur. Mola azinaria sic dicebatur eo quod ad ea pinsterium azini molitur dicimus enim plerumque molendinis totam voluit ad molam azinariam. Item mola azinaria dicitur quantum azinus potest portare. Molaris masculini generis dicitur lapis magnus admodum mole. Item molares dicuntur dentes magni et maiores qui cum eis cibos molimus. Item hic et hec molaris et hoc re ad molam pertinens.

Moles lis feminini generis dicitur quantitas magnitudo pondus. Molitio omnis dicitur conamen vel malitiosa cogitatio. Mollis lis quies generis et hec le dicitur quietus pacificus mitis. Item molles dicuntur flagitiosi vel sodomite effeminati sive qui barbam non habent. Molior ris litisum moliri est cum difficultate conari et proprie de magnis rebus parare machinare fabricare excogitare disponere ingeniose vel difficulter aliquid facere. Molo lis molui le. Hic autem Hugo, caret supino, aut facit moltum vel molitum penultima correpta. Est autem molere idem quod acuere ut iste molit cultellum. Item idem est quod terere ut iste molit triticum vel aliud granum. Item idem est quod coire unde in de Samsone Judicum xvi clausum in carcere molere fecerat vel molere poni ibi per similitudinem operari. Unde in Crysostomo dicitur molere fecerunt eo quod ope simul cum afflixerunt Ebrei ut tradunt quod philistei mergerunt cum eo mulieribus robustis coire ut eos robusta sobolem acciperent. Moloch est

Molitio
Mollis
Molior
Molo
Moloch

Molossus
Momentum
Momentaneus
Monarchia
Monimentum
Monocethaurus
Monogamus
Monstrum
Montanus

nomen ydoli amonitarum. Molossus canis est magnus et robustus alias rusticus. Momentum ti est decima pars puncti vel quadragesima hore. Item dicitur paruum vel momentum puncti momentum dictum tempus. Item momentum statera Ysaie xl° stilus vel ligula in transuersali ligno posita per quam cognoscitur vtrum lances et trutina equaliter ponderat. Momentaneus a um dicitur transitorius cito transiens parum durans. Monarchia dicitur vniuersalis et singularis principatus a monos quod est vnum et archos quod est princeps. Monas dis i singularitas principium scilicet unum quod dicitur vnitas vnitas vel singularitas. Monimentum ti dicitur monico et illud per quod amonetur vel admonetur et admemoriam reducatur et dicitur amoneo es. Monocethaurus dicitur homo habens caput bouis. Monogamus qui vnum tantum nupsit vxori. Monos enim vnum dicitur gamos nupcie interpretantur. Monstrum est ut ait papias quod contra naturam nascitur vel nimis grande vel nimis breue et dicitur amostro as. Montanus fuit quidam hereticus qui dicebat

prophas non intelligere quid dicebat et quod loquentur more amentium fremarum i phitonissarum. Monumentum est sepulcrum mortuorum a moneo dictum eo quod moneat mentes transeuntium ut cogitet de morte. Item mouet ad memoriam defuncti et ad cotemptum sui. Montes gelboe nec ros nec pluuia super uos scilicet Regum primo vbi dicit magister hystoriarum scolastica dicit scilicet sic legentes littera Montes gelboe subaudi ve vobis post infeunt nec ros nec pluuia veniat super te Montes hy ut dicit vbi inimici fuerunt prius et imprecabatur eis dauid non ariditatem sed sterilitatem quod aridi erant vnde subdit neque sint sicut agri primitiarum i fructuum optimorum sicut prius Alij dicit prophetiam completam in diebus helie Alij dicit in circuitu montis nec ros nec plu plouisse sed per malediccionem confirmatudo. Mons oliueti dicitur mons triduum quia de nocte propter occidentem illuminabatur igne templi qui erat iugis in altari

Monumentum
Montes
scilicet
Mons

Mons oppte dicent pmo
recipiebat radios solis anq
illustraret ciuitatem habebat
et copiam olei qd e fomentu
luis ingr in hysto Mortaiu
dr amorte eo q semina ibi i
puluez redacta et mortua
condiant Ita dt Ysidorus
vn hc mortaiorum dimitiuu
Morticinus na nu componi
amorte et cedo dr et scaud
hc pduat penla et tuc re
tinet paliq tu mors viole
ter illata e vn ec compor
amor et cado et tuc corrip
penltiam et tuc retinet pali
q qd mortuu e i infirmte
ul morbo vnd morticina ca
dut fro morticia morbo Mo
rus e arbor cui fctus dr
morum Motabilis quis et hc
le qd frequet mouet Amo
to as are qd est frequent
Mucro onis mouere
est gladius longus Itm e
cuiuslibet rei acumen et dr
amucron qd e longu Mulces
es si sum dr leme placare
delectare leuit manu adduce
mollem effice Muliebra brie
ul muliebria in pli dicit mu
lierum mestrua quibus deficientibus
deficit vis pariendi Ita dicit
mgr in hysto sup Gen xviii

Desierat dare fieri muliebra
i mestrua Mlr enim soli aial
menstruale e Mulsu si dicit
potio ex aqua et melle cofecta
sup illud Neemie viii Co
medite pinguia et bibite
mulsu dt gloz Mulsu est
vinu melle dulcoratu hugo
aut coponit Mulsu i pdicta
auctoritate promo nouo vl
dicit ee lac Mulcto as are
dicit liberare dapnare punire
et ppe in pecunia et quia zm
hugo Multo as descendit ab
hc vbo molo is qd ht i supi
multu tu v mutato in o fit
multo as Error dquibusdam
qui cosueuerunt impone c di
centes mulcto as et mltcatu
ca tu et mlcta te cu no sit
ibi c Multa te dr vindicta
ppe pena i pecunia et dicit
amulto as qd iam copositu
est sup Multifarie i multis
modis Multa sermone e adv
bm qntitatis vl qualitatis et
p hc advbio sepe inueniuntur
iste acts multiplicaiaz ponta
advbialit Multigena ne
penlta corrta dr multiformis
quis et vl dr multigenus
na um Multivolus la lum
dicit mlta volens Mundus
muliebris dr apparatus ad ornatu

mulierum ptinens Vnde et illud
Hester ii Acceperunt muliebrem
mundum etc Dicitur in hysto id est
vestes et cultus et ornatus mun-
do enim tempore debebat varys pig-
mentis mungi et indui vestibus
regalibus et illud dicitur muliebre
Mugo — mundum Mugo gis xi tertii i purgare
gare muccum de naso contrahere
et prie et quod remanet de eo
in bustione candele auferre
Unde sepe ponitur pro decipere pro de-
cipiendo aliquid auferre Unde hic
mucus ci putredo que de naso
contrahitur unde conmugo emu-
Emunctorium — go demugo Unde emunctorium
forceps cum quo candelam emun-
Municeps — gimus Unde et Huguitio Municeps
municipis gis quinte est quod opponit
glosa Ecclesiastici xxxi ubi dicitur
Non ignote civitatis municeps
glosa non vocat se civem sed
municipem a municipio scilicet
territorio illius civitatis in quo
nutritus est volens significare
quod est civis romanus Dicitur et
municipium eo quod tantum munia id est
Municipium — tributa vel munera reddat vel
municipium dicitur castrum munitum
in confinio regionum ubi solent
morari stipendiarii milites qui
dant vel accipiunt munia pro
custodia castri Et non munium
Munium — a manu dicitur scilicet debitum officium

vel tributum vel munus Et dicitur
munium quasi manu sit factum
et componitur cum capio capis
et dicitur hic municipium Et dicit Huguitio
quod municeps et municipales et
municipary omnia in eodem
sensu dicuntur hoc enim nomine
censentur castellani in muni-
cipio nati et permanentes et
etiam milites stipendarii qui
pro custodia municipii munera
capiunt et etiam quidam genus
civium romanorum sic olim vo-
cabatur municipium Munitio que
dicitur obsidio Unde iiii Regum xix dicitur
Rex assiriorum non ingredietur
urbem hanc nec circumdabit
eam munitione id est obsidione
Munificentia cum id est largus ga gum
Munificentia id est largitas Munium
id est debitum officium vel tributum vel
munus Murena ne est quidam
piscis similis anguille habet
femina solos tantum esse traditur et
concipere a serpente circa litora id est
cauda cuius est vita capite
abscisso vivit minime post cauda
autem abscisa statim moritur
post Murenula le est ornatum
colli est enim catenula ex
auro et argento ad similitudinem
piscis miro ordine flexuoso facta

Murmurat ab are neut g[?]
Inveint ecc minutor arc de
pones Musach erat archa i
qua reponebat donaria regu
ul principu ad restituedu sarta
tecta tepli vl ebrei asserunt
ee organa in quibs sabato ca
tabat Muscipla le e inst[ru]
tu quo capiut mures Musci
pla pedica i laquei quibs
pedes alligant Musculs li
parvus mus Jtc dr illa no
dosa caro q e in tibys z brachys
Jnde dr musculosus sa. sn. i forte
qi plenus musculis Musci vi
riditas vl viride color Jtc
aliqui dicunt muscus Mosco
Musito ab are Exodi xv dr
dubitare ul cu silencio murmu
rare Jnde musitator ore i
dubitans ul murmurans cum
silencio Mustela le qi mus
longa a mus muris z telon
quod est longu hc ingenio
subdola in domibs vbi nutr
catulos suos transfert mutatq
sedez serpentes et mures p
sequit false aut opinatur
qui dicunt mustelaz ore co
cipe ul effunde partu sedm
Jsidoru Ethic xii Mutato
riu e vestis preciosa pq sume
da alia mutant Mutuo tc
tivi ty dr minutare ad modu
mutorum ul velle loq et non
audere et e ppe mutorum ucl
loqui no audentu Mutilo ab
are e aliq integru truncare
Mutuo ab are est mutuu dare
vt mutuo t hanc pecuniaz Jtc
Jtc mutuor arc depones e
idem q mutuu accipe vt mu
tuor ate pecuniaz vl Mutuo
vt dante[?] q mutuor accipie
tem Mutuus a vm dr mutuo
datu et acceptu vn hc mu
tuu qd mutuo dat et accipit

Na

Nablum ebraice grece
psalteriu latine organu
dicit Jta dt papias
In hystoria aut sup 2o regu
xxx c dr sicut ponit Jeronims
dicitq int psalteriu z nabliu
Psalteriu e canora cithara
decez cordis coaptata q percu
tiur cu plectro Nabliu vero
duo decim sonos hns digitis
tagit Nabo dei philistiorum
Nactus ta tu dr inveniens
sive adeptus et consequtus a na
ciscor qd e consequi acquirere et
invenire et e depones Na
nea nec mea producta i dya
na de q 2 Machabeoru pimo
Napta pte e purgamentu
lini ul cuius altius vel Sa
lustins aut scribit in hystoria
q napta sit genus fomit apd
persos q maxia incedia nutrit z

Alij ossa oliuarum que premuntur cum
amurca arefacta naptam appel
lari putant, et ita dicit papias
Et concordat cum glosa Danielis
iij° plinius dicit naptam cruda
bilone modo liquidi bituminis
profluere et incendere ignibus amur
cam esse ut etiam longe amota
ignem concipiat Vnde Ysidorus
~~napta fouet manatque bitu~~
~~minis instar~~ Ossa prohibet ollee
consparsa notantur amurca
Malleoli sarmenta vocat aut
vimina sicca Nardus dicitur femi
nini generis herba spicosa est et aro
matica Vnde hoc nardum dicitur
vngentum vel confectio inde facta

Narda

Nardum pisticum dicitur fidele vel
purum sine omni impositura vel
deceptione non adulteratum
alijs herbis Pistin enim grece
latine fidus dicitur Nardum spi

Nardus pisticum

catum dicitur quia species nardi in
eo sit vel quia de spica et folijs
sit confectum Ita dicit hugo

Nardus spicatum

Vnde ~~Nardus spicatum de spica~~
~~sit & nardus~~ pisticum ab nardus
quod fidus siue fidelis Nam pistin
grece nostro sermone fides est
In omelia iija fere post dedicationem
tamen psalmorum dicit hugo
Est pistica locutio aliquem credere
debemus vnde erat hoc vngentum
preciosum Nassa siue est quoddam
instrumentum coopertum vimibus tanquam
rethe contextum ad capiendos

Nassa

pisces in quod cum intrabit
piscis exire non potest et dicitur
nassa Natale libri nouit
generis et hoc natale in eodem sensu
dicitur natiuitas in kalendario
tamen differt natale et natalis
et natiuitas quia ibi natiuitas
appellatur in terra a matre ut
natiuitas christi beate marie sancti
Johannis baptiste Sed natale vel
lis obitus sanctorum quorum obitus
in terra natiuitas in celo Vnde
natalicius a um dicitur ad na
tiuitatem pertinens et hoc na
talicium i natiuitas Natato
ria siloe Deque Iohannis ix dicitur
quasi sicut piscina collecta aque
ex siloa Est autem siloa fons
ad radicem montis syon qui
non iugibus aquis i non assi
duis sed in certis horis ebulliens
cum silencio et quiete profluit
de cursu cuius aque ut comperitur
quod stagnum non longe a fonte
constructum erat quod modo na
tatorium modo piscinam vocat
scriptura Nates est pars
inferior raro tamen inveniuntur
in singulari Nathinnei ebree
ypodiaconi grece latine sub
diaconi Nato dicitur nascendi
proprietas vel actus nascendi Item
dicitur grex seu multitudo congregatorum
vel collectorum ab alia distincta

vt gallia britones theotonia
Item natio dicitur corporum provincia Item
quisque est regio vel terra parva et
nichil inhabitata Ita dicit Hugo
Natiuitas tuus tui dicitur natiuitas Nau
a neutri generis et indeclinabile dicitur
fictamen nuces vel illud quod est
in medio quod est nigrum quando
nimis desiccatur vel illud in quo
voluitur nucleus vel potior cor
tex nucis quod quasi nichil valet
ideo ponitur pro nichilo Nauclerus
ri dicitur ad cuius sortem pertinet
nauis ...

Demum nauta regit nauem non
sorte sed arte Naufragium dicitur
nauium fractio Naufrago as
verbum neutrale et naufragor aris
deponens media correpta dicitur periclitari
et naufragium pati Naula
li pretium nauis Nausea dicitur
vomitus vel voluntas vomendi
affectu Nazarenus sonat flo
rens vel floridus vel germinans
dicebantur autem nazarei quidam qui
ex voto se obligabant sanctimonie
usque ad determinatum tempus vel
usque ut Samuel consecrabat
se domino et qui separabat se a qui
vita hominum sanctitate corporis hoc
erat quod toto tempore separationis
sue nouacula non ascendebant
super caput nazarei in nichil quod

inebriare potat bibebat vel
edebat quod esset corrumpea ab
vua passa usque ad tempus de

Nebulo nebulonis putatiuus
id est leccator qui vanus est
Necesse neutri generis et indeclinabile
id est inevitabile quod aliter esse
non potest Item necesse est utile vt
necesse est deum orare Neces
sarius ria rium dicitur amicus qui vtilis
est et in tempore necessitatis comprobatur
Necessitudo et necessitas in hoc
differunt secundum papiam quia necessitas
aliud fieri cogit sed necessitudo
est amicicia vel dilecto affecta
affinitas vel propinquitas vel vincu
lum propinquitatis Inuenitur tamen
quisque unum pro reliquo Nectar aris
neutri generis dicitur dulcis liquor
vinum pigmentum quia necti lin
guas bibencium Nectere ...
...
Nephandus da dum dicitur aliquis
adeo malus quod dignus loquutione
vel nominatione non sit et dicitur
a ne et for faris quasi non fandus
Nephanus a um id est scelestus
non dignus facere quod primo abi
gene vita hominum sustentatur
Ita dicit Ysidorus vel nefarius
qui non nominandus et indignus
quod aliquis de eo faciat debet propter
mala patrata sicut nefandus

Negocium dicit' ppt mala picia Negociu'
plura sigficat dr enim controversia
causa questio contencio disceptacio
Itm quicqz fit actu alicui rei
Nempe cui contrarium e ociu' Nepe
Nenia i. certe Nenia nie dr carmen
qd sup tumulos mortuorum pot'
seu scribit' Itm dr catilena
q sup mortuos canit' Itm dr
cantilena cu qua nutrices
pueros in cunablis pacificat
Itm dr res supvacua menda
Neo cu vanitas Neo. es ere. ctu
Neomenia dr filac Neomenia ie dicit'
Neofitus innovacio lune Neofitus ti pe'a
tor'a dr novus in fide / aneos
qd e novum & fitos fides qi
in fide novellus ul novicius
Nepos Nepos tm dr filius filii / et dr
nepos qi natus post salicet
cofilio natus / et movet ut
hic nepos h neptis Itm ne
pos dr luxuriosus q bo parentu
pluriuiaz consumit / et dr ane
pa quodda' spete sic dicta q
natos suos consumit / excepto
eo qui in dorso suo residens
inhesit p9 ea ipe qui servatus
e consumit prez / et e quis gr
Nepos pluriuidsp vro vps
Breuisimi ~~Est nati stirps ma~~
~~fcli nepos et luxuriosi~~ hic e
anepa dictus p9 venit ille Ne
Nequam qm i malus omnis gr & ind'le

et discit a malo / & quida di
cit q malus e naliit / nequa vo
qui nequit se continere a malo
a sordibus vn et nequa dicit'
luxuriosus qui nequit se continere
a malo vn quidez vitupabat
sociu' suu' d. o nequa nequa iterum
nequissime sit es Nequa qd
nuqz nequior ee pt Nequeo Neq
neqs i. no possum co no et
queo qd est possu' & e cte
coniugacionis / et hic in pito
impfcto nequebat media
pducta vbi e trissilbum & te
in futo nequibo sim' Et in
supio corrip' me'z nequitu tu
Nequis i. nealiqs vna dicto Neq
composita Sic dicit psciang
in tractatu de figura nominis
compoint' aut a ne & qs vbo9
~~Cenides neqs nozimis non~~
~~vero e equus~~ Nervus vi e Nerv
fibra seu vinculu co membra
colligant' Itm dr quodda
genus tormeti sit appo9 in q
constringunt' homines vn Job
xiii° c Posuisti i nervo pe
dem meu vbo9 ~~Nervo tor~~
~~quere i cippo qui tenere ex~~
braciz firmant' nervus quibs
ossa ligant' Nervicus a vin Ner
penl'a corr'ta dr aliqs d'nio
nervorum constes Neutrobi Neu

id est in neutra parte in neutro
loco qd etc neutrobique dicitur
et in hug. Neuus neui dicitur
macula q in homine nascitur
Item quoque ponitur pro culpa vel
offensa Nexus xa xui ul ne
xus vi ligamen seu vinclum
Nichilominus aut mutuat
penultima corr ta i. no aliquo
minus Nicolaite arum dicitur
heretici tenentes sectam nicolai
qui fuit vnus de dyaconibus
qui constituti fuerant apostro
hic inter cetera de ydolatricis ve
sci litere docuit et publice
et comunit vxores habendas
i. maxime congrua comunitate
Nichilum li neut gen et inde
nichil per sincopam indecl. pro
ponitur dicitur nichil in de
et omnis gen. i. inutile nichil
vales Vel dicitur anichil
per sincopam et nichil anichilum
per apocopam et hunt ob casus
pt vocatiuum et componitur ex
no et ile granum ul qd est in
pena et nullum eorum declinatur
in plurali numero et dicitur nichil quasi
nulla res vn ml et nichil
aliquis fuit ad biblia negandi
Nicticorax dr a nictos qd est
nox et corax qd est coruus
quasi coruus noctis qa de nocte

vigilat Nidor ore dr odor — Nidor
et ppe coquine ul assatorum Nim — Nimbus
bus bi dr pluuia preceps et
repentina ul ventus pluuiosus
Item nimbus dr densitas nubium
tempesta et obscura Ninnizo — Ninnizo
i. ere adornum affirmandi Nimpha — Nimpha
phe dicitur aqua uel dea aquarum
ul sponsa in nuptiis Nisus — Nisus
sus vi dr conatus Nisan i. — Nisan
aprilis Nitor eris susum i. — Nitor
de laborare grandi conari et
parere pare ria in partu
maiorum est labor et conatus
et parare fit maior Sic dicit
hug et est etiam quoque pro pa
situt nites nisus ul nixus
nixurus ul nitendus Nitrum — Nitrum
tri non multum differt a na
sal Est aut species terre que
similis est minuto sablo cui
si infundatur aqua fumigat et
valet ad lotionem corporum
et vestium et dr antea ex
qua res nitidas fit Isi
dorus aut dicit Nitrum sumit
vocabulum a cita opido egipti
vbi maiore nascitur Capitulum
Noctu i. de nocte ul in nocte
aduerbium est temporis Noctua — Noctua
noctue nocticorax et lucifuga
idem sunt scilicet coruus
noctis non tamen noctua est bubo

Nonaria — Nam bubo maior est. Nonaria
None — rie dicitur meretrix. None apud di
cebantur plene nundine. Nulla
Nonullus — mess. Nonullus .i. aliquis. Nonulla
Nonulla — .i. aliqua. Nonullum .i. aliquid. Nor
Nonullum — grece .i. regula latine vel linea
Norma — Unde hec norma. Enormis et enormis
Enormis — omnia adiectiva in eodem sensu
.i. irregularis et deformis. No
Noto — to as frequentativum est huius
nosco nosto. Est autem notare
idem quod frequenter noscere designare
de monstrare signare reprehendere
Notus signat monstrare vel
noscere sepe iterare. Et designare
reprehendere significat. No
Nothus — thus. chi est ventus qui et auster
dicitur. Item nothus dicitur denatus .i. de
infamia natus vel peto sicut
de adulterio vel adultera. Item
nothus dicitur qui de patre no
bili et matre ignobili nascitur
cui contrarius est spurius qui
de matre nobili et patre igno
Novacula — bili generatus est. Novacula le
dicitur rasorium quo barbe raduntur
Novale — et quod renovantur. Novale
lis est ager primo procissus. Ita
dicit glossa Ozee x. Et nota quod
hoc novale hec novalis et
hec novalis lis et eadem secundum
papiam sed terra vel silua de
novo culta seu seminata. No
Noverca — uerca est patris tui uxor secunda

cuius filius non es. Novissimus
ma mum de ultimus et ratio
hoc significatur quam debet habere
superlatiuus huius nominis novus.
Noxa xe dicitur culpa vel of
fensa. Unde noxius xia xium
et hic et hec noxialis et hoc le
dicitur nocivus culpabilis.

Nubilis quis quod dicitur
apta ad nubendum. Nu
bilus. la. lum .i. obscurus spissus.
Nudius tertius adverbium temporis est
ut dicit priscianus et est dictio
composita a nunc et dies tercius.
Similiter componitur nudiusquintus
et generaliter. Sicut dicit huguccio cum
quolibet nomine ordinali. In
venitur etiam composito nu
diusteresimus et sunt omnia
adverbia temporis et significat pre
teritionem. Sic paradime futu
tionem .i. proximo toto secundo
die. Nudulus la lum .i. ex toto
to nudus. Nugas indeclinabile con bi
nium est et est idem quod mendax
et est omnis generis ut dicit priscianus.
Et invenitur tam in singulari
quam in plurali numero. Ut Sophonie
tercio. Nugas est vanus dicitur
glossa. Nugax cis omnis generis
dicitur vanus fatuus insanus
mendax qui assidue nugis
intendit. Numen numis

id est diuitas numerus perfectus est
cuius partes aliquote simul sumpte
reddunt suum totum Numerus habu
dans est cuius partes aliquote
simul sumpte excedunt suum totum
Numerus imperfectus est cuius partes
aliquote simul sumpte dimi
nuunt suum totum Numerus mo
nades est numerus nichil nisi unum et de
cem Et dicitur a monos quod est
unum et deca quod est decem
Numerus decades est numerus qui est
multiplicatus decem et centum Numisma
tis proprie est inscriptio in nummo
quod et moneta dicitur per quam
nummus discernitur Item ponitur
pro ipso nummo ut in Mt xxii
Ostendite michi numisma census
i. nummum qui pro censu capitis
datur Ita exponitur in hystoria
Nummularius dicitur mensarius cam
sor negotiator nuncius et etc
ipsa et persona dicitur Nuncia te
dicitur nuncius quod dicitur nuncianti
bona noua vel ~~cum bona~~
~~fert mille mittat sibi postulat~~
~~...~~ Nundine arum in plura
tum dicitur mercationes
Nurus rus dicitur uxor filii tui
Nutito as dicitur frequenter nuere
sicut facit qui nuit digitis
ul oculis Item nutare dicitur hesitare
titubare siue deuiare dubitare
vacillare tremere moueri

Nutus tus tui dicitur consensus vo
luntas et signum quod fit oculis
Ob audio dis vel preterito
dicitur obtemperare parere
audiendo obediencia inuenitur
et inuenitur etiam in mala
significatione obaudire i. male
uel contra audire auditu ob
struere Obduco cis ere dicitur — Obduco
obstruere reparare contradicere
opponere delere obumbrare
ob tegere obuallare et producit
mediam sillabam Obductio onis — Obductio
dicitur mors uel oppressio Ob
ductus tus tui dicitur latus decorpore
Obelus media producta dicitur nota — Obelus
in libro secundum forma sagitte
ul coguli ul veru quod super
flua fodit sic apud nos
scribitur vacat Obesus sa sum — Obesus
dicitur undique esus ul corosus
Sed in alia significatione sumitur
Gen xl° primo ubi dicitur
sic gloss. obesis i. rotunde
et plenis pinguedine Papias
dicit sic Obesus sa sum dicitur
pinguis corpulentus crassus
refectus sagmatus Obex cis — Obex
dicitur obstaculum repagulum Ob
firmatus ta tum dicitur obstinatus — Obfirmatus
et obduratus Obfactus ta — Obfactus
tum i. notatus Obiectus ta — Obiectus
tum dicitur oppositio obiecto ab
obiecto as quod est idem quod obice

Oburgo ab are dicitur increpare
vel admonere litigantes vel arguere
Obiurgor Inveni(tur) etiam obiurgor aris in eadem
significacione Inde obiurgacio
quod capit predictas significaciones
Oblitero Oblitero penultima correpta dicitur
Oblitus delere vel oblivioni dare Oblitus
ta tum vide ~~Invenitur oblitus~~
~~manet oblitus ipse linitus com-~~
~~ab obliviscor cum~~ ab oblinor
Oblongus Oblongus ga gum Oblongum est
illud quod in medio dilatatur sed
in capitibus restringitur ut navis
Obliquor Obliquor aris dicitur detrahere
Obmusso de rogare obiurgare Obmusso
Obnitor id est multum instare Obnitor
eris nisus vel nixus obniti
dicitur obsistere repugnare adversari
contradicere rebellare contra
conari vt dicit papias Item ob
niti dicitur cuiquam inniti obsequendo
Obnoxius vnde obnixe adverbium Obnoxius
xia xium dicitur qui propter culpam
vel offensam aliquam alicui est
suppositus deditus obligatus sed
ponitur pro supposito et subiecto
quocumque modo Ita dicit hug(utio)
Obnubilo Obnubilo ab are dicitur obfuscare
Obortus et est activum Obortus ta tum
id est subito natus vel exortus Ob
Obrepo repo pis psi media producta dicitur
Obriges subintrare Obriges es qui
et obrigesco cis id est rigidum
Obrisum vel stupidum fieri Obrisum aurum

id est obrizatum et fulgidum seu in
colore optimi et declinatur ob
risus sa sum et producit mediam
sillabam Obruo is ere dicitur opprimere
delere Obscenus na num dicitur turpis
fedus Obsecro as are dicitur per sa-
cra rogare vel obsequenter rogare
Obsecundo as are dicitur obedire
obtemperare prosperari prosperum facere
et est neutrum Obsequor eris
obsequi dicitur obedire servire
in omnibus sequi vnde hoc obse-
quium ii Observare accipitur in
bona significacione et in mala
In bona dicitur observare id est condicionem
suam adimplere vt iste ob
servat mandatum dei In mala
dicitur observare id est tot(um) ~~condicionem~~ suam
insidiari vt ibi observabant pre-
ssum vide ~~Complet et ob-~~
~~sequitur observat et insidiatur~~
~~hec duo signat obsivo semper~~
~~cuncorum~~ Obses idis quis qui dicitur
sit aut hug(utio) vas vadis idem est
aut dicuntur obsides quia ab obsi-
dantur vel qui dati cum honore
custodiuntur, et dicitur ab obsideo
es quod est circum sedere circum-
dare vel circa sedere vnde hic ob
sidio dicitur obsidendi actio Ob
sono as are media producta dicitur
canare, et licet obsonare inve-
niatur simpliciter pro cenare tamen
obsonare est pro cenam condire

155

78

sonnum sumit vñ quilibet modicus et delicatus ab aliis supptus obsonat Obstetro as penultima producta dr suauit pertractare ul lenit adducere ad modum obstetricis vñ obstitrax -tis Obstitus me corr. dr mlr q astat parietibus et sumit puerum de vtero pariente Obstinatus ta tum dr in malo indurat⁹ obstinatus irreuocabilis pertinax Inuenit etiam obstinatus in bono i firmus et stabilis vt patz Ruth p° vsque fine ca^li Obstrepo ps vi mea corr. dr strepitu ul sonitu facere Obstrusus sa sum dr clausus et dr atrudo dis qd e impellere impingere in custodiam includere Obstupeo pes mea corr. nissilbis p ammaton et terrore deficere Ob quo as dr obedire Obtrudo dis di tu ul sum dr obducere opponere ul obicere ob velare obumbrare obtegere Obtendo tus tum Sic dt gloz Crticum xxxvi° est idem q occasio vt venit ab obtendo dis qd i mediate sup ppositum e et etiam hec obtentus dr pretextus ul obum braco ul simulacio Jtem inuenit

obtentus ab optineo es qd e impetrare acquirere Obtingo gis mea pta fat pteritum obtigi et e idem q contigit l sorte euenit Obtrecto as are dr detrahere maledicere vnde obtrectas tis ppm omnis gis i detraheris et obtrectator oris i detractor emulus Ob turo as are dr obstruere clau dere et producit mediam i sillabe Obtusus sa sum dr clausus et obtectatus ab obtundo dis tusum qd est vndique tundere prohibere obtectare obsurdare opprimere obturare Obtutus tus dia aspectus siue visus Obulus li dr dimidius scrupulus est aut scrupulus vicesima quarta pars vncie Jtem obulus dr medalia i medietas nummi Obumbrabit Luce p° i vmbram refrigerij faciet contra omnem estum noxium Jtem alia gloz vmbra non aliter componitur nisi plumine et corpore lado ei virtus altis simi obumbrat qz i eius vtero lumen incorporea corpus suscepit corpora videlicet obumbratio omne refrigerium men tis accepit etc Cam

Occasus sus sui dr occides
orbo occidere eni sole dr
it dr obitus eiusio occasio dies
Ocadios supin⁹ Occiduus ca cu dr fra
gilis et caducus ab occido d
Ocior me^a corr^ta Ocior ori dr
Ocius velocior. et est gl' qu⁹s oci⁹
i velocius ad vnu gpandi
Et habet^z in legeda sancte
Occiput Margarethe Occiput est
Ocrea postior pars capitis Ocrea
ce pe dr tibiale calciame
tum ul caliga frea. s quit
psremilis dicit^z seu ponit^z
Octogmta ul octuagita dicit^t
Occulo Occulo lis l'o pduplo c dr
abscondere tege occultare Inde
Occubo occules te quo gl' Occubo bs
bui be dicit^z moi Et sol dr
occubere qn subtrm se mgit
Inde occubitus tus tu prosie
sigficatoni. sz tam pmorte
qm occasu solis etc Lam

Oda de grece latine dr catus
z oda laus oda finis et oda
via Oda catus inde psodia
oda finis. in piodus oda via
Odoro in metados Odoro as et
odoror ari depones sig^t
odorem psentire ul aliquid

Offa offe dr La^m sentire
frustu panis humectatum
vnde het offula le dimin

et h offella. et e dra mt
offam z vipam. vipa eni
pe fit in vinu vn vipa
qi panis in vinu. offa fit
in alys liquoribus Office
z'm papiaz mlta sigficat
que h'nt^z phic Osium Of
ficit obturbat ledit nocet
impedit obstat Oficiose
i diligent^e Officina ne z^m
papiaz dicit^z loca vbi fiut
officia z pduat finez Offi
cipdi non nadele i officiu
pdes. qui sz psuo labore
nlo ht remuneracioz vn
kato ne non subeas quod
dicit^z officipdi Ofir non e
loci uel provincie Lam

OL

Olea lee ul oliua. ne sic
dicat hug^o dr arbor
olea ul oliua liquor vero
fructus. s sepe ista pretas
confundit^z Oleaster tri
masclim gl' dr oliua sil
uestris arbor multa ama
ra atq infructuosa. cui
sertus oliue ram⁹ vim mu
tat radicis. et vtit i ppz
qualitatez Oliuetu ti dr
locus vbi crescit oliue Oleo
les evi ul vi tum dr fete
vn olidus da du et copat^z

Oletu ta dr fetor ul loci vi
frequet mingit et grauiter
fetet Olor olor{is} me^a p^ta
in obliqs z masclini g{is} po
p fetore z paue q alit uelta
tign{us} Olfactoriolum li dr
vasclm in q^o mulies por
tat odoramenta et dr ab
olofacio c{is} qd est facere ole
Olim i in ptito in pnti i
futo a{dverbium} pns ptitu not
olim siue futuro Olimph{us}
phi quedaz mons qui olon
lapas i toti lucid{us} z sepe
ponit p celo vn olimphi{us}
pha vm z olimphicus ca cu
z hc olimphu ul olipiu
idem mons et h olimpita
te z olimpias dr in eode
sensu festu ul sollemnis
lud{us} qd ul qui fiebat ad
honorez Iouis sol p qnque
nu d olimpo Quidius vt
~~sunt ... quinquenn[?]~~
~~olimpias acta~~ Olosericus
ca cum i toti osericus

M Omelia lie popularis
tractat{us} Omen inis dr
auguriu ul euentus Omen
inis dr fortuna Ominosus

dr fortunat{us} h{ic} et Hug{ucio} O
minorennis omis et vigilie
omis penultia p^ta i obliqs
sut libelli de libris omeri z
vigilij ad laudez xpi coposit{us}
Cz ita illi poete in scriptis
suis plures mltos vsus co
posuert qui inueniunt insr
ficie coueniens xpo iqs pauce
tes quedaz pictauert et p{us}
in unu collegert Omogen{us}
na nu i vni{us} nature Cam

M Ononima dicunt q uno noie
multa sigficat vt acies z ad
das ferri aut oculoz a{lia} multitu
Onager gri me^a corr^ta dr
azin{us} siluestris Omcha che
dr herba aromatica q alio
nomine vngula dr ppt sili{tudinem}
huam vngwis Omchin{us} m
penl^a corr^ta et omix c{is} idem
sut sz gema siue lapis indic{us}
z arabic{us} pinxotu hns colorez
adsimilitudiez huam vngwis
Nam greci dicut vngwem
omcez Onocethaurus e aial
copositu ex azino et thauro
et dr ab onos qd e azin{us}
z thaurus et sicut alij dicut
onocetaurus e aial qd opte

azimus putatur Et ita tenet Isi
Onocrotalus — dorus Onocrotalus li media
corr. est auis longus faciem
azinnam similis cigno sed
maior cum Isidorus autem
duo sunt genera unum aquatile
et aliud solitudinis et dicitur
ab onos quod est azinus quia
faciem habet azini et dicitur uox
Onus — Zoyka stoliqua Onus eris
i. sarcina uel pondus Unde
onustulus diminutiuum et onusto
ta tum i. sarcinatus et hec
onustas et onustositas et
onusto as are et componitur
dehonusto i. ualde onustare
uel onus auferre et est actiuum
cum omnibus suis compositis secundum Hugutionem
Op — Opacus ca cum media producta
dicitur obscurus condensus tenebrosus
Opacus — Opacus sa sum obiectu op
positum uel circumpotensum uel
undique potensum et descendit
ab hoc uerbo oppando dis quod
dicitur undique pandere pote
Opa — re Opa pe dicitur in rebus
agendis sedulitas studium
intencio labor conatus auxilium
Opes — Opes in plurali sunt diuicie in
singulari uero auxilium protectio
Ophel — Ophel turris erat non longe
a templo enormis altitu
dinis et in qua parte ciuitatis sit
posita habetur 2° paralipomenon
ubi dicitur de manasse re
ge quod edificauit murum ab
introitu porte piscium usque
ad ophel Oppido ultra citra
ta aduerbium est intentiuum et
ponitur pro multum et pro ualde
ut in ypa significatione ponitur
pro splendide Item oppidare i.
splendide comedere et debet
oppido citra in fine ut datiuus
et scribi per unum p ad differentiam
huius nominis oppidum dicitur quod op
ponitur in mediate infra
Oppidum dicitur dz ciuitas siue
uel castro siue minor dicit
tamen Isidorus quod oppidum discre
pat magnitudine et membris
a ciuitate et castello et pago
Oppidulum diminutiuum est ab oppi
do Opifex dicitur conditor
siue factor artifex peritus
siue operis faciens Ophir uide
de f. Obpignero as ac dicitur
confederare sub arrae dato
pignore colligare Opilio
omnis dicitur custos uel pastor
ouium Opilio as media producta

dr obturare claudere rotundere et componitur ab ob et pilo as quod est in pila tudere terere aut rapere Et nota quod pilo as et ab eo composita producit hanc sillabam pi quando autem pilo et depilo et cetera derivantur a pilo litus corripitur ubique hanc sillaba pi Opimus a um dr dives habundans Opimatissima Judith secundo i opulentissima ditissima tamen quidam libri habent ibi opinatissima i nominatissima famosissima et compatur sic opimatus or tissimus Opitulor aris dr auxiliari opem ferre Inde hec opitulacio et opitulamen i auxilium Oppobalsamum i cortex balsami vel liquor manans de masione cortice perforans Cortex ... illius ligni perussis ferreis ungulis perforans gummi odore guttam stillat Opprobrium dicitur vituperium dedecus derisio et componitur ab ob et probrum brii Opprobium egipti dr preputium quod apud Judeos obprobrium erat immundicie genaris Ita dicit magister in hystoria super illud Josue quinto d. hodie tollitur a nobis obbrobrium

egipti et subdit ob hoc vocatum est nomen loci illius collis preputiorum vel galgala i revelacio vel sanctificacio per tamen dici obprobrium ab eis ablatum scilicet egipti et labor deserti quod contingit secundum aliam nominis interpretacionem Interpretatur enim galgala libitum Opimates qui potestates meliores et honorabiles in populo et declinatur hic et hec opimas tis Optio onis dicitur electio vel desiderium Opulentus ta tum i divitiis plenus Explicit O Incipit Or

Ora te dicitur regionum sive vestium extremitas Oraculum dicitur propiciatorium Unde exodi xxxviii et fecit propiciatorium i oraculum et in eodem sensu accipitur fere per totam bibliam nec aliud significat tunc dr locus ubi dabant responsa quia de medio propiciatorii solebat dominus respondere tamen pro templo pro accipitur iii Regum viii ubi dicit quod in ingressu oraculi fecit hostilia Item oraculum dicitur alloquium sive responsum divinum sic dictum eo quod orantibus

Opimates
Optio
Opulentus
Oraculum

dat vide infra ubi ponit' ppriatorum ibi enim planius invenies quid sit oraculum q' ppriatorium Orarium ry dicit' ornamentum capitis i est etiam stola sacerdotalis Orbare dr viduare privare et ppe filys qui orbum facere Inde orbus ba. bum i privatus cecus et qui filium amisit dr orbus No' usque dicitur de gretis Ceci mortalit' genit inst' ta vide Lumine privat' violet' dicit' orbus Dicit' orbatus cecatus ul' viduatus Orbis dicit' circulus septimane Vn' Job primo Cum i orbem transisset dies convivij et ponit' simr circulo ul' rotunditate ul' rota Item orbis dr mundus ul' circulus Vn' ps' ta Orbis terrarum et universi qui habitat in eo Item Job ix Sub quo curvant' q' portat orbem i principes terrarum ul' angeli quorum ministerio regit' Orbita te dr vestigium rote q' rotunda e dr ecc orbita qu' orbis iter i via Item ponit' pro revolutione anni Vn' in ymno ubi cantam' Beata nobis gaudia anni redux' orbita i anni revolutio

Orta e spes ansoe Vn' dr orteus et ortolus Orta ci dicit' in fine Ordior ere e idem q' telam componere Item ordiri e idem qd' incipere loqui et qui accipit pro telam componere facit preteritum orditus sum qui vero pro incipere ul' loqui ponit' facit Organum organi sicut dicit Ysidorus vocabulum generale est omni musicorum Orificium dr inferius foramen quod ecc p quolibet foramine accipi pt Orion omis signum est sive astrum an thauri vestigia fulges Et no' q' zm Lucanum p' dicit penultima in obliqs sed zm Ovidium corripit eam Vn' propter autores discordantes pt corripi et produci Voluens tn' sequit' ovidium in usu quam lucanum Orix gr zm legem dicebat' animal mundum et immundum mundum quia esui concessum vt patet Deuteronomium xiiij° Immundum quia sacrificys non erat aptum Vt dt' gloz' ysaye l' primo Item orix e avis quedam pinguissima ita q' cultellum cooperiret sua pinguedine Orix e media producta dicit' gallia silvestris Orison ontis ma' gr'

e media spera apparens sup terram
Ortigometra te e genus auis
silicet conturnix de orthigia
insula, quia aut simpliciter po
p continue, et cornicis natalis
hat silbam, ne sit metra ppt
mutam tn z liquidam pt ee
indifferens Ortographia dr
recta scriptura, qua docet recte
scribere Orthodoxus xa xon
dicitur katholicus siue recte
credens et ut credit viuens
aut recte glans aut in recta
fide consistens ab orthos qd e
rectum z doxa qd e gloria
hoc e vir recte glie, quo
nomine no pt vocari q alit
viuit quam credit Cam
Osanna coltima acuta zm
Ysidorus e idem qd saluifica
vel salua obsecro, et sicbau
dit pplm tuu vel totu mdm
et e ebreum copositum ab
osi qd e saluifica et anna
qd est interiectio deprecantis
Osallu li dicitur quidam ludus
silicet cu funibus suspenditur
de torbe in quo pueri vel puel
le sedentes impelluntur Oscito
as dr ore apto hyare vel
foras emittere ab os oris z
cies es qd est moue Oscr vel

media producta e qui alios
ht odio, et venit a supino
obi defectiui Odi odisti o
sum su Osteto as are dr Osteto
frequent ostende Ostentu Ostentu
dr monstrum siue res ad
miracoz faciens que pposita
ad oclm pt ostendi Osten Ostentus
tus tui dicitur irrisio z ma
xime illa que fit cu signo
notabili quo irrisio ostenditur
vn ad ebreos vi Crucifigentes
filiu dei et ostentui hntes
Ostrea ee quidam piscis e Ostrea
Ovo as are dr gaudere
Ovo et ouare dr cu auis
ova facit Ovans tis ppm Ovans
dr gaudens Ovanter adum Ovanter
i gaudenter Oximel Oximel
i mel aqua mixtum vl
mustum mellitum Lam de p
Paribo bonis media
producta in obliqs
et mam gl est genus
oppmenti vl vehiculi
Pacatus ta tu i pacifi Pacatus
catus me a pta apator aris
Pacificata erat sacrifica
que erat ppata data vl
danda Pacificor aris pa Pacificor
cificissimum Pacisa em dicitur
in pactu recipe in pactu

pone ul' dare ul' pmittere in pactum pete pactu face amiciciam face ul' recontegrare Vn hec pactio dr conventio condicio pmissio / et hc pactu i placitu conventa sz inter ptes convenies scriptura et dr pactu qsi depace actu

Pagella — Pagella diminutivu a pagina pars folij ul' libri

Pagina — Pagina ne dicit quoqz carta quoqz lib' quoqz scriptura Vn dicit in sacra pagina scribit hc

Pagus — Pagus qi dr villa vnde h' pagulus diminutivu & paganus ni i villanus / et dicit pagani omnes qui morant' extra civitatem Vn etia quicunqz morat' extra civitatem dei i ecclesiam pagani dicunt' Ita dicit Hug'

Palla — Palla le dr toballia consecrata siue sacro usui deputata sz hostie consecrande ul' palliu pauperis

Palam — Palam i aperte manifeste adverbiu e et ht ultimam acutam Itz ad drtaz hun' nomis palla

Itz palaz ptoraz ppositio e

Palata — Palata te media pducta e fitus inter palas i tabla compssa

Palestina — Palestina ne provincia philistinorum vrbem metropolim habuit q nunc ascalon dicit' ex qua civitate eadem regio palestina e nuncupata Et nota q apud hystoriatos iudea ad palestinaz galilea vo ad samariaz et semoz ptinebat

Palastra — Palastra tre dr lucta ul' locus luctatonis Et dicit' a palin qd e lucta ul' motus quia ibi frequenter se luctantes movent Ita exponit' zu machabeoz in c. Pa

Pa... — lustris mea pducta dicit' herba afferma et formosa dicta a paleis extotib' Palma e manus extensa sz digitis extensis et explicatis / contrarius e pugnus sz manus clausa digitis contractis et clausis Est ergo palma extensa pugnus clausus Itz palma dr quedam arbor sic dicta zm Isidorum quia manus victorum solet ea ornari hec arbor pcera & decora virgultu diuturnoqz vestita frondibus folia sua sine ulla successione conservat Sola zm Isidorum fulminari credit' Itz palma dr victoria qz palma arbore victores conabant' Vnd' palma manus palma victoria

palma sit arbor vel sit ar-
bor et corona manus et victoria
palma Palmes tis dicitur ramus
vitis mollis quasi provella bre-
via emissus fructum affert Palmus
mi dicitur quedam mensura scilicet
a pollice usque ad minimum digitum
manus correcta Palo as are
duas habet significationes Nam
palare idem est quod manifestare
apparere Unde palam de quo supra
dictum est / et in hac significatione
activum est Item palare idem
est quod vagari / et in hac significatione
est neutrum Palas tis id est va-
gans Palpo as are dicitur
tremere movere salire anhe-
lare sicut qui animam trahit
Item palpare dicitur adulari blan-
diri vel manibus contrectare
sicut facit cecus Versus ~~palpat~~
~~contrectat manibus blanditur~~
~~anhelat palpat adulatur~~
~~tremit ac salit atque movetur~~
Palpo onis dicitur qui palpat
vel adulatur Versus Palpo ma-
nus tractas vel palpo vocatur
adulans Palarea dicuntur
ruge in collis taurorum
dependentes Versus est thorus
lectus thorus est palarea
tauri Palpito as frequentatum

ex hoc ubi palpo as Palus
dicitur de locis aquosis super hiis
herbas Palus li dicitur fustis quod
in fossis figitur Inde paxillus
diminutivum Panarethos idest
ecclesiasticus a pan quod est totum
et aretes virtus et thesis positio
id est continens omnium virtutum
Panes propositionis vocabantur
duodecim panes azimi de
simula valde mundi qui in
diluculo sabbati recentes et ca-
lidi portabantur super mensam
et singulis supponebatur patena
aurea et super patenam pugillus
thuris et erat ibi immota
usque ad sabbatum sequens / tunc illi
sublati et thure incenso super
altare novi panes cum alio
thure substituebantur Sublatos
vero soli sacerdotes comedebant
hii dicebantur panes propositionis
quia propositi erant coram domino
in memoriam sempiternam duo-
decim tribuum Israel Iste pro-
positiones ponitur in hystoria
super Exodum xxv Pango gis
plurale facit / est enim idem quod cano
et tunc facit preteritum panxi et
caret supino sic dicit Hugo
licet dicat doctrinale pactum
Item idem est quod coniungo et tunc

Palus
Panarethos
Panes propositionis
Pango

Pamficus
Pannosus
Pathcon
Papa
Papilio
Papirus

et tunc facit pftu pegi z i supio
pactu It idez e q pactu fa
tio z tunc facit pftu pepigi
in supio pactu vo9 panxi
dic tetini coiuxi dic vn pegi
Cu pactu fecit dicto tunc pepi
gi Pamficus ca eu dr qui
facit panes/et hic et hec
pamfox in eodez sensu Pa
nosus sa su dr q vilibus
pannis indutus e Pathcon
oim deoz dom9 Papa e no
dignitat admirat seu imita
tiuus no in bndiction in co
secratione mirat/et e pr pata
Papas igto papas ul pap
e ille cui dat infant custo
dia/et e zm quosdaz ma
gr/et zm qsdaz quus gr Pape
interiectio admirant Papilio
dr tentorzum It papilio dr
aial volatile/qd zm papiaz
circa lumen attensu volitat
Papirus ci femi gr species
quedaz Junci vor dr thonyse
et dr qi parcis pur It e
herba quedaz q igni z ceteri
e apta h hugt It e juncus
marinus Papiru vo in quo
scribim vo9 hec rus fit
Juncus ß penna depingit izo
papiru e h'ba papirus qd fit abi

Pima mai crescit za septo in
crescit Papirio e locus vbi
crescunt papiri Papula est
pcruissima cutis crescto cum
rubore suscepta/et io papula
dicta e qi papilla Sunt aut
papille capita mamaz q
sugentes ore coprahendunt
Parabola dic aut Donat e
rerum gne dissimilium copacto
Et dr apara qd est iuxta
z boles sma qi similitudo l
compacto godissimilib sumta
iuxta sentenciaz vt cu seme
ponit pecto leo pro vbigra
Semê e vbu dei vocat leo
It papias d Pabola gce
pbium latie vocat/eo q in
ipis sub copatiuis copatiua
similitudie vboz z ymagines
vitat ostendunt Paclitus i
consolator/et dr spus sctus
qui nos consolat in tblacoibus
It paclitus i advocatus dicit
filius q interpellat pnob apd
prez et dr apara qd e iuxo
z clisis qd e consolaco ul ad
vocaco Paradigma tr neut
gr dr similitudo vl sit aut
donatus enarraco qd ortat
aut d'terrent vt delazaro
paupe qui portatus e i sinu

abstrahe/rentur ut de diuite epu
lone qui sepultus est in infno
Et dr apara qd est iuxta z dig(a)
qd est dignitas de aut noie
ul' gla e oposicio exempli ul'
exemplum dicti ul' facti alicui
aut osimili aut odissimili
gne' reperies Paradisus e locus
amenissimus in pte orientis
constitutus omni gne' ligni et
pomiferarum arborum consitus
vbi nec frigus nec estus sed
ppetua aeris temperies cuius
aditus p9 pctm hominis interclu
sus est, nam longe tre et
maris tractu a nra habitacione
secretus e, ads altus ut ad
lunarem globum attingat vn
et diluuium aque illuc no pve
nerut Dr etc padisus celu
empireu Ita vita bta dicit
Padisus grece edan ebraice/or
tus deliciarum latine Vo q pa
disus inuenit' in ma'no z in
femino gne' licet doctrinale
tm ponat in femino gne'
(fa) Parafna est quidq mulier
habet ppt dotem/et dicit'
apara qd est iuxta/et ferna
qd est dos qi iuxta dotem
Parafraston no dissertorem
i bonu interpretem Palipo
(menon) menon grece latine dr liber

residuorum/supplet eni que non
continet' in libris regum Pali
sis pe(a) corta morbus e q9 me
bra dissoluit'/et dr apara qd
e iuxta re et lisis solucio qsi re
solucio et inde paliticus ca cu
Ita dt Hugo Paranimphus dr — Paranimphus
int' nutius int' sponsu et sponsam
ut nuptias paret/et sit angla
gabriel celeste paranimphus vocat'
eo q missus adeo int' ipm xm
z btam virginem incarnationis
internuntius extiterit vel paranim
dr custos spose seu matris domus
vel paranimphus dr qui nimpham
Sicut de bto Johanne ewangelista
legit' qua fuit ~~custos sca~~ pa
nimphus domi i custos spose
seu matris domus Vel pana
phus dr q nimpham i sponsam
voto coniungit Paphonista te — Paphonista
gius gs dr cantor uel cantrys
Papsis femi gs dr discus — Papsis
Et sicut dt ysidorus papsis
e vas quadranglm q parib9
absidis i lateribus Pasceue es — Pasceue
pasceuen grece pparacio latine
sicut dicebat sextam feriam
qua tuc pparabant' qe erat
necessaria psabbato/sicut et
in deserto duo mana collige
bat' Ita dt magr in hystoria
Ita dt magr in hystoria Pa — Pasitus
situs ca me(a) pta dr lectator

glutto, a para quod est iuxta, et sitis
quod est ventus Item dicitur Ioclator
scilicet qui facit gestu representacionem
gestus mitorum et compotacionis

Paratura — Paratura est idem quod apparatus

Pardus — Pardus est bestia velocissima
et variorum colorum et preceps ad
sanguinem

Parricida — Parricida dicitur
qui occidit parentem Parricida
tida abiatur e et n et t mutatur
in r et dicitur parricida, et com
ponitur a patre vel a pari vel a
parte scilicet qui occidit ipsum patrem
vel parem vel patriam perdidit Hec

Parietina — Hugo Parietina ne penultima
producta dicitur parietum ruina sive
parietes stantes sine tecto et sine
habitantibus Unde Ezechiel xxxvi
Desertis parietinis debet dici ubi
quidem male legitur parietibus

Parilis — Parilis lis quod gen et hoc le dicitur
similis equalis

Pario — Pario is peperi
ere partum vel itum dicitur parturi emit
tere vel laborare acquirere Unde
partus ta tum i. acquisitus, et hic
partus tus tui actus pariendi vel
id quod paritur Et nota quod pario olim
fuit quarte coniugacionis licet modo
sit tercie coniugacionis

Parius — Parius
i. unum dicitur aliquis a Paros insula
Unde lapis parius dicitur quod apud pa
rum invenitur, et quia habundat
marmore Inde parius quoque dicitur
marmoreus vel admodum mar
moris planus

Parsimonia — Parsimonia me
penultima correpta dicitur parcitas fruga
litas paritas abstinencia

Partior — Par
tior tiris dicitur divide

Parvipendo — Parvipendo
dis dicitur divide despicere par
vum reputare, et componitur
a parvus et pendo dicitur parvipendo

Pascha — i. aliquantulum Pascha equivocum
est ad tria Prima enim in quo ymo
labatur agnus dicebatur pascha
Unde Matth. xxvi Scitis quia post
biduum pascha fiet Item dicitur
agnus Matth. xxvi Ubi vis pa
remus tibi comedere pascha Item
pascha dicebantur panes azi
mi Unde Iohannis xviii Non
introierunt pretorium ut non
contaminarentur sed ut mandu
carent pascha Nota pascha
polenta Nota zizania manno
na manna sunt neutri generis et prime
declinationis

Passim — Passim i. ubique
vulgo publice Passim indif
ferenter communiter

Pastino — Pastino as
media correpta dicitur colere plan
tare fodere firmare, et proprie pertinet
ad vineas plantandas Unde hic pa
stino quod firmo vitem fodio
colo planto Unde hoc pastina
tum vinea novella

Pastoforia — Pastoforia
quasi thalamum dicitur latere vel
cubicula in quibus levite cubabant

in atrio domus domini ita dicit glosa super Machabeorum et idem dicit Ieronimus In hystoria autem super tertium Regum dicitur In porticibus lateris erant pastophoria id est loca separata ad comedendum in quibus sacrificantes sacerdotes de partibus sacrificiorum que eos contingebat vescebantur coram domino Pastoralia dicuntur pastorum loca pascendis animalibus apta Sermo primo Patrida que vel que ocidit patrem et componitur a patre et cedo scindi quod est penitus obtruncare Patricius quidam dicitur senator vel aliquis de familia senatorum per que potest intelligi princeps prefectus tribunus propugnator Et nota quod patricij vel patres dicti sunt quia sicut pater filijs ita illi rei publice fideliter providebant Patro as dicitur facere perficere committere gnaviter Patronus dicitur defensor quia affectu paterno alios defendit Et inde patrocinor aris id est defendere et construitur cum dativo et hinc patrocinium protectio vel defensio Patrueles dicuntur quorum patres germani fratres fuerunt inter se Et nota quod patrueles communis generis est et producit penultimam Patulus la lum id est manifestus apertus pates ipse tamen patulum est quod semper patet ut aures nares et similia Sed patens dicitur quod ad horam patet et ad horam non patet sed occultatur ut oculi et componitur ppatulus la lum id est valde patens et apertus Paulisper id est parum vel modicum Paulominus quoque est una dictio composita et tunc est idem quod fere Sicut ibi Paulominus hesitassem id est infra animam meam et est adverbium remissivum et producit hanc sillabam lo quoque sunt due dictiones et tunc est idem quod parum minus Sicut ibi minuisti eum paulominus ab angelis et tunc quaeque dictio habet suum accentum Parvus vi idem est quod parvus omnis Et nota quod parvus monetur ut hic parvus hec parva per sincopam Pauxillus la lum et paululus la lum ambo sunt diminutiva huius nominis paulus la lum unde pauxillum id est paululum aliquantulum seu valde parum Paxillus li diminutivum huius nominis palus Capitulum de pe

Pecten, ctinis, id est parvum pettum diminutivum a pecto. Pecten inis est instrumentum pectendi vel texendi quia fila telarum reddat pexa et imprimat Dicitur etiam plectrum cithare et dicitur etiam pubes

viri ul mulier et quida pisce
hec hug vbo est ~~pecten pec~~
~~trum pisce pubes mac rasto~~
~~Carpit hic lana tela colosse~~
Pectoralis ~~coma~~ Pectoralis quis ge hic
le ad pectus ptines et hec pto
ralia dr zona circa pectus sic
Peculato hnt equi Peculatus ta tui
dicit furtum de re publica
Peculium Peculium lij vt dt hug est
parvus census contra matrimon in
positus in ptate filij ul servi
suppositi et no hnt ptatem
patrisfamilias s tm ille cuius
est et adv ppium est peculium
q licet de eo facere filio quicqd
volt pt voluntatem pris vn
hic et hec peculiaris et hoc le
et hoc le dr ad peculium p
tines ul ppius ul privatus ul
familiaris ul specialis et vn
dr missa peculiaris i privata
Pedagogus ul specialis Pedagogus gi
dicit ille qui ducit et regit
pueros et dr apedos qd est
puer et gogos ducens Pedal
Pedalis lis quis ge et hic le dicit
ad pedem ptines mensura
pedis hns Et in hac fme
ponit Domine qui primo
vbi dr venit filius tuus
pedalis passionis tue qui d

Ita pcedet regnum tuum q nec
passus pedis de tra tua re
manebit tibi Et componi
sempedalis bipedalis pedes
ditis dr vir sive mlr amblan
do pedibus pegrio vtes h tranca
tur quorundam ab vsus q dicit
nos ibimus pedes nos venimus
pedes cu deberent dicere nos
ibimus pedites Pedester dic
qui pedibus incedit et poni
aliqn phnli et vulgari ul
plano declinat aut sic
hic pedester hec pedestris hic re
Pedetentim i paulatim et
leniter advm est Pedica
qi pedem capiens dr cathena
ul vinculum pedis sic manica
manuum Itm pedica e quoddam
instrumentum ad capiendum aia
lia ppedes Pedisequus a vm
qi pedes sequens dr famulus ul
famula qui ul que sequit pedes
domini ul domine Pedor oris mca
pducta in obliqs et masculm
ge dicit ppe fetor pedum Pe
gero as dr puttare putrum
facere comitte et componit ap
a verbo fo substracta r et mutata
v in e contra dr pegero pro
pivro Cavendum tamen dicit qd
pegerare e facere contra affcone

simplicit(er) ubi p(ro)mittit aut contra
p(ro)positum iuramentu(m) In Grecismo
~~Pegerat affinitas p(ro) p(ro)uitat sua~~
frangens ~~Adulterat patrem nup(er) re~~
~~ditum in illam Adulterat et conta~~
~~tat querens dubium quid~~ Pellax el
dicat(ur) concubina apellicaendo i(d est) de
capiendo dicta eo q(uod) pellicitat
i(d est) decipiat lectatorem et deliciat
et subtrahit ibi uind(icat) l(ite) Vnde p(er)
simi(lite)r l(ite) scribit(ur) pellax Pellicatus
tus tui dicitur p(ro) concubinatus. sic pectin
tium pelice Pelicas cis xi ul
cui citu ul citum dicitur decipe pe
licies et participium omnis generis
i(d est) decipiens apelicas Pellicanus
ui est auis egipciaca habitans
in solitudine in littore nili flu
minis vt in Hug(uccione) ref(er)t(ur) aut si vm
sit occidere filios suos eosq(ue) per
triduum luge(re) Deinde seipsam vol
nerans et aspersione sui sanguinis
viuificare pullos suos Ita dicit
Ysidorus Ethimologiarum Et nota q(uod)
pellicanus 2m compositores diu
sas p(otes)t p(ro)ducere et corripe penultimam
sillabam Pellipaius d(icitu)r q(ui) p(re)parat
pelles Pelta te e(st) scutum breu(issi)
simum in modum medie lune co
tauum Penas habuit i(d est) sustulit
Ita exponit(ur) 2a ad Tessalo(nicenses) p(rim)o
Penates cui i(d est) domus interiores
p(ro)p(ri)e ul domestici ul priuati de
orumb(us) p(re)sidentes quos antiqui in
domib(us) colebat et eorum ymagines
in domib(us) habebat Pendo d(icitu)r
de sum me(nsur)a corr(ep)ta i(n) infinito
idem e(st) q(uo)d suspendere trutinare
exsoluere reddere tribuere sustinere
Vnde ~~Exsoluo tribuo trutino~~
~~suspendoq(ue) reddo Sustineo pe~~
~~do fo(rt)es hec signare memento Pe~~
~~deo suspensus pando dic sublenio~~
~~pando~~ It(em) ~~pendo de penna~~
~~pedeo suffero illam~~ Et no(ta) q(uod)
pendo d(icitu)r e(st) v(er)bum actiuum et tercie
coniugacionis Pendeo vero verbum
neutrale et 2e coniugacionis Pene
i(d est) fere aduerbium remissiuum Pene
tral ma(scu)l(ini) g(ener)is et h(ic) le d(icitu)r camera
despita ul locus interior et secretus
in domo ul in templo et ponit(ur)
quoq(ue) p(ro) domo Ita d(icitu)r Hug(uccio) d(icitu)r
in d(a)t(iu)o et abl(atiu)o plurib(us) facit pene
tralib(us) et penetrabilib(us) Vnde
in Re(gum) 6o In penetrabilib(us) re
gum ipsorum no(n) penetrabilib(us) vt
quidem dicunt et male Et sim(ilite)r
Timoteus in 9 d et eiusdem sexto
Et Vit(as) xxxim(o) dicit legi pene
tralib(us) Et no(ta) a penetro as
d(icitu)r hic et h(ec) penetral et h(oc) le
Et sicut d(icit) Hug(uccio) Penetrabile
e(st) q(uo)d penetrat ul q(uo)d aptum
natu(m) e(st) penetrare Penetrale

Pendo
Pene
Penetralis

aut qd penetrat' ul' aptu nature
penetrai' | ex quinque viui ponit' p
reliq° | Pentitudo idem e qz prima
Pentatautratch' appellat' princ'
sup quinquaginta | Et dr a pentaton
qd est quinquaginta / et arthos qd
est princeps | Ita exponit' p°
Machabeor° in ii | Pentapol'
e regio quinque ciuitatum q cele
sti igne consupte st scz Sodoma
Gomorra Adoma Seobim
alias Zeboim z Labe | et dicit'
a penta qd est quinque et polis
ciuitas | Vnde qz ibidem mare
mortuum siue lacus saluarum
dr | Vn Isidorus libro xiii°
dt qz mare mortuum nichil
gignit viuum nec in se accipit
aliquid genere viuentium | Nam
neqz pisces ht nec aues
nec nauigia patit' qz omnia
vita carencia in eo ad fund
dimergunt' et lucerna si fuerit ac
censa sup natat | extincta vo
infund dimergit' | Idem dt mgr
in hystoria scolastica | Pentha
met tra trum vel quinque pe
dibus constans | Pentateucus a
penta qd e quinque et theuco qd
e volumen p quinque libros
moysi | Penthacoste a penta qd
e quinque z coste qd est decem
q' quinquies decim i quinquaginta
quia quinquaginta dies sut a pascha

et penthecosten compo' in dic in
cluso | et declinat' pentacoste his
stes acto huic ten ul' tem in re
liquis ex casibus sequit' similiter
accum itm et caret plu nuo | In
uenit' etiam hic penthecosten in
declinable | Penthes ul' ceres st
naues quinos ul' senos ordines
remorum hntes | Papias | Penula
sicut dt Isidorus Ethimolog° xix
est vestis siue pallium cum fimbriis
longis | Gloz aut sup Thimot
im° dt sic | Penula erat vestis
consularis qua induebant' consules
ingredientes ciuitatem qua pat
pauli a romanis suscep | post
mortem vo eius ob recordacionem
patris hac vestem sibi paulus
retinuit | et secundum hoc vocauit
se ciuem romanum | vel penula
dr hic volumen legis | Vn Iero
nimus ait | Volumen ebreum
replico / qz paulus suo quosdam
penulam vocat | ~~Vel et hymo~~
~~teste qz fert' penula vestis~~
~~Ieronimus fatur qz sic liber~~
~~intitulat'~~ | Itm penula dicit'
vilis cappa q' nulla Penu
nus nui e masculini g' | et hic
penus ui et hic penus oris et hic
penum ui et hic pena mele
omia in eodem sensu scilicet
cellarium eo qz in eo reponit'

con homines mutuntur. Penuria di-
citur inopia egestas paupertas
et ipse que est in penore i. cellario
Pepo omnis est species melonis vel
malorum. Pera ... in papia de
pellis caprina a collo pendens
pertinens usque ad lumbos. Est autem
habitus ipse necessarius ad opere
portandum. Item dicitur sportella vel
mantica continet autem pera de
sacculo que portat peregrini sub
ascella et dependet a collo secundum magistrum
in hystoria quarti Regum xviii dicitur
quod est vas quo mulgetur vel pa-
nis portatur. Peragro as are di-
citur perambulare inquirendo va-
gari peruenire peruadere agere gerere
et dicitur a per quod est circum et ago
qui enim agros peragrat girat.
Item peragrare est sine certa man-
sione huc illucque ire. Peramplus
i. valde amplus. Percello lis
perculi percellere perculsum idem est
quod ferire percutere dicere perturbare.
Percontor aris dicitur inquirere sci-
tari. Percunctor aris de morari
vel dubitare. unde Percontor no-
~~tat id quod percunctor post sepeliuit~~
~~Percunctorque prius dicere esse moror~~
Percrebesco is vi ere de vulgari
publicum seu in publicum venire
et producit mediam in trissilabis
Percussura ppli ... Genn...

Machabeorum xv. Appellatur ipse
sabbato monete in quo supscripta
fit multe percussionibus. Percussio — Percussio
idem est quod percussura. Percute in
ore gladii idem est quod percute in
gladio et est quidem modus loquen-
di quo ponitur ibi pro astacionem
vel devoracionem. Perdix dicitur voca- — Perdix
nomine habet est avis dolosa atque
immunda. Nam masculus in masculum
insurgit et obliviscitur sexum
libidine preceps. Adeo autem est
fraudulenta ut alteri ova di-
ripiens foveat sed fraus fructum
non habet. Denique pulli cum vocem
ipse genitricis audierint quodam
instinctu naturali hanc que
fovit relinquunt et ad eandem
que genuit recurrunt. Dicitur
autem perdix a perdo dis quod est
amittere delere destruere. Dicit
enim Hugo quod si masculus sue co-
niugis nidum invenerit destruit
et ova absorpet. Perfluamus — Perfluamus
i. exhalat perimamus. Ita expo-
nitur ad Ebreos 2o. Peregre — Peregre
i. ad peregrinandum adverbium temporis
quod signat proloquendum ad locum in
loco et de loco. Ita dicit Hugo.
Perendine i. post cras adverbium — Perendine
temporis et de respectu preteriti
perendine quasi peracta una die

Vt dicit hug(uccio) Perdmo ab
arc i moriar promu dicit Et dr
apenni et dic pomitur in sim
ptardiare Perfungor geris dr
vti vl destruere vl destrui
Ita dt hug Inde perfunctorius
a vm ad perfungendum aptus
et destructorius leuis et transitorius
vl ymaginatorius Vnde i pla
tone inuenitur perfunctoria indi
forma i destructoria vl transi
toria hec hug Perfunctorie
i leuiter vl transitorie Peribolus
li dicebatur murus exterior tegens
gazophilatium cantorum et
custodientium altare Ita po
nitur in Gloz Ezechielis
xlij It dr murus atrij domus
domini qui totum templum per q
drum ambiebat Ita ponitur
primi Macha xiiij Et co
ponitur apei qd est circum et
amblo hug dicit qz hic peribolus
hic peribolum dr perambulatorium
spatiatorium Periscelides id est fe
gl zm hug dr ornamentum
mulierum circa brachia vel potius
circa crura q gressum earum or
nat Et hic testatur Ysidorus
Ethi xix Et componitur
apei qd est circa et telon

Perfungor

Peribolus

Periscelides

qd est circum Vnde gre telon
dr brachium siue crus ppt cur
uitatem Antiquitus solebat scribi
pichilides Periopen dr pti
fila vl decisio Et dr apei qd
e de et topus qd est decisio
Perifrasis i circulocutio cum vna
res pluribus designatur et descri
bitur Peripsima te penultima correpta
dr purgamentum ferri vl po
mi vl quidquid de aliqua materia
ut purior reddatur abiatur vel
limatura eris purgamentum
tritici cum ventilatur et huiusmodi
et quelibet domorum quisquilie
Dicitur etiam peripsima media
planta pedis et dr apei qd
e circa et zima a vm qd est
circum Vel ~~esse purgans de re dic esse pipsima de~~ Vt
suber pomi quisquilias do
mi i purgamenta vel sordes
Suber dr cortex Perisoma te
e quedam vestis hominum antiquis
sima i succinctorium femorale
quo genitalia teguntur Alij
dicunt qz sit tunica de folijs co
suta qualem fecit dominus ade
post lapsum Ita omnia dt
Hug In hystoria aut dr sic
fecerunt sibi perisomata i suc
cinctoria i bracas breues

Periopen

Perifrasis

Peripsima

Perisoma

Pnecto tas dr strangulae pfecte necare Pmaces ey dr morbs ul mitta Vn pmaosy sa sum i mortifer letal pmac plenus et hic et h et hc pmyo tes i pmaosus destitor et tort hat silbz in in obliqs quia econtra pducat pmo i velox et dr apmicor ers tiq pmites i velores dicut Vn apmice velox pparmice dicti notand Pmicor pmu dat pmos zm Pnox dr vigilas Paucus i valde paucus Vna pars e adiectiuu substantiuu in neutro gne Ita ponit ad Ebreos xm Pendicluy li e instrumentu artiocorp qd emittit du ppendut equaliter muri Pera ra ru dr pus prauo Inde ppera aduerb qualiter i puse male no recte pro quo ponit sepe pperam et dicat aputo ter het omia hug ponit Patior eris ppeti p pessum su dr violenciam pati Ppetim i semp Ppes tes mea corta in obliqs et e oims gen i ppetuus Petro as dr pagere pp i malo et componitur ap et patro quod supra compositum e i suo

loco Plexus xa xum dicit Plexus
tu quadam reuolucion connexus ul quasi colligatus nodatus P Psemlis
semlis quis ge et h le i valde senex vna pars e Psonatus Psonatus
tus tui dr dignitas ul officiu psone Psspicax omis gn dr Psspicax
clarus ul subtilis ul pfecte pla uides Vn hec pspicacitas Pspicuus a vm i clarus mani Pspicuus
Pstrepo pis pui dr resonare Pstrepo
Pstingo gis ge ctu dr pfecte Pstingo
stingere summatim tangere ul dire Pswasus sa sum i inductus Pswasus
zire
Ptica ce dr partis Ptinax Ptica Ptinax
tes omis gn dr valde ul impudent tenax durus pseuerans impudes costans z irreuocabilis Ptusus sa sum i p uberatus Ptusus
prauss totus constrictus z p foratus et accipit sic Sugeri pmo Et dr aptudo dis tudi dere tusum z co ponit ap et tudo dis Ptussua dr foramen Pvagor aris mea corta in Pvagor
trissilbis vin depones sigt idem ey pcurre Pvigax cis Pvigax
mea corta pr omis gn dr obstinatus induita induratus cotumax inpbus proteruus importunus et co ponit ap

et vite quia vitā suā obtinere
vult vel quia pōtit vites rez
q̄d bonū ē inducendo malum
ȝ econtᵃ. Unde hec pervicacia. i.
eodem sensu Proverb. a. viii dr
perambulabilis p q̄d patet via

Pessimo Pessimo as are viii attiuud
dr pessimū facere deteriorare pes
sime detractare. Unde dr Eccli
xxxviii Et hinc nichil pdere
ȝ tempus pessimabo

Pestilencia Pestilencia
ae sicut dicit Ysidorus ethi[mologiarum] l[ibro]
viii. Est contagium q̄d dum unum
apprehenderit celerit ad plures
transit. Et dr a pestis grece
q̄d est humor latine ȝ lentus
q̄d ē plenus. Contagium compositum

Pestis est supra. Pestis dr quidam
morbus qui membra dissolvit
ȝ putrescit. Et dr a pestis grece
ut ē. Morbus iste corrupto
aere gignitur. Et nunc pestis nunc
contagium nunc contagio nunc
passio inguinaria nunc lues
appellatur.

Pestiles Pestiles tis ois g
dicitur peste plenus ȝ corruptus
Pestilentus ta tum idem ē q̄d pe
stiles.

Pessulum Pessulum li. media correpta
dr sera lignea qua seratur
ostium.

Pessundo Pessundo as are dicitur
sub pedibus dare conculcare.

Petalum Pe
talum li dr lamina q̄ sit lamina

oppositum ē supra. Petra ecclia
dr petrus in cuius pso intelligitur
xpus quia ipse ē fundamentum
in quo fundamento vz xo que co
fessus ē petrus edificata ē ecclia
dei. Petulans tis ois g dicitur
luxuriosus lascivus importune
petens. Unde hec petulancia dr
carnis lascivia cum quis male
petit alicuius pudorem. Petula
tus ta tum dr importunus in pe
tendo. Unde metricus petulantis
vocamus. Item petulans dr luxu
riosus qui sepe petit coitum
Unde petulor aris importune
petere et ipse coitum. Ca m

ph Pharan in dr templum phāo
rum q̄d habet in matre
vlozo nomine ē nō homis ſ
honore sicut et apud nos
augusti appellantur reges. Pha
retra dr repositorium sagittarum
Pharisei divisi appellantur qui puri
ciam appellantur seu interpretantur
dicti a pharisis filio unius aliu
cultu ȝ victu pro utebantur
tradiciones suas statuentes quibus ēdi
cones moysi decimabat fuerit
enim quidam iudeorum heresia phariseorum
sei g dr navis prima apharez
q̄d ē tristitia. Pharez vlna acuta
inde le ide ē q̄d pascha. Pharian
g dr avis. Ca m v. i p pred h i

Phylacteria erant quedam membra
na alias cartule in quibus p
monilia precepta continebant que
pharisei in fronte et in sinistro
brachio colligata gerebant ut re
ligiosi viderentur Et dicitur a philax
quod est servare et teras quod est
lex quia in illis leges servabantur
Philargiria dicitur amor pecunie
vel avaricia Phiton omnis di phiton
vinator divinator Inde phi
tonica ta cum dicitur divinatorum
Phiton secundum fabulas poetarum
serpens fuit quem occidit apollo
sub cuius cortex quibus venit spiritum
divinationis habere dicebat Item
phiton dicitur ars mortuos resu
scitandi Ita dicit magister in hystoriis
Phisiologus dicitur tractator natu
ralium rerum Philozophia inter
pretatur amor sapientie Et secundum
ysidorum diffinitur sic Philozophia
est rerum humanarum divinarumque cog
nitio cum studio bene vivendi coniuncta
Item phia est ars artium et discipli
narum studio aliorum Tullius dicit
sic Philozophia est divinarum humanarum
rerum que rerum inquantum homini
possibile est probabilis scientia
Piaculum li dicitur flagicium
nephas peccatum scelus morus
Item piaculum dicitur remedium
satisfactio Ita accipitur 2 Regum
xxi Pittacium dicitur illa corei Pittacium
particula que solee reparata insu
ta est Ita accipitur Iozue ix
Item dicitur epistola brevis et modica
Item dicitur cedula de membrana
tisa Pictacius est quedam cibus et Pictacius
alia comestibilia mutatur De
uteronomij iiij Pigmei popu Pigmei
li statura cubitali Quos gre
ci cubito pigmeos vocant hij
inhabitant montana Indie quibus
vicinus est occeanus Ita dicit
papias hugo dicit quod pigmea
est regio unde pigmei a quo et
ut dicit hugo Pigmei tantum
semicubitales sunt qui tercio
anno pariunt et etatis septimo
senescunt et dicitur pugnare
cum gruibus armati pro alis prius
gruibus vinci Pigmentum est Pigmentum
confectio quod vino et melle et
diversis speciebus suavis odorifera
Pigmentum vero dicitur claretum
Pigmentarius a quo ad pig
mentum pertinens Item dicitur qui facit vel ven
dit pigmentum Pignus oris primo Pignus
dicitur filius vel amor vel predicatio
vel signum amoris vel confedera
tio vel confirmatio amoris unde
pignora as dicitur confederatione
confirmatione amorem inter aliquos

Hoc pignus oris pe dr vadiu qd pro aliqua dat et inde pigneo as i pignerari obligare un quidam ysificator ait Pignora pnatis et pignera pro adiatis

Pignus Pignus in o natu et pignus in e vadiatu Itz Grecism Pignora natorum dicuntur pignera rerum Sz hug ppetates frequenter confunduntur a plurib et pomtr unu pro reliquo Itz fetorum mecos dicuntur pignus

Pila Pila le ste dt Hug e pilotella cu q ludit rotundam hns formam et mobilem sic dicta eo q sit pilis plena Pila etia dr thabna Itz dr pes pontis ul quod sustinet parietem uel effigiem homis in columnis positam et pila e instrumentu aliquatulu quo terit Itz pila dicitur quedam tela romanorum differt tn in correptione et pductione qua pila p thabna et instrumeto et p telis primam pduat In alys vo significationib eam corripit Grecis iste versib distinguit Est pila pes pontis pila ludus pila thabna pila terit pultes et pila gerit in hostes hec omnia Hugs

Pilus Pilus li vl scdm aliquos pilu li e instrumentu cu q terit in pilo ul in mortariolo Itz pilus dr qd pdit de pelle sz capillus dis ferunt tn in pductione et correptione qua pilus p instrumeto p duat primam et p alio significato ipam corripit Un quidam Grecis terit e pilus pilus e i fronte capillus Pilosi sicut inuenit gloz ysaie xiii Monstra sut ad similitudinem homis quorum forma scdm papiam ab humana effigie incipit et bestiali extremitate finitur Vl pilosi scdm lxx interpretes st demones incubones ul sathiri ul silvestres homines

Pi Pimena ne comis gl dr vmi dispensator ul ppinator q porrigit ex officio pocula dno suo Pinna ne dr summitas cuiuslibz rei et pre templorum et murorum Itz pinna ne et pinnula le dr qd sup eminet in dorso piscis p qd sz piscis eleuatur in altum Ita exponitur de ptronomio xiiii Pinaculum li dr fastigiu templi cuiuslibz ul domus Ita dt Hugs Et dr a pinna ne Pipo as are dr purgare mundare Pirata re e q in modu arc colligens

construi solet ut ardeat pir
em ignis dr. Pira e ipozu
lignorum strues et congeries Ro
gus enim cum ardere cepit bustu
vero iam conbustum vocatur Ita
dicit papias Item pir componitur
cum opos qd est visio visio &
dr pirop9 quedam spes metal
lita cotribus denariis auteis
& sco eris ul quidam lapis
flamei sic dictus quia visionem
& colorem habeat ignis Item ypo
pirgeum dr illud instrumentu
qd sustinet lignum in igne
Hec omnia hugo Piramis
per me a correpta in recto et
femin ge dr quedam alta structa
& quadrata alto incepta et
in angusto determinata q anti
quitus fiebat sup sepultura mor
tuorum et dr apir qd e ignis
& idus forma q1 hns formam
ignis Pirata te me a pta
et ma ge dr latro marinus
Pirgus gi sicut dt hugo signu
e in alea sup qd ponitur illa
rotunda instrumenta Bz psmo
dothen quoque ponitur palea ut
tu dr ille pdidit seu amisit
omnia in pirgo Pirg ri ar
bor satis no Pirula le dr
extremitas nasi Pisa pise
femin ge est quidam ge9 liguminis

Et pectat illi qui dicit q
pisa sit plus mu ut neutrum ge
Ita dt hugo Pisticus ca cum — Pisticus
i fidelis vn nardu pisticu
dicitur fidele i purum et non ad
ulteratum admixtione aliaru
rerum vide s v expomitur nardus

Placeta te dicitur dulce pa
nis de simula adipe vel
melle lita vn quidam dicit
Oleu simula mel pinguedo
cp placetas Placor oris — Placor
me a producta in obliquis dicitur
tranquilitas mitigatio place
ua Ezechiel in Complectentur
placorem eius i placabunt ea
ul eius placatu consequentur
Plaga ge dr vulnus Item pla — Plaga
ga dr quoque tractus ul ps celi
zadem et clima et simul pa
ta ul prouincia aliquo Ita dt hugo
Item plaga dr rethe ul funis
rethe potius Breuisimus vulna
~~fit plage regio plaga ul pla~~
ga rethe pducens tetra
corripiens Plagiarius dr q — Plagiarius
quascumque plagas aliis infert
Et no q sm papiam plagia
tor & plagiarius in eodem s
dicitur scilicet venditor hominum ul
deceptor seu seductor q sedu
cit alienos servos et pueros
ul mancipiorum ul pectorum

Plantago
Plastes
Platanus
Platonea
Plausus
Plaustrum
Plebeius
Plebiscitum
Plecta
Plecto

alienorum distractor Plantago
ginis quedam herba que in vul
gari dicitur Brorozanci Plastes dicitur
formator vel figulus qui formas
imprimit et dicitur a plasmo as quod
est formare et inde hec plasma
te scilicet factura formativa Et
nota quod secundum Jeronimum declinatur
hic plastes huius plaste sed secundum
modernos est prime declinationis unde
ysaye xliiii° plaste ydoli
omnes nichil sunt Hug autem dicit
hic plastes huius plastis videtur
hic apostiano Platanus in
media correpta est quedam arbor
habens folia lata tenerrima et
mollia aliis foliis vel varior
Platonea est penultima producta locus
rome ubi iacuerunt corpora
beatorum petri et pauli apostolorum Plau
do dis si dere sit dicitur congratulatio
plaudere manus et simul tangere
manibus signum gaudii exprimere Plausus
sus sui dicitur gaudium manibus
ostensum Plaustrum tri est currus
ligneus Plebeius a um est ho
mo sine dignitate qui non honoratur
Plebiscitum ti est quod communiter
plebi statuitur Plecta te dicitur
nexus circulis facta vel papiro
vel carecto facta Ita dicit Hug
et dicitur a plecto et Item est talium
duabus avibus habens idem et crater
ut dicit mamotrectus Plecto

tis xi vel xui xum dicitur punire verba
re flectere vel aliquid circulis
componere Item plector ponitur
Judicum xvi° prolonge ubi dicitur
Si septem crines capitis mei licio
plexueris Plectrum tri dicitur gub
naculum navis vel lingua in corde
vel potius virga parva lingue
et pressorium cithare quo flectitur
huc et illuc Pleiades media producta
i multi et declinatur pleiades
pleiadum pleiadibus i multitudo
Plias dicitur quoddam est signum in
celo et dicitur a polis quod est pluralitas
quia plures stelle sunt in ipso
scilicet septem et non apparent in suo
occasu suo yemem ortu vero esta
tem ostendunt Plodo dis dere i
plaudere vel repulsare inde
plosus i repulsus Plumacium
i cervical sic dictum quia sit plu
mis plenum Plumarius a um
dicitur ~~facti~~ opus acu pictum vel factum
ad modum plumarum variatum Pla
quadam lingua pluma dicitur acus
Ita dicitur in hystoria super Exodum
Plumbatum te vel plumbata te dicitur
tormentum vel flagellum de plumbo

PO

Poples tis media correpta in
obliquis est masculini generis dicitur
genu vel potius dicitur curvatura
sub genu flexibilis secundum ysidorum
Ethimologiarum xi° et potius differt

Potura potum e vas om̄e in q
bibendi est assuetudo Potio autem
qd in calice e potum et aqua
invenit̃ potu Podagra re
me a pducta dr̃ quedam infirmi
tas pedum Poderis is e vestis
sacerdotalis linea et talaris que
et alba vocat̃ Podos grece i. pes
Podium dy dr̃ baculus sup que
innitimur cum tam sepe p̄mi
um et podium ubicumque innitimur
Et podio as are et subpodia
omnia p̄mitti et 2m hec sunt
neutra et absoluta Et possunt
esse transitiva et activa ut podio
te appodio illum sub podio
istum qui podium sub pono
illi vel podio sustento vel po
dio facto innitor hec Hug' Ap
podiare dr̃ podepizecy Poe
tria ie e ars poetica Ita dicit
Hug' vo9 ~~Ita vir ars esse~~
~~liber sta thema sit esma~~ Po
lenta te e genus legiminis
siliginis vel farina subtilis
de fabis vel tritico vel ordeo
et quidem cibus inde factus dr̃
polenta Iozue v et Ruth ij
Ex granis tortis et manibus co
fricatis Ita dicit ongr in hysto
Polea ee i. armentum vel grex
et quelibet pluralitas vel collectio

equorum vel aliorum iumentorum
et dicit̃ a polis qd e pluralitas
Poleandrum dr̃ dr̃ tumulus l — Poleandrum
sepulcrum vel cimiterium et dr̃
sic qui politum quia ibi sepulti
mortuorum polimt̃ i. ut multa
multitudo virorum et dr̃ a pol
qd est pluralitas et andros
qd est vir et 2m hec p̄prie
dr̃ cimiterium propter multitudinem
sepulcrorum Polinctor aris dr̃ — Poliator ar
frequent̃ pollinci vel p̄mittere
Polinctatio onis dr̃ frequens — Poliatatio
p̄missio Polinctor oris dicit̃ — Poliator oris
humator sive sepultor mor
tuorum Ezechiel xxxix Po — Polimita
limita ta tum penultima producta
dr̃ pannus vel vestis varys
coloribus et guttis distincta et
dr̃ a polis qd est pluralitas
et mitos qd est filum l gutta
vo9 ~~Demitos q̄rimitu de~~
~~mitos mitologia Est mithi~~
~~trede mitos filum p fabula~~
~~mitos~~ Est aut q̄rimitu ve
stis prosa mitologia sermo
fabulosus vo9 Nam mitos
gutta sonat hinc vestis
polimita i. pluribus coloribus
tincta Inde polimitarius a
um i. varys coloribus distinctum
et hic polimitarius i. qui cum arti vel

Policia — manu pingit Policia ac dicitur
sticia que tractat de regimine
Policius — ciuitatum Policius ca cum dicitur
Policronitudo — ciuilis Policronitudo dicitur varietas
temporis et dicitur apolis quod est pluralitas
et cronon grece quod est tempus latine
Vt dicit magister in hystoria Popa
Popa — pe idem est quod magnificencia
gloria processio que solebat fieri
victoribus in triumpho vel obsequium
funeris Et pompe dicuntur
ludorum ymagines Istas
significaciones partim habes
a papia partim ab ysidoro
Inde popaticus ca cum et popatice
adverbium id est superbe vel pompose
Pondo — Pondo indeclinabile idem est quod pondus
Pontus — Pontus ti masculini generis dicitur mare
eo quod ponte careat Populus
Populus — est humane multitudinis cetus
vel collectio vel populus est collectio
tantum nobilium ciuitatis Sed plebs
est collectio tantum ignobilium et dicitur
apolis quod est ciuitas Item populus
est quedam arbor vnde populeus
a vm vnde populus est arbor
populus collectio plebis Porpirio
Porpirio — onis quedam auis purpurea
que in lege comedi prohibebatur
eadem et pellicanus vocatur
Porro — Porro coniunctio quandoque pro certo et quandoque
prevalde quandoque pro longe quandoque
Porus — prosequenti quandoque pro sequente Porus
ri est minimum et subtile

foramen in homine seu in eius corpore
per quod sudor emanat Inde porosus
sa sum id est poris plenus et copiatur
Porisma tis id est apparicio vnde et illuminacio
sensus dicitur porisma et
etiam regule quas geometri supponunt
ad aliquid ostendendum
dicuntur porismata quia aperiunt et
illuminant mentem lectoris hec
Hugo vnde porisma dicitur eciam
questio Portendo dis di dere idem
est quod porro id est longe tendere signis
designare longe post futurum postendere
et componitur a porro quod est
longe et tendo dis dere vnde
portendens prefiguratus id est postendens
vel prefiguratus vnde zacharie 3
viri portendentes sunt in signum
futurorum Item aportando dicitur
hoc portentum id est monstrum per
quod indicatur Ponitur etiam pro
miraculo Porticus secundum quosdam
dicitur domus illa que prope est foribus
Porticus salomonis dicebatur
in qua salomon solebat stare
ad orandum in qua die dedicacionis
erexit columpnam
eream super quam orauit flexis
genibus cum tamen iudei solebant
stare cum orarent Ita dicitur
in hystoria Porta dicitur tota
que eminet inter duos sulcos

Postela le dr anglin illud quod
posterius pont sub cauda equi
Sz antela dr illud qd ante pectg
equi pendit ul tendit Posteri
ra rum dr qui pgea sequit vn
het posteritas dr gnato subseqns
Postera die i pg tau diez Poste
tis ma m ge dr qi pg ostiu
stans vn saliz fma ostium
Postica i mea pta e ostiu
lates et ingressg aparte po
stiori zm quosdaz etc dr hic
et h poste et h postica te Pg
liminem in plogo Gn Iozue
dr reusio de exilio ad viam
pria quas amiserat et liminea
ey dr captiuitas exiliu expul
sio extra limen Postumg
dr qui pg humatoz pris nasca
Potentatg tis tu dicat dig
tas siue potestas Capitulum

P Rattica dr actual siue
actiua scientia Prasius
sr lapis quida e qui e valde
viridis Prasing na nu i
valde viride na prasin
gre dicat viride latine Pra
uccors dr mea corrta in nto
z omis gs dr prauu cor hns
Precitor aris dr intercessor
Precentor e qui vocez pmittit
in cantu z succetor e qui subsequet
qui subsequet videt in cantu
Preceps itis omis gs dr cum
impetu vades ul qd ptinet ad
precipiciu ul pprecipicio videt
sub statuai In ymnio feriali
Precipiciu y dr fossa prerupta
ul rupis Preco onis dicat q
aliquid annuciat et dr apcino
is qd est an cane ul palys
cantare Preco dici i nuncius
dei et dr gallg Preconiu ny
dicat laus ul annuciacio laudis
et ponit quoqz simr pannuca
cioy et ppe in bono Pta dicat
Hugo Ponit etc preconiu p
pdicacione pphetaz ul pro
cacioy ad iuditum Precordia
sut loca cordi vicina i quibg
sensg pcipit Precoquus q
quid i tepestiue z an alios
fructg maturg et dr qi p
alys coctus calore solis Pcox
c mea pducta et omis gs
poma idez significat z dicunt
ambo ab hc vbo precoquo qs
xi qd est p alys ul sup ul
plg ul an coque Pcoqua pre
coqua ul precox e pmatura
sit vua Predestino as are
dr ppararie pordinare pmitte
an uel ab eterno destinare pre
videre psare Pdestiuit aut
boni et mali pdestinant at

bom tm Sed qd accipit in sacra
scriptura pdestinac e pordinac
uel pparac grat in psnti 7 glar
in futuro et coponit apte et
destino as qd est legac mitte
deputac ascribe asignac Pre
Preditus ditus ta tum dicit palys dita
tus eleuatus sublimatus ornatus
Predor Predor aris vm depones est
idem qp spoliac Inuenit
etc in voce actiua Sic Judith
Prefero secundo Prefero fers dr ppo
Prefulguros(us) ne Prefulguros(us) sa sum
penulta pta dr pclarus pre
Preludo fulgidus Preludo dis dr an
lude an maiorem ludu ludu
lum occrere Inde hc pludiu
dr paruus ludus an maiorem
Prelum factus Prelum li 7 hc pf
sorium ry ambo in codem sensu
i torcular vbi vue pmut
ul calcant ul potius illud
lignu quo vue pmutur ap
Preneste mo is Preneste ciuitas est
ab octauo x° miliario ab vrbe
Prenomen romana Prenomen e quod
dignitatis ul dre causa ppo
Prenostico nomini pponit Prenostico as
are dicit ppende prenoscere
Prepes Prepes tis mea corra ints
silbis cominus gs dicit velox
Et ppe ppes e qp in pedibus hz
aliam velocitatem vt auis

Preposterus ra ru dr qui ante
ponit qd est post ponedu Pre
ope i inordinate pus ante
tpus festinac Ppucia dr anti
or pars papi que pputat i
pcadit iudeis Vn ppuciatus
ta tum dicit hns ppuciu pa
sium sicut Judei dicit ppuciati
Preputiu ec quoque dr ipse
papus Vn ppuciatus dr magnu
hns papu Ita dt Hug Itm
ppuciatus pt dici appuciu ty
Sicut agalea galeatus 7 tunc
ppuciatus dr quilibet ppuciu
hns no amputatu sic genti
les Itm ppucia dicit pmi
fructus qz mundi dicebant
sicut ppuciati Vn preceptu
fuit filys isrl Leuitici xix
Cum intraret terram pmissio
ut auferret ppucia arborum
quas plantaret i qd qr copone
do subdit Poma q germinat
inmunda erut vob hc tu no
est in ebreo et videt velle
dom qp fructus pmorum triu
annorum inmudus eet et abinc
qrtus fructus vo qrti anni scs
dno et comuis paupibus Sz
in qnto anno et deinceps
dom sui eent et esibles Ita
dt mgr in hysto Itm id pmi
macha p° secuit 6 ppucia

Sic exponitur in hystoria i. non cau
tidederit paruulos suos uel quia
ritu prauicatorum viuebat. Certi
dum tamen voluit ut quedam ve
lamina faceret circumcisioni sue
ne denudacione gentibus essent dissi
miles. Et subditur ibidem causa
huius flagicii. Prepucia enim quidam
dicunt capita. Vnde Regum x
viiº glosa quia prepucii summi
tas rei dicitur. Prego ab re
dicitur perficere extolle. Preruptus
ta tum enim papiam dicitur altepo
situs preceps excelsus. Item dicitur
anterius ruptus uel ab anteriori parte
ruptus a prerumpo. Presagium gii
dicitur diuinacio presciencia uel prenuncia
cio futurorum. Presagus ga gum
dicitur prescius futurorum. Prescripcio
onis dicitur acquisicio dominii super
aliquam rem aliquo spacio temporis
possidendo. Presertim i. precipue
aduerbium est teste prisciano. Item pre
sertim i. preterea coniunctio est causalis
sicut dicit donatus. Papias post
multas significaciones huius vocabuli
presertim i. preterea maxime precipue
ponit. Preses dicitur comes qui dicitur
qui uel que presidet aliis. Presi
dium dicitur auxilium defensio. Item
dicitur refugium scilicet locus munitus ad
quem aliquis confugit ut se de
fendat ab hostibus. Prestabilis
comes qui dicitur multum prealiis

ualens excellens et comparatiue prestan
cior tissimus. Prestancior dicitur precelsior — Prestancior
excellencior et potior et similiter
compone prya nomina verbalia a presto
descendencia et hec prestancia cie.
Prestigium gii est species magice — Prestigium
artis scilicet humanorum sensuum lu
dificacio. Presto i. in presenti loco — Presto
uel presencialiter uel in presencia ad
verbium est temporis et dicitur presto i. pre
uel ante sto uel in presencia sto
Versus ~~Eponymo presto ...~~
~~... dico~~ Eligit hic tempus signat
id atque locum. Prestolor compositum — Prestolor
prestolor querere dico. Versus
idem est quod expectare tunc construitur
cum accusatiuo et datiuo enim Hugucio. Presul — Presul
sulis dicitur princeps defensor
episcopus pro defensore ponitur in
ymno quo cantamus Sis presul
et custodia. Pretexo xis xui — Pretexo
dicitur cooperire. Pretexta enim Ysi — Pretexta
dorum est puerile pallium quo
usque ad sedecim annos pueri
nobiles sub disciplina cultu
utebantur. Vnde pretextati pueri
appellabantur. Pretorium rii — Pretorium
dicitur locus in quo pretor residet
et dicitur a pretore. Pretor oris — Pretor
nomen a tortura ... missilibus est idem
in ciuitate quod prepositus in ecclesia.
Vnde pretorius a um ad pretorem
pertinens. Pretura re dignitas pretoris — Pretura

Pretoriala dicitur pretorie domi-
nani ul' dicitur tellaria innaui
~~ut Sut ptoiola naue tellaria~~
~~dicta~~ Preuaricatus ab ul' prauus

Preuaricatus — puaricator arc idez e q(ui) trāsgredi
ul' infringe(re) Vn(de) puaricatores
legis dicitur trāsgressores legis

Priapus — Priapus pi mea p(ro)ducta fuit q(ui)dam
iuuenis de lapsaco ciuitate
hellesponti q(ui) p(ro)pter magnitudinez
virilis membri a mulierib(us) p(ro)d(u)-
ctus e et ab illo dr priapus
virile membru(m) Ite(m) dr deus or-
torum ul' simulacrum mag(is) h(abe)ns
virilia

Pridem — Pridez i(d est) antea p(ro)ducto
te(m)pore longe ante ad omni tp(or)ib(us) e

Prima azimorum — Prima azimorum e xiiii die mensis
primi q(ua)n agnus inmolabat(ur) z luna
plenissima e z finentiu(m) abta

Primarius lapis — Ita dicit papias Primarius la-
pis dr q(ui) primo i fundamento po(nitur)
Ite(m) primarius a um id e q(ui) pri(mus)

Primas — Primas tis dr primus in populo z
tunc e comunis g(e)n(er)is Vn(de) h(ic) prima-
tus tus tui i(d est) peminentia Ite(m)
primas dr q(ui) quadaz dignitatez
h(abe)t in quibusdam ecclesiasticis of-
ficijs et tunc e ma(sculini) g(e)n(er)is tantu(m)

Primicerius — Primicerius q(ui) primu cereum portat
an(te) rege ul' ep(iscopu)m a primus z cereus
Vn(de) h(ec) primiceria penult(ima) p(ro)ducta
ipsa dr illa dign(ita)s

Primicie — Primicie
dicit dt hug(utio) ip(s)e fuit que fru-
gib(us) primis et que primo deo
offerunt In hysto(ria) sup(er) Exodu(m)
xxiii dr sic Primicie st primi
fructus z offerebant in pascha et
in penthecosten et cenophagia
et tn in pl(ur)i mo(do) inuenit(ur) in
vsu Primogenita dicitur Ius
primogeniture Vn(de) sup(er)i(us) d(icitur) Gen
xxv Comedit et bibit paru(m)
pendes q(uod) primogenita vendi-
disset dr in hysto(ria) primogenita
erant dignitates q(ua)s primogeniti
in cognationib(us) suis habebat
vsq(ue) ad aaron habebat enim p(ri)mo(genitus)
vestez spalem qua induebat(ur)
tn in sacrificio offerendo z reci-
pieba(n)t finalez benedictioz a patre
Ite(m) in sollempnitatib(us) z conuiuiis
benedicebat minoribus et in hys
duplicez ciborum porcioz reci-
piebat tradunt et(iam) q(uod) in diui-
sione hereditatis etc duplum
sim(u)l recipient Et no(ta) q(uod) primo-
genitus dicit(ur) primo natus z p(ost)
que alij sicut ezau dr primo(genitus)
ysaac Ite(m) primogenitus an que nullus
n(ascitur) p(ost) alius et sic xpc dicitur
primogenitus bte virgis Primoge-
nitorum dr supbia q(ue) fuit prima
causa superbie apostasie Primor-
dis dr maior ul' dignior in
populo ul' primus in ordine Vn(de)
primordulus la lu i(d est) aliquantulum
prior Ita dt hug(utio) et e tn
ma(sculini) g(ener)is Papias sic exponit
Primores st primarij i(n) mri elti

Prystus ta tum i antiq[ue] pistinq
na nu in antiqs ptto pungit[ur]
dr qui pro ul inte pruiat Prot
ht vitium ul nouitas Parnus
dr aui pr qi ppe atom [pro]bati
pta pristina que het in hysto
sup ~~Johis~~ v dicit[ur] aplaton qd
e ouis quia in ea mamithei
oues lauabat Problema th
e [pro]portio difficilis solutione
indiges Probru litt dicit[ur]
omen pctm inhonestu corri
tud iniuria Protayo ct omis
qs dr lobos imponunt celei
inus inpudes vecundus fratrio
sius et compat[er] Et dicit[ur] ille
qui reprehendit vitia alioz
Procella le dr vis venti cu
pluuia Procelle em aut de
fluib[us] aut de vent[is] fiunt Ita
dr ~~ysidorus~~ Papias aut sit d[icitu]r
[pro]cella e tempestas pluuiare
pentina impetus venti vis ma
rina Proces z in p[ri]ma aq[ue] sunt pri
ncipes ciuitatis et comunit nobles
z pinates proces dicit[ur] ... in [pro]ce
asing ~~et proces ve ta dicas a~~
~~pitate sunt proces ve ... ~~
~~ve~~ sunt et declinat[ur] h[ic] proces
huius procis me[dia] corr[ept]a is racio
inuenit[ur] in sin[gula]r[i] nu[mer]o in vsu
Procus ca tu me[dia] p[roduc]ta dr logus
in statura Propudor .i. confusio
z pont[ur] p[ro]micion que consonat

pudoi cu dr ppudor et doloi cu dr
pdolor et scelei cu dr pnephas
De q[uo] micion dr in lucano pro
si remeassz in vrbem pro sih
z c. et tres dictoes due ptes st
z duob[us] accetib[us] pnt pferri
... ~~Pudor accetu ... geminatur d~~
bre Procaetus tus tui dicit[ur]
pricipiu an consumacoz Pro
cliuus ua uum et h[ic] et h[ec] procli
uis et h[oc] [pro]cliue idez signat
dicit[ur] em procliuus ul uis idez
qp inclinatus ab acliuo differt
quia procliuu e in ascensu et de
a cliuu in descensu Ite differt
adecliuo quia decliuu e deorsu
inclinatu ul planu ul deorsu
acliuo procliuu aut proram e i
anterioz partez qi preceps Et
pont[ur] quoq[ue] pmicio z sedulo
z proto quoq[ue] [pro]fatili et corpo[r]e
apro et cliuus qd sup composi
tu e Proco as are i nouaz
coniugez ul nupcias pete ut
et comunit pont[ur] ppete Pro
conyo xi ul forte pdux o
penl[tim]a p[roduc]ta dicit[ur] plurad[us] et
pclary adiectiuu pt eo ap
meo es me[dia] corr[ept]a vt quidaz
volut Ita accipit[ur] in legeda
quatuor coronatoz Proconsul
dr qui vice consulis fungit[ur]
Procrastino as are dr in crasti
nu protrahere quoq[ue] pont[ur] simpliat

Psi remeassz
Procaetus
Procliuus
Proco
Proconyo
Proconsul
Procrastino

Proca
pdifferre Procus ca cu ul pro
ti i petitor ⁊ ppe mliez ul no
ue couige ⁊ nuptiaz et dr
captando quia frequēt solet p
cu ⁊ petē doms ea q volut
Prodigiu
Prodigiu e idez q pdicē āq
futuā videt em ee nouom
signu vt in celo stella que
cometa vocat Dr aut pdi
giu q porro i loge dictū eo
q porro sigficet ⁊ aliqd fu
Prodio
turz pdemostrat Prodio dr
dux dr in apertu veniē
Prodigus
qi in acie cœnire Prodigus
ga i diffusus vltra modu lar
gus et effundēs vn pdige
adviuu et h pdigalitas i mō
Pdo
struositas Prodo dis dē dita
trade manifestaē vn pditor
Producto
Producto cis cē dr paul duce
absentaē ꝯtendē plongare
in conspectu ul in aptu ul
Pductilis
ꝯtra ducē Pductilis quis
gē et hc le op illud qd dr
pductile qd no est fusile s
pductu tonsionibꝯ maleoz
Prhemiu
Prhemiu gce latine pfatio
Prophano
Prophano as are dr vio
lare polluē contamiaē P
hanꝯ na iiii quirꝯ no est
Pfecto
sacrz Pfecto i cte et indu
Pfestidies
bitanē Pfestidies dicut fest
contrary i sine religione
vel a festi tatū dez religiois ⁊

oris sūt et dicut pfesti q paul
afesto Prophetizaē mltis mois
dr Phetizaē e futa predicē
vn ysaie vii Ecce vgo ꝯcipiet
Itē pphetizaē e futa ē pdita
tā enarraē vt Gen pmo In
pn° creauit deꝯ celū ⁊ trām
Itē pphetizaē dr alibi facta
absens narraē vn iiii Regū
v b dicebat Elizeus none
cor meū in pnti erat qn
reussꝯ e homo in trū tuo
in ocursum tuū Itē ē pphe
tias recitaē vn pmi Paral
xxv Dauid et magistratꝯ
pōtiꝯ segregauit filios azap
⁊ himon et idithem i instud
q pphetaret in citharis ⁊ psal
terijs Itē pphetizaē e laudes
deo dcantare Num xi crius
tribuat ut ois pplꝯ phetet
Itē e idez q docere pma
ad Corinth xiiii Emulamini
spūalia magis aut ut pphetis
Et Actuū xiii Erat i ecclia
q e in antiochia pphe ⁊ docto
res Itē pphetizaē e ploqꝯ ⁊
plocutoris officiū ꝯtere vn
Exodi xvii Aaron fit ppha
tuus i ploqutor Itē pfigarē
sic Iozue dr ppheta qz pfigā
bat xpm vn Ieronimꝯ in p
logo sup Iozue glō vbi dr

Declarauimus du spus os reget phe
rum conplanatoz in aule Ite phe
tzare est more egyptioz aliena
referre Sic saul qui prophetauit i
medio domus sue i more egyptio
rum aliena referebat Primi
Regum xviii Prophetes te comunis g[eneris]
e Proficiscor ere dicit ire ambla
re Profligo gas et profligo g[eneris]
eandez hnt significatioz scilicet
destrue fetare devastare fugare
z paul aye In legenda sancti
Adriani profligare invenit[ur] vn
dicit Tu em domine deus meus luz
profligasse videaris diuinas mas
tias sima tenu hos ad xpm fi
ducialit Profluus a um dicit
largus et effusus humidus Prolixior
i longior ul prolixior Unde
e comitas causalis et idem e quod
itaque pro ea re deinde alias
Prolixus xa xum dr longus
productus et copat[ur] Prologus est
sequet[ur] opis pfatio qd aliter
prohemium dr Promico as are
dr fulgere Prominens te dicit
altus excelsus Prominsanus va vu
prominsaun volgo dr excelsus pte
sequens prumotum Ite Prominsaun
genus qd grece ephenon i supra
tonne dicit et tn sub vno ar
ticulo vtrusque sequens dial dnotaz
Promo mis insi dicit manifesta
re expedire aut dicere extrahe

pfere vn pmtus ta tu i patus z
expeditus ad aliqd agendum ul do
cendum Promulgo as are dr mani[fes]
priuatae Promtuarium dr cella
rium vn h' promus m dicit[ur]
custos promptuarii vn qde dicit[ur]
Gaudeat iste domus qua bonus e
sibi pmus Et dr promptuarium a
promo is qd est expositum sup
Promunctorium dicitur eminens
locus ul saxum in mari Pronuba
be media correpta dr socia ul so
dalis q assistit nubenti et que
nubentez viro iungit Invenit[ur]
etiaz pnubus bi vn Judith
xvi Juditu xvi glo dicit
q vxor samsonis accepit mari
tum vnu d' amicis eius z pnub
i paranimphis sibi astantib[us]
Propago gas are dr extendere
ptendere vn hec propago inis
linea originis extensio fla
gellum vite extensum sb terra
vo vitis ~~propago bibet inde~~
~~futura propago~~ Propensior ors
dicit profundior extensior dila
tancior habundancior Inde
propensius adverb Propiciacio dicit[ur]
placatio Propiciare i plagare Pro
piciatorium dicit thabla aurea
eiusdem longitudinis z latitu
dinis cuius et archa ut archam
tegere sufficeret hec dicebat[ur]
oraculum qz dns d' loco isto rnsa

Promulgo
Promptuarium
Promus
Promunctorium
Pronuba
Propago
Propensior
Propiciacio Propiciator

dabat Responsu aut diui^n dicit
etiam oraculum quia orantibus dat
Dicebat etiam propiciatorium quia
inde loquens dominus propiciabat
populo / quia die propiciationis dice
bat gloriam domini semper ibi deste
re. In glosa aut ad hebreos vo
catur quod dicebat propiciatorium sive
oraculum, quia apparebat angelus
domini loquens moysi quod dominus
Porro — propiciatorius erat populo. Porro
dicitur similitudo habitudo comparacio
Pugnaculum sicut dicit ysidorus
ethimologiarum xv est primum mu
rorum sic dictum quia eo propugnatur
Pulsac — Pulsare dicitur propellere i. procul pel
Prora — lere. Prora re est anterior pars
Prorogo — nauis. Pro rogo as are dicitur
Prosa — protrahere prolongare. Prosa est
producta oratio a lege metri so
Prosapia — luta. Prosapia pie i. stirps
Proscripcio — Proscripcio dicitur rerum alicuius pu
Proselitus — blicatio. Proselitus ta tum. Unde guit
dicitur proselita de gentibus ad ri
tum iudeorum conversi. Neophitus proselitus
fidei loco protrahit. ~~inventa~~
ta. Neophitos fidei gignit loco
in mandata. Prosodia est i. accentus
Prosodia — grecum est. Prospecto as are dicitur
Prospecto — desuper aspicere spectare de alto
videri. Prospero as are verbum
Prospero — activum i. prosperum facere. Invenitur
etiam prosperor aris verbum depo
nens i. prospere agere. Unde in psalmo

O domine salvum me fac o domine
bene prosperare. Prostibulum li dicitur
lupanar domus meretricis. Item
dicitur ipsa meretrix. Ita exponit
glosa Leuitici xxi. Scortum et
vile prostibulum non ducet uxorem.
Prostituo is est dare filiam vel aliam
mulierem in lupanar pro turpi
lucro ponere. Unde prostituta
i. meretricata. Protelo as are
dicitur prolongare differre dispe
dere. Proteruus va vum dicitur
valde torvus crudelis terribilis.
Protoparens pe^a corr^a dicitur pri
mus parens adam. Protoplastus
i. primo plasmatus et dicitur
a prothos quod est primum et plasma
as. Proveho is est dicitur paulatim
vel ante vehere promovere extollere.
Provectus ta tum dicitur promotus
sublimatus auctus cumulatus.
Unde etas provecta dicitur annis
adaucta cumulata a proveho is.
Provenio is ire dicitur paulatim vel
ante venire habundare crescere
pullulare. Unde hic proventus.
Proverbium dicitur parabola similitudo
comparacio. Proverbiorum liber ideo
dicitur eo quod Salomon in ipso sub
comparativa similitudine figuras
verborum et ymagines veritatis osten
dit. Ipsam aut veritatem ad intelligendum

legentibus refricavit Pruina e ros
congelatus vel sicut dicit Isidorus
ethimologiarum xiiii Est matutini temporis
frigus quod inde pruine nomen accepit
quia sicut ignis urit a pir greco
quod est ignis corrupte enim et adiguer
et ad frigus pertinet uriaz et calor
urit et frigus / et dicitur pruina
a perurendo Pruriens tis masculini generis
prurigo omnis generis dicitur pacies ardo
rem vel adustionem carnis co
gente ad scalpendum / dicitur a prurio
ris iure quarte coniugacionis quod
est molliter effluere pruritum habere
et invenitur per fastidie Item a prurio
rio hic pruritus / et hec prurigo
ginis et idem est quod pruritus scilicet ar
dor vel conbustio carnis ad scalpen
dum Prurigo etiam dicitur ipsa scabies

Psallo lis le dicitur exultare iu
bilare congaudere vel cantare
Proprie vero est gestu cordis corpo
ris gaudium mentis / et hec quadam
digna qualitate psalmigraphus
per a correpta dicitur David a psalmo
et graphos quod est scriptura psal
terium est quoddam instrumentum
musicum sic dictum / quia in eo
psallebant et cantabant prophete
et hinc psalterium dicitur liber in quo
psalmi continentur vel psalterium
grece ebraice nablum latine
organum dicitur Psaltes tis masculini

generis dicitur psaltes in cytharis et aliis
musicis instrumentis Tradunt
philosophi quod armonia leticiam reddat le
torem et tristem tristiorem et dicunt
methametici quod multi demones
armoniam ferre non possunt / et quidquid
nulli ita scribitur in hystoria
Pseudo grece dicitur decipiens vel Pseudo
falsus unde pseudo apostolus id est falsus
apostolus Pseudo propheta id est falsus
propheta pseudo xpianus id est falsus
xpianus vanus et decipiens / et fit
in hiis et similibus per ee compo
sitio et apposito / et est pseudo
utriusque numeri indeclinabile et omnis generis
Pseudographus per a correpta id est
false inscriptus intitulatus Psi
tacus est proprium nomen avis

Pubes hec femininum generis dicitur etas
pueri quatuordecim annorum
Item pubes dicitur collectio crinium
inguinum Item dicitur barba prima
scilicet lanugo et prope inferior unde
dicitur pubes quia pudendorum nubes
Pubertas tis comunis generis dicitur Pubertas
etas diffinita xiiii annorum vel
qua pubescit puer Publicus Publicus
ca cum dicitur comunis / sed proprie quando
est quod pertinet ad omnes homines
eiusdem civitatis Publicum quod
ad omnes generaliter Inde publico
as are id est divulgare comune
facere Publicanus dicitur qui Publicanus

vectigalia exigit vel qui publica
negocia seculi lucra sectatur
Pudicicia adiectiuum est Pudicicia dicitur
integritas castitatis verecundia
Puerpera Puerpera est dicitur mulier que primo et in
annis puerilibus puerum parit Pu
Pugilar gilar aris et hoc re et hic pugilla
ris in eodem sensu dicitur penna
vel tornu vel thabla manual
quia pugno potest includi Vnde lucas
scribendo et postulans pugillarem
scripsit Item hic et hec pugillaris
et hoc re dicitur ad pugna pertinens
Pugillus Pugillus li diminutiuum a pugno
Est enim pugillus ut dicit gloza
vsa xl dicitur contractis digittis pugnus
quibus tamen accipitur pro modico
quod quidem potest comprehendi pugno
Pugio Pugio onis est genus gladii ad
pugnandum dictus et dicitur paruus
Pulmentarium gladius bis acutus Pulmentarium
rii dicitur quilibet cibus preter panem
Pulmentum Pulmentum secundum hugwitionem dicitur
cibus delicatus et suauis Pulpa
Pulpa pe dicitur caro sine pinguedine
sicut est torrida et grossa caro
Pulpitum brachiorum et crurum Pulpitum
dicitur eo quod lector vel psalmista
positus in publico conspici a populo
possit quo liberius audiatur Puls
Puls tis dicitur cibus ex aqua et farina co
Puluerulentus fectus sicut gruellum Puluerulen
tus ta tum id est puluere plenus

Puluillus li et puluinus vi pro eodem
accipiuntur i. ceruicalia vel cussine
Pullus li dicitur omnium animalium fetus
recens et etiam hominis Ita dicit
Ysidorus Item pullus la lum dicitur
niger Vnde et vestis nigra
pulla dicitur Pumex cis dicitur
lapis leuis et cauernosus et dicitur
pumex quasi spumex eo quod spu
me densitate concretus sit et est
aridus caloris quia natura refrigeratiui
huius ideo si fuit missus in vas
mustum defluere desinat Ita dicit
Ysidorus Punctus ti et hoc punctu
ti in eodem sensu scilicet quod pungendo
facimus principium lineae scilicet punctus
est finis quantitas indiuisibilis
prima in comparatione lineae et vltima
in resolucione Item punctus est cuius
pars non est Item punctum appellatur
in computo quarta pars horae Vnde versus
Punctus fit pelle sed punctum di
cito secte Pungo gis duas habet
significationes et duo preterita significat
enim punctum facere ut solet fieri
in libro vel puncta ornatu et secundum
hoc habet preteritum punxi Item pungere
est idem quod stimulare configere et secundum
hoc habet preteritum pupugi vnde versus
pe bouem pupugi punxi quoque
quaternos Puniceus a um idem
rubeus Pupilla est medius punctus

oculi in quo vis e videndi Pupilla
la lu dicat qui vl q caret patre
pilla vl matre vel vtroque Pusil
lanim a vir et h' et h' pusil
laninis et ht me in eode ssz
i pusillu hns aim i timidq a
pusillq et aim Vn pusillaitas
i timiditas Pusillq la lum
i parvq modicq diminutiu a pu
sio oms qd e parvq puer Pu
sillq co pomt cu aim et dr
pusillanim et inis Pustula
le Sicut ait Ysidorus ethio z
m e insupficie cor turgida
collectio seu putredo / eleuata
in cute Et dr a pus qd est
putredo vel e quedam infirmi
tas q reddit homine putrid
Puto as are dr op mai Ite
putare dr secare tole vinearum
ipar sarment supfluus oponenda
do Vn putame inis et putato
onis i purgatio vinearum Vn
Satitoris in Temp putacionis
advenit / in q sz vite supflua
resecat Puteoli Sic dt gloz
Tercium vltio locus e vlt romam
vi vgili fet balnea medicinalia
singla ppos in scripta titul vt
dr cont q valet egritudine Vn
Salernitani inuidia ducti sup
venientes i mal fonti titlos de

struxerit / et edificia mutilaunt
Siliqui tn codices no hnt glozam istam
Putor oris dr fetor a puteo es qd est fetere — Putor

Q Quadrans tis
Sicut dt Pomnn generis
masculini gen e numm
que hz duo minuta Vn Marci
xii dicat mulr illa misisse qdran
tem in gazophilacium Luce vero xxi
dr misisse duo minuta / quod
simul est quadrans Sed sm
hug quadrans e qrta ps numi
vl libre S sm computistas qua
drans e qrta ps diei natural
sz sex hore / Comuniter loquendo
quadrans e qrta pars cuiuslz
rei diuise in quatuor partes
Quadriennium e spaciu quatuor — Quadriennium
annorum Quadrifidus da dum
pe a tcrcia dr in quatuor ptes
fissus vl diuisus Quadriga — Quadriga
sm Hug dr carruca a quatuor
equis tracta Et componitur
a quadrus dra dru et ago gis
vl iugum Quadrus dra dru — Quadrus
dr quatuor angulos vl latera
hns Quadruuium dr vi quatuor — Quadruuium
vie concurrunt Qualus li dicat — Qualus
vas vimen per qd mustum colat
Vnde quaxillus li diminutiuum sz hug
Quar Sic ait pstianus vbi etiam — Quar
ait de comicon comico e electiua
Vt potius volo ee dnes qua
paup Ite ibidem est autquam

et actis infinitum nois et aduum
similitudis Itẽ duplicatum p
comcõy adusitiua accipit ut
quatz pquauis Itẽ qua conic
tio copulatiua ut sortes e ta
gramaticꝰ qua musicꝰ Itẽ e
aduum compandi ut sorte e
fortior qz plato Itẽ e aduum
eligedi ut bonu e confidere
in dno qua in homine potest
tn quaz ibi tenei compatiue
et etẽ negatiue i no i homine
Itẽ point infinite et adiuncta
tiue ut Sapie xij Quaz bonꝰ
et suauis est dne spus tuus Itẽ
point quātitatie ut ibi Ecce
qz bonu Itẽ Et zm hat ß toez
aqua dr quatꝰ ta tum Quanto
Quatornus — tus i valde tito Quarta vigi
Quarta vigilia noct — noctẽ venit ad eos Mt xiiij
Quaor vigilias point ingri
in hysto sup pdictu captu qor
vigilias faciut coturbates in
castrẽ Pima dr conticiniu i
qua os vigilat Sa vo inte
pestum in qua adolescetes z a
gallicinium in qua viri Quarta
antelucanu in q senes Has
dom alys nomibꝰ noiauit
Beo an media nocte an galli
Quartarium — cantu Quartarium ry genꝰ e
Quasso — mesure Quasso as are diat
corrutte comoue contende col
Quatino — lide et e actium Quatino omis

dr qui quaor milites ht subse
Quatenꝰ e coniucto causal et co — Quatenꝰ
point aq et tenꝰ cu i copor
cione ne videant ee due dictio
nes mutat e m I et dr qtinꝰ
na quatinꝰ pquia pot inuenca
lis in qzto S. Quatinꝰ hi no
sut venales elephanti Itẽ
qua tenꝰ sut due dicoes qbꝰ
frequet utut iurisperiti et tu
dr no det e credi nisi q tenꝰ
legittimis cosistat documetẽ
i tenꝰ qua parte ul inuetu
vn in Grecismo Dicto qtenꝰ
~~E orato qua tenꝰ esto~~ Dicto
sub media brevis e orato lo
ga Si fiat psa breviat in
utraqz metra Cap p q auid

Que

Quero vz ta significat Est
em meditare ut iste q
rit panez Itẽ significat interoga
re Sicut iste discipls querit
magro Significat em investi
gare ut iste querit equm quem
amisit i investigat ubi inve
nire possit Quesso q e vm
actium i cu desiderio quere rogare
obsecrare olim erat vm integrz
z reglare mo e vm defectiuu qz
no vtm n duabꝰ eiꝰ vocibꝰ pnt
te sz qso z qsuꝰ vn i doctrinali Que
sumꝰ o quesso retinet nil plu
rale quero Itẽ Cap de qui

Quin

Quin i ut no ul no coniuctio est adiunctiua Quin i vel coniuctio collectiua ul copulatiua Quin i potius adverbium e eligendi Quin i cur adverbium e interrogandi qu i certe adverbium e affirmandi quin insup adverbium e ordinis Quinymo pt ee una dictio ul due Quinymmo i potius adverbium e eligendi et tc e vna dictio [illegible] puer adverbia dicta eligit hoc [illegible] signat id atque loca [illegible] due st dictiones et tunc quinimmo i certe potius Quinem i certe adverbium e affirmandi immo vo i potius adverbium e eligendi Quinquenal agon i olimpias qz quatuor annis cople [illegible] in apiente quinto agebatur Quinquies quadragenas unus vna accepi p.a Cor xi f i quinquies vicibus accepi quadragenas percussiones vna minus ne in interdes videntur i quinquies enim flagellatus e a iudeis secundum legem moysi accipiens plagas triginta novem sic scriptum est Deuteronomii xxv p mensura erit peti erit et mensura plagarum Ita dumtaxat ut quadragenarum unus non excedat ne pede lacerat ante oculos tuos abeat frater tuus Haymo et Beda referunt librum quendam delatum ee in quo erant passiones apli depicte in quibus aplus iacebat de pstratus in terra et astabat tortor habens quadrifidum flagellum in manu sua et sit quaqua ... nomes et tribus semel fient triginta novem Quin[illegible] hasta [illegible] tas e vna dictio et simr et est ibi puctus sillabica adiectio et debet pferri sub vno accentu posito sup an penultimam vba sunt Hugi Quisquilie arz dicitur purgamentum tritici ul aliorum frumentorum Timos vni Nota q ca composita aqs corrumpunt femineum in sinr et neutr simpli saliz sigs sig negs neq aliqs aliq [illegible] het Hugwicius Ca m

Quo

Quoniam quidem zm donatum coniunctio e rationalis et e idem q quia et e dictio composita cotam et quidem et dz hre accentu sup an penultimam et ita volunt quidam lege illud p.a ad Cor xi b Quiquidem phomez mors et tn zm glozam sunt due dictiones [illegible] videt q in predicta auctoritate et in multis alys locis pt quinquidem ee vna dictio ul due In frequentiori tn vsu ponit pduabus lege sit voluere Quousque i quadiu adverbium e t Quousque i ad que loca adverbium e loci [illegible] Quot non inde omnis ge et tn plus num et inde quotus ta tum nomen

Quinque dispositas

Quisquilie

Quousque

Quot

nuale vl ordinale et qnq idez
e qd pa[r]ros Nota d[ic]it int qd
Quod — et quot et qr Quod e nomen
Quot — relatiuu i aulate rei t[er]oz dati
Ra — hnis secudaz declinatonez pnomis
Sicut tenco in manu positu qd
dedisti in Sym e non nuale vt
quot denaios habes in bursa
Tali est conicco vt vadeaz ad
lectoz ... et p proficiam Ram

Ra — Rabi interptat magr vl doctor
sine docens inc aut magr
Rabom — meus Rabom idem e Rabid9
Rabid9 — da du dicit furios9 insan9 irascens
Vn rabies ey seuicia insania
Racha — sua Racha e inanis et vacuus
que vulgata iniuria absqz ce
bro dice possum9 Ita dt Jero
nim9 et papias hc vbu e ebre
um vl qd melius e racha e
interiecco affectu indignantis
ostendes sicut cu dolem9 dici9
heu et cu delectam9 dici9 vach
Similit cu indignam9 racha di
cim9 Null9 tame grecq vel
latin9 ad hc potuit interptari
Racem9 — zm Hug9 Racem9 mi ma pta
est parua vua remanens post
vindemiaz Itez racem9 scdm
Hug9 e parvo9 ramusculq cu
Radius — vuis sz pars botri Radius dr
dicit splendor solis et stellaz
Itez radius e illud tectil et subti
le lignu qd amodiolo textre vsqz
ad tertu dirigit et inoraqz figit
i stipcze Itez est instrumentum

textoro i pecten vl nauicla vl ligu
qd distinguit stamina Radius ce
dicit virga qua geomet faciut fi
guras in supposito puluere Rama — Ram
interpretat excelsa Vn in eco
Vox in rama audita e i in ex
celsis Est en ciuitas que rama
appellat uno gabaa Sic habet
Iudicu xix b et duodecim mi
liaia a bethleem Sic dt gloz sr
mt zo Vox in rama audita e
Ramn9 mi e herba prus mollis — Ram
que p9ea in spinas vtit Ita
dicit gloz sup psalmu Hug9 dt
qr ramn9 dr gen9 spinaz et
vt dicit est spina alba vel
ram9 eius Secundu Jozephum
naturaz pferendi ex se ignez dr
hc Rancid9 da dum dr rancid9 — Ran
vl fetid9 amar9 ex vetustate
insipid9 et dr a rancor Rancor — Ran
ris dr ira indignacio dolor ca
vitudo mentis vel fetor et pre
fetor ex vetustate carnis veces
Raptim i celerit festinat cu impe — Rap
tu violent qi ruptim Racio met
homis dum rectu iudicat racio
e sicut cu spirat spus est Itez
zm papiaz racio est mentis mot
in hys q dicit discne vl con
vince valet Raciocinacio aut
racionabilis subtilisqz disputacio
atqz acti ad incetoz indagacioz
in intes cogitatio Racionale — Ra
et racionabile differut licet

plerisque videant idem significare quia racionale dicitur quod vitur racione vt homo angelus anima Racionale aut quod racionem dicat vel agit vel racione dicitur vel agit Vnde omnes homines sunt racionales totum sumitur de papia Item racionale dicitur pannus quadratus qui erat in pectore sacerdotis in quo erant lapides preciosi vt habetur Exodi xxviii et Ratis tis femin generis proprie dicitur latum nauis secundum ponitur pro pupa nauis vnde versus Prora per pars est nauis alta et ima puppis Dicitur latum esse ratum vel certum dicitur esse certum Ratus ta tum participium est descendens a reor eris ratussum quod est considerare putare Vnde ratussum est estimare putare Item ratus ta tum est nomen et tunc tantum valet quantum firmus ma mum Dicit etiam Ysidorus ratum dicitur illud quod est racionale et rectum Vnde et hijs qui pollicetur dicit ratum esse profiteor hoc est firmum atque perpetuum Secundum hanc significacionem accipitur Ieremie xxxii b. Accepi librum possessionis signatum et stipulaciones et rata et signa forinsecus quasi dicit Accepi cartam sigillatam in qua continebantur stipulaciones id est petitiue interrogaciones et rata id est promissiue responsiones et signa id est astancium assumpciones astantes cum contractibus in fine carte solebat scribere nomina et signa sua in testimonium quod ipsis contractibus interfuisset vel signa appellabat sigilla quod sit stipula componetur loco suo

Raucedo sicut ait Ysidorus Ethimologiarum | Raucedo
inus est amputacio vocis hec et arteria vocatur eo quod clausam et raucam vocem reddat ab arteriarum iniuria vnde raucitas quod in eodem sensu dicitur. etc.

Re | Lam
Beatus tus tum dicitur obligatus ad penam Rebellare dicitur | Rebellare
repugnare aduersari iterum pugnare Vnde hic et hec rebellis et hoc le et hec rebellio id est repugnancia et post factam pacem ad bellum reuersio belli reiteracio Reboo as | Reboo
are dicitur sonare Nam boo as are idem est quod sonare Recalcitro as | Recalcitro
are dicitur repercutere vel resistere retro pedem retere sicut faciunt equi qui percutiunt iniuria se transeuntes Re | Recaluaster
caluester tra trum dicitur retro caluus sic concaluaster dicitur a parte anteriori Recaluus ua uum et recaluaster | Recaluus
ta tum idem est quod recaluastar
Recens tis omnis generis dicitur nouus | Recens
Recesco es vi itum penultima correpta | Recesco
secunde coniugacionis Item recesio is ire | Recesio
vi penultima producta quarte coniugacionis in eodem sensu dicitur scilicet renouare recitare recolere rememorari venerari Componuntur autem ista duo verba secundum Hugucionem a duobus simplicibus supinis scilicet ceseo es vi secunde coniugacionis et ceseo is iui quarte coniugacionis

que licet in coniugatione differunt
non tamen differunt in significatione
Ut idem Hug(uccio) ait Ponit etiam
tamen sed retensio sit secunde coniugationis
coniugationem eandem significationem
Sed quia doctores aliquando sibi contradicunt
contradicerit ego hoc ipsum pone
non curam Retio Retio tis uel rethi
cape et componitur irretio is ire i.
illaqueare impedire Unde Hug(uccio)
Unde irretitus i. illaqueatus Recidiua
dicitur quoniam iterum reparata per casum
uel renouata. Item recidiuare est
iterum in morbum cadere unde recidi
ua arbores sunt que alijs sectis re
pullulant Ysidorus ethimologiarum xvij°
Recepto ab are est iterum cape
uel inuicem se pete uel conuocare
uel reuiti Unde receptus ta tum i.
conuersus repetitus unde recepta
dicitur i. constructio in qua eadem per na
iterum petitur Unde Hug(uccio) Reclina
torium i. lectus quo portari solet Item
hic et hec reclinis et hoc ne et
hic reclinus na num et hoc nium
i. reclinatus Recrastino ab are
dicitur moram protrahere Reda de est
genus uehiculi quatuor rotarum Re
digo gis in ea correpta unde actiuum
dicitur conuocare deducere Redimiculum
li secundum Ysidorum est ornamentum
quo mitra in capitibus feminarum
alligatur Redimio is ire hec co
niugationis dicitur iterum ornare Unde
redimitus ta tum primum et componitur
are et eimo is ire quod est ornare

Redimiuus na num dicitur iterum uel
secundarius uiuens Redoleo les lui
uel leui lere litum uel letum dicitur
odorem emittere flagrare et tamen
de bono odore dicitur sicut olere tamen
de malo Ita dicit Hug(uccio) et componitur
are et oleo interposita litera d.
Redimitus ta tum dicitur ornatus Re
dundo as are habundare dicitur reu
ti redire et componitur are et
undo as are quod non est in usu
Reuello is ere dicitur retro uellere
refutare omittere recusare ab
inde Refertus ta tum dicitur plenus
uel repletus Refocillo as are
ubi actiuum est et dicitur reficere re
fouere recreare et debet scribi
per dupplex l. et componitur are
et focillo as quod est nutrire uel
reficere Ita dicit Hug(uccio) Refragor ris
ari media producta in sillabis dicitur
resistere rebellare Refragatio
onis dicitur resistentia siue rebellio
Refuga ge generis communis media correpta
dicitur qui fugit dominum aliorum
Regula aurea de qua Lo[...] vij°
dicitur mitra virginalis capitis Item
sed alia significata post illud uerbum
~~Regula dicitur lignum preceptum regula~~
format Regulus li dicitur paruus rex
etate uel regno uel dignitate
et componitur subregulus quasi prorex
regulus Item dicitur quidem sic dictus
a sua paruitate Item dicitur quidem
species sed rex serpentum qui et ba
siliscus uocatur Item uocatur regulus

cuius parva ꝑpt sui parvitatem ...
Regulus est serpens ... parvus regu-
alis Religo as are me a pducta
dr copelle cocludere z ligare su
damnare et e actiui Religio onis
dicitur aut papias dei cultus e dei
veneratio Ysidorus aut Ethi.
viii° ca. principium sit dr Religio
appellata e eo q. per eam deo vni
religamus aias ntas ad cultum
diuinum vinclo seruiendi Religuo as
me a corrta dr liquefacta vim
actiuum est Reliquie dicuntur partes
residue Itm reliquie dicuntur etiam
vestimenta sanctorum q nob relin
quuntur vt eorum mita recolentes
eos digne veneremur et eorum vi
tam vere imitemur Remeo as
eadem dr regredi reuti redire Re
metior tiris dr iterum metiri
vl reddendo metiri et inuenitur
in passiua significacione Ut vnde
et e compositum are et metior
mensus sum vl zm hugwicium
metitus sum Remex gis me a cor
in obliqs dr ille q remigat
Reminiscor eris idem est qd recor
dari ad memoriam reducere z caret
supino z supletorum ptiti tpis
quia caret participio ptiti tpis
Remissus dr retro vl iterum missus
condonatus dissolutus negligens tra
bilis indulgens hec significaciones
pnt cotrahi de papia z hugwicio
Remus mi e instrumentum nauiga
di Ren nis ma gl vl renes nis

dicitur inrtia Reniculus li diminutiuum e — Reniculus
renis et dicitur arenuli pui re
nes vl intestina renibus adheren
tia z sunt rotunda ad modum testiculi
z sunt comestibilia vn Breuista
In testiculo pars e reniculus aut
sunt luxorie sedes non alimenta
Itm alii vero ... intestinum reniculus
z geminatur ... duo sunt non
ren parvus sit ...atur Renitor — Renitor
teris dr recusari Reor eris ratus — Reor
sum dr cogitare putare vide
vbi componitur ratus Repagulum — Repagulum
dr obex seu vectis Repandus — Repandus
da dum dr retortus ad modum lilii
z componitur are et pandus da dum
qd e curuum Et dr hugo q pa
dus ppe dr qd dirigit cornua
in inferiorem partem qd vero in
superiorem partem dr curuum Hoc
tamen curuum pt dici repandum
z econuerso diuersis respectibus Re — Repedo
pedo as me a corrta dr reuti
remeare et componitur are et pe
do das qd est pedem facere i. ve
stigium pedis Itm eius dr repe
dare cum retro pedem iacit z pcutit
vn Dum qdrupes repedat
caueas ne te pede ledat Re — Repo
po psi pe ptum dr ventre ptitum
ambulare sicut faciunt serpentes
z qnqz ponitur platenter intrare
z inde repto as frequentatiuum
z arepo dicuntur reptilia z sic
aut papias reptalia sunt q ventre
z pedibus reptant Itm reptilia — Reptilia
dicuntur etc que natat qz reptandi

grit speciez et naturaz unde in p° s° mo hoc mare magnu et spaciosum illic reptilia quorum non e numerus Reptilia tamen sunt gnā trahencia ut omnes qui se trahunt sup terraz serpentia ut colubres qui vi costarum suarum se rapiunt reptencia pedibus ut lacerte Repudio as are dicitur fastidire sperne respuere repellere unde repudium dicitur repulsio ul scriptum repulsionis quod sub testimonio testium prnti ul absenti mittitur Resarcio cis cire e contra iunga conis dicitur restaurare sive rstituere et rficere Rescio scis scire dicitur scire ul cognoscere are et scio Resilule pe a corr a qui parua res aliubi inveniunt resetule aliubi resule et in pstianum debet dici retule

Repudio

Resarcio

Rescio

Resilule

Resina

Resipisco

Respecto

Restauro

fem ge Resina ne dicitur quoddam gummi liquidum et aridum a resin grece quod est manare latine Alii dicunt quod resina dicitur a resudando Et hoc videtur velle Ysidorus Ethimologiarum xvii ubi agit de propriis nominibus arborum dicens Resinaz greci dicunt quicquid manat est enim lacrima seu sucus lignorum Dicitur et secundum aliquos resina pro cuiuslibet liquoris. Nota quod quidam dicunt quod resina corripiat media sil[am] alii aut et comuni tenetur dicunt quod producatur Resipisco scis scere dicitur a malo cessare Respecto as are dicitur frequenter respicere Restauro as are dicitur reparare reintegrare ul restituere ex staura pone quod sit stauro vide infra i loco suo

et patebit de composito illorum duorum verborum instauro et rstauro Restis tis fem ge dicitur funis unde hic restilla diminutivum Retecto as as dicitur retinere frequentatiuum unde est Retica dicuntur ligna quibus vites subligantur Rethorica e ars ornate loquendi et dicitur a resis quod est loquto Retorqueo ta tum dicitur iterum retro flecto ul iterum voluto sicut filum bis filatum vel dicitur iterum emissus sicut iaculum quod iterum mittitur in hostes et dicitur rtorqueo aretorqueo es quod componitur are et torqueo quod est cruciare flectere voluere mittere ul iaculari et omnia ab eo composita capiunt istas significationes Retundo dis de dicitur retro tunde ul tundendo retro obprimere ul acumen frangi destruere Reuea i. utique etc Reuince dicitur redarguere Reviso si se dicitur visitare ul cum desiderio videre Reuma tis dicitur tempestuosa maris ul aliorum fluminum inundatio ul ille feruor qui fit commotionum agitatione. Item reuma dicitur eruptio humorum a capite ul ab alio me

R

Rictus tus tui secundum ... bro horis apcio vel quod dicitur os in homine dicitur rictus in bestia. Ricium ni est omnis camin... aum ... canis inhiens Rigor dicitur seueritas frigiditas et aiditas membrorum Rimor aris dicitur sub tiliter scrutari et inquirere unde rimatorum

ul rinoceros monoceron ul monoceros
nomina sunt eiusdem animalis quod unicor
nus siue unicornu dicitur habet enim
unum cornu in fronte ita acutum et
validum ita quod quicquid impecierit a
ventilat aut perforat / De declina
tione horum nominum diuersi doctores di
uersa posuerunt probabilius tamen et
verius videtur quod dicatur rinoceros
otis et similiter monoceros otis Et
rinoceron et monoceron faciunt ontis Rigeo ges gui gere est
esse ul fieri rigidum indurare
algere torquere horrere et componitur
irrigeo derigeo obrigeo / et est
actiuum cum suis compositis et caret
supino Rite id est recte et ordinate modo
adverbium est Ritimus in dicitur prosa
consonancias retinens in fine clau
sularum Alii dicunt ritinus vi per
eodem Ritus tus tui dicitur modus
consuetudo ad instanciam parentes
Rituales dicuntur duo una mulier

Robur oris me. cor. a vetetes
neutri generis dicitur fortitudo vires
vim et quoddam genus arborum dicitur
robur quia valde firmum est
et quelibet arbor ul lignum dicitur robur
Et robustus ta tum id est fortis et firmus
Roga ge dicitur elemosina Ita ponitur
in vita sancti Iohannis elemo
sinarii Rogus gi dicitur focus ul
congeries lignorum igne Ita dicit
papias Roscidus da dum dicitur
humidus rore madiditus Rorulentus
ta tum dicitur plenus rore Rogo vis
de hoc verbo rogo Ceterum petit a

multis impendia corrogat ille
Ceterum sua pauperibus communicat
erogat ille Ceterum penas alios
parit infert irrogat ille Ceterum
Jetus altius dissoluit derogat id est
Ceterum constituit aliud sibi subrogat
ille Ceterum sua semper cupit protendere
prorogat ille Ceterum petit ambo
dubitans interrogat ille Ceterum mittit
aliud percellit prorogat ille Ceterum
bona fraude sua ina diripit ab
rogat ille Ceterum sibi dat quod
non sibi to petit arrogat ille

Rubeta te est rana in rub
morans et valde nociua
Rubigo inis dicitur ros nociuus quod
rodendo segetes manens et ua
cuas ul rubeas facit Ita Isidorus
Rubigo est vicium rodens ferrum ul
segetes Rubus bi est lignum densum
et spinosum sic dictum / quia secundum
Isidorum fructus ul virgula eius
rubeat in a m. g. e Ructo as
are dicitur evomere more ebriorum
Rudes tis dicitur funus nauium / et
secundum Isidorum Ethiorum pro pro dicitur
rudo dis de su quod est clamare
more asinorum Unde dicitur rude
tes asinos funesque rudentes Ita
rudo dis di ul vi est communis cla
mare omni animalium siue asinum su
aliorum et componitur cum e et rudo
unde erudio dis dire id est instruere
qui quod ruditatem ponere Ruder
eris neutri generis dicitur stercus rotundum
ut capriarum ouium uel asinorum
Item rudus ul rudus dicitur id quod de fossa

Rubigo
Rubus
Ructo
Rudes
Ruder

Rudis — ciat que purgat. Rudis de
quib's g's et h' rude d'r nouus
in doctus crudelis nil sciens
ruer data ul' e roga que dat'
paupib's elemosinam petetib's
Rudimentum — Rudimentu d'r nouu in ican noi
ma instructo. Ruga — Ruga ge dicat'
crispatio contractio siue cutis i
hoie sene et intellecto et
in veste. Rugitus — Rugitus tus tui d'r
clamor leonis. Ponit' etia
q'nq' p doloroso planctu vt
in Job. Rumino — Rumino as are dicat'
remad' regustare abu adru
mat ul' ad rumen reuotare.
Ruma, Rumen — Est aut ruma ul' rumen e
mines pars guttur' proxima
gurgulioni in q' cib's ul' potus
deuorant' et vbi sapor cibi ul'
potus discernit' Eadem p's frumen
et rutta d'r ß frumen et rutta
sut in hoie rumen et ruma
in bestia. Vn' et rumare dicu'
aialia ructare vo homines. Ru
Ruphea — phea ee me' torrta d'r spata
seu framea. Vn' Hotat scpta
Hotat scpta p'o papie raphea
libro. Ruphea ß melius sonat
et sic scp'icat. Rumusculus — Rumuscu
li dicat' paruus rumor. Rum
Ruphina — phina ne me' pducta est
instrumentu lignorum gracile
et rectum quo cauat' thable
domus vt vna alte conectat'
ita haymo sup ysaias xl iii°
Itm sicut d't Aug's in iiii° lib'
d' ciuitate dei viii° ca° Ruphina

dicebat atq' deam illam q' ponebat
segetib's cu rucam' i. atra au
ferrant' Ruma ruco as d'r h'las
euelle. Vn' aut ruphina pro
ducit me' silliam de h' sunt i ti
vsiculi. Ruco rutinaz pdit vt
medeo medicaz. Ergo docet
dictas lector azimmaz. Ruca sic
cerat ut rucina corripia. Itm
rucina d'r lima qua limat'
ferrum. Vn' vtil' e rucina fab'
ß rucina ntli q' metal sig't
Rupes p's fem g's d'r saxum

SA Saba dicit d't eminens
glo' ysaye xl iii° b' ciuitas
est in finib's ethiopie sita
Sz'm papiam Saba e arabia re
gio in qua ciuic saben hitat
Isy dicit q' saba est fluuius
aquo tota regio nuncupatur
Sabano greco idem e q' mappa
latine uel sacrtqu' h' Hug'
Sabaoth enim est de decem
nomib's quib's de's nomiat'
apud ebreos et int'pretat'
exercitum siue virtutum. Vn' in
ps'o Deus virtutu ipe est rex
Sabathot d'r februarius et in
papiam et hugucu d'r Januarius
Sabbati ui d'r miliaru sc' mille
pass's vltra q's no licebat iu
deis ire in die sabbati. Item
p'o Sabatissim' mi d'r sabbati
obs'uatia vel feriato siue requies
Sabatizo as dicat' sabbatu obs'
uare uel requiescere. Sabbatu

Sicut dicit hug(uccio) de a saba lingwa
assyriorum dicitur septem Et inde septi
mana dies septimane et ipsa
septimana dicitur sabbatum Vnde in
luca dicitur Ieiuno bis in sabbato
i(d est) in septimana Vnde iudei solent
ita computare dies prima sabbati
i(d est) prima dies septimane Secunda
sabbati (et) vsque ad sabbatum cuius
nomen non mutatur sed dicitur simpliciter
sabbatum Vel dicitur sabbatum sabba
torum pro excellenciam respectu
aliorum dierum qui sabbata appellantur
in computo vbi agitur de com
putacionibus dierum Sic siluester
ferias ebreus sabbata dicit Vide
in t(itulo) xxviii Vesper aut sabbata
quod exponetur infra loco suo
Ennui et vna sabbati infra
loco suo Sacramentum est id est
quod in ecclesia geritur vt est baptis
mus crisma corpus et sanguis
domini Ecce zin hug(uccio) Ideo
dicuntur sacramenta quia sub te
gumento corporalium rerum virtus
dei secretius (et) latenter illorum
sacramentorum operatur effectum vnde
a sacrat(?) vel secretis virtutibus
sacramenta dicuntur que greco
misteria dicuntur quia secretam et
conditam habeat dispensacionem
Item sacramentum dicitur pignus spon
sionis sicut est iusiurandum et
dicitur sic quia custodiri debet quia sa
crosanctum quod violare quis presumit

presidie est sicut cum quis facit contra
fidem vel prestitum iuramentum Sa Sacrilegus
crilegus quasi dicitur sacre rei fur
ponitur etiam pro scelerato vel flagi
cioso Sacrilegium dicitur sacrarum Sacrilegium
rerum furtum Sacrilegium commit
titur furando sacrum a loco sacro
aut sacrum de non sacro quod non sa
crum de sacro Item invenitur etiam
quoque pro scelere vel enormi facto
Sicut cum tolitur ydolum post minu
riam dei Sacrosanctus ta tum Sacrosanctus
vna pars est et componitur a
sacro et sanctus et sacro declina
do non mutatur dicitur autem sacro
sanctus in sanctitate confirmatus
Saducei interpretantur iusti vel Saducei
iustificati seu iusticie aut iusti
ficaciones hii resurreccionem
spernunt et negant dicentes Gen
tereo scriptum est Terra es et in
terram ibis Et quinque tantum legis libros
recipiunt prophetarum vaticinia re
spuunt Sagax est omnis generis dicitur Sagax
prudens Sagena ne genus est Sagena
retis piscatorum Sagina ne Sagina
media producta dicitur pinguedo vnde
saginatus pinguis impinguatus
obesus Sagma tis Sic dicitur in Sagma
hystoria est statura azini Et
hug(uccio) quod hec sagma ne quod
corrupto vulgo dicitur salma sit
sella vel pondus vel sarcina que
ponitur super sellam vnde et equus
sagmarius et mula sagmaria dicitur

Salamandra
Salarium
Salebra
Salina
Salio
Saliua

Sagum gr dr opimentu de pilis caprarum factu sz vilissimu et vio et opimeto sicut hetur i Exo thabernaculum testimonij opie bat. Itm dr veste tenuis et abrasa. Salamandra dre dr quoddam aial in igne tm viuens vbi contra oppinionem vitam du cit elementorum. ~~Talpe tre alij garaleon in ae viuunt Alter vnda fouet flame quasi sa lemendra~~ Salarium vr dicitur stipendium redditus et ppe genus Ita dr Hug. Salebra bre dr asale et dr fractura vel asperitas viarum vel salebra locus est lutosus vel lutu molle in via et dr dr asalio quia facile saliat. Inde salebrosus sa sum i asper durus amarus et lutuosus Het Hug. Salina ne dicitur locus vbi fit sal vel inuenitur. Sallo lis liui et cm quosdam salui per vi diuisas i saltum facere et tunc est neutrum. Itm sallo lis li llsti le sum et sal lio lis liui itud in eode sensu dr sale condire aspgere et ita sit actiua. Vnde ~~Sallio salla abium salio pede ceteri psallo Sallis sallitu sum sallo dat qui supinum Dat salia saltu si psallo prauo sublto~~ Sa liua ue dr asale qr e salsa et habet salis saporem Saliua ta herba e spinosa et medicinal hus spicas cum odore cui flos rose similis ee dicitur et sic accipitur ~~psalme lib. I~~ Salix cis e arbor quedam de qua dr Ysidorus Ethio Salix dicta e eo qr celeriter saliat i velociter crescat arbor lenis vitibus abilis cuius endi tui semis hat. dicit ee pciam vt si qs in potu hauserit liberos careat et feminas in fecundas efficiat. Salsugo ginis dr amarus et salsus humor terre qui ipsam terram sterilem facit. Itm salsugo secundum pa dr res que salsum facit. Et dr asale. Saltem est coniunctio adu sitiua et sit dr Hug. Saltem per sincopam dr asalutem vel eliminando e quorundam abusus qui psaltem dicunt saltim qd amsz in biblia dz scribi cu longe aliud saltim qua saltem significat vt cu dicitur iste venit saltim id venit saltando sine p salta et est aduerb qualitatis. Saltim sal tando dr saltem diminucio. Saltus tus tui dr actus vel pas sio saliendi. Itm saltus dicitur loca siluestria et vasta vbi arbores colliunt in altum plq in alijs locis. vel saltus dicitur silua rara vbi bestie inter ar bores facile pnt salire. vel eciam qui multas siluas dr saltus qr arbores viresciunt Het Hugucio

Salum li dr mare quia salsu et amaru est Salutare v(er)o in neutro gne substatiuit idest q(uod) salus Samaria tre (est) ciuitas aq(ua) omnis regio que circa eam fuit samaria vocabat(ur) quia senacharib rex assiriorum construxit custodes samariam i custodiam quia qui ipse transtulit i medos vbi custodes constituit

Sambuca ul ca est quedam arbor parua et mollis et h(ec) sambuca te quoddam genus simphonie dr quod fit de arbore illa Samea dicit(ur) vasa fictilia a samia insula vbi ars figulorum inuenta est Jta ponit gloz sr illud ysaye xlv Testa de sameis tre et declinat(ur) samea orum ul sames a vm Sanna ne (est) ... irrisio ... nasi quia detrahens trahit in rugam Vn(de) sb sanno as are Sancta sctorum diceba(tur) apud veteres locus templi secretior adque nulli erat accessus nisi sacerdoti Dicta aut (est) sancta sctorum quia ... oraclo sanctior (est) sicut cantica canticorum quia cetera vniuersa precellit Sancta aut in neutro gne in pl(ur)i n(umer)o dicebant(ur) potiora templi Sanctimonia nie i sctitas Vn(de) h sctimonialis femina i sanctitati dedicata quasi scta et sacra monialis Sanctio tis xi ul xui com actiuu dicit(ur) statuere confirmare sanctu facere et irrogacionem pene abnuncia deffe de Vn(de) sancio onis Sanctuarium dicit(ur) res sancta ul locus vbi sancta reponunt(ur) vel vbi res sancte gerunt(ur) Sandalium lij dicit(ur) quidem pannus quo equi nobilium solet cooperiri vt pape et cardinalium Jt(em) Sandalium dr pannus quo operit(ur) funera et corpa mortuorum Sandalia etiam dicunt(ur) sotulares in quibus papa ul epus solet missas cantare quales beatus Bartholomeus deferebat Jta dicit hug(uccio) sr illud m(ar)ci vi calciatos sandalijs dicit Beda vt pedes neq(ue) tecti essent neq(ue) nudi ad tram ... erat qui solee Sane i certe Sanguissuga q(ue) (est) vermis aquatilis scz erugo ... alit(ur) potantibus insidiat(ur) cumq(ue) illabit(ur) faucibus ul vspiam adheserit sanguinem hauserit et nimio cruore inundauit euomit quod hausit Et no(ta) q(uod) quidem affirmat q(uod) sanguissuga pducit pe ... pes q(uod) sugo gis ... p(er) a(n)q(ue) sanguissuga p(ro) composicione venit et dicit q(uod) nullus ... breui Sz allegand in doctrinali opposita tenet dicens ... q(uod) longa tu hic (est) iunge ... demta

Sancto
Sanctuarium
Sandalium
Sane Sanguissuga

Hugo producit sanguissugam
brevabis. Huic ego consentio quia
et communis usus eidem consentit
Sanies Sanies ex dicitur putredo sanguinis
Saphiri Saphirus ta tum media correpta dicitur
Saphiri quoddam genus metri. Saphiru
s dicitur lapis preciosus similis sereno
colori qui percussus radiis solis
ardentem emittit fulgorem. Ita
dicitur in glosa que scribitur in fine
Saphirinus Apocalipsis. Unde Saphirinus a
um ad saphirum pertinens. Sara
Sarabellum bellum li et pluraliter sarabella orum
lingua caldeorum vocantur crura
hominum et tibie. Unde etiam et bracce
quibus hec teguntur sarabella que
tibiales et cruales dicuntur. Unde
Daniel iii°. Sarabella eorum non
Sarcina fuisset immutata. Sarcina ne
media correpta dicitur pondus sive
onus. Item sarcine sunt vasa per
reservanda cibis et aliis necessariis.
Unde hec sarcinula et sarcincula di
minutiva. Et sarcino as are i
Sartio onerare. Sartio tis sivi tum et secundum
quosdam sii tum dicitur suere. Unde
sartores dicuntur sutores. Sartio
componitur cum re et dicitur resartio
tis i. consuere restaurare sive
restituere. Iterum sartio vel resartio
Sartio est activum cum omnibus
suis compositis. Sartophagus
phi ut ait Hugo lapis est
in quo mortuorum corpora con
duntur et dicitur a sarcos quod est caro

et phagin quod est comedere quia corpora
in eo condita consumuntur. Unde
et quodlibet sepulcrum sarthofagus
dicitur. Secundum papiam et ysidorum videtur
quod debet dici sarcofagum. Sarculum
li est frumentum cum manubrio ad
purgandum segetes aptum et dicitur
a sarrio ris ri vel ivi quod est pur
gare circumfodere herbas et nociva
evellere. Sardius est gemma sanguinei
coloris rubee terre speciem habens.
Ita dicitur in glosa que ponitur in
fine apocalipsis. Sardonix sic
dicitur glosa Job xxviii. Quidam lapis
est preciosus terre rubee similis. Et
huius Sardonix lapis est preciosus
de quo dicit glosa que ponitur in
fine apocalipsis. Sardonix tri
color est niger in inicio candidus
in medio rubeus in summo. Hugo
dicit quod habet colorem duarum gemma
rum scilicet sardii et onichis ex quibus
componitur. Sarepta erat urbs
modica inter thyrum et sydonem
et silva iuxta urbem sarepta
dicebatur. Ita scribitur in hystoria
super iii Regum xvii. Et inde
sareptanus na num ad sareptam
pertinens vel de sarepta existens.
Sarmenta dicuntur ramuscli inuti
les de vitibus seu aliis arboribus
abscisi. Sartago ginis dicitur patel
la et proprie frixorium. Sartatecta orum
dicitur reparacio tectorum vel templorum
vel etiam tributum collectum ad ipsa

reparanda vel restauranda Ita dicit
Hug(uccio) Et dicitur a sacio et Sattago
gis media correpta dicitur sat age
festinare conari et componitur
a satis et ago Et nota quod omnia
composita ab ago activa sunt
preter ambigo dego et satago que
sunt neutra Satelles idem est
quod minister crudelitatis et scelerum
milites tyranni malefactoris
socius latronum domesticus sive
fautor Et satelles dicitur quia
adheret alteri ad custodiam Sa
tio onis dicitur quando seminatur actio
vel satoris actio Unde Ecclesiastici xl
Gratiam vel speciem desiderabit oculus
et gratiositatem speciem artificialium
et super hec virides sationes id est
sata viretia quasi dicit pulcriora
sunt opera nature quam artis Sator
oris dicitur seminator Sed in ymno
Ut queat lapsis ponitur pro
creatore Satrapa pe dicitur sa
piens iudex rex dux et prefectus
provincie Et est masculini generis Sa
tum ti genus mensure unum et
dimidium modium capiens iuxta
morem provincie palestine
Saucio as ave dicitur vulnerare
percutere Unde sauciatus ta tum
et per sincopam saucius a um id est
sauciatus Sed saucius semel
sauciatus sepius Sauma e
dicitur onus Hug(uccio) Capitulum de Sc

Scabies omnis Nota scabies
omnis est communis qui nascitur
de cutibus equorum putridus longa
cura habens Scabies et lepra vicinis
passio dicitur ab asperitate cutis et
squamatorum et scabies et lepra
squamatio est Scapha phe dicitur
parva navicula de una arbore
cavata Scalaris huius generis et hoc re
re dicitur ad scalas pertinens Est autem
scala lingua provincialium acies
militum Unde scalares dicuntur so
cietates militares Ita ponitur
in legenda sancti Martini Scal
pellum li vel scalpellus dicitur parvus
cultellus Est enim diminutivum
a scalpro Nam hoc scalprum vel
hic scalprus dicitur ferrum quo aptatur vel
corium et cum quo radit cultellus
sculptorum vel ferrum quoddam quod
alio nomine dicitur celtis Scalpo
pis psi ptum dicitur scalpere proprie
scalpere est cum uno digito vel
duobus caput scalpere Unde hoc
scalprum vel prum vel scalpellus
que omnia supra proximo posita
sunt Scandalum li est dictum vel
factum vel signum cum occasione
aliquis trahitur in consensum
peccati mortalis Et dicitur a scan
dalon grece quod est offendiculum
latine vel offensio vel ruina
vel impactio pedis Unde Scanda
lon equivocat obicere impactio ca

Scabies
Scapha
Scalaris
Scalpellum
Scalpo
Scandalum

Scapla
Scarioth
Scatos
Sceda
Scedula
Scelesty
Scema

In scandaliso as are i offende lede et otasionez ruine dare e he proximu offendendo seu provocando eum i consensu pti mortalis otasione dicti ul fca ul signi portant Scapla le i humera Scarioth vicus e vn hic et h scariothis et hc te et tos pro Si melius sentis parebo tuis documents Scatos tos vi sine supmo et statuo vis rite et statuiso as oma eiusdez significatois st sz ebulire ferv ueie emanare erupe sit fuit aq cu currit int angusta et dum emanat in locis angustis Vn h scatubra bre dicit aq ebulitio ul erupto sive porta Sceda dr prima carta in q scribit notarius oore mgri que etiam adhuc emendat et nec dum in libro rdacta est Inde het scedula diminu vl dr qd adhuc emendat et no dum in libros redactum est /et est non grecu Scelesty sta stu dicit scele deputatis facinorosis flagitiosis /et dr a scelus eris qd est facinus sive flagicium Vb differentiales Regi celesti nugis placuere scelesti /Vt sis celestis non associare scelestis Regnu celeste clausu tibi facto scelesto Scema te dicit ymago sive figura et modus loquendi dicit et ornat dignitas honor ornamentu regale corona generositas Scenosfotoria ars d'qua arte fit menatos Scenophegia xviiij a dicit ars faciendi thabnacla ul vmbracla l funes Scenon grece dr vmbra ul funis latine Scd pt componi cum facio et qd dicit scenofacio i vmbraz ul thabnaclm ul funes face vn h scenofactor dicit huius rei artifex /et inde scenofictorius a um ad scenofactorez l ad scenofaciend ptines Scenophegya apud ebreos dicebatur festu thabnaclorum /et dr a scenos qd est vmbra et fagin qd est comede qr comedebat in vmbraclis saliciu Sceptrum dr virga regia Scindula le est lat asser quo domus cooperit het hugo Sciolus li nea tori ta idem e qr sciens ul doctus Scirpus pi species est iunci sz sythorope /et incipit ab s litra scdm ysidorum et papias et est planus sine nodo Scisatur vnde depones dr querere prescrutari investigare interrogare Scisma te dr discordia divisio a scissura cuiusque Scismatici dicuntur ab alijs divisi ul segregati Solo enim congregationis gaudet discidio quia in eodez cultu et eodem ritu credunt

ut ecclesie ceteri et se eadem opinat(ur)
Scitum ti dr decretum iudicium vel sta
tutum Sc[iti]us a vir dr sacs vel
sapiens Vn sciolus la lu diminutiuum
Scopo as are et scopo ps pe
dr mundare purgare et proprie domum
Scopulus li dr eminens saxum
ardua et prerupta Scoria rie
secundum Isidorum dr purgamentum
sordes et fex metallorum que in
igne excoquit Item secundum Galienum
Scoria est suffocatio fessure ita vt
vrina denegetur vel ventris
officium vel tumor in pectore
repiatur Scorpio onis et scorpius
pij idem sunt et plura significat
Dicitur enim scorpio et scorpius vir
bus aculeatus vel flagellum virgarum
nodosum vel flagellum habens in
summitate glandes plumbeas Est
etiam vnum de duodecim signis et
est genus serpentis et sagitta ve
nenata Vnde versus Scorpius est signum
vermisque sagitta flagellum Item
est proprium nomen loci Vnde dicitur aste
sub scorpionis Scortor oris id est
meretricator Scortum ti dicitur
meretrix vel merces meretricis
Scrabo onis est musca grandis
que sonat volatu et nascitur
de stercore equino nigra in hysto
alias scabro Vide e Screatus
uus Vel secundum aliquos scrabedo inis
dr asperitas sicut qn cao cotti
et rugosa efficitur Scriba be q

gener nomine est dignitatis Vnde hic
scribatus dr eius dignitas vel of
ficium Scriptor autem est qui scripta
scribit Scriba vtitur id est conatur
dr in Tractatu de b Scrupulus li secundum
Hugonem dr animi molestia solli
citudo anxietas dubietas animi
difficultas subtilis questio Item
scrupulus dr lapillus paruus et asper
Item est vicesima quarta pars vncie
Vnde scrupulosus sa sum id est scrupul
plenus Et nota quod scrupulus est
diminutiuum a scrupus pi Scrutor aris
dr inquirere inuestigare subtiliter
inspicere Sculpsalis comunis generis et
hoc le media correpta dr quod sculpitur
siue celatur celte scilicet simulacrum
in forma alicuius sculptum Scur
ra re dr ille qui aliquem sequitur
cibi gratia dr etiam asecla asequendo
Item secundum papiam Scurra et scurro
dr irrisor vaniloquus parasitus su
leccator qui aliquem sequitur cibi
causa Scurilitas tis dr leccacitas
turpitudo turpis locutio ioculatas
que astultis qualitas dr Ad Ephe v
Scurilitas que ad rem pertinet
Scutarius est qui de scutis curam
habet faciendo et vendendo ea
Sed magis proprie scutifer dr qui fert
scutum cum domino suo Scutra
tre est vas eneum equalis ampli
tudinis in ore et in fundo ad tale
faciendum factum Ita dicit magister

Scriptor
Scrupulus
Scrutor
Sculpsalis
Scurra
Scurilitas
Scutarius
Scutra

Scutula in hystoria sup(er) 3o Regum vii Scutula
dicitur monile in modum scuti ex auro
compositum Et habetur in Ezechiele
Scutulata te vel melius hec scutula
tum neutraliter est quedam vestis
preciosa habens in se quasdam orbes
vel circulos sicut patet in quibus dam
pannis sericeis
Scus Scus inde le idem
est quod rotundus De hoc Ezechiel xxxvi

Se

Secta te est positum in ma
lo contra aliquam disciplinam
et dicitur a seco cas Unde secta here
ticorum dicitur quia sectati sunt et divi
si ab unitate fidei Secta etiam
recipitur in bono pro sima philosophorum
et tunc dicitur a sequor eris quia
sequenda i(d est) tenenda est Ita dicit
Seculum Hugo Seculum li est spacium ce
tum annorum Item ponitur quandoque
pro vita et pro quolibet spacio temporis ali
quantulum longo Unde dicit papias
Seculum etiam dicitur etas temporis et omne
spacium intervallum vite cursus et
sequitur seculum et perpetuitatem oste
dit et temporis Unde in secula seculorum
Et nota quod a seco dicitur seculum pro sincopam
et dicitur seculum a sequor eo quod
Secundina unum sequatur aliud Secundina
ne pe a pta dicitur folliculus in quo
involvitur puer in utero et sequitur
nascentem Ysidorus autem et Macro
bius de viribus herbarum vocat
folliculum illum secundam non secun
Secundo dinam Secundo as are dicitur prosperare
prosperum facere in bonum convertere vel
secundo loco sequi et est activum
Secundus da dum nomen ordinale
Item dicitur etiam prosper et bonus Secre
tarius ry dicitur locus secretus vel
sacris secreta alicuius Secus i(d est) iux
ta prepositio Secus verbum i(d est) aliter adverbium
est qualitatis Seditio omnis sic
ait Ysidorus Ethymologiarum v(o) c(apitulo) disse
sio civium cum seorsum alii ab
aliis eunt Unde seditio dicatur quasi
seorsum et dicitur cum alii dicunt quod
seditio est discordia et animorum
dissensio et in seditiosus sa sum
qui seditionem facit et discordiam
gignit Sedulus la lum dicatur
assiduus intentus bonus et dicitur
sedulus quasi sine dolo Seduli
tas etiam dicitur assiduitas bonitas
solicitudo blanda officiositas
Segnis gnis communis generis et hoc
ne Unde dicit Ysidorus Ethymologiarum x
dicitur piger ingenio carens frigidus
sine igne per quod inutilem accipi(mus)
Unde hec segnicies ei et hec
segnicia e i(d est) pigricia Semiusto
Semi quod dicitur divide Seme inis
dicitur quod in agro spargitur ad
gignendum fetum Unde hec sementis
tis i(d est) semen frugum vel tempus
seminandi et hoc seminarium
ry i(d est) semen cuiuslibet rei quod
ordinum vel vas in quo ponitur
semen Item a semen dicitur seminium
i(d est) semen cuiuslibet rei vel ordinum

ul' lucrum de semine ita d(icit) hug(ucio) bas(?)
ponit t(ame)n hos u(er)sus Est auctor semine
tamq(ue) sator Sementis ip(s)e se-
mentinu(m) q(uo)d in terra claudit(ur)
atq(ue) suo t(em)p(or)e spargit(ur) in agro
Semineu(m) auxilis lib(us) rei ditatur(?)
origo Semianimis comunis g(e)n(er)is
et h(ic) et h(ec) Item semianim(us) ma
nu(m) in eodem sensu d(icitu)r semivivus(?)
sive q(uas)i mortuus Semicinctia de
quo dictum xiv b. dicu(n)t(ur) vestes
e uno late dependentes ul' zone
sive vestes nocturne ul' gen(us)
sudarii quo ute(n)t(ur) uideri in capite
mi(n)(us) lata Et componi(tu)r a semi
q(uo)d est dimidiu(m) et cinctus ti quasi
dimidius cinctus neut(ri) g(e)n(er)is et
declinat(ur) h(oc) semicinctium hui(us)
semicinctii Semivoces t(ri)u(m) neut(ri)
g(e)n(er)is penultia correpta d(icitu)r semi
mortuus ul' q(uas)i mortuus ul'
in media parte mortuus uel
necatus Seminiverbius dicit(ur)
seminator u(er)borum ul' seminibius
i(d est) spermologus quia seminat
u(er)bum dei Ita d(icit) gloz(a) Actuum
xvii. Quid sit spermologus
vide in loco suo Semis idest
q(uas)i dimidium Item d(icitu)r pond(us) sex
unciarum Et no(ta) q(uod) de declina-
tio(n)e hui(us) nominis semis diversorum
diversa e(st) opinio quidam tamen
asserunt q(uod) semis q(uando) ponit(ur) p(ro)
medio sit t(er)tie d(eclinationis) et declinat(ur)

semis semissis Pro ponde(re) aut(em) sit
indeclinabile Alii v(er)o omnino tenent
oppositu(m) dicentes q(uod) semis p(ro) dimi-
dio sit indeclinabile et om(n)is g(e)n(er)is p(ro) pond(er)e
aut(em) declinet(ur) semis semissis et ista
communior opinio videt(ur) esse In
doctrinali v(er)o scribit(ur) ita Indeclinabile
semis est pro dimidio pondus
semissis hetero(clitum) Semus ma. mu(m) imp(er)- Semus
fectus vel plenarius Semiustus ta Semiustus
tum d(icitu)r medius crematus a semis q(uo)d
est mediu(m) et ustus q(uo)d est crematus
Sempiternus na. num dicit(ur) p(er)petuus Sempiternus
sup(ra) Senectus et senium in h(oc) d(ifferu)nt Senectus
s(ecundu)m ysidorum quia senectus est gravis Senium
etas a iuventute in senium no(n) du-
ctum(?) decrepita Incipit t(ame)n h(ec) etas
a quinquagesimo anno et septua-
gesimo septimo t(er)minat(ur) etas et
volta(?) Senium vero est fessa sive de-
crepita etas vitaq(ue) voltaq(ue)(?) anhe-
lans Hec etas nullo certo t(em)p(or)e
annorum dividit(ur) s(ed) nat(ur)e fine con-
cludit(ur) Senecta e(st) ipsa sors sive Senecta
conditio senectuti accidens Sensim
i(d est) paulatim et p(er) sensu(m) ad u(er)bum q(uasi) c(on)lit(er)
Sentina ne d(icitu)r p(ro)p(ri)e fundus navis Sentina
ul' locus in navi ad quem undique
aq(ua) confluit quia ibi gravis fetor
sentiat(ur) Sentis tis tes in pl(ura)l(i) i(d est) spine Sentis
Sepono nis d(icitu)r separo ul' seor- Sepono
sum pono activu(m) e(st) Septennis Septennis
et h(ec) ne d(icitu)r septem annos h(abe)ns
Septuagies septies Mt. xviii Septuagies
In hui(us) explanatio(n)e l(ite)re maiore

in doctores dissonantiam inveniam Aug.
vero in omelia sup. evangelium Mathei
Simile est regnum celorum homini regi
qui voluit rationem ponere cum servis
suis, dicit quod septuagies septies idem
importat ac si diceretur septuaginta
vicibus, sed quod aliqui concordare
videntur. Alii vero dicunt quod septua
gies septies sonat quadringentis
et nonaginta vicibus tene quod pla
cet. Septum ti a sepio pro dicitur

Septum

ambitus cuiuslibet loci circumclusi unde
in septum templi id est infra ambitum
vel clausuram. Septus ta tum
dicitur circumdatus. Sequester dicitur re

Sequester

conciliator qui discordes reco
nciliat vel pacificat vel qui certantibus
medius intervenit apud quem
pignora reponi solent et dicitur
a sequor eris eo quod eius utraque
pars fidem sequatur. Unde hec sequestra
tre id est reconciliatrix. Sequestro
as are dicitur separare et per compositionem
activum est. Serra re est quoddam

Serra

instrumentum dentatum mordacitate
resecans arbores vel ramos. Inde
serrare id est serra secare et serratus ta
tum. Serapis per penultimam producta

Serapis

nomen proprium dicitur nomen ydoli. Seri
cum ti neutri generis dictum est quia

Sericum

illud seres ipsi primo miserunt.
Vermiculi enim ibi nasci perhibentur
a quibus hec circa arbores vel ramos
fila ducuntur. Vermes autem ipsi greci
bombices nominaverunt. Item a seri
co dicitur sericus ca cum id est de serico

oloseres et componitur ab olon quod est
totum et dicitur olosericus ca cum id est totum
de serico compositus. Series ei dicitur ordo vel
tenor et dicitur a sero ris vel a serio as
are id est ordinare vel in ordine ponere.
Sero idem est quod tarde et ponitur pro
hora que est in occasu diei. Et
nota quod sero est nomen indeclinabile vel potius
adverbium licet quandoque ponatur nominaliter
sicut et mane ut cum dicitur obscurus
sero pulcrum mane. Sero is evi
satum idem est quod seminare. Sero ris
vi sertum idem est quod plantare et
est activum in utraque significatione.
Unde ~~arboris est serere quod pertinet~~
~~ad sata serui~~ Serotinus dicitur tardus
vel tarde veniens vel vespertinus.
Serotina admissiva id est autumnal
ta receptio. Serpo pis psi pere idem est
quod latenter ire vel corpe vel ventre
repere. Unde hic et hec serpens. Seru
m dicitur liquor qui defluit de
recenti ~~[illegible]~~ caseo dum primitur.
Serus ra rum id est tardus. Unde sero
tinus nisi adverbium vel seritas id est
tarditas. Setim non est montis
et regionis et arboris. Hec arbor
similis est spine albe in foliis
et est lignum levissimum et imputribile
et incremabile quia quanto diutius
arserit tanto candidius invenitur.
Ita dicitur in hystoria super Exod. Se
verus ra rum dicitur rigidus austerus
qui sine pietate iustitiam tenet.
Contra illud proverbiorum vii. Noli esse
iustus multum. Ubi dicit glosa

Saeuum ius summa iusticia Seueri
tas et dicitur austeritas rigor et in
tegritas iudicii vel vehementia vel
actionis Seuus a seua id est crudelis
Sextarius duarum librarum est qui bis
assumptus bilibris nominatur Est autem
sextarius liquide speciei mensura
Sibilla id est diuinus Sibille olim
nominabantur omnes femine que
diuinam voluntatem hominibus interpre
tare solebant Sicut enim omnis
vir propheta propheta dicebatur ita
omnis mulier propheta sibilla vo
cabatur Ergo nomen officio non
proprietate vocabuli est Decem
autem sibille a doctissimis auctori
bus fuisse traduntur quarum omnia
carmina offeruntur in quibus de deo
et christo et gentibus multa scripsisse
manifestissime comprobantur Si
bilare proprie dicitur serpentum et ex
hominis sibilat unde hic sibilus
in singulari hec sibilla in plurali et
eciam est in genere Et sicut dicit
papias Sibilus est sonus tenuis
fit autem ex aere pulsu vel vibra
ti aeris ictu Sicarius dicitur qui confert
sicam Est autem sica genus armorum
a secando dictum est enim breuis gla
dius vel ut dicitur telum in baculo
absconditum unde latrones italie
qui tali gladio utuntur sicarios appel
lamus Sicera re media correpta dicitur
potus omnis qui inebriare solet
vino tamen excepto Sicarne id est

Sicle
sit re adiuncte interrogandi Siclus
li genus est ponderis apud ebreos
pondus vncie unius apud grecos
et latinos quarta pars vncie est et
stater medietas dragmas ap
pendens duas unde cum in diuinis
libris legitur siclus vncia est cum
vero in libris gentilium quarta pars
vncie Sicomachia dicitur pugna
Sicomachia
anime unde dicit prudencius de
sicomachia id est de pugna anime cum
viciis Sicomorus dicitur ficus fatua
Sicomorus
in foliis moro similis in aliis
ficui Ita dicitur in hystoria Sicubi
media correpta id est si alicubi aduerbium
loci est Siculus la lum media correpta
Siculus
dicitur aliquis de sicilia Sido dis
Sido
de idem est quod sedere et est neutrum et
caret preterito et supino unde in
sido dis media producta et est idem quod
incidere vel cadere unde hom
~~sedeo sidere facit unus~~ Silex cis
Silex
Sicut dicit papias dicitur lapis duris
simus qui in ictu ignem emittit et
secundum diuersos auctores in masculino
et in feminino genere inuenitur Siliqua
Siliqua
est media correpta Sicut ait hugo genus
est leguminis quod porci in affrica
comedunt Item siliqua dicitur folliculus
cuiuslibet leguminis et purgamentum
eius Item siliqua dicitur arbor quedam
vel fructus arboris secundum aliquos
Siloa est fons ad radicem montis
Siloa
syon qui non iugibus aquis sed certis
horis ebulit cum silencio et cum ce(te)ro
fluit decursu tamen aque ut compent

quasi stagnu no longe construttu
erat qd modo natatoiaz pisinaz
Silogismus vocat sciptura Silogismus e eloquo
sa locutio 7 captiosa loquutoms co
Simbolum clusio Simbolu Sicut dt gloz sup
illud proverbiorum xxiii b vacantes
potib9 7 dantes simbola consumu
tur e collatio smonu ut i conci
lio ul collatio pecuniaz ut i pm
loco Et dr a sim qd e con 7 bolo
qd est morsello quia quilibet
ponit ibi morsellum i particlaz
Vn Credo in deu dr simbolu
aplorz quia in faciendo illud q
Simula libet ponit ibi bonu suu Simula
le zm phisicos e grossa farina
zm vo theologos delicatissima
Simulago Similago into idez est simula Sim
Simma ma me pdux an i camera Et in
venit in vita bti Silvestri ubi
quidaz ydyote legit suma Inde
dicit hic et hec simista te p
duxi m et e secretarius q consiu
e misterij vl dr camerarius et
est comuus q Vn invenitur
dauid simmista domi Et dicit
asimma me qd e camera Sim
Simphonia phonia e pe a p ta dr volgo
lignu cavom ex vtraqz parte pelle
extenta qz virgul hinc inde musici
feriut fitqz in ea ex concordia
gravis 7 acuti suavissimus cant9
Ita dt Ysidorus Ethiorz iii° 7
sup illud luce xv audivit simphoniaz
et coru dicit glo simphonia est collatio
quorumcuqz sonorum cui ctria est diso:
.ma i voces discrepantes vl dissone

Simulacrum cri e ydolum secud
sensible aliquid effiguratu Sim
ma mu i cavom ppe sim9 e qui Simia
nasum ht curvum Vn h simea
ee Sinagoga grece latine coggratio Sinagoga
dr et est ppe iudeorum et dr a sin
qd est con et goge congregatio
ul 7 quasi nllm e collectivu Ideo
sepe supponit mo pli Sinapis Sinapis
pe me a p ta 7 fem g e atapit
pherba Et h sinapi inde le sit
dicit Hug Invenit psenne et
pconfectione que fit exeo Sin Sincerus
cerus ra ru 7 h et hec sincer
7 h re in eodez sensu i sn cera
sine mollitie sine flexibilitate
scilicet purus costas sim9 mud9
sine vicijs Ita dt Hug 7 com
ponit a sina 7 cera 7 secud hc
tam sincerus quia sincer pducat
mediaz Itez ex sincer cōponit
a sin 7 caries qi sine carie scilicz
sine corruptione Ita exponit
gloz ad philipen Estis sinceres
i sine opib9 corruptionis 7 zm
hoc corripit me9 Vo9 Sincerus
~~a carie p sincerus sine cera~~ Hic
ergo patet q sincerus pt corri
pi 7 pducat in me p zm duisas
compositiones Sinaput i anterior Sinaput
pars capitis Sincronon i cotpa Sincronon
neum 7 dr a sin qd e con et
cronos tpus qi eiusdez tpis Sin Sinderesis
deresis e pars racionis scz vis aie
motiue q semp nata e figi in
supiorib9 naturalit moues ad
bonu et ab horrens malum

Sindon onis mea corr(ep)ta i(d est) obli-
quis gen(us) est vestimenti sicut
est camisia et q(ua)nq(ue) sim(iliter) ponit(ur)
pro lineo panno fem(inini) ge(neris) Sin
gillatim i(d est) singulariter p(er) singulas
vices separatim p(er) singulos, p(ro) quo
quidem dicit(ur) sigillatim i(d est) expresse
q(uo)d venit a sigillo ab q(uo)d est sigil
lum facere vel sigillo designare
firmare claudere singillatim q(uasi) sin
gulatim dr a sigillo la singulum
qd est vnus a vm Sz in pl(ural)i
accipit(ur) distributive vt singuli
comedunt i(d est) separatim quilibz p(er) se
Singulare tamen dr monoma
chia qn tm vnus pugnat g(ene)t vnu(m)
Sicut dauid pugnauit cot goliaz
Et dr monomachia a monos
qd est vnu(m) et machia qd est
bellum Singultus tus tui s(e)c(un)d(u)m
papiaz dicit(ur) suspiriu(m) visceru(m)
pulsus ploratus gemit(us) tristicia
planctus s(e)c(un)d(u)m hug(wicionem) Singultus e(st)
tractus anhelitus ad difficultate(m)
Et dr a singultio tis tire qd e(st)
trahere sp(iritu)m et anhelitu(m) cu(m) diffic(ul)
tate et debet facere supinu(m) sin
gultitum tu, facit aut(em) singultu(m)
Jn singulto as are frequentati
uum et singultim adv(erbi)um Sino
sinis sine dr dimittere p(er)mittere
iter finire Jt(em) dr finiri cumulari
cessare Sinodus di fem(inini) ge(neris) et
media corr(ep)ta dicit(ur) conventus
et congregatio ep(iscop)or(um) et clericor(um)

Sinonima dicit(ur) eo q(uod) sit i(n) plurib(us)
nominib(us) vna significatio qd est
illud scio teneo calleo gnarus sum
siue cognoui didici compi accepi
noui que omnia s(un)t idem Sinopis — Sinopis
id(est) media corr(ep)ta in recto et pe
nultima p(ro)ducta in obliq(ui)s e(st)
quidam color rube(us) Sintagma — Sintagma
tis dr ordinatio dogma uel doct(ri)na
compositio Sinus ni ma(sculini) ge(neris) — Sinus
a sino sinis plura significat, dicit(ur)
enim collectio vestis dicit(ur) etiam
sinus palpebra Jt(em) dr natalis
portus sive sinum fluctibus littus
Jt(em) maiores maris recessus
dicit(ur) sinus Jt(em) sinus altaris di
cebat(ur) in q(u)o consumebant(ur) a
igne q(ue) ponebant(ur) sup(er) altare
Et in ista significatione accipi(tur)
Ezechiel xliii Jt(em) sinus dicit(ur)
hic sinus ni scilicet vas in q(u)o
mulget(ur) vel q(uo)d ~~implet(ur) mam(m)a~~
~~sinus lactis vel coagula sinus~~ dicit(ur)
et(iam) magr in hystoria Sinus abrahe — Sinus abrahe
locus in superiori margine inferni
aliquantum habens lucem sine omni
pena naturali i(n) quo erant aie
p(re)destinator(um) vsq(ue) ad descensum
(christ)i ~~vsq(ue)~~ ad inferos, qui locus
p(ro)pter sui tranquillitatem sinus ab
rahe dictus e(st) vt sinus maris dicim(us)
et dr abrahe quia ipse fuit p(ri)ma
via credendi Jpe enim primo
p(re)dicavit vnum deum cunctis esse
huc locum tn Job vocavit tene
bras p(ro)tectio operta di Jn

In tenebris straui lectulum meum
Syon — Syon mons est in iherusalem et sepe ponitur pro ipsa ciuitate et syon interpretatur specula vel speculatio quia in sublimi constructa et de longe venientia contemplabatur Etiam sepe ecclesiam significat secundum Hug'
Sinergus — Sinergus dicitur cooperator vnde energumen dicitur qui cooperator Hug'
Siquidem — Siquidem i aliquin Siquidem i certe media correpta
Siqs — Siqs i aliqs vna dictio e composita Sicut dicit Priscianus in tractatu de figura nominis et habet grauem accentum sic neqs
Sicunqn — Sicunquin i alioquin vel sunt due partes et duo accentus et est idem ac si diceret Si aliquo modo non esset quod dico
Sicomodo — Sicomodo i aliquomodo due partes sunt et duo accentus
Sirasyrim — Sirasyrim ebraice cantica canticorum latine
Sirena — Syrena ne et syren enim monstrum e marinum quod dulcedine sui cantus nautas attrahit ad loca periculosa et submergi facit Vnde dicitur asyren quod e tractus Ita dicit Hug' In glosa autem ysaie xiii dicitur sic Sirene sunt animalia vel species cristati et elati vt alij dicunt pisces marini in specie mulieris
Syrophonissa — Sirophonissa dicitur mulier gentilis chananea Cananei enim quondam iudeam incoluerant sed postquam dispersi sunt et ex hac dispersione erat hec mulier et dicebatur sirophonissa quasi ex syris et fenicis orta
Sirtis — Sirtis tis feminini generis dicitur locus periculosus in mari et dicitur asyren grece quod est contractio latine eo quod ad se trahit omnia
Sistarcia ce vel secundum aliquos sistarcia e idem est quod saccus vel pera
Sisto tis stetit statum et supino sed accipit mutuo aduerbium secundum diuersas eius significationes Est enim absolutum et transitiuum quando est absolutum tunc est idem quod sto vel maneo Et secundum hoc accipit preteritum et supinum a sto et facit sisto steti statum Quandoque vero est transitiuum et est idem quod statuo vt iste sistit mensam i statuit Accipit etiam passiuum vel retineo vel stabilio vt siste equum Item siste dicitur representare vt ibi sistent eum deo Et secundum hoc transitiuum est et accipit preteritum et supinum a statuo et facit sisto statui statum vel sisto facit statui si transeat atque statutum Sed si neutrum steti nullumque supinum sed primum sed accipit mutuum vt dictum est et componitur adsisto tis i longe fieri Assisto proprie esse
Sistrum tri est genus tube vel aliud instrumentum quod percussum reddit sonum sicut tympanum et timbalum
Situla le secundum Hug' est restis cum qua aqua trahitur vel potius ipsum vas et dicitur sic eo quod sit apta sicientibus ad bibendum Item situla dicitur serpens que quem momorderit siti perimit

Ita dicit Ysidorus Ethimologiarum xii Et
dicit magister in hystoria quod situle adeo
parve sunt ut cum calcantur vix
videantur quare venenum an
tingwit quam senciatur nec tunc
sentit morituram Situs ta cu i porcu
asino ius dicitur Item h' situs tus tui
dicitur ordinatio ul posito l' humor
ul modus ul natura ul vetustas
vel longitudo temporis ul neglicencia

So

Smaragdus Ita dicit Hugo
Si gema est que omnium ge
marum viriditatem optinet pincti
na et herbas virentes frondesque
quod superat Solo enim intuitu im
plet oculos nec saciat Item smarag
di dicitur smaragdinus na nud non
possessivum et producit pe az zm
reglaz prisciani licet aliqui quod
ipso capite oppositum dicat Item
invenitur smaragdo omnis idem
quod smaragdus di Inde smarag
dinus a um Unde in Apocalipsi iiii in quibus
hunt multe biblie Et erat in
circuitu eius similis visionis sma
ragdinis alii hunt smaragdine
et tunc est non possessivum Smig
ma et quod quidam dicunt smigma
et sed corrupte Est quoddam un
gentum ul confectio ungenti sa
poris ul aliarum rerum boni odoris
Ita dicit Hugo Unde Daniel xiii
afferte michi oleum et smigma
ta Vide supra in verbo migma

Smirna resina thalami ul mirre — mirre

Soboles lis femininum generis dicitur
Sples sive progenies filius ul
filia Socer eri dicitur pater uxoris — Socer
ul mariti Socrus rus dicitur
mater uxoris ul mariti Unde
~~Cum habeas natam socer es et dico~~
~~vocaberis Est socer uxoris~~
genitor ~~socrus~~ est Mir gen
est ipse cui filia nupsit So — Sodalis
dalis comunis generis dicitur socius i
mensa Solarium zm papiam — Solarium
dicitur eo quod soli pateat qualis
fuit locus in quo David Ber
sabee lavantem aspexit et ada
mavit Solers tis omnis generis — Solers
dicitur sapiens cautus et scit Hugo
scibit debet pronunciari l' et corripitur
Solercia e dicitur solitudo vi — Solercia
gilancia astucia industria in
stancia et dicitur a solers Soli — Soliato
cito as dicitur persuadere quod loco
suo movere quasi et multi
citate et commovere Soliloquium — Soliloquium
i solitarium eloquium sicut cum nos
ipsi nos ad interrogata respondemus
Solitarius a um i singularis — Solitarius
et dicitur a solus la lum Unde he
remite solitarii dicuntur quia soli
in heremitoriis commorantur Item
solitarius a um i consuetus a
soleo es Solor aris dicitur prebere — Solor
solacium ul alloqui unde de
lictum Unde hoc solacium i solamen

Solor componitur cum con et dicitur consolor aris et cum de et fit desolor i. devastare derelinquere et solum facere Solor et eius composita producunt hanc sillabam so et sunt deponencia licet antiqui fatentur solo as activum Unde et producta verba sepe adhuc inveniuntur composita in passiva significacione Hec omnia hugo
Solotenus Solotenus penultima correpta i. iuxta terram Solum li. 2m hugo dicitur
Solum quicquid aliquid sustinet Unde terra que cuncta sustinet et firma est ad sustinendum solum dicitur Item solum dicitur inferior pars pedis quia eo vestigia pedum terre imprimimus et quia corporis molem portat Et in ista significacione accipitur in communi sermone de sanctis inter pascha et penthecosten ubi divina voce dicitur at ubi deus noster noto sta solo et aserta populorum Somnus
Somnus in dicitur proprie quies in dormiendo Et diffinitur sic Somnus est quies animalium virtutum cum intensione naturalium Animales virtutes dicuntur quinque sensus et intellectus sed naturales virtutes dicuntur appetitiva retentiva digestiva expulsiva sed in somno quiescunt animales virtutes dum

enim dormit homo melior est digestio et melius nutritur alimentis Tunc enim homo nec videt nec audit nec discernit nec intelligit Sed naturales virtutes tunc incedunt scilicet digestiva etc. Et nota quod a somno dicitur hoc somnium scilicet quod videtur in somno Hec omnia hugo Sompnes ... magister gl. dicitur sopitaius qui pede soniat terram percuciendo Sos ... omnis gl. dicitur nocens culpabilis Inde sontica i. nocentia Sophista ... magister gl. dicitur i. loquendo deceptor verborum intricator apparens sapiens sed non existens Sophisma tis sicut gl. dicitur sermo involutus ubi in falsis secretis congregationibus veritas manet Sophia i. sapientia Sopio pis pivi vel pii pire pitum dicitur facere dormire sedare extinguere terminare compescere facere quiescere et est activum Inde sopitus ta tum Sorbeo bes bui itum vel sorbo bis psi ptum quamvis non habetur in usu est devorare aliquid molle deglutire Inde sorbiuncula le dicitur liquidus cibus qui de facili deglutitur Sicut solet fieri de farina Soreth interpretatur electa et genus vitis optime que vobis fructus facit Soreth est eciam nomen loci Hec hugo Sors

dicitur a serto et rodo quia semper
rodit ad modum serre et pendit
Unde hic soricula et soricellus diminutiva
et hoc soricetum i. locus in quo
sorices habundant hec hugo vel
ipse mus qui solet fieri in campo
vel alius magnus mus quicumque
Sors quandoque dicitur coniectura ut (Sors)
ista mulier sitit multum de sor
te / quandoque dicitur possessio Unde legitur
Iherusalem fuit in sorte beniamin /
quandoque dicitur successio conaturali
conditione vel divina dispositione
Ut ibi Ut cum dies accesserit
noctique sors reduxerit / quandoque
capitale Unde dicitur quicquid accipitur
ultra sortem usura est / quandoque dicitur
casus Unde Ovidius metamor
phoseos Primus amor phebi da
phne quam non sors ignara dedit
Item sors dicitur fortuna vel eventus
rei Unde lucanus emisse sortes quan
doque importat electionem Unde quod
apostoli fecerunt sortem super mathiam
Versus Sors fatum sors augurium
sors est capitale Sortis ministe
rium successio temporis sors est hugo
dicit quod sors dicitur eventus vel fortuna
vel responsum vel oraculum / quia
in quibusdam locis dabantur per sor
tes responsa Sortior tiris dicitur (Sortior)
per sortes divinari sub ministrare di
vinare adipisci et dicitur a sors tis Sor
citor i. per sortes opor Sospes tis (Sospes)

communis generis significat plura quam sunt
plures usum Incolumis sospes
sanus salvusque superstes Unde hec
sospitas tis ... Capitulum ...
Spatior aris dicitur ire deambula
re huc et illuc ire causa
recreandi Spado onis dicitur (Spado)
eunuchus castratus dicitur et dicitur a spa
ta i. gladio Spadones etiam secundum
Isidorum dicuntur sunt aliqui frigore ca
rentes Spasmus mi grece latine (Spasmus)
dicitur subita contractio nervorum Spa
ta i. gladius Inde dicitur spatarius (Spata)
qui spatas vendit vel famulus
qui spatam portat Spatula le (Spatula)
dicitur ramus vel folium palme vel
fructus palme antiqua accipitur
secundum hugonem Item dicitur armus et ipse
in pectore os ... vel ramus
spatule accipitur in levitico Specto (Specto)
as are dicitur prestolari vel respicere
Specula le dicitur locus altus aptus (Specula)
ad circumspiciendum / sicut habent
custodes murorum et vinearum
in speculis Inde speculor aris
videre inspicere investigare ex
plorare de alto aspicere Unde dicitur
domus in eternam quae alio nomine
dicitur spectaculum Speculator dicitur (Speculator)
aliquis in alto loco aptus ad circum
spiciendum resides vel ad spectandum
sicut custodes murorum et vinea
rum Specus cus cui feminini generis (Specus)
quarte declinationis dicitur locus concavus ru
pes caverna vel fossa subterranea

Spera re dr forma rotunda. Vn
et rotunditas mundi dicitur spera mundi
quia eius species in rotunditate for-
mata e et quicquid rotundum et volubile
e dicitur spera a volubilitate et
rotunditate et quibus pueri ludunt
pile. Vn sperula diminutivum et spe-
rus ca cum i rotundus solidus
Spermologus admodum spere. Spermologus ga
grece dr seminator verborum a sperma
qd est semen et logos qd est
verbum vel sermo quia semen e
Spes verbum dei. Spes per inveniet
in pli 2x Matha 0xx vn g nolite
frustra tolli vanis spebus ubi
debet spebus pferri non speciebus
Spicatus Spicatus ca cum dr spicis plenus
vel spicis ornatus vel ex spicis
compositus. Vn vngentum spica-
tum dicitur in evangelio quia de spicis
Spiculum aromaticis factum fuit. Spiculum
li dr sagitta et brevis lancea
que acuitur ad instar spice. Inde
spiculor aris dr iactari vel spi-
culo occidere. Vn h spiculator oris
carnifex qui portat spiculam ad
occidendum. Et in ymno quodam
Spinter feriali ponitur pro radio. Spinter neutr
gr indecl vel spinter tris dicitur
fibla vel armilla et proprie ornatus
Spira pectoris. Spira re dr tortuosa
convolucio in serpentibus vnde conpert
pira ira piro spira serpens
Spiras pila thabula. Spiras minor
Spiro i spirator. Spiro as dr vivere

spiritum ducere vel suspirare vel olere
vel flare sive redolere. Spiritualis Spiritualis
lis tonus gr et hic le et per sin-
copam hic et hec spiritalis et hec
le licet idem significare videantur
differunt tamen ut in hugone quia spi-
ritualia ad spiritum pertinent generaliter
sive bonum sive malum. Sed spiritalia
bona sunt quae spectant ad salutem et
adoptionem eternam. Spiritus dr flatus Spiritus
vel angelus vel anima et dicitur
a spiro spirans unde videtur velle
quod a spiritu dr spiro. Ab multis
autem dr spiritus. Item dr anima
Mt xxvii f. Ihesus autem iterum
clamans voce magna emisit
spiritum. Item dicitur caro ad Gal v
Caro concupiscit adversus spiritum
Item dr spiritualis intelligencia
Vn littera occidit spiritus autem vivi-
ficat. Item autem dr respiracio
vnde ypocras Si spiritus
frequens fit sed dolorem. Et Ezechiel
in f Emisit spiritum omnia vnde
et idem est spiritus omnibus. Item
dr ventus vn Gen viii adduxit
spiritum super terram. Item dr ira vel
indignacio vn Gen vi Non
permanebit spiritus meus in homine
Item dr spiritus superbia vnde
Eccl x b Si spiritus potestatem habentis
ascenderit super te locum tuum ne
dimiseris. Item dr spiritus sanctus
Mt iiii Ductus est Ihesus in desertum
a spiritu. Et nota quod Michee 2o sup

illum totum vitam non esse[n]
vir huius spiritus dicit glossa vbique
in veteri et in novo testamento
spiritus sine additamento ponitur
in bona parte accipitur / quandoque
spiritus accipitur pro homine Iob xvi
Spiritus meus attenuabitur / quandoque
ponitur pro voluntate Gen primo
Spiritus domini ferebatur super aquas
licet ista sit exponitur Spiritus
domini .i. voluntas dei ferebatur super
aquas .i. super primam materiam formis
congruentibus distinguendam
sicut fertur voluntas artificis
super rem aliquam ex conceptione
animi producendam Nota autem
quod materia prima dicitur nomine
terre quia prebet stabilem super ipsam
nomine aquarum / quia habet formas
ad quandam fluibilem inclina
tionem nomine abyssi habet
quia sine formis habet quandam
tenebrosam imperfectionem Vnde
Spiritus est anima vel sensus spiritualis
Stizo spirantis simul indignatio
bilis .i. fellis Estque tumor mentis
hoc vtrumque spiritus alium Anglus
et flatus aeresque aera ventus
Spiritus strides dicitur ventus so
nas Spleneticus ca cum dicitur
ad splenem pertinens vel qui patitur
in splene Sponda de dicitur exterior
pars lecti Sponetum dicitur pluto dicitur
ecus sterpo podium Spondea loze sciadane

Sponte adverbium qualitatis .i. vltro
voluntarie Et quandoque ponitur nominativus
vt sponte mea hoc feci / melius
tamen est vt dicamus quod sit nomen
ablatiui casus et non adverbium / licet
ponatur quandoque adverbialiter Si
enim adverbium esset tunc non adiun
geret sibi adiectiuum in neutro genere
in generali quidem est quod quandoque aliquando
dicto non nominalis qui ponitur
nominaliter ponitur in neutro
genere tantum et suscipit adiectiuum
in neutro genere vt legere tuum li
gere tuum genere hec Hugucio Dicto quod
quod fuerit tibi materialis Est sub
stantiuum indeclinabile neutrum Sportula
et sportella diminutiua sunt a nomine
sporta Vnde autem dicitur primum de
nono Et sportulam non habens
exponendus est .i. argentum in sporta
Spurcicia cie .i. immundicia vel
feditas Et dicitur a spurcus ca cum
quod est turpis fetidus immundus
Spurius a um qui de matre no
bili et patre ignobili nascitur
cui contrarius nothus Item spurius
dicitur de patre incerto et matre vidua
generatus Item dicitur ignobilis de
genere Vnde Sapientie iiii Spuria
vitulamina non dabunt radices altas
i degenerantia et non naturalia Et
hoc est litera Rabani et antiquorum librorum
Augustinus autem in libro de doctrina christiana
dicit melius dicitur adulterine pla
tationes etc . . . . .

Sponte
Sportula
Spurcicia
Spurius
Spuria vitulamina

Sq

Squaleo les dr sordere ee vel fieri squalid vel fieri aspere vel splendere Vn squalor oris ppetas Inde ecc dr squalid(us) da dum et squales te omis gnis i eodem sensu sz sordid(us) asp manib(us)

Squama — Squama e lorica ferrea ex lamis ferreis aut ereis concatenata in mod squame pisc(is) Cam

St

Stacten Sicut dt hug(o) Est gen(us) pciose resine i gummi uel lacrime In hystoria sr Gen xxxvii dr q stacten idem est q mirra Et declina(tur) hc stacten hui(us) tes Invenit(ur) etc inde le

Stadiu — Stadiu dr e pars octaua miliarii constans ex centu xx v passib(us) et qnqz pedes passum faciunt Vn(de) versus Qnqz pedes passum faciunt passo(s) qz centu Viginti qnqz stadiu sibi reddas Octo fac(iunt) stadia dupplatum dat tibi leucaz Et sic mille passus faciunt octo stadia i vnu miliariu qd constat ex mille passib(us)

Stagnu — Stagnu in dicit(ur) aq

Stamu — stas nec descendens Cz stamnu in genere e metalli Pmu debet scribi p g zm p du e n Vn(de) versus Stas aq dat stagnu species metallica stanu S retinet pmu vo(cali)t n geminac s(ecundu)m

Stamen — Stamen inis dicit(ur) filum illud qd stat extensum

Stat — Stat eris me(dia) corr(epta) i obliqs et ma(sculini) g(eneris) quoddam pod(us) est sz medietas uncie appedes aucos tres Vn(de) et stat(er) dr qz tot(us) solid(us) stat Statera re me(dia) p(roducta) dr libra siue trutina sz instrumentu ponderandi Vn(de) versus libra statera stat(er) librat(ur) in illa Statio omis sicut ait Ysidorus Ethimoro xiiii est locus vbi naues ad tpus stant Ite dicit(ur) vita quia hic ad tpus stamus Ite statio dr vbi stat exercitus congregat(us) Vn(de) versus Est statio vita statio portus stadiuqz qp q significet sto caput eius erit Statua dr ymago vel simulacrum et dr a sto as uel a statu quia statum alicui representat Vn statuncula le diminutiuu i parua ymago paruum simulacrum Statuarius a um dr ad statuaz ptines Ite dr qui facit statuas fusor ymaginu Ite hc statuariu dr candela cu qua cingit(ur) statua vel circumdat(ur) ecclia ul altare Ita dt hug(o) Statuo is dr cesere edificare fabricare ordinare constituere ponere Statura re dr status homis sz magnitudo eius Staurachiu genus e pallii depicti ex colore q e gutta Ita ponit(ur) in legenda de exaltacione Sancte Crucis Stauru vi dicit(ur) lignu in quo pdita suspendut(ur) ita ut apdentibus inueniret(ur) et eis restituent(ur) Vn instauratr dr qi in staurio ponere Vel instauro staurum lignu dic ee votatu restituenda sunt dnis q pdita pois

Quo crux signatur quo perdita
Stauro — gens reparatur Stauro componitur
cum in et instauro as et cum re
ut restauro Et hec duo verba com
Stellio — posita sunt in locis suis Stellio
omnis generis e lacte congruum habens
varijs coloris in modum stellarum
Stema — Stema tis dicitur nobilitas ul' or
do nobilium ymaginum ul' horum
ul' dignitas ul' corona Ita dicit
Sterno — huguccio Sterno nis dicitur pacificare
componere insellare ul' obruere
Versus Sternit equum ore manus lectum
azello et hostem Redde singula
Sternutatio — singulis Sternutatio est cum inflatio
incipit apertore que cum concordie pos
nis invenit cerebrum tangit
et per nares premens concies totum
corpus concutit Ita dicit gloz sr
lib xl primo b Versus [illegible] singulto
hyo stinito seo serto Sterlinum
nummus dicitur locus stride plenus Sterto
tis tui dicitur dormiendo naribus
Stibium — resonare Stibium bij contra Regulam [illegible]
f. dicitur ungetum ul' color quo
meretrices et dissolute mulieres
Stigma — faciem depingunt Stigma grece dicitur
signum cicatrix caracter in vultu
que fit calido ferro Ita dicit huguccio
Stilla — Stilla le dicitur gutta differunt
stilla et gutta secundum ysidorum
Ethimologiarum xiij gutta est que stat
que pendet de tectis ul' arboribus

Dum autem descendit stilla dicitur
et hinc stillicidium quia stilla cadens
Stillo as are dicitur et deguttare — Stillo
ul' stillatim mittere ul' infundere
Stilus est columna lignea uel — Stilus
cursus in ipsa ul' in metro Versus
Clausula materia scribentis offi
cium que [illegible] instrumentum sit stilus
ingenium que Stimulus dicitur aculeus — Stimulus
compunctio molestatio Stipendium — Stipendium
dicitur lucrum primum fructus laboris
et proprie id quod militibus solet dari
pro precio Stipes tis masculini generis — Stipes
dicitur truncus ul' truncus ligni qui susti
net et dicitur stipes quasi sustinens stans
ul' sustinens pes ul' est id quod
remanet in terra de arbore ab
scisa Versus Est stipes baculus
stirps progenies plebs Stips pis — Stips
est obulus stips generis arca palus
Stipo as are dicitur condensare — Stipo
convellare [illegible] replere fulcire
cogare protegere componere Ita
dicit huguccio Stipula le secundum huguccionem — Stipula
et ysidorum Ethimologiarum xvij est
folium sive vagina que culmum
l. calamum ambigit atque fulcit
ne pondere gravetur frugis Stipula
cio omnis dicitur interrogatio petici
va adiuncta responsione et dicitur
a stipulor aris quod est interrogare
et querere petitive cum responsione
facta promissive ut si interrogas

dicat dabis in equum et interrogat
respondeat dabo hoc est stipulari
Et dr astipulor la lum qd e firmi
Ita dt hugo/ et zm hc stipulacio
pt ee confirmacio Sturax arbor
Sturax arabie similis malocedonia
Stirps Stirps p femi ge dr truncus ra
dix Itm dr pgenies psapia
origo Stirpe vna pdita pisces
et aues dicut' quia pdita i na
Stomachor tiua vna stirpe i aq Stomachor
aris vin depones dr naso indig
ri Vn stomachas tes ppm i
Storax irasceres indignas Storax e
arbor e arabie aut resina eode
Strages nio applat' Strages ge femi
Stranglin Itm dr pstracio d'iectio Stranglin
li dr ppe scratorum qd lecto vl
sedili substint' Ita dr i hysto
sup e ti regu vm° Itm dicit
vestis distolor quia manu ar
tificis diusa uarietate distincta e
Stramentum et est adiectiuum Stramentum ti dr
insellatura sz illud quo equs vl
mulus a' camelus stint' i insella'
et simr illud quo lectus sternit'
i ppatur dr stramentum siue sint
vestes siue aliud qd in lecto st
Stratorium nit' Stratorium dr lecti stmu
qd in lecto solet stni Itm dr
insellatura Iozephus Rachel
posuit ydola i stratoria cameli
i subsella Inpomt' ibi psub
Stratores legu arii Stratores legularii i toporta
tores Itm Jenne pl vin b Stratus
Stratus

stratus tui et hc strata ti ambo
pletto accipiut' Strenuus a
vm dr aliqs agens psspe et valet
Strideo des di et strido dis di
tue coniugacionis in eodem ssr
dr fortit sonare dentes conite
frendere et vtrogz iacet supra
Stropheu ei neut ge dicit'
tanglin et ppe tu genus Ita
dt hugo Strucio onis dr qdda
aial in similitudie auis duos
pedes et rostro et penas habes
sicut auis s ppt poderositatem
corris sui cu auib in aca non
leuat tate caliditatis e qp fe
deglutit et digerit oua fouere
negligt/ s piecta tantumodo
fetu puluere aiant' Et no qp
strucio zm pstianu e ma gs
litet licet in textu Iob pom
in femo gne videt' Unde
dicendum e qp relatiuum ibi vfeat
ad auem Iob xxxix Strues
es dr conolucio cogeries et acus
lignorum Stuprum ri dr illicitus
ac vgine Vn stupro as copo'
cum eon et fit constupro as

Su

Sub arto as dr desponsare
Subcineraius panis dicit'
sub cinere coctus et dicit subcinericius
Sub dio i sub celo sub ae qo tectu
Sub dolus la lum dolosus frau
dulentus Suber ris dr cortex
q in mediate adhet ligno
Pars por e cortex sub alta tua suber

Hug(utio) aut(em) dicit q(uod) p(ro)p(ri)e suber est cortex illius arboris q(uae) suberies dicitur. Est aut(em) arbor q(ua)e quia validis-simos cortices nascitur. Subigo gis qua(tu)or h(abe)t significationes s(cilicet) coge(re) impellere acuere supponere vel sub iugare. Ita dicit hug(utio). Item a subigor dicitur subactus ta tum i(d est) subtus actus. Subiugalis commu-nis ge(neris) et h(oc) le. dicitur domitus iugo assuetus sub iugo positus vel ad ponendum sub iugo aptus. Subli-guium dicitur foliu(m) vel aliud q(uo)d quis ponit sub lingua et cantat ut aues decipiat. Subiugare dicitur subicere debellare sub iugo ponere. Subnerico as are dicitur nerium sucidere actum e(st). Subnixus xa xum dicitur suffultus sustentatus siue adiutus et firmatus a subnitor eris q(uo)d est subtus niti appo-dicare. Subpedaneus a um dicitur q(uo)d sub pedibus ponitur ut scabel-lum vel aliud. Supplanto as are dicitur sub planta ponere decipere. Sub-regulus li est qui h(abe)t aliquem prin-cipatum sub rege vel dicitur quasi paruus rex. Subrepo pis p(er) me-ta(thesim) dicitur submittere. Subrufus a um q(uo)d est cu(m) aliq(ua) rubedine. Subrideo es ere dicitur s(ub)tiliter et dicitur subridere et e(st) me(di)a correpta. Subsan-no as are dicitur (con)rugato vultu vel contracta facie illudere. Sub-scribo bis dicitur p(er)sc(ri)ptura (con)sentire.

Subsellium y e(st) ornamentu(m) equi sub sella positum. Dicitur etiam sedes minoris posita sub sede maioris. H(ab)et hug(utio). Subtegumen inis dicitur filum q(uo)d in nauicula textoris est et q(uo)d (con)trasuso p(er) telam currit et dicitur a subtegendo vel sub texendo quia sub stamine in telam ponitur tegit et texit. — Subtegumen

Subtritus ta tum q(u)i subtus tritus p(ro)pt(er) laborem. Deutronomii viii. — Subtritus

Subucula dicitur camisia seu vestis alba vel idem e(st) q(uod) linea strictia. Cuius (com)positor vide sup(ra) in loco suo. — Subucula

Subuectus ta tum i(d est) sursu(m) leuatus a subuehor eris. — Subuectus

Subula le me(di)a correpta e(st) instrumentu(m) ferri acutu(m) ad consuendum calcia-menta et dicitur a suo suis. — Subula

Subulcus a dicitur custos suum. — Subulcus

Subura p(ro)plosa pla-tea. Ita ponitur in legenda b(ea)ti Gregorij. — Subura

Suburbana s(un)t circu(m)-iacentia ciuitatis edificia q(uae) sub urbe. Ita dicit Ysidorus Ethimo(logiarum) xv. — Suburbana

Succedo dis cessi dicitur subtus vel post cedere vnde successores dicuntur q(ui) locum precedentium occupant. Item succedere dicitur p(ro)spere euenire. Vnde hic successus dicitur p(ro)sper euentus et componitur a sub et cedo dis q(uo)d multa significat q(uae) h(ab)entur sup(ra) vbi componitur cedo dis. — Succedo

Succingo gis dicitur cingere. — Succingo

Succusso as are dicitur crotare. Vnde succussatura i(d est) crota-tura. — Succusso

Sudarium componitur. Creast(us?) Corpus q(uo)d tegimus p(ro)pinus sudaria dicimus — Sudarium

Et sut reuca sit a vbo suo dicta
Talibus insuim panns ad corpus
huanum Ist ad quadrupedem
Sudariu sudaria ptinet apte Sudariu
et dicit a sudando fatigium
quo sudorem contrahimus a facie
vnus Texta quibus ego faciem
sudaria dico Isudo dicta q fit
Sudes sudoribus vda i madida Sudes
d fem gt de palo acuto fustibus
bis acute ptita siue spina Suf
Suffectus fectus ta tum de loco alterius
substitutus Vn pmi Mach iiii
Suffecto uno comitibus suis
et dr a sufficio cis qd est subro
gare ul substitue Ite sufficere ide
est q ncia ministrare ut iste suf
ficit michi necessaria i submi
strat Ite inuenit et sufficio
cis i satis e et zm hc inuenit
quiqz impleo Vn 2 Regum xxiiii
f ait domin angelo percucienti pplm
Sufficit nunc contine manu tua
Suffoco Suffoco i sub fauce cape stra
glare et pducit vndiqz hanc
sillabam fo Sicut dt hugo componit
a sub et faux et simr dt q p
foco as qd e stranglare pstri
gere qi fauces ab interiori cape
astringere et pducit hac sillbaz fo
Ite dt papias in maiori tracta
tu et ouidius Pforet armaz
noxiaz mella viro et hc mo
uit ingem q dicet q suffoco
lz tatum mediaz pducaz et co
ponit a faux et tenr no a sub et

faux Vnus Suffocat extinguit
suffocat guttura stringit Cum ro
sensio pstim a nullo nobilis
auctor illaz sillbaz corripuerit
et pducta inueniat vt in pdicto
xxiiii lo Ite de viribus herbaz dr
potai phibet quia suffocare bi
bentem quidez confirmat cos
ptea sancti doctores sp co po
nunt in ea significatione q oib
pducta Vn sup illud Math iiii
Concupiscentie ceteris suffocat
vim gloza i strangulat guttur
ment Ite Gregori xiv omel
Suffocat em qui inportunus
cogitationibus suis gutt ment
strangulat Contra doctores
igit suis ad inuentionibus inte
dentes ul pse autores fide dignos
adducat q impossibile aut tot
autoribus quibus contire no pos
sit penitus aquiescat Suffra
gines dicit tenta Suffragor
aris dicit auxiliu fre aduuare
Inde suffraganeus i adiutor Suf
fultus ta tum i firmatus a fulcio cis
ul suffulcior iris i passiuo i sbt
fulcire sustentare firmare Suffusio
vultus dicit lugubris ostensio
faciei Suggero ris ssi stu dr
submittere subiicere sub ministrare
indicare dicere suadere et ppe ta
decipiendi ul nocendi illi cui fit
suggestio tn quiqz fit in bono

Suggestio onis dr psuadedi consultacio Suggestu tus tu dicit sedes ul tribunal pncipis Suggillo as are id est cp suggere strangulare codemnare suffocare gulam stringe et tuc copoint sug gillae i sub gulam sigficatones iste sunt de papia a sugillo dr sugillacio i codemnacio Sugilla la lu a suo is i pozari a sue dr nam h' et h sus pozcus dr a suo is qua eius sete sunt It sugill dicit parvus sus Suma dicit copendium totum quadam bitate coprehendes ul capitale Unde sumo as i sumam facere ul suma tim coprehendere uel collige Un sumatim i breuiter Ita dr hug Sumope i toto studio et conamine ad vim qualitatis et intentiuid Sunamites e mlr dus sine aui tate dicit et columbina david Ut in canticis hec Supaq ri et ple h supa oz dicit margarita ornata causa sup alia texspa et point sepe pvelo et replicacion ul sumitate velorz It e inveni pmanica Un Ovidius Supa lo ga gere tc Supellex lis dr substancia ul facultas et oine instrumentu uel ornametu domi Et no cp e etroclitu gne Est em in sin ri nuo femi g et ipli neut Sup Ro dicitur de sup et

sup cp ipe point Un Ves not amotas sup sup in mediatas Sup adultus ta tum i sup corta Un pria ad Cor vii f supllat vgo adulta q cottrauit ultra etatem pubtat Supaliu h dr sumitas Sup emmeo es dicit prevalere pre esse p stare ul p cellere Suplimnare dr supius limen qd cotrususo point sup ostium Supsticio dr vana re ligio supflua aut sup instituta obsuacio Un supsticiosi dicitur falsi religiosi ydolozo cultor Ita dicit papias et ysidorus sup vacue i frustra et vacue in vtilit ad vim qualitatis Supra cuitas i vanitas Suphumerale vide s vbi copoint ephot Sup peto t dr sub instrare uel sup habundare Supplex c omis g dicit humilis et devotus salutem qui supplicat Supputo as are mea tozz ta in sillabis dr latent ul p ul pazz putare nuare Sup putacio oms dr computacio sive nuacio Supino as are dr rente Un supini na nui i pstratus ul reiusatus Un genudia et partica dicit supina i q supinata i duiata et inflopa a suis vbis h hug Supina ignorantia i crassa ignorantia Sura re est postrema ps tibie s musculus et point qncp ptibia ut Judicum xv

Supadultus
Supalium
Suplimnare
Supsticio
Supvacuo
Supvacuitas
Suphumerale
Suppeto
Supplex
Supputo
Supputacio
Supino
Sura

Percussit eos plaga grauj ita ut stu
pentes suram femori imponerent

Surculus — Surculus li dr ramus grece Sur

Surrectus — recto ta tum .i. sursum erectus

Surripio — Prouerbiorum xxx Surripio pe
dicat latet rape subtrahe
furari Item pfalse suggerere ponitur
Daniel v. b vbi dicitur Tunc prin
cipes et satrape surripuerunt regi

Sus — etc. Sus suis gnus comune dr porcus

Suscitauit — Suscitarent pro Regum xxiiij pom
peo ac si diceretur mortua et
neglecta non obfuscarent Sus

Suspendium — pendium aliquando dicitur eleuacio
intencionis ad deum Ita ponitur

Suspicio — Job vij Suspicio est .i. sursum
aspicere in auem aliud latent

Susurro — loqui Item Susurro omnis lates
murmurator bilinguis scilicet qui
discordiam inter animos disserit

Susurrium — Susurrium dr lates loquto Ca

Ta — Tabeo es bui re sine supino
dicitur putrescere liquefieri
deficere languescere Vnde hec
tabes bis sine plurali numero .i. pu
tredo vilitudo Inuenitur etiam tabi
do diptote forme in eodem sensu
Vnde tabesco est

Tabernaculum — cit Thabernaculum
li est tentorium in expedicionem et
trahitur ex duobus nominibus scilicet tab
na et tenaclo

Tabita — Tabita grece dici
te dorcas grece damula vel cap
latine Super Marci dr quod tabita
interpretatur puella Vnde tabitacu
mini quod interpretatum est puella ti-

bi dico surge et est syrum Ita habetur
Marci v g et est tabita mea pta
Vnde Gotitat in ioppe deuota puel
la tabita Tabitudo dr liquefactio
peccati Vel dr etiam putredo vel morbus
Tabulatum ti tui et hoc tum ti .i.
eadem significacionem dr paries ex
tabulis vel edificium ex tabulis
compactum factum Talamus grece
cubiculum latine vel camera sponsi
vel sponse Talaris comunis generis
et hoc re mea pta dicitur ad ta
los pertinens vel pertingens Tale
tum est quoddam pondus Vnde
non quod est triplex talentum minus
medium et summum Minus est quinqua
ginta librarum Medium est lxxta
duarum Summum centum xxxta verba
sunt Ysidori Talio omnis est eiusdem
rei recompensacio vindicta si
milis delicto Vt dens pro dente
oculus pro oculo eruatur et ita proprie
in vita licet quamquam dicitur bnficium
het va st Hugo Talles dicuntur
vasa offertoria esse uno mod
curuum facta in quibus .i. papirus
festiuitatibus offerebat Ita scribitur
Z Machabeorum xiiij Tamnis non
timitatis est Tandem .i. finaliter
Tanis nec metropolis egipti
in qua moyses signa fecit Tantil
la lus .i. paruulus modicus Tantisper
.i. tam temperate ad vbum qualitatis
Tapetium ti mea pta dr strape
dium quod pedibus sternitur Et nota

q̄ inveniunt tarpetum et tarpe
tarpite et h. tapeta te ubiq in
eodem sensu et in a p̄ta. Tar
ma in est vinculo corrodens
pita. Taratetara neut gnis
indecl est instrumentū qd sana
tolat. Un quide ib de festum
~~thome sita taratetare tuge.~~ Ite
e clangor tubarum cum. Thars
indecl ultima auita z m Josephu
civitas e alicie (?) Bz q in pabol
legit locus e Indie Ebrey aut
putat gnalit mare thars vo
cari. Ita scribit in gloz Jone
p° a. Ite fuit ppium nomen
cuiusdam de gne Japhet Un
et civitas eius Japhet dicta e
tars. Tartarus vi dr infnorz
locus pfundissimus unde deus
nemez contrahit, et e etrlitū
in gne. Un sm rc em h' tartarus
In pli vo het tartara. Hu doct li
ponit vos dralis Tartara at
ht ~~plurale ta romarz dat~~ cu
quia h' tartarus dr fco vini. Tau
ebraica lra e et est ultima lra
in ebraico alphabeto, et intp
tat signu ul subt ul osumato
ul consumatus ul signatus ul su
pior. Taura e plaga ul flagel
lum contrea tauri. Taxo as dr
nominare ofinare licitari pau rei
estimare que venditur quititate
detminare. Un h taxatio onis p'
Esdre viii b omnia sunt taxatio

et sine qtitate detminata. Taxus — Taxus
vi dr arbor venenosa unde
et taxica venena oppinant. Ite
taxus e quoddam aial cuius pellis

T

Heatrum tri A dicatur mellota
opinea torreta dr a teoro as qd
est videre ul considerare. Est aut
teatrum spectaculum ubicuq fiat locum
semiculi formam hns ubi oms
stantes aspiciunt cum forma pus
rotunda erat. Hic amphiteatr
q pus ea cone amphiteatru tea
trum factum e sit aspectaclo
nominatu. Et aut teatrum dicitur q.
atheos atriu no convenit a to
z m omem sui acceptionem. Dicit
em Isidorus teatrum et pstibulum ee
eo q p9 ludos oparatos meretrs
ibi psternuntur. Tebeth dr mens — Tebeth
Januarius. Teca ce dr folliculus i — Teca
quo clauditur granum. Ite dicitur
repositorium ubi aliquid repo
nitur. Ite z m Isidorum ethiorz
ix b. Vel z m aliam distinctionem
librorum et capitlorum k' Esre xxv
ubi scribitur Jonatas aut filius
Ezeli et ozias teca sustepeunt
ubi teca videt significare com
promissum ul statum quia oma
que ordinaverat posuerunt in
arbitio istorum. Ite teca aliqn
ponitur pro copertura. Teda de — Teda
dr ppe lignu liminaribus aptu
Ita dt Hugo. Ite dr facs nup
tialis vel z m aliquos teda dr.

lignu quoddam qd accensum suaue
Tedale — odorem emittit Tedale vo glori
Tedeo — osa Tedeo des dere tedui fa
stidire indignari angariari tedui
hre/olim erat vm reglae / s
mo est imple vn no vsus
Tua dr impsonalium actiue
vocis coniugacio actiuos ad suppo
situm & gtios ad determinatonez
~~Penitet et tedet miseret~~ piget
~~& pudet iste Octitus iungitur~~
Teges — ~~cum gtiuis~~ Teges ts femin g
dr parua dom q & tuguium dr
sz casula qua faciunt sibi custo
des vinearu ul pastores ad te
Teoloneu — gumen sui Theoloneu dicit
tributum & ppe qd de mercib
marinis ad litt accipit vn
& theoloneum dr locus vbi tol
ligit & colligit vn h theolo
narius dr ille qui colligit tributu
Teludes — Teludes ds me pta & ma
g vel telude inde erat locus
vbi figuli consueuerat terram
accipere p vas fictilib vel ydol
fabricandis cuius locus p9 ea fitus
est sepultura multorum martirum
Teluli — Teluli atelon i longum Et
quasi longe iacta pt ppt quod
abusiue gladius dr telum
Tellus — Tellus ris e terra fructifera Et
no cp in sin ris mo tn inueni
Tema — Tema ts me cor in ssillbis
dr materia dicit etc norma

tenor et similitudo vn ~~dicto~~
gens ~~stigma materia vocis te~~
~~ma stignacis cortura~~ signat
~~dat forma~~ figuram Et similit
ornatum dicitis pscema vocatu
Teme e psumptuose fatue stul
te sine consilio sine causa vn
het temeritas psumcio violencia
fatuitas / Jt temerarius a vm
psumptuosus fatuus audax qui
audet audenda & no audienda
Temero as are dicit corrumpe
violare polluere Temetu ti
me a corr dr forte vinu &
bonu / et dr a temeo / qua hoiez
sepe facit teme age / dr ecc
temetu qui tenes meterez Temo
onis dr longum lignu & corte
sum in aratro ul in curru ul
carro qd adiugum ligatur & ecc
dr gubnaclm nauis Tempe
in decl dicit amena loca i
planicie Tempestiuus a um
i oportunu atpe Jnde tem
pestiue aduerb Tempaneus
qui pmaturus Vn psalme xx
viii b Contempaneu cum ma
turitatez autumni Jt tpaneus
dr ad tpus ptinens ul in tpe
veniens Tpus matialit acci
dicit enim spaciu siue mora
in quo viuimus vt anni mens
Jt dr aer ul qualitas aeris

Un dicitur pulcrum tempus iubilosum tempus est tempus redimere i. dilationem querere Item tempus dicitur commercio rerum secundum quod dicitur tempus rerum est i. cara et difficilis rerum emcio Item dicitur oportunitas faciendi aliquid ut dicitur negocio tempus est ut comedatur i. oportunitas comedendi Item dicitur accidens ubi scilicet modus significandi Item est quedam pars capitis De qua dicit Ysidorus Ethimologiarum xi Tempora sunt que caluarie dextera leuaque subiacent Nota quod quidam ydiote pro ista parte capitis consueuerunt dicere tempus pluraliter quod sine dubio nichil est Unde Grecista ponit tales versus Pertinet ad quartum tempus dimensio rerum Signat pridem pars percea facie sed pariter tamen pluraliter psumunt dicere quidam Timpus quod tamquam dictum pueile refuto Temulentus ta tum dicitur violentus ebrius et dicitur a temetum quod est vinum Tendicula le et hec tenticula le idem sunt scilicet insidie et instrumenta que tenduntur auibus uel leporibus uel aliis animalibus capiendis et dicuntur a tendo Ita dicit Hugo Tentorium vide in nampoth Teororos i. dei gestus qui tota diuina hec Hugo Teorica dicitur diuinitas contemplacio Teraphin

exponitur in libro Iudicum xvii c ubi dicitur fecit ephod ac teraphim i. vestem sacerdotalem et ydola Et super Ozee 3° c. dicit Dominus Teraphim dicuntur figure et silacra que hic intelligimus cherubin et seraphin uel quelibet alia ornamenta templi Terebintus ta dicitur arbor cuius resina similiter vocatur et est prestancior aliis resinis Ita dicitur in glosa Genesis xxxvii c Terebro as dicitur perforare Unde terebrum et terebellum li instrumentum perforandi et componitur des Teredo nis dicitur vermis lignum teres Teres dicitur longus et rotundus sicut hasta Unde Grecismus dicit hasta teres quia ponimus rotundo et omnis quod secundum psalmum licet Hugo et Catholicon dicunt ipsum de communi genere et sepe ponitur protundo Tergiuersor saris dicitur in varias partes se vertere de loco alio et huc et illuc tergum vertere Unde tergiuersator dicitur deceptor versipellis et hec tergiuersacio Tri gena ne communis generis dicitur de tria gemini Terristro e palliolum quod arabie et mezopotamie mulieres vallantur Ita dicit Ysidorus Ethimologiarum xix Papias dicit quod teristro genus est vestimenti quod nos palliolum dicimus Item in glosa

Terebintus
Terebro
Teredo
Teres
Tergiuersor
Trigena
Terristro

	Gen xxxviii octauo c dr teristro
	erat velamen quo tegebant
	palestine mulieres Alij dicunt qz
	teristro erat tela ul vestis te
	nuis et adeo subtilis qz membra
	in ea nequeat abscondi Ter
Territorium	torium dicitur terra prouincia uel
Terma	porcius limites prouincie Terma
	tes tis ul terma tis dr quelibz
	vestis calida Ita ponitur in le
	genda sancti hylarionis Terme
	dicuntur loca calida sz balnea uel
	terme dicuntur domus vnctionis
Termo	Termo onis dr qui habz tres
	sub se ul dr collectio trium in vno
	ordine primo modo pt esse ma[sculini]
Tessera	ge[neris] 2o fem[inini] Tessera re i vas
	ul mensura quedz Item dr bel
	licum signum ul tuba qua hostes
	nunciantur venientes Item capitur
	pro signo hospitalitatis Item accipitur
	etiam pro talo et alea et pro tabula et
	vocatur sic quia cum tesseris sole
	bat [illegible] fouimenta designari et an
	nonam reputabat Item dicuntur
	quadrati lapides ad modum taloz
	vnde pauimenta struuntur Item dr
Tessedecas	fumis Ita dicit Hugo Tesse
	decas dr penultima correpta et i cta
	et in obliquis i quatuordena et dr
	a tesseron qd est quatuor et decas
	qd est decem quidam interponunt
	silbam adiectam se dicentes tesse
Tessere	radecas fem[inini] generis e Tessere e
Testa	mensis october Testa te commune

appellatur olla ul vas quod cuique
ex argillosa terra coquitur et eciam
est fragmentum vasis confracti Te
stor aris dr testamentum facere
testificari testimonium dare [illegible]
et conuincere Ita dicit Hugo Teter
tra trum i niger obscurus tene
brosus Tetricus ci quidam mons
in sabina asperrimus Vn tetri
ca cum i austerus asper obscurus
tristis Vn tetrico as i horre
re dolere asperum fieri Vt habetur
in Euangelio Tetragramaton
est nomen domini quatuor litterarum
Ioth heth vahu heth et dicitur a
tetra qd est quatuor et grama
litera Et exponit glosa Exodi
xxviii sic hec iste ioth principium
beth passionis vau vite i adam
amisse qua reparauit sua pas
sione Tetrarcha dr princeps
super quartam partem regni qualis
fuit apud iudeum philippus et dr
a tetra qd est quatuor et archos prin[ceps]
Texo xis xi xere est verbum qd
ad telam pertinet et quandoque ponitur pro
componere ordinare [illegible] vn hic et hec
textilis et hoc le me[dia] cor[repta] sz qd de
facili texitur et hec textura et hoc textorium
sz locus in quo texitur Inuenitur textri
na vm Vn Thobie ii o legitur
de anna qz ibat ad textrinum opus
textrinum cottidie Item a texto dr
hic textor hec textrix etc Ca[illegible]

Tiara re me[a] p[ta] nome grec
Ort e gen[us] pallioli ul pilei Jta
dicit Daniel in[o] d[t] gloz Et Exo
odi xxviii dr tiara q et cidaris
a mitra uocat[ur] caput tegebat
et sup ornalia epi Tiberias dr
ciuitas facta ab herode in nomine
tiberii cesaris Tibia bie e cius
Jts e musicu instrumentu Tibi
cen enim dr aliquis i tibiis ca
nens Vn h tibicina ne mlr
canes in tibiis Ticio onis dr
lignu cotractum foco semiustu
Tiphonicus pe[a] corr[ta] dr ventus
tepestiuus a tiphos qd e infla
cio quia facit mae inflari Tig[n]
rius rii qui opat[ur] de ligno scz
qui tectoria tignis inducit idez
et architector appllat[ur] Dicuntur
aut tigna illa ligna q ascedunt
directe ad cacumen edificii et com
tectum supportant Tigris est
bestia quedz variis distincta ma
cilis vtute et velocitate mirabilis
cuius nomine flumen tigris appl
lat[ur] eo q rapidissimus sit omni
fluuiorum Et no q tigris p be
stia femi g[e]n est et dcle scz hec
tigris huius re pflumine vero
ma[m] g[e]n h tigris huius tigridis
Tigris etm est idez q serpens
Jta d[t] hug[o] Timiama tis e
quedz coposito diuersis specieb[us]
conmota q[uam] sac[erdo]tes in altari

ciuitatis adolebat pincesso Sicut
dr Exodi xxx g[e]n de tli copo
con sic Sume tibi aromata
stacten et onicha galbanu boni
odoris et thus lucidissimu equal
ponderis erut omnia et facias
timiama etc Predicta nomina
opponno in locis suis Timiama   Timiamata
teria dicebant[ur] vasa in quib[us]
timiama fuabat[ur] vel dicut[ur]
vasa in quib[us] terut[ur] spes ex
quib[us] conficit[ur] timiama neut[er]
g[e]n et declinat[ur] h[ec] timiamatium
huius trii Timpanu m quoddz   Timpanum
instrumetu musicu scz pellis
extensa siue coreu sup lignu
exvna pte est eni ps simpho
nie in similitudie cribri et
virga percutit[ur] Jta d[t] hugo Exo
xv d[t] gloz Timpanu zinjo
nimu e genus tube in summo
huius fistularu p q[uo]d reddit sonu
Timpanista ste dr q pulsat   Timpanista
timpanu ul q canit cu timpa
no et pt ee adiectiuu Tima   Tima ligna
ligna d[e] quib[us] Salomon grad[us]
fecit in domo dom[ini] q ignora
st eos picioribus videoz Jta d[t]
papias Gloz tn sup z[o] Regu
x c d[t] ip sut ligna imputbilia
et spmosa in similitudiez albe
spie Tinea ee vmis e vestim   Tinea
torum sic dicta q[uia] tenet vestez
donec cosumat Tingo g[e]n xi   Tingo
dicit[ur] ablue baptizare Tintinablum   Tintinablum

Tinnulus
Tipsana

dr parua campana ul nola, et dr a tinnio, et est non fictitiu eo q de sono vox non heat sic z plausus manuu z stridor dentium. Tinnulus li i. dulcit sonans. Tipsana dr ordeum siccatu pilo tusum z decorticatu, et fit in cibus aptus carentib dentib. Ita dt gloz 2 Regu xvii. Hug vo dicit q tipsana e sicu ordei ul pulmentu inde factu. Et no q plures volut q tipsana p ducat me sillaz licet doctrinale cu quibusdaz alys oppositu sentire videant.

Tipus

Tipus pi dicit figura ul similitudo. Vn Gl Regu xx q Traduxit cultros p eos in tipo i in silitudie. Hug sic ait Tipus dr figura ul forma ul status. Vl tipus dr quedaz herba q in aq nascit z abaq inflat. Vn z ambicio sors hom z sibi placencium tumor z supbia tipus dr, z ab illa herba frigide febres dicuntur tipi.

Tipicus

Vn tipicus ca cu i figuratiuus z tipice ad vbm qualitat. Its tipus ponit in legenda sci martini pape z martirs ptractu de statu fidei z eccle.

Tirannus

Tirannus ni dr . . . fortis quia olim reges z tiranni nullaz differenciaz habebant, z dr a tiro qd est fortis. Vn fortes reges tiram vocabat sed post ca accidit tiranos vocari pessimos z impios reges, et tuc dicit a tira qd est angustia qr angustiant cruciant suos. Ita dt Hug. Tiranus dr ferus q l dr credelitas psequens hostilis impietas. Tiriaca ce est antidotu spetuu quo venena pellunt z pestis peste sanat. Tyro onis dr nouus miles nouit ad miliciaz electus. Vn hic tirocinium dr pmu tpus ul initiu milicie. Tirsus si e gnalit 2m papiaz omis herbos ul olera medius frutos ico q ctira sursum ascendat. Its tirsus e ge timbali in modu fenestre quadrate factu qd ab vtraq manu tenet z ter apperiendo et claudendo sonat. Itis tirsus dr bacls seu ramus cu frondib z in hac vltima sigficaton accipit 2 Mathai. Tisis e vlceracio et tumor in pulmone sic dicta quia sit consumatio totius cor. Vn tisicus ca cu cu tli infirmite detentus. Titan grce dr sol et interpretat illuminans quia sol terraz illuiat. Its titan inveni inde le pour robustissimus z fortissis q quondaz i aliqub regionib fuert veluti gigates. Vn Judicu xvi b Ver filii titu ptusserunt eum. Titallo ab are dr titubac ul ad luxuriaz matac stimulai z in actiua sigficaton dr

titillo as are ~~dr~~ id est inflamare
irritare stimulare ad luxuriam com
mouere Et dr tangere vel mouere
Vn hec titillatio onis luxuriare
irritamentum carnis irritatio
inflamatio Hec omnia Hug
Titubo as are dr dubitare va
cillare tremere / Titulus li dicitur
scriptio s vel signum laudis vel honoris
sive laudis Item dicitur hic titulus annotatio
verbis quem in sequenti opere diffusius continet
et dr a titan quod est sol vel illuminans quia
titulus illuminat quasi totum opus
sequens etc Lam vt t predicto
Topheth i valle Jehenne Item
topheth latitudo interpretatur locus
est prope urbem Jherusalem in valle filiorum Ennon
ubi populus Israel simulacra gentium
adorabat et filios sacrificabat per ignem
Moloch ydolo Moabitarum idem locus
irrigatur fontibus plurimis et est amenus
atque nemorosus ortis et bonis delicijs
ag Togatus ta tum i toga indutus
Tollero as are sustinere pati
sufferre Vn vbalias et dz scribi
primum l Tollo lis dr eleuare
nutrire portare sufferre / et caret
preterito et supinis mutuo accipit
sustuli et sublatum Vnde ~~hic qui~~
~~rem tollit q sublimatus tollit~~
~~et nutrire~~ tollere sepe dat Inde
tollis remouet gerit accipit

erigit aufert Tondeo des di Tondeo
de tonsum dr capillos secare vel
aliud diminuere in cauti corrodere
Vn hic tonsor in composita t hec
tonstrix Tonitru indeclinabile et neutri Tonitru
generis et hic tonitruus trui idem
significat et hoc tonitruum vi et co
ponitur ista tamen norma a tonus
ni quod est sonus / et terreo es / quia
huiusmodi sonus valde terret / cau
sam procella vehementissimi venti
nubibus se immiscet turbine in
valescente exitum querente tunc
nubem quam concauauit impetu
magno perscindit cum horrendo fra
gore defertur ad aures quod mirari
quis non debet cum vesicula quamvis
parva magnum sonitum reddat vel
emittat / Sup aut que appareat
in tonitruum fulgur notatur quia
prius videtur quam clarus est lumen
Tonitruum aut tardius ad aures
peruenit ad instar securis procul
cadentis / cuius quidem speciem ante cernis
quam ad aures sonitus perueniat To Tono
no as vi i tonitrua facere / et con
uenit soli deo Vn solum in tertia
persona per prosopopeiam et per translatio
nem ei conuenit / et tono i sono
vel fortiter proclamo Vn hic tonus
i sonus Ita dicit Hug Toparchia Toparchia
chie per a prima dr principatus loci
a topos quod est locus et archia
quod est principatus ~~primi media corr~~
~~pi~~ Topasius sij vel topasion indeclinabile Topasius
gemma quedam est que omnium colorum
gratia refulgens hec si polis obscuratur

est ꝫ ai inveniē relīqs elaiōr ē
Torax — Torax ce dr antior ps trunci
ul corpis, a collo vsqꝫ ad stoma
chum et hc torax ce loica pto
ralis ꝑpe, quia tm̄ ꝯtendit
ꝙ toracez corpore ptegat et
Torac — defendat vōr plat Torcio onis
dr torquēdi actio intior inte
stinorꝰ afflictio ꝛ torsio idē ē
ꝛ vtroqꝫ descendit a torqueo
Torclea — Torclea ee me cor est
instrumētu torquēdi / et dr
Torclar — a torqueo es Torclar aris e
instrumētu ad ꝯprimēdū vinū
Invenit eē torclae in eodē
sensu et ambo pducunt hanc
Torreo — sillbā ai Torreo es vi stu vm
2e ꝯiugacōis dr vre assare
siccare cremare vrē siue volue
bo9 Cum torret voluit siccat
cremat assat ꝛ vrit Inde tor
ridꝰ da dum i velox et tortus
vsta assata cremata siccatus
Ite tosty ta tum crematū assa
tum, et est ꝑpriūm a passiuo Tor
Torrens — rens ce est aq̄ fluens impe
tuose ꝯmundacon pluuiarꝰ l
Toreuma — niuiū Toreuma te dr ornatū
ul vas ornatum ul quicqꝫ or
Torus — natr siue vas siue aliud Torus
ri ma ae est lignū qd vulgꝰ
ticione appllat ꝯtractū foco se
Tornꝰ — innixū et ꝯtinētu Tornꝰ ni a
a torquēdo dr instrumētu cuqꝫ
vasa ornant / et inde dr torno
as are tornare aptare i in giro

inutte ul volue Tornal quis
ge et hc le dr torno aptꝰ velo
cit ad modū torni opans Inde
tornatura opacio cum torno To
rosꝰ sa sum dr pinguis plenꝰ
ul supfluus Est at torꝰ reflecto
carinū sicut circa collū ul in bra
chys Ita dt Hugᵉ Torpor oris
i pigricia somnolencia Torques
quis est ornamētu colli Bas
~~pectore e ꝑpe ffunt pitqꝫ modo~~
~~Ornatū colli est torques ꝛ aure~~
maure Anuli e manuu sūt
armille scapulas Vtqꝫ pichelli
des ꝯornat brachia nimphe
Torta te ꝛ tortula le diminꝰ
dr panis ciculare ꝛ caroq nit se
e dulud hns, que mgr in hysto
colixidaz ee vocat vide sup v
ꝯpomt colirida Tortuosꝰ sa
sum i plenꝰ tortitudie flexuosꝰ
p fraudez et dolum Tortura re
dr intior intestinorꝰ afflictio
Torsio ꝛ torcio idē e ꝙ dolor
Tortuꝰ ua vum idē sūt salis
terribilis et crudelis pom ee
p suplo / et ꝯpoint a torty / et
volty Vn tortuꝰ dr qi torta volt
Totidem oims ge i tot quot sit

Trabea ee me a ꝛ illa
torta dr vestꝰ imparoꝛ
ul regꝰ Inde dr trabeatꝰ ta tu
i tali veste indutꝰ / trabeatꝰ dr
eē sanctꝰ qi tras alios beatꝰ
Tractablis quis ge ꝛ hc le dr
cominus dulcꝰ simpx placidꝰ be
nignꝰ Tractim i lente adūmz

Tractus tus tui. ponitur pro spatio in legenda sancti martini pape et martiris
Traditio onis i. doctrina Traductio est cum trans vel ultra ducere Item traducere dicitur in apertum ducere appellare diffamare Ita accipitur illud Mt primo ubi dicitur Joseph autem vir eius cum esset vir iustus nollet eam traducere i. in apertum ducere vel appellare seu diffamare Alloquendo sit dicit Ovidius tua cum duces sponsam traduces eandem vel quia diffamas hec idem traducere signat Et nota quod hec prepositio trans perdit n et s in compositione quandoque verborum tamen que in versiculo sequenti comprehenduntur Trans in composito nil perdit integritatis Traho traicio trado traduco notatis i. conceptus Traductio onis dicitur ultra ductio Item dicitur appellatio sive manifestatio Unde Sapientie 2° factus est nobis in traductionem cogitationum nostrarum i. cogitationes nostras palat seu manifestat Item traductio dicitur mors quia omnes ab hac traducimur Unde Sapientie xi d Cum minuentur i. traductione instinctum Traduco cis dicitur propago vel peccato originali invenitur
Tragedia e penultima producta i. materia principium quod vilem habet exitum et dicitur a tragos quod est hircus quia accipiebat in premium veteres hec carmine Tragellaphus phi penultima correpta est hircocervus i. animal quod capra et cervo genitum Et dicitur a tragos quod est hircus et laphus cervus Traha he genus est vehiculi et dicitur a trahendo quia rotas non habet et vocatur ... Item traha idem est quod occipita et est instrumentum dentatum Traiectio ponitur pro mirabili transportatione Exodus xxxvii c et derivatur a traicio cis quod est ultra iacere transfigere perforare
Trames itis dicitur via prava et transversa parvulis dicitur a traho
Transfreto as media correpta dicitur transfretum ire mare transire Transfuga ge media correpta communis generis dicitur qui fugiens ad alios se transfert Invenitur etiam transfuga ge quidem in eadem significatione sic confuga ge perfuga ge Transigo gis media correpta dicitur ultra agere lite componere litem agere deducere vel decidere quod actionem transire penitus In hac ultima acceptione sumitur Hest yo unde transfuges ... in quod capit omnes iii acceptiones vel significationes Transactio onis sic diffinitur in lege Transactio est de re dubia et lite incerta neque finita non gratuita pactio Et dicitur transactio quasi actionis transitio eo quod quasi transit ab actione recedit et sit facta compositione cessat strepitus litis Transingito as media producta dicitur transire transfretare

Traha
Traiecto
Trames
Transfreto
Transigo
Transactio
Transingito

Transmissus sa sum idem e q trās-
itus ta tum Transtra dicit ta
ble in navi sup q̄s remiges se-
dent et dicit sic eo q transfusso
sint q vgilius Juga appellat ita
dicit Ysidorus Ethio xix Trās
Transvado vado d̄r ultra vade trāsvado
ire ul trāsvado duce et compoñ
atrīs et vado et sud compositoz vide
Trapeta infra Trapeta te hec trapetū
ti i mola olivaria sz ubi olive
terut et trapeta q teripeta
qz assidue petit ut teratur
Trapizeta Trapizeta te me pta dicit
numulaius siue mesaius qui
denarios mutat ul cambit Vñ
~~hec trapizeta trapizetum~~ sua
Trena mesa Trena ne ul sm aliqs
trenū ni dr lamentacō sicut em
ymnus e cantica leticia et laudis
Jta trena ul trenū canticū la
Treuga menti ul funeris Treuga ge
scptio regal ul securitas Vn
treugo as are securitate pacifica
re treugam face Jta dt hug
Trias Trias ds est tria Tribla le
Tribla e instrumentū ad tritulandū mes
ses et fruges Jnvenit eciā i nou
tribulū in eodem sñ vl instru
Tribunal mentū tendi Tribunal lis et
Tribunal hec le e sedes iudicis Tribunus
ni qui est sup mille Jta dr
in glo sup pmm Macha ca iii b
~~... tribunus~~ ht quere aliaz
Trica cha vocat Trica ce dr deceptio
mulieris seu meretricis sm hug

Jnpedimentū mora radix et trica
dr capilloz sz mulierz q trant
enes suos quos in tres partes di
visos subtiliter complicat et invol
vunt et huiusmoi involutio dicit
trica q tres ptes enim capiens
Vn tro tas dr capilloz tricas
facere decape i morari Pro demorari
ponit Eccli xxxii ubi dicit
Hora surgendi no te trices i no
sis piger ul no facias moram
in componendo capillos tuos vl
no sis moll et effeminatus qn dēs
strenue aliq opari ita antiqua
e no te trices i no sis tristis et
ita exponit Rabanus Triceps
te e tres hns ta capita ul tres
facies Tricesimus et trigesimus
vicesimus et vigesimus Deinde
sic gesimus vocat Triclinium nij
dr cenaculum atrib lectis discube
tium apud vetes em i loco co
vivij ubi apparatus fiebat expo
nebant tres lectuli qui strati e
rant in quib discubentes epula
bant et dr atrib qd e tres et cli
non qd est lectus Tridens te
equoreū est dr enim tridens furca
ferrea cū trib dentib Et ita
accipit pmm Regū ii c Jtem
tridens dr fustinula coquorum Et
ita accipit Numeri iii Et ptrague
in similitudine ma gñs et componit
a tris qd e tres q tres dētes hns
Trieris re me a corz ta dr navis
magna trib remoz ordinib
recta sive acta Tillos Reg triq

remorum tres mouet et iuuat ordo
Trifarius a um .i. in tria diuisus et componitur
a tris quod est tres et pharios diuisio
Trigamus mi dicitur uxore uir Tri
gonus ni media correpta est tamquam
siue triangulus et dicitur a tris quod est
tres et gonos quod est angulus
Trinus ma mum .i. trium annorum
spacium et componitur a tris quod est
tres et annus et consimilis n m m. Et
inde trinatus tus tui .i. spacium
trium annorum Tripeda de media
correpta dicitur mensa cum tribus pedibus
in qua statua adoranda pone
batur uel tripeda dicebatur aliqua
statua cum tribus pedibus situata ita
inuenitur in legenda sancti Saturnini
Tripes dis dicitur mensa uel scabellum
tres pedes habens Triremis mis
media correpta communis generis et hec me
dicitur nauis que habet tres ordines re
morum et producit hanc sillabam re
Tristegum gi dicitur locus tricameratus
unde in edificatione arche dicitur
noe Cenacula et tristega facies
in ea. Uilia transfert habet bicamera
ta et tricamerata habuit enim quinque
cameras quas Hugo presbiter sentinam
ibi dicit fuisse de quibus in hystoria
plene inuenies Et nota quod licet
ab aliquibus uideatur quod tristegum
media sillabam debeat corripere tamen
secundum doctrinale et melius senactes
semper producat eam Tritura re media
producta dicitur messis a tero ris Tri
turo as aui re dicitur terere triturare

facere et producit ubique hanc sillabam
tu Unde quidam Mos bene tributat
ut habere stipendia ciuitat Triumphus — Triumphus
phus plena et perfecta uictoria scilicet
quando aliquis perfecte hostes superat
Sicut tropheum quando solum eos fu
gat Unde uersus ~~Hostibus etiam uictoria~~
~~dicta triumphus Inque fugam~~ uersis
~~dicta trophea canis~~ Tropheum — Tropheum
est quando quis hostes in fugam conuertit
et non plene deuincit Unde tro
pheus a trophos quod est conuersio
.i. auersione hostium in fugam et po
situr pro uictoria Tropologia .i. mo — Tropologia
ralis intelligentia Tropus pi est — Tropus
quidam modus loquendi metaforice
Unde tropicus ca cum .i. figuratiuus Unde
tropus est figuratiua locutio que
illud quod est rei animate attribu
imus rei inanimate ut montes
exultauerunt Tronus in singulari numero — Tronus
proprie dicitur solium uel sedes regia Tro — Troni
ni uero in plurali sunt agmina angelorum
sic dicti quia illis conditor presi
det et per eos sua iudicia disponit
Truado as media correpta secundum aliquos — Truado
est male et secundum aliquos media producta
et sic dices dicitur ottade mittere in
gulas secare Truculentus ta tum — Truculentus
.i. plenus crudelitate Trudo dis — Trudo
si dicitur impellere impingere et secundum cassio
dorum includere et in ista signifi
catione ultima accipitur ubi catha
Tirannum trudes uinclo et reserabis
paradisum et componitur trudo cum

multe vt in p de re ab ob quib9
ab et ob apponit͛ 6 et dr absto
z obstrudo et hr ad omb9 suis
coposite si in ptito et sum i supio
et est idez abstrudo q oculto ce
lo Vn in ympno sti Johannis
ventris obstruso positu cubili zc

Trulla — Trulla le e instrumetu ad co
gregand cmes ul ad ornand
pauimetu Ita accipit͛ Cy Ke
tin9 Itez trulla e instrumentu
cementary siue murators ad
complanand muro z trulla
dr eo q lapides trudit i inclu
dit calce Itez trulla dr sibilus
sz inferior pts homis qz trude
do emittit͛ Itez trulla dr qdda
vas fictile

Trutina — Trutina ne me
dr instrumetum ponderandi

Trux — Trux
cis omis gn dr crudelis austerus
ferus et componit͛ cu letus qd
est plen z fit truculentus Cap

m — Tvbar vr przeaupyen Inde
tuberosus sa sum

Tubianei — Tubianei
dicebant͛ iudei illi qui co aliens
convocati in auxiliu venerat
z dicebant͛ tubianei quasi tubis
conducti Ita dt gloz sup 2 Macha
chabeorum c̄o t

Tueor — Tueor eris tuor
ris zm pstiam eiusdez signifita
cois sunt qd est inspice uel
defende Dicit em pstian9 vbi
ait de coniugacon q sut queda
vba q quauis eadez signifitaciõ
hut diuse tn coniugacõis i vsu
z int cetera q ibi inat tueor eris
tuor eris ponit Hugo dt q tuor
rao inuenit͛ p defede z sepi9
p inspice Et sepius tueor p defe
de econt' ss coposita rao uel
nuqz inuenit͛ nisi p videre
Nõ vsus doctnalis Dat tuitu
tueor tutu tuor ambo tueri
Est tuor inspitio tueor defe
de dico Tugurium ry a tegedo
dr z e casula seu domuncla
custod pomoro seu vinearo
q facuit ad tegimie sibi Cicapi
tu eris ptellula parua z casa
paupis Tumeo es ere ui sine
supino dr inflari z ppe superbia
Inde tumid9 da dum Tumult9
dr sedico concitacõis diuso
garrit9 Et inde tumultuosus
sa sum Tumultor aris i tumltu
facere Tumul9 li dr mons buis
ul sepultre ul tra congesta
Vn 9 Mons breuis e tumul9
bustum cogestaqz tellus busta
vides Tundo dis tutudi tusu
dr pcute vberare conade co
fringe cede Vn tunsus sa su
z hec tunsio onis Ita dicit
pstian9 Hugo dt q tudo ge
minat p̄mã sillbã et n amittit
ss ab eo oima coposita amit
tut geminacoz z ur i supino
vt contudi tusu retudi tusu
In sacra aut sc̄ptura inuenit͛
retunsus sa sum z mlta alia
contraria Turma me e catua

cetus societas Turbo inis e vo
lubilitas ventorum Item turbo onis
est proprium nomen viri Grecismus
Tempestas ~~e venti turbo fo~~rtibinis
addes Turbo turbonis proprium e
ratorum fruentes i hominis Turgeo
ges tursi sum dr inflari tumere
Vn turges tis et turgidus da dum
i inflatus tumidus iratus et copatur
Item aturgeo turgesco inchoatiuum
Ita dt hugo Turris domus custo
dum vbi custodes positi erant
in custodiam Tus sine h debet
scribi et est nomen arboris et
gummi inde defluentis et dr qu
tans odorem bonum Tussis sis
a tussio sis et tussito as are

Vach est interiectio gaudium et est
interiectio gaudentis Vn
ysaye xlim° Vach ca
lefactus sum quandoque notat derisionem
et est interiectio deridentis Vt ysaie
xxvii Vach qui destruis templum Va
cillo as are dr vacillare titubare
instabilem esse fluctuare labere
hesitare Vn hesitas tis vacillans
Vaco as are intendere insistere operam
dare curam habere et sic in talibus
significationibus construitur datiuo Item va
care dr cessare vacuum esse vel
fieri in talibus significationibus construitur
aliquando ablatiuo aliquando vero non
Item vacat impersonale i vacuum est
vel libet vel oportunum est Vn
hec vacina i dea vacationis vel
ocii Vadum di dr locus in aqua
per quem homines et iumenta pedibus

vadunt vel transire queunt i per
vel pervadum ducere Vt vado equum
i duco per vadum Vb ~~Et vado duco~~
~~vado transeo transvada vado~~ Vado — Vado
dis de dr pergere neutrum e cuius sibi
sius compositum pt invado quod est
actiuum et omnia faciunt preteritum
in si et in sum supinum Ita dicit
Hugo Priscianus ergo declinat vado
vasi sum Vafer dr versutus versi
pellis vt habetur in parabolis sa
lomonis Vagio gis giui vel gii
gire dr flere plangere plorare
et est proprie infantium i clamis adhuc
existentium Vn vagies proprium i plo
ratus et vagitus tus tui clamor vel
fletus infantium Vagor aris dr — Vagor
spaciari errare huc et illuc discur
rere Vn vagabundus da dum et
vagus ga gum dr avia et ago
qui sine via quia cottidie agit
hoc est terit viam Vagediber — Vagediber
ebraice latine dr liber meus vel
meorum Vale valete to valete
tote Vn defectiuum pertinens ad — Vale
salutacionem Valefacio cis vna dictio
est valedicere eis a quibus receditur — Valefacio
Valleo les lui lere litum dicit — Valeo
priscianus sanum esse et posse Item vale
re precium denotat vt iste equus
valet centum libras Item valere
pro infirmari Vn valetudinarius
a vm dr qui sepe infirmatur Ita
dicit Hugo Vo ergo quod avaleo
dicitur valitudo inis i infirmitas
vel vigor Vn Grecismus ~~Inf~~
~~mentis sit valitudo sit quod firmum~~

Vallis salinarum — Vocatur a valeo dissimiliter modo i[n] secundum diversas significationes. Vallis salinarum sic dicebatur, quia ibi erant putei salis.

Vallo — Vallo as are dicitur circumdare circumsepire, et ipse vallo vel vallis. Ita dicit Hugo.

Valla — Vallus li i[dest] palus qui palus validus. Unde hoc vallum concatenatura que fit de palis super aggerem vel vallum est ipse agger. Unde custodia protendatur et est vallum inter murum et fossam et dicitur a vallis i[dest] a palis quibus vallum munitur. Ita dicit Hugo.

Valua — Valua idem est quod ianua et valve sunt que intus revolvuntur et sunt duplices.

Vanga — Vanga ge dicitur quoddam genus fossorii quia vagando fodit h[ec] Hugo.

Vapor — Vapor oris media producta dicitur esse calor.

Vaporo — Vaporo as are media producta dicitur calefacere fetere vaporem emittere vel vaporando redolere.

Vapulo — Vapulo as are dicitur verberari unde neutropassivum est, habet enim vocem activi et sensum passivi et significat passionem ab alio illatam. Unde in sensu passivi sub voce gerit aliena.

Varix varix — Varix cis et varex cis est vena inter coxam ea, que si ledatur masione vel passione reddit hominem circa cum et inflatura fit ex lesione et faciunt poplites et coxas turgescere. Varicosus sa sum dicitur circa labiles ritubis cadimus.

Vas — Vas dis masculini generis dicitur fideiussor vel obses, et dicitur a vado dis, quia dato vade licet vadere et abire. Unde Obside sub vade posito tunc ad tua vade. Unde hoc vadium dii et hoc vadimonium nii dicitur pignus vel fideiussor. Vas fictile dicitur vas formatum vel compositum de terra a fingo gis. Vas tisimig tonis dicitur custos aut vas alterius prom. Vasa belli dicuntur instrumenta belli scilicet arma et machina. Unde Dicitur belli vas quod bellum. Vasa papiri dicuntur vasa de papiro facta. Unde Ysaie xviii exponit glosa in vasis papiri i[dest] in navibus de papiro que tante magnitudinis sunt, ut in hystoria Allexandri, ut naves fiant operis vel corporis de papiro facte quas plegatos intexebant. Vasa pastoris appellat glosa Zacharie xi peram et baculum fistulam, et omnia ista composita sunt super in suis locis. Puta sibulum quod est instrumentum pro in latum et tenue et artificialiter perforatum quemadmodum sibuli reddit sonum.

Vastus — Vastus ta tum dicitur amplus et desertus. Unde vastitas tis solitudo grandis desolacio ruina ... populatio. Et vastitas ponitur in Paralipomenon in grossitudine vel spissitudine.

Vates — Vates tis communis generis dicitur sacerdos poeta divinus propheta.

Vaticinor — Vaticinor aris ... deponens dicitur divinari et componitur a vates et cano nis.

Vaticinium — Vaticinium nii penultima producta locus est Rome in quo vates conveniebant deos Romanorum vaticinantes orare debebant.

Vacuefacio — Vacuefacio ta tum vacua pes est et est idem quod evacuatus a vacuo et fio fis. Vacuus sunt aliquis idem quod

oportunu sive aptum Et sit po
nitur pa Cor. xvi c Cam
Vber eris dr mamma et
tur e neut ge Ite vber
dicit fertilis habundans et tuc
est comus ge zm psitam Vb
tas tatis habundancia fertilitas
Vbim i habunde affluent Cam
Vecordia die dr furor de
mencia Vecors dis omis
ge dicit fuiosus ul demes ul
etis stultus Inde vecordia et dr
vecors qi ve hns in corde Ve
ctigal lis mea pta dr tbutu
et ppe de rebus vectis ul p mare
ul p flumina ul p terram Ite hic
et hec vectigalis et hoc le penla
pta i vectigal solues ul ad vecti
gal ptines et dr a veho is Vectis
tis dr quo aliquid vehit et por
tat sicut vectes erat fudes in
anulis positi ad portand archa
Ite vectis dr illud fruim quod
causa serandi ul reserandi huc
et illud vehit et e fmatua hostij
Ite vectis dr dyab Ysaye xxv
vim d Ezma diu est forte et ri
gidus et inflexibilis ad modum
vectis Ite vectis zm ysidorum
dr manica i cathena manuu
Vertivella dr illud instrumentu
quo vectis vehit ul vrtit Vector
aris vm passiuu de tio Ezechiel
xxviiio et est idem qd vehor eris
Veges tis femin ge mea corta dr
dolens avehendo Vegeto as aru
mea corta dr vivificare sustetare

rege quada vim et valitudinem
confre cosolidae et est actuu
Vnde hec t signat vegeto corp
vivificem Sustento quada vim
cofere consolidare Vn dr vehite
ta tium qd est forte adultu vivus
validus firm Vehetatu ta tum dr
confortatu confirmatus Vehemes
tis dr forte qi vehens i mete vn
vehement i fortit et h veheme
cia i fortitudo Ite vehemes dr
fuiosus ul demes et tuc coponi
a ve et habeo es et mes tis qsi
ve hns in mete Et inde dicit
vehemencia i demencia Ita dicit
Hug Vehemoth copositu sup
mt dictiones inapietes ab et
non ab v quia vehemoth in ve
tate nichil e Velamen oclor
copont multis modis Gen xx
In hysto dr sic hoc sit t in vela
men oclora i in memoria vecu
die qd in medato dephensa es
Vn subdit coponedo et quuqz
pcesseris memeto te ee dphesa
Indiccas copponit sic Viru tuu
notasti frez sicut solet face pu
dibunde mlies tm hec i h vrbanitas
loquendi facta est t in velamen
verecundie et sine piclo pt ee
ad eos qui tecu sut sequi scit qd
vxor eius sis et no ht plurimas
simulae alijs quuqz pcesseris me
mento qd tam in hc sis dephesa
Vellico cas ae mea pducta
frequetam e hug vbi vello lis
li ul si le sum qd est eradicare
carpe Vellicare dr sumati t paulati

Vehemes

Vehemoth

Ezma zm yanua et tempus et ysidorum et zm antiquos biblias
Et libros originales magis ab et non ab v

Velamen oclor

Vellico

carpe. Vnde vellicas tis [illegible] secundo
Primos vn. Vellicas sicomoros
i. decarpes frondes sicomori et
aliarum arborum ad pastum pecorum.
Vnde distinguntur vellicas et decar
Vellus pes pecorum accipiuntur. Vellus
eris i. pannum totum ovis vel arietis
cum pilis, et dicitur vellus a vellendo
quia prius non tondebant sed vel
Vellifico lebant. Vellifico as, et componitur [?]
vellificor aris dicitur velis tensis
navigare vel vela facere vel na
Velter vigare vel erigere. Velter tris e
quoddam genus canum venatorum.
Veluti Vnde [illegible]. Veluti figure [?]
et componitur a vel et vti et velu
ti idem est quod quemadmodum quasi
sicut inde velud paporopax [?] ad
vnum similitudinis. Velud sicut
cum t finali litera [illegible] ~~Velum cor~~
~~tina velud cortina vocatur. De~~
~~pli tuo velo fac dicitur eius [illegible].~~
~~Est velum capitis velamen sit~~
~~monial. Est instrumentum~~
~~magne navis velum.~~ Tunc
non a velo sumitur sed a velo vo
Vendico Vendico as are media correpta
Venia dicitur appropriare vel vsurpare. Venia
idem est quod indulgentia si culpa
precesserit. Venia non tunc idem est
quod licencia. Vnde Extra [illegible]
non des mulieri [illegible] veniam
Venenum i. licentiam. Venenum dicitur eo quod
per venas vadit. Infusum enim
corpori vndique diffunditur [illegible]
Et quia omne venenum frigidum
et anima ignea ideo fugit suum cont
rarium, et componitur cum facio cis cit

Venefico as i. venenum facio. Ve
neficus ca cum penultima correpta. Dicitur
ministros facientes venenum. Vnde
veneficium de hoc maleficium
descendunt aliter omnia a venefico
quod est venenum facere. Veneo is
ivi vel ii, ire venum ivi in supino
dicitur vendi, et est vnum neutropassi
vum, que autem sunt verba neutropassiva
et quod sit coniugatio dicta vide vbi po
nuntur. [illegible] Ventilabrum bri
penultima correpta dicitur pala rutila [?]
dicitur instrumentum cum quo palee ve
tilantur. Ventilo dicitur grana ad
ventum purgare, dissipare, inquirere,
investigare, spargere quia paleas
dispargere. Ventus dicitur quia violentus
venit. Inde ventosus sa sum idem est
plenus vento vel inflatus instabilis
verbosus vane laudis et glorie cupi
dus. Et ventosus sa sum idem. Venu
m i. venale vel vendicio. Ve
nundo as dedi dare datum idem est
quod vendere, et componitur a venum et
do. Vnde venundatus ta tum penultima
correpta i. venditus. Venustus ta tum
dicitur pulcher decens et [illegible]. Vnde
hec venustas tis i. pulcritudo decen
cia. Et venusto as i. decorare.
Vepres pre feminini generis dicitur genus
rubi vel spinarum. Vnde dicit [illegible]
Ysidorus quod maiores invi
dentes arborem spinosam vepres
dicebant eo quod vi prendeat.
Ver eris est vnum de quattuor temporibus
anni et dicitur a viredo eo quod tunc enim
post venerem vestitur tellus herbis

et potat floribus Et inde dicitur vernus na
nu i. ad ver pertinens vel clarus splendidus
et delectabilis et hic et hec vernal
et hoc le in eodem sensu Et verno as i.
splendere clarere et delectari Verbe
na ne species est vel herba Verbigena
i. exempli causa Verbum dicitur a verberatu
aeris et ponitur multis modis Est
enim pars orationis Item est sermo Ut
verba mea auribus percipe etc Item est
decreptio Unde Ovidius verba dat
omnis amans Item est filius dei
Unde verbum caro factum est Verbum fi
lius est verbum decretio pars sermonis lo
quelae Verdarius cii dicitur iuvencus
auriga et dicitur a vere dicitur qui est equus
Verenda orum et virilia lium et pude
da orum omnia neutri generis et pluralis numeri
sunt membra omnia genitalia Verecor
eris ri veritussum dicitur verecundari
vel timere et proprie cum cohibitione
reverentie Veretrum tri membrum correpta
dicitur virga Vergo gis si dicitur tendere su
declinare vel versare Vernacu
li dicitur parvus servus et in hoc por
zi Regum xxxiii Et componitur in
hystoria Compater David vernaculi
gen quasi tedo vel terebella dicitur quasi mol
le lignum vel durum quod perforat dum ta
gitur nichil mollius id est dum tangit
nichil durius eo Item vernaculus dicitur
rubeus color ponitur etiam pro filo coc
cineo Nam cocci coccinum et vernaculus
pro eodem accipiuntur Unde vernaculatus
ta tum i. distinctus et variatus Item
supponitur gloza super i° Canticorum primo murenulas aureas faciemus tibi vermicula
tas argento Vernaculus li dicitur famulus
in domo nutritus quia vernat i. claret
in domo et est diminutivum a verna
ne quod idem est quod famulus pulcher vel
vernula le vel famula le in eodem sensu
et sunt communis generis verna et vernula
Versatilis gladius componitur in hystoria Versatilis
super Genesim iii° Collocavit ante pa
radisum cherubim et flameum gla
dium atque versatilem Ut angelus
arceat demonem et ignis homines vel
ministerio angelorum ponitur ibi igitur
ad prohibendum paradisi ingressum
qui vero ignis nomine gladii no
tatur Et dicitur versatilis dum verbis fe
cantes vel dictus versatilis i. aptus
ad versandum i. ad tollendum cum deus
vellet ablatus enim fuit in eratibus
elye et enoch ton morte vero Christi
penitus fuit destructus Versicolor Versicolor
oris dicitur vertens colorem vel mutans
Versipellis quis generis et hic le dicitur Versipellis
astutus deceptor qui in diversa
vultum et mentem vertit et corpo
ra vertit et quia diversimode decipit
et in varias partes se transvertit Ver Versutus
sutus ta tum dicitur callidus astutus
maliciosus quasi animum suum cito vertit et
facile ad qualibet fraudem Inde
versutia de astutia Vertex cis masculini Vertex
generis est ea pars capitis quae capilli
colliguntur et in qua cesaries vertitur
unde et nuncupatur Ita dicit Ysidorus
Ethicorum xi ponitur aut frequenter
pro summitate Item vertex appellatur
modus et globa eminentia que
ad modum verticis apparet in ligno
Unde Baruc xxxiii super lignum curvum
et verticibus plenum Vertigo ginis est Vertigo
quando in via vel terra pulvis circumvolvitur

Vertigo est quidam morbus capitis scilicet cum ventositas quedam in vertice a venis et nervis exhalat consumme facione resoluta et facit girum in oculis. Unde vertiginosus sa sum qui vertiginem capitis patitur.

Veru Veru est instrumentum ferreum et ligneum quo carnes assantur et est neutri generis et in singulari numero indeclinabile sed in plurali habet verua veribus regulariter licet quandoque inveniatur verubus.

Vesania Vesania nie dicitur insania stulticia furia verecundia.

Vescor Vescor eris verbum deponens dicitur comedere uti cibo uel potu et regit ablativum et quia caret preterito et supino mutuo accipit ab utor eris usus.

Vesica Vesica ce est quoddam instrumentum in quo congregatur urina quo caret avis. Et dicitur elevatio uel inflatio cutis scilicet vesicula dicta quia vas aque. Unde vesicula est tenuis pellicula in gutture avis que colligit cibos.

Vespa Vespa ce animal est coniugium volatile aculeis venenosum scilicet ossa hoc azinorum carnibus putrefactis nasta dicitur. Dicitur fieri de mulis scarabones de equis et apes de vitulis.

Vespe at sab. Vespe aut sabbati id est nocte sabbati que scilicet nox lucescat id est tendat in lucem in prima sabbati id est in prima die septimane. Et hec fuit dies dominica. Quod de nocte sabbati venerunt non tamen qualibet parte noctis sed diluculo scilicet cum dies dominica illucescebat. Proprietate istorum nominum scilicet vespa re et vesperum ri et vespe ponere non curavi quia ut frequenter eorum proprietates confunduntur et per se invicem

posita inveniuntur. Vesperus ri et vesperugo inis composita sunt super ubi exponitur hesperus. Vespertilio onis secundum Ysidorum est avis nocturna lucifuga et solem videre non potest. Secundum Hugwitionem dicitur animal ignobile a vespere nomen accipiens et dicitur quod est volatile quadrupes et dentibus utitur non ova sed pullos generat vincentes volitat dum in aere circum movetur sed crepusculo vespertino et est masculini generis. Dicit praeterea in preterito non cum aut. Jo. o) antecedente cum non sunt verbalia uel patronymica masculina sunt ut stellio et gulio nichil computat ab hac regula.

Vestigium Vestigium gii dicitur pedis signum et sepe ponitur pro signo simpliciter et inde vestigio as id est vestigium inquirere et per sincopa inquirere considerare.

Vestibulum Vestibulum li est locus ante fores qui dicitur porticus uel atrium. Vel dicitur locus in quo vestiuntur uel locus ad vices.

Veteranus Veteranus na num dicitur senex emeritus. Ita dicit Hugwitio.

Veternus Veternus ni est quedam infirmitas que facit hominem diu languere et pigrescere et iuvenem videri senem et ponitur sepe pro pigricia.

Veternus Vetrinus dicitur pruces et infirmitatem. Vetitum dicitur prohibitum.

Vetulus Vetulus la lum dicitur aliquantulum vetus.

Vetusculus Vetusculum li dicitur diminutivum vetulum li.

Expliciunt V

Viaticum ci dicitur compensa unum et tercius a viatico dicitur quod expositum est nobis in victu in hac via.

Vico Vicus cum ci secundum generis dicitur mansio et vestigium quod fit in terre congesta et ponitur pro qualibet mansione. Et dicitur structura in petrosa terra uel minuta virga

Vibro as are dr resplendere cspacie
coruscare ad iaculand' siue commo
do coruscare sicut solem' cum vga
Vicent' na nu dr a viginti Vicia
e gen' legumis ppe vitta vias
sim ad vim tpis · i · p vices ul altna
tim Vn hec vicissitudo · i · vices
altnacio ul retribucio Vicissitudis
obumbracio · i · vicissitudo ob umbris
siue obscuritas quia ado no pro
dut vicissim bona et mala Vnde
la em culpe obumbrat ipe no
e summa lux Vicus ci dr strata
Itm vicus zm hug dr via go
ciuitatem et sicut idem dicit Vici
et castella et pagi ppe sut q nulla
dignitate ciuitat honorant Et
inde vicus diminutiu Video et ce
composita qtiua st pe invideo
qd est neutrale et corrit hac sita
vi in pnti ß in ptito et in supio
eam pduat Vn Prouidet et tribut
deus et labor omnia nobis Videlicet
· i · minimo cte sz ve videre licet Et
compont avidere et licet ist e
ad vim affirmandi ul coniuctio co
pulatiua ul copletiua zm hug
Vidua qi idua a vir Vnde iduo
as are dr qi separare Victima
me dr ppe sacrificiu pho stib
victis sicut hostia pvincendis Vn
Victima pvictis dat hostia p
superand Vn victimo as are
dr sacrificare ymolare Viginti co
pont abis et gnitos decem qz bis
decem sut viginti Villic a dr
ville gubnator siue custos Vn
villico as are officiu villici gerere

et inde dr villicacio · i · villicandi
accio ville gubnacio Villicz tri dr pilositas
Vili li dr pili ul flosculi pilorum
quorumlibet Vn vilos sa sum · i · vil
plen et copat Vita dr hug Vi
men inis dr mollis vga l vitis
Vinacium qi dr posterius vini qd
est vinatio dr qi fex vini ul id
qd remanet p9 expssioz vini et
pcat gotta Vinac vel oi dica
ligac Vn vincus ta tu i ligatus
Vinea nee sicut ait pa as dica
locus vbi vites plantat Itm vinea
ul vineta dicit loca vitib9 co
sita Itm vinea dr quedam machina
bellica q comunit catta vocatur
Et dr vinea qi viminea qa
de cratib et asseib fit et hoies
mti latentes appinquat muro ad
effodiand Et in ista significacion
ponit Eze l xxviii Vinolent
ta tu · i · plen vino Vinaria vie
zm hug dr cella vbi repont
vinu Vinariu et vinaciu et vi
naceu sicut idem sz peius vinu
qi fex totius vini Vipera re ge
est serpentis sic dictu qi vi pariat
Nam cu venit eius ad partu in
tumuerit catuli no expectates
maturam matris solucioz corros
eius lateib vi erupit cu inp
mitu ꝯsecutu aut qi masculi
caput os insito ore semen
expuit illa aut ꝯvoluptate
libidinis · i · rapie vsa caput
maris ore receptu pcidat Ita
fit vt pares vterq peat masculi
dum coit femina dum parit

Vili li
Vimen
Vinaciu
Vinac
Vinea
Vinolent
Vinaria
Vinariu Vinaciu
Vipera

Virago — Que fert̃ ee sn̄ voluā ꝛ q̄ mascl'ꝯ sine v̄ga Virago dr̄ q̄ de viro atta Hoc nō ꝓprium fuit p̄me mulieris s; nō convenit omib; illis

Viratus — q̄ faciunt opa virilia Viratus tatum mea pta dr̄ virilis ꝛ fortis ul' virō habens ꝛ dr̄ avir ita d' Hugo Et Johes Cris; dicit sup Matheū Mulier virata nō fiale decapit̄ Itē Ecc[li]a xxviij Lingua tia mulieres viratas d'iecit

Vireta — Vireta dicit̄ loca virida i. herbis et reb; viridissimis plena

Virgultum — Virgultū applatur q̄d de radice arboris nascit̄ ꝛ q̄i inutile ab agricolis amputatur s̄m Hugo Virgultū dr̄ a v̄ga s; multitudo v̄garū ul' locus vbi multe virge habūdant ul' ipa v̄ga

Virginal — V̄ginallis neut̃ gn̄is neut̃ gn̄is dicit̄ locꝰ secretus vtei vbi fit conceptio

Virus — Virus neut̃ gn̄is indecl' dr̄ venenū

Virulentus — Virulentus ta tum dr̄ venenatus ul' venenosus

Viscus — Viscus ci ꝛ viscū ci dr̄ gluten q̄o aues capiunt̄ ꝛ ẽ illud q̄d est int' cutem ꝛ carnē Vn̄ viscosus sa sum i. tenax vel visco plenꝰ

Visio — Viso sis s̄e idē ẽ q̄ visitare cū desiderio videre

Vita — Vita dr̄ q̄ vim teneat nascendi ul' crescendi a vivo is Inde vital ꝛ h̄ le dr̄ ꝓpe id q̄d vitā ad ministrat Sicut aliq potio pt̄ dici vital ꝛ p oppositū alia dr̄ mortalis

Vitta — Vitta te ẽ infula q̄ sacerdotes caput ligat et dr̄ Romāꝰ ꝑꝰ Itē vitta ẽ que crinib; innectit̄ qua fluctes religant̄ capilli Itē vitta ẽ qua corona vniat̄ Itē dr̄ s̄m Isidorꝰ quia ea pectꝰ vniat̄

Vita functus i. mortuus Vitalia suum in plr̄ nūo dicit̄ intestina quia ibi vitaris ciā continet̄ Vitellus li dr̄ medicaliū oui Vitricus ci dr̄ qui vxorē q̄ alio vio filiū ul' filiā hntē ducat Vitulamen inis neut̃ dr̄ platacio illa infructifera q̄ nascit̄ a radice vitis ul' vbicū; dutiat vt sit natural Vn̄ Sapiē iiij Spuria vitulamina nō dabūt radices altas vl' vide s̄ v' populi fr̄ius Vivariū rij dr̄ vbi pisces pascūt̄ ul' impinguant̄ Vivax tis vivid' ꝛ fortis Vn̄ h' vivacitas tis ꝛ ꝑtinet ad ingeniū Vividus da dū dr̄ vivificatus ul' alacer fortis agilis ꝛ dr̄ rubeus color ꝛ bonꝰ faciei

Vlastor. eris vltissimū dr̄ ꝑ prime vindicare depones

Vligo inis dr̄ natural humor terre ab ea nuq̄ recedens s; ei sp adherens q̄i inseparabile accidens Vn̄ vliginosus sa sum vligine plenꝰ pinguis Vlmus mi queda arbor ẽ s̄m Isidorꝰ Ethiorꝰ xviij Ideo sic vocat̄ q: in vliginosis locis et humidis melius ꝓficiat q̄; nā in motanis ꝛ asperis minꝰ alta est Vlna ne s̄m antiq̄s ẽ extensio vtriusq; manꝰ s̄m aliq̄s cubitꝰ q̄d magis ẽ verū Itē vlna ẽ quedā mensura Breuiū[dam] ~~cubito sup dimse dr̄ vlna …… cubitū dici solet brachiū Vltro~~

id est sponte ultima acuta hic ul-
trones a um i spontaneus Ulula
le me^a corr^a est avis magnitu-
dinis corvine sed maculis respersa
q rostro suo horride stridet Ita
dicit gloz Iereme xiii q pa^as
dicit q sit avis nocturna Ulula
tus tus tui dr magnus planctus
Ulua ue e herba plaustris ut^r
rogosse Un uligo inis qd sup
copositum est Un h ulua e dicit^r
locus pascue hec Hug ¶ Ui
Umus ui dr uncus et e pe^a
p^tta Exodi xxvii vel dr
instrumentum rotarum ad q^o rotis ut^r
rami sine cum fructibus Sz qr est
adiectivum tunc e pe^a p^tta Un uncus
a um Undo as qd no est in usu
s ab eo coponit^r abundo as inun
do as et est undo neutrum cum
suis compositis et producit sp pe^a
silbam undib^t undabat Unguis
e hominum et avium tm ungule aliorum
animalium Ungula le spes e aro
matica Itm pomum pinguius et
pomelia It e genus tormenti
Una sabbati Matth xxviii apud
ebreos primus dies dicit^r qui apud
nos dies dominica dicit^r quem genti
les diem solis dixerunt Est go sensus
Math Hominum Una sabbati i pa
die septimane sz die dominico
Unicornus ma^m gn^s sive hic unicor
nius monoceron sive rinoceron
eiusdem animalis nomina sunt eo q habeat
unum cornu i fronte ~~unde et r̄ capro~~
¶ Volutabrum dr ~~unocetos monoceron~~
locus sceni ubi porci voluntur

Vel insinuatur aut accipitur pro qualibet
turpitudine Un dr volutabrum vi-
ciorum Vorago dr gulositas ul locus
profundus baratrum ul ruina l destructio
civitatis h brito Vola le e me^a
ps pedis ul manus etc ¶ Ur
Uranus na num et hic uranus
in ma^m gn^s i celum et compo
ab ur quia igneum est non qd eo
q ardeat s qr splendeat Un
uranicus ca cum i celestis et h ura
nia ee queda musa h sunt vba
Hug Urcaldeorum non e civitas
s^m Iosephum i qua aaron sepultus
est Ebrei enim ur ignem dicunt
Urgeo ges si sui declinat Hug
et pono s modum subiacet patiendi
ppt gtm et actm huius nois urs
Ursus dr ab urgeo es eo q urget
et stringit fortit que rapit Urina
ne eo q urat alio noie lavas
dr eo q planat Urtica ce dicit^r
eo q tactus urat ad tactum eius Uror
ab ungendo dr quia antiquitus oleo
ungebat^r Urus ri i bos silvestris
Uredo inis dr corruptio comvente
vento premens qn status segetes
aduste videt^r in campo Urbanus e
¶ Usque i donec eloques facundus
tulit adverbium e ptitatis Ite
Continue donne usquequo i undiq
et tunc e adverbium loci Zacharie vii f.
Usque venit ipsi Itm usque i quisque
ul quedam adverbium temporis Un iz^n Mach
primo Daniel psallebat ymnos
usque consuetum est sacerdotum et sep
admodum lactilli dat primam i ipsa
Usspiam i alicubi alibi alio loco
Usquam i ubique usculo as tei ute

Ululare
Uluare
Ulmus
Ungula
Unicor
Vorago
Vola
Urcaldeorum
Urgeo
Ursus
Urina
Urtica
Uror
Urus
Uredo
Urbanus
Usspiam
Usquam

et componit cu[m] semis. Inde semiustulo
as. Un[de] Aug[ustinus] de civitate dei Pon
tifex sue salutis oblitus ivmes in
ignem semiustu[latu]s e[st] et d[icitu]r m[odo] vzere
Iter[um] vsque re m[odo] holocausta vsi
lare cottidie licet. Usura

Usura e[st] incre
mentu[m] pecunie mutuate. Un[de] vsuo

Usurpo

as. Usurpo as d[icitu]r q[uas]i vsu rape
sive in vsum h[abe]re p[re]sume[re] vel
illicite vti et componit[ur] ab vsus
et rapio. Usia

Usia e d[icitu]r essentia. Un[de]
et vsia d[icitu]r substancia et p[ro]p[ri]e corpta
co[m]maria et forma. Un[de] vsia d[icitu]r
quelibet for[tun]a q[ui]d[e]m accides. S[ecundum] Hug[uitionem]

Ut

Uter, tris vas e[st] vinarium
et p[ro]p[ri]e de corio et d[icitu]r a b vtero.

Uterus

Uterus est p[ro]p[ri]e venter mulieris
in quo concipit. Uterini

Uterini qui co[n]
vno vtero et diu[er]sis patrib[us] sunt
nati. Un[de] vterin[us] na nu[m].

Ua

Uvapassa vox dat was
passas clibanis fumaria
febus siccaq[ue] vel p[er]co[q]ta et p[er]ma
tura sit wa. Villosand' voltus

Vulva

m[em]b[ru]m i[d est] aspectus. Vulva q[uasi] valua
eo q[uod] semen capiat et emittat.

Uuidus

Uuidus da du[m] i[d est] humidus. Et humidus
e[st] q[ui]d exteri[us] h[abe]t humorem. Uuid[us]
q[ui]d intus et co[n]patitur. Hec Hug[uitio].

Uua

Uua q[uasi] humida quia interius ple
ne sunt humore succi et pinguedinis.

Ulcus

Ulcus e[st] om[n]e vicium corporis. Ite[m]
vuln[us] e[st] recens plaga. cor[porum] vlcus
inveterata. s[ecundu]m pa[piam]. Vuln[us] e[st]
ferri vlcus e[st] ipa putredo. Vul

Vulpes

pes p[ro]p[ter]. Un[de] het vulpecula dimi
tivu[m] a[n]i[m]al fraudulentum. Uram
aut estam non habuerit se mor

tuam fingit / et sic aves q[ue] ad ca
dauer descendunt et tunc rapit et
deuorat. Verba sunt Ysidori xii li[bro].
Vultur e[st] avis rapax sentiens ca
dauer ult[ra] maria / sicut et aquila
a volatu tarda sunt sume volare
et longe p[ro]spicere. Vulgata edicio
d[icitu]r translacio que fuit inventa
in vrbe cuius auctor ignoratur.
X

Xlra vsque ad t[em]p[u]s Aug[ustini]
in vsu non erat apud
latinos et digna hoc
t[em]p[or]e assumta e[st] quo xp[ist]i no[m]
innotuit quia in figura crucis
x scribit[ur]. Et vt dicat pa[pias] ab
x in greco p et h. hetur et scribi
in aliq[ui]b[us] quedam dictiones grece
apud latinos scribunt[ur] p. c. h.
Quidam inveniunt scripta p x
vt xristus. Et sic sup[er] in tua lra
sc[ri]psi multas dictiones ~~[illegible]~~ grecas
que b[e]n[e] possunt scribi p x. Et
scias q[uod] nomina desinencia i[n] x
faciunt g[eni]t[iuu]m in gis vel in cis / co[m]pa
p[er]ut tu[n]c quando d[icitu]r ~~Omnis [illegible]~~
~~in x m[illegible] vel [illegible] g[eni]t[iuu]m. Et mat~~
~~[illegible] senex [illegible] et [illegible] atque sup~~
~~pellex~~. Unde in p[rim]a p[ar]te v[bi] agit[ur]
de x. Xandicus macedonu[m] sermone
lingua aprilis mensis et corrupt[e]

Xe

Xeniu[m] co[m]ponit penultima[m]
in xeniu[m]. Xenodociu[m] d[icitu]r p[er]
a xenos q[uo]d e[st] peregrinu[s] / xenodo
ciu[m] enim locus dicit[ur] vbi paupes
et peregrini suscipiunt[ur] et conuo
cant[ur] vt hospitale vel ip[s]a
collecto et suscepto paup[er]u[m] et p[er]eg[rinorum]. 1020

Vn hec xenodochium li et hic xeno
dochius rij et xenodochia i xeno
dochij custos Xenofontes te nome
cuiusdam hystoriographi Xenos
i peregrinus vel sensus et acuatur
in fine Xenodochium dr a dochos
qd e cousio et componitur cum xenon
qd est pegrinus et dr hec xenodo
chium i locus venerabilis idest
hospitale vbi pegrini conversantur
et inde hic et hec xenodochita
te qui vel que custodit xenodo
chium Xerofagus dr a xeros
vel axeron qd e siccum et compon
cum phagin qd est comedere et
dr xerofagus ga gu pe a cortta
i sicca comedens vn h xeropha
gia gie pe a acuta i cibus siccus
sicca comestio vel abstinencia a
cibo humectum vn et qd dr genus
ieiuniorum sic dicitur quia quibusdam
est siccus homines tunc vtuntur Xero
libia axeros qd est siccum compo
nitur cum libi et dr h xerolibia l
xerolibies ey i sicca libia queda
cifferice est Xerolaphus xeros co
ponitur cum laphus qd e firmus
et dr hic xerolaphus phi pe a
pta i siccus cinis sicut eneus vel
ligneus Xerominzo dr a xeron
et miron qd e vngentum vnde
hec xerominu ri i siccum vngentum
qui manibus confectum Xeron vel
xeros i siccum et acuitur in fine Vn
Greciasmus ~~Est xeron siccum phat illud xerofagia Xerses rex psarum~~

X Xilobalsamum dr a xilon qd
est lignum et dr xilobalsa
mum cortex balsami vel liquor
emanans de ligno eius trito Xilocas
sia dr a xilon i lignum et h xilo
casie e lignum casie et dz primum
s scribi sicut cassia Xilophagus
ga gum componitur cum fagin qd e
comedere et dr xilofagus ga gum
pe a cor a i lignum comedens et
dr vinus ligneus Xilobalsamum
pz Xirofagus componitur cum xiros
qd est fructus Xristus grecum e
p x scribendum ita xrisma iste qua
hec littera x reputatur c h Vnde multi
latini scribunt cristus Vide in tercia
littera i suo loco xpistus a crisma
te e appellatus i vnctus Preceptum
enim fuerat iudeis vt sacre con
ficerent vngentum quo peruingi posset
qui vocabantur ad sacerdocium vel
ad regnum et sicut nunc regibus in
dumentum purpureum e i signum regie
dignitatis sic tunc vnctio sacri vn
genti nomen et potestatem regiam co
ferebat et inde xpisti a crismate
sunt dicti Cum enim dr xpc sim
pliciter nomen potestatis e Cum autem
Ihesus xpistus dicitur proprium e vocabulum
saluatoris qui spiritu sancto vnctus
adeo pre nobis vtique oleo visibili
s gratie dono Et nota quod h
nomen dei scribitur tribus litteris
ad significandum misterium trinitatis

V Vocalis est et ideo pt trina
te sillabas et in ape quacumque
consonante sequente vel

Xilophagus
Xirofagus
Xristus

ul pcedente sicut omes vocales
faciut 7 scribit tn in grec dictoib9
ul barbar apud latinos s no vbi
qz Vn sicut plenius dixi in pn°
noue lre vz in 9 in multe dictio
mb9 grec ul barbar est dubiu
an debeat scribi py an p) apud
nos cu nescim lingwas illas
pferre quia apud gcos 7 barbaos
in quibusdaz loce scribit y in
alys y et ideo supius in noua
lra tractatu incepim de dictomb9
q incipiut ab y 7 de illis que
incipiut ab y Sut tn quedam
dictiones grece ul barbae que
comuut scribut py de quib9 etc
determinaui in noua lra sup 7
sut iste infra scpte yas yspis
ycon ycoma ytonoms ydolum
ydrous ydro ydrophaba ydro
malia ydromancia ydromatica
ypapati ypaten ypaticus ypar
yparcapistes y p'baton Capitulum

Zabulon fuit filius lye 7
interpretat flux9 sagitis
filius voce odor suauitatis
habitaclm pulcritudinis ul forte
fortu enim hic genuerat lya se
cura dixit habitabit mecu vir me
Vn 7 filius dictus est habitaclm Za
charias interpretat memoria do
mi siue auxilium Septuagesi
enim ano desolacionis templo
completo zacharia pdicate meo
rat e domi ppli sui 7 iussu da
mel reusus est dei pplus re
dificata est vrbs et templum

Zacharias

Zacheus interpretat iustus 7 iusti
ficatus est et e syro nomen s
incognitu e nomen ebreu gem
inaz dicam Ceterz zacheus pp'm
nomen viri est q statua pu

Ze

Zes lupus interp sillus eat
tatur Vn zes hostia lu
pi quaz lup9 suffocauit Zebe
deus interpretat donatus siue
fluens hic fuit pr Iacobi 7
Iohannis ewte 7 apli Zebub
interpretat inutile Vn belze
bub vir inuistare dr Zelus
zm hug dr inuidia emula°
amor ul furor boni ul mal9
Sic go zelus in bono accipi
pt cu quis intit imitae ea
q bona sut 7 in mala scilicet
cum aliquis dolet aliu se ee
meliorez Vn zelo as actiue
7 zelor are deponens in eodez
sensu i amae emulai siue seq
puiudiaz siue pamorez Hec
hug Et a zelo dr h' zelotes
te i emulator quo nomine d
dictus e Symon aplus a vico
Cana galilee vbi aqs domi
couutit in vinu Cana enim
zel9 interpretat 7 inde cana
neus i zelotes Et scias q zel9
dr aliqn amor viri i vxorez
pquo nō pt sustinere ut alr
inscreat Vn vir dr zelotes

et secundum hoc dicitur dominus zelo-
tes quia non permittit animam sibi
desponsatam fornicari post deos
alienos et perdurat / glossa super illud
zelus domus tue dicit bonus zelus
est furor quo mens abiecto
humano timore pro defensione veri-
tatis accenditur et eo comeditur
ita quod quelibet parva et prava cor-
rigere satagit que videt, sed
si nequit tollerat et gemit
zelotipia est Inde zelotipus et
idem est et accipitur zelotipus Unde
zelus componitur cum tipus quod
est figura / et dicitur zelotipus quasi pu
zelo plenus scilicet invidus vel suspi-
ciosus / et accipitur tam in activa
quam in passiva significatione / dicitur
ergo zelotipus de cuius forma in-
videt sibi vel alteri et habetur suspi-
cio / et zelotipus dicitur qui de forma
alterius invidet ei vel alii et est
suspiciosus vel ille homo dicitur zelo-
tipus qui suspicionem habet de uxore
sua scilicet quicumque maritum mente
castitatem servat uxoris / et inde
tunc dicitur zelotipia simul et uxor
dicitur zelotipia que suspicionem habet
de viro suo Unde hec zelotipia id est
invidia vel suspicio circa uxorem
et zelotipo as id est invidere / et pro-
[illegible] ut iste zelo-
tipat uxorem suam id est habet suspicionem
de ea Item zelus dicitur amor in-
vidia emulatio in bono sive in
malo Unde zelo as in activa Unde
psalmista zelavi super iniquos pacem peccatorum
videns et zelor aris in deponens
in eodem sensu id est amare vel invidere
vel emulari sive sequi per invidiam
sive per amorem Unde in quarto libro
Regum dicitur helias zelo zelatus sum
Qualis autem debeat esse zelus noster
ostendit Bernardus in vicesimo sermone
super Cantica zelum tuum infla-
mat caritas informat scientia firmat
constantia Sit igitur fervidus sit circum-
spectus sit invictus / et vicesimo tercio
sermone dicit Virtus siquidem discre-
tionis absque caritatis fervore iacet
et fervor vehemens absque discre-
tionis temperamento precipitat Ideoque
laudabilis cui neutrum deest quatenus
et fervor discretionem erigat et discretio
fervorem regat Zeta te femininum genere — Zeta
id est camera conclavis secessus Unde
in passione beati Thome apostoli
reperit zetas yemales et zetas
estivales Zeta neutrum genere et inde
est nomen cuiusdam littere secundum Hugutionem
Papias vero dicit zetas yemales id est
domos yemales que calide fiunt
sub ducta flamma zete domus que
subtus habent flatus aquas etc. Cam
Zimos grece latine dicitur fermentum
Unde azima secundum Hugutionem Papias
vero dicit zima fermentum Unde
azimus ma mum id est sine fermento
Zimeola parva musca scilicet culex — Zinzala
Unde hec zinquilarium conopeum ad
eas excludendas Zinziber eris quedam — Zinziber

species aromatica neut' g' et
ut dicit Avicenna in 2o libro
zinziber calidum est et statim
eius caliditas est fortis quia non
calefacit nisi post tempus propter id
quod in ipso est de humiditate sup
flua, quia eius calefactio est fortis
et lenitiva resolutoria infla
tionis, tum quia incitat vel attra
quoddam humiditatis eius superflue
opilationes plurimum memoriam confirmat
~~fricat~~ tenebrositatem oculi abstergit
propter humiditatem suam et corripit
pectus tum vero qua cum ... vel
zinziberis dicitur quidam mensis. Ut dicit
glosa in ... Regum vi et in medio

Zizania — Zizania hoc zizanium et hec zizania
est seges vel herba pessima scilicet lolium
et dicitur et ponitur quoque pro sorde
omnium segetum. Hugutio ...
... zizania in singulari est
femininum genus et producitur de ... in plurali vero
neutri generis ... Lam

Zona pellicea id est vestis de
pellibus facta. Ita accipitur
... Regum ... Zodiacus zodia

Zodiacus — grece latine animalia vel signa
unde hic zodiacus id est per a torqua animalis
circulus vel signifer quia sunt in eo
duodecim signa nominibus animalium
nuncupata, quia sol intrans proprie
tates illas animalium sortitur vel
quia stelle in signis in figuras
animalium disposite sunt. Unde zo
diacus a ... Ista autem sunt nomina
duodecim signorum zodiaci. Aries

Taurus, gemini, cancer, leo, virgo
libra, scorpio, sagittarius, capricor
nus, aquarius, pisces. Et dicit sol
intrare arietem ... zodiaci signum
totum claudit duodena ...
... vital et ... peculiar
... id est ... vel
viridis. Zucarum ... neutri generis
vel zucara ... femininum genus ... id est sucus
vide in mellis ... Finito libro
Sit laus et gloria Christo Amen

s. barthol[omeus] | s. debes | o tu scolaris | i. expositio | i. cognosce
dum | ire | | nes vocabulorum al[iter] intellige

Ad me transire si vis proverbia scire

s. tu scilicet librum | i. tu maiori | i. in mente tua
diligentia | servare

Debes et audire studiosus et stabilire

s. ego i. victor | filius magistri de Suatensi civitate | i. meus sermo | i. coggitat | i. sicut gladius
s. rara vocabula | exponit quod pro sondes

Victor Suatensis mea lingwa stat velud ensis

i. exclusiv[e] ex omnibus libris | s. ista vocabula | i. collecta | s. ipsa tempora | s. vo[cabu]la | s. ad exposito[rum] vocabulorum utilia

Indices sunt secta per me que sunt tibi recta

s. scolaris | i. per me | i. meaes | i. velocius | i. antequam | i. omnia vocabula | s. de tempore

Tu mare transires tamen quam singula scires

s. vocabulorum | i. difficilia | i. propter quam causam | i. constat | i. dilecta

Quedam sunt rara quapropter sint tibi cara

s. tu scolaris | i. studeas | i. ad magistri | i. gratias | i. retribue | s. tuo
diligentia | actores

Et distas studio grates tu redde magistro

i. loques | i. tulit s. suo doctori | i. in parte | i. discipulis | i. iste

Grates retulit mille tibi nunc dixit singula ille

i. exponere debes s. vo[cabu]la | i. obtolle | dicere tunc te | i. scias | i. doctor
s. sequentia

Exponas mihi si ber ysuace docte magister

i. mihi | i. dimitte | s. tue c. i. tribua | i. tuum caput | Filius in stinctu (?) militie
Et dicere armas esse ire
i. ligo as are

Si nil obmittas reddam tua tempora vite

sunt quedam fetus estivales | est diminutum a spetula pro genus frumenti | est fructus in arbores in estate s. moabitas
est fructus

Quid sit discernimus quid spetula quid moabitas

est rana venenosa habitans in terra | fons est quedam avis aliomodo est infirmitas tanta exambulatione | est instrumentum tasca formandi | silt | que pertinet ad gallinas

Buffo cum bubo quid sit formalegz tubo

est fimus empta quia antiqui emebant suos ut alia pecora | est ille qui est extra se positus vel est aliquis possessus a demone | est quoddam pondus

Quid sit emptitius areptitius similibus

Vel emptiti et consimiles dicuntur servi sunt arreptitii vexati demone multo est energumenus que demon possidet unus

uno° dr̄ gazha et drama | i. tantus tum | pro uno. e auis niges se in aq̄
& plito / 2°° idez e cp turba | puer corp̄ et de | 2°° est gaza / t'io° est fru ...
vn̄ de sc̄to manito manipls | atois. i. tcrs | e i lapide vn̄ est niges manipla ul auis ul fera
plurimis. i. turbis | thamis. Meiges et sit no° ciuis ... dicit & gazha
fuuis ... roota. Est niges ym

Quid manpla triplus ul miges q̄ q̄ manplus

est qdda officium inde pfecti | aliquis de | est pars pedis | si niges e gbuus Est
& est ille q̄ est ptates sup vna | arcadia | sub genu | miges volucres simul
vibos / & e dicta uel proez & pfectus | | | & in lapide ferrid

Quid pfertua q̄ & arthas quid q̄uoq̄ zura

Est quedaz inflatura in dorso | Est inflatura existens in collo | est inflatura in pectore inde gibrosus | patiens tlez inflatura | & lutid | Et dr̄ a spuo is | vn̄ Castrois ptori pfectus dr̄ urbis

Bibbus cu strumia quid gibber sordida spuma | vn̄ In dorso gibbus | in pectore gibbus vocatur

est fames ul inscia qua aliquis patitur Et dr̄ ab e extra & rumio as i. albuz masticare in ore | vbi est strumia calamitas ul tal trista qui sunt cara tpa | est idez q̄ mutuus et dr̄ ab alo is i. nutrio is

Quid sit et erumna quid calamitas quid alumna

i. inmunditia terrenu | progredis frumenti | e vapor qui tristis & de pedibus | e sapor assatiazo pcedens a coquina | e passio q̄ gignit d' infusado pana | vn̄ Est vapor exalans d' membris assis sudor

Yancor quid ador pedor sudor q̄ mutor

e ille qui patitur ydropisim & dr̄ alimfa i. aq̄ | Est vnud infectus in aq̄ ul paus inmutetis i. aq̄ | est qui expendit bona sua inutiliter | est inimicus in sponsum et sponsaz

Limfaticus limsus quid prodigus quid palimsus

est quedaz auis libet co medens bona | e auis bn̄ cantans | est dunctus a coxa / & e ps hominis tegens usq̄ ad superioz ptem

Quid sturnus arones quid topula dice debes

Est meatus vel est illa inmundicies q̄ stillat a coquina

Tu bona popina tua posteriora prima

Est ille q̄ dundit lites & ascqst i. dundo | i. velopul gaudes | e aliq̄ res p̄ q̄ aliq stat vt pecunia q̄ constitutis & litigates | est aliquid p quo aliqui mutuat equos ... vt pecunia

Sequest alat sequestrum quid sit equestrum

e turba sibi vocata vn̄ totalis ferrit inde & phisici de ... | est fluxus capitis & hic qui e cerebro humid & qui flagma fluit d'naso | est auis que comedit ferro | est quedaz figura de qua tractatur in grecismo

Contio quid sit reuma quid struas q̄ zeuma

e instrumentu hastiludei | est quoddaz munimentu | e lorica quo tres acies | est ...

Hasta ul lorica tritussp̄ coitaq̄ pica

Sunt interiora ventris | visus p̄q̄d ...tus | est arbor | est arbor sub qua voluerunt senes condemnare zuzannaz

Ist intestinu quid lien buyous primum

est aliquis genus ignobilis patrem et matrem · pz · est vas in quo portauerit romi · est panna rota panis · est pauci mercedis

Quid spurius sporta sportarum tortula scorta

est puer carens matre et dr apuppa pe · est medicina ul instrumentum mutatoris et celis · est aliquis carens patre · est puer carens simul patre et matre · est falsuaria

Pupillus bibla quid orphanus orbus et hilla

diminutiuum ab hasta · sunt clauicli babatorum · est aial genus unius cornu vel monoceros · est victoria et dr qi salus tum puerorum

Hastula quid gusus monoteros atque tumphus

est ligamen equi · unus est gradus domus alius est locus dampnatus et dr qi tria teges · est nauis pendalet qi carens base et sudaris vel est vestis tenuis ul velud · est frid bilucator ut quo tangit venam qui hominibus immuit

Cingula tristega quid carbasus quid quoque slega

est genus magni rethe in quo capiuntur aialia ul pisces · est pignedo urine firme est pignedo lactis · est pignedo porti · est corea depictum quod habent sacerdotes

Sagena sedimen arzuna quid sit alumen

est pondus quod portat equi post dnos · est equus qui portat tale pondus · est quedam auis magna et dr quasi carens rima

Dic quid sagma sagmarius atque carma

Bos castratus · est iumentus bos · est equus vel vitulus vel caballus · est silogismus concludens contradictionem contradictionis respondentes

Thaurus iumentus iumentum quid elencus

est hugus est ipsa ul epus qui ht sub se multas oues et dr ab archos i princeps et mandros ouis qi princeps ouium · quasi mollis aer · est instrumentum textoris · i. pita

Archimendrita mulier in stamine trita

pars hominis · pars porci · est piscis marinus habens dorsum porci · est tribus ul generatio vel genologia

Scapula suffrago quid delfin atque propago

Quid dabit insula dum clamat sepe responsa

sunt dee arborum et dicuntur a drua grece i arbor latine et dea dee qi dee arborum · sunt dee montium et dr ab ornis i mons et dea dee qi dea montium · est repussio soni in silua ul in aqua ul alias

Non amandriades non oriades facit echo

est ille qui patitur eterinam infirmitatem · est auis de nocte dormiens · est infirmitas causata ex nimia sumcione carnis · est vinus corei coloris habitans in sepulcris mortuorum

Huterinus nicter hitterina quid sit et iter

est domus pistoris — Est pannus cum quo limit panis — Est baculus cum quo eicitur pruna — Est ferrum cum quo faciunt crispos crines vel vas calamistrati calamistris glificati Nobilium nati nolunt talia pati

Pistrinum pistrum ustrinus et calamistrum

Truncus in quo habitant apes inde alvearium ille locus ubi apes sunt — Est vas porcorum — Est vas in quo faciunt pastum

Alvear et linther simul alena quid que sapient

Est precium quod datur de molendino — Sunt incrementa cum ligonizantur — Est herba odorifera

Emolimenta vomenta quid quoque menta

Sunt loca ubi multe vinee crescunt — Est vas factum de cannis vel sportis — Est instrumentum factum ad modum canne — Est signum librorum

Vimina cannistrum cancellum quid que registrum

i. stips botri vel radix — Est folium vitis et est vitis decia — Est palma et dicitur primo et sic tunc ponitur termino in vs sit palma vel a ut palma — manus extensa 2° est arbor 3° est victoria vel i. es ut palmes — vel Palma manus palma ramus victoriaque

Utque stat palmes arbor victoria palmes

diminutivum a cappa i. parva cappa — Est instrumentum ventilandi frumenta — Turris lignea vel lapidea

Cappula cum pala quid coclea quid que scala

Est panis pistus cum carnibus et dicitur ab arthos quod est panis et creos i. caro quasi panis pistus cum carnibus — Sunt ova in patella — Est pastum quod remanet in artogobea

Quid sit et arthocrea laganaque et tetusta

Est aliquis de vias et dicitur ab erro as i. devio as — Est aliquis felix et dicitur a fecundo as are fecundum i. impugnatum — Est ille qui multum irascitur

Quid errabundus fecundus et furibundus

Est ille qui non est mundus — Est homo humilis et dicitur a pes et subditus — Est aliquid globosum

Necnon immundus pessundus sive rotundus

Est aliquis de tali terra vel est de nympha — quoddam vas de quo bibitur — Est quedam herba medicinalis — Est vas sculptum vel pictura in frontibus arthicaps

Quid nymphus cyphus aliquis vel anaglipfus

Dicuntur filii duarum sororum — Dicuntur illi qui habent alicam matrem et patrem — Dicuntur ymagines facte cum quibus puelle ludunt

Quid sint sobrini pupigni quid kaallimi

Est substantia latine — Est substantia composita ex materia et forma ut homo — Est substantia sine forma ut cera cum sigillo — Secundum hugonem est mixtura substantie vel perfectio hominis vel substantia vel forma

Usios usia usiosis endelethia

e quedam avis silua
Est dicitur a frando as — Est quedam avis — Est quedam animal tantummodo vivens in terra

Quid sit fraudiola quid gurritula talpa
est nomen avis et interpretatur ignis dei — Est celi cadentes est tota chorus angelica — est chorus nonus chorus angelorum — Est tota avis simul vel regnum eciam

Uriel vicancia seraphin quid tiua fatra
Est aliquis possessus ab uno demone et dicitur ab en i in et erg i lis et ergia i labor et nomen inde quia labor litis in mente est super — Est dimidium a fax ex — Nota dicitur est inter tergus et tergum quia tergus i dorsum et tergum est cutis in dorso

Quid energuminus quid inges fatra tergus
Est herba silua et habens flores et stipes longum quod alio nomine dicitur celidonia — Est herba longa que crescit libra ad modum glady — grece lingua latine bovis lingua — Inde buglossa herba ad modum — Est fovea vel fossatum

Est cinoglossa glandiola glossa fossa
Est magister alicuius rei et dicitur ab ex i extra — dicitur quia parit ut timore fugiens — Est aliquis qui excoriat aliquem vel spoliator et dicitur ab ex i ex et corium quia ex corium ponens

Quid explorator quid pfugi excoriator aliquem
Est instrumentum ascendendi et a scando dicitur et est parva scala — Est herba habens multas virtutes — quedam avis

Quid sit scandiola uberia quid sit alaudi
Est quedam avis bene cantans — e quedam avis — avis — i cupido

Cresopulus lara merulo quid sit auarus
Est quedam avis de nocte splendens — Sunt avices volantes tempore estatis et eciam cetorum vel papilio volucrum papilio sit tegumentum

Dic quid candalides et quid sit papiliones
Est dea lune — Sunt pora marini — Est fovea ubi foditur aurum

Dic quid lucerna delphines et aurifodina
Est idem quod officium iudex officialis — Sedes iudicis — Est amor inter legittimos vel informacio inter illegittimos

Quid officina tribunalia zelotipia
Est commenacio et trestes in mari — e vas ad quod tribuitur fama — Est truncum in quo fruatur denarius — Est quedam arbor ferens oleum

Alga argarum gazofilacium quid et olivus
Est fovea ubi foditur cuprum — Est fovea ubi foditur amentum — e ubi foditur ferrum

Cuprifodina ametisfodina ferrifodina

Dicit carne infuales | Est mons Est prim non
Est dicit ab a qd e sn | ubi pilatus rege que judith
et ver delitatio q sn dilitaton | est sepultus vidua interfecit
vel est prim eo mgtes

Quid et aunes. quid orifex quid olofernes
Est gradus Est instrum portadi Est instrum inter Est ome
gradus lapides sup murum q trahit lapis vas factum de luto
murum 2m hugonem et vel

Cotica sarisca quid et altisca quid et aluta coriu
Est aliqs vel aliq missa e vas ligneu Est coopimentu
aliqs et dr acon et lego ab i mitto vel tegumentum et qi tegit

Quid sit collega dolseu quid sit dolitega
Sut illa duo ligna i stuba | e ia catena i q pendet caldaria | e arbor ficus ole
ubi ligna exsiccant / alio dr / ardorum vel fumus i qs poditus vesti qd alio dr oliva

Quid suspesina carnacla quid sit oliva
Est ferrum retro ignem | e mola i qua terit piper alio dr scutellum | sputum qd ciat de ore
tenens equiem ligna qd alio dr audena vel ypagigeu

Quid sit tedisera piperina quid qz salina
Est diminutivum alotra et est ps fitum | Est ferrid tra sellam | Est cutellus quo dolad vites / alio dr putat vel est curvus cultell

Zorusa quid strepa quid sella quid qz yepa uitellus
Est qn aliqs pponit filium i pignore | dr qn teges i lectum | Est vestis qdam distal vel publ(ic) corpus / Est m ... mliequs qd

Obsides obstagia lettega stragla gapa
Est diminutivum a vecte et e illud ad quod claudit hostium vel est p via vectis | e pisces pigrois / Est pisc ... gnis non ... ctlos

Quid sit vectuella quid afforum quid tuonella
Est illud cu equit posteriora vel alio dr prudistri | Est ... q hit stellatos oclos | Est pinus pisces | Est instrum de tuido ... homines

Vel Neruo torquens qn cnippo
tenoris

Quid vipp lypp dic quid gubi lappus
Est illa rubedo q gnat qn aliqs sedet circa ignem ppt nimium calorem | Est nauis velox vel nauis mag ve mes de liburnia | Est sep olei et dr ab a qd et mirrna sap

Vel Lrus squamuta notat
facierque salebra salebrat

Dic quid squamnta quid dic liburn amita
diminutivum de acta ... alti pisce | Est aius parva | Est loggminis qe alio dr mustela q pisces devorat | Est aial Et sit valde nobiliz pl ... me

Cetula frigellus piscatula quid celebellus
Est neq qui inopus e vas de quo astolis e diminutivum | pota comedit alio est pras naus | Est aial albi coloris | Est sima vel nomile

Distola et limt. dic quid inigale quid spint

est flos qui trahit / Est boleta Est instrumentum / Est animal qui est non adiectivum tunc est falis
de stuppa capiendi mures huius pulex / Et qui est substativum tunc est
mamilla

Tudula quid tuber quod capula pub et ub
Est quedam arbor virens Est ... diminutivum agnus
in hyeme vel est quidam ... et est prius clauis
...

Crystus lispa lama quod gufula bispa
i. detractor Est offa diminutivum Est offa facta
facta ex acaldan ex pane et aqua
pane et vino

Emula et vippa caldellum quid ippa
diminutivum ... Est locus Est illa vena in qua pedent
et est instrumentum ubi frangunt omnia intestina vel sunt ungule
muratorum lapides est quidam lapis

Celtulis et rupis ... dicitur quod stropu sarip
Est quidam fructus fagi et Quedam herba Est quidam lapis
est non ... valens contra cum quo puelle ludunt
venenum

Versus: Boleta leti causa fuit mei

20. Quid sit boleta quod rafan horotec
Est ignis factus ... Est quedam ... non ...
fantasia sed ...

Dicitur ... quod pruna quod titinell ...
Est instrumentum mulierum a quo Venit a ... i. furor ... Est lignum vas
fila ducuntur in glomum

Dicitur quid gurgillo quid clepsedra ... duallo
Est ymago facta ex panno Est herba ... Est lineum ...
cum qua puelle ludunt ... fontes ...

Dicitur ... quod puppa quod flamula quod ... stupa
Est ... Est signum ... Transgressor legis
... vel est animal rapiens mures medicina ... vel mandati sic Judas
morbos hominis

Dicitur ... quod catto quod nefula ...
Est quidam globus ... Est pondus Est tegimentum altaris
in quercu viii denarii vel est vestis sacerdotis que
alio modo dicitur ...

Dicitur quod galla scrupula quidquid palla
Est animal libenter comedens Est rapa est arbor cuius folia est arbor
mures silvestris tremunt ...

Quid sit asprola capola tremulus alnus
Est animal ... huius facie puelle
Est solum ... Est arbor multum pedes ... Versus ... volucris penna pede ...
habens de ... fronte puella / Est arbor ... e ...
... Versus ... fames ... arbor ...
Dicitur ... quod ... quod ... / fructus ... =

Abyssus glabokoscz
Abusio nesprawnosc
Abhominatio mydlusthoa
Abdita tagemni
Abolitio zagynyenye
Attamen axwszecoss
Altera obrancz
Acerbus przikri
Attubita lossnyza
Acceptio przigemnoscz
Actutum natemyesczie
Adversita przisswany
Adamatinus twardi
Adletha ryczerz
Addita przistawy
Agamus nyezonaty
Agagula polog
Aetumlium ber
Agger grobla
Anglica dzagil
Agnicio vyssnanye
Alacre vyessoli
Almasiu liczkup
Alternatim ossobnye
Antistes byskup
Anathema klatwa
Antelucanum natswytanym
Area syedlisko
Arrom przelag

instrumentum mulierum · Est herba que crescit circa aquam · Est instrumentum dolaatoris · labrum labia mulierum

Dic quid sit alabrum nazstuam dolabrum labrum
Est mendax ut instabilis · Est locus in aliquis commutet · Est ferrum quod apparet venas · Et dicitur a flegmo i. sanguis et thomos divisio

Ventosus stara fleubotom het et tartara
Est ultimus sonus precedens ubi arbor movet · Est instrumentum navis · Est fovea in maxilla · Est ramusculus vel est non vox in musica

Oregnon temus lacunula quoque tacemus
Bitumen ad quod capiuntur aves · Est bursa regalis vel est non diminutum usurata · Est arbor viens in yeme

Dic michi quid fiscus quid furcula quid sit oistrus
Est herba crescens circa vias quasi solem sequens · Est dicitur quedam avis habens vocem asini · Est appendix consilia vel piscis

Quid sit solsequium gaulus vespertilio et ostro
Est avis · Est vinus plumosus · Est vinus hominis · Est fructus libri qui colens libratem

Upupa labrus lubaus quid coliberteus
Est arbor spinosa · Est arbor · Est arbor levius fruges · fructus est arbor

Juniperus corulus fraxinus cornaque cornus
Est ligamen ad quod ligatur puer in cunabulo · Est vinus de palmis factum · Est salsucium in una villa digne suspendit hylla

Casia famulla quid sit novellus hylla
Est superior pars galle vel crista · Est fumus ad quod ludunt vel est clipeus · Est qui dicitur cesar in manu · Est anterior pars nasi vel medulla pomi vel piri · Est color mulieri

Coturnix tu fructo ferula pulpaque fuca
Est avis bis cantans · est arbor alio dicitur alnus · Est legumen equorum · Est pars pomi vel piri in quo iacet nucleus

Merulus et lulla quid pica quid arulla
Est instrumentum portandi fimum · pars currus · Est vinus faciens selam · Pars currus

Cerula quid sit emo quid bombix quidque temo
Est vinus volans in mayo · Est instrumentum quod crescit in pectore vel ungento preciosum · Est omne vas de luto factum bombix est pellis

Dic michi quid eruca spodium quid sit alluta

Est macula faciei — Est quedam nota in musica — Est nigredo que generatur in stuba

Dic mihi lentigo podagus quid quid sit fuligo
Est illud album in oculo vel albedo est macula in oculo — Est avis — Est vermis comedens frumentum vel est immunditia ferri aut metalli vel est sanguissuga vulgariter Catat mido

Quid sit et albugo quid cucula et erugo natat erugo cessat arundo
Est naturale foramen mulieris vulgariter Spgit hec vulva cuculus peccatorum vulva — Est quedam arbor — Est fructus illius arboris — Est acutissime crescens magis

Dic quid vulva quid visola esculum vlua
Est tempus destatis — Est pravus puer — Est lignum super quod galline vel pulli galline de nocte sedent

Dic mihi merita quid ormis cicamarica
Est vestis nobilis generis contextus vel est insula in mari vulgariter Est aclas panis quando dat acladas — Est sponsus id est apoteca valens contra tussim ponticum — Est pannus sponse vt prius patuit

Dic mihi quid acla tusoia quid quid vitta
Est vermis de nocte cantans in stubis / Anima mirabilis vel via peccatoris vulgariter Quid sunamites si vos scire velitis Femina de sexta captiva in animata est saepe pracosis

Dic mihi quid gallus sunamites quid quid paillus
Est quedam civitas Et dicitur ab vno — Est vna pes panis — Est ovum gradarius vulgariter Erzib — Est boletus — Est civitas lignorum vulgariter Curum se ponet quod ad unam crescere debet

Unculus et ricinus sompes quid fugus et uncus
Est conus in galea — quedam arbor — pars calami in qua crescunt fructa alio modo dicitur spica

Dic mihi quid arista quid platanus et quid arsta
Est dimentum aristea Et est illud quod stillat ab arbore — Instrumentum sutorum — Inpli dicitur rethe — Sunt fila ad quibus consuuntur vestimenta

Cucculus verma dic subula limaque terma
Sunt arenes porta vel est lingua — Est instrumentum navis — Est mulier filios generans multos pueros In effeta i. ad apta vel mulier non filios sive sterilis

Dic mihi quid zeta quid anchora quid quid feta
Est locus ubi multe tanice crescunt — Est caput latronis multe fruges crescunt naturaliter — Est vas — Sunt vasa olle apte ad bibendum

Dic mihi cancetum campetum vasque lebetum
Summitas templi — Est superficies templi vel est nodus alicuius tecti vel dicitur totum tectum simul — Est cacumen desuper aliqua

Dic mihi pinna pinaculum quid quid phimma

Apex wyssokost
Arida ssuchy
Auleaus ochmystr
Atriplex loboda
Aurora zora
Azimus przasny
Atributu lessne paplko
Artonus copa zita
Aculeus ossczen
Ardua goratza
Aradula szaf
Artotyrus nagmyeczywnichlep
Antrum yama
Amplecte ogarnatz
Asserere podwurdzicz
Apparent vydomye
Anefando odsslosczy
Annis pubescentibus mlodich lat
Actor dzyelnik
Anhelans kwapyony
Agitata gonyony
Anxietas smatek
Audacitas darsstzost
Alias nyekadzyelito
Arguta chitrzy
Agilis prantky
Absit oddalono bacz
Actenus do tich myast
Affinis compecznyk vel amicz
Absolute przessmadi
Astricta prziclonyony

Est pastor suum seu porcorum | Est pastor armorum vel hugl. e minist. officiorum | Est pastor boum

Dic michi subulta quid agazo quidque bubulcus
Est genus vini duri ad modicum ponit ad acque sit bonum vinum | Est nomen vocis in musica | Est herba unde caruata ad domum i. theatrum vel calce q. i. q. antiquitus ad ecclesiam ambulabant

Dic michi lezua quid scandita atque caltua
Est gratia litera qua nos dicimus I unde dicitur ydiota i. stultus | Est tamus infernalis vel terra q. carnes mortuorum consumit | e pellis cuiusdam animalis
Nescit quid iota vir clericus quid ydiota

Dic michi quid pota quid caberna atque melota
Est illa rima que transit per caput humanum ut videtur in capitalibus mortuorum | Est summitas capucii pedes Et e dicitur inde capitium et capucium dicitur esse sine lorippio | Est e dicta rima capiciu Capucium pz vero hic est

Dic michi sutua lorippia deme zura
Est patella in qua decoquitur cervisia vel e vas in quo calces confinduntur | Est vena apparens in decollo | Est aliquis deceptor qui iacet in igua | Est dissponere ad aliquid rei

Dic quid sartago cuius cartago ymago
Pro ignota | In pluribus zole myza | Est que liber derudet homines | Est genus fenestre seu fenest vitrea

Vitricus et vitta cautorius quidque vitra
Est corrigium quod pedet equo i. pectorale popyersni | Cera e genus ferri te sit publicis in igule s. que e gluten sit carnes in patella | pogrotky i. inutile

Quid sit et antilla quid crema cistula vile
Est instrumentum quo aliquid limatur | Est vestis pectoris facta ex pilis | prima navis | herba crescens in prato

Dic michi quid lima philacteria cimbaque trina
Est caulis qui dividit equinoctium | Est caulis in celis | Est uxor filii mei

Dic michi et colum et epiticla quid quoque nurus
Est corrigium pedes sub cauda primi equi incipiens a sella | Est prima pars alicuius i. etate

Et quid postulla primeum quid quoque hyle
Est pars panis | Est quedam caulis in speciem materiali diuides solarium venale et estuum

Dic michi bucella quid cantica quid palella
Est signum vel vapor in vena infirm | cuncula prima infernalis | Est animal | Est aliquis kuis cum vasum

Dic michi quid thimus termoides symea symus

Est quedam arbor pars gladii vel est cicatrix Aliqui capiunt pro toto gladio — herba formosa — familia domus Et dicitur a bedo bedis et dulos servus quia servus alterius domus

Amiculum Maniculum

Dic vibex tripulus pelipodia quid sit edulus

Fovea profunda ubi damnati puniuntur in inferno — Ornamentum capitis — Unomio idem est quod adepta vel consecuta et etiam illa pugna quam aliquis sedendo dormit

Dic michi amfractus quid sit atriale nactus

Est tectus vel domus tuum duorum Et dicitur atrium terres et clinum domus quia domus tuum duorum — id est longe vel remota a domo — id est prope et est a domo — id est infirmus vel profundus

Dic michi triclinium quod eminus cominus prius

Est infirmitas quam aliquis patitur fluxum sanguinis vel quam aliquis habet pustulas — Est quoddam intestinum — Invidia fallas de corporibus mortuorum Et declinatur pomis tuis sub sermo grece et tria declinatione

Dic emoroides poligranum dic quoque tabes

Est quoddam semen quod quando iactatur ad aquam tunc homines sunt convicti — Est volucrum — Est rostrum avium vel est avis habens rostrum ad similitudinem ovis — Est infirmitas vel est herba

Iusquiamus trita cronopodia dic quid atucta

Est magna navis — Est prora navis vel est immundus — Est nomen fictum a sono vocis et fit quando congregatur navis de se — Est navis profunda Et dicitur quia tares rima

Nembus lentina quid classis quidque carina

Pars super — Sunt septem stelle — Est homo paruus — Unomio sunt pueri qui discedunt sine baptismo Et dicuntur quasi penes nos nati et ideo sunt dicti infernales Et dicuntur quasi ad penam nati

Celte pellicides quid gnarus quid quoque penates

Sunt dee montium — Est gallina silvestris — Sunt dee aquarum Et dicuntur anoys id est aqua et dea — Primo est ars id est via Secundo est domus metrici Et dicitur a formeor aris Unde formus testudo formus est domus metricus

Oriades ornix dic noyrcides quoque formix

Est sonum faciens cum ora — Est locus ubi equi coniungant vel vox passus est — Est nomen montis — Est iaculum cum quo sagittatur

Ostitat equiciator limbes cum catabulta

Est convolutio panni — Est coitator — Instrumentum navis vel est ornamentum templi Differentia est inter tela le et telum li quia tela le est pannus lineus sed telum li est instrumentum sagittandi

Stamen cum telum bacillator quidque vela

Est scutella — Est instrumentum portandi Est quidam fructus — Est locus in celis Et dicitur a tine quod est dulce et stonis stacio pro antifrasim Vel dicitur a tinis cineres et teo quia ibi corpora mortuorum teruntur in cinerem

Zenix quid capisterium fruix cimiterium

Est fetor paruum Et dicitur alibi per antifrasim quia nulli libet id est placet iacere in fetore — Unum dicitur quod in vite natum Unde Cenodoxus natum vite fit unum dicimus inde — Differentia est inter capistrum et capisterium quia capistrum est instrumentum cum quo equus ligatur Sed capisterium est instrumentum portandi

Nenys libitina diligo dulcia vina plus

ngaria vsdrazenye
igmen tlusza
ltrisecz zobustronu
ttenuatz vsdrazoni
deptio dostappenye
pparitores czarosincze
mblator nymothodnyk
istella vl subhircus pacha
lga sytowye
labzz motowydlo
ntile patlik
ntel potpyrsznik
rgula rywa
bsolutz vibawyoni
ttonitz i pteritus
tompta zadlo
resto zastapaya
mplustre patzmi
rsliformita bednarz
spgius rez
rula pyczka vl costka
rra barlok
riolz sluga bozy
sseda tolyepka
rwopirum pozar
rtarea krptan
ffectz pozadanye
rgumentum dowot
nte murale
przygrodek

Est fetz — Est duces Est i mortuus — qui loculos — tenus plenos

ua si stadiolum locuples extinctus i illa
Est via trestes tra vias — Est virga naliter tenuis iusta Et est dicta mt seczlim et surclim — Est mulier robusta apta ad pugnandum Et dr qui in vero agens

Et quid platago quod et furail atque vdago
Est prius lapis intras calcem et offendes pedes — Est illud quod pedet in bracalla — Est gallina silvestris — Est quaedam quatuor rotarum — Currus duarum rotarum

uid strupulo liga quod pdix tedaque biga
Est locus vbi pueri tempore paschali ludunt ad ovum wr valatka — Currus hyemalis — Est massa motus per gredies atque aeris

uid sit et altreta vehiclum denique voleta
Est terra putrida vel conglebata — Est ista massa qua facit rota — Est quidam morbus causatus ex tristitia vel ex tristicia manens i gra

ic michi quod lita et orbita quid calamita
Est via transies pacem vl est locus vbi pt stetai p magnum agrum — Est ille pannus quem cuim vl carnifex tenet ante se — Est tanta quae syrenes fatuit in mari vl cattus qui sub se tenet ante se

ic m quod vadum fimbrida nebrida ludu
Est ille pannus quem mulieres ferunt ante se in puerperio cum quo solet se tegere — Est mulier quae vendit comestibilia in foro — Est vas in quo sal solet servare

ic m cortina penestita quid quod salina
Est genus — pes maxille — Est aliquis tanet in butina in illi fistula — Est vinus qui corrodit caules — fistule

Timpona quod butta quod butamus quod sit eruca
Est quidam piscis — Est fistula — Est aliquis genus ligneum pedes — Est antior pes equi

Striunlo cum tuba stiplaius quoque iuba
Intestinum hominis — Est intestinum corporis — Est locus vbi os inunditie coque conveniunt

uid multiplicam quod torax quod kataplador
Est fama armore — mulier quae abluit vestimenta — Est nostrum ad lotricem — primum nostrum animum regina — Est vxor carnificis

otia quod lodix quid lotricum iotia iotrip
diminutiv a folle — Est instrumentum Est mulieris quod pilos imponit fusis — Est asser vl est terra quae est coglecta vl convoluta — Est congeries multorum pilorum

ollula quod syrte hirsutum hyspidum hirtus

pisc magna piscis magnus pisc est arbor

Ezox esturus ypolita polipus quoqz laurus
inmundicia nar͂ fructus laui gmen muscata Est illa lesio q̄ fit de flegma Est piata vl locus inmundus

Polipus lambrica matricordi sbaratlo ata
crucedus arbor Est h'ba hn̄s multos ramos Est h'ba hn̄s multa folia vl vga Est h'ba crescens in paludib' q̄ vid' carens stute Est pond' in mudicie

Viber ramosa ramex q̃z carex quoqz dosa
Est colub' silvestris auis nobilis videa colore Est auis hitans in domib'

Dic quid palub' q̃ psitac' q̃z columb'
Est inst'tu pictoris Est inst'tu torquendi est aista Calceus breuis

Pinsulu torclar colopedes spicaqz sotular
fimbria vl infirc' vbi scti pres fuerunt Est ille sotus que ponit ad calceos dimidiu a pede Illud qd ponit ad tuablm Est prna naius

Limib' cu limba pedilo cu ligone cimba
Spes aromatica crudus lapis ludedi in strat' lapis in stratta Illa pisc marin' ongredo vl inst'tu ad q̄ fit d' fumo faciedi ignez

Crocus cu roco q̃ vendaba rogaqz soto
Vesica q̄ alicui crescat in corpe Est immudicia vesice Signu cllatu post sanacoñi vulneris

Pustula cu saris cicatrix q̃z dat' inde
Spes in apoteca Est arbor aromatica hn̄s folia ad mod' spicam Est est spes in apoteca

Pillula nigra q̃ nard' cum gerapigra
Intestinu qd comestiblia digerit i camca crudus aq̃ facta ex rosis Dicit' q̃ pura cella vl pudoris cella

In stomachi cella valuit rosata puella
Est rugositas i vestib' vl st loge vestes replicacio tunice est h'ba in gena Est desolata ciuitas primez camina ~ ig̃ sa troiana Illud qd boues portat

Cupparz cum ruga simul intabid pgaina iuga

Ixis oss
Amona ozimyna
Nustur i kiregot
Nusturcius kizerzot
nyk vl sotolnik

Bannitum wdrzaum
Bagayony ßat
Balbuties momotliwi
Baß fudament
Bellatiqz walecznik
Beneficus dobrotliwi
Biduum duo dies
Biennium duo anni
Bigam[us] h[abe]ns duas vxores
Birrita clyn
Biga gedno kole
Bleta czwykla
Betonica bukwycza
Byrsana myasza
Blasphemia vragamye
Braccea saczele ribye
Balteus pas
Blada parzina
Belua
Beneficiu[m] dzyrsawa
Bratile gazunk
Bestialis scorzacz
Brachiu[m] moc ul ramyo
Bedulanea Brzoza
Balasina clescz

Est a[nim]al sp[inos]um | Est a[nim]al | Arbor p[er] cortic[em] vbi pueri baterizantur | Est vas de quo bibit[ur] cu[m] fontes vl est vas in quo balneant[ur]

Cricius damma porticus quid quoq[ue] trolla
Est idem q[uod] tauna | Idem | Est ventilabr[um] | Est aula qu[a]e porta[tur] cu[m] digitis | P[ro]pi[n]quo[rum] matris

Cancer[um] et tauna q[uod] yannis anul[us] amia
Pater alicui[us] sponse | Est m[u]r[us] aliena | Est h[er]ba | Est fulago in q[ua] pendunt vestimenta | Soror p[at]ris vel mater p[at]ris g[er]mani p[ro]paris

Botrus noverca quid esula partita p[er]ta
Pest[is] p[ro]veniens q[uando] aliq[ui]s diu non balneat[ur] | Immu[n]dicia capitis | Immu[n]dicia tocius cor[poris] | Est mos vl cosmo

Dic q[uod] pruritus scabies rabiesq[ue] ritus
Est incantat[i]o volens p[rae]stare futuri | patet | Dicit[ur] a[r]bor nec es i[d] et e[st] q[ua]d fit fila | Est nil q[uo]d re mouet aliam scabiem d[e] capite

Quid p[o]sciatrix lotrix netrix scabiatrix
Est vinis | vinis c[ur]tinea | vinis q[uo]d desit[ur] ligna

Tu scis vt credo q[uod] tarm[us] tireme teredo
Est h[er]ba in yeme vires | P[ri]ma longa e[st] tambuc[ina] s[e]c[und]a fixa, s[ecundu]m p[rima] breuis e[st] saluator | Est blandiloqu[e]ns | Est vermis etc.

Cometa q[uod] Ihus cu[m] Ihu blesus et esus
Est callis appare[n]s in celo | P[rim]o e[st] p[ro]nomen ligus 2[o] e[st] signum appare[n]s in celo | p[ro]nomen dec

Quid galaxia q[uod] et vrsula quidq[ue] talia
Est pannus qui ponit[ur] in lumine | Est vas olei | Est h[er]ba q[uae] alio modo d[icitu]r zizania | Ne[c]qui[ter] discola vl a crudelis

Numen lechitus q[uod] lolia quid nerotern
Sunt quida[m] homines h[abe]ntes pedes p[er]trud vl sunt hoies veloces q[ui] h[abe]ntes pedes ante se | Homo semicubital[is] h[abe]ns i[n] pigmea e[st] regione | Sunt p[ro]ue olle | Est ab tusus

Quid sit antipedes pigmeus lebes et ebes
Est circul[us] in quo continet[ur] duodec[im] signa in celo / Celud | Incidat pes in metro | Sunt tegumenta bellica | Intestinu[m]

Zodiacus poly[n]omia tentoria visceris

Est macula in homine vel non vocem musica | Est macula faciei | Est nubes surgens de aquis vel e pannus subtilissimus | In greco e yemps in latino | Obscuritas oculorum

Menda lentigo quid nebla bruma caligo

Est forma candidus venas et aliquis sentitur pro vena | Geber- | Dicitur ager i. terra et ligo et e frigus | Est frigus quod fit de mane

Bitula et tina quid gelu quidque pruina

Vallum factum de pellibus kossky vel est decepcio | pars tunice

Quid sit pellicies moderela dic debes

Domus vel sinus seu principes corium | Est instrumentum purgandi aratro | Est qui ymaginatur de celestibus vel qui e adiectiuum tunc e indeclinabile

Architriclinus quid studium et archytipus

Forma alicuius rei in mente artifices percepta Et dicitur ab ydos i. forma | patet supra | Primum nomen virginis

Quid sunt ydea narsturcium quoque dorothea

Est panis albus qui alio nomine dicitur semella | Fila sutoris ad quibus consuit taleccos, dratwa | Novacones cethe | Lanceis quoque sit curua tunabla | Proprium nomen cuiusdam regis vel est sapiens

Simula quoque spicus encenia nenia cathus

Illa caro que e durior carne et mollior osse | Est nomen cuiusdam | Est infirmitas wylk vel est cufinus

Quid sit cartilago dic quoque cartago vorago

Est piscis marinus qui alio nomine dicitur | Est pinguis piscis | est meretrix vel lenonis lena non diligit absque crumena

Quid sit narrena barena quoque lena

Est scamnum campsorum vel ipse vir Celbrat | Illud in quo manent peramne | patet supra

Quid trapizeta trapezeta quoque zeta

Est ille qui habet pratum super totum homines | Est ille pannus cum quo inuoluitur equus vel e nomen vitale | manifestum superius

Centuio cento quid tesera memento

Instrumentum mulieris | patet superius | Est pena que datur viri

Quid sit barena quoque stamen quoque carena

Bannitum uidiraum
Bagarony ßak
Balbuties momotliwi
Bas fudament
Bellatum walecznj
Beneficus dobrotliwi
Biduu(m) duo dies
Bienniu(m) duo anni
Bigamus h(abe)ns duas vx(or)es
Birrita clyn
Biga gedno kole
Bleta czwykla
Betonica bukwycza
Bypsana myasga
Blasphemia vragamye
Bratea sczele ribye
Balteus pas
Blada parzma
Belua
Beneficiu(m) dzyrzawa
Bratile garzmk
Bestialis scotaczy
Brachiu(m) morz ul rampa
Bedulanea Brzoza
Balasma clesz

Est aial spinosu(m) · Est aial · Amor ps calic(e) vbi pueri katezi sanatur · Est vas de quo bibit(ur) circa fontes vel est vas in quo balneant(ur)

Ericius damma porticus quid quoque trolla

Est idem q(uod) camma · Idem · Est ventilabru(m) · Est caula qui porta(tur) in digito · Propriu(m) no(me)n matris marie

Cancer et camma q(uod) yamnis anulus anna

Pater alicui(us) sponse · Est mr aliena · Est h(er)ba · Est falaga in q(ua) pendunt vestimenta · Secundu(m) vel mors p(ro) ... q(ui) p(ro)paret

Bottus mouerta quid esula partita pra

Pestis p(ro)ueniens qn aliqs diu non balneat(ur) · Inmundicia capitis · Inmundicia totius cor(poris) · Est mos vel co(n)suetudo

Dic q(uod) pruritus scabies rabiesque titus

Est incantatio voles p(ro)star(e) futuru(m) · patet · Dicit(ur) arbor neo es / et e(st) q(ue) fat fila · Est mlr q(ue) remouet aliam scabiem de capite

Quid psriatrix lotrix netrix scabiatrix

Est vermis · vermis · vermis q(ui) destruit i(d est) tinea · ligna

Tu scis vt credo q(uod) tarmus treme teredo

Est h(er)ba in yeme vires · p(rim)a longa e(st) tambuca / si p(rim)a breuis e(st) saluator · et blandiloqu(u)s · Est comestus · Et e(st) p(ro)p(riu)m nomen vel edo

Ideia q(uod) yhus cu(m) ihu blesus et esus

Est callis apparens in celo · p(rim)o e(st) p(ro)p(ri)u(m) nomen ligis 2(o) e(st) signu(m) apparens in celo · p(ro)p(r)iu(m) no(me)n dec

Quid galaxia q(uod) et vrsula quidque talia

Est pann(us) qui ponit(ur) in sinu · Est vas olei · Est h(er)ba h(oc) aliomodo dr zizania · Virgini distola vel a crudelis

Attamen lechitus q(uod) lolia quid nerotery

Sunt quidam homines h(ab)ntes pedes p(er)contrariu(m) vel sunt homines velotes q(uod) h(ab)ntes pedes ante se · Homo semicubital(is) h(ab)itans i(n) pigmea i(n) cli(mate) regione · Sunt p(ro)ne olle · Est ob tusus

Quid sit antipedes pigmeus lebes et ebes

Est caulus in quo continet(ur) duodecim signa in celo / Celu(m) · Iudex pes in metro · Sunt tegumenta bellica · Intestinu(m)

Zodiacus polydonica tentoria viscus

Est macla i homie vl non vocem in musica | Est macla facci | Est mbs surges de aquis vl e pannus subtilissimus | In gtio e yems in latino | Obscuritas oculorum

Menda lentigo quid nebla bruma caligo

Est fru cauclas venarum et aliqui sutur pto vena | Hebei | Dicitur ager i. terra et ligo / et e frigus | Est frigus qd fit de mane

Gutila et tina quid gelu quidqz pruina

Vallum factum de pellibus kossky vl est de crepis | Pars tunce

Quid sit pellicies moderela dice debes

Domus vl funus seu pueaps corium | Est instrumentum purgandi aratro | Est q ymaginat de celestibus vl qui e adiectium tuc e mdq

Architriclinus quid studium et architipus

Forma aliquius rei i mete artifices precepta Et dr ab ydos i. forma | Patet sup | Proprium nomen virginis

Quid sunt ydea narstucium qz dorothea

Est panis albus q alio nomine dr semella | Fila sutoris ad qbus cosiut talecas | Novacones cithe | Cantus q fit circa cunabula | Proprium no" cuiusdam regis vl est sapiens

Simula qz sputus encema nenia cathy

Illa cao q e durior carne et mollior osse | Est no" aut | Est infirmitas toylk vl est cuscinus

Quid sit cartilago dic qz cartago voago

Est piscis marinus qui alio nomine dicit | Est pinguis piscis | est meretrix vl lenonez lena no diligit absqz cumena

Quid sit narrena barena qzqz lena

Est stamnus campsoris vl ipse vir Celbrat | Illud in quo micant pecunie | Patet sup

Quid trapizeta trapezeta qz qz zeta

Est ille qui ht pratez sup certum homines | Est ille panni ymdi indices volua tegue vl e non mutale | r manifestac stcordac

Centuio cento quid tesera memeto

Instrumentum mulieris | pz pus | Est pena que datur vini

Quid sit barena qz stamen qz qz carena

Cabellus stapa
Cuneus klyn
Contus kluk
i ornatus
Comptus vbrani
Consuere zachowacz
Contumelia napornoscz
Conductus glept
Cremiu squirzky
Conditio przizinia
Congruus podobni
Celidonia marunia
Cippus kloda
Calamus szdzblo
Clandestine tagemnye
Contumax napornÿ
Cachinatio naszmyewanye
Cruor possoka
Capedo zadza
Catina klusza
Catinatim klunmye
Contra mutud partum
mymo posspolny sat
Carisma i donum sanctum
Canale rÿna
Carina Tresz
Cartulanus krzczacz
Culmus palka
Causidicus rzecznik
Contributio podan vl pobor
Caligo burza

Vngentum quo medietas / vngit curru / pomi vl multa ligni — Est illud quod cadit de limo — Est instrumentum triblandi aurum equore

Glitimitum semus quod et vrula tela dromus
Locus vbi multe vlne crescunt — Est densitas siluarum — Est locus vbi hinnuli crescunt

Dic quid vlnetum densetum quid hinnuletum
przes wirzczyono kandzyel — motowydlo — i concordans Est instrumentum per quod piscis

Girtus fusa colus gurgillum futile cotors coty
Est arbor amara de qua apes moriunt — Est venenum — Est massa ferri ex fabro — Cziuis (?) quod genuit... significat iuuam... super quo scribitur i ignus

Taxus et virus intus quid pix quid papirus
Vngentum claritas vorax — Vngentum valens ad cor — Est vnum nouum

Quid gealogodion diatragon quid quod mystum
Est vngentum confectum ex margarit. — Est quoddam semen quod si poneretur ad os agonizantis, non statim moretur

Quid dipmargariton diartameon et diapason
Est instrumentum curru vbi — Est acumen oppositum — Est summitas cum cithera quemus sit et apex — i mors per suffocationem facta — vtensilia domus

i voto
Quid sit opex et apex prex nexus supeller
Est fouea i qua fauit ... in agro — Est instrumentum mulieris — Spes ara matica — Religio i ... canes — Est aruid celestis

Pultus tumlins diaplins liriten iris
Est cauda aratri i illa tornua per que rusticus tenet arado — Est facultas vl instrumentum purgadi aratrum per burram teneas per studium tu bene purgas

Preditus burrim et studium adde debes
Dic quod armona gens — non est in vsu — Dacsitia quod ad ara portant — Est postior per anni — Vno est caruia et hic dicitur ... 2o est spes et hic ... 3o est mundus et ibis

Tigor tu clius libarma clunis et ibis
Est dulcis cantus vl modulatio — i spus sanctus — Est rea i ethoica et tunc valet sit corduum vl regis vl est ... supponi i priuilegys euidens preposito

Quid neuma pneuma arenga quod tereuma

psecutor dittor amator modus | patet sup | dimittim aratua v. prava turba | est omnis faut rusticorum

Cimulus et vadum tatvola dic quoque bladum
Est sepultor cumulus vel finis dimitti arena | Est tempus delecta le | Nomen 3° declinationis | Est pars hominis | Est nomen cuiusdam civitatis

Vernula vel vinum quid et ilia quod est salernum
Est foramen in cultello vel tamen factum | Idem | Est quidam motus premens ex frigidite | Est finis vel ancilla

Canum caverna singultus quid que vezna
Sunt illi qui sunt sub aliquo domino sicut rustici | Transitus per mare

Quid sit omaguiun quod dirimo passagium
Est silua cauens castrum | lapis preciosus | Terra cauidata ubi mobilis | Est locus ubi crescunt frumenta

Quid sit et indago sardus cmatsis strago
lapis preciosus | proprium nomen cuiusdam militis

Magnes quod topasion carbunclo quod quod dinoson
Est mulier que mouet puerum in cunabulo | Est fluvius libri | uxorta que habitat magnum lacum | Est fenum fenestra vel tapinus | homines de illa terra | vel Gnidomis et vestes sindones terra vocatur

Stridula quod trinphes quod et eloga quod sit sindoes
genus quod est de lo hoc homines utroque membro | Est hoc dimittus liuon ipse deus et digitos pedibus dei abeui et bonum et nuthum gratia quod hunc bonum gratia dei | Est mostrum caret aliquo membro

Ermofrodita eunuchus habitura vel situata
Est auis de genere aquile | Est auis | Est fluvius de exhibitus inde ydolata et fluvius ydol exhibitus | Est locus amenus terra orienta situatus

Clarpit insus quid lata quid paradisus
Est herba habens multa folia | Est locus ultra terram et in illa parte declinant ethiopes

Et surubarmona michi dic quod toradazona
Primordial confusio sic sit antequam fuit lux diuisa a tenebris et terra ab aqua | Est civitas in qua est diuise lingue | Est terra in specie materiali | Est terra diuides infinis a superiori

Quid chaos babilon et entum et quod orison

Cambigiu rosrvota
Canta pasta
Catarrus myezyth
Celer rrtzy vel tita
Cerusata powydla
Cenodoxia prosna fala
Castellanus Grododzuffa
Cerux
Ceruleus zolty
Cauterium zegadlo
Contemnu prysrvospy
Cicatrix blisna
Coma Grzywa
Circus kruziga
Calamistrum patz
Conao tlusza
Cingla popruz
Comessacio zar
loztwo
Carpetum vel li
burna porlad
Cognacio rod
Carices prochno
Cespis Capa
Cauma zagef
Clades Glod
Cutulatus pretrobrali
Conus vel clenodiu idest
Collopediu thomato
Cora vd

Quarte de e melodia — Est clauis — finit' in musica — Est quedam circuls diuidens czodiacum

Colon · rataý

Cuprum myedz — Cauta bedu b mollis quid ? colurus

Collis przigorek — z imitato pseaux — Est flum' fluens de padiso — Est fruct' das dom' odez — Est dup apicum ez aqlid e domi vestigiu

Condolomatica pasʒyluczz

Cirosa zelusz — Emula quid milus atonea quid sit azilus

Costus Costiual — Imitato vigintat unde stupro as — Inplu sut immundiac — Inplu auctes — metallu

Callo modzel vel via

Calcriton zuzeliza — Dic mi quid stupre quid scoria coria cuprum — Est metallum in hispania z eo e gema prciosa vel e vngeutu — Est coria vel e ppˀ zuol — Est coria vestimti — Est mst' ... clam tordum

Vel q Electr gummi electr gemma vocatur Electr' ... dicitur esse metallum — Et simul electrum quid sit simba plectro — Est metallum — Est quoddam metallu ex quo cremat' cupre

Comatin gotczaim brat

Callis trvarda droga — Iugas mineam pduct z martasitum — Ebriate o optolsum laucl ut ibi vox in rama audi ta est i in excelso — Subducti calceus — Sector ps quod ipius pisce

Cimba czoln

Crat rost — Dic mi ? rama cotz pedula squama

Cirop' kodisska — Est pius pisce Aliomo dr fudicla — Est inst' cog q trahunt cin nes d'olla — Est prom veste cu q capiunt aues — Est no' sictid suliga

Cupas bczyp

Contractus smowa — Strudula fasmula ? auitia ? ? sultza

Conventio sgem — Sunt qua' ptes mdi due hitables z due inhitables — Est mag' tba cz sex milia sexcta sexagita sex i ne — ps fem — prium nomen municipta vici

Conflictus pobycze

Cirogra kurcz i manu — Climata ? legio ledes pagula kepo — Est ghis' tu vel imago sita in vineis vel i capo ad pellend aues — Est qdam hba — Est qdam lig'

Podagra in pede

Covalesco vsmagam — Sutus i canapo pbuit canapu canapes — Est simo interrogatiuus — Est aliqs facultates — Est simo ingra int discipli z ingrim

Vel q Hymonia gna tibi sut grecis vocata ab hezmes qd est facudia z icos cistos qui facudie — Hymenetica didascalica dragmatica iccos

Cuna pyeluscha — Dragmatica hozmenetica didascalia — Est vena unde vestimeta fiber z e aial — Vestimeta ? cumbi sita — Est insimctio brandi

Vel q Est fibra vena f aial dicit fore fibrum — Cozmos cu fibra alica quid ? trebra

Est nomen deo ut fient mortem | Est no dee | Cloto colu baiulat lachesis trahit antropos occidit | Est no dee que dilatat filum vel e dea quod occidit Et dr qui tonsa arbor

Quid lates cloto quod antropos het tibi noto

Est pila ludus ... et sunt due ... yemal et estualis | Est pila pes pontis pila ludus pila thabrna pila tur pulices pila mittitur in hostes purgat equus strigilis strigilis ... clavus ... strigilis ... stamina tele

Quid tropicus rudis pila strigilis toga

Est aliquis de illa regione de dacia | quidam fructus | regio | fructus laud

Dic mihi quid dacia quod aqua dacia batta

Est ... quod alio dr canale vel e ... quod stillat | Est glacies i gutta pedes ... | ... fert latices oleum cadus amphora ...

Quid stillicidium quod tiria stillat et cadum

nomen patronum vel e nomen ... | ... dee arborum | nomen patronicum

Hesperides amandriades atque polliades

Est non cassa i non vana | i vana folia | Est spacium quinque annorum

In cassa frustra periaria quid quod lustra

Que dee ... | Sunt illi qui trahunt navem qui aliomodo dicunt ... vel est nomen dee

Quid sint driades mihi dic quod sit ...

Est genus lini | ... nobilis | Est ... Et dr ab a i sine et byssus claritas quasi sine claritate .

Dic mihi quid byssus purpura quod sit abyssus

Est velum quod suspenditur i ... quadrata vel e foramen per quod exit fumus de domo | ... Epicauterium dic quod ... ollas | ... illud longum quod ... ab eo ...

Est epicauterium quid sursum sit et ductum

... ferrum ... quo signum imponitur illis ... qui emuntur vel e ferrum ad quod aliquid ... | Est herba vales ad restaurandum ossa .

Quid sit cauterium mihi dic quod origanum

Celte dloto

Clibanus pyecz gorantzy

Cerdo barbarz

Calx pyata

Cadus bark

Crepusculum mrok

Claps paduch

Coagulum syrziszko

Cartilago

Comodose vsytecznye

Confidencia nadzyeya

Castigacio karanye

Continue vstawycznye

Covolare powyescz

Cuspitus rostropny

Cursu propeti richlim byegem

Coequat przirowna

Cotagiosa labe plium vel wrzodliwim grzechem

Caucio i. securitas

Crebrior bastzeyssy

Contubernia i. hutacia

Coemcio targowe

Causa pozatek

Cliens panossa

Continula conay

Confovere zachowacz

Conata dobotha

Confederacio sbizi bliazenye

Est pondus romis denarij vel est primus lapis e calceo cedens pedes — pars libre — Instrumentum mulieris Czyczliga

Quid scrupulus dragma quid vncia quid fragma
Est medietas vnce appendens tres aureos et dr quasi tribus solidis stans ... — Est pondus ... scriptulos ... sat tres solidos — Est ... — Est ...

Quid stat statera quid siliqua atque chimera
Est instrumentum pendendi panni — ... fructus ... — Est quedam avis

Quid forfex forpex fortceps adeps serex
Est sancta vel domus — Est lapis preciosus

Dic in hisperos emitania quidque saphirus
Est corda quasi tendat ... equi — Vnguentum quo vnguntur corpora mortuorum — ... duos cultellos ... pitus

Quid sit capistro alabastro quid sistrum
Est genus ...

Quid sit cinomilli fabi meloniceque atrubli
i. stultus et dr ... ab ... sic ... tamnus ... — Est aquas hns magna fronte ad modum duarum — Est instrumentum ... fodit aliquid i. morall

Effrons et icarus quid bifros stratula vini
Est deus vini

Quid sit bromius saturia quidque lupinus
Est herba ... granibus — Est instrumentum ... — Est insula que ... mediat aquam

Cespis cum caricinis quid insula et mediamnis
Ubi multe ... crescunt — Est avis — Dr ... grece i. dulce latine

Quid sit salicum quid pulpus glicerinique

Est magna pedita — Est herba

Allux cu fatmon sambucus valeriamen
Pat^r mei patre, d^nus primi p^r, pauu — Pat^r attaui ul^r nica, to sangwinitatis

Avus quid pauus attauus quid tritauus scis

Obeltol de bone tibi dico care polone
i^r p^rmi — i doctor — i medicus

Pincern^a sceptor z cacinus hui^d alipptor
Aliqs d^r illa regione — aliqs d^r illud p^rde — Est herba — Infirmitas vel infirmitas — Est color medius tenens inter album et nigrum

Italicus sclauus agrimonia ppula flauus
Est auicula hitans i aqs — Est species q^d hnt sciptores ans se — Est vir hitans in aqs

Quid cocodrill^s quid briul^s q^d cacodrill^s
Est homo hns magnum nasum — Est malus unde dicitur — Est omne vas de luto factum

Dic q^d nasutus u^sutus quid q^z alutus
virorum — mulierum — Est ligamen cu quo solet claude pallium

Labia cu labra quid nastule fibula scabra
Est aliqs filius ul filius puer — p^z — Est liquor stillas de mamillis mulierum — Est duodez fructus germinis

Pusio quid celt q^d mussio fusio spelt
Est filius aliqs mos q^d aliqs ascendit tangit sup nasu — Est molis vel placiacit — mons cuiusdam mont

Quid sit pnasus quid orifex atq tmass^o
Est prouincia mod ad ciuitatem pmontem — Est non ciuitate — Est de q^nupsit vel e pellis to i qua consistat virginitas

Osmarus z vimen q^d gazgara e simul pmen

Continencia przeluchanata
Confringe lamacz
Conuersacio osobyenye
Caracter znamya
Conclusio sconanye
Coppa wypyss
Compeditus scowany
Contagiosa nyeczista
Cirogrillus tchorz
Cassula copa zita
Fasticlus snop
Coclea dicitur tre rotunda
vel ascensus rotundus

Deliberacio rozmisslenye
Deuastat pusto czini
Disus wnom
Discolorata pstra
Diffidacio odpowyedzenye
Depacio dwigowanye
Dextrarius orz
Dextrarium vl wisswolilissmi
Digita naparstek
Dispone rozlozicz
Dierium obrok
Dissesiones rossyepanye
vl nyesgotnosty
Desaltari skaczycz
Ducenovex rozopas
Disposita strzadzeny
Denudata zbawyeny
Dissonum nyepodobnye
Diligencia zadza
Decus czest
Dacio pobor
Diffinicio skazanye
Delinquere zlevczinicz
Discordia nesgodnost
Dispendium sskoda
Detulit i accusauit
Discrimosa scodliua
Debitorie sluzinye
Defensare obroniycz

Ecd non habet principium / ergo illud quod habet / quod non habet principium
capium nec fine accio / principium et / et habet finem
Sic deus dicitur quia caudal / habet fine et cet.
et trium posita
Eternum seu sempiternum sit tibi eviternum testa futa
Sicut cenes / Est olla fracta
conti
Fundula quasi mesta testicla quasi testa
Est omne / dimitur avlna perforatum sicut ozgan
Quid flemzelida quid ulnula tama
desolacio / Armale
Hema destrum destor quid quasi sertum
Posterior pars capitis / medias pars capitis / anterior pars capitis
Vtcaput sincaput dncaput dua capitis
Lamentaciones mortuorum / Ille qui predicat futura ex aere inspectam / Est decorum lectica
Dic quid sit trene quasi aruspex quasi cz camene
Est instrumentum cum quo planat agros / dimm... sputa et e gladulis / i. fima
Dentula dectata quasi spatla rastro rata
Ornata moneta
Lintea quasi pepluin i. dimmeling quasi mit telu
Est ille qui regit victus duces sicut marsthalcus
Quid sit senascalcus cui sit scuducie missa
Qui primo duat vexillum in bello / i. turba / i. caulae
Timpula sig m tenes catina rotundu
Est lyra / Est pumaci / Est camsia loga vl veste mulieris / i. sexagena
Malnula ptera quasi stacia quasi toga capete

Resposio in silva | Zebea genus dispositor hominis | Animal vel avis vivens in aere | ... por salomonis

Ruthulus madragora gamaleon quoque salomendra
Filius de celi terra | Est nomen civitatis in troya

Cellibus et specta brunella quoque quoque rages
Dimitur asino Est | Est omnis inmundicia de nocte splendes

Cifunlo et simus nortiluga quid quoque lynnas
Est equus | Est lignum inquo carnifices faciunt foramina | equus | omnis | omnis

Cornipes et lada sonipes formita uttada
Animal | Est animal genus amiculum de fibris pes | filius de pherna | de celi terra

Et castor fiber ezox ibernius iber
Nutator | Rector vel loquax

Onnditus orator quoque rector quid mediator
Ille qui post messem colligit spicas | Tritulator frumenti | Cui dolea pat

Dic quoque spicator | spicator doleator
ligonniator Et dicitur aparitor ab | Est qui fat machinas | Cui disatit culpas hominis sicut sacerdos

Et quoque patrator machinator et vaiator
Cui faciat thablas | Est arbor vel suus fructus | Cui faciat oleum

Dic quoque tornator tablator nux oleator
Est nomen piscis | Sut lignum quo truniut civitatem | via | Est via dura

Fasciculus vallis quoque callis quoque callus
Dimitur atibia | cut

Pugnacla quoque tibiacla cenacla que

Atque thabernacla novacla sic macla que

Derogator utrloga
Divina anucte clemenia
Spomiorza boza
Dyotes Pisaupstwo
Decent Prostarownye
Desolato Grazonye
Delator ornofza
Decapla Stapa lupoze

Ethatenus i. ppt hoc
Exorcista zegnayacz
Edulium Spisa
Edax gedny
Educacio wichowanye
Edentulus prezszaby
Exappt tego dla
Efficax Skuteczny
Effecinus rospusczony
Effitafiu pysmo kamyone
idest sculptura
Equus kony
Ergastulum czyemnycza i. carcer
Ericia bladny
Exactio skosz
Excecacio przeclacze ul' clacze
Excicium smyertelnosz
Explorator lazalka
Eximius wyelky
Extors zyelony
Exul wygnanyecz
Exprobracio Carayne
Eventus przysczye
Emissarius stadnik
Exonium Szalia domowa
Episeum powrozoslo
Exta oxes wnadrze
Equicea Stado koni
Extede podnyecz

Cultellus non sprenit	vvoor sprenit	domus q tect lignis

Serpula serpedo pollex sperna teredo
Est vena i collo q grosse cantat	Est pinus ex q gnat comus	Est piscis cuius vit est in capite

Varix variolus toxulus quid sit capteni
Sunt dy sonow	Sunt cast ul pmtuala v' fuat fructa	Est macta inter duas regiones

Kiud sit micrides quid sit gnaia gades
Vna dicto q pfert pfigiu q diat methes	detractor	vbi duo albis flores q cresut in prato

Nigracus vaccinia q z emlus alba ligust
Est locus vbi multa fraga cresut	Sunt osela q dant pueris	Est agnus	Est fructus pallidus ortio dr maccia

Afragla labella prunellus sive spinella
Infimus	Sba	Infimus

Ast aratio barratio solatus sulcus voratio
Plua fit · Calculus e paco nus setcia gerba
Calculus e pondus lapis ens acuto dimmus lib' ppic
sit nos exempla regum
Calculus manus dig... sit artiklacp

nomen civitatis

Sugsitata tenet ysnacus dure debet
Est quidam fructus	Siurus fracos hoies dormie	dzmis silvestris	Est no' inoperi fictus a sonbe q vivit lap molacis

Kiud blicly tuctim quid snag quid tezatat
no' regl	mors patis

Dic quid salaga quid trop quid quid fraga
Est locus vbi lap' piat et ecl est locus studencium	Est omnis locus in media civitate positus vel e clausto

Kiud sit gymnasiu mediastia atque teate
Est illud dq sit mala cuvsia	Est aq prima q fluit de cuvsia	Domus vbi braxat cervisia

Brasia braxina brasiator braseriucus

domus metrum · idem · In pl. tecti · est ps · In pli suspedia

Prostibla stibla tignalia patiblacz
Est canis hns longu nasu · canis · Canis q. mīsiat cebro · pz° · pz°

Verops et parix quid et eptitus esula varix
Canis q. pcedit alios canes i. filius · Canis · canis · Canis qui cu duabus crit

Silucus et velt' veriator claucla culpex
Canis · Canis qui leuit crit

Vestigiator quid lemor et leuiator
Canis q. ad hut fugit matrem · q. custodit domu · maigius canis de molendino

Quid sit sugosus quid edomus atque molosus
Clamor quē faciūt ranem palude · Genus piscis alio° de allec · tegumētu equi · calca

Bractinus ruburnus et fallea siue coturnus
i. fidelis ssmo · i. ssmo · i. ss vanus · i. durus · ssmo

Pistrais et themus colus et ermtus emus
Ille qui pvat hba peruūq templi · Est sedes alta · idem · multitudo pplorum

Gazofilax algra et algant algata talga
Turps devorator quando pt saciai · Idem · Idem · Sut latrones ut spoliates

Grudo et ambrones pasitus vispiliones
Est vinus crescēs in tascis · i. exen · capra la° et ecr de mlr

Quid lanius tarma cu dorta et et parma
Est nomen pisce · Sut secreta domus vbi domus solet hre res suas · Est infirmitas pullorum

Dic in et blita penetralia quid pituta

Freaico napelnyenye
Excubie i. vigilie
Edus scop
Edera Bluscz
Effectus Statek vel vczynek
Expita Brona
Erugo Rza
Expagare Oblitzicz
Estuarium
Estuarium vel stablum Comza
Essaius patzek vel qui portator aborum
Epitausterium zegadlo
Eloys yalmusna
Eradiaco wsgradzenye
Elomphis Ozak
Expedire wyprawowcz
Erumna Strodza
Euident yasnye
Extitit Bil
Exaffectu spozadanya
Exordium poczatek
Exorsus
Emulato nyenawyst
Exemprosiu z richlosczy vel syne patrz nosczy
Edictum prziasanye
Edilis est custos domus

dumtum alapa non digitus · durtum alappa · Est omne · Est cor capitis · quod pro manu · ruptum · capitis · vinum

Vapla cum papa quid lapla capla vapa
i. detorta · Est semen nature quod putat membrum vile · Est dolor in visceribus quo patitur in corde

Dic quod elixa papisma quid sit empa
Est ille qui habet longum pedem · decepta · grece medicina latine

Quid sit loipes fortuna nactus aliptes
i. stamina sartoris · probilis pauper vel derisor · Est tunica cum textoris quam habet medicina · i. fatio

Bartutum sago fartina fartor et ago
Est quod facit gladium in baculo absconditum · Est etiam gladius · gladius · gladius · Est bis scindens vel ensis

Bittacus sitta et rufea firmea vitta
Est ille qui habet in camo vel qui facit camas · Est longus vel maior lappa · Est ille qui mittit ... facit sericum

Dic quid carinator lappetum bombetinator
Est non verbum quod sic follis flat ita est ventus flat vel dicitur quod follibus agendo est · i. ille qui flat in organo · Est aucula · proprium nomen

Dic folliganus anatarpla et fabianus
Est fanulus mense vel est mensator qui stat circa mensas ... duorum vel qui de vatia natores in manibus · Est nomen · Est lignum quod circa portat fraude · sicut nota tores

Cironomon babilon trebrisia flactus
Est magnus qui videt futura et sic in labiis cum ... invenit · Est urbs stella vel est vel proprium nomen regis sapiens · vitualla · grece idem est quod terra latine

Ruicus magus costus abra maiaus altho
Est falsus famulus · i. primus · Est sicut circa forum super quod ponat ligna · Est ludus quem docet puer

Pseudulus et dulus et andena et reuones
Est ille qui habet grave vocem vel attentum · Est illitatus est dicitur ab a i. sine et gena litatura quasi sine litatura · Est ille qui unus bene vocificatus vel est qui facit acutos

Barritonator agramaticus erbitoniator

Fama omowa vel wyescz
Fatus plast
Flagitium
Faulla pyzma
Falcatus cum cowanymy woz
Fallax clusta
Flamen poporowya
Flaminica poporowa
Flammeum flogetz vel lubace etc.
Flagitas borzacy
Fragitas womyayaczi
Fragmen odrobyna
Fastus tus tu pytha
Fastidium mnyetzhatzka
Fastigium tzet
Fastinator zarownik
Fastes i. honores tzy
Fedus est Slub vel myr
Fatudia wymowa
Fecundus plodny
Fetus plod
Feodarius dobrowolny dzedzyna

malus mos · est ypocrita non vi · i vana gla · est instrumentum mulieris

Non caches gaypus sed cenodoxia gatus
monstrum sive signum quod aliquis reputat · Idem · est aliqua res ymaginabilis sic chimera · est vestis sacerdotis sicut gipura

Ostentum monstrum dic protectum simile ostro
pannus nobilis · pannus nobilis · est pannus ex duplicibus filis factus

Purpura serica zamitum duplicando

Quid sit prunetum rubitudo et vialetum
pannus · est pannus · est locus ubi multa tinea crescunt

Est quasi morellum canatos et tinetum
non piscis · est vinus

Sparulus attagio nullus ortus et pelrion
est vas · est non piscis

Dic quid timollus allepida quasi talus
est piscis · pro · est vas alea · dicas mare pessimum · quod in yeme est nec tam pontus

Nullus quasi cotula quasi cados quasi quoque pontus
est ille pota qui bibit qui res aliquas emit · nomen noctis

Quid sit iurapota pusillus hiud coriste
potus · divinator

Est incantator fatui quasi vaticinator
Iudex qui dat vectoi · Sedes iudicis

Dic quasi vertigal statgala sive tribunal

Farago kost
Ferule Gmyerdzatzi
Fiscus kep
Fiber bopr
Funus trup
Fundicla knelp
Fibla stypen
Furka vydli
Filitrotilud wyatzen
Fermetum Crwas
Frutex zatorsk
Fuligo topeta
Fulgo partatz
Fiscella Ckapka
Furmen lang
Fusum wrzetzono
Fistua powoymk lokwsa
Foresta Obora
Filaterud kolmyen
Fulvus plowy
Fodilia wypezni plat
Filurgus bidzi
Fotaia popona
Fungus Grap
Forale kussnya
Furcale klomza
Fagus buk
Fagmula bukef
Fundibla Sypyen

Forense Targowe
Femsea kosmik
Famosi wyelkyen saly
Fulget Blyska
Futrum przydatze
Formido Strach
Fideiussor Rangoimya
Futilis dzurawy
Fortalitium Grod
Fulmen grymes
Feodus dobrowolne dobro
Fustus Swyadi

Ornamentum mulieris in pectore — ornatus mulieris — Sit q[ui] rapuit falsaque pecunia spiritualibus

Dic mihi quid torques pithelides symoniales
Est nomen piscis — Est postior post tu omnis causis spiritualis

Quid sit saxatilis cum clunis queo canus
Est ornatus mulieris qui pendet in scapula — Est medietas in monili — Est dea pudicitie in mari vel est … qui tradidit suum patrem in pa…

Quid sit armilla iuvencula quod quod calla
Est avis prima secundum regulam cavis gelida … dine

Quid sit leobita amarella quod palubus
greco quoniam latine — Est ultimus sonus movient — Est quisfula et dicitur abortos …

Turdus cum terra quod orix ortogo metro
Est avis … vel in arbore — Est avis comedes aliquas aves vel lepores

Quid fissavis quod upupa quod alicta
… comedit … insinuat … mittes

Alius angula dic mihi quod sepitecla
Est nomen venti — Idem — Ventus

Quid subsolanus stefirus favonius
ventus ventus ventus ventus

Et boreas notus quod wolturnus … lepemotus
ventus ventus

Circius quod aquilo quid et aust[er] dice volo
ventus ventus ventus — Est terra vel regnum scolaris in … vel … … quod cavit

Affrica et thoras quod hauri quod quod chora

Instrumentum circa / Fimus vel nummus / Est animal quod generatur ex equo et asino

Samardes humeris quid ascla mulus et plus
pes / Eciam non habent pedes / Est aliquis habens unum oculum / Est aliquis pluraque oculis

Loripes extalis monotalmus quidque cetus
Est homo semicubitalis

Dic quid pigmeus quod gruitus quod scabolista
homines habentes longos vel latos pedes

Sub se latipedes monotulus
Sunt homines habentes longa rostra / Est aliquis sine capite / Sunt homines habentes capita canina

Subse circonides et cephula capitlares
Est dolor cerebri qui incipit crescere / Est passio oculorum que circa provenit

Appoplexia in dic quid flotonomia
Contractio in venis / Passio interiorum et tunc homo fit spergiliorum

Spasmus ydropis colera nigra uticio quoque ista
Est ille qui non potest spiramen habere / Infirmitas / Est infirmitas membrorum Inde paliticus Et est aliquis sustinens talem infirmitatem

Tisitus cres paralisis additur istis
i. tedium / Est passio que generatur ex colera vel dicitur quando generantur multe pustule et est duplex scilicet rufa et nigra

Fastidium pigra in dic quod colerica nigra
Est aliquis sustinens talem infirmitatem aquaticus / Tumiositas / Est infirmitas qua aliquis caret decem dies / Est convalescencia morbi scilicet acute

Ydropicus et tisicus quod acuta quod quod crisis

Gradarius draberz
Gromallus szyszkon
Grades gramcze
Gurges strumyen
Galea helm
Griffo gruf
Gracius glisz
Gyro drak
Gremium lono
Grillus swyrcz
Grylllus
Galama potwyrka
Gnarus
Gerula nossidla
Gemelli blisznyata
Gulgustus wyrsa
Glos yatri
Glossa gardlina
Glauca szolti
Gena yagoda
Genologia postaw
Gazzio
Gama nyerwyastel
Gra laska
Gratosus laskawy
Gymnasium studium
Gymna i. scolaris
Gleba gruda
Gurwagus prosnochot
Gemit lka

Habena wodze
Habilis podobni
Hebes tapy
Hebetudo tupost
Hesperus iutrna gwiazda
Hismanicion Glowniky
Humuletu chmyelniky
Holocaustum Ofera
Hystorium Strucholez
Hilus tyta
Hastiferus copnik

Iaculum Strzala
Iconomus hafar
Idesta nyeumpenatry
Ignavus schalom
Ignominia Sromota
Illico i. Statim
Illitterate
Illibata nyeporuschona
Illecebra nyecista misl
Imbecillis nyemosni
Imbellis nyebojovni
Insolencia nyepotornost
Insulta przezuwni
Impensa nadlozenye

Est infirmitas qua aliquis comedit carnes non bene coctas | est infectio impedies propter indigestionem | est febris tria die | que fit cottidie

Causa tertiana febris tria cottidiana
qua aliquis patitur propter fleuma ventris | ut aliquis patitur sanguinis | flegma tria

Cruda lien fit cocta diar. cum sagwine dissen
Iste versus non est textualis

Crud dissenteria ex lyen diaria cocta
Equatum species flegmatis

Bis binas species tu flegmatis ede debes
aliquod dulce, aliquod e falsa | infirmitas qua aliquis fit ulcera | atrisa complexio

Cum dulce falsum vitrum mox acetosum
Est dolor culi qui aliquis laborat vel ambulat | ps

Hebitor spasmus ex fistula et ex asma
gemitor | punctia | sue sicca

Crud pri et pata patium et ata lat
Est pruritus qui non manet in loco | Est hic ubi pubes fex ones infiodes | Est aliquid tanes in tuba | aliquid tanes in tuba

Scarrula pubetens tubite ex ex tubiten
deceptor | hic pisau est emunda | superbus | sordidi

Illex et tecta stilopes ex treta lauenta
mollis | dolabrum vel labor | aliquis riegin

Caputratus lisi balatron rio in visi

Diuersos tractus offerebant xo munera — lecator ganea lecatrix — v gratis

Nagoros lustra querit sibi ganeo frustra

Quid clatosiris quod carpentis simul arpis
pz — Est illa qui mittit telum — dictum est

Quid sempiternum quod sit religatus yperwm
pz — luxuria vel fletus — mensa pauperis — mensa diuitis — pz

Quid tantus lutus quod glissea lassea tolus
innocens — reus — Est ille qui alios homines comat — vituperator

Insons ornator viciaius quid viciator
concubina cum fiat coitus

Compater commater pelex lorifex quod adulter
In pli ubi multe spine crescunt — abscondita — villa

Quid sit dumeta quod et abdita villa
que dat se lib — Est vesica que dat de iure rustica

Census et angarie quod pesio pemurex
zamba — cauis — ipsi silua

Frigellus tribuli quod crex quid quod luci
proprium nomen

Quid catogria pedogra quod mephius et
gente ho latine vel homo primus — Est liquor qui stillat de arboribus gummi — lymdica deloro — Est actus oppositus ex mulieribus sibi stans

Antropos et amala sunt alius alkalthra
Est omnes vas — tabo robustus — lapis terra mate — Est loquax

Alueolum anatrax alarumbus quod quod protax

Iunctus spotowye
Incolatus przebiwek
Incolumis zdrowi
Incongruus nyerowny
Insulsus zbalomi
Inconsulte nyeradni
Incomutabilis nyesmyenyomi
Incorruptibilis nyeskazony
Inermis nyebronny
Iners pigres chitrosti
Indago zapust
Indico przikazanye
Indiuiduum nyerosdzelone
Indomitus nyezkrotny
Ineffabilis nyewipowyedzany
Ineptus nyepodobny
Ingenuus slachetny
Ingens wyelky
Inglosi przechwalny
Inhumanitas vkrutnost
Inmarcessibilis dostateczny
Inmensus nyesmyerzony
Inmemor nyepamyatliwy
Inmoriatus nyeobiczayny
Inmodestus nyesmerny
Innoxius nyewynny
Impetus wycher
Imputo nyepoczty
Inpetritus nyepyestrazony
Iusticiarius oprawcza
Impudicus nyesromayczy
Inquilinus podsadek

Instar rownosc
Irreprehensibilis nyeganany
Irreuocabilis nyeodsrany
Irrigacio zrossenye
Irreuerencia nyeczesc
Insignis Oczasani
Insignita Oslathczony
Instrumentalis naptawni
Inscrutabilis nyebadanatzi
Intestabilis nyesnatzoni
Intempesta nyeczesny
Institutum podstawa
Intermeata nyepotussona
Iubileus annus mlosczue lato
Iudaysmus wyara zidowska
Iurisdicio prawo
Iurgium zwarzenye
Inclita wyelebni
Ioculator kuclarz
Ierosolima wyeselasa
Interseptale przegroda
Insula ostrow
Idropica opuchli
Iurata przisasnik
Incendium zazenye

Quid sit alpatu quid alludel et simul altum

Urbs et aterna, quid serra thur et aterra

Campulus et thetabus

Antennetus forus timbus tartesta malus

Alluens et vela rudetes dromos tela fasela

Antea fint dentu quod legio scapula vent

Quid sit mateics cu maneic tamedes

Naucleru pason quod taint inchalis diapason

Quid sit tordiata quod solemis passio loga

Quid sit et odios tepor quod temtor lepor

Ertas et erta bolisinus quod sit orexota

247
149

deus vini . libitina . Est domus ... lup(us) ad aulam q(ui)a
bachanalia . i . festa vini . rex ad aulam

Bachus bachaula pavimentu(m) quid sit aula — Bathabladon farsfurth
Accipit proti teritudo quid quoq(ue) troti — Runa pyeluctha
Pontifex bulla q(uod) aquar sit tibi bulla — Cauncla gronostay
Alezs q(uod) magus q(uod) solers quid polyphagus
Strupes et strupes q(uod) fauor copula tupis — Rastinus myeczisti
Blodo joppam papando poppa displego — Lathomus i(d est) sector lapidu(m)
Celes q(uod) p(ro)tes fragmus modle voces papilla — Classus strudzom
Basgadeus gurd(us) gargas q(uod) tegul(us) surd(us) — Letalis smyertni
Cantabra et cantabrida q(uod) lugubra q(uod) scabra — Lemgal hebel
Quid sunt tillones sopodia quisquiliones — Libitum lubosa
Curul(us) effusa q(uod) listes presc(us) pisus — Libitina marit(us) fetz
Distram solertus celeumata q(uod) q(uod) distus — Licostrata tamyorna
Droga vel bruczowanye
Fligri Scepa
Limitata wgnyczona
Limes Brog
Liuor ssynosa
Liuid(us) ssyny
Plagium brusblach
Lugubr(is) placzacy
Lepor zudna mowa
Lictor q(uod) portat gladiu(m) reg(is)
Lutan(us) wylzelito

Custus koszoky
Elegans zadiszne danye
Ciburnus czrom
Clunatorium narwoy
Clenos porodnik silue
Cluctanus qui custodit silua
Lucanus mres custos
Collaterale postronek
Clemis klathy
Clustro c spacium xv annorum
Clanugo wasz
Climitas kosmyeczecz
Clunula Ologen
Clir Coleya
Clia Brosda stzyba strona
Cluida linda
Clabrusca kalina
Cludisoria frimarz
Clactata wosm tosz
Clebes zelasny garnecz
Clegso czma
Clibo i sacrifico ul. bothenk
Clibamen i sacrificium
Letargia i infirmitas obliuionis
Lkur kyczewecz
Luter wodra
Laum plotha
Licatorium narwoy
Lapacida tobili szraf
Longale oge
[illegible]

Est auris | Adulterum vel ignobile. Inde spurius | Est porta in muros | Opaco liquore vel c metrum

Dic crisin spurium condela quid est scortum
Spurium | maledictus vel c q sit malum morbum

Serpillum fortis cates quod sine liburti
Sepultura sepulcrorum | Seus l. plata | Strepitu in qua portant diuites

Clictor et antistes cum scandilis est boetes
Hec que sit clena, spurium non sit helena | Sunt carmina que aliqui describunt suas miserias | spurium non virgines

Clena est helena est eligita est sit belena
Instrumentum in manu | Cultor post saltelle | Est illud quod simul est conuictum sit caput auris acte

Cstaua antexa contti conatus plexa
Sunt carmina rusticorum in pelschia | Idem | Sunt carmina dedicata sacris deis silvestris | mulier de samaria

Troica est comica est satia samaitana
est furis clepsedra | furey i verte fabri | qui ... sit dr. a curro ab ... i de glutio ...

Cleps tuscum clatro coclusit sepe voratro
macula quam cadit de manu pictoris | percussio i dorso

Dum picta pmig estiga cum stiste cingit
Est id quod sit lectum in toro | est bus sup... dicit ptalata | dicitur a curio i regula que om... sta fuerunt canonizati in regula vel reglis ornati

Est installota decant canonizatus

Crud sit adrost gaiophilus neputa
herba crescens in lapidibus

Plamin est podagra pelipodia est est gula

lignum album

Dic quod pamsitum mattana quidquoque plastra
Est herba ut flos non crescit in autumno et habet dumsa folia

Ermodattilus non est metro simul aptus
dux generis istius et habet multum delectamenta

Quid lactucella dabit et pultra puella
Est in molendinum vel quod aqua stat tunc ponit asserem cum una partem aque et ad aliam partem fluat

Non valet ad metra tenotica torum
dicitur a digestio studio lini de quo patet
cicorea fuit panni

Pastere stasthete quod bullus mattat grues
fertur in vagina
in gladio vel in cultello

Et simul vrtice archangelica benedictes
Est herba cum qua pannifices extrahunt nodulos et fila

Virgula pastoris non sumunt omnibus horis
Est herba in terra crescens

Sed barbaromis ermet bene partibus omnibus
pz b

Lappatum melones psittacia quoque speponcs
Est vngetur cum quo vngunt corpa mortuorum ne putrescat

Quid balsamita quoque et idrus quoque bene lita
Est rostrum ciconie est dracuncula
Idem
herba multum vales ad cor

Dic quod reumatica ferrat et quod peponella

Macrocosmus swiat
Microcosmus człowyek
Mansuetus włoska kon
Mager vgor
Malenta barzo chudi
Macies chudość
Mador mokrość
Magramus swyelmo mnosini
Magale domus pastoris
Chalupa
Magus czarnokszasnik
Malagranum rayskye yapko
Mamona skł dobitek
Mechamos rzemyeslnik
Menda blisna
Metropolis głowne myasto
Metropolitanus i archiepiscopus
Metafora podobnosc
Molossus sledmik ogarz
Misticus do duchowni
Moles brzemya czascość
Mutuatio borgowanye
Mumsicus szodri
Mango pastor equorum
Merita dabrowa
Modium spat
Mentum podbrodek
Metreta trzyrtna
Momle sponka
Mendula brodawka
Mellifica bzyemu

Mandibla czelusth
Marubium szantha
Malua slaz
Maturare przisspyeszycz
Matnos i. deptos
Manceps myewolnik
Mutor plesn
Marsubium opassek
Minea ruda
Merror smatek
Metadus stezka
Minus digne nyepodobnye
Multimoda rosmagita
Mellictum slotka mowa
Magum i. cocus et dr ano man et abbo geo. Quia cocus gerit fercula in manibus

Naufragium potop
Nempe zaprawda
Nepa wrzeczpemcza
Nouitius przichodni brat
Noxius szkodzaczi
Nundine wolne targy
Nurus patrew

Nepos nyecz
Neptis synyesczora

uva silvestris — herba vel semen — instrumentum musicum

Drubus et catile fugat demones enula thele
pro bolum — herba habens lata folia — in plurali instrumentum ostendens foramina

Nitera nigella lemstita quoque terebella
est herba quam mures moriuntur

Quid sit papistus palis fragla discus
vestis gallinae

Vixi quoque galla et dico quoque catogalla pudis
inferior pars cellarii — Aliomodo dicitur penis — quoque violet est

Quid portuleta quoque berbeis violenta
est una quoque fit farina fabis super mandam — quoque satiat

Mespula frago quoque sartulus quoque polifago
est herba — arbor quedam — vorator

Quid spetina quoque sarna quoque morocella
meta inter duas villas — herba camomilla

Compet ville ubi cresuit quoque camomille
herba — est vas in quo fiat mausium

Quid ptulae brasen dit quoque calamae
sunt longi omnes et sunt camis

Trimba quoque trune cetrina dit in sane
nomen anglicum — Anglicum — idem — idem

Tinatole beluthal satile datile quoque bluga
dimicacio in aqua — dr certus tamana et maces dimicacio qui in manibus dimicaco — dimicacio facta pugne — dimicacio facta per lacum — dimicacio facta de vestibus puerorum

Aromaria ciromaria piomaria comaria pe-
pomanaria

oraciones facte pfame oraciones facte pfid

Clades desterili quid sint strages dirque tibi
raptor vel ille qui deviat in via vitatl Qui mitigat discordias vel est sequester qui se litigat

Quid deviator disubgator et brigator
Rze Ubi copia vini cessat lamentaciones mortuorum

Nerapotus strena vinicopiud que que terena
Illa securis que portat ad bellum

O bone nate ihu in dic que gesa que que ges
factus siliginis Sunt fame vel potoces avis arbor

Quid corulg forulg que fontes et ardua querta
nome pisce silva vel vngeau

Lapsorum pra que et allec atque silezta
rotunditas in scota Qui colit agros

Quid sit et vmbono que vmbo scuta colon
lignum quod ponit de nocte ad ignem pisce foramen aeris vel spina in menila

Lortela que branca cu lmnis mata et autus
Ille qui est plenus lapidibus vel est dumum Avis habens pedes ad modum leporis palus fuxiouosus vel cognata

Dic que lapella lagepta que sembola nepos
Avis que se solibus insidiat avis puer

Afcrop insidias torno que furfan onfans
facta est avis fatices ad cinamomo Est quod lutu vidcorum in terra ecclia corpus ongr vidcorum

Quid cmanogg smagoga smagoga
lapis qualis non potes flectere genud nomen pisce pisce

Est altes azima que sint murenula plasma

Nichilominus inymoto
Nuquid azali
Novta marzotha
Nausea brzitkosta
Nauclerus przewosnik
Nebulo lgarz
Neomenia nastanye krzasiza
Nervus szila
Nimpha dr aqua dea aque vel sponsa
Nuta przepor
Nectar rwola
Nastole sponka
Neositus novus in fide

Obstaculum yass zawada
Orbita colepa
Obliquus krzywy
Omasus flak
Obstinacio zakamyenye
Obstagium zaloga
Opilio owczarz grex gregarius e non gnale adilla oima
Orictum claldun
Omagium potoa dldomanse

Onager lesni ossyel
Osato zenaya
Obnixe vstawicznye
Obesus ztrisseli / nosti
Opea pylnosti rostawicz
Opim bogati
Opitulor i auxilior
Ortodoxus recte fidei
Ovo i gaudeo
Olofactus i odoratus
Opifex i conditor
Orca flasska

Est tintum fabri ... pisces ... ignarus

Topasii altera dicitur rustica sunt ydrota

Dic michi quod platee platearius atque platea

Austrinia tu quod tamis cum tibi sit somnus inanis

Clentacus gnat quid estulus nempe refutat

Tilmarus tubulus tapsas mtedulas viredus

Dic epitausterium quod oracla denique dyan

Pessula lapatum quod tapsita sucma latum

Atque dialeta quod et altera lica

Dic cucurbita ascoum quod plica

Dic millefolium lolium quod quod gypsum

Extasi mcolumus letargum thomus herilis

Dic sit facta polis tanta tadys tota guphi

Pablin potarm
Pala motzidlo
Poples czaska
Pectorale bllysbrach
Penitere i pson vel finaliter
Profluere przeczecapati
Puaitatur przestampta
Pomilio thur
Pituita pyper
Plorator rzeczink
Polader przbyerz
Pemcta przepasska

flator — Est de vgul[is] textu et caput ubi eo piscis — predicator eccl[esi]e d[icitu]r a calicis

Quid sit doriator gurgusta aliciator

Radyo valles ad vocem — pisce — lesio i[n] dorso — dicitur verba iocosa — pp

Quid puctum blita q[uo]d vibex ludicra vitrum

Quies piscari de quibus nos scimus si sit viuentes — Idem — Aliq[ui]s d[icitu]r grece ouium — Est ille q[ui] h[abe]t duos litigantes diuidere ad falanga

Quid pr...rza brancie gregarius agonitete

Est ille q[ui] ven... pedes boum — Amasia aliaum — Gregaria camina

Quid fur:na caplin glisseria q[uo]d cinoglossa

Aliq[ui]s d[e] affrica — Est vna p[ar]s mundi vel Johes e[...] predicat

Affricus eropa quid cum asya vaiata

Grecie ydiomata grecorum — Idem — Idem — Idem — Idem

Ethneus cloyeus jonica dorica q[ue] boetes

Grecorum nus mechi dic ydiomata q[ua]tuor

Est ille q[ui] facit ymagines ad modum hominis — Est ille q[ui] h[abe]t mille homines sub se — Qui h[abe]t cent[um] homines milites sub se. Et e[st] p[ro]prium no[me]n illius qui decium custodiuit

Antroposormice aliarcha centuriore

Propria — Qui sp[iritu]s e[st] calida abnista

Dic q[uo]d et aschlipes pitagmion dice debes

Ex[...] vnum alios d[icitu]r bachus — Sporta lignea facta de vigulis — grece d[omi]n[u]s latine — rex et cesar 2m aliq[ui]s d[icitu]r cesar amicus Salue rex inclite

Brisius et calata kyrios cherorcesar amicus

malus humor — Aliq[ui]s d[e] cretra

Quid sit artorim[?] artatera mespila chim[os]

Chymo interpretatiuus — Pomum no[me]n regis — passio eta tesaclos

Quid ermonetitus holiades eruca buxus

Pagare obliczicz / rog

Pretetaclin Gymis

Pemtomus siec string zawysti

Penuia nadza

Pandochui gosczmecz

Petulq plessywy

Papira sytowye

Pastratro lopata

Pannnphi drewoslab

Pronis szygerz

Psonac porszcza

Passus krzczey

Poligrajum gura

Pemita offsky

Polip[us] vclopa

Pauimentu podloga

Pala lopata

Portula tasky

Pattricio obrzadzenye

Plutes przezoff

Pasta czasto

Pastale drzesza

Pupilla porwyczka

Ymotor vmosza

Pago plempa

Pallatiu podnyebyenye

Pastes podiwoy

Prolgar rozyanwya

Pstigator kuglerz

Ppedra Marti

Pasita passyrzet
Pistite swyernye
Pactus Slub
Prelibat .i. prinss
Pretenso .i. predicto
Preconium fala
Prspicatus przepatrzney
Preiudicium czuoda
Profiteor doswyatczam
Prosapia poroda
Profuga Sbyeg
Papilio motyl
Peplum zeppecz
Pruina szron
Per' przet pyrwnicze
Pedagium pyesthe clo
Palmitat obyeczuge
Premunic vstrzez
Prodigium czudo
Pedor Spari

Querimonia skarga
Quasso trzassa Qzn hysse
Quynymmo yowossem .i. cte
Quiscla przepyerzicza
Quarillum ssypyen
Queso prosza
Quires miles vel hasta
Quisquilie acc dicunt' pur
gamenta frumenti

Est troiana
ciuitas q c d'sta igne. Aq cum ypsa
pigrus cz mulier cum melle pz s
Pergama priagas idromel quid polifaga
terre fre pp̄nim pz
laus latie non latie
Hystrion et ironia q' et ptceron q' idolatra
lapidda cz dr crudelis dimitun vehiculum
a lapide arcda
Calatonis alathe q' inanis redula vserta
panis pfus Intestina nomen Est angla Ion de sito
qualiscuqz sit vacca bibe Johanne tamen strophea
bibentes
nus
Obsum9 omentu palidomia strophea cetu
tacta
pz pz pz pz
Musio murilega murenula th9 murra grus
dimitum a sito in nocte
Sertula ctin9 coma verillo atqz cathinus
omnis locus vbi iacet ignis
Emis enale cemogidib9 cz pitale
.i. sermonis
Cur sit structue tibi sit figura loquele
Sintheß antiteß plemß zeuma silenß
.i. construccionis
Excusat vicia tibi gramat ista ul ista
nomine sicut gf
bacla cu q° teit
pp
Quid trib9 tribla tribla triblm gleba
Quid lint rastor clomerao q' sit z astro

Est arbor vel anal — Est anal et pellis eius ht duos encs ... e no pisce

Est arbor tarq etiam melota vocata

Arbutus est parva q̄ z arbuta q̄ q̄ larua

Quid sit misterium q̄ et ix pix atq̄ grabatum

Quid pomeria viridaria q̄ pomariacq̄

Quid sit augurium q̄ ariuspex auspicacq̄

Quid sint plagia q̄ gorgand vaticinacq̄

Frigor et exactor q̄ subdola q̄ q̄ plactor

Quid bibula bible biblum toted farene

Quid tintinabla vas fusile facile tribz

Lucaris lucus mentas sit tibi sucus

Hemestres lutina tum no e omibz yma

Telus instituum quid tarma trisona vocatum

Radius promyen
Replicacio prezuwnost
Redimiculum Czepek
Ruga Smarsk
Rector Dommymava sa
Reuma myessid
Relacio powyest
Relegacio Od slawye
Robur moc
Rubor zaplonyenye
Rest ...
Rastr grabye
Rancor gnyew
Raptim ...
Ratio Rosum
Ratis i. navis
Rancitas ...
Reboo i. tanto
Rerapio i. iterum rapio
Rigor ...
Recadmo i. iterum cado
Refocillo i. recreo
Redagium ...

Sabaoth est nomen dei
Senascalus marszalek
Sasator padanasa
Siler lebyotka
Sinodale swyatoppyetrze
Strues Cupada drew
Surculus i. tarn
Suffragium pomocz
Soliatus pylm
Surculus wzos
Sarepta passyeka
Sagena mywoth
Spado kunst
Spogia Gampka
Supaliu powyeczka
Storea zuzeliza
Sub pena vallata podzakladem
zalozonym
Sputa powrozsslo
Salsorium Solnycza
Sarta pilka
Sagana vadza
Sultus prossa
Sterilis yalowy
Sellipendia rzebyenky
Sentina kalussa
Strofeum opassanye
Spinter sponka
Scutum Tarcza
Successor nampastek
Satraga ussiluca
Suggestio podwszczenye
Signifer Chorasze
Sortula przegrodi

grece e catu / diuicie / vngetu preciosum / grece arbor / latine et dr / sic suo latinu
latine

Dic quod odos et opes opobalsama quod sit arbor
gr. apistin grece. arbor et est / Custos ouium vel / qui totum mundum habet sub se
i. fidele latine vngetum / vel qui terram cultam habet / subiecte

Pisticus et nardus quod morach quod est lardus
diuisio cellularum et sunt / Pellicula capitis / Pellicula auris
tres celle memorie / per quam aliquis solet / que descendit i. cadit
infamari / quod aqua [illegible] pt [illegible]

Dic quod tiringa freneses quod sit miringa
Est os in humero / Est embil et illud / Intictio gaudii
quod dignum e ademed / Gaudium sit emax
i. fistula / principes erebi / fiat emax

Graya quod sit emax quod tuba quod sit et evax

Dic quod sit trita quod nitale mitla pita dicta
i. in nouacula / habui

Czin mare transiui quantum de nomine sciui

Meta et exbritone qui sunt exhugrancon
i. tibiut

Czuid dedit auctoritas glozarius atque propria
talis autor / graecista / de civitate

Quod cornutes Ebrehard ?bytomens

Explicit vocabulista dictus Bertoldus Isnacensis..

Stupa paszdzerze
Saucio i. rolneo
Suttibe vmitzetz
Solitum i. consuetum
Surbigo i. corrosio
Spadices mrom
Salpestis pytho
Selebra Bruda
Strages kosslenye krwye
Scisma Rosdzelenye
Strenuus Wassam
Scabrum Strug
Spoda proch cetriptone
Subule Swopnyez
Stalpo zess
Successiue przyenatzka
Sotrus Stoyetri
Sequest Rosmadzatz
Summa gromadzenye
Subagazo potkonye
Strepitus Taten
Solamen rzyessenye
Salmo lossos
Silique Slodzim
Sangwissuga pyawytza
Stipo i. orno vel stipas visito
In Stip zebrak stupni

Tantillo i. prosz
Testitudo Szop
Truculentus peratni
Tributum poradlne i. porap
Tugurium pata
Telum Wszthnda
Tricos sizodlo
Tonices platy
Titullo lestitza
Tonices Struga
Tenoc pnau wilossenym tzyo lista
Trucia pstrang
Toga tzytal
Tala glossin
Trutula grzeblo
Tinea mol
Textura rzeroka
Teredo drzewo totz
Tiria soppel
Tructus targnyenye
Tracmen thonya
Trabule nassad
Tabes gynyenye

Vadum prod
Vadare prodzytz
Vber Chudi
Vallis Smugi
Venablum dowysko

Vsterum pomyotlo
Vistule Oztz
Verbena zelesnyk
Vicissitudo zagon
Vigor wrot
Vectigal furlom

Xandicus i. aprilis
Xilofagus primo rodes ligna
Xenotrosiu Spytal
Xerosegia sussenye
Xeron i. sicum

Zabulon filius lie
Zelus i. invidia amor
Zelotipus invidus
Zinia quas
Zizania kakol
Zeuma zazel

Vill(us) glupi
Fantasia dzemye
Maxilla licze
Spina wyszal
Scordia ossyerdzye
Vetur natri
Cora gyza
Orificium ozegle
Auripipium zip
Nodul(us) knaflik
Syndon zalun
Armilla oplerzet
Fascia lokitusa
Sigillum kussitze
Torques potbrodek
Forul(us) gigelink
Locul(us) taska
Lodex chunya
Tape toberzez
Toral matras
Velum opona
Tricamen czepyecz
Gaza poclat
Sponda stagel
Pinctuariu(m) spyzarna
Clepsedra nalefka
Spat(us) tortzak
Lagena lagel
Parma tarcza
Coluber obugek
Fidia przelbitza

Calepcia kilobuczek
Telum ssyp
Balea helm
Falca deka
Magale chalupa
Bas potwale
Cardo szczeye
Fores odrzwye
Vectes zawora
Testudo sklep

Nullum sub sole ē ortum cui(us)
causa legittima nō est orta
pressit

Ares mihi / de causis

code theatrales odeunt sollemnites
pim nomine codrij / scilicet altipiades
ter dyogenes Codrus quia paup
et pannosus habitu Secundus quia specie
preinsignis Tercius quia et morum
venustate conspicuus et virum eat
grauitate sacundus Primus ne ridi
culum pse pauperem omnium exponeret
ridiculo Secundus ne fastum incurreret
in se prelium Tercius ne castissimam
prudencie maiestatem scurrili pro
stitueret incestu Maluit enim
codrus aliorum sibi subtrahere quam
de se alijs despitabile prebere spec
taculum, quia nullum est inter pau
pertas et pannositates sodalitatis
fedus Elegit et altipiades pocius
domi delitescere inglorius / quam
forme dispendio deforma glari
quia nichil tam naturaliter et co
spicuum quod lippentes oculos non fasti
naret inuidia Rursus censuit
dyogenes vulgi consorcia dedignari
quia sacius est solitudine venari
quam familiaritate contemni Et
huius quidem pagelle rudem marces
gemina tuditas ab altipiade est
anxositate secura Supstitosus enim

fastum timor / nec habet despectus quem
deforme existimatum pudeat Sed
nec dyogenes / nos licet diuina vr
get sententia quibus non stillat gut
tulam graciole prudencia indulsit
Codri dumtaxat tritam ymagine
tum publice assiduam exposita
insidijs contra tenuitas / non est pan
nosum quo pudori consulet habeat
animalium
Non enim adolescentularum
inter musas collascuiuo chore dionis
sed sacri senatus tenens suggestu
assiste Non vmbratiles plausu
caninarum arundines, sed aureas pa
trie columnas / non pupas fictiles
sed veras patrum effigies de sinu
obliuionis de ebore antiquissimo
tuiam eruere ymmo duce lampades
lucis in vertice regia arcem appende
/ et bellice inter hec insudare tumultibus
Sed aliud est quod in circumspectione papit
quod ostentacionis libidine quod questa
esurie presumit, et aliud quod imparis
obsequele necessitas inflingit Non
enim ea me scribendi cacetes exagi
tat non ea gloriole instimulat am
bicio non lucelli rabies inflammat
vt post tantas exoptas pelagi deli
cias / post tantas enatata laborum
naufragia Rursus in eisdem delecter
sirtibus naufragari Non enim namque
azimi palato placuit sapit cardula
nec insipersus insipies suauitate

capit insipida Ez inuista est aiste
pceptoris declinacs Intlexit
nimirz strenuissim pricipium om-
mode strenuitat incrementa expri
menta ommioda honestat insiga
ex maiorz exemplarib9 velut ex
quibusdam specul resultac Certus
em iter capit duce primo luce p
ambla fac venustior e effigies
morz qua venustas pfigurat exe
plarz Illiarz itaq cstitutum posta
dilatgies pricipiu inchi sceptom
cq lamo fragili at si arudineo hu
merz pigmei onus imposuit
cathilanteum ad talentu Non alia forte p
swasus racione, si ep aut rutila
cia et gemarz nitor artifir ru
ditate nio vilescit Sicut & sydea
tetrimis ethiopum deaurata digit
furnescit nio furnescit, nec subtilis ee arti
fir si ferrz purgat erubigine si
aurz eliquat ascoria Ecuia igit
stultu est luctari ad oue qd decli
nari nio pt, emitar prorib9 diuina
ine tatu cosettet cortina comitiua
Ezui hui auspiciu itinerz dula
coralo confoueat, qui et casum
in pripiti & lapsum nio imrent
in lubrico, quorz agratulaton socia
nec on9 sit onea nc dispendiu
videat dispendio In via em io
aunda societas e vie vehicla Illud
demq apud omes pror ee impetratu

ne omib passim de nobis detur
iudiciu, scds dicatat quos ingeny
elegacia vel cofirmtat comedit
claritudo Nec an nos pus liceat
despite qua pdiligetissime desd
dispexisse Non em sapit zinzib
nisi masticatum, nec e aliqd
qd in trasitu delectet, s maiule
e re cnpsita de re iudicare Cum
ergo parte laudat pcaus vitupe
Fuit quondam in hac repubca
potus quia velud queda
coli luminaria, nio sepcie quidez
inclita nulis, s clarissimis gestorz
radys pres cosepti illustrauere
Non em plebei aborigines nio
venditacione illis pricipate sunt
ptates, s pricipes succedenci, quorz
seritas licet nube ignoranae
obducta videat, inita tn cruti
lancia, q tot sclorz tepestatib9
extingui nio potuit cherin sigdez
collocucoms inutue virorz illu
strium, quorz tato fidelior est
recordaco qnto celebrior viget
auctoritas Disputabat namq
Johannes & Mathe ambo gra
deni senteciys, ambo graues de
hui reipubce origine pcessu
et cosumacon Tum Johannes
inqt chi Mathee sub qo nam

conceptum extenuabimus maiorum
constitucionum infanciam? Nos
enim hodierni sumus, nec vlla hest
nitatis est in nobis cana sciencia.
Matheus. Certe quia in antiquis
est sapiencia, et in multo tempore pru
dencia, me vero in hac parte in
fantulum fateor, vt etiam verorum
huius constantie simile aliquid preterit
porcaucula, prorsus non novim
quod in premissa vidi maiorum narra
cione condidici non silebo. Nar
rabat itaque grandeuus natu quidam
infirmitatissime curiositatis manu
quondam hic viguisse, vt tanti
regum immensitas vix vnius
ab ea ingeniorum estimatione censeret.
Ideo illos non dominandi ambitio
non libidinis vrgebat libido, sed
adulte robur animositatis extrahebat
vt pro magnitudine magnanimi
tatis nichil magnum existima
rent vt suarum accessiones virtutum
nullis vsque terminis limitarent.
Nec enim esset virtutis, si vllis dige
rent limitum ergastulis includi.
Hinc etiam tristissimorum fines sue
titulis victorie asculpserunt, non
solum enim cis marinas vndique
naciones, sed et danomalchi
tas insulas sue coercerat dicionis
tam Cruciorum non invalidas
legiones, prius navalibus fude
deinde cunctarum insularum protectus
infusi, cum clientulas subiciunt natorum

Regesque ipsorum Canuto in vincula co
recto Cruciis duorum data est optio
vt vectigales precio recognoscat
pensiones vel cum mulieribus in
differentes habitu comas muliebriter
emittat argumento sui imbecillitatis
feminee. Illi dum altricantur de
alto vtrisque susspe cogunt. Amor
tamen erat obsequele recognitio
quam ignominie cauterium. Prude
cius enim fame consulit, quam para
diuiciis. Diuicie siquidem infamia
possesse, nomen diuiciarum demerentur.
Huius vero Canuti nepos auitam
vlcisci volens iniuriam in suos
transtulit vltionem, non potens extor
quere. Cruciarum enim prius data cum
polonis, deinde cum bastarnis ma
le pugnaverit ad vltionem segniores
capturi, omnium capita toto pede
pone iussu regis coacti sunt, et
ministeria mulieribus que viri an
solebant facere donec ignominiam
bello acceptam deleret. Canu
Daniam et gallos pene totius orbis
tunc regna occupasse, quorum
multa milia multis hec manus
strauerat conflictibus. Reliquos
diu afflictos ad sodalicii fedus co
pulit, vt si quid eis aut ~~forte~~ fort[forte]
te aut virtute apud exteros acce
pisset, eque vtrisque pertinget partic. petito.
Gallis itaque conmissa cessit gracia
Istorum vero hinc vsque presentem constiterunt

vsque congaviam / illinc vsque cormithiam venit accessio / vbi post multas cum romanis conflictus post multorum multa bellorum discrimina vrbes occupat prefectos constituit Quendam nomine Grattam principem facit sed tandem illius gentis luxu segnit dissoluti / mulierum paulatim emolliti lascivia / Proceres quidem veneno extinguntur / ceteri vago indigenarum subsistunt Sicque omnis gentis multa paucorum segnicie consumitur etc

Nichil hic fictum / nichil simulatum / sed quod asserit hinc ac seriu / ex antiquis sumunt hystoriis Galli enim vt ait Trogus / cum eos patria non caperet / trecenta milia ad sedes novas querendas miserunt Ex eis partem in Italia consedit / que romam incendit captam Alia per strages barbarorum penetrans in panonia consedit / ibi cum panonijs et finitimis multa bella gessit Verisimile igitur ac credibile est cum hac eos gente concertasse Non enim sine collisione conquiescit e contiguo flatus oppositi Nec deo viciniam sustinet leo cum tigride Quippe non bene torrentes rippa involuuntur eadem Duos capit opposita turbine vis eadem

Extunc nonnulli in naturam Gluguritie ceperunt porciunculam In acormithia rediens Grattam

vt erat sentencioso brevis sermonis agmine omnes in concionem vocat omnium in se ora convertit omnium venia favorem omnium sibi conciliat obsequia Dicit ridiculum esse / pecus mutilum hominem acephalum Idem esse corpus sine capite Idem sine luce lapidem Idem mundum sine sole / quod sine rege imperium luxo rex illustrat cum spectorem Sol denique radios multiplicata brevitas ad omnes docet expandi Quibus velud quibusdam generis regis dyademate capitis quam decentissime decusat vt in fronte dignitas in occipite circumspectio in lateribus altissimus large strenuitatis cum bello resulgeat Hec non regem sed regum sociorum pollicetur si se delegant non sibi sed toti se natum credant mundo Proinde rex ab omnibus consalutatur / qua instituit leges promulgat Hic ergo primum tuilis iuris nata est concepta seu concepta naturitas Nam antehuc fuit ancillam libertas / et equitas pedissequam iussa e iniurie Eratque iusticia que plurimum prodesset ei que plurimum posset / licet autem iusticie rigor non statim cepit imperare / extunc tamen violentie desit subesse potestati Et dicta est iusticia que plurimum prodest ei

que omnium pater. Igitur Polonia flore-
tissimis aucta per Graccum successibus
statuit eius prolem regni succes-
sione dignissimam, nisi alterum eius
filiorum fratricidii fedasset piaculum.
Erat enim in cuiusdam scopuli an-
fractibus monstrum atrocitatis im-
manissime, quod quidam olofagum
dici putant. Huius voracitati singulis
eptadibus secundum supputationem certus
numerus armentorum debebatur, quem nisi
incole quasdam victimas ob-
tulissent humanis totidem capitibus
a monstro plecterentur. Quam Graccus
non ferens perniciem, ut erat cle-
mentior filius erga patriam
quam pater erga filios, clam filiis
accitis dirigit propositum, pandit
consilium. Immania, inquit, sunt
ignavia consulti, temeritas delirantium,
iuventutis segnicies. Non enim
est virtus que ignavia, sed non te-
meritas que deliratio, non iuventus que
segnis, ymo fugienda est etas ubi
nulla est exercende animositatis
occasio. Porro sponte se ingentem
gloriam quis numquam declinaverit
nisi prius inglorius. At vero
defensa et conservata civium salus
eternales transcendit triumphos. Nec
enim ipse indulgendum est, quia res
de communi agitur discrimine. Vos itaque
vos omnia precordia, quorum utrumque

mee educavimus virtutibus, vos in certa-
monstri armatura fovemus, vos in eius
congressum proponi addecet, non ex-
poni, quot potestis vite mee dimidium,
quibus huius regni debetur successio.
Nec hec illi, ymo pugnali pater
odio videmur torqueri, si tante
munus glorie invidisses penes te
iubendi sit auctoritas, in nobis
obsequendi necessitas. Sepe igitur
captam virorum audaciam sepius nudos
nec quicquam experti virium conatus
industrie tandem vota cogunt
suffragio. Coria enim armentorum cre-
sa plena sulphure loco solito pro
iumentorum collocat, quod dum avi-
dissime glutit olofagus exalantibus
intro suffocatur incendiis. Maior tamen
victorie quam regni non quia consortem
sed emulum fratrem contrucidat ac trucidat.
Cuius funus cocodrillinis prosequitur
lacrimis, a monstro interemptum simulat;
apre tamen gratulantur quasi victor accipitur.
Sepe namque merror funeris gau-
dio comitatur victorie, sic minor
Graccus patri succedit in imperio
heres nefarius, sed diu fuit frat-
ricidio sordidatus quia impio insignis.
Nam post dolo deprehenso pro
scelo deputatur supplicio exilii perpe-
tuitate dampnatus. Cum

Nec enim lex iustior ulla est
quam necis artifices arte
perire sua. Sed degenerem non sparbunt

surculi de tam generosa vite propagine
Sepe ex uva detumescit in acinum
sepe oleum vertitur in amurcam, se
pe aurum degenerat in scoriam. Quid
igitur mirum si tristes habet exitus ista
ambitio, que quanto est felicior tanto
miserior, quanto florentissimis et
uberioribus successibus tanto atrocioribus
prominet insidiis, quanto impiosius
aliis imperare studet tanto subiectius
aliorum servituti addicitur. Ambitionis
enim est omnes omnium ambire angulos
omnium aulas lambere, ad omnium
scabellum prosterni, donec quod appetit
utcumque assequatur. Erit autem quasi
cupiditatis filie, opum ingluvies
honoris ambitio, inanis glorie captio
libidinis prurigo. Inter has natum
celesti scribitur ambitio. Ideoque
humilium dedignata tuguria super
borum et sublimium colla virtute propa
talavit, quantas in se habeat de
licias primus sub acuminis mucrone
subappenso Dionisius familiari
suo quam familiarissime demonstravit.
Sed nunquam immortalia grati benefi
cia sic emori debuerant, et nullum
tam preclarum superest insigne. Primo
in scopulo olofagi moxque fundata
est urbs insignis a nomine Graci
Gracovia ut etiam Graccus viveret
memoria, nec prius ab exequialibus
cessatum est obsequiis quam urbis
consummationem clauderent. Crebra quidem
accumulatio corvorum, qui eo tempore ad

cadaver monstri confluxerunt
Cracoviam dixerunt. Tanto autem
amore defuncti principis senatus
principes proceres vulgus omne detinebatur
ut unicam eius progeniculam, cui
patris nomen Wanda, patris imperio sur
rogarent, que tam elegantia forme
quam omnimoda gratiarum venustate
omnibus adeo prestabat, ut non lar
gam sed prodigam in dotibus eius
existimares naturam. Nam et
prudentum consultissimi eius astu
pebant consiliis, et hostium atrocissimi
ad eius mansuescebant aspectum.
Unde Lemanorum quidam tyrannus,
dum proposito huius gentis popula
tu degrassaretur, dum quasi vacans
tempore mollitur imperium, inaudi
ta quadam virtute prius conatur
quam armis, omnes enim exercitus eius
mox ut reginam exradiante vidit
quodam solis radio repente perculit,
velut omnes quodam iussu numinis animos
exuti hostiles, a prelio diuertunt,
asserunt sacrilegium a se declinari,
non plurimum non hominem se vereri
sed transhumanam in homine revereri
maiestatem, quorum rex metu an
amoris an indignationis an utriusque
saucius languore: Vanda mari,
Vanda terre, aeri Vanda imperet,
diis immortalibus Vanda pro suis
victimet, et ego pro vobis omnium proceres
sollempnem inferis hostiam devoveo,
ut tam vestra quam vestrorum successionum

ppetuitas sub feminee cōscientie
imperio dixit Et ex eiusto in aūdes
muicem expiauit Vitam cū
gemitu fugit indignata sub auās
Albhat vandalum fluuiū dr nō
securium qd eius cetes rgm extiit
Hinc omnes sūt dicti vandali
qui eius suffuere imperijs / que
quia om̄ spreuerat connubia
ymo quia connubio pretulit
celibatum sine successore de
cessit / demumqꝫ post ipam claudi
cat imperiū sine rege Cap

Asyriorum regina semiramis
in maturo filio regnum
tradere nō audens se filium simulat
sexuqꝫ mentita regno vnit ethio
piam adiecit Indis bellum inferet
quo pt illam et magnum Alle
xandrum nemo vinqꝫ intrauit
Multeqꝫ alie nō modo femineas
sꝫ & feminas sꝫ etiam viros virtutibus
antecessere Videor tn̄ tamen in
femina virilem adinitor industriam
qua in viris spectate fidei con
stanciam elicet clareqꝫ videtur
moribus dissonum femineum principibus
imparem pretulit ꝫ visum est
et patriis plenum iniurie init et
mortuorum apud posteros non
inoi buscitat Cuius vnitas spectes
etiam singulis exhibita est tirannis
Anaxilaus enim rex Italie de

cedens paruulorum tutelam probatis
simo fidei suo micalo committit
Tantaqꝫ regis amor apud omnes
fuit vt parere suos qꝫ deserere filios
regis mallet / sueqꝫ oblita dig
tatis regiam personam iniustam dig
tatem patentes principes Cap Et at
in huiusmodi viri crepusculo te
pestate fides nō parit fidem
sꝫ si concipit prius abortit / qua
pariat prius copiat partum qua
spiritus incipiat sit ad fidei pra
ebeat gemma pendet vnpcarꝫ
cartuli surgit perfidi / a quibus nō
modo amici sꝫ et domini plus
dolo colunt qua fide Negotia
cio enim est nō immicia que ad
commoditates accedit Cap

Huiusqꝫ reipublice administracio
qualibus nō vniuqꝫ inter cessit
personis / nulla prius vl vulgi vl
preces sugillate inuidia / vt pote
quorum glorie etiam hodie gloriam
delectat insignijs Nam cū famosus
ille Allexander cuius nup me
minsti vectigales ab eis exigere
pensiones decreuerit Mitit legatos
legati est tn̄ cum alias aly
censi questores Cui respondet
et legati sumus et questores Sidh
illi prius quo inquit interneata
legatis exhibenda est religio
vt magnifice suceptos magnifice
veneremur donarys / questoribus

deinde questu exsoluat censualis
debet enim cezari qd cesaris est ne
lese timnem maiestatis Lega
toro itaq papiri pus vni expos
sant deinde aures eorum exute par
tim auro ptim alga fazonant
vilissima Huanaq pelle sed
inquane vestitu metallu ca
hat remittit epla Regiregum
Allexandro regnorum imperatoris
polonia male illys impat
qui sibimet impare no didicit
nec enim gla digna e triumphali
de quo pompa cupiditu triumphat
Tue siquidem siti nullu e refri
gerium nullu temperamentu ymo
qua magis e tue cupiditatis
modus vbiq tue mendicat re
mediat paupertatis tenuitas
Licet tu insaciabilez tue voracitatis
abyssum nudus saciare no possit
tuam saltim vt atq refocillamus
esuriez nec te lateat locu apud
nos esse locu Ideo prima cu
cemola fidelissimus tuorum rapsi
dilibus comissa Polonos aut
animi virtute corporis diuicia no
opibus sati cesca Non ee igit
ipas vn tan ve tata dicant
belue rapidissima expleri possit
ingluuies Habudae tu eos re
thezauris inuentitus no dubites
quibus tua no sopiri sop ceciss
tetiu prsus extingui possit aui
ditas Corus inqt Allexandr
orus vsq ad nos ptrahetur
tanta comeciones flagicy expos
tissimis orus flegitant plectat
supplicys ymo stipitu eos eradi
cari coruemit ne alys ausum
paiat temeritatis impunitas
Quotquot igit ad ppulsandas
psitastut iniurias plio comisso
aut cadut aut ocadut neqs
tegiu quida vinclis manipat
Hys audit Allexand mulctu
magis sibi adiat viris lacessita
Hinc tandem digna vt mee
indignacionis vga visitet
Premissis itaq hostium co
pys vndiq vsum polonias
vndiq irrupcionibus ipe ap
ambla pannoniorum obsequia
ingredit ppositi inoraui
alas exercitu expandit victo
riosq Cracouie ac Slesie ps
atq poracys ppetui opis me
nia solo psternt redigit fauil
la sulco disiectas vrbes iubet
sale conspgi Hinc du vlteriores
agredit prouincias om armis
inuicta simplici hasta homachi
consitutes omnibus enim de salute
desperantibus quidam auxilia arte
pdita galearum et clipeorum for
mas ex quouis ligno seu sub
ere ppiir effingi quarum qsdam
litargiorio alias selle sublimant
easq ex opposito sol quo mag
resplendeat celso mat erigit

cacumine, quibus argiraspide[?] montis
Alexandri exercitus viros expertus
ordinant eminere suspicantur.
Itaque pauperes castris evolant
passim destruunt hostes. Hinc inde
queritant quos putant diffugio
dilapsos. Illas namque armorum
umbras ille ingens artifex
dudum flammis iniecerat, ne ullum
soli posset deprehendi vestigium. Jus-
serat non parvam robustorum manum
in insidiis delitescere. Proinde pauca
transfuerunt ad portas incaute insi-
dias incidit, occupatur. Presternunt
utrisorumque armis victores induunt
se argiraspidum socios simulant
et quotquot ex argiraspidibus eis ingu-
m omnes gladii omnes absorbent, ut
unus ex eis quidem remanserit. Cum
fiducia successus sub eadem argira-
spidum simulacione Alexandri
castra ingrediuntur insignia presentes
victorie. Credunt Alexandrite
suos de hostibus triumphasse. Eminus
presalutare venientes congratulantur
afauet qui sociorum triumpho. Igitur
inermes a polonis obruuntur et
improvidi inter argiraspidica lethite
signa proclamat, nunciat regi non
hostium impetum sed inter suos insidiarum seditionis
tumultum que ad increbrescere videt
rio sedat hostiles turmas, vadunt
suis se credens argiraspides fore subsi-
dium. Sic in seditionem usi plures mu-
tuis quam hostilibus concidere vulneribus.

Iste dolo deprehenso cum paucis Alexander
evasit inglorius. Sic cessavit ex-
actor qui querit tributum. Capitulum

Rem miram sed fidei plenam. Est
enim liber epistolarum Alexandri du-
centas pene epistolas, in quarum una scribit
Aristotili in hunc modum. Ne de meo
statu te sed sollicitudo dubia suspendat
hesitando. Novis nos apud lethitas
amplissime prosperari. Est autem urbs
famosa lethitarum septentrionali pa-
norme latere conuctissima quam Ca-
rantes dicunt plus viris ac opibus
plus arte quam situ munitissima.
De hac proto et totigius euphami.
In ea vero quia rescribit Aristoteles
sit habet fama e de Carante
lethitarum te ad tuis triumphasse,
sed hec gloria triumphi tuis titulis
ultimam nunquam accesserit. Hoc enim
tributum ignomine tuorum infusum
est incestimis. Eo quo lethitas ex-
ptus es argiraspides, tu ridicula-
ria solis apud multos deferbuit
immo tuum visum est in propriis mutasse
dyadema. Et de vere unum fateris
De quibus ita hec dicit. Non tue nar-
rationis brevitatio usque hoc non intelle-
peram sed stupenda prorsus audacia
nam lacessita non adeo tamen lesus
fuit Alexander. Carinthorum
iniuria cum de alie civitates
appeterent aditum prima Carinit
clausit portas abeo. Cui scripsit
Alexander. Si sapit valebit.

sin aut non. Illi aut signi vo insperata
reuera muros eius arua affixerunt.
Nec vero tamen tam subtile com
mutandi artificium quo tam aduertens
ingeniosior artifex potuit cauisse sibi.
Non enim est dissimile Darii copias
quem Allexander elusit, quibus dum
suos longe videt dispares iussit alli
gari ramos caudis et cornibus boum
vt et silue ipsi comitari viderentur.
Ideo ille tam saluberrime ingenii arte
parte quam saluauerat princeps con
stituitur, nec multopost victum eo
adiuti mentis regie dignitatis cel
situdine consecuti sunt, dictusque est lestko
i. astutus quia hasta plures hostium
conuicit quam viribus. Liiii

Nemo fontium scaturigines in imo
stupet, nemo cedros in conuallibus
admiratur, sed nec ego ad imitacionem
digna dico in humili vtiter omnium
enim est victoria virtutum humilitas
sed eas in humilibus sepius reperiri
solere quam reperiuntur. Quippe
quod vtrius humiles sol apud an
tipodas, rutilare tamen non desinit
apud eos quos animi generositas
liberam non sustinet. Vnde et Soste
nes licet ignobilis dux factus
est macedonum. Hic enim gallos exul
tante victoria compescuit, et mace
doniam ab eorum populacione defendit,
ob que beneficia multis nobilibus
regnum macedonie affectantibus
ignobilis ipse preponitur, qui cum rex
ab exercitu appellatur, ipse milites
suo non in nomine regis sed in nomine ducis

iurare compellit, quo in facto
inuidiam declinauit non apicem
dignitatis depressit.

Fuit et alius post hunc eiusdem
nominis princeps sed alio pacto
nuncupatus. Orbata namque rege
polonia dum de regis successione
contenderent sedicionis pene obruitur
tempestate singulis procerum tyrannidem
occupare ambientibus, diuque non
sine periculo ea conflictione agitata
eligendi tandem censuram principis
procuratorum deferunt arbitrio, vt pote
quorum insuspecta simplicitas vi
detur et a quibus relegata est omnis
ambicio certo memorato vite ob
stringunt, eligentes quidem ne fauore
personali declinent ne de deuio e
molimenti exorbitet, ne atrocioris
metu potencie distorqueantur
ab eo quod publice commoditati prospe
rexerunt expedire, reliqui vero ne ali
cui ab eligendo liceat arbitrio dis
cedere. Et quoniam non facile se offert
discordancium votorum concordia
multis quidem deliberatum sed per pauci
responsum, Erit inquiunt propaga
tissima petulantibus et maculosis
equorum talibus exercent, erit hoc
regnum est equi efficiens vestra
elacio, in qua quot affectionum sunt
contrarietates tot macule. Eligatur
ergo stadium effigatur meta, et cui
equus macul distinctior prius omni

cinctam contingat, cum regem debere
censeri. Convenit singuli assaret, unicu
si, stat fixa omnium sententia, si excercitio
praestiterit sententie, videre con
decor horum studia, illorum sollertiam
perexcitamina certenaud tota diversorum
Porro exoptissime agilitatis ple
risque fidentibus quidam occulta
ingenii initiis versutia artis opere fre
tus volitare. Omnem namque stadii
planiciem ferreis conserit exigo
nis, modica interpedimis semita
cautis annotatoribus distincta, ut
dum alios cladem exigonorum cursu
impediret, ipse per semitam expeditior
cursus bravio potiretur. Ex dolo auctor
doli vincat arte dolo. Ubi enim for
tuna tenues conditione humilimi
iuvenes, de pedum celeritate, altercat
certa pignorum quantitate se obligant
ut victus celeriorem numquam nisi
regis nomine audeat salutare.
Cumque invicem colludio certarent,
decet enquirit ut prima corona
victorie in campo regem clamans
decrerent. Hic in primo consistit ac
subsidet impetu caulcis offeren
platas cosipoi, qui post longam
exigonorum admiratorum astans co
vinavit dolum semite deprehendit
quod eisdem cesserunt insidiis omnium
prorsus dissimulata notitia. Et
quia ut assolet inspeate appe
titum rei sepe suggerit occasio

utrumque ambitum concupit, utrumque secu
rosat cum industria. Videlicet dicens condi
considere sacra senatus reveren, astat
spectata prorsus venustas, iuvenum
arridet ventura. Intractos ymo pre
teriens ille doli ingeniis semite confidit
subsidio. Sed et cursorum alter spe no
tatior, quin omnem equum caltem fixo
innuitcat subtegmine. Nolo reliquos
longe aturba non solum excepit
sed etiam cursu tantum meditatur suspiria
primo itaque et iterato ac tertio dato signo
omnes exodirecto prosiluere. Ille tamen
ipso tempore cursu non sine quodam vel
tum ridiculo. Cumque omnes exigonorum
immollunt pitchis. Ille longe anfracta
cursu circuitu mete, tandem accelerat
quod socius eius an ipsum occupat et
rex omine infaustissimo salutari
lesorem universitas, ut equum videt
fortuna cui doli dixit esse auctorem.
Et quia dolus nulli protinatur
ultimus affectus suppliciis me
bratim discepit. Ille vero volgo
ridiculus iudicio ingratum regnum
adipiscitur. Si latet ars prodest
confert deprehensa pudorem
Nil honoris onus fert sepius
quam honorat, sed o regem infelicem
qui dum creatur fit pretiosus pretio
nomine tenus. O magne vigi
lantie principes tamen ocia somnum
in principatu non vidit. Ex malu
itate, ut ridiculosum servus quam servo ridicula

ne sp tachimo, hrrmitu tn eq dams regnu acquit. Stratonis q̄ licet animi dorsa pstat subtilitas sui. Nam q tiro(n) seruus se conspirat, dños cu liberis omes occidunt, lares domino occupat, regem inter se creare intendunt, eum scz qui solem orientem prius vidisset. Vnu ex suis dño suo ioreti et filio eius pepcerat, a quo suis informatus cum omes in vnu campu pressisset ceteris orientem spectantibus, solus occidentem intuetur; alijs ridiculum videbatur quilibet furor solis in ortu occidente quere. Vt aut primo diescere cepit ille primus fulgorem solis in summo fastigio ciuitatis ostendit, tunc intellectum est quantu seruilis dominorum ingenia prestaret. Itaque dñm eius straconem regem creat, post quem ad filiu deinde ad nepotes regnum deuolutum. Ideo sub quodam simplici palio elegit delitescere prudencia eius, fecit inuita virtus ostentaco. C

Fuit enim tanta animositatis e de fuit studium vt plerisque hostium robustissimis singulares induxerit conflictus, a quibus non solum vitam, sed et regna et fortunas extorsit. Cum dum hostes erat extremus, suos aduocans se aut innoctem dimicaturos p inuitabat, tantaque illi fuit prodigalitas in omes vt sibi mallet cocotidie mansa egestate, quam ex opulenta vanitate habundancia cum se p inuitabat egere patitur quam egentibus denegare subsidia. Vel bnmerentibus non dependere stipendia. Nec defuit illi soror honestatis amica prudencie sobrietas. Huius enim mense haud communis hec fuita e custodito, vt nec vltra quam natura iussit nec citra quam honestas imperauit aut exigi licet aut impedi. Ro lector illi cura plus animi placere dotibus quam corporis. In quo illud inter ceteras dotes emicuit humilitatis insigne. Cum quotiens namque regalibus eum insignijs regia ut assolet poposcisset dignitas ornare non inmeror condicionis in habitu sordido prius exercitum conscendit regalem ornatu scabello pedum supponens, sub inde regijs decoratus insignijs scabello insedit. Illis extreme paupertatis panniculis in summo celestue suggestu reuerentissime collocat. Ca^m

Probat sane perdocuit regem plus de humilitate decoris quam de purpura conspicuum, immo nec hominem cesci, ne dum principe quam ab alijs non fecerit humilitas. Vn Grecis diu fuit sollemne vt quia ho sufficiebat imperatoris in exciso locaret mascolo puscp i imperiali throno consedisset. Cuidam ex regium inter epulas astans crebro suggessit prola dices

Stare tu moratus quod interpretatur dic
tu moreris quia utique dicitur principe
te elegerunt noli superbire, sed esto sic
unus ex ipsis memento quia omnes
et in cinerem reverteris Sic stare putas
si stas cecidisse vereris Sic re virtutes
si res virtute mereris. Capitulum

Quinus et filius non tam patris
imperio quam patrius multa adiciat
virtutibus qui Julium cesarem tribus
fudit prelijs qui crassum apud partos
cum omnibus copiis delevit, cuius
ori aurum infundens aurum inquit sitisti
aurum bibe. Nam et getis et parthis
transportatis regionibus imperavit
Huic tandem Julius dure affinitate
gaudet federari sororem Juliam
nomine eius matrimonio sociat
eique iure dotis assignat Bavaria
donatione vero propter nuptias a viro
Carbien contradita est provincia
Hec geminas fundavit urbes quarum
unam a nomine fratris Julius que nunc
lubus aliam a proprio vocabulo Juliam
iussit appellari que nunc lublin
nuncupatur. Cum enim Julius hec extitisset
romanorum senatus in se conflaverat
invidiam, qui quasi hostis non quasi civis
romane propagationis arctaret imperium
hostium allectus amplexibus, et quos
magis detrusisse fuerit docuit impacare
ea que nomine dotis dederat a sororitate
extorquere, qua extorta
soror eius passa est repudium prolo

cui filio nomine pompilius apud virum
relicto. Pelesio autem eius quam pretero
et emulata fuit reginam loco regine
succedit Hec odio emule ab
amore auspicio quo rege dominatur
predictarum urbium nomina transmutat
Echat et aliis thoris nuptiis legitimis
viginti filios perhibet leszko prepisse
quibus totidem principatus assignat
quibusdam ducatus aliis comitatus
seu marchias nonnullis regna
distribuens Pompilium vero iure
primogeniture regem eorum statuit
cuius nutus non flamine ducatus at
monarchia sed et fratribus quibus
nata sit impia in eius devotissimis
obsequiis fratrum turba provisa
est contendisse tantum que tanta
tenerum tanta colluere dulcedine
ut et parvulum eius filium primi
nominis pompilium suffecerunt
nulla pressus detractione nullo livoris
zelo distorti Capitulum

Rara avis in terris principum suorum
fratrum concordia fere
rarior ut socia navigat aula
rathe Solatii enim vaporans
invidie horrendi tempestate
naufragium regni socios involvit
sed beata sed plusquam fraterna societas
apud plusquam pietatis vali regio
qua ambitiosos principandi proscindet
Cuius felicitatis gloria super omnes
emicuit ples Crocini hic siquidem
Crocinus cum esset rex arabum

septingentos filios dictu pene incredibili expoliabus susceptat, quorum sicca ex sanguinibus sinttuosorum magnomen comparavit ymmo invictissimos regum insigni felicitate perdomuit, quorum vitam successibus inviti consenuissent pompiliade Cap m

Loquar an sileam pudor est capite pudorem postulat in facie media color tecti Nam quis dignum putas memoria ignobile generis dehonestamentum, enorme pudoris periculum Ille siquidem minore regnaciator beneficio Ille mag regni exorni minor pompilii cuiusdam venefice debati ille crebris adijs gerens amicicias insidijs, crudelem pyetatem fidem perfidia tartam de obsequia recompensans Cum mulierum prava tissima huiusmodi sepe suppla tabat vborum flosculos non est tranquilitati plurimum confidendum quia intensior solis serenitas in imbres sepius deserviestit recepimos Nec minus te tibi agtulari convenit quam iam portum securitatis teneas quod nec dum fluctuum accessiones attigeris Non vides primates undique scoplos tuos cominari periculis, bene quidem te facit regni sublimitas secure pollicetur tui sanguinis muro inexpugnabili dura loquor sed vanum nec bene dico nec secure Nulla e beatitudo que sinis languet viribus Nulla securitas que suorum patrum laborat fraccione Porro quot patruos habet quot tot huius regni minuta tot quietis insidias, dicitur enim doctoratissimas orones volut ac contraria, via sub rosa spine pungitiuum, sub gramine viriditas coluber delitescit patruos se asserunt non patronos, sed nec patronos tamen sed et pres Genere ne hec atque animo illabuntur tuo putas illos nuda nuncupacionis delectari patruelitas semper nepotibus pupill patronatus, filiacionem paternitas posset imparare, sed illorum impiud non vocali suffiac signat, sed rerum privilegiis signat ostendunt nec vt illis impaces te regem creaverit, sed vt intrim quam pede dere inpio, quis illorum opportunitatem impandi vocaferat, sepe namque pro se quales inserunt sapites vt surculo inserat valior nec vos te regis dignant nomine sed aut ludum te dicet fortune aut sui cuiusdam figmenti creatum Redde qua crebro animatas tibi exprobrant vtilites vt hostibus expositum ovis exoriginat, non vt vtilitatibus extrat Postremo at puer es nec te quippe nisi lude oportet Illi quidem quibusdam nuge velud nocciorum occupat te consilijs, non vt prudenciorem reddat consulendo

sed ut occasiones contra te aucupentur
cavillandi, aut ut saltem tue vota
iuventutis retardet, senes prorsus
ridiculum qui ad ipsam iuvenescant
adolescentes tamen querunt decrepitos
Elige igitur suus esse mavis an
liber, tuus esse velis an alienus
semel beatus an semper miser, scindi ergo
convenit venas sanguinis prave de
tue sanitatis consilio, non enim libera
est vitis propagatio nisi eius resecentur
vel palmites nisi falso omnino
amputentur propagines. Hys et similibus
ille persuasus eadem iubente ingro
se in lectum langworis ficte recipit
amicos quos consolandi gratia seu con
sulendi invitate iubet advocari et cunctis
et causam et diem sui obitus quem
divinitus relatum secretius insinuat
singulis quos singulariter secretum instal
lans de regni successione constitue
vos convenit, me mea fata
vocant satis fuerit remedii ut
sicut vero regnavi inmane sic
vero inmortalis videar, brevitatio
mei namque in omnino non videor
si vera erga me viderim studia
si meas vobiscum concelebraverim
exequias. Nam quem abeo spacium
quod quod mortuo debet vivens nega
verit. Tunc dicti res hinc veras hinc
fictas lamentationum voces hinc
suspiria inde singultus hic planctus
lugubres inde horribiles ululatus
hinc tusio pectorum inde palmarum

complosio hinc torrentes manat
rivi lacrimarum, inde viros quosque se
niores made palpebre lace
rant crines, cognitos matrone volu
tatum amisse auget omnem lamenta
simulati eiulatus quod nunc virorum nunc
singulos pectus luctuose amplexarentur
Nescio qua dulci amaritudine an
amara dispendium dulcedine diminuitur
ut iam non simulat sed lacrimosissimis
continuat singultibus omnes adeo ut
lamentabiles ymmo adulatione
fama sit ymagines sui ereas si
ipsius lamentatas, et lacrimas omnes
statuas lacrimis manasse. Post
funebres itaque supersticiones quas
et hodie in funeribus exercet
gentilitas, lautissimis epularum
expavitur delitiis quos inedo
alligitissimum amoris solutos rex
ut sese visant postulat et
vicaria poculorum adhortatione co
ram ipso blande consolentur.
Fuit exoriunda ipsorum confessione
sui langworis iusta remedium
sicque vita extrema gaudia
potius funeri quam luctui occu
pari quod ait: O regina quam mestis
mades fletibus, quid merore
consumeris viduitatem times
hys ex vos ianuam viduitatis
non es ingressura, ymmo in tot
mei sanguinis superstitibus me
semper puta superstitem; nunc patres
precipuos nunc amasiorum intimos

exhortatos ee velim, quorum ve
sydera radijs reaccor obtutibus Ut
apud ipsos eciam te mei viuat recor
dacio. Ut pote quem me salutis reliqum
me anime nouit ee dimidium Iu
beat illi se viuos prius velle
sepeliri quam eius in se mori be
neficia. Surrigat inquit rex poculum
surrigam et ego ut omnes consalutare
iubeam ut valedictiuo inuicem
federemur osculo. Ut exhortatus duo
nectare przbillate singuli de
libent. Erat autem aureum poculum
regine ingenio atrocissime ela
boratum, in quo quantulus exiguus
liquor ad summum inundabat, et
cum vix esset ciatus semidimidius li
quore, sursum velud vaporabiliter
suspenso plenus videbatur, idem oris
seu narium spiritu afflatus leniore
descendebat, sicut in bullientibus
ollis ignea virtute contingit, donec
toto fundo, tota quantitate consedisset.
Idem virtute calapeno dr. messe
kine tam insigni pocula letalis eiusdem
arte pruine condita infundit,
que qui post regem bibiturus
erat ori regis applicare iubet,
ne quid sinistri possit quam rege pre
gustante epotari, namque credebat
non solum anhelitu decrescere que
arte exundauerat, quinque vero
potionis vere at pestifere affuit
infusum rege exposcente epo
tare iussus est qui regi poculum

applicauerat. Sic elusos, sic into
xicatos secedere rogat, examina
ta eorum colloquencium inspacium
sibi assenus salutem quiete somni
surripe, ebrij credunt viri quos
venenum virus aut titubare cogit
aut humi prosternit. Quorum vita
tam eiusdem noctis conticinio
dolor extorsit, quorum funeribus
etiam sepulturam ille tirannorum
atrocissimus denegauit probans
celesti extinctos vlcione, quam auunculi
qui nepotes, qui reges exhorrest
ins exequijs sepelire intederet
eaque sub pretextu religionis in
perpetuitatem statuarum planctu seu
perpetuo fletu maleficiorum
intuitu desperate salutis gratia
multisque alijs argumentis de
tectam. Ut vero hijs ornatibus
patre sydeibus orbe decus orat
et omnis polonorum gloria et famul
lam collapsa extabuit. Illud
namque illud mundi obprobrium illa
virtutum pestis ille omnium spurcissi
simus, illius scortorum impudentis
sime gremio inmersus luxu et
ignauia tota dissoluitur. Nichil
omnino beatius estimans quam
voluptatibus effluere. Eratque illi
sentencia hec celeberrima Unga
mur vngentis optimis repleamur
mur vino carpamus florem ne
marcescat. Hic primus in fuga
postremus in prelio ...

timidissimi, sicubi metu affuiss inflatus, in virtutum vo acies host audacissimi quos nunq oppugnare destitit in omnibus flagitiorum armis exercitatissimi nullos prius haut expertus conatus, quos contra nosse contrarios, choros celebri femineos qua cetus colunt viriles. Igitur ob huiusce vitiorum insignia peste inaudita clanguit. Extraneorum namque corruptela que inhiata usserat abiit rivulos insolite quantitatis ebulie qui eius trans stagna trans paludes trans flumina trans etiam igneos rogos tam diu sue insertante, donec cum uxore ac duobus filiis tam eminentissime inclusos morsibus absumsere.
Sic abdelite ipse tantorum multitudinem patrum lique. Sic philistei ipse extollunt corrosionem eius et inimb ... archam filiis israel retinsciunt. Hunc ergo singulari flagitio singulare inflictum est flagitium. Vir bius sp ee voluit semel factum est ut sp eet inns. Hoc enim femineo portatu e priu deceia ... fructus vitiis sequi exoriens hec messis celeberrima innascit. Crebre mulierum contubinis, quod in libro legitur exponere vir mulierem corruptor. Sardanapallo hic enim crebellitus
pfectus eius cum mi scortorum greges in muliebri habitu et lasciua pesa rogimbus vidisse dispensantem indignum e nunq uos ei pare qui se feminam ee malit qua virorum ergo asius ei bellum infert qui victus extructa pira et se divicias suas et i medium mittit, hic solum imitatus virorum crebrezitus vo inpio potius laude potius quam vituperio dignior qui non principandi appetyt potestatem, sed miserabilem prie ruinam inserantibus humeris potius suffulsit.

Sed sinnosi longius evagate non conveniat an fratibus ut prepositi et suscepti cursus itineris debito carpat impedio. Nemo tamen id me inputaiut temeritatem quod quedam ex aliorum hystoriis principali conserut scriptis quecumque industria iubent non puto, tamen quod simulla gaudet similibus, tam quia ydemtitas mater est societatis ut etiam non omnino desit in quo sese lector exerceat. Nam quis vivas quis situs fermite alterius seseq appesas, ymo in sua se sponte pallaciam ingerentes prius intactas ptreat. Iddecet ergo talium ilarescere gustu non one serinan, libet aut ut ex integro tam iusto principatum aut spraeti aliud toaibus ipmet

Jnio pro(n)e regratiandi perstitior
obsequio quod p(er)nce tenuitatur accessa
no fastidior accedimez / et in quide
no esse pigrior quod posterior foret
nauid nisi detractas emulatio no
quoddam ori obturet silencij repaglum
dicit enim haut facile deprehenditur
meciens in hijs que nemo nouit
Nec facile falsitatem vitat pt
qui de ignotis multa presumit / paul
vo / procul absistat a vo falsi asp(er)so
ne modicum fermenti totam massam
corrupat / quippe vero hoc falso fici
et falsa meretur Sic homo sit puta
non homo sit sit homo etc. Cap(itulum)

Radice igitur pompilij stirpitus
extirpata noua principum inchoatur
successio / quorum celsitudo tanto pote
ntior tanto acuit sublimior quanto
stipes demonstatur fuisse depressior
Fuluum namque agricole filius ze
mowith nomine strenuitate induit
Jdeo lesit industria virtutibus par
tat / qui suis non suorum suffultus
meritis post magnum treat militiae
tandem regia fungitur maiestate
quod de ipso pene ab ipsis infancie
crepundijs asserunt presagiatum
Fuit enim quidam pauperculus choschisco
koris filius cui nomen pyastus / cuo
cuingi nomen rzepyczka / ambo
natura infirmi rebus exigui, esti
matione nulli / sed pruoris vite ambo
sublimes estime adeo profuerit
simi vt corporis substanciola in se
rerumque / plerorumque nulla hospitalit(er)
non magnum augetur impendio

Cuius non miretur quis non stupeat
vel augmento quodam minui vel di
minucione augeri Jdem enim est vel
tandoque ingrescere vel ingredme ca
dicari / et e tam exilem rem pene
nullam larga fecit accessere dapsili
tas Vicinia namque pompilij duo
pusilli hospites horum sub ingredi
non dedignatur tugurij / quos do
mestica affectuose amplexos di
cube iubent, a quibus extreme
premia paupertatis postulata ob
somolum braxati modicellad
liquoris apponit / Orat ne quis
ne quantum ne a quibus / sed qualiter
a quo exhibeatur affectu conside
rent Velle inquiunt nobis adiacet
posse non suppetit hoc procuranda
proli cesarie prodeliberandis consue
principijs de spiritu cadentibus co
perlata vir vtraque desiderijs accre
scunt / quibus et si desit dulcis sa
por / saporosa tamen affectionis non
desit dulcedo Jdeo hoc illi affectus
vni operi vero nomine imponit / qa
quantum quis intendit tantum facit
nec potest esse insipidum quod sale caritatis
conditur / quod fauo cordis instillatur
quod gratuitum quod dulce pia quod
grata voluntas, nec paleas operis
aurea mens apit. Cuius conside
confidentibus augeri liquor / epule
excrescere adeo vt vndique mutua
ta vasorum capacitas non sufficeret
crepatum que non imminuum quidem

potuere longissimis quam plurimi tem
uacie haustibus, quos cum precibus
cum rege pompilio nisserat hospi
tes corrogari, sub tanta igitur tan
torum frequentia zemowyth ab
hospitibus consolatur, et futurum regis
festiuitas miraculi consecratur per
sagio, qui velud inter mortuos
cineres glorie scintillam non solum sus
citauit, sed immortales polome ti
tulos zodiaceis pene signis inseruit
Hic enim non modo eas quas popula
na deseruerat ignauia nationes
reuocauit, sed et alias aliis regio
nes suo iniecit imperio, quibus
decanos quinquagenarios centurio
nes collegiatos tribunos chiliar
chas magistros militum urbium pre
fectos pimpilarios presides omnesque
omnino potestates instituit Capitulum

Non est minimum in humanis
rebus minima negligere Sepe
namque de agrestium frutectis
cedrina surgit procitas, sepius
margarite inter arenarum deli
tescunt minutias, sub cinere namque
viget virtus scintillarum Gnos
sa namque magnanimitas nec
virtus semper urbes inhabitat, nec
pauperum prorsus aspernatur tuguria
Nobilitatis palmes sepe palmite
vitis Nobilitatem fontem, fonte
redeunte sit Nam ut nota
de dauid de saule de Geroboam

seruo Salomonis aliisque quam pluribus
exempla preteream Gordius adduct
arans bobus omni genere auium circumvoli
tatus, querit augurem cum vero omnie
pulcritudinis que illi casu occurrit
regnum portendi respondet, polli
ceturque se tam matrimonii quam
spei sociam Inter friges troianos oritur
sedicio docet oraculo rege discor
diis opus esse, cursus de persona
regis quem tabulis regem iubent ob
seruare, qui primum in templum iouis
in plaustro curru repisset, obuiat
illis Gordius, statim cum regem
consalutant, ille plaustrum quo adductus
erat templo consecrauit Capitulum

De hoc ve antiquitus carmine oracula
siquis iugum Gordii solueret, eum
tota Asya regnaturum postularet
vtique, capta enim vrbe magnus Allexander
iugum plaustri requisiuit, et capita
lorametorum satis nodos inuenit Vga
torlesque pre sigulo natus forma tamen
et pulcritudine corporis egregius
regi siculorum dyonisio succedit
Rex autem Asye Aristomeo d'tauste
filia suscepta et romanos prelio
fudit Idque vero interest ut quis
ab dutimo exprobrauit quod opera lo
care ad puteos aquarum exhauriendos
ortosque irrigandos consueuit Hic cum
insignis fuit preterea, et exercitus
me ab Allexandro constitutus mult

sprete nobilib, ne genus id non
dante beneficium putaret. Idez Alex
egregiaque inclite virtutis cum ptolo
meum preferat, qui post eum egip
tum, Affricam, Asyam, libieque ptem
obtinuit. Romanam demque tres
reges habuerit quorum nominibus
erubescat, aut pastores ab origine
aut aruspices Sabinorum, a exules
Corinthiorum aut vnas sive
tuscorum, aut lupe nutritos. Censuerunt
igitur mei degenes de alta generis
umbra gloriant. Frustra de
gigante natus nanus de gigantea
scribit quantitate, de roseto siquidem
et rosa nascitur et spine pugi
tium. Ignoras eiusdem esse vite
vinum et acetum, nescis eiusdem
vene aurum et scoriam, paleam
tostat in grano conati et granum
in palea, immo tales esse debere
principes qui cum paupertate no
uerint habere commercium, quia difficile
est eum venerari virtutes qui semper
prospera usus est fortuna. Unde
quidam a sapiente dictum est, semper te
puta miserum quia nunquam fuisti miser.
Arctare eos penitus fateor
qui autem nobilitatis titulum
in labiis figunt non in pectore.
Cur non nobilis est ille que sua
virtus nobilitat. Et cursu nuper
rimo quedam offendi scriptum
a quo tuo munere rogo expiri

Nam ut corpore gentilitatis ritu p
sumunt, si superstitiose sunt tonsure
libamina cum superiore miraclo videri
consecrata. Cur fidelibus non solum
non sunt inhibita sed celeberrima hoc
devotionis sollemnia, quod sisteria si ullius
misterij talium instituto, cur ab
eis scilicet gentes qui se in cunablis
prudentie natos asserunt tantissimo
ridiculo excipitur.
Temerarium est de meis te
meritatem preripuit, suam.
Un tui si prudentes essent diste
potius didicissent incognita quam
deridere ignorata. Nec enim de
ea loquor cuius initium cuius imitium
anaxarcis imitatur eutlie quam to
tale tantum, paucos ignorantie puto
sed si causam institutionis nouis
nec superstitiosam nec ridiculosam
mei tondelam ritus agnoscens.
Instituta est quo huiusce forma
et forme sollemnitas, ut pecoram
robur habeat adoptio, exoque
propagatur quedam legalis cognatio
sicut ex baptismo seu confirmatione
spirituali. Sunt autem adoptionis due
species, arrogatio scilicet et simplex
adoptio. Arrogantur qui sui
iuris sunt. Simpliciter adoptari
dicuntur filijfamilias qui in patris
patestati sunt, et prius quidem per
adoptandi modus fiebat principali
rescripto, tunc vero imperio magistratus

Nunc ergo non expetito celebratur
principali principis oraculo apud nos
adoptio dummodo legittima non de
fuerint testium instrumenta. Huius
autem cognationis adoptionis que per
artificium civilis iuris est intro
ducta tanta est religio ut nec
matrimonii pretextu possit vio
lari. Sicut namque spirituales filii
sic adoptivi non possunt iungi na
libus nisi altero eorum emancipato.
Vnde Nicolaus papa. Inter fratres
et filios spirituales non potest esse le
gale coniugium, cum quidem nec
inter eos quos adoptio iungit
matrimonia contrahi leges
permittunt. Dicitur in ff. de titulo de
ritu nuptiarum. Per adoptionem
quesita fraternitas quousque im
pedit nuptias donec maneat
adoptio. Ideoque quam pater meus
adoptavit et emancipavit po
tero uxorem ducere. Similiter
institutia titulo de nuptiis. Si que
per adoptionem soror tibi esse ce
perit, quamdiu quidem constat adop
tio, sane inter te et eam nup
tie consistere non possunt. Cum
vero per emancipationem dissoluta est
emancipatio poteris eam uxorem
ducere. Et si in filiam vel neptem
aliquam adoptaveris, postea ema
cipatam ducere minime ut habetur

eodem titulo. Itaque eam que tibi per
adoptionem filia esse cepit vel neptis
non poteris uxorem ducere, quamvis
eam emancipaveris. In hac vero
confusione sollemni ambe pleroque
spes adoptionis conc[...]at. Nam qui
condetur incipit esse condetur nepos
per simpliciter adoptionem, mater vero eius
fit soror adoptiva eiusdem parro
gatoris. Non est ergo hoc celebre
hoc adoptionis genus quod tam legittima
causa et ratio precedit. Ideo ne
dignum de testatione putabimus quod
hunc ritum concepit et peperit
gentilitas. Aliud vero sunt emtio locatio
mancipiorum obligatio et alii boni
fidei contractus. Nam quod in quinto
codice de adoptione et arrogatione
sanctorum resecari iubet imperator
nec velleius esse ferendas pro
illis dictum est qui suos mansores
adoptat et libidinem illicitam quodam
legis paliat colore, quod intelliges si
illum locum diligentius discusseris.
Caveamus igitur movere talia, quia
ipsi libus utimur. Irreligiosum enim
est ea non venerari que ratio insti
tuit et devota maiorum venerata
religio. Nam velut quodam hesita
tionis soluto compede celerius et so
lito cursitare liber, quos et gressus capit
liberior et via delectat expeditior.
Etc. Sodalitati significandum. Nam

Zemouito itaque filius eius Lestko, Lestkoni vero filius eius Zemimysl succedit, quorum utriusque animi ingenuositas, robur corporis, felicitas ad omnia successus adeo reddiderunt insignes, ut omnium pene regum virtutes suis antecesserint virtutibus. Zemimysl autem ille famosus Mesko cecus gignitur, cecus septennio educatur, qui anni exitu septimi divinitus illustratur. Visuque recepto etatem vixit industria, sed cecitatis lumine cassus racionis caruisse visus est, quod septem pellicum scortis, quas conjuges nuncupabat, nocturnas variare vices consueverat. Hic tandem repulsis de Bohemia quandam Dabrowkam nomine matrimonio copulat, cuius felici consorcio glacies infidelitatis dissolvitur et morum labrusca gentilium in vere vitis palmites transfingitur. Hunc enim katholice fidei amatissime non prius nubere collibuit, quam universum Polonie regnum cum ipso rege christiane professionis suscepissent caracterem. Videbat namque quod dispar cultus eorum erat impeditivum matrimonii. Primus itaque Polonorum rex Christo gratiam baptismi suscepit.

Omnium omnino hic primus regum ac serenissimus, per quem huic patrie novum iubar sideris est infusum, per quem tante fontis gracie baptismi ad tam usque luti alveolos manavit, cuius gesta non tam in cortice sunt dulcia, quam fecundo interius veneranda misterio. Illius enim cecitas intra nimirum fuit presagio, quos veri luminis orbaverat carencia. Nam quid illud puericie septennium, qua mente insipiencie in erroris universitate estimabis. Septenarius enim ob multas causas universitati deservit. Unde non dico tibi dimittendum septies, sed septuagies septies universam transgressionem. Similiter lavare septies in universalitate de vinus et mundaberis. Et in Thobia: Ego sum Raphael de septem spiritibus unus, id est de universitate angelorum. Ille igitur septem annis infancie, nos universe mente obstinacionis tempore caligavimus. Ille septem pellicibus detinetur, nos generalibus septem viciis maculamur. Illi anni fine septimi visus restituitur, nobis in quos fines seculorum devenerunt septiformis gracie lux oritur. Unde ille tandem copulatur et nos unitur unius in ecclesie amplexibus federamur. Dictus vero Mesko, id est turbacio, quia ceco nato parentes turbati sunt vel instituere, quia ab ipso.

inaccta videntur belli spiritualis
apud nos seminaria. propterea enim
inseminatum est bellum bonum ut
rumperetur pax mala. Sicut forte
ut ait quidam Non omnes corde
in cithara resonant nec quotquot
in mysticis mysticum habent intellectum.
Porro de tam grosso stipite sur
culus vegetacior palma
erupit fecundior, Mescomi dux
Boleslaus qui fidei tenellas
primicias adhuc in cunis vagien
tem ecclesiam tam tenero am
plexu tam adulta fecit tenaci
tudine ut geminam metropolim
instituerit unicuique suffraganeorum
dyoceses utrique deputaverit ipsarumque
que dyocesum distinctiones et
limitibus insculpsit. Nichil enim
est quod lumine clarius perfulgeat
quam recta fides in principe. Nichil
est quod ita negat occasum sub
iacere quam vera religio. Tan
tum ad cumulum religionis prec
sanctitatis ad patronum beatum Vid
albertum in finibus bohemorum in
iuriis alias tutum actum suscepit
devotissime reverenciam exhibet
cum studio veneratur; que scitus
ad plurima informat pauca
digna inquit vox e maiestate
regnantis legibus alligatum prin
cipem se profiteri adeo de auctoritate
iuris principum pendet auctoritas.
Huius vero divinum humano prudencie

lex namque domini irreprehensibilis
lex immaculata convertens animas
omnium. Igitur fili quod agis educere spe
culo iusticie formam mutuare nam
reverencia omnium maior est imperio legibus
ecclesie submittere principatum. Tam fide
lem erudicionis formam non infidelis
ille auditor cordis sacrario impegit
tam se quam suos religiosis scabello
substernens omnium de se a viris non
assentatoribus exigens censuram et
ne ullius inadvertencie argui
ne ulli in eo locum ulla inve
niret levitas alterius prudencium
gaudebat occupari consiliis. Duo
decim namque elegerat sui consilii
viros quorum salutari iugiter fungebatur
ubicumque; de quorum pectoribus velud
quibusdam divinis fontibus omnimoda
virtutum eliciebat rudimenta. Hic
delinquencium culpas districte novit
coercere et pie resecare. Nam
nec sine colore fuit pius nec sine
pietate districtus. Et ideo ex iusticia
et mansuetudine quasi electi purioris
cuiusdam temperamenti rutilabat
in eo serenitas, ut nec rigor esset
rigidus, nec mansuetudo dissoluta.
Tanta illi aliene calamitatis fuit
compassio ut spiritus alienis quam propriis
occurreret incomodis, et in causis
oppressorum non iudicem se gessit sed
patronum, si quid tamen severius
iusta in aliquem exegisset sentencia

cmodicalle preci(intuetis expiabat
nõ (nuq3 ec(astradeb delint
tonig(amplexib(manfrecstebat
Quid plura nichil illi defuit
qd nature arnaid qd vtuti cosonu
qd honestati fuiss consentaneu
Ideoq3 imperator Ottho ruffus
desiderio expiegedi ea q fama
de Boleslao diffudeat polonia
ingredit qui bto Martiri Adalbto
votiua exhibiturq reuenitiā
qui omib diliget cuisp(cstuit
inqt frustraiōs de h̃c vro suspi
tabat diulgai ramusclos frust.
famaz loquacitat(triminabar
quia nuc potius mutaz diuem
et elingwez inuidaz at tenacez
q plura q maioa sepelit silcio
quaz tuba vitat(pronet. Vn
huc na amassimaiu impi nō
in ptem vocai solitudinis, sed
plenitudine adderet ptat(gla
ri vt pote in quo ipa ptatu
plenitudo glat nō taz extels
honorz gradib q3 illius excel
lētia sublimis Imperiale itaq3
dyadema detrahes ottho capiti
boleslai nō sy reuen a impoiť
illius ecouso gulinate suum
capud conuenustas, et licet
argeteas officinas. aureaz suppl
lectilez officiosissimos ec(officia
lui ornaty licet omia ducet ad
miracla, ipius tn̄ vtutes non

sat(possut admirai quas du
velud in quedaz glomicellum
i huc solu, et vidit et mirat con
Nunc tandez viri / gestas
bona laudasti / oma enim
que pro mter alieno aliena st
/ omia fortune bona st nō vra
nitas tn putauim gemas / q
in pectore(nascent armaio
Vn quidaz ad phm ingressus
fuliginose situm mansiucle sup
pellectilis ariditatez ipm vo
hitum panniosu voltu squalid
matie videt horribilez nasu
in rugas contrahit, oma illi
impat de oib q illiu obiurga
Cui sapies inqt / in aliena
masitatoy me hodie occupatu
inuenisti / mea crastino si libet
conteplae lautissimo exhibety
apparatu Vt ille actum puta
die vō contradicto induat cu
phus in edem quadz, in qua
tuc forte quorpdaz pduitum
sodalitau erat futurz Dat inqt
hito inqt ure splendor suppel
lectilis nō ille squalor hestin
locat illum sella eminctiori
amictu exornas purpureo do
nulas em vasa vestimenta
a dno domi corrogaueat appo
nit discum argenteu variu et
altera aurat(ptim integr(pta
costis refertu dites Veste sodes

Respondit quo nam vescar Hoc mane hoc vacuum illud hauri le clu plenus tam plene tam sapide sit prudentibus divitie delicie offert illi duo pocla unum aureum aliud fictile fel in aureo nectar in fictile hoc inquit est quod in divitiis fulgore abutitur illud in pauperis squalore fastidii Estima quid eligendum putes cum avi superbia fellis acrimonia an favum in vase fictili nectareum deinde iubet exundustam sellam cui ille insidebat clavum sumere itaque lapsus de latere qui eius lesione tunc nonnullis tricliniis diffluentibus aut perdita Nichil hic novi talis est enim natura sublimium ut quo fuerint celsiores eo magis admittant pena Familias aut a sublimibus familiares habere infestos et ideo collaterales illis debere de latere molestias omnibus quoque distracti indutys ab aula etiam assiduis contumelys flabris tonantibus aperit illi domina aliena docet alienis uti posse ab uti non debere Hoc audio aeque in paupertatis diversorio qua in domibus regum esse debeas Jocunda enim est res iocunda paupertas si paupertas non est si leta est qui ergo inquit domum intrat invenerit nos pecus intret quam intrant suppellectilem Cap.

Vereor aut ne Boleslai facta assequi non possim quibus et eloquentibus sit difficile et laudatissimorum eloquencia obmutescat Huic namque omnis suppellex aut animi dotibus viguit aut in armorum strenuitate resplenduit quibus Slesiam Pomoraniam Prussiam Russiam Moraviam Bohemiam sue subiciens dicioni suis posteris reliquit vectigales urbe pragensi seculiarem sui sedem regni constituens Hunos seu Hungaros Croacios et mardos gentes validam sibi mancipavit impio primo et Saxones indomitas adeo indomuit ut in salee flumine columnam fixit ferream qui quibusdam gradibus sui fines imperii ab occidente et media distinxit nam ab oriente in aureis Kyonie valvis metam alteram impegit ubi mucronis ictu celeberrimo urbe capta velud quoddam bone signum in aurea civitatis porta expendit ubi quedam sui sanguinis regem

cerat. Ipso ruthenorum rege non
prelio quidem sed solo ignavie me
tu profligato. Nam cum illi Bo
leslavus minime timidus, set erat
minus piscationi intentissimus da
mus cum rogo abiit dicens: ex
hamo suum interpositum silices
prende non didicit, quo im-
dicto in fugam tremebundus
convertitur. Fuga tutior quam prelii
congressu felicior. Boleslao si
quidem post felicem de hostibus
triumphum remeante, ac toto
pene illius exercitu deflexo
Iste fugitivus tam viribus quam
viribus collectis atque surreptis
certis aut incautos insidiis
involvere, aut imprudentes obruere
multitudine, quibus enim ille
vir ait: Istos ipsos a sororum pulcher
pectorum talibus exercitus exivit
a castris illi imbecillissimi de
sides ad occasum occidunt an
impetum sustinebunt, accedunt tamen
volatiles muscarum aut culicum, que
etiam contra ignavos molesta
est torpedo: turpis est ignavia
nec nos moveat in exercitate
plebis contemplatio exercitus, quia
in paucioribus via liberior et con
spectior strenuitas, nec multo
est gloriosior vincens multitudo

quam victa paucitas. Igitur quia
ad facinus fatale nemo cunctatur
alia convenit prede occupamina
Iordanus cum est victore iota
dei tantum quam pro dote impugnant
Id hec illi animo inquiunt
desiderant. Mora est ipsa celeritas
Iam ergo vacat hostium capita
computet legionum, ipsi ensibus
minimum capitum supputet minutias
Confertissimas itaque penetrat
acies fera feros demetitur
papavera, nec saciata est
insaciabilis leonum rabies
donec extrema caterva fuit
cadavera, donec Bug flumen
cruoris conectum est. Tanta glo
ria augusto cursu decurso tempore
Boleslaus tussum ruthenorum po
loniam hostiliter ingredi gestiunt
et in ripa quodam fluminis quod
regna limitabat castra ex oppo
sito metatur. Tunc barbarus ille
non de considerata quam desperata
polonorum paucitate, suorumque
numerositate recensita quodam
excellentie fastu super se caput
nemenz per se hominem ducat et
magnus captiosis glosule glo
so mandat Boleslao: Super
secturus est ab indagine sub

in volutabro deprehensa nostris
cassibus involvitur, quam necesse morsu
canina catulorum expiri et luc
tuosum de se prebere spectaculum
Cum ille vir, vanum in superbiam
erigitur et quasi pullum onagri se
liberum natum putat me apud
me suum vocat, nec fallit hic
namque singularis fere illius singula
riter depascet, sub itaque robustorum
fecundissima divino utique opitula
mine sic illos canes exercent
ut illorum sanguine debrietur
sed armis dimicandi puto non
ubis. Interea totiusque patrie the
tuli se mutuis provocat continue
lis vicariis lacessunt in ...
tum polonorum latruculi castra
hostium irrepunt, quorum quosdam
obruunt quosdam diffugio impel
lunt, qua re cognita Boleslaus
acies ordinat castra movet
classicum iubet instrepi clangorem
hostes insectatur et omnibus triumphat
Nam et rex cum primis procerum capti
varum instar copule innexi pro
trahuntur, nec in vita cot pote
quos suos princeps tactos ...
pavescat, quod tamen egregius victor
egre tulit, miserorum magis eum in
seris insultare, quia incertum est de aliquo
fortuna promittit quod alii de te

promittere non possit. Capitulum
Contus iactantiae finis et humiliatis se
tatis singularis. Nichil enim
displicentius nichil deo infensius
quam ... arrogantie tumor
qui multos subvertit nonnullos
vertit in beluas. Idem fastus Darii
copias omnibus obruit et grandine
Nam Allexandro bellum cum
Darius gesserit, mittit ei Darius
tria munuscula, pilam qua ludunt
pueri, flagellum quo corripiuntur
et aureos cum hac epistola. Darius
rex regum et consanguineus deorum
Allexandro famulo suo salutem. Puer
es adhuc et tute adparentes
qui famuli ... Pilam misi
tibi ut ludas cum adhuc puer
es, flagellum quia adhuc cor
rectione indiges, aureos quia scio
te egere et ego si vellem totam
terram que usque ad pedes tuos est
possem talibus constinere, et tu puer
sis nec est tecum confligendum
Contra Allexander Allexander Regi
regum et consanguineo deorum Dario
Munera que misisti longe aliter
interpretor, pile rotunditas spon
det mihi regni imperium, flagella
tenacula quibus te cum tuis comminuam
intelligo, in aureis quod omnes tuorum

debet in possessio opum, et oportet armis pugnare non verbis. Cumque congregasset darius infinitos exercitus facta est tanta gaudium cum omnibus in exercitu darii quod putares contra eum deum confligere qui curru desiliens cum eciam victore ac liberis insidebat victo benefitio noctis evasit, uxorem vero eius ac liberos cum pluribus cepit. Allexander quos in regali habitu reverentia mortuos aut quam audacter pugnaverit magnifice sepelivit, sit namque sapiens homines et victorem nemo senciat. Sit philippus inter tacitam leticiam et dolorem hostium temperavit ut neque apud suos victor exultasse neque apud victos insultasse videretur etc. Ca[m]

Tam feraud vero boleslai successibus filius eius meskio non tam solo successit auspicio, quia tantum patria voluit contentus esse gloria, quia nec attingere quidem nec diu transcendere poterat, inter hostes adeo nec civibus tam gloriosus inter hostibus adeo vix est terribilis. Nam si qua ad quibuscumque gessit prelia necessitatis ea fuisse constat non virtutis coacta non voluntaria, non quod illi nulla strenuitas; sed quia diligencior conservandi rerum quam acquirendi inerat libido

satis enim absurdum putabat cum in fundo civis habere modum debeat acquisitioni tamen modum non ponere, tamen et si quid ulterius in bonis omni parendi auctoritas concedat ab omni tamen aliena est iure alterius occupacio. Sit igitur ex imperiali Otthonis tamen insigne genuit kazimirum de quo dicta mox scies texere historie Dicit enim quidam quod post meskonis decessum uxor eius dominatur regni non ausa regnum suscepit gubernacula, eo quia eius violencior visa est primo quod patre indigenis quibus primis quosque intelimos et suorum lipas theutones preponere cepit civibus profligata in exilio consenuit parvulo kazimiro subsidii presidio tutela reservato qui diu in virile pene robur evaserat in matris exheditationis pena mulctatur, timentes enim proceres ne iniurias in ipsis persequatur iniurias ipsum quoque non dispar exilio expulsant. Alius aliter visum est Dicitur enim hunc iniurias parvuli in ipso patri expirasse. Ipsum vero inter ipsa crependia alterum hercules novercas expertum delicias. Pater enim ut assolet

nus pueri exosculans osculum
nunc tenerorum demultens pectusculum
crebro anhelat flamine tacitos
suspiriis lacrimas effundit ambos
mortue licet uxoris etiam vivos
gestat in pectore, Volta enim filii
spectum est nurus eius, quod noverca
advertens conficta dolos conflat
instruit insidias puero nocere
mitetat ne peloris in se mor-
tua in prole videat superstes ne
non sua soboles regni tandem
successioni potiatur. Secreto igitur
quendam assectatorem, Lenotmatinus
cui scribit simultis sponsionibus
cuivenit blanditiis auceis persua
det donativis ut puerum morti
exponat. Efficatissima enim beni
volentiarum torialiarum pecunia, nec est
quod non poret, quam auro allegatuas
et poderat et in auream feteras
Vir tamen tam deo quam prudencia plenus
ut illum a morte redimat in eam
mortem obitum consensit, quoniam
sub occasionis simulacione tollens
eundem cenobio committit alendum
Post modicum illum vero tempusculi
decedit pater perscribitur noverca
regnum destituitur patria desolatur
seditionatur cives grassantur (seviunt)
hostes urbes municipia domesticos

exputa presidiis ab extraneis occupa
tur dissipacioni dissipatur terra dir
reptioni predatur. Ceterorum ille fidel
nec inmemor depositi quibusdam
huius reipublice carissimus de pueco
suggerit in quo omnem tante desola
cionis solacium singulare tante cladis
remedium divino ait prorsum munere
non sua servatum industria. Erat
autem robustorum collecta manus
que viribus tamen opidi tuta presidio
contra omnem assultus hostium, iam non
regnum sed exules regni reliquias
defensabat. Horum igitur studio pa
trie restitutus Kazimirus palam
ab hostibus vendicat eripit vin
dictas ab undique predates erra
dicat a singulis cuius principis
princeps abigit abortivas et de
bitas revocat obsequelas. Cuique
omnes gratulantissimi ad illius nim
concurrunt ut omnes eius adora
ret maiestatem sola mazoviorum
provincia non solum illi non assurget
sed atrocissime bellum infligit, quam
quidem de sordidis familiis gnarus
avo originaio sed vir et facundus
et strenuus nomine maslaus prin
cipandi ambicioni occupaverat
hic deterius exactatissimorum cuspidiaco
contra Kazimirum armat exercitus

exceptis sagittariis, balistariis, bipen-
natis, spatariis, immo infinitis-
simos tam equitatu quam peditu copiis
qui eius spe quaestus illecti conflu-
xerant; fortunam sequuti non hominem,
quibus omnibus confectis a Kazimiro
non minores iniurorum rursus vires
instaurat: quatuor maritimorum
acies, totidem geticas, necnon Da-
corum ac Ruthenorum assistens suf-
fragia; quos nulla occasio, nulla
remoratur difficultas, non ut alio-
rum incitamentum gerat, sed ut hostilitatis odii
rabiem et antiquitatem invidiae
sitim cruore Polonorum expleat.
Sed quam a voto procul saepe hominum vo-
ta recedunt; nec secus fiet, quoniamque
ruinabitur, atque res illorum in gradum
ad quem speraverat relabitur. Omnis
enim velut leve stupae favillam
in ventilat concitoris, omnes
Kazimiri turbine occasionis quasi
procella fulgoris involuit. Vim-
bitonis autem ille praeceps ad
Prutenos transfugit, ubi celsiore
dignitatis gradu sublimatur.
Getae praeterea non privata suorum
caede saucii omnes in illum tam
conferunt odium, in eo necem vel-
ciscuntur, quem post multa demum
supplicia eminentissimo patibulo
affigunt dicentes: Alta petisti,
alta tene, ne sis affectate fasti-

gii celsitudinis vel moriaris de-
Hic hercle verax fuerit
Herculis altitudine virtutibus nullo
fuit inferior, nam de illo etsi nulla
vera, plura tamen fabulosa docentur
narrationes. Huic vos imitatores istorum
suffragantur tituli, in quem novercae
ac Medeae truculentia colubrorum in-
iecit invidiae, anguium ambitores
concatenavit, fel draconum exspuit,
virus evomuit vipereum; quae tot
monstrorum generibus praestituit, quod in eius
regno scandala peperit, quod hostium
periculis exposuit. Nam quod monstro
putas monstruosius, quod cum natum
sit mutilum, sit capite amputa-
to, non solum corniger sed petulans
cornupeta, cum putres ceterius
probeluia, quoniam cum non possit alienum,
propria cauda proprium caput excerebrat.
Vespilius nichil est humili cum surgit
in altum. Cum primum indigno
libera colla pede calcat pecuniarum
intuentia regem ex suo creaturo
regina ipsorum [?]id se matronarum
primas corrogat, cum quibus suae
viduitatis querulose deflet
angustias, non tam suam quam illorum
sibi molestam ait depressionem,
non tam suae deiectionis laedi pe-
riclo quam humili elatione porrigi petit,
non ut suarum adeo inseriarum quam

sui qz liberoz qua sue illas lib
tates iniseat int quas etat
quedam grandeua m re inquit
ipse lacmosa csilio opus est no
lacmis / quia nc flammis flama
extiguunt nec merore meror
expiuit / iubet go abiectas a alligo
filios purpureis adornai palu
damet & curriculo regess dua
gsueuerat conscende fallcatis
simis alios astuciis insidi
adolescentes vo ingenuos ad
diue forme virgines sordido
loramet instar boum currui
connecti regmaz qz cu paruolo
filio & seipas funereis defor
mate induuiis ad eudez curru
eodem pacto applicat Citty v
berculis eas adtrahendi vrgentibq
in concion pcedit vbi coram
magistratu prouoluto eas q adhuc
enormitatis exte impleuerat
insimulat no iniuriaz s lese
maiestatis iudicium petit / nc vo
suaz s sacri senatz s totius rei
publice hanc esse querelam
no singlarez vm lesioz / s coione
vniusitatis incomodu no leue
sane no breuez s mortalem
huius vulneris langworez cuius

autores no priuas / s ipos proceres
dominos arguunt & conuincunt
q sua et suoz gnositatez no
mo venalem prius exponant
s ipo venalitatis veneno ipaz
libertatez extinguunt Turpe
viri viris no ee vios proceres
trabeai Turpe teri luteo ca
dida colla iugo Tota igitur mo
uet et constrepit tono sic
prius ille no iam regno s
vltimo exponat supplicio
Regine aut filius licet pene
infantulus rex costituit exorti
solleme fuit apud sitias fe
minas concionibus attari Rege
qz macedonu paul agere mo
lim eius ppand sordidissimi
filius cerdonis arcez occupat
regia sese iubet nuncupacon
venerari cuius in fauorem vt
pplus eet ppior censuales
relaxat pensacones amputat
tributa ome exactionis onus
ait se rege sopitum nc defuit
illi credule multitudinis sim
plicitas ad eius itaqz cofauoa
cones rex primo mittit cu hac
sententia gcieis radice euulse
aueis licet fructis carentissio
appendat stipiti flore pnt anno

Ergo cu hac Curri a fonte rivuli
biblo liter plem sablo mon
dibus alueis an no. Tercio cu
hac ad singlos ostium hyatis
pull hyans prudens attinui
bego educabit an non Novi
ssime huanaz sy capite mit
tit effigiem et exauro et ge
mis artificiosissime expolitaz
et azim caput coronatu cu
hoc scepto Hec ymago vra est
gnositas gerens vitiu defecta
caput hoc rex vr est Azim
em insessor huius coronat
si hec ergo membra huic bene
conveniunt hic vob de rege vro
conveniat Sin alit sit alit
Hys itaqz psuasi regem regno
conciliat qui expandus in eadez
arte katherns umetud fame ex
tinguit natue arguas destorez
naturalibq no indige amtul
cu lapidem ptibo mittes inst
apebat Ne petas quos natua
vetat trascende fines Vt eme
appotu inspazges Ne petas qd
iusto ponde trutines naturz
trascendisti nullu tibi cu natua

Nec vo minus in Ca comezcio
Naudita post obitu kazimiri
Swoze pestis ebulyt qua ne
narracionis ordo a vei discre
pat ordine nd indebito loco
attingem Igit kazimis filius
eius Bolesla succedit cui largi
tatis cognomen antonomastice
pulegiatu e excellencia q sy
liberalitate nullaz estimabat potis
libitatem liberaz aut age egere
no posse nisi cu dadi no sup
petit occasio Sic inqebat largitas
peticionibq et velocior et tardior
velocior ne sit peticionu tarda p
stolacio pus em dai convenit
qua peti ne cumsaty peticione
mra nos expobret tenacitatis
ne gre bnficiu si gra impe
datur nec em gratis obtinuit
qd quis precio impetuit Tar
dior ee debet ne celeius aio
let secuiis evanescat largicio
quid id celeitas illi no cognuit
vt qz letissimas eoz peticiones
effugiat immo nunc illas occu
pet nuc ab illis gaudeat occu
pai Sic dum die quadaz vecti
gales iubet dispesari thezauris
dum pstatissima queqz mun
ficentissime dispgit quidaz nuc
exilem sue tenuitatez fortune
nunc regie splendorez opule
cie conteptans gemebudus in
fremuit suspirys tacitis in
murans labellul Sola beans
alias soli michi gratia solis

Fulget ges gemmis sole tenente tenet
Solus ego sub sole tuo solacia vere
Demeruj solid demeruisse pudz
Rex pinde causa suspirioso in
telleta sinnosissime amictu cla
midis sibi detrahit, que illius
humeris infensis tolle migt aut
quitu libet turbis vinbus metalli
quititatez compesce, malum enim
te tuam invalitudinez accusad
qua nre liberalitate videre an
gustias Tum ille simul vestis tege
tissime in sarcinas psallebat
Nemo stupet stupa peit beni
tate falulle Gemma no peraut
peut tua q metit iste vel ille
Gemme dapsilitas largo pluit
aurea fame Falso metit messe
sonat plus das micthi plus mete
ame Non lotus h'ocul no vet
ydropicus arte Te pimt ymmo
mitet tua copia cordis i arte
Omnia large tuo favos imbuet
ora sopore Nec sn me laus
tanta meo moriet in ore Et
dum sui oblitus canit dud auctu
pondus attolle conat pode oppss
Nescio que blandus expirat
flos rex spirat odorez
Si possi recte si non quoqs mo
rem Tibinsano aut no dissidet
qui peccauas vite pfert no vitez
precio qd vecordie genus quedaz
adeo de inmpeat, vt dud ambiguus
in mari iactat fluctibus dum alij me
tu preciosissima et supplectile naue
exonerat se suis ille alligatum
sarcinis in preps mitti iubz, po
tiorem in morte astrues opulenciaz
qm in vita egestatez, nec vo
absimilis opum manibus habedi
audissimus apud regem arrabu
erat in que in nuas opum
facultates regis munificencia co
gessit ~~[illegible]~~ cupiditate
non extinxit Nam hic thezau
rariam introductus, permultdum
inestimabiles ibi gemas conspicatus
veludin peiso traiectus fulmine
totus diriguit morboqz traditus
langwore repentino efferi iubet
Cui in gemis erat omis gemitus
ha gemas ha gemas, ca demqz
langwaris compta gemarz ex
quisitiuas rex illi offert quas
ne cui pt ipm possidere liceat
glutiens mtit et meatu spiritus
pcluso suffocat Non sic ille no
sic qui vt curarz nuttus semel
amputaret suas opes in vnaz
massaz conflat mpfluetez pcipi
tat pessum ingens Ite pessime
diuicie pdam vos ne pdar
a vob, leuior em rex qm cor
iactura Damna mouet rexe

Eclipnam

plus ledunt damna dierum. Cruciusque pro rebus sufficere nemo dicebatur. Cum de prefectura Boleslao pensa esset opum gloria ut nichil iocundius putavit preter dandi facultatem. Ruthenorum potissima ac custodelam satrapam pertrusum, omnique omnia indigen principatu qui se regem satrapium ea esse malit quam principem. Unde Russie partibus peragratis opibus illorum capi dedignatur solo victorie titulo contentus, donec auctorum limites bouitorum in valius kyovo ense reformaret. Ubi omni sopita rebellione, quendam sui suffraganei unum inmpi regem instituit, qui et totum suis apparet gloriosior regi supplicat Boleslao ut eum sui dignatione occursus amplectatur, cui talenta XXm (viginti milia) passuum receptura. Indignatur asse peti Boleslaus quod regie celsitudini non competat, absurdumque videri maiestatem ad questum inclinari, absurdius esse gratiam venalitate censeri, passibus tamen victus non pauci factum ire spondet, gratie cognitum venienti exhibet, qualem putas regis barbam venientis apprehendit que duellicas creberrime tractat. Hec inquit est hec tremebunda caput quod vos cotronisse convenit. Itemque vehementius concutiens hic vir

hic est modo quem nos dignamur honore. Conspicis quanti gratie in Boleslai conspectu, cui gratiam meruit congruam, hinc aditum parat qui primos illi aditus armis obstruere contendunt, sed corpora illorum plus impedimento fuere ingressui quam arma, nam ianitor ense ianuas introitus et aperiendo clausit et claudendo aperuit. Ungari nobiles cadaveris gladio prostrati eo vias fecere invias ut non sine difficultate transmeandi pateret facultas. Videns autem rex Ungarie Salomon tam suis quam sibi pericli imminere discrimen, plurimum deprecatur, pacem offert, conciliatam tantum milia talentorum. Cui Boleslaus: Polonos inquit aurum habere non delectat, sed habentibus aurum imperare. Turpiusque est precio vinci quam prelio succumbere, nec regibus convenire institoria tractare commercia, quibus armis opus est non opibus vinci. Itaque Salomon tam bello quam regno excessit, cui in locum alumpnus Polonie Wladislaus nomine Boleslai suffitur. Ceciderat antea instructissimas dextera suum et Bohemorum acies in campestribus Polonie castrametatus

quos impiger atque percipiens omnem
redeundi adimit facultatem. Cumque
incautos occupare voluisset absti-
nuit, ne in re tituli victorie quandoque
insidiarum latrocinio fur nesciat
se se presto nunciat, non improvidos
esse iubet crastino secum continuo
conflicturos. Et vero ille bohemicus
leo mox aleonis feritate de-
sistens vulpina induitur astucia.
Indignum est inquit ut tali regi
ad tam exiguos indignetur incli-
nari, qui potius in suorum triglite
castrorum castrimium a bohemicis
prestolari non dedignetur obsequium.
Victis ergo clipeo protecti fugam
ineunt prelio, quos tamen usque in media
usque fines insectatur, aper decetum
consequitur fulmineus, non etati parcens
non generi, non condicioni, omnes vero
morti mancipat aut vinculis.
Rursus pomoranorum abigeis
e confinio pene polonie predam
ac manubias agentibus preceps
advolat Bolezlaus, predones
spaciosi fluminis interiecta iam
securos conspicatur, et rapidissimo
inhesitanter insiliens torrenti
amor inquit catulorum feras ve-
nabilis impigre exclamat
singulis, occupet extremum sca-
bies in turpe relinquo, multa quoque
armorum pressi mole fluctibus
involuuntur, pauca vero enatant
et licet inermes de armata ho-
stium multitudine triumphat. Fuit
autem hic belligerandi tam studiosus
ut raro in aula, continuus in castris,
raro in patria, semper apud hostes de-
geret, que res reipublice quantum
commodi attulit, tantum ingessit dis-
criminis, quantum in se honesta fuit
exercitatio, tantum fede peperit insolencie.
Rege siquidem per diutissime nunc
ruthenicis nunc pene transparta-
nis immorante regionibus uxores
ac filias dominorum servi ad sua vo-
ta inflectunt, quasdam explicacione
maritorum fessas, alias desperacione
deceptas, vi nonnullas ad servi-
les amplexus pertractas, dominos
occupant lares, firmant municipia
dominos non solum arcent rursuros, sed
et rursus bellum infligunt, quod
proprie temeritate singularis
domini perdidere suppliciis dominos
impugnatos, sed et femine que vel
servis consenserunt penas iusse
sunt pendere non immitas, attamen
et unicum ause fatentur nulli pro-
flagicio conferendum etc.
Scitate quidem cum annis in Asia
morati uxorum fla-
gitatione revocantur mutatibus
in redeunt sobolem afinitatis
quesituras, sic quoque fecerunt ama-
sias. Item tercia expeditione

asaria cum annis octo a coniugibus suis
sent Siculi bello domum repulsantur.
Nam coniuges eorum longa expecta
tione fesse suis pectoribus nubunt
qui reversos post victoriam dominos
quasi alienos prohibent sed suppliciis
crudelibus luunt, mulieres male cum
sibi conscie quedam ferro quedam
suspendio vitam finiunt ut has
vel illos nec pena dissiles nec
dispares fecerit sceleris immanitas.
Quos mechia necat fames quos
inquinat equat. Quosdam vero tanta
animositate ut non minus turpe pu
taverint viros constantia destitui quam
feminas pati dispendia. Nam Sparta
tam cum in obsidione hostium annis
decem damna paterentur et fecundi
tatem uxorum viris absentibus
nullam esse iuvenes remittunt
easque omnium feminarum permittunt pro
miscuos concubitus, ne respublica
presidii successione orbaretur. Ex hys
nati Partheniae vocantur. tanti apud
istos odium hostibus tanti amor
patrie fuit iurisiurandi religio, ex
ercitum namque sese obstrinxerant
nolle reverti donec urbem hostium
expugnasset, sed pyetas istorum
et turpis et religiosa fuit religio
quia nihil temerius nihil sor
didius quam iura matrimonii
non modo non coli sed confundi, sic spre

pyetas impyetatis sit igitur et vin
cit quedam; fuit et simia non de
Crevit in olea. fuit viti
Colea et favus versus est
in absinthium. Intimisso namque
studio convivium Bolezlaus bellum
in suos transtulit fingit iste non
iniurias in plebe illatas sed
regiam in rege persequi maie
statem. Nam plebe remota
rex fit, quod erat, ait non placere
sibi mores quibus plus tam pla
ceat femina quam princeps ob
sequia. Credit se non tam apud
hostes destitutum, quam hostibus ultro
expositum. proinde precipuos capi
tis abscidit, et quos aperte non
potuit agredi insidiis agreditur,
mulieres quoque quibus maiora peperat
tanta insectatur immanitate
ut ad earum ubera catulos applicare
non horruerit infantulis abiectis
quibus ex hostibus peperissent. Iste
bat enim ex temporali opportere scor
torum scandala non foveri. Cruce
factum. Cracoviensium pontifex
Stanislaus ab hac crudelitate
eum revocare non possit prius illi
regni comminatur excidium, tan
dem gladium anathematis inte
tat. Sit ille ut erat in scelum
versus pravum immanior indui
vesania quam lignorum tortuosa

facilius frangi pnt qua dirigi
Itaq ipe arrtam mt insilas
no ordinis no loci no tpis in
specta reuerencia corripi iubet
antistitem adqrie Satellites
atrocissimi quocies iterue teptat
tocies pstrati mansuescut qs
tyrrannus indignatissime obiur
gans / ipe manus inicit sacrilegas
ipe sponsum egremio sponse
pastorem ab ouili abstrahit
Ipe prem in filie amplexus
et filium in matris pene viscri
bus obtruncat O luctuosum O
funebra funeris spectaculm
sanctu pphan piu scelerat
psulem sacrilegii truentissim
innoxium inebriatum discerpsit
singlos artus prminutissime dis
secans qsi a singulis inebrorum
ptibus pena exigi debuisset
Totus aut stupeo totus quadam
horripilacon diriguu vt vix
mente concipe nedum lingwa
ne dum calamo possim exprime
hic in scto saluatore magnalia
sicubi enim dicendi intellectus
intellectu sermo / et re vt e va
non explicat Equa ortus indi
partibus quando aduolaie vise st
aqile q sublimius locum passionis
circuiendo volucres aliasq sangui
petas alites a tactu martiris
abigerent / aut in custodele circui
peruigiles diem nocti et noctem
diei continuat / noctem appellem
an diem diem potius dixerim
qua noctem Hic enim alia nox
de qua scriptum est Et nox vt
dies illuminabit / inter siquidem
rutilacie tot in singulis locis diue
fulserunt lampades qt sacri
corporis dispse sut minutie vt
ipm celum ornatu suo terrie
glam videatur inuidisse / qua
quorumdam decore syderum equibus da
putares solis radiis destitutam
Hic vero inuicti alacritate accen
ac zele deuotionis quidam prm
accessi sparsas inebrorum minu
cias collige gestiunt pedetem
accedunt corpus integerrimum ec
sn cicatricum notamine repiunt
tollunt absportant apud maiorem
apud minorem scti Michaelis
basilicam diuis conditum aroma
tibus recondunt Vn ad translacois
diem aut causam ipe no ignorans
iugis dictorum splendoris lampadi
non despicit Quo facto crude
lissimus ille exterritus no minus
patrie quam patribus inuisus in
vngariam secedit / que no ma
licie conscienciam facit humilem set
sceleris contumaciam fecit audacem
reddit

Rege namque Ungarie Wladislao
cum supreme p(ro)meminisset vota
illi exhiberet reuerenter ymmo
pedestri veneracione accurrere
Boleslaus tanto super se fastu rapitur
vt digno illum osculo dignatus
contempserit Iste inquit nostrorum
opus manuum est / non autem corporis
opificis vt suam colet aut veneretur
creaturam / nec decet vt vir
fortis vel exulatu inferior
vel casu videatur deiectior quia
licet egre dissimulat eum wladislaus
ne fortune dicatur sociis non
animo se vereri ait / ne sibi
quis animum vel inpetet quod quidem
verba tractat amicicie non opera
quot occasiones querit qui vult
discedere ab amico Compendium enim
est eum in aduersis aburgari / quem
in prosperitate coluerit quia prosperitas
amicos comparat necessitas
examinat Itaque arrogancie
supercilium non solum pacienter tol
lerat sed perbenigne amplectitur
officiosissime exhibet / omni stu
det illi placere obsequia / omnem
siquidem sacrilegii suspicionem
ille astutissimus a se adeo exte
nueat / vt non modo non sacrilegus
sed sacrorum sacrilegiorum vltor
apud non nullos censeretur
Nam quot mulieres ingenue puelle

sunt prostitute incestui / quot
geniales tam spurie inqui
nata est religio quot facto fratrum
in dominos conspirata quot
capita suppliciis exposita quam
regis deinde conuiuatu e(st) excita
dium in sanctum refudit anti
stitem asseruit illum perdicionis
originem totius mali radicem
Sed aut omnia excella extrali
vena va manasse / flagicio
sissimus in vtroque qui eum vita
sustulit ut auferre non possit fa
mam concedendit intrusitie Et quem
rebus non potest verbis persequitur / pon
tificem illud non pontificem pisto
rem non pastorem vocat Nec
sufficit appressura non presulem
episcopum ab operibus non eum
e speculatore speculatorem fuisse
Et quod pudor dici erubescit
e regis scrutatorem venum scor
tatorem Ideoque illum aliorum
libidini frena laxasse / quarum
sociis eiusdem criminis dicitur esse
accusator Quid plura / cer
tum est disciplinam omnium fuisse
displicuimus quod ego inquit admis
sum si regium dedecus si patrie
perditum si religionis summotum
e scandalum Si publicum reipu
blice exitium e incendium Hic

licet signet apud ignaros
aliquatenus derogatum sit martiri
non tamen sanctitatis abrogari potuit
auctoritas. Sub nube namque sol
plerumque delitescit, nube mox
extinguitur. Non multo vero post
inaudito correpta langwore
Boleslai sibi mortem conscivit,
sed et unicus filius eius Mesko
in primo flore veneno enecatur.
Sic tota Boleslai domus
sancto penas Stanislao episcopo
solvit, quia sicut nullum bonum
irremuneratum, sic nullum malum
Prudentis est, Cimpunitum.
Prudentis est exitu metiri, quia
tamquam finis boni, principium boni
non enim prodest in pampinoso
germinare surculum, nisi prosit
botros palmitis maturitate
decerpi. Hinc siquidem hos abimo
processum vetasse virus est virtutis
fundamentum super terra zabulosa de
fixere opus omne hoc in abyssum
corruit illud in auctoris evanuit
Nam quod strenuitatis in illo
fuit profundo flagitiorum involutum,
quod liberalitatis erat, vero am
bitionis confluat, ambiciosos
enim liberales esse oportet. Unde
sapiens in principio sermonis accusa
tor sit suipius. Cum honore
sit iniciandum ibi culpam agnoscere
ubi culpa non est. In abyssus
abyssum vocat in voce cataractarum
suarum qui cor suum de
clinavit ad excusandas excusationes
in peccatis. Iustum enim est ut
qui in sordibus est sordescat adhuc.
Sed utinam a Saulo saltem didicisset
ad auctam sonum et remedium
incepit illius utique corde
dulcedinem cordis audivit attactus
attigisset. Beati quorum remisse sunt
iniquitates. Dixi confitebor et tu
remisisti. Dicit tu hos iniquitates
tuas ut iustificeris. Vis abolere
nephas, accusator esto, iudice culpe.
Culpa sculpta reum prodit et ea
prodita solvit. Clausa cutis
virus nutrit, aperta fugat.

Proxime autem regnavit
frater Boleslai minor
Kazimirides Wladislaus non
minus strenuitate militie illu
stris, quam religionis devotione
insignis, cui de humana nichil
estimatum est felicitate defuisse
hoc excepto quod uxore sterili diu
solitarium prolis legittime anxiabat
tamen. Qua ex re mestissimum
eum ab homine consolari non posse
dum, tandem relevatur solacio,
quia enim celesti eruditus oraculo
Frantone Episcopo suggerente audeat

instituit effigiem, quam regie cel
situdinis donat, in beato Egidio
in pomeraz delegauit propo
situm delegant hac exponente
Epistola Patri reuerentissimo
Sancti Egidy Abbati ad eiusdem
vniuersitate cenoby Wladislaus
dei gratia Rex polonorum et coniux
Regina filialem reuerentiam deuotorum
Et si vlla esse possit, tamen perfecta
esse non potest humana felicitas
Nemo enim tam felix est qui non
cum aliqua sue infelicitatis parte
viuere, et nos quidem de in
genuositate sanguinis, de corporis
aut animi elegancia, de dignitatis ex
celsitudine, de fame gloria om
nimoda omnino gloriari non oportet
Non expedit enim, sed illud
humiliter illacrimari conuenit
quod inter florentissimos successus
rerum, quidam notabilis meroris
stimulus datus est nobis, qui nos
colaphizet sobolis infecunda
sterilitas, que non solum paternum
tollit solacium, sed et graue quoddam
ingerit orbitatis opprobrium. Unde
coram vobis patres sanctissimi iura
prosternimur deuoti ut huius sterilitatis
infortunium vxoris nostre tollat
intuentes Non enim est impossibile
apud deum omne verbum Tanta
vtriusque regum coniugum deuotorum

militia sacer ille conuentus
triduanum orationibus continuat
ieiunium cum hac psalmodia
et precum instancie vigilancia
Spes vtriusque spei fautus et sa
por esuriei Crescat sepe tuo
nectare nostra sitis Nuper nostra
nute caret cedrus viridator
aret flos alti examen floris
sine flore tamen Annue
cur heres tribulis datus est
tribulus heres Corna parit
cornus, cur sine stirpe sumus
Annue ne soboles ne desit
mascula plebis Vota precesque
notes annue namque potestes
Nec dum vero cenobitarum
expleta fuit oratio ac regina
de conceptu letatur, nec dum
legati redeunt et regine fe
cunditas prestatur Oritur itaque
sidus rutilantissimum aurea
exculpitur corona tenus masculi
Boleslaus cuius ex partu languore
suscepto mater fatis est intercepta
Fiuntque gaudium merore temperatum
et meror gaudio dulcoratur
In quo pater didicisse potuit
coniux esse maluerit quam pater
Sed ne illi esset iugalis viduitas
diu molesta regis coniuge
Salomonis relicta tunc Henrici

Imperatoris sorori coniugatus, de qua tm tres filias suscepit Et licz iam grandeuus corpore tamen noluit ignauia torpere, sed cu hostiu vndiq rebellionibus militarem creberime exercebat industriam Et cu plerique consule rent parcendi eet etati vide bat animus iu de senectute co troussiam facit huc ait esse florem suu Nam cu decrepi ta senctam in corpore in animo no senciio cuz antiquitate pbat virtutes augeri senio no minui, Omnique rerum exercitamina virtutes esse pro etate Robustas igitur maiori maritimas occu pat prouincias, quibus vt rebel landi amputaret facultatez tutissima illorum municipia co cremari iubet, prefectos proprios ibi constituens Sz quia cuius nido nita dorsum peculas iugu detractat onus non sustinet omnes polonorum prefectos pomo ranii hos exciciauit illos inti mut, qualiter exorcizare animosior vi seueiore dignos animaduersioni reuiuit quorum possessiones sine deprelata cu infinitis spoliorum cap tiuorum milibus cu preciosissima eorum supellectile reuixit Cuiz iam pene in portu securitatis

victores sibi blandiunt improvise pomoranorum prosiliunt insidie mit plurimum luctuoso vtrimque dispendio, cedes hora die tercia inceptis vix noctis dirimit ca ligine, polonici hostiu dilapsis reliquiis campu victorie obti nuerunt, quos illic diucius imo rari vetuit dominice religio re surrectionis, licet quadrage simalium tempus feriarum immo reli giose coluerint Non aliquotiens polonici feliciibus carue successibus vt etiam communia tonit ipos vi sa sunt diuinitus Cu enim vrbez Vrakel obsidioni imposuisset quedam delusiones fantastice nocturne quedam vmbre immissos adeo terrebant exercitum vt hostium agitari crederent assultibus Ideo armati a castris eminus excuba tes vmbras hostiu insectantur sepe no hostes icta inanes vero maiciunt stridentibus, sic in cassum labor impensus est et impensa Sed ficti no ebetes tm armos hostiu exacuit sz domesticos in Wlad erexit cardinos et femore eius ensez in ipm exeruit Erat enim illi naturalis quidam sz illegit timus filius na ex scorto susceptus qui ob maternam notam pudoris vel vt

nondales declinaret insidias in latebris exilii prudentissime delituit qui ex causa Obignevus est nuncupatus. Hic ad architophel consilio ducis regis Bohemie wenceslai in patruum subordinatur exercitum ultro lite seviam ambobus insuadet ambitio. Auget illi fiduciam prorsus decrepita fratris immatura affluunt flagiciis fomites sceleris intestina transfuge atrocissimi quorum quosdam lenitas Getegi alios truculentia fecerat extorres.

Iste siquidem Getegius cum polonie esset princeps milicie non satis equilibritate pensa rempublicam dispensabat qui non quod rectum non quod veritas postulavit sed quod iussisset pecunia non quantum quis meruerit sed quantum dare potuisset inspexit. Plures ergo huius odio quam exilis amore poltroneum elegerunt exilium et primus Biletiane pses provincie cum non Epla magnus huiuste conveniunt epitacii. Nimis crudelis nimis misera est que non solum depresse sed et amisse se libertatis non miseret. Nec filius est qui suis calamitates sine dolore dissimulat. Ne mirum siquidem latet. Ipsi nostre que belua omnem pate sinum ora

paverat quod latros ungroes intimis suis impegerit precordiis. Voltur edacissimum salus uris. Non ut matrona suges ubera ex quibus emulgere non poterat sanguinem qui teneros velut abortivos aut penitus omnino abigit aut fastuoso supprimit potestatum quicquid aperis quicquid decorus omne sub illo prostat et in questu prime tere sedet quas enim expediunt psitacos suum (zabtanije) cherre quis omne docuit archimenicis comancones magi arte ingeniumque largitor (deus) Getegius quod fastos quod dignitatum gradus quod gradum omnes innumeras redegit in artem talcaladi qui tanti molem impii in trutina venalitatis appendit unde maturius tanta pesta tanto cladi occurrendum cum enim fereda est publica privates publice honestatis obprobrium. Fit vero metus deliramenti etas est decrepita et adomina in bellis infancie tenericudo.

Idcirco nec regi nec regine insatulo id oneris competere cum neuter consilio neuter viribus vel sit vel videatur ydoneus. Nec enim animosa truces confluces raic in

fabrice columpna erigitur / ne leti
sit conquesto ruina materie suffulc
iatur. Talem igitur et exploravi et
imploravi convenit / talem votis
omnium expetendum in quo et rebus
afflictis extet solatium et inceatis
firmamentum firmamentum glorie
solidetur. Cum tam preximie felici
tatis supexcellentem magne te
auctorem existimans si confauo
rantem ad nos animum inclinaueris
si regis primogenitum Sbigneum
in id propositi continere / que si per
fecte nosse vt fidelissimum nature
ac virtutis consule testimonium que
in illo dubia altercacion contendit
vt medium sit naturam virtutem an vir
naturam antecellat. Itaque magni
ferum diu deliberat / deinde cotbulibus
delibatum imminuerat et insuadz
consilium quod tacti maiestant amplectitur
et wratislauie principem constituit
Causa vero illud sui prius cordine
presumptum est non mouetur prius non
potuit regia et Sbigneo flamas
indignacionis aggerentibus. Iam
siu coequivocum nominis regem
Vngarie inortamie ac Bohemorum
principes tibiancorum copias in Si
lencias contrahit quibus vim inniebat
excidium / inde accumulancior cre
uit gloria. Constantissime namque
illorum resistente constancia seu vigente
potius instancia fedus coactus
e pacisci cum filio / quod in ipso co
cordie vestibulo / in ipso pene
pacis primordio excogitauit. Nam
vt filialem erga se prius experiretur
animum extreme valitudinis lan
guorem simulat filium cui quoddam
fati solatium accersiri iubet / Vero
ille cordis non dissimulata nequicia
morbum incessu vultuque fatetur.
Proh pape qualia volunt talia
corda gerit. Cum enim humanum sit
et aliene calamitati compati
nullum in isto mititum vel fictum
compassionis indicium / immo ti
mpanis tibys simphonistarum
chorus / et divers histrionum prestigys
mentem aulam pompatice ingre
ditur vt ipse arrogancie fastus
de ipso pronum videatur. Filius
cum diem patris suspirat in annos
Ignoscat quidem prius egregie affectum
fily / sed patrie ignoscat et omnes
imprudencie arguit / qui super tam
prudenti facti diuinis opinati sit
Nec illum non dispta in rebus
cordissimis non in iocandi prius
attulisse solatium / nec enim fla
ma flammis extinguunt nec
merore meror exuit / protinus
cum hilaritate medentis eger
non inde hilarescat. Vt autem
illius timorem superbie si omnino

Nequam te fallant animi sub vulpe latentes
Impia sub dulci melle venena latent

explodere non posset, aliquatenus sub
nervaret, fiduciales illi amputat
alas robustissima illius cuncte sol
uit presidia, nam primos dilectorum
quos viribus ab illo sequestrare
non potuit arte subducit. Vn
grassantius in patrem ministram
consurgit. Wratislavia enim trans
fugio extendens Crusviciam se re
cipit. Crusviciensium acies instruit
Pomeranorum non procul venatur et
impetrat subsidia, tum patre cogit dum
dimicat succubuit, et carceris er
gastulo mancipatur. Fit tanta prostratorum
infinitas ut orbis prodigia
campestrium amplitudo lacuum
impleta sit profunditas, adeo ut
omnes inibi natatilis esum longa
successione temporis non illi horruerit.

Difficile est ut bono peragatur
exitu quod malo inchoata sit
principio. Unde enim tepidus ab initio
non valet tractu temporis convalescere
et si non unquam in bonos versus usum
desinet esse vitiosum. Namque que
salicto planta inseritur salicis sapit
radicem. Unde iste insolita quodam
nescio conferens origines, non modo
discipline pertinacior, sed paterna sit
correptione arrogantior. Est autem
arrogantia quedam superbie species
qua quis maiorem esse ducit. Hic
omnibus arrogans odiosus quam peste
sacrilega nonnullos peperit parricidas

qui quibus hostes pepercerunt patribus
non pepercere. Nam Zbigneus cum Bato
norum regem Entrandem [?] filium
iam regni socius non solum occidit
sed et non dissimulato parricidio velut
hostem non patrem occidisset,
per sanguinem eius cruentum egit, et
corpus abiici insepultum iussit. Non
ne rex Bolgoborum Niamdes [?]
patrem in aula obtruncat, cuius
etiam sanguinem lingua non hor
ruit qui novo leti experimento
probans, nonnumquam esse dulce gustu
paternum cruorem quam aspectu.
Iste ne solus videatur flagitio
suspectus adolescentes ingenuos
muneribus invitat, et in paternam
occasionem informat, non im
pune tamen. Nam cum huius filius
parricide adhuc patre incolumi
ad regnum suspiraret, et precipue
papinos [?] studiosius inclinaret,
respondet factiosis: Dum paternam
non deserit prudentiam, Crubus [?]
ille, cave, nam est illa mediocris.
Prestolare appelli iubet duos
greges balantium unum, alterum ca
prarum, et seorsum arietem
et hyrcum utrius inquirit quem
ducem eligeret ille. Balantium
uter grex potior. Respondit
balantium. Et ille: Inscrutabilis
est tibi patris industria et non po
teris ad eam attingere. Ille namque

eum facit similitudinem amantissimam
esse nature, non plus nos dilexit
quam illi essemus etc patricidis con
formes, et sic nos capre conform
patricidy elacitas, quibus ergo placere
velis simul eciatem fieri oportet.
Unde cursu citatissimo patrem
adit pugione confodit regnum
petit, sed ipso iudicio a regno arcetur.
Audi enim quia duo balancium ce
elegisti quia potiorem iudicasti
hirco arietem, recte quidem, sed cur
tam repente ex ariete factus es
hircus, quem igitur fetas que hircum
elacitate capraverit, nos deinceps
nostre capreis petulantes nec
hirco subesse delectat. Ipse eorum
corruptor qui sanctissima patrum
normam ea voluit revereri. Taceo
de illo qui et si non occiderit, quia
tamen per eum non stetit. Cominus occi
dent emulos fugiente abstractis mi
serabiles in lite pendens pat
ricidy penas excepit. Malleigo
tartagmensium princeps filium pro eo
Cartallonem qui ad patrem oppula
tem ornatus purpura et infulis
fastuose venit, quem pro eo quod coram
exulibus se habitu felicitatis iacta
verat cum ornatu suo in altissimam
arborem civitatis conspectu configi
iussit, statuens exinde ne quis
patris miseros post hoc illudat

Circa corpore liquide perspicue, aliquid
sit apud alios arrogantie fastus
quem tanto pre dignum censuit parricido.
Sit tamen huius excessit medicina
modum, nec enim debuit ipsa gravior
fuisse vulnere vulneris curando.
Quanto autem ille in patrem atro
cior tanto in illum pater fuit
propensior, quem non solum carcere, sed et
patrie potestati emancipat, coheredem
instituit, etiam illi ab herede legittimo
regni porcionem distinat. Igitur
Boleslaus licet adolescentulus maturus
illum virtutibus anticipat, gravissima
morum venustate antecellit
ut etas ulterior in mente adolescen
tis, non in vultu sua admiraretur
canicies, ut nos consulares canis
albitatibus respersos virtute, adeius
consilia putares infatuissimos, quod
quantum apud prudentes glorie, tantum
illi apud omnes improbos peperit
invidie, quia virtus sese diligit
aspernatur contraria. Getegius namque
et instructis prenosticis sue in illo
declinationis vicie luxisse fertur.
Ecce hic positus in ruinam multorum
et tuaipius Getegi animam pertransi
bit gladius. Itaque contra factionem
contrahit seditionis excitat facul
lam, odii flammas conflat inter patrem
et filios, discordie fovet incenti
va, quam Boleslaus non tamen sedat, sed

et senectuti malorum eradicat
originem. Sergio enim proscriptioni
exposito partes regni diffidentes
conciliat, et quas seditionis occasiones
occupaverat provincias patri restituit.
Non minus in patriam pyus religiose
quam in patre comoda impensius
enim tam virtuti tam patrie devotioni
dependit in aurea lamina non
patris insculpsit, quam auream cathenam
in pectus dependere iussit, ut tam
pre parente filialis ingenii disciplina
patrie memoriam renovet, fugam
viciorum, virtutum custodiam, ubique
secum causiret, lamina crebro sug-
gerente: sic loquere tamquam pater audiat,
sic age tamquam pater videat. Turpe
siquidem est sub patris aspectu aut agere
turpia aut dicta scurrilia, tanta
itaque se illi reverentia astrinxit ut
non parentem coli, sed numen crederes
adorari, quod pyetatis illi non defuit
erga fratris interempto quem ut
audit in veste atra integro lugit
quinquennio. Et quamvis virtus est humanitatis
mater bene constitute. Habitum vero
est qualitas difficile mobilis
quicquid filiationis patri debuerat
in fratrem transtulit, ut non minus
devota sinceritate custodiret
fraterne internecionis archanum
licet illud suo nosset insidiari capi-
taneo. Nam ut emultis pauca
perstringam, ymmo ut ex paucis multa

coniectes. Robustum pomeranorum
Santhok expugnaverat municipium
quod Santhocensium munichat ex-
ercitum, quod ad expugnacionem cotenc
Sbigneus ignominiose abigitur.
Boleslaus vero non solum illud
solo adequat, sed medzirzecze et
alias illorum urbes evincit. Rursum
Sbigneo mulieribus lacrimante
per Polonie fines supplantat, quos
trans flumina tandem consequitur
Boleslaus et hostes passim fu-
dens captivos suos ense redemit
et predones in predam convertit
qui adolescentis tirocinia eius annos
aucta pubertatis animo Sbignei
fomitem iniecerunt invidie. Unde fr-
ins corrogatis interesse et preesse
nuptiis que paritas sponsalia
qui sodalitia quos demum paranim-
phos architriclinari statuit. Bo-
hemicam suscitat rabiem et instat
ut Boleslao conubialibus fe-
riate cerimoniis regnum eius
grassaturus deprehenderet. Sed
novus illos sponsus unius timor-
mebat. Caute ut arcuis hostile
compesceat audaciam tres delectos
turmas in moravium destinat.
Hy dum infinitas predonum
agunt manubias duce moravie
Swantopelk atque conspirata
ner ligde clarent (?) virorum antiquitudine

vrbatis catulorum stimulantis vrgeat
an leones pde auditas vrgencius
instimulent lugendi tn vtrimq co
flictu viri multo ceterorum fundit
discrimen Sic milicie princeps woy
slaus manu mutilat' pp'a ob
virtut' insigne aureaz illi Bolesla'
restituit / qd emulorum liuor et maior
no fratna fratre mordacitas in
ridiculi pabolam conuertit Lxiiii

Nichil adeo pene vel fit vel d'r
qd no possit deprauari / na
qd in lingua lasciuie amentas
qd in lingua serpentu sibilus / qd
in lingua canu latratus / Vnde
tu dictu est sapienti / male de te
loquunt' homines / mala nequiunt s;
mali rursus mala de te loquunt'
homines / et ille / non qd debet faciunt
s; qd solent Gloriosum vero viro
est forti corpe manci virtute vidi
claudicare Ergo illud vere virum
no latuit q multe i plio sus
ab hoste tande gressu subueniat'
neruat' accosoris deplangit / qu
ille planctu excepit Iocund'
sibi gratulans accessisse hac in re
comeriam vt singuli passus virtutis
sint monimeta / no claudicam di
oppbium suaz alibi vndeli medi
tet gloriam ego mea corporis cicatri
bus insculpi Ceuidet enim inqt
Et si claudicare videat' no clau
dicat / s; vel virtutes computat
vl eorum incrementa meditet'

Tanta vero Boleslai fama
vndique percrebruit vt oms
illius animositatem hostes obstu
pent vt marthis alumpni ti
gridis filius / leonis rabies / dra
co flammeuomus ignis / ictus fulminis
sequoms alio feritatis vocablo
aduerss nuncuparet Tanta illi animi
tanta belligerandi amor inerat
vt grauiorem putaret ocium tor
pedinem qua morbi langworem.
Nec minus illud domestice fratris
exuere insidie qua hostis ext
neus qui ad fratna virtutis odio
tum in suspecto notendi desiderio
amorem simulat / fidei constanciam
pacisat' iusiurandi execracione
se inuicem obstringunt / neuter
sn altero de pace vl hostilitate
tu quibussimq d'ne vtero q
alti salubritate consilij adiuto
riorum pmtitudine qua fidelis
sine suppete / quorum animo illud
in pmis vnanimit' insedet.
vt maritimas occupet pruin
tias vt pomeranorum retundat'
improbitas Itaque loco tpus mod
que contrahendi ordinandi et
educendi cohortes illigunt / que
in ipso pene deliberandi auspi
cio pditionis ille princeps pomeranus
fert' pdidisse Mari n' fposioni

conditte p̄stitit nec sua aut suorum copiam collibito exhibuit, ymo sic patruos ipsissimos tam amicos quam obsequales occulta persuasione apposito distorsit Interea pomoranorum latrunculi polonie confinia manu valida insiliunt flamas inicunt predas abigunt Igitur Boleslaus nichil tale suspicatus instigatus tamen ad pauca advolat hostes aggreditur quantus furor, quanta temeritas octuaginta duntaxat viri cum tribus milibus committit Sed quid hij sunt inter tantos, non frustra spiritus gelimus coriginus licet igniculis involuitur, ceduntur quidam et cedi malunt quam cede Boleslaide, sed hostium strages decuplatur, nec cessat leo rapidus turmas transgirare, cuneos perscindere, donec genitalibus fusis eius asturco procubuit, tamen demum plures pedestri prestites conflictu e campo etiamnis non declinatur sed virtute indefessa fit hostibus hostes infestior, nec vos satricos nes pallatus Gerardinuq in stat segnius tanto acrior quanto truentior Erat enim dextera luce tenebrat, simque victores pocia hostes cedunt et sternunt, quorum quidam non victi sed vincendo fatigati inter stratorum catervas

hostium obdormiunt

Quod amor patrie suscipit timor est non furor ut est non temeritas fortis enim est ut mors dilectio quae quanto est meticulosior tanto audacior nichil namque audatius in arma aves provocat quam timulis timor discriminis hoc est quod salon attemenses exortans ait, Non nimis timidos vos esse velim quam auditis, quia timor circumspectionem suggerit, et circumspectio parit consideraciam et consideratia gignit audaciam, quia homo sepe serpo fit animosior Quid igitur machabeum cum (Iudam) ottingentis viris contra viginti duo milia Bachidis impulit ut sui oblitus suorum potius meminerit quam vite amor patrie Quid quod Sauli dies minuerat dimidius propriis spaciolo vigintiviris tot philisteorum legionibus solo comite armigero et impegit et confudit Quid unum tam animi Elcosaro tot salibrius cedentibus aliis suffossi ruina Elephantis obteri elegerit Quid sexcentos sportanorum in castra persis animavit, ut quinquagenta hostium milia non horruerint cum tot plurimis tanta moriendi voluntas

Nam ut alios sine invidia pt
eam sup excellentem audi Codri
virtutem Dorosenses cum atteme
ses pliatum oraclum consulut quibus
respondet Qui hostium occiderit
regem ipi vincent quo cognito
rex atteniens codrus pmutat ha
bitum pannosus castra hostium
ingreditur militem eminus ta
falce vulnerat et a vulnerato
occiditur hostes corpe cognito sine
plio discedunt sic virtus rgis ipe
dissime morte patrie salutem mittat
Non est ergo alienum a virtute pro tanto
incomodo publica finire

Nemore tandem plus diffu
sius pstrepente fit ad prin
cipem suorum undique concursus nec
desinit qui ptum q in cuspidum
ac papitem ducat qui in consulto
animi calore tanto sese periclo in
gesserit nec decere ducem examus
uspiam evolare sine examine alys
egregie animose actu videri celo
tenus efferendum aiunt quotiens esse
principem debere qui suos excitat
non obtudat Et inter hostium cadavera
equi cadaver inspectantes ecce inquit
ut ecce ille Alexandri bucefalus
que rex indorum porus occidit qui
derint hostes tandem ad suos z Al
lexander ptraxit Sed et comiti

Scarbimiro effossi luminis a patre
Allexandri imitatur solatium qui
philippo motanam urbem i ob
pugnante sagitta de muro
iacta regi dextrum oculum effodit
quo vulnere nec segnior in bellum
nec iracundior in hostes nec mo
deratus tum sed mitior adusque victos
fuit Boleslaus vero torrentis
instar spumatore impetu ra
pitur fit obice torrentior fit cor
reptus animosior Cum voltum
ire amicus pat Obignei rursus
dolo actum bohemia preforibus
nunciant Vtrum ergo eligendum vero
insectandus hoste an novo occur
rendum Vt hic tutius illud hone
stius neutrum tum negligit fidelis
machabeorum imitator nam et
quos in pomoraniam destinat
de pomeranis victoriam referunt
et ipe de bohemicorum milibus tu
phat Ut et iniuriam ppulsat
et patriam conservat Est autem oppidum
Cosle finibus continuum bohemie
quod non ab hoste sed psidium in aura
igne neglecto concremat
veret Boleslaus ne ab hostibus
inveniendum occupet Illo itaque
ctaus accelerat fratrum ope sub
sidiarii postulat cuctati scribit
Nimis delicatus est qui honorem
appetit sine onere Nam et si

honesta sit certe onusta e principadi
solercia Et nos quidem eiusdem
orti parentis carpimus delicias, sed non
dispari ortum consolum, cum racio
exigat ut quem utilitas delectat
difficultas non terreat Delectat
enim ut publicis administracionibus
in rei publice patrociniis eum
principari precipue qui premugientes
premeret principatu. Et si laboris
sarcinam declinare potius eligere
minorum salutem ac meis con
fovere laboribus, quos omni comoditati
intellexere acomodatos, penes
te itaque iubendi auctoritas penes
me sit obsequendi promptitudo
Turpe enim est luctari cum onere
quod semel susceperis Verum hec ille
sinistrum interpres stomachatur
consternat legatos vinculis tomat
occasiones contra se conqueritur
pomeranos bohemos moravos
et lemanorum duces fratrem suscitat
ut illum a regno extimulet
horret hec audiens Boleslaus
et hesitat quos prius expectat
aut quos prius impetet hostes
non imprudenter tamen prudencium
sequitur consilia bohemicos sibi
conciliat fedus ferit fratri simul
et dolos et vires amputat Verum
ille ritu ruthenico plusque patria
fugam elegit profugium et mary
exemplo in mazovie carectis

delitescat quem Boleslaus omnibus
eius inmicorum interceptis urgentissime
insectatur donec huiusmodi
provolutus vix optiatum tamen impetrat
intuetu ut miles saltem
fieri non regni consors estimetur
Illud quoque satisdacione pollicitus
ne quas Boleslao suspectas
in vicinos aut novas erigat
aut dirutas resarciat, sed nec
tunc in olite fomes perfidie in illo
sopiri potuit, nedum extingui
non enim est facile a consuetudine
revocari cum sit consuetudo altera
natura Itaque sub amore protextu
tendit laqueos fodit
peditas torquet pendilia
casses iacit hamos inescat
amenti coniciat et ad dolositatis
artificium excipit Novissime fellitam
arbitratum virus evomit pestiferum
Nam Boleslao in maritima
profectus cooperator ille diligens
qua consueverat opera fratrem coadiuvat
impietas enim sacrilega
sacramentum fidei naturamque privat
pietate fratri suorum subtrahit
auxilium hostium subsidio se ipsum
impendit, qui ut dolum tegeret
mutat arma gregarium militem
se simulat, sicque castra
ingreditur, quibus nocte exploratis
cum hostibus impetum facit
Erat interea Boleslaus ex castris

suorum diligenter explorans excubias
a tergo ergo hostes occupat
quibus filius eius ingruentes doli casu deiecta
cassida deprehenditur ingratum
maiestatis insimulat circum
castra cum hoste impegisti Et ille
non inficiatur me cum hostibus immo
in hostes ingressum que impetu
facturos patri concedi Turpe
rei et facti atrocitatem confusus
tandem Crudeli principi dignitate
satrapa primus exorditur Eloquar
an sileam dolor est siluisse dolo
rem Velut enim gemmat vel lilie
spina lates Sed et si omnis lingua
sileat sua tamen hominis de homine
non silent studia Hic siquidem non
incallidus homo quo dolum tegit
ad habitum dissimulat regum am
bicionem se raptim ad hostes rapit
hostibus in excidium patre sub
ornatus castra cum nocte in
rumpit ut regum extincto lumine
et tirannidem occupet et tirannidem
exerceat Porro sub habitu ficto
cum hostibus Obigneum castra
cumulum convenit in ut cum
adversariis quod animo id fecerit
induxerit vel illos fecerunt ne
cum illis impetum illud incon
troversa vita videtur Et primo huius
naturam hominis in doctos ponendum
Secundo quod illi disciplinae fuerint studia

contemplacioni libet Tertio quod maiores
vel erga hostes affectio demanda
Hys enim digestis ut patria quidem
dubitacio remoria per coordinatorem
huius itaque naturam nullam terre cum
virtute consortium liquido constabit
si eius origo examinatus atten
dit Non enim facile plantata con
valescit cuius radicem omnis in
ipso plantacionis exordio ca
teriat (corrodit) immo qui salitus sui vel
inserit saliti sequitur saporem et
ex pegasis contempta burdualibus
viris arcuaciam exprimit ruditatem
non pegasi presepia Sed garrula
ancellorum lascivia non incredibilis suspi
cionis affert et ipsa blessantis — bles. sermo
lingue teneritudo nescio quam tenero
supplantat verba pallato Sic dulce
mellifluit fel dulce syrenes
proinde vipeo viro in oe facere
Est enim eadem istius natura
quam basilisci quam acute quam colubri quam
ceraste Nam et basiliscus
serenitate visus enecat et extinguit
acuta quod diutior eo nocendi effi
cacior colubris nequior crudelior
quam cum simplicitate blanditur
columbina Cerastes vero quidem
in cornibus pertimens maiestatem
Dziarum testimonia rerum exante
actis huius luce clarius enitescit
que quod nobis non incognita preco

quia in ie p se pspicacia tepus tre
nichil agente est Succedit adh
egregiorum morum educatus disciplina
cui psectionem nunc apud theutunicos
nunc apud pragenorum pstissimos
continuis sudoribus iam hic est
assequtus / que latet ambicio fasta
cursubque furorum / thetuna gerit
hunc intus hic atque foris Velut qis
ignorat q pragane sit ethica
precepcio / sis bland fili et insidiosus
quia nichil facilius quam sub media
ciam spe ciam egrotante ex
cludere Eciam finge in odio non
odium in gra / quia tuta frequens
quam via est p amici fallere non
Utilitate cole amiciciam non fide
quia qd est sine suco radix / qd
sine fructu folium hoc sine utilitate
amicicia plura sepe pmittas quam
prestare vel quia multa pmissio
paucos obligat multos ex
hilarat Gaude et tu in isto non
fructus florem sequitur non genuem
aristam ponderet in trutina
pondere tunca carent Si ergo vi
tamus dives cupiditates irretat
si delicatus socius paulatim ener
uat et emollit / si acomiciti
mores formant cui unum vi
deatur hunc elegi elicia psuasisse
At vero acius illum arguit
acius exercitata in pniam patriam

atrocitas / cui si aut sola occasio
aut facultas unque defuit nocendi
esse animus nunque defuit cuius rei
insignia sunt non tam vincula
quam carcere ergastulum cruciatus
sunt temeritas facto sacrilega
in patriam totius reuerenciam
conspirata nec consipi satis quam
non modo ciuil sed et fratum sac
tissimum sagwinne semper exstiterit
Nam quod totiens hostium in nos
exoptat vires quod affinitates
quod sodalicia / quod tam versuta
totiens consulta cum hostibus lo
quatur ingenia non singlare
cuiusquam sed publicam reipublice
discrimen cui tam inpare homo
ingeniosus non possit pde coted
Quid denique huius facti dequo
nunc agit circumstancys expressius
galirus
sus que filiolo pileat iste do
lum hostem antecedit arma in
gerit sed mutata sus cur antecedit
ut si vincat aminasse se hostes
glorietur / si vincatur nunquam iactitet
cautelam rursus arma ingerit
ut vincat Cur mutata ut
si vincat delitescat ut quo
simulibus fata vergat alea ve
tadete non desit Alterum at
vincendi fiducia a metuendi
industa Est ne ergo quod ille ul

tenueit tam nud fatm⁹ opat
Vllus tacaule pontuul vta
tem allegabis Sit an isto ut syma
fingi pt vtut / Sotis g° pratua
at illa huic cio mo non amita
ꝑ nifesta g° fratna ang religio
Luum amplexꝰ pate sala pub
deniqꝫ honestate iusticia queam
adeo desspatum inodicad labi ne
dum in tam horrend flagitium
pyacleum rue paciam Sit hoc
hic oim semp fueit hoste acerrimꝰ
Ad naturalem itaqꝫ pniacem
si ocl͞o racoms flectit si olacis
simaz hui morꝫ corruptelam
cui fetoe oims acr inficitur
vre discretois nares no dis
simulat Si atrotior malignadi
ptinacia qi ista omiqꝫ desuit in
lance appendit exams frome
custaciazꝫ pondꝰ illiu obruit
nec omnio excogitari pillo pos
sit ul emeditatum patronum
suffragiu cia e q neget ma
lefitiu laad fuisse ymo ex inlata
simicla diffitale capit / quia
multiplia monstro hc et
vinat catena et vinat nig
video ex ingenia quis ptheus
ul calculum damnacionis tus
figuret vl nod supplicy dissoluat
Nam se ab huanitate derelicta

ho letam qd absit refeat simaz
nulla res vinqꝫ q̃ hunc medei
poterit incomodo aut erratu
corrige Nec eni post incedy
faullam succurrit mitedio nec
post naufragiu naufrago cosuli
Postrum cu volutato ac delibato
facinor nulla sit vspiaz expta
venie inprudeciae se necessitudi
ni et iustam deptacom esse
patam lex em iubet remissioe
venie crima ii semel comissa
non habere Vix hic verba
finierat cu oims pene concio
cuspides in oblique attollit
exclamat no modo illu cofigi
ꝑ morsibꝫ debere amarissimis
discerpi Euor vix tandez se
dato tumultu vite no expty
quidez primigm e inqt vt inlta
sententia anticipet nos vero in
quequi simaz fre non possuni
nisi aut covictu a spote con
fessum Vn Constancius impa
tor Judex ait Dimissio pse

Iudiste aut in ipa lite conte
statcon reu excepisse fatter
inquit ane ad hostibꝰ ymmo
an hostes cast ingressu iacet
impetu fcu ꝑ impetu fruttuos
pruciae contedi / excepcom at
si racoms robore vita audiette

copiam negari iure pro oportet
Raco g° exigit vt qui excipit
constructiuas exceptionis cances
non sileat Obligue rem pstet
conscripti spectand e no hoie
quia facti causas ponderari con
venit no hominis vetuldi natur
principali et eni edicto in commu
pfectus hostem cav illabor pote
tissimis hostiu cosisto declinandi
facultas vestigia nulla retrorsu
vires expiri vetat virtu dispai
tas Nam q posse putas armu
torcular plo sub impssam Ego
ergo nocte ac induste mox in
structa oraclo arma inito col
legam illorum similimo i vos impe
tum facturos psencio et scisim
erepes ab hostib vt tem cuib
detegam hostes evestigo sub se
quetes av volo arma immine
clamito / s in ipas castrorum inicys
hinc ab hostib illinc acuib q
hoste ocupor / tunc aut ad cues
licet confuge timide oportere
/ no celac discrimen / quis insinai
audeat / s malignadi no intres
sisse cum primo demonstrai con
venit / deinde no aliud quam
fecum iure fieri debuisse supmo
in quib pars adusa sue rob
allegationis edificat / et exoriet
vl sub ee roboris euidentissime
declaralo Non e tacd que nos

cm vos et in vre reipub pniac
induce potuerit Nipperem eni
e pro hiliandi matriu altom
cotutte / ina nec ea de q mag
videt qua adusaius allegat
ambito ca stare pt / nam si e
primo quia e ambito vehemes
honorum appetit / qd q8 ambit
nctia appetit / si appetit desidero
amplectit Tuo g° pacto quis
prudes cuius rei suspicet intuitu
qua summi voto desidery foc velli
ptilcz Cuitta etem q ut modica
fauor hoimez suauitate alliait
ptelionimo fouet amplexu Cu
vo ea pmaxime collactea qr
dulcedine natura nos concep
pepit aluit fouit educauit Si
em a nido uindo in legu / si fuad
a balneo faugena uincl / si
a formicinis denique exter formi
ca incendiu / quo animo filius
aut matris gremio flamas
inicat vl in sacrima patr
ptordia cructas hostiu gla
dios exatiat Non est te
hiliandi id feritat homi quali
atrocissimo imputac Est em
homo al mansuetu natura
si g° polliatq sum ine ostesaru
no inuenisse racione / qua
inducti reipub machina
remini exoriud / et si ambicoz
quia illi papua i nos cu cosect

Br et ipam rez et quantitat(em)
nature aim malignadi fac(ultatem) no(n)
potuisse do(ce)ri, no(n) e(st) dubiu(m) q(uin)
confiteant(ur) malefico loci no(n)
fuisse. Vere vo aliud qua(m) gessimus
aut fieri doceri a(ut) elegi oportuit.
Ite(m) quid detectius q(uam) q(uo)d pietati
attendeuimus / q(uam) attenderemus p(ro)pe(ra)ti
q(uam) q(uo)d olim necessario salus postu
labat aut certe dissimulari debuit
p(ro)p(ter) hostiu(m) incursus aut detegi
si dissimulari habitu(m) no(n) muta
t(ri)sfigurandi dixi, ne ab hostibus
uideo deprehenderer. Si detegi manifestari
quam officiosissime hostes ante cri
ne insuspicati hostis irremedia
bilem vulneris iacturam infli
geret. p(ro)visa enim iacula minus fe
riunt. Neque enim negliget fre
potius no(n) tam vitium q(uam) dome
stica paricis medium neglige.
Namque cu(m) poss(it) p(er)turbac p(ro)
u(er)sos no(n) aliud est qua(m) fove
re quibus q(ui) omnibus nequeo ar
te confligo quippe dolus an
verus quis in hostes ingrat(ur).
Nichil enim racom familiaris
inter viri magis consentaneu(m)
qua(m) vim vi repellere ac insi
dias insidiis eludere, quia tam
leges diuine q(uam) humane bonu(m)

dolum admittunt. Sed illud nos in
suspectionem trahere videt(ur) q(uo)d peric
uia cu(m) hoste castra ingredim(ur)
s(ed) neminem indicare conuenit suspecto
meo arbitrio. Nam hec partim
imprudentie conuice imputari
imprudenti enim ab hostibus int
cepti cursu (volitavis) aratore p(ro)p(ter)e neq(ue)
in lege vero cautum est negocia
gentes alienum no(n) intuemo
te speciali pacto cum fortunu
prestare compellit. Vera quod
astruere conat(ur) inter naturam
no(n) habere cum virtute consortiu(m)
p(ro)posito no(n) attulit. nec enim
de natura nobis controversia fuit
s(ed) de facti qualitate. Socy cu(m)
(illius viri) litosrontis mo (deceptio) zophistico id
ea no(n) intellide relabunt(ur)
certa q(uam) ydonea videant(ur) argu
mentorum s(ed) aspicis ipos ipor(um)
gladio interimere. Nam si ad
(platonis) inferiorum inspiciat(ur) nature
cunctam generositatem sicubi se
cunt no(n) silvestrem trunci
cu(m) radicis propaginem, aut non
habeant quid in medium p(ro)fe
rant, conspicuas nature dotes (modernorum / fl...)
hos causant(ur) illas brutorum
(vilescere) brutescere iubent, et quorum
in se fortasse viri gerunt
p(ro) alios confundit audi p(ro)h dolor

essione imprudentia impudentes lingue prauitas limpidissimum honestatis fontem illambe, que latet impio fama virtutis odore flore lemmades moribus ante fore quos animi probitas probat auget nomine prauitas Cum pium mitis par gloria nomine purgat virtutibus sit cui soli sola purgat Talium ergo integra disciplina tamen fructum florem sequitur tamen gemen aristam ponderis in tritico singula pondus habent. Ceterorum patrie nos senectutis vincla obstrictat et radices cadentis flos opinionis nec laedit uti innatescat Nam si iudex seuerior tunc sententiam infirmitate exilium non irrogat patria tamen correptio in fame constituet Iudicii leges infamie detrimentum minime et infertur ob id solum quod intendens coniecta es vel vincla tibi iussu legis tum iudicis iniecta sit / rursum cum non causa cognita dictum est Circumstantes ad postulatum patroni in tribulacionem iudicis responsum sit Neque hoc infamiam irrogat Cum plus nulla existimationis infamia auncta tunc permisceat ictibus fustium subiectum obtemtum habita consciencione

si sine non pressit ignominie maculam irrogas Iam vero cetera sileas dignum quia responsione confutat Iniuriam tum adversarius iudicii geri ut non iudicatur statim pene severitati subiaceat / quia plus iurgiis debet putari qui plus falsi argumentis quod vero contendit Nam si quis inquit lex ad petere sunt ut non ratione si plures putet esse cetandi opinionis sue in minutionem parat Nec enim ait conveniencia concedenda fuerit ut quisque neget delicto in adversarium suum contumeliam aut palam purgat aut sub dole Quod si fecerit duas aut libras publicis rationibus conprobat Luce ergo clarius plotium anima iovi liquet et tamen et locum malefiti defuisse, nec ipsam vero ad hominem naturam consentire maleficium potuisse Illud ergo denuratum est quod non aliud a pyetas postulas aut ratio potuit exigere, quod tamen difficile inlatum officiose detectum non negliget at narratum si et imprudenter casum non obesse deberet allegatum est primo suo adversarius

ense confossus expirat nec priua
uos infamiet contemptu et ob
omnino partes aduerse palee in [i. proiectabiles]
[i. aera] auras exsufflate Sic triplex
funiculus non ebete rationum con
cussus nouacula Sic ergo prouos
proteruitas tractatus et iura confligunt
sed aduersarios ob contumelie pro
bra et infamie labe arguunt
et ad multa penarum exigit
Non video quod ingenium quis
prohibens vel iure calculum ab
solutionis transfiguraret vel modis
supplicii temperet illis aut
dissoluat Conscientia tamen conuincet
quia nichil aliud tam peculiare
est imperialis maiestatis quam
humanitas per quam sola dei sua
imitatio Igitur sit piger ad
penas preceps ad premia velox
quo plus iustitie pietatis habeat
Etiam quod ergo si impune absoluendum
esse an non Nam ut ego
coniectando contra quod ... quod
mea cum sit in ore disserti
Nescias quod mors et vita est
in manibus lingue nec
enim ignoras aut geminum ac
[illius in] uiens colubri aut sonniferum
[i. illarum ...] mauri caduceum Nam qui
ambigua causarum fata dirimunt [i. diffiniunt]

lapsa erigunt fatigata reparant
Non minus prodest huius generis
si plures ac vulneribus primarum par
tiumque saluaret Vnde imperatoris
constitucionem ... sit clarissimus
eloquentie luminibus sexaginta
aureum libre Nam omnibus reddetur
quod pro voto omnium priuatibus indulgetur
quis autem aut ego a quo ... saltem
[i. in illo ... mote] compariam per quas ... iure
scintillam ut iudicialem a me [i. Iohanne archiepiscopo]
[i. sententiam] calculum exigere debeas Cum
ipsis iudicibus magisque ... terri
bile sit iudicium Si litigatores
quidem sub hominibus, ipsi autem
deo inspectore adhibito causas
... trutinandas Certum
est non magis alios iudicare
quam ipsi iudicantur, facile tamen
ex utrimque allegatis dissimula
citatur summa si ex utroque latere
nichil ex contingentibus fuerit
omissum Constat quidem neminem
condemnari posse suspicionis
arbitrio nisi valida sit nec allidi
possit Constat tamen improuisum
prestari non debere Nam
tutoribus siue curatoribus casus
fortuitos aduersos quos cauere
non potuit imputari non oportet

ineret esse infamem ob auxilium
et vincla seu ob patris molestiam
ea enim que pater testamento mercatoris
patris scripsit / infames quidem
iure non faciunt / sed apud bonos
et graues opinionem eius qui
patri displicuit, semper onerant
Lex tamen de re militari habet litem
decidit / miles miserit vero sui
licentia ingratus / et si bene
gesserit puniendus est / perfe-
cum iste dolum et culpam
prestare non posset / quia a
pueritate dolum et sine cul-
pam praue debere iure de-
clarat auctoritas. Minime ergo
quis miretur si tortus (?) conrignei
succubuit fatudita / tum iudicii tri-
stitia tum pene intimatorum (?) dantur
tempore / medicus non semper sanabit
nec orator semper persuadebit
sed si nichil extoruerit (?) eius
consilio sufficiens dicetur hoc
propositum. Hoc autem dixerim sic
meliori preiudicio sententie.
Nunc hoc ipsum tesue ingra-
tum placuisse ipsa rei
euidentia et iudicati exitus
demonstrat. Nam quid ille
hostis atrocissimus. Cum rei publice

mortalis aresiana plectit-
perpetuo proscribit exilio / non in
heres esse debuit filius agulle
tum filio libero / quia sic filius
Boleado quos ex legittima susceperat
dixerunt ad septe heres in domo
prius uir non erat / quia ex adul-
tera natus es et eicetur cum lite
matorum polleret excellentia.
Huius illegittima propagatio
Huius minime obesse potuit
si alias ad meliorem uite fru-
gem accomodatiora opera stu-
duisset / ut idem septe obuiosum
gere studia uideor esse meruit
in ipsis. Ideo quod ex ancilla natus
quod dehonestamentum generis apre
eicit / sed huane opere egeret apes
congeste ita iacere mellem mel-
dicebat aliquid. Cum aruspices
regnum portendi tenebat. Ideoque
pater paruulum recollegit et spe regni
instituit. Fuit adolescenti primo
tirocinio aquila in clipeo noctua
in hasta consedit quod alteram regia
celsitudo reliquum generis humilitas
figurata est. Conrignei ergo no-
tam natalium suspicio quod flagitiorum
obfuere propacla nec enim fo-
ueri debet in plantatio ca-
dimis nedum vel aspere in gremio

Quia igitur nemo insi sapiens
sibi displicere potest, cui
et sime sua non informis
videatur deformitas. Vereor
ne plus iusto nobismet placere
studeamus. Timeo ne nimis
inviam assentiamur. Nedum
inepte nobis arrideamus, ineptior
nobis displicendi subsanet occa
sio. Etenim adulacionis fatuitas
contradicionis fovet prudencia
Nimia tamen et discreta sit inter
pacis, que nunc errata proprie cor
rigat, nunc inter pacis ignoscat.
Non preceps oblatrat et impu
dica mordacitas, que non du
queat in scirpo fissuram inte
gro quam potius tam sue quam inte
humanitatis meminerit. Nichil quippe
in humana esse consuetudine perfectum.
Unde quociens Zeusis picturam perfectissimam
voluit hominis exprimere naturam,
tot semitas inclusit quot defectibus
laborare intellexit, qui semitularum
causam interrogatus, tradit. Ex qua
in homine ipsa imperfectio est perfectio.
Callistenesque querente discipulo
quanto tempore perfectionem discipline
assequi posset, dicit illi: Deponere
interdum vultum et sinistram
lamnam vitream, quam semper ipse in
quedam tipum gestare consueverat
et ait: Cum hec lamina scopulis
allisa contrusta non poterit, tunc
hec interdum sua perteritate cap
attigerit, tunc demum per
fectionem spera. Utinam perfectius eris
si te hic perfectum esse non posse cognoveris.
Assencior non in meis exiguus
licet viribus aliorum viribus
sapior, quam sub hiis quos preferre cogor
clientelis, et sudore totus effluo, et
anhelus totus succumbo, michi tamen
dimidiatus oneris tua societas
sudorem sitiat, robur suggerat. Et
transmeandi auget fiduciam.
Igitur peste sedicionis excussa
hoste patre profligato. Geminissimi
Boleslai sidera rutilantes radios
expandit per amplissimos eius
Pomeranorum municipiis hiis adacte
illis ultro se sibi dantibus, albenses
resistere contendunt, quos urbi famo
sissime, que et Pomoranie centro
inclusos obsidione cingat et ob
sessis scuta duo ostentat, unum
album, rubeum alterum, utrum mallet
eligitur. Et ille album, quia hoc
in se pacis blandit, candorem,
illud terribilem cruoris minatur
asperginem, quibus ille, sane si quo

Albam vult esse albana dedicione [tradicione] candeat [illustretur]; sin autem, nonnumquam illi non [civitati] insit rubor, ut non alba sed cruenta incipiat ad cruenta pertinaciore illi respondet contumacia, ymo et alba et cruenta vocetur, ut albam predicet iure successus victorie, cruentam vero cruore pronuncient [pronunciet] cladis Tandem Boleslaus parue [minor] preceps audet ipse Plagiorum et plures totondere rideo quam talpa lincem, quam limax tigridem, quam aquilam in conflictum provocat scarabeus; sed animus viri non viribus operari opus est non quelibet Proinde ante omnes evolat vallum aggerum impetu transsilit precipiti inauditam audiens audaciam non hostium multitudo, non tantum tremorum fragor non vis telorum terret illum, non saxorum moles obterrit, primus valuarum postium perstringit primus urbem ingreditur tot milium cohortes has cedit illas cesu diffugere cogit, omnes deinceps velud quodam tonitrui maiestatis perculsi armis abiectis pronum procidunt, non sibi sed parvulis ignosci postulant illorum non sua necem deprecantur, aiunt sese crucibus [penis] magis quam venia dignissimos. Luce nec etati nec indulgencie nec sexui parcitur iubet sententia indulgentissima tamen principis clemencia omnibus parcit omnibus ignoscit. Iusticiam enim censuit esse prorsus humanitatis indulgenciam qua distincta iusticie ulcionem, quare res non modicam illi etiam apud hostes favorem peperit sua etenim sponte tam Collibregensium quam alie maritimorum provincie, et cum ceteris provinciarum presides non cautose ut quondam, sed obnixis occurrunt curabus et illi se se obsequiose humillime prostrarent.

Nemo tam iniquus ut non iustus, neo iustus ut non iniquus. Vera iusticia sine ira crudelitas, et ira sine iusticia fatuitas est. Contra quibus [Boleslaus] [strenuus] [imaginem] [veneficis .....] est inter capreas leo tigribus [et ambo] asperior. Sed prima huius leonis [fortis] animositas quod leones ipsos nomine [non leonum] [sed solum dolosos] capreos sed imbecillosos vocat, leo [fallere] pusillos. Nec secus vel non aliter [incedit] at allorum [fallere] quam amborum et [horum] sicambrorum octoginta milia peditum et sexaginta milia equitum conferunt qui urbis murorum primus conscendit, et vacua extimas solus insilit, hostibus ambitur solus tot tot milia pliat ceterum incredibile ut solus tot legionum turmas ceciderit et fugavit, hic ubi obrui militem

videt truco ipse muro statim se
applicat cuius sub podio animose
tam diu turmas irruentes susti
nuit, donec periclo cognito ami
ci ad eum desiliunt, tandem muro
deiectus omnibus exortatur subvenit
tunc sagitta sub mamma iectus
cum sanguinis fluxu deficeret
genu flexo tam diu preliatur
donec vulneris auctorem occidit
et quanto vincendo asperior tanto
victis fuit clementior.
Imperator interea quoque Henricus
Ungariam ingreditur, cuius copias
rex Ungarie Colomanus se longe
videns disparem Bolezlaui
postulat militari subsidio huiusmodi
delegata epistola: Invictissimo
Polonorum atque maritimorum mo
narche Bolezlao Colomanus
Ungarorum rex quicquid amicis
simorum intimo tacto suadet
honestas postulat ut communiter
conveniat futurum intermedio.
Nam tua res agitur paries dum
proximus ardet. Nec enim ob aliud
Alemanorum locuste ad nos usque
irrepsere quam ut vinis quod absit
de pastis vineis vestris facilius
insiliant olivetis, quia quoque res

exoptata exprimet non indiget no
stra vobis amicitiam et amicitie vices
in hostibus nos convenit experiri.
Etenim nocte scintillat nocte ra
diat vera amicitie carbunculus.
Tunc Bolezlauus in metensium inquit
venit illi familiaris pitagoricus
qui moriendi [illegible] pro cotidie
stamine quorum diu nevit sibi potat
pastus patitur utrique. Pragitarum
quoque urbes aggreditur, persistit popula
tur, quorum et omnimodis et studio
plia intulerit ut Ungaros consola
ta sit ab amico in se se hostem
distorquet vias occupat redeun
tes presolatur, intrepide confligit
victoriose triumphat. Porro
livor invidie tantam Bolezlaui
gloriam tanti splendorem triumphi
non ferens discoloribus famam co
lorat, falsis inhiabat rumoribus
quasi [illegible] tunc [illegible] dissultans
Polonos intellexit recedisse, et
hostium vinculis Bolezlaum [illegible]
huius figmenti et auctor et ingres
sus [illegible] [illegible]
[illegible] nichil [illegible] fidei. Cuius
vite Bolezlauus [illegible] Albensium [illegible]
dione peperit que de sacro fonte
suscepit honoribus extulit suffe
cit opibus maritime presidem constituit

Iste nāq̃ hui9 cometi dolo pomera
nos defectonez psuasit z psules
Boleslai ab omnib9 psidys ac
municipys expulsit etc.

Vere sapientis cum posit(is)
iuxta se contrariys z ma
iora et minora ee pspicata
quantum em distat ortus ab occide
te quantum lux a tenebris tantum
iste a familiarib9 pitagore Na
ut infidelitatis notam huius di
homine nemo notavit cui talium
fides sit ipsa pfidia saltem
ingratitudinis debuit piculum
horruisse et ingratitudine
nihil ingratius que etiam
emancipatos remancipat potuit
patrie traditionis meminisse
accepta bnficy no ee immemorem

Meminit quidem se servo se
educata p amplissimis i
curs9 instauratis copiis. Bo
leslaus non circa pdomiorum inu
tiles occupat ferrunculas, sed
in accessibiles maritimorum urbes
occupat illas civitas plimum ti
ita oppidum vel dispendy impe
dit ut consumsit, in quo ille
Suyeromir qui de venia
desperaverat plus ceteris resistit
cuius illi spes indulgentie si de
de se se vellet pmittit, maior

est iniquitas mea quam ut veniam
mereri possim, et satius esse
mortis ingiu quam fiunt glo
riosius vitam exponere vulneribus
quam suppliciis, quanto ergo pimatia
obsistit tanto crudeliores in se
anos ac vires provocat tanto
crebriorib9 illidit assultib9 qui
tandem impbe dedition subactus
fuste capitalem excepit seterasq
aly omnes in ore gladii absorbet

Laudo animositatem truculen
tiam non laudo nisi forte
zelo iustitie factum sit non odii
animo ut tipo superbie, nam et ex
officio hominem occide, nec et rei
homicidy miles qua ptatis obe
dies hominem occidit, lauda finees
cui madianitide confodit ebreum
et mathatias ydolatram et moy
ses cui levite pcedunt castrorum
transiens man9 consecrabat
in sanguine ppinquorum ymo
quisque peccatum videt non occide ut
quia saul quorum victis philistis
vigat rei pepercat dicit dominus
ad Samuelem, penitet me fecisse
regem Saul. Et forte de Saule
non tam indulgentia domino
displicuit quam preceptoris divini
transgressio. Unde a Samuele illi
dictum e peccasti nescias qr gen

ariolandi est nolle obedire, non hec nos ad consequentiam trahendum quia privilegia paucorum communem legem non faciunt Capitulum
Huic minimo domino deum zelo hauriens conscribendus calumnia Symone et Alexandro plocensium antistites armaverat, quod utrosque hostes pervigili solertia studiosissime ab arte domini domita arcere satagebat, sicut enim nunc nimirum loci aliis temporis putatis ab invisibilium vinculis tuta est insidiis sic masoviensibus visibilium numquam defuit hostium incursus nunc prius nunc pomerani nunc utrique, hinc apte illic sub dole irrepentibus ita ut non modo dicam illius, non modo solum accositate sed industrie suggerit pronitudine. usus enim reddit ingenium et frequens non tam ebes quod et scabrosum sine assiduitate excernendi efficitur ideoque masoviam et consilio esse strenuam et vivantissima militia floremaiestate. Hinc quos Alexander summa dignum admiracione dico, qui tam divinis ac summis rebus simul sufficere potuit Nam inter ecce gigantes polonie gemuit sub aquis et qui habitant cum eis Res mira, idem agnus et leo idem lupus et dux gregis, idem presul et miles simul armatus et devotus ut inter vigiles armorum excubias nihil quod suum est devotionis neglexerit, ambrosiane non immemor sine arma episcopalis sunt et orationes Magnus in plus Alexander dicitur maior obsequiis Nam ut extructas ab eo basilicas taceam, invidia silentio sepeliat, sub modio tamen lucerna abscondi non potest nec diu civitas super montem sita Indevotus enim quo pacto estimabitur qui tam conspicuam beate virginis templum a primis initiat fundamentis et consumat, ad quod pater Salomonis ne diu vt non templum edificet a domino prohibetur Res ergo ipsa declarat quam dilecta illi fuerint thabernacula domini votivum tempora operis elegancia forme festivitas dulcissimo illum cordis pallato indesinenter ostendit mastitasse, domine dilexi decorem domus tue, quia non tantum intus sed et spiritalibus complectat studiis, sed et armis corporalibus communit. materialibus nutriis undique

psidys septam vt lectulum Sa
lomonis et sexaginta exfortis
simis filiorum israel intrinsecus et
trenti ex electissimis bellatorum
extrinsecus custodierunt, vt ve
dica posset Pulcra es et decora
filia ierusalem terribilis vt castrorum
acies ordinata Contingit autem
Boleslai omniso pene milicia
procul agentibus truculentissime predatores
impetu Mazouiorum pomeranos
irrupere qui tota pene populata
prouincia luctuosas fastidiuit sodalaya
sarcinas lamentabiles abigunt
manubias tollunt Mazouiensium
paucitatem conscendit pospyegaya stat hostis
arena maris numerosior Nam
congressum paucitas non presumit
paucitas contemnit multitudo Iste te
merarium iste videtur ingloriu
Cumque iste fugam retressum illi
meditantur, adest antistes
Symon instat ac insul ponti
ficalium insignis, non tam luctu
quam precum et suffragiorum deuotorum
miserabile spectaculum persequitur
qui eminus exclamat, Symon in
vno tamen filioli spes est vincendi
non in multis est victoria nec
mortis metuendi est discrimen
maiore tamen pro salute agitur pro
proximorum, quia mors corporis hominis

non extinguit, sed primum virtutes
admittit Quo dicto suos pugnare
se se ordini committit, nec cessat
donec omnis illa predonum multi
tudo succubuit paucis ad modum
fuga elapsis sic omnium suorum ex
cussa preda, sic hostibus prostratis
letum tamen suis reuehit tro
pheum, Symo post triduo vel
amplius infelices, Symo felices
belli reliquias ceterorum instanter
palpitantes erasisse Quos dicunt
feminis asseruit et comprehensos
et in vincula coniectos

Magnus quidem Allexander
sed maior vt video Symo
Allexandro, qui pirarche ac
legislatori deum se vtuter expressit
Nec enim nescis moyse orate
tantem amalechitas confectos
quam cum lassas manus dimitteret
conualescebat amaleth, et cum
erectas sustineret vincebat
israel Nec ignoras quod Abraham
loth cum animabus et omni possessione
hostibus interemptis eripuit, quibus
confectis intelliges non minimum
prodesse a multa prelatorum aut
proximorum suffragia, quorum
exemplaribus instruimur quid deo
quam minimum fieri debeat quid sibi
quid proximo etc.

377 / 189

Valde peccamus si aliorum bona
gesta non laudamus sed
nichil invidi agimus
si ea ingrati possidentes non
imitamur. Nam cum nimium invidus
videar si sancte huius egregie
lumina si preclari reverendissimi
exortus antecessoribus quedam
innuit labiis suppressero. Erat
enim eiusdem sancte Gneznensis
Ecclesie tunc temporis presidens archipontifex
Martinus cuius nutu cum arbitrio
totius huius reipublice cardo verte
batur. Huic perfidi Pomorani
ingentes tendere insidias sive
toxicatis potibus sive in gladio seu
quavis arte clandestina, tum quod
illis ritum inhibet ydolatrie
tum quia decimas et primicias
ab eis exigit, tum ut eo sublato
regem simul et consilio caput am
putent. Cuius diu dolosam neque
quam effudissent machinamina
eventum astutia vir prudens in
dustre declinabat. Dumque tridenter
metuum obsequiis in spiritu nesciens
civitatis oraculo comprehendere
gestiunt, clamor attollitur, hostium
impetus in ipsis nunciatur. Pastor
Crudus ergo fugiendo ac stridens
[illegible] bellandi

ac nulla facultas illius ornamenti
viribus tremulis viro imbecillibus
sufficiendi, sed qui cunctos [illegible]
lecto agmine balat, placavit Deum
ut erat sursum contemplatione
eo porrecto sic et corpore in altum
attollit. Hostium cuneus cum
spirale beneficio ostendens inter la
tebras quedam delitescit. Sic semio
[illegible] pedibus timor addit alas.
Illi catervatim irrumpunt, sacra
non prius sancta diripiunt,
quedam diocesis sacrates stupore totus
[illegible] prostratum sed quia
conspirant archipresulem [illegible]
comprehendunt non sine tripudio
absportat; nec modo illud dedimus
ac Pomeranis abrenuntiare iubet
sed omnibus catholice fidei degeneri
mentibus in innositatem insuper
metallis appenditur et pacis ipse
[illegible] pervenerit. Cui diu
vita huiusmodi taxatur. Contristis
nichil horum annuit. Erat enim vir deo
plenus fiducia habens in Deo, non
tam de propriis presumens viribus quam
de antistitum suffragiis cuius [illegible]
tes diligentes disciplinam latere non
poterat. Presul ac lacrimarum
torrentes primus ingerit situa
tum prophanatum et scita manu
contractam sadegam luctuose

deplangit / qui cum devotissime amplexus pro devotione cotidiana continuat inediam / nec diu a sanctuario prius vestigiis gressum dimoueat quousque solutum compeditos dominus ultionem liber egit / quadam enim repentina tam ipsi quam coniuges et parvuli eorum correpti sunt vesania ut sese invicem nunc suis nunc saxis aut stipite appeterent et suorum carissimos non modo ut cognatos sed ut hostes a suis domibus persequuntur expulsarent Cum autem alios contingere nequeunt propriis carnes et unguibus dissecant aut dentibus mordicant / qua peste non sine periculoso rugitu non sine horrenda iactatione plerique illorum expirat tamque diu vexati sunt donec supplicii causa nullata / et sancta sanctorum cum omni supplectili pontifici reddunt tur / et quantam advocate poposcerat pecuniam violate multam emitti pollicetur / sed et katholice curatore fidei revenientes profitentur / et ecclesiasticis sese munibus obstringunt Cap

Archam pene federis et raptam ab allophilis et supnacque restitutam ultionem retulisse Longe tamen hic alius pontifex ab illo qui cadens a sella fractis cervicibus exstinctus est / non vituperandum puto / quod quamquam et meticulosus quia mercennarius

esto quia pastor cum videt lupos sese subtraxerit / in nullo enim est animal quod tamen et si ruminat fissam tamen ungulam non habet quod est discretio sanctorum animalium / Nam pedes eorum pedes recti planta pedis planta vituli Vigilatoris siquidem pes non magis impetendi quam cedendi valens est industria Sed dominus disposuit / in quo nec diu videri tollerent lapides ipse tussiens precedit eorum ibat sicut qui certe mortem metu non trepidet / cui ipsa vita usque ad mortem paveat et cedat eo quod cavens vite providendo quo uberior ex aliquo fructu decipit Utique enim sterilis ficulnea terram occupat / hoc est quod apostolus optat Anathema fieri a Christo pro fratribus omisit enim melius ut fratribus expedientius providet Et licet plantamus (illi quarborum) nunca videar inserere dictum tamen / nec enim flosculi ultra insculpti teredine aut rubigine (ingrediuntur) distonueunt Erant enim in eadem navi plures et saevita / oboritur tempestas / omnis terra involuat caligine Tempestas fit fragor clamor attollitur stridet fluctus rugiunt procelle navis nunc abysso fit proxima in precipitis dehiscentibus undis / nunc celsis vicinior nubibus saevo raptata turbine / quid hic putas cuilibet

animi fuisse, ipso etiam nauclero desiliente desperante, ducit alta prius in altum suspiria, mortis ut crebro consueverat crebrius meditatur angustias, trepidat ne post exitum vitam degat confragosam, nec enim contra mortem vertit, quam ex vite iannam cessebat, securitatem interno metu dissimulat, sed quadam leticie vecordie ut dicam hystrionico membrorum gestu et ficte modulamine vocis deprimit et talium contutit olor exemplo, innecat navitatis miserioris vite solatia, Et quid plura, omnis tandem cessat quassato, redit aura clementior agratulantibus aliis inviceme securitas virum contumeliis afficit lacessit atque Tu inquit lanua phi qui haberi audes presume sapientum, qui nec umbram geris prudentie, sapientum enim est ut sapientibus placeat, in que nullus cadit affectus, quoniam nec tristicia nec metus ac iecor exsangue fugit meror pavor occupit, ame quoniam, a me aprudente disce prudenciam, in que ut vidisti mediis in periculis nulla cecidit metus trepidacio

Cui phus audiens inquit tua te caduce securitatis involuit naufragium audio inmanissime stoliditatis certa te et aut tuus absorbuit, ut ergo perditum timere potuit perdite, nichil securitatis vereri debuit perdita securitatis pavendi fuit pho perditam phi formus quod potissima perdita pontifice.

Gratulor, impedio quod non est penes te anitum reiteratum dubitacio, amor aut tardior commodatus, si pusillum queso superroga et rancorem quidem meum retrogressum compedit et impedit progressum vel dissolve vel rumpe Erat enim advocate questionibus exigebat metallum et alia ad iurisiurandi religionem, ideo si coactus prestitisset tenetur an non hec sponsio suppliciis extorta obligat an non

Quod habeo videre non possum sub sarcina gerimus, et vepres ultro ingredere un tamen in malis promissis reservande fidem in turpi voto muta decretum, nunquam est promissio que scelere adimpletur quod omnem quoniam sponsionem quam vel scelera vel etiam scandalum coconitat, omnino non teneor Sponsio vero pecuniaria

obligat, cum si iustus metus intercesserit. Iustus autem metus non est, ubi metus mortis non est, vel cruciatus corporis, vel si id quod plus habetur, de quo habetur. Quod metus causa fit ratum non habetur. Unde Treverensis et eius prepositus a predonibus capti dare coguntur et iurare ne repetant, cumque repetere trepidant metu periurii, absolvit eos apostolicus et mandat ut predones persequantur et ecclesie bona repetant. Est autem ibi nec iusti metus pretextu rescindi potest obligacio. Si christiane fidem religionis cum quispiam etsi coactus susceperit, tenere tenetur, quamvis nemo sit cogendus ad id ad quod invitatur cogitur, quamvis coacta servicia deus aspernetur, quamvis non sit beneficium quod ingeritur recusanti nec sacrificium quod exprimitur invito, sepe tamen etsi mortis beneficia prestantur.

Non iniuste ergo Boleslai severitas in sacrilegos ydolatras incaduit, non iniuste ulcionem adiecit ulcioni. Ipsa enim illa sacrilegii ultrix pestis quae ... cum nec sacre fidei reverenciam nec pollicacionis ullam tenuit fidem, non timet impudica a pietate salutem fugere, ut ab horrore canes prosordidi ad vomitum redeunt. Omne itaque suorum undique robur contrahit, omnes omni et acquirit vires et ponderat. Surgunt castra contra Maritimam, et divine agitur causa non humane. Primilaus an tirones prodirunt. Est enim beati Viti Crusnicie basilica in cuius pinnaculo quidam est inestimabilis et habitus forme visus est adolescens cuius ineditabilis ut autem splendor non modo urbem sed urbis quoque pascua illustrabat. Hic eo desiliens cum aureo pilo turmas exercitus antecedit, non paucis clarum numinis virtutem eventibus et veritate prestiterunt, tanta venacionum stupentibus, donec ad urbem Nakel pilum quod gestabat quasi vibrans disparuit. Hac ergo civitatis fiducia Boleslaus obsidionibus urbem includit, fundibulis circumvallat, tormentis concutit, arietibus pulsat, assultibus impetit, nichil roboris non attemptat, nichil ingenii inexpertum relinquit. Videt suos urbani nimis rarescere, se autem sese viribus destitui. Qui dum virtute nequeunt, dolo tuti contendunt, treugas deliberandi orant et impetrant, suis interea intimant et insidias parant incautos ut capere vincula presto habeant quibus quos velint coniciant, cumque

sit p9 laborem quies gratissima
omnes pene quieti Boleslaide
indulget qua et labore suadet
dispendia / et prius bta laurencij
iubet veneratum Improvisa
ergo de repum desilit / psilit atque
una / caveant enim ne strepitu
calcis aut hynnitu caballorum
pdant insidie et vt omni
spe fuge amputata eo nimis
psalire quam pvictoria pugnaret
/ quorum nocositas tamen nimis lon
starum dume planum opit / impetum
tu trepidat / pcavitas enim
custodias
intelligunt peribus insidias / p
inde consertim pporrectis undique
retroacute
cuspidibus velud in quodam arto
plum pstolates constitunt / Tunc
Bolez vultu Serenissimo mente
tranquilla capreas inquit ptes.
video inter nos inversas leonibus
nam quis molestos estimet aquilis
milegos tigribus corrumpetas
Si quid tamen vim hec nota nobis
illorum ignauia vim vtuta prin
pilam et hodiernum gla ntre
omne illud colligisset tamen ta
fortificat
iustior et dicet exordia / et meti
closissimis parat audaciam Et ho
dicto hic ipse assilit / inde miliae
princeps irruit Stardbnary augi

leonibus famem / auositas fames
auositatem irritat / donnis vero
tron inedia incutit / metus vires
contemplat et vtrosque plus alto plus
et exanimat plus et enivat / dedignt
deba
leonum ingnositas gregis imbetillis
sanguine lingere sola cadauera stra
ge delectat / turpe putat lectum
pro com
hostium stratione intimissa spo
lys occupari sacrilege. Quid go
lingwis omni loquar ut tante
cede modum verbis assequar si (m)
oratorum non aliter sare potest quam
si arenas maris aut celi stellas
numerans
inserere in calculum Sup quo si vacat
allegoristas consule / siue albanistas
/ quos calculandi agitat solercia
Huius rei fidem est hoc astruunt
aggeres / instar montium ex in
humatorum ossibus acuati / multa insuper
milia sive vincta locamentis
Hitariotes
in polonie colonias transvecta
Sotut gonakel et alie quam
plures illorum vrbes huic regno
attessere etc

Rex amentitas Timothei
tonis inachtibeos constituturi
acies ordinat / tamen iuuenes
p'muni et volts et splendore
vn adextris inde alter appareat
asinistris / et tres isti non dissi
miles flamas iaciunt vtraste

Timothei, quib9 vix q̄cat9 tga
vtit nō s̄n suorꝫ piclo, quorꝫ
viginti milia dum fuge gesciūt
succubuit. Cuius ḡo v illū Bol'
ptursorem aut hōs mathabei iude
iuuenes estimaē prez n̄ sume
n̄ sup excellet omipo(ten)c(i)s ius(tu)s
adē illi suorꝫ cia ē vt pillis
visibili(bus) nō mi(nus) celestibus
pugnet v(ir)tutib9 adno fit hoc
et ē mirabile in oclis n(ost)ris
Ego vero nō tam h mirori
quia nō aliena s(e)t n(ost)rorꝫ
n(ost)ris t(em)poribus celestia et anglica vite
homib9 etc visiblia nō desut
anglorꝫ auxilia. S(e)z p(ro)xime
ussime stupeo in famis etc
ydolatē huic(e) pdigia obtige
Brenn9 etem dux gallorꝫ
victa macedonia templa
spolias ōipotēns, locupletes
inq(ui)t deos largiri homib9, spez
tere eos nullis opib9 egere
qui eas omib9 largiri solet.
Templū itaqꝫ delphis in p
naso assilit, et habebat
electa pedituꝫ septuaginta mi
lia, delphi vō n̄ quatuor
milia, repete omes teplorꝫ
antistites et ipē vates cū insigib9
ꝫ infulis ꝯ pma pugnaciu
acie p̄rut, advenisse deū
clamat, eūqꝫ se vidisse. Cuius
dum opeꝫ implorat iuuenez
insignis ꝯpulcritudinis ꝫ duas
comites ꝯgines armatas
ꝯpinqꝫ dyane et minerne
edib9 ocire cospicat(ur) mox
tre motu porcō montis ab
rupta Gallorꝫ sternit, Gallo
consertissimi aunez volnibus
dissipant(ur). Insequit(ur) tepestas
q(ue) gradine et frigore saucios
absumit. Dux ipē Brenn9
dolorez volnerꝫ nō fens pu
gione vitam finiuit. Cuius
ḡo talia n(un)c miret in talib9
nec stupet etc
Stupe te nō stupeo quia
demonū astucia me
cogitati quidez ne dū elloq(ui)
s̄n quadaz horripilacōn nō
pt. S(e)z mirai te mor cum
nouis pn(ci)pes tenebrarꝫ
et in anglos lucis transfiguratos
et lucis opa psepe metitos
n(un)c in aureis poctis inspecta
inscreat attonita, nū ma
gi pharaonis nū symō mag(us)
excidit. Cuius illi q(ui) dixere
Venimu(s) t(ur)rim anthonii pbe
re fulgorez. Cuius illez q(ui)
diuinaꝫ metiti(us) maiestatem
Cuius vis inq(ui) aïme t(ur) dā.

Anthoni, continualis e exo loco
topia, s summope nob pvidend
e ne vel laborintud tepe
vel turrim acquam extinc
gigateam, quinymo et diligentia
tempe institutu Capitulum

Est libet adhuc qo vulneris
non detineat livor
non dum sanitate corporis erat
asprgines ad furore impet
lemania polonie limitibus
irrepsisse narrant Tut Bolus
Othonque viri plus virium
plus animi nobis addicat qi
incutiat terrore Nam si me
ticlo si sit meticulosum qd timeat
si aiosi exaiapt e que animosi
no aiat Tuippe virtus virtute
suscitat et aiositas aiositatem
excitat Statue sit gygate qi eni
stat taretu hule tatuinatas
vo primus suaipa deieat preitas
plus eni hunt pondere adviuas
q cetere sit altora, multitudis
sit infinite certe no indebiles
sit qui multitudine armant
de se namque parte confidit
qui multorum eget tonsorcio
Esto tu frei sit robore gtu
lor aspam eni no leue ec
tovemt virtute totem, nione
in vos noni robusti filios ptore
qui quato terebrus fro incutit
terebrus satillat Tuid eni aliud
loquent tot pliorum vet insacta
insignia, tot vera insculpti
ma, tot victoriarum titli Tud
hud tam recitet gla triumphi
Tuid demque tua glosa vrore
cruditas vulnerum aucis vos aucis
in hostes no ta vrget stimulis
qi gryffoteis advoland alis
attollit cruetibus eni leonu
rictibus inu audent occurrit
tu pepugua reptilud et le
sione feror et vulnere sepe fit
audacior Sz modestius viri
modestius fiei vt vido magis
opus e taltaibus militare an
sima vos in omibus no tam
strenuitate meminisse toveit
qi disciplinae Primus etem ado
belli furore anhellabat, vt
nec vulnusculum ex conflictu
nec angustiolam ex vulneribus
passi videant Nam vo impa
tor Henricus suscepte non
immeor iniurie Bithomiese
municipiud multis conatibus
attemtaueat Ted qm vt vir
tutum et situm vidit pene
inaccessibile tua vrbem Glo
gow copias explitat, aues

in gravis obsidionibus cingit, et
quasi quibusdam torcularibus includit
obsides et extorquet deditionis
diem constituit. Quas interim
Bolezlaus et exponunt et depla
gunt angustias; obsides prestitos
non tam dedendi animo quam
differendi remedio; quibus instat
Boleslaus fugo nichil ignavius inter
minans fauce(m) gerea(m) utrumque tamen iste
ab alueo, ille a fu(m)mo [arcet] vespa
dios; potius itaque obsidibus quam
libertate carendum, totius enim est
paucorum saluti non parcere quam
pusillanimitatis ignavia plurimos
ad discrimen adducere. Huius
mandati Glogovien(ses) informati
fiducia cives colligunt urbem
lignis muniunt, ruinas illi resar
ciunt, sed cesaris castra, inde cives
illic Boleslaus, continuis solicitat
impulsibus. Nam quis castrorum
invigilat excubiis, quis Polonie
[porta] finibus explorat qui Boleslaidos
undelibet tendunt insidias qui
predarum gaudet [fortuna aequare] aucupari, seu
qui vitam aspirat venantur
stipendia omnes vel vinculis coniecti
Boleslao exhibentur, vel morte
[puniuntur] multantur [dispositionis] stipendio. Et cesar
[furiose] fragiose urbem turbine invol
vit molibus tormentorum circuntonat

[plumbeis] minutis telorum obruere contendit
saxea tempestate grandinat
fulminibus ingeniorum coruscat
quod illi aut industrie studio de
clinant aut in cesaris damna
retorquent. O vere viles o vere
strenuos animos constantissime viros
constantie, quos nec auri
splendor demulcet, nec impera
toris numen declinat magne
status, non hostium terret illos im
petus non laborum frangit asperitas
non ipsa parvulorum pietas e
mollit, quia enim patres obliti
filiorum animi rebellant, nunc
machinis eorum parvuli alli
gantur et saxis et spiculis par
tim exponuntur, nunc omni tor
mentorum genere patrio sub aspectu
cruciantur; sed incassum. Stat enim
incommisso fixa robore patrum
sententia, tutius esse patres
prole defungi [carere] quam patria cives
exui, et honestius libertati quam
liberis consuli. Frustratur
igitur viribus arte omni et di
vinarum silenciis pronunciatur signa
surgunt bellica, sed omine [fortune] infau
stissimo et aliter sinistrimo ubique
triumphis emicuit, quod magno
quondam Alexandro tributum solvit

idem et lemannio qui ecce ferentes tantum hostem sue maiestati ponnere orat Boleslau ne plus differat qua mora trahit in se periculum et satius esse semel cadere quam semper pendere. Agat intrepide, modo audit indubitate repisse victorie. Mandat igitur imperatori Boleslaus rex paratus ad prelium et differens testis est sue invidie ignavie, tributum exigis, exigebat enim triennium in crastino tributum persolvere. Nam quid aliquando exigere debeas, nostro armis munere condiscens. Ut ergo primus dies illuxit prorumpunt hinc inde velites ut mos sit curiositate dispares, ex adverso acies consistunt. Et quantum lemannos auget animositas tanto polonos animosior acuit audacia. Interea silentiorum non pauci manu atque prosiliunt non paucis ex hostibus in se concitant fugam ex industria simulat, at ubi illos elicuit longius provocant in provocatos reflectitur. Et obliquato cuspide vibramine porrectus illorum simul repellit et ferunt. Tuba personat advolant alii illorum subsidio et occidunt. Rursus alii, tercii itemque alii donec omnes pene posteriorum exercitu

convenit. Verum non tam medie quam prime stabant acies, que cum tumultus causam ignorarent suos fuge non persequi putantes arbitrantur, et fere diffugio dilabuntur, quas hinc pudor inde Boleslaus consistere impellit, ut quos erat prime prevagitatos phalanges primo congressu sucubuit, deinde ille lemannorum legiones hec a Boleslao ille asilentes persimiter. Illi cursu indubio, ut pugna cum acies media quod agat quibus ferat auxilium dictatum huc illac reptat. Nonnulli toxicatis plancorum sagittis depereunt et tubis principalis imperatoris cohortes impedeste coguntur descendere tamen caballis in ipso ictu virtute toxica cadentibus. Sic dominus gloriose magnificatus est equum et ascensorem proiecit in mare. Exiles tu et confractas eorum reliquias mesta recollegit lemannia. Ecclesia civitatem cesaris percunctatur et fugatis tolle triumpho. Supra e argumento loci appellato ad quem tanta canum animositas. Etiam tanto cadaverum esu in quadam feritatem prorumpere lymphaticam rabidam ut nullis illic pateret commeatus. Ideoque caninum campestre locus ille nuncupatur alias psye pole etc. Cam

Sat exambrorum et sicambrorum
illa cede aut non longe an-
menit, omnes etiam pmansue-
te bestie humanum sanguinem
sitire didicerat ut non modo la-
trabiles quorum natura sua sponte
fera est Sed et catti satiricibus [immitibus]
omissis in homines ultro pire-
rent et eorum quoque eorundem
truces fama est ad talparum quan-
titatem formicas ebulisse Truc-
dimaliorum penetralibus [mtionibus] infusa
non minorem illis cladem infi-
xere quam Allexander quoque
vix tandem pauca herbe auxilio de-
bilitatio fuerant Et quia Allexandro
psomnium contra toxicatas am-
bigerunt sagittas monstrata hac
iste Allexander contra formicas

Porro ducem Ca ostendit
bohemie zeth in dilato [impetu]
impetu a regno exterminat quem
condam a suis propulsatum humanis-
simo boleslaus excepit ample-
xu, pyus ablactavit uberibus
quem prius plominite [morum] principem
demum pragitis ducem constituit
Tantas autem vices tanti be-
neficii redibuit [constituit] ut cum in se ma-
iestas diffidet Imperatoriam
in boleslaum hostilitatem exaspit
sic sue factum perfidie non infidelit-

demessuit Cruciatam exsuis
de consueta illum obiurgans per-
fidia pugione transfigit Cuius
in locum dux Borziwoy nunc
Boleslai sufficit [instancia], qui suorum
perdidit invidia, ymmo fraterna
perdidit ambitio Ideoque rursus
in bohemiam regreditur Bole-
trinentum fratricidam expulit
et mirorum eius sibi principatu
insignit Cum illi apud le-
vianos plurimum conflavit
invidie, quod imperatoriam sibi
vendicaret qui maiestatem
cui in regnis contiguis ar-
bitratu ipso quos mallet po-
tens deiceret quos mallet ex-
cellens sublimaret Et iam
pene cuncta finitimorum regna
suo coercerat imperio Iam
et tussimtinos vel quae se-
minate vel quadam stuporis
terentia devinxerat Ut
qua vix Boleslaus non attigisset
numen [honor] eius colet Non de-
erat tamen quorundam garrula
suspiria tacite loquacitatis
singultates plerisque ingeri
sub actionis detrectantibus quorum
papius ut erat fortune im-
pacientissimus aliene Russie prin-
ceps vladivides convenit singulos

soliciat commissos, omnes iubet sue ingenuitatis meminisse, docet quam sit infame tituli generis seruitutis cauterium, adiciat minus miserum esse nasci seruum quam fieri cum sit illud in clementia nature istud naufragium ignauie, cui persimile quod innatat, sed non sine difficultate emergit, multoque honestius esse mortis compendium quam confragose vite dispendia. Eligant ergo utrum debere rumpi an iugulum exoccupacionibus itaque Boleslai tempus defectionis paulatim aucupantur venantur, omnes ab illo unanimiter desistunt, omnes in illud conspirant, omnes quasi commune incendium Boleslai gloriam extinctu- extinguere- ri sacramento astringunt, sed flabris conatuum flammam imme- fallibus sioni dediciat non sopori. Tam inuicti siquidem columna roboris, tantis licet impacta undique fragoribus nec concuti quippe potuit nedum conuelli. Senatum tamen consuluit viribus, ne huic malo potius occurrendum an alias ingenii quadam industria et equius sit ordinandum. Cunctis quoque cum opus facto videretur tacite parcentibus, quidem alti sanguinis princeps et principi dignitate proximus, vir magnanimitatis gnose, tam strenuus manu quam pectore industrius ille fame celebrime Petrus Wlostides hesitacionis nodum non rupit, non scindit, sed salubriter dissoluit. Non insipienter inquit a sapiente dictum est sapienciam clamitare in plateis, confusionum enim est hominum viam nosse prudencie si seipsum homo non cognouit. Enim siquidem in homine duo sunt scilicet anima et corpus. Sed quid anima industrie famosa? Sed quid corpus virtutum vehiculo. Tolle alterutrum hominem interimis. Crudelibus ergo uel solo virtute natu uel ingeniosa duntaxat sine viribus interem versucia, nomino maneat sed omnino nullum existimo. Non enim ala sine altera sufficit in volatu, non rota sine reliqua inutilis est in biga. Nec vero stante sapiente in tamusclis debet occupari, quod quanti fatale tanto minus conducibile, ymo ad radicem ponenda est securis ab ipso sedicionis capite inchoandum. Orta to enim fonte riuuli facilius exarescunt

Ipm̄ g⁹ wlaidam an omes appe
tend / Et licet inaccessibilis nra
videat̄ consilij difficultas / leo
nio rugitu costrepere in ia
nuis Bole⁹. Multa em̄ morꝫ
erat iam illius corrupta do
narijs / sparndo tn̄ e salutaris
exitus etiaꝫ in difficilimis
Non solum em̄ senitaꝫ no
solum viam vtilis invenit
i invio / ꝫ et regia strata
vbiqꝫ animositati substintur
Malo ergo successum nobis
de esse qm̄ experimēta vtu
tis / etem vtute ul' etꝫ vltro
in morte pfitasti pclaro / p
inde pauca suorꝫ delectorꝫ
tn̄ assensa manu Russiam
ingredit̄ / titulū tussfuge si
mulat pncipꝫ truculentiaꝫ
se fre no posse / ait in iniriis
actum / qrit̄ / dultores asseat
viro forti exilij angustias q̄
domesticas delicias agratu
lat̄ wladides tati sibi viri
accessisse vices gratulat̄ / et
sui q̄ divitꝫ misso tati comi
litonis sodalicio actū dicit
de Bole⁹ actū de lechitꝫ / et
qm̄ gla pncipū e celare vbū
nulli petro vbum detegit suorꝫ

an rem quib⁹ exilij causas p
crebro querentib⁹ / no est inqt
partꝫ vitalis nec vtile co
siliū / si an diem pdeat i lucē
Non di no tute tenerꝫ aurs
euolat alis hyrcaneū pme
tur iterat̄ iter. Simul itaqꝫ
et ppositū apit et ingredit̄
institutū / exemplo int' co
vivas int' epulas occupat
leodariū cui⁹ abstrahit a
mesa hunc pstinit pstratū
vincit victū aquila gallina
asportat / no sine multa
pullorꝫ cede umbras victi
pmatinis alis plurib⁹ am
plexis pncipali detusatū
ornatū pinsigne pstimonij
mun⁹ Bole⁹ presetat / sic
seditionis caput amputat
sic sue salutꝫ dispendio pa
trie salutē inuat̄. Sic ome
Bole⁹ regnū tranquilitati
conciliat. Cui Bole⁹ in senatꝫ
faciem festino regratiandi
assurgit amplexū / offert
ingent omia / omino recusati
est prianciorꝫ potissima
Tum q̄ magnanimitas
qntulꝫ magnis capi dedignat̄
tū neqꝫ comerciū gsisse vi
detur non vtutem.

Noueat ut video uir pdes
nū dand' atqȝ pendisqȝ
mūib' et si desit comerciū
umbraz comerꝯ non d' esse
uirtꝯ aut venalitate cōsci
no pt / qꝫ si posset non habet
emtorem / quia ut satire sit
virtutꝭ nulla ē estimacō ¶ Ro
pinū nō est huiꝯ virtuti silēz
assignare ¶ Legisse tn̄ meminimꝰ
tum babiloniȝ a dario declinas
sent / nec eēt spes recipiandi
zophirꝯ se vlneribꝯ afficit na
sum aures sibi pcidit dario soli
consilium pandit / transfuge
titulo babiloniorꝫ adyt a dary
crudelitate fingit querelas
mbet illos ex domesticꝭ / expn̄
cape quid sit hostibꝯ cauendū
/ nota eius nobilitas et virtus
dux constituitur / pmulta in paucꝭ
plia secunda facit parꝭ vltro ce
dentibꝯ / tandem et vniuersi sibi
creditum exercitum / et vrbem
dario tradit ¶ Sz hc ē simile p
multū dissimile ¶ Nā in zo
phiro simulacō fallacie i pet°
simulacō cautele / et illa p
hibetur ista pmittitur / illa eīn
de dolo malo nata ista d' dolo
bona pfecta / que crebro au
dis admitti ¶ Cum eīn iniustus

bellū susceperit utrū apte pugnet
/ an insidys michil ad instanciaȝ
iusticie interest ¶ Sn petro ergo
adeps et nucleus in zophiro
cortex fuit et palea virtutꝭ
Utinam ¶ Polē° zophiri nota
fuisset noticia et nō fuit
quedam i scō sacius tn̄ scō disci (eligibilis)
prudencia qm̄ nunqm̄ ¶ Nam huiꝯ
leodary filius in se patriȝ in prez
pdigꝯ omnes pnatꝫ supellectil
ac fisci thezauros in eius redem
cionem appendit ppondeverare
dotes ppetatez ppetam diui
cys ¶ Sz patrō pamplissime
saucius rebus / cui apta non
posset remediari / vlcione i
hoste dispui dolore i remedia
dolum commisat ¶ Crucedam
sitpudez pannoniorꝫ tā sagwie
qm̄ dignitate insignez pmiss
attemtat muniꝯ allicit vero
psuade / nō absimilis (similis) tūsfugy
ficcionez subornat hic nō tam
veros quā visimiles sui causas
exulatꝯ nō inealide componit
ac dit int̄ pcipuos qꝫ sp huiꝯ
reipublice amatissimꝯ et coadiu
tor extiterit qꝫ sue machina
menta gentꝭ vel extenuare
studuerit vel declinare docuerit

Vidit emulos calumniadi stu
dio se intendisse et falsis ac
hostilibus instrumentis sup cunc
maiestatis in se capitis senten
tiam malle se malū declina
re inutilū quam innoxium capit
indebite noxam sumitte Istat
pannonia sese polonorum
ditioni sub actorum Igitur non
tot tristigam quam ut cuncta
patre geminū contept bole
glosa vislitiensū urbe urbis p
fectum constituit nō sine ocli
corde amarissimo ono paucula
ne diu singla vito singulte
quos in e miserorum pecuale ri
gidi truculentissime lupo cau
lam psidiū committit princips
etenim nacty absenciam leodiadez
arcit accelerare ne mora
in se trahat periculum hostes
ita pforibus innnere prona
Principali edicto impat quod ex
urbium delituerit reū esse ma
iestatis omni suppellectili fisco
accessura tuendam esse omnibus
et urbis et ipsi salutem Proinde
inde inclusas muris legio
nes cuncteis leonid victibus.
infudit teterrimis. Pdonid votis
devovet in quorum cruore quam

inhuane debriata sit impya
barbaries piget meminisse Ex
templo leodiades tot auarorum ca
to, susptione plus irritata quam
saciata rabie reuicit Illum
aut pditoris prez pditoris
filiū alumnū psidie Primo
quidem quidam excellentissimus
muneris venatur prefectus
quadam grauius pompa ine
briat venditissimis collasciunt
amplexibus, ac prelse dignitatis
apice sublimat Ceterorum pdi
tores nichil in sinistrum suspica
te ne improvisum iacturam gniuus
ferrat, ut celsior gradus celsius
precipitet eodem pene momenti
puncto et extollit et deiat
ac deiectū orbat lumine linguam
copiat genitalibus eneruat
absit inquens ne de radice co
lubri ne de pdigio psidie pe
stilencius pdigiū ppaget
Sponsor fidelis reprimator
pditor
stulfpectus, quod et amico tu
morem gessit et fidem redemit
pollicitus nec pditoie messis
fruges neglexit. Nec enim de
cet pditores titulo pditionali
esse conspicuos quod tristissimum est
ac primum primo psidie p
spari Vix collex eos quod darium

in eius gratiam ottadeunt extremum iussit mitte supplicijs / atque rogiat eum suis prius aureis vinctum eo pedibus / qui ut Allexandro placeat darium vita priuat / quibus damus et regna dederat et vitam Sed antigonus eiusdem Allexandri archiraspides perfidie munus e vestigio rependit / qui cum sui ducis Bemnemis totemnunt impia abantigonio superantur nec solum gloriam tot bellorum cum coniugibus et liberis / sed et per ima longe parte militieque vt saltem perfidia reparent ducem vinctum antigono ponunt pacto omnium suorum restitutione hic protensa cum cathena manus dixit inquit milites ornamenta ducis vestri Non que michi non hostium quisquam imposuit / quibus vos me exercitoque victum ex imperatore fecistis captiuum per iurium vindictes dent vobis tales duces quales vos vindicabus dedistis deuoret vos arma vestra quibus plures vestros quam hostium duces absumpsistis sed nuseos non dectet conuicia victosque cepit adantigonum castra prede / que Antigonus il lesium custodibus assignauit tunc actioni fidem suam non amputat omnibus quidem omnia restituit / sed tunc restitutos illos orbis domito res suis sub hasta distribuit perfidie cauterio frontibus impresso cuius quis apud prudentes fuerit exitus Eclipsis orides tamquam lucifuga vt volucres vges sub luce volitat plausu distolore quorum nonnulli hodie non modo non reprimunt sed virtute profligata primus inuitat Cruia vero manibus ottasorum visus est pertasse / quia de atrotissimo polonorum proditore sumsit supplicium potuit leodari des iram Bolesl aliquatenus demulsisse Omnis enim animositas licet inexorabilis ad multa vindictam tamen mansuescit Capitulum

Immo vt erat murrazor indignatissimus indilatas leodaride penas intorsit / qui non arte non dolo / sed iusto fulminis impetu apro fredenus adipem usque hostem russiam penetrat Vnum ille male sibi costius quadam repete in athemorphosi in capream se transfigurat lustra nemorum insilit inter saltus et lucos ferarum delitescit / quia non repto boleslaide

truculentius trucidant / amarius
int' dessitos greges deseuiunt / q
leones q tigrides partu orba
te Non enim ipsis gregum du
cibus nec feris indulget nec
fetui addo totius in grege non
tam truce quam strage glant
/ non vrbibus non burgis (castris) non mu
nicipijs non pagis (vill) parcit nec etas
vlli patrocinatur aut sexus inf
irmior nullius dignitatum subli
mitas / nullum sanguinis gno
sior a calice sanguinis redemit
/ ob inope supplicat cui rutila
cia / frustra pres accumulat
(nobilium toga) toga pretexta Ciclas purpura
seu stragula antecellit Calco
pasius carbunculus / carbunclus to
pasiu / topasius lacrimis mun
dans Quid tu inquit miser
omethine / q tu miser ametiste
gemis / int gemmas vides quibus
quitis non permit q in non par
cit in ul tibi non parcet vindex
vindex gladius hic ore porcto
absorbit illa voragine fla
marum in favillat / via torreti
dum in cursu e frustra plumas
obicis et frueti gladio frustra
supplicatur Hic vltionem centupla
ta leodiades et fidelis ille pa
nonius doli ac perfidie non immitas

penas Bolezlao exsolverunt
Caveat quis prudens vir
omni credere spiritui Nam
vtrumque vitium et omni credere
et nulli / sed alterum tutius religi
honestius Et enim credulitas
incircumspectionem incircumspectio
negligentiam / negligentia parit
ignaviam / ignavia primo
gradu consanguinea fatuitatis
est que soror est feditatum
inter distinctum In quibusdam
prudentum doctrinibus nichil sci
pertinet hoc ipsum nichil debere cre
di quod circumspectius corriges
Eundemque non inquit sed pane
nulli debere credi Esse tamen
(pt cui credi et cui non) vbi nec sit nichil nec sit nulli
Omnium invictissimus fuit
bolezlaus que cum arma vincere
non potuerunt / sola semel vi
cit credulitas Quidam enim
stirpis regie a rege panoniorum
adactum exilio solito bolezlaus
excepit et exhibet affectu
ac non modo patre / sed et regno
restituere parat Quod intellecto
panonij dolo credulum circum
bunt / rege siquidem subornante
primatum primum excepte senatus
ac vniversi ingratus legatorum

vices gerut / pmo asseunt de
regnu deuot grav obsequiis
ad stabellu Bole' pvolini / q
serenissimu ipoz lumen et vni
cum panonie remediu / tam
sereno amplexu collegeit
Secundo vultu dicto pmis c
ncab9 querelas callidissima co
(excogitata) meditata astucia depingut
/ et inexorables ody causas i
(sanguinis) regez confert Tercio subsi
diu orat vt regez ppulsent
exulem restituet / nec multo
laborand subsidio suas illis
copias instituto pene suffite (promittut sufficie)
vtraq ti maiestatez et Bole'
et exulis flagrantissime suspi
cai / vt q (maiestas) exame colligat / ab
arceat illa vespadum / hys
ergo pnceps psuasy cu paucis
(exercitib9) ppositis panoniaz ingredi
occurut illis panonioz catue
multa successiue accresat milia
omes exulez regez nomine co
salutat / omes paulati tras
postremas acies relabunt
rem tantc Bole9 coniectat Ve
zeboru accisit q pnceps eat
milicie Suspicare ingt veze
boi qd suspicor Vlru respondt
Crud naz suspicor Cernis ait
omnes pene in (vrb tergu) caudam relabi

quoz causa hic gerit Et ille
Cur metu aut insidias illoz
aut vtroq dissimulez (celes) Cui Bole'
Crud gu / no est modo libea
nobis turpe vire no ee vios
qui pueniet i tpe (anticipat) prialz incu
ictu q pueniut ictu victoriaz
anticipat Et ille pnota nob
hu9 allce codictoz dampno ne
gligit iacty anterior (incta) Cum vo
quidez alti vir consily / tu sobito
subitos no competit ee pitos
Difficiles aditu quisq subit
subity confluent em in se e sun
in se telum convte (sto...) si tu (opt) prui
ne in lac spacius tuis vngmb9
sagittomez vltro emulgeas / ne
dubiu adhuc amicu hostem i
(cte) dubitatum redderes Dum h
invice altcant in nuas emin9
cu rege turmas conspicat Quit
panony regi nouo amicla
suoz attede / multozq in ulta
veneracon regiez debere coli
maiestatez Crud plura oc
rut acies et pila minat pilis
Henni9 (hostis Bole') Boleslaides hoste vr
get hic atqo ille a sicrip...
Eya viri clamat Bole' Vt
bn pugnet bn pugnas affiat
hoste / Vn9 quoq fugauit mille
et duo decez milia et (vibrato) experto

miratione que grue vocat/ dedi
tit grus in ampliora cruorum
flumina effretis elice scopul et
sittac Igitur non efrides intrura
iio tallum toritas no loritas
trilix no talibs defendit galeas
no ingenii robur nllin robore
ingenium instar favilla cuncta
vetilat Cuorum quntalibet
corpora dictu incredible Cetrque
corporis vno pertingit vibramine
no scindit sed trasuolat Quod vt
quosdam illesos putares donec a
suo pondere a aliorum impulsu
in diuisa scissim dilabuntur Vi
dens tesorum capita nescio quod
horrendum rotatim cunctando balbu
tire horrens capitibus multorum
truncata cadauera prontepto
impetu concurre videns no
paucos loripedes mancos se
mitomos plus vulnerum intende
angustie quam plio Nec vero mi
mirum instat aiospis ille bezebori
qui suos no minus vibus non
minus manu aiat quam verbis
Melius inquit commilitones videus
dies hic in splendidibus exorta
gle in gla fulget sp edu
tate vtut semor e meridie
nec sat orrasum Certamen vtriq
in arto vires colligit in arto
explicat in arto experitur

primum palme stipes consurgit
precior quo sub grauiori mole
radix gemit depressior Conati
tum sic auget constantia Ex
ploratum enim e columnas con
cussione stabiliri et paleas
agrano secum attrahant att illorum
minimum Hec e na vt intemp
minus accedimus heat crebrius
attracta sentire acriora Sz cur
na fugit fallor viri no fu
git sed insectatur hostes Ozpium
omnes orsu vincimus collegae
no vincimur Fugiebat enim
quidam no parumus quidem aut ho
noribus aut gnere sed animo degener
Cuius non verbo demostenes ope
thersites phuc pro dolor filii
effrem intendentes arcum mitte
tes sagittas conuersi sunt i die belli
Cuius ignauia cuius fuga no
tam victoriam victorioso ademit
Sole / quod titulum victorie nube
quadam obduxit Fuit vt veri
dicam sole solem illustrauit Na
ad hunc vsque diem inestimabilis
vtique tam et si crebro audita
fuit no adhuc in credita pan
noniis Cuius dum asturis la
bore ignaro an volne sauciatus
pedes no segnior conflictu di
micat et presenit / que no nulli
hostium qui fulmine impetu studio

declinat Tandem no victus sed vi
cendo fatigatus tot in libris testis
aplio duxit Tzue originarius nobil' hoc
quidem suo equisero suppeditans
Memento inquit mi dne dum ve
neris in regnum tuum Exileat ergo
pannonia sue fraudis illorum pu
deat meminisse Nec victa
non victricis iactitet ne igno
miniosa frustra glet' triumpho
que tot suorum civium militu
cinit purpuram que tot ca
pitum dispendio mercat' miserorum
enim cuiuscumque palatum quod
plurimum emeris morte eius
se mentiris Tut quod precio
plus appenderis inutile fuisse
estimas Beatus estimo sepius
causa tibi quam semel metiri Ut
vero non indignus illum fuga
principem donariis donat Boles
nec enim aut irreprimatam
dissimulare virtutem aut impunitam
voluit neglige ignaviam tribus
illud donat nimbus colo fuso
et leporum pellicia Colus feria
pessum versutum leporis meticlo
sum signat Tzuibus ille miles
in oratorio proprio campane lo
ramento suspensus miserorum primi
se exalat spiritum et sit in colo
patiblum i peso lassum in leporum
fugam spiritus intelligo Illud at
originarium ob liberalitatem in
signe similiter emancipat emancipatum
locupletat locupletem
equestris militum pretexta stola nobilitat
nichil itaque Boleslaus vel induste
defuit a virtute si modo creduli stola
parans laxasset habenas
Cui quoque prudentum duce re
serat hostiaue innocentia et
confidentia Tzuia enim prior
conscientie tacitus in ter mitra de
se subiat nichil ex se suspicat'
et animus generosior res et im
possibiles ad possibilem redigit
facultatem Vn inter timens
omnia presumes surrepit cre
dulitas qua innocentes omnia
iniusta credit verbo sed honesto Nec
enim de ea loquor credulitate
spe qua delato prurit lactat
assentator adulata Hec siquidem hua
non capiti certitudinem pingit
equam et asininas iubet ex
crescere auriculas que pestis
licet regia licet omni copia
vetustate sit. In ad huius fores
principis trissitauit mox prol
ab siste iussa e pturpi confusa
repudio Ad summam itaque de sumo

Bolesl. id accipe alii Alexander alii cathos thulius alii no imor altide, sed acchilior habet vix acchille Etiam dum fatale munus exigi asse iam sentiet testamentales mandat conscribi codicillos In quibus et auitas vices virtutum et regni successionem quatuor filiis legat certos tethrarchiarum limites distinguens ita tamen ut penes maiorem natu scilicet wladislaum et Cracoviensem principatus et auctoritatis residet principandi de quo siquidem quintus obegisset sed etatis maioritas primogeniture racio liter successionis decidet Bugzeit ea de quinto filio adhuc infantulo de illius non meminit aut nulla in legatorum subscriptione porcione subscripserit Etenim in imo nequit longius primum et legam stupentibus illi quia non quinta esse possit porro inter quartas Eciuda nescio ioclarit anscio submitulit non cinte quatuor tethrarchis quadrigam tethrarchie fabricatam sit isti parvulo quinte in quadriga rothe legat Cuius de inofficioso testamento pater arguit ait in pupilla oculi quatuor video ex hac lacinia manare flumina et fluctibus collidi oppositis Errorum quedam in ipsa sui op

vehementissima inundacione repente sitat eximeo totum ex aurea situla fons aromatum erupens corpore alueos fluminum geminis gemitus prostantibus ad fluminum mandat esset ergo monstruosi querela; equum enim est pres pupillares tutoribus debere mandari pro pupillis Jam vero iam ingredi videor quo nemo sine salubrimo animi viatico Salutari ergo sumpto antidoto feliter sicuti est diem princeps felicissimus pro feliciori de quo meritu est patris servitate prosperior an belli fuit gloriosior triumphis Succedit ergo patri wladislaus tam primogeniture privilegio insignis quam regni successione sublimis, sed ambiciosus alteri reliquus fastuosus quem Etiam eo tristius impauit quo teudimus uxoris indulsit amplexibus Non enim de facili de uxore triumphat, que semel triumphasse permittit Licet enim viasse contenta est victricis animositas nisi quos invictissimorum colla sub subpeditet impys. vocat ergo virorum semprincipem ymmo

semiviro q̄ certa vni⁹ iugero
totent⁹ porcucla tot plusq̄
pn̄cipes muliebrit̄ sustineat
quia vo sn̄ difficultate poat
qui inpat pruitissime viri
animū inclinat Itaqȝ pn̄ceps
in se humanissimꝰ vxoris atro
citate ab humanitate desistit recedit
Nam fratna exutꝰ pietate
hostiles animos induit ⁊ fr̄
cles paternos adhuc impu
bes crudelissima rabie infecta
Exorsꝰ vrbibꝰ occupat ipos
exheditate instituit q pn̄a
supplicacōn pstrati nūne
mulieris inexorabile placare
studet et plus lacrims quā
bn̄ficio lingwe porare con
tendunt Sz hebi pmlices ma
suefacere infeciās q̄n femina
semel exorcitaverit Cam
Quidaȝ sapientia natꝰ mutta
filius gratū inunꝰ iugiter
ac bn̄ficiū natuȝ sed tauci
uibes nec vnqȝ lac sugat
n ab vbeibꝰ atrocissime
beluaꝝ Dicit et quenda
lupā aut nimie nuqȝ lee
na aut nō nuqȝ tigris aut
absit olofagꝰ nequaqȝ Erg

go om̄ animanciū e atrocissi
mū respondet qd om̄ man
suetissimū e feminaȝ signat
Est em̄ oims mansuetudo
femea om̄ seueritate crude
lior om̄ trucul̄etia seuerior
Oinfaust̄ belli condicio
Oque patna colut cuiūs
hostem sustinet aq° patro
cinū sperari debuit preliū
infligit Vnitū non corpo
re vlne nata e vlneris cura
tio ob importabile numeȝ
vulneris eiusdeȝ iugū ob
inexorables odij causas
Archipontifex Jacobꝰ cū
pe pr̄pinis ad pupillos
defecerunt q sub pn̄cipe mi
litie aut nō longe pm̄eun
Vezeboio sepius nō impspe
cont Wladislau conflixerunt
hor fixa confidentia non
iam lacrims indulget pupil
li sz armorꝰ studijs animosiꝰ
insistit Est em̄ arcū vbiqȝ
ingra e ⁊ rudiū sp erudita
necessitas pinde suorꝰ aliqn̄
tisp nim̄ fides Wladislaus ex
terorꝰ turmas contrahit quas

illi manu pro parua fudere vt
fama sit eorum cruore flumine
pylczye riuo quod consuetum est
rippas altius inundasse Circa
quo inuasiones ymo in inuas
barbarorum legiones quasdam
prece alliciat quasdam precio conci
liat non nullas potatus cog
impatum omnes in fratrum
grassari iubet excidium Crudum
faciat agnellus rabidus vndique
luporum circumseptus exercitibus Ita
quod fuge consilium quod beneficii
tandem remedium vbi tanti vn
dique stupore atrocitas et iam
omnibus pene dirutis a presidiatis
illorum municipys iam cum voti
compos circa poznaniensium
vrbem que sola restabat eorum
presidio qui suas cum tiberianorum
egesserat copias Iam obsidioni
omne ingenium omne robur
explicauerat pergere tanto seruior
quanto militie copiosior deli
tuerat interea pupilli exmundusta
cum paucis quidem sed armorum
exercitatissimis vrbi seruatus
delibatos subsidium Inter quos
Ieschko vt erat et animo pru
tior et sermone torrentior Ca
cius inquit viri rebus cum omnibus
rerum consulit Nam et sectium
via secura est in media et sita
publica in dumetis (gregem vestrum) Nonne
planum et saltus et in caretto
Nec sitius est non curso in
districto quis inbelle strabonum
vulgus quod salaces locustas hor
ruerit Liceat quo circa fortune
munus quam virtute robur ex
periri Hys dictis paulatim
in hostem precedunt sensim
surrepunt excubias hostium
paulatim attastis occupat in
vincula coniciunt secta
castrorum fatri iubet agsant
nil suspicans et inter epulas
lasciua securitate torpere
sed cuius enunctissime scito
enuntio aperto euidens oppor
tunitatis argumentum suggerebat
Ad hunc quod este erat in oc
iporum et ira dei descendit super
eos epulantibus insiliunt incautos
obruunt stupidos obtruncant
erumpit valius patul vrbium
euolat ex vrbe presidiariam cat
uas hostium hinc inde vellant
tardiusculos puniunt spoliant
fugientes et cum leones inter
caprearum greges passim de
bacchantur Ceterorum quis qui fuga
visi nisi sunt prosperari longe
inscior oriens calamitatis
Nam tui forsitan gladii securitas

pepisset / mondas vndaz im
pety no pepit Nec em pau
tores torres pfluet fluctib9
involuit qm fulmen ensis ab
sorbuit Nedu vt pleriqz illi
reptilia fluus / truce cadauez
asserant suffocata Nec ab
similit in hc plio Wladislao
successit qm naufrago insti
tor / qui inp mud9 emsit nau
fragio / munitissime tn psidiat
vrbib9 Impatoiaz adit se
intatem / tui9 eat voce viro
riis aquo subsidiai supplicat
et q emedare negt emedi
tau studet naufragia Citato
inuz intum vast obsidiomb9
vallat / no iam pupilli sed
pricipu semissimi Bole z aye
sko Illaqz illaz tigridez que
vrbis defensabat psidia dedi
tom attede iubet / q vix tande
vrbe expulsa viz seq compelli
tui tn in exily calamitatib9
Est quoddam C contabuit
volucz gen quas nonlli
viramtes aly cu sepones vo
cat Hoz est natuaut om
Ostim ct sue natue n tpe
concepty dedignat cosorcia
Et qt pullos quelz educatiua
est q tot nidos in diusaz

cedroz calamnibz edificat z insigi
singla oua pomt Vn sepona
qi seorsu pones / dicat alias volu
cres adcolliged cogiedw cogt sic
tuculg turturez Porro pulli
siml nascut et volat ymo sta
pede pitutate volatu modu z
arboz supat supina / z celsis e
menf inubib9 quia in huli
aspnant quiesce sub ipius ether
puitatz alto nc cosilie soporat
viramtes i celestes dicut Vira
nos em qre celu dr latie sepe ve
to pphibete adyma no pnt et sic
instar fulicaz in ac fame disp
eut Sic sua istu sepona i vxor
tissigura in seponaz Cui du
cedros ocupae studuit alienas
in aues viramtas euanuit
Cui turbme ambitoms ab
stante adse reduz no potuit
et sic fame i cocupiscecia alioz
inyt Sepe siquidez ppt cariz
appetity gignit aliem Vn
lucra sectantes accessoia no
mo sua s et seipos no nulli p
didere Illius cusinarum vol
ture exolo qsiw umbraz pde
captat in gurgite aspgine
gurgit ina desacty siml pda
exutut z vita hc e qd filius
isrl papit / q si quiq sibi rgez

crearet, non alienigenarum sed co-
tribulium qui opidum pondera non multi-
plicaret qui terminos terre proprie vel
aliene non inmutaret Non enim
parum est vt leges transcendat
qui metas terrarum transmutant
Regem itaque satius est malle de-
fungi ipso quam insidiari alieno

Huius religionem sine pene
supersticiose coluit frater et
successor wladislai Boleslaus Nam
et si familiaris sit ade filius hic
sectator consultius tamen iste sibi con-
suluit cupiditatum causas amputare
quam occasiones ambitu tempore aucupari
Igitur sue dignitatis provincias er-
ga fratres plusquam fraterno consecrat
affectu, non ea tamen defensus quam racio
successionis postulasset sed in principio
tesque provincias sacra indulsione
collargitus Meskoni videlicet et henrico
Nam kazimirum vt pote adolescen-
tulum quem filiumfamilias in sacris
suis alignitis exhibuit, non vt
illi graciam prerogative prius invideret
sed ne tenellum vite palmitem sub
parvuli annuo vento levitatis
exponeret Nemo enim conspi-
pietibus sibi est reliquendus, quia quod
est flamme oleum hoc adolescenti
libertas Vnde quidam Bissinas [illegible]
infancie fascias natura texuit
aureas adolescencie catenas pruden[cia]

fabricavit Sit vero Wladislaus summo-
rum tortorum immemor, tum sufficienter
se se vlasse di[illegible] non haberet facultatem
Regum pragitarum ceterorumque sibi con-
ciliat Cuius opera ruffi flammas
draconis, contra Boleslaum sollicitat
causam affinitatis ipse cognatas
sinarum sanguinis racione propose et
liberorum apud imperatoris culmen
maiestatis allegat presertim cum in
ipso sit asilum refugii, portus
naufragancium, desolacionis so-
lacium, victum, desperacionis re-
medium, tocius demum cala-
mitatis subsidium Proinde non
tam allegacionibus persuasivis
quam importunis illius improbis
pressus Imperator Boleslaum crebris
legatorum interpellacionibus fati-
gat, vt fratrem non regno sed
patrimonio consorcio restituat
Cui quanto pertinacius parere
detrectat, tanto acrius animo-
sitatem in se imperatoris exas-
perat Cuiva non impune con-
stimulum calcitrat, non secure
contra torrentis impetum navi-
gat Igitur omne imperii robur
in vnum virium conurat Manus
omnium contra Boleslaum, manus Bole-
slai contra omnes, bicornes illi diade-
ma proponit aut regno cedat aut
tempestatem belli conflictum no-

declinet Sed vterque vir industrius
de die in diem paracismas sine bello
confligit sine prelio triumphat
amputat enim ac intercludit omnia
vndique versum pabulaminum subsi
dia Unde in castris hostium pau
latim increbrescente rerum inedia
Illud invictissimum robur legionum
ille famosissimorum phalanges fa
mis peste contabuerunt Non
parum demque temporis interiectu ex
ule vltimum facto die, non nimium
insistit Imperator sed precibus, non
armis instat sed gratia, vt sicut
in fratre delinquente districtus extitit
sit in reliquiis eius non impius
appareat, vt saltem ipsius orphanorum
ipsum misereret Nec enim equum est
paterne acerbitatem iure gignatis
filiorum obstupescant preces nostri
comederunt vuam acerbam et dentes
filiorum obstupescunt qua vero natura
pietatis est imperator, et pietas
gratie collactea Boleslaus qui ab impera
tore venia non potuit natam non
dedignatur obediencie impio et grata
to amplexu fratres ab exilio
excipit Uxorem, adultiores Boles-
laum Mesconem Lestkonem Loripes minimi
Conradus Eosque sacra silencii
donat provincia tam ob generis insig-
niam quam ad orbitatis solatium Nam
tamen Conradum nomine cuidam cenobio

commendat nescio an sua professio-
ne an prima devotione Zcrina vero questus
illius provincie vrbes ad habundancio
rem cautelam donationi excepit
multorum ea res malorum peperit
occasionem et fovit incentivum
Pene siquidem in ipso ingressus
vestibulo non donationis non bene
ficii titulo, sed heredibus vt pote le
gittimis successionis legittima dicta
sibi accessisse provinciam asseverant
Wladislaide, ymo ad similitudinem
subbinio rerum suorum Iure postliminii
restitucionem petunt Submo
uentur illorum intentio transactionis
exceptione renunciat inquit princeps
Quin vero hac in parte ait sit
Iuris exploratissimi omnibus liceat
quod pro se indulta sunt renunciare
probationi illi exceptionis non
exigunt sed replicant, renunciasse
se nos fatemur sed expoliatos
sed coactos Ideoque ius restitu
cionis competere qua pendente noluit
pendere, sed expoliatorum Iure
posuit restitui, ne quod ius non
patitur invicti agere cogantur
Urgentibus interea occupato
principe occupat illi municipia
arte muniunt roborant presidiis
quod pius princeps equanimiter
tulit assensus nichil honoribus
nichil vtilitati reipublice hac in re

detractum si que sunt aliena red-
dant. Nam frondium integumentum ro-
bur est gloria stipitis et robur
stipitis gloria frondium. Sed non
desunt artifices quorum ingenio
quorum arte lux infimum de-
generat, sol fuscescat in tenebris.
Hii cerebro cadentes admo-
vent suggestionum prunas.
Non vides inquiunt primitiva
nepotum auspicia [euentus] Iam nunc
in te pensare gestiunt. Nam
quid de radice palliuri nisi
firmatus qui sub aculeis na-
scitur crucius, cognati saporis
esse constat lupinum cor et lupini
cordis p brodium. Cuius ie-
no monetur quidem, nec enim
sue plantationis surculos era-
dicare studuisset. Sed ut consu-
lentius morem gerere videretur
motum animi simulat, nec qualia
sunt, sed qualia cogitur illis plura
infligit. Quomodo autem animo
gesta sunt non vulgaria credas
wladislaides taxasse comitia
qui toties tot principum conatus
non solum exsufflaverit sed in parvo
probato cum milicie glomicello
de tot exercitatissimorum militibus
persepenius triumphaverit. Hic
leones tigrides atrocitate exam-

cionunc examinat principum
vero industrie studium in propaganda
gentarum studiis prioribus Bolezl-
aus impendit. Pruzos non tam personis
quam animabus constat esse infestos
quorum quibusdam vix tandem
post multa bellorum discrimina
subactis hoc edicto iussit promul-
gari. Ut qui christiane caracterem
religionis elegisset absolu-
tissima donatus libertate nullum
in personis nullum in fortunis
pateretur dispendium. Cum at
sacrilegum gentilitatis ritum
deserere neglexisset ultio capi-
tis infortunio indilate ple-
cteretur. Sed ad modicum parens
vapor, illorum religio fuit,
tanto vero brevior quanto coactior.
Mox etenim salax illa et anni-
clorum libertas in apostatie
resilit gurgitem, insolitis ydo-
latrie sordibus obscenius immergitur
quod scelus quanto segnius quanto in-
pellatius impulsatum est tanto
gravior Poloniam adegit
discrimini, suffecit siquidem sibi
arbitratus est Bolezlaus. Si quid
principis est dependatur principi
licet quod dei est denegetur deo.
Nec enim ulla exigitur aposta-
tie ultio piacli divino salua

sit tbutaliu venetia psonarum
Et qui salutis fidem q salutare
fidei rescinde sed no horruit
coacta finitimis pati q obscuro
devotion custodiuit Omnis naq
finita in sacro imperio est in
purpura imperialiter Nec
solum tbuta nq depedet sed
contingentia queq occupauit
occupa dirripuit dirrupta luporum
instar asportat Vn factum e
vt quem zelus dei mollit tot
penitus no nouit / dolor salte
tribulacionis eius stertentem ex
citaret Itaq in globum coacta
exercitatissimorum innosite gentas
parat irrupe prouincias / illa
prius arte munitas / sed ne situ i
accessibiles Est aut locus ipo
suis meatu vestibulo densetis
vndiq consertis cuspidalibus
in quo limosi abyssi bitumis
sub quada granis vrcatia de
litescat Afferunt exploratores
ut dictes exitum tuscendum
locum exploratissime repisse
compendium Erat siquidem
et hostium corrupti domaturis
et amicorum insidijs sibi instita
hat om altissimorum prine
ctatim vrunt artes pangustum
sencte limitem ad exinsidijs al
trinsecus hostes ebuluit n amonitis
vt alias assolet iactant spiculis
sed qui cuius sdaq cortilari impssos
plo comminus cofodiunt / ipis vltro
in cuspides moe aprorum hys
vlastendi animo illis succurredi
studio ruentibus maiorum innositas
ipsum mole impetus ocadit inguit
occidiom corruit / nonnullos amorum
ipsos pende dehyscentis abyssi
pfundum absorbuit / quidam rama
malum nexibus ac vepium int
cepti obstruerant / omis repe
tine caligo mortis inuoluit Sic
arte pditoria ceciderunt arma
bellica / sic bello imbecilli
cum melitorum enarauit / que
nomina psonas generositatem
prapria dignitates strenuitatem
industria fortias n sufficiete
videt quidem cursim attinge
nec du dissendo assequi ois
dissertissimorum sufficit facundia
Sed lamentatorum varietates
a diuisis diuiso mo deploate usq
hodie lugubriter deplangunt
Exotic tam in semet qua i
sibyno bellica Solem deserua
successit quorum natu maiorum
putim dutaxat heres nomis

obitu pr(e)s obitu suo antecessit
Thumor vero cuius nomen lestko
Mazomen(sis) et Cuiavien(sis) provincias
huius legati testamento hereditat
Lestko filius meus Mazomie sit
et Cuiavie vnicus in solid(um) heres
esto / fr(ater) meus kazimirus pupil
lares interea vices nostro tutorio
pariet officio s(ed) paterno foueat
amplexu De lestkone si quid
humanitus obtigerit idem fr(ater) meus
kazimirus earundem prouinciarum
vnicus in solid(um) heres esto Nam
siquidem emancipatus kazimirus
frater demortui henrici non ab
simili testamento principatui
successerat Discesserat autem
Boleslaus etate matura non de
uexa et appositus ad min(us) prin
cipatus erat non filiorum etc.
absimile nos tibi debere
conuiuii apparatum et aliquo
appetitus fomentario / ac mendi
citati soporem alimentum? palato
persuade / s(ed) et te somnus vrget
et nos nostre dormitionis hora
premit / ymo tantus in me sopor
sompni irruit / vt catragorum
attoniti lingue officium ampu
tet Vbique quod super est creaturarum
venia ineptiarum indultorum a
conuiuiis expetat ob dormitantem

in domino etc.

Ad erat autem quidam vir
nactus attramentarium (incaustum)
gestans cum calamo ac
fumantem demum gens sa
clam Hic vniuersas conuiuii
pensiones fidelissime compendio
rationis anotabat Cuius
supputationis solertiam dispen
sator(es) (bene) emulatum agit Euge
(valde) frugi euge vnacle qui tam
contabulandi calles industriam
vt nichil de commisso tue dis
pensationis compendio aut depe
re sinas aut in sinum obli
uionis relabi permittas Res
ad pres postulatas reor exigit
rationalitatis officio te debere
insigniri Esto demceps vnicus
ac singularis huius reipublice
rationalis Cuius igitur instat
positi personis dignitatibus af
fectus negotiis estimauerunt
conceda tua munere dispe
sent tuis rationibus annotari
Totus diriguit ille clientulus
tanto vero impulsus maiestate
imparem sese ob testas tantas
vndique subterfugii aucupat (venia)
qui vix tandem impio ingra
tus effractus / actor inquit inimis

nec ulla michi est hac in re
desperacio displicendi Nam hic
vitas odium parit ira indignacio
minat supplicium Nam quis hor
rentes queso tribulos nudo pede
impingere non horruit, quod si aliquid
aut favore aut metu ex cogitati
bus furtim supposuero fraudati
census non effugio cauterium Est
longe aliud est messoris munus
aliud officium agricole, quamvis etenim
occupetur agricola in sudore
et spicas licet sparsas unam in
massam colligere etc.

Defuncto itaque Boleslao successit
frater eius tercius Meszko qui
sicut erat natu fratribus proximus sic
non inappellata regni successione
continuus, astupebant illi contingen
tes provincie, assurgebat undique
remotissimorum principum sublimi
tas, assurgebat omnis dignitatum
gloria, arridebat omnis fortunarum
elegancia, nunquam illi deerat votorum
successus aut bellorum triumphi
in omnibus par beatissimis si quis
tamen dici potest caducorum beatitudo
super omnia beatorum vota contige
derat, in utroque sexu numerose
prolis prestancia et mascula quidem
prole omnibus tribubus feminea
vero cunctis gratiosis utrorumque affi

nitatibus qua plures mundi partes
devinxerat, dux Bohemorum Bo
bozlaus gener eius dux Saxonie
Bernardus gener eius dux Lo
taringie Fredricus Imperatoris ne
pos, gener eius Marchio Dedo
nides, gener eius dux maritime
Boguslaus gener eius duos
eiusdem filius, gener eius dux
galicie socer filii dux pomora
nie, socer alterius dux ruiane
socer tercii Nam quindecim filiorum
eius in coniugati decesserunt Et
aut nomina filiorum eius Odo
Stephanus et Boleslaus Meszko Wla
quorum duos Odonem videlicet ac Ste
phanum ex filia regis Ungarorum
reliquos ex filia regis Ruthenorum
susceperat Quid amplius, nichil
prorsus illi visum est humane feli
citatis ad cumulum defuisse, quamvis
nemo tam sit felix qui non
cum aliquo sue felicitatis parte rixe
Accessit ad hec ymo super hec
tante celsitudinis apex summa
regum exequias fastigia Sed
summis sepe importunum summa
parit prosperitas, presertim cum omnis
gloria quo sublimior est eo ad
lapsum pronior Iste siquidem
tot prerogativarum fretus privile
gio animositate prochdolor securitate
insolencia inquidem inconsideracionis

torporem plabit / cu nlla sit
in summo traquilitas / q si vlla
est breuiuscla e / q ipa sui se
ruitate pximud puicidt te
pestate naufragiu Cum rexe
siquidez vi belial / vi pestile
tes psequetes pvetatez sub
uertentes iudiciu in equi in
dicitates / nisi qd impiu nichil
piu consuletes / ii qd iniqu
Audi consiliu / no est inquiut
pnceps / qui meticlosq e / porro
quis eo meticlosior qui et
timet ne timeat Si ergo
impare vis timei te oportz
no timere Rursq deuote coli
pnceps couenit / no fastuose
contemni / vbi aut e deuoto
ibi reuerentia vbi reuerentia ibi
timor Est eni reuerentia cu
pauore mixta dilectio / ergo
timore sublato / nullq deuotoi
nullq reuerentie locq relinquit
Quappt ne pplus insolescat
instant causas insolentie am
putandq Ideoq infortius eos
mulctad oportet non vero pluru
dissolui Est namq nouita re
uerei nit contempt verx lasciuia
O prudes prudentiu cosultacio
Nec eni absimili pseruasq con
silio Saloms filius insultare co
sultacioni rndit Minim digitq

meq grossior e dorso pris mei
Pr meq cecidit vos vg ergo ce
dam vos scorpionibq / quo trans
fusse st a tribu Juda et beniamin
decem tribus / et creauerit sibi
regem suum eius Jeroboam
Cognite g consilys cosequens
e vt cognoscas earudez iudicia
Vrsum in nemore occidisti o
gim piacule flagiciu pfecisti
Sacram eni indaginis emu
tatez pfregisti / at pncipe de
dignitatis ductum temeraie credidisti
/ no irrationabir ts allegas ab
eadem fca mellifices tuos de
membratos quosdz peruntq ex
tinctos absptpta mellificia gre
ges armetorq interemtos Cz
ponat ome omnino eadez spi
rante bestia hominq securitatez
expirasse / sut quidez h vlcon
digna / s no sn ptate auctoritate
abste vlascenda Non eni ne
scimq q in pparo vltores iniurae
Jura cessant contempta Itaq
Jure digtas iudiciaie indigtatez
seruat ht vltorem Nec disspari
passu instante atrocitas sce
lerq amblat cu crime lese
maiestate Non e igit q lex
multa talentorq hic in ca
remoueret cu omnj similiu meo
q similia idem sit iudiciumq

Filius advenam sive peregrinum ob
sequio susceptum trahit in ius
plagii arguit. Hic advena fuga
est aut ingenuus. Si liber e
qua fronte liberi caput sui
tutus maiorum Nec enim inficiari
poteris quod tua luce clarius
declarat calidi ingenii vena
te euidentissime convincit
ipsa rei euidentia. Si servus es
alienum possides mancipium nec
iusto titulo nec bona fide
tu neutro plac possis eas
namque instrumentorum seu
attestationum rationes quas asseris
iuri disciplina temporis non pati
Igitur plagii convictus nomine
pene septuaginta compone
Cimplius Iudeum scolaces pro
sequunt eidem pene ab eisdem
iudicibus tamquam sacrilegi adiciunt
Vicinum pecus penes te professus
es abigeatus convinceris infer
fisco septuaginta s buamsie
tecum agit si nummata pecunia
possis absolui tu ad pondus fisci
exploratissimo deas iure in
matellum purius condemnari
estimat ille nimis onerosum
nummata exonerari quantitate
qua instantissime p visam offert

niat gratiam abolitionis postulat
inspicit thezaurista considerat
apocrisiarius consinat exclamat
mat pape in tam repente
nobis tam novus historie ridiculo
nos prostituit, ridiculo pro ri
diculo qui squamis ac paleis
eris cuiusdam abiectissimi nos
taverne contendit, quibus ille
nomine trenti monete multam
debeo, dixit ei, sane utique nu
mismata principis nummata non paleas
aut ille, trapezetarius e ea culpa
non mea, aut illi, caue ne stulti
loquio profundi impingas, trape
zetas ne nominaueris ne falsati
nummismate temetipsum condem
nes, qua bestia que montem te
tigerit grandinabit. Cui hic
Infixus sum in limo profundi et non
est substantia, obsecro tamen quod me
iubeteris facere, suffocat eum Redde
quod debes, quid nam reddam nummata
tam debeo, nummate contemnuntur
Habebat autem solidos aliquot
exargenti vena priorum nup
rum nummismatum, et retenti
eorum arte fabrefacti Illud
Vim et vincula instantis esse
temporis nummisma, et assert et ex
igitur Eam vero qua te absolui
estimas exauctoratam ee moneta

et iam pridem abiectam no dubites Non de est illis maliciae societas talide subornata, iurat omes ymo pegerant eo nummismate no mo verorum quosdam absolutos, sed plima militum defensa stipendia Quid tandem tortoribus manapat cathenis constringit ergastulo includit Quicquid est in prisonis quicquid in fortius aut predys fisco deputat, qui ad ultimam assis eventerait vinciolam, ymmo ad extremum vitale minutum questionibus districtissime porgetur se esse solue dum confitei Fama est etiam emeritos sacri ministros altarium istorum fascias pedagogorum et inter ipa crependia expirasse. Isti sunt tui iudices, isti sunt tui consules Cracovia, de hys dictum puto consilium insuade, nunquam est toxicum in pyxide meditant. Iudicium in lingwa impy est gladius in manu furiosi Multa ptereca silento preterea, quia no tam vera quam ab emulis conficta existimo Nec enim super principes prudencia predita princeps het aut ignorare nec dissimulare potuisset sacros latentes pretha scoplos periculose ignorat, puniendos vero periculosius dissimulat Cum vero tantam crassa tam supina ignorancia

in virum tam probate circumspectionis cadere quo potuit, pretium ad oppressorum undique lacrimosior ut autem eiulatus querulos perstrepit vagitibus Sanctissimo Cracovien antistite cuius nomen aureo in stili pendet calamo Bedrone tuba exortationis iugiter protonante ac maleficos crebrius a maleficy patrata dehortate Nec enim neglige a silencio sepelire prius pastor quit tam criminosam sui cladem gregis absque sue salutis dispendio Hic matronam ex industria quadam habitu lugubri vultu mestiore presides consistorio eminus assiste iubet, quam presides primae prius attende iubet, ut quod sibi actionis compete putaiut intrepide proponat, quam attendens et pmatronali reuerencia commquiniscens ait Habebam ego ancilla tua ducem tonsarum no mediocrem, Hunc pascendo meus filius mercenarius conduxit quorum negligencia grex totius luporum seuus morsibus occubuit Cui preses, quisnam est filius tuus Cui respondit Ego prius tuus et filius ancille tue Cui sit mercenarius respondet, presto sum cuius audiencie copiam expetimus

Cum pses quilibet dt illi gregem sub nra custodela fuisse nō inficiam̄, ꝟ pnos d' psse nō iniuria diffitem̄. Huius naq; matrone pugnꝰ que frustr̄ filud vocat venandi audissi canes nō tam atroces quā rabidos vbiq; serui cruidat, quoꝝ rabies nō solum anobꝭ ꝟ a viris illustribꝰ creberrime illi ē expbrata, istoꝝ canū turba gregē secus viā pascentem insilit, latrat, nobꝭ quoq; vociferantibꝰ strrit ac intimit. Ncc tm̄ nuuems lupos asserit esse in causa cuꝰ inqt conspicor lupos gregi cominꝰ innnetes canes copul enodie iubeo lupos cū canibꝰ p oppacta nemoꝝ vna vobiscū insector. Rursū intm̄ pars lupoꝝ grēgē destituū fundt et examinat. Vrē igit̄ illud negligentie eē qui gregem deseruistꝭ, nō mee culpe q' lupos ab eui omibꝰ est pspicuū. Sed hec pses vtriusq; quidē partꝭ verisimilima ē narrato, sed neutr̄ decisure sententie roꝝ seu rationis robur allegat.

Neutr̄ eīm testibꝰ aut alijs munimentis, vident̄ quidem mercenarij innoxij quia nec cogit̄ casū pstae fortuitū n̄ aliquid spālius conuenit. Sed quia culpā seu dolū pstae nō pnt n̄c exceptōm quā de canibꝰ pponit fidē asserit estimatoꝝ gregꝭ quis neget obnoxios, videt̄ nobꝭ iusta sententia, protest respondent. Quid aliud sententiā possit nō videmꝰ. At ille vino dū sum quidē racō iure impat. Nam qd istꝭ pband eāt ex aduersarij confessiōn liquide constat, rabidos naq; a se fouei canes diffitei negat neqt, cū id ē omibꝰ euidentissimū, ꝟ et sua iussione secus gregē denodatos nō negat inficiat̄, in iure quid aliud queso crueta latrantium facit atrocitas int' balatꝰ innocentulos cū sit omis rabies innocentie inimica. Cui itaq; tā valida sit psumcō, vt nec pbatōe contrarij nec alia psumcōn possit allidi stand ē psumcōi, nec eīm eius fabelle qua d' lupis inepte allegat

vel exulem proponendo valet assimi
lari, proinde qui damni occasionem
dedit damnum nouisse seu matri
resarciat eius exemplo cuius bos cor
nupeta seu caballus calcitrosior
quempiam dampnificet placet hec
sententia, acclamat omnis plaz

Tum demum deo plenus an
tistes plenoque adepta nacta diu
di opportunitate ait, dum ad
modum proceres glose sententias
oraculum diuine constitucionis pro
mulgasti sententiam, eatenus tu
tuas habere robur constituciones
nouerit, si tuis ipse constitucionibus
vlla contrarietate non deroges
Audi obsecro quorsum respi
ciat quam ipse tulisti sinam, tum
de te patienter exoptime iudicato
Haec matrona Cracouiensis ecclesia
tu nisi dissimulare velis eius filius
grex concreditus ecclesie populus proinde
hinc pascendo non pastores sed hostes
instituisti qui ea que sua sunt non
que gregis querunt, Hunc imito non
iam filius sed pugnus appellare
pugnali enim hostilitate indui
que calamitatis matrie non
inseret, tu canes rabidos i. of
ficiales truculentissimos non i
copula distinctionis traducis sed nodis

disciplime tua soluta iussione
passim vndique simus de bathai
hy atrocitate truculenta morsibus
virulentis in gregem permittis
confractum incessanter deseuiunt
nec aliud sitire vident, quam
in greges latens iugulo quos
cruore debriant, tuam igitur in
te promisisti sententiam, quia in
quo alium iudicas teipsum condem
nas Nunc verendum nobis est di
strictionis iudicii examine districtius
Iram scitis dauid non opprimi
sed iniuriam inseat populum, diuine
tamen offensam indignacionis me
ruit, quam nichilominus cuiusdam
contriacule momento prorsus
expiauit, Sic quoque fili dic vna
cum dauid Ego sum qui peccaui
ego inique egi, dic iniquitates
tuas vt iustificeris Alioquin
dum securis ponetur ad radicem
absorptabere quod absit, sic gallus
gallinacius, sed filia fructus inspirata
oliue surculus, nec eget sal
infatuatum imbre prudencie
Meuocis nam odii tuis in pre
sulem proceres conflat, assensus
tamen non zelo pietatis dese
plata, sed inuidie tipo depri
tipe oblatrata Nec enim dolose

carebit seu prurigine quatuq
leuissimus apostemat contacta
Non tam de psule qm de alys
ultum ire parat, qi de pria
pe aliq durius fuisse opina
tum, et psuli quidem oculatus
psciptois meditat exilud
alys vo sintuud capitis insor
tunid, aut aliusq mutilacois
dispendiu Qz frust iacit re
the an oclos peccatoz, ita
antistes omi sapie plata in
dista, et ipe illoz declinat
machinameta, et alioz doc
net nini patie amonicois
instat proposito, no aio nocedi
ut illi arbitrat, sed studio
corrigedi Nulla em e apud
pfectos i malo nutu rdibito
Sed ad vocem sapient
incantantis aspis ob
surdescat, et ad tollente mi
nas celi, qi tont celu pug
turis in setas ericius exorre
scat, yino taqm in spy uiglin
capitis conuasset, tamquam
ultro in pnape factonare
exordiu, pssuras iniurys au
get et iniurias pssuris accu
mulat, que res inexorables
ody causas in pnape cogessit

Nam deliramenta capitis inebr
sepe luut mebrozq lapsus
in capite, no nuqz redundat
qi em consentie videt, qui ad
phibe posset no phibet, pinde
pim pncialud et cosulares
viri secreta secu deliberacon pditoes
discepta, turpe inqut, ee fac
tiosos, videi ꝫ turpius ista
nos exoiste Indignu e inge
nuitatez ancillai, loge indignus
reginaz pncipaz int scorta
pstitui, dura quidez tot cala
mitatibus pmi, ꝫ durius i tata
maiestatez pncipis impinge
Est ille igit vllum vspiaz re
mediu rebus tam confractis
ampul vitreas int maleu costi
tutis et incudem, Cam tert
Tum quidaz viroz illustri
um pinsignis e inqt no paul
hinc oliua quedaz gnosioris
int ligna fructifera ppaginis
frondibus amenissimis ppagator
virore sp ppetuo festinor, olei
no tam stillas irriguu, quaz
spacios vndiqz balsami psluc
tibus irrundas, cuius odor omibus
est notissimus, tum in incognit
omibus domesticis, tum pegrini
fructus elegatior omi pstancia
gemaz, nec em latere vos

arbitror, que aut quante sunt
virtutes Kazimiri, q fama v
tutum omni pigmentaria suavi
tate redolens omnem odoramin
flagranciam transcendens, Kaz
in extrinsecis ipius corporis
dotibus occupari non convenit
q ipa sui venustate intue
cium obtutus q quibusdam
sol radys pstringit, sup quo
sissima enim tam forme qm
lineamentorum elegancia me
diocrem staturam transcendens
mediocrum ipa statue pcei
tas blandus illi aspectus, qua
dam tn reverencie maiestate
conspicuus pudicus sp seu q
dam tn acrimonie (sciolis) festiuite
conditus, cui vero tam inscruta
bile pectoris armarium tam p
stantissimos cordis thezauros
tam inextimabilem animi sup
pellectilem aut na fundavit
aut gra stabilivit, incertum est
utrum in eo na graciam vincat
an gra naturam. Ride's serena (vicissitudinaria)
invicem altercacione colludunt ut
utraque vincere studeat alteram
neutra tn alteri minime invideat
victorie. Nam polliceatur illum
virtutibus na stagnavit (dotavit) Pur
gatoris vero gra diligen expolit

quecunque enim ad naturalem seu pol
liticam iusticiam temperanciam forti
tudinem prudenciam ve spectare
dinoscit, et verbis preceptoris
arripit et operis exemplo demirat
Nemo siquidem unicuique quod
suum est fidelius dispensare
novit, nec in aliquo umquam infal
libilius viguit, aut equitatis
virtus, ac iuditatis non taceo
Nam quod querulancium scriptu
nec unquam offendit, quod causi
dicorum importunitates egreserat
duo sunt in tanta odium scilicet calu
mie, et amor, concordie in
multis ad calumniam sepe in
fronte impressum est cauterium
multi naso lingua nonnulli
privati ad insigne vel confusionis
ppetue, ergo concordes gre
amplexu ad pacis ppetuitatem
invitat, quorum alterum opus est
iusticie religionis temperancie
Est enim iusticia calumniatorum
vltrix, est temperancia concor
diarum inparis, q quanti sit
penes hunc eius pbat mode
stia astruit mansuetudo hu
militas Cum sue merito q
oblitus dignitatis minorum sese
ingerit et contemperat consorcio

Non lenitatis prurigine s3 bn
ficio virtutis liberalitatis tamen
studio, limites temperantie
penitus excedit, cui abusiva
modum non imposuit, nec enim
ut plerorumque mos est aut inhiat
acquirendis, aut incubat ac-
quisitis sed instar Tagi fluminis
quo largius effluit hoc uberius
arenis mundat. Est enim auro
prestancior liberalitatis largitor
Iam vero dotes fortitudinis eius
libet attingere, ingentis illi labores
exercitatio, vias non servus numquam
nisi honestatis incepta. Est
enim vita strenuorum actuosa
est ignavie torpor ipsa quiete
tediosus, cui quotiens extrinsece
desunt bellorum occupationes
venandi exercet studiis, quia non
parvum est virtutis seminarium
sed declinatio, nec minima se-
riorum excitamina, vir fortis eli-
cit inde exludiarius. Cum igitur
tis regem Epiri Methridatem
cuius futuram celsitudinem etiam
celestia signa predixerant
Nam et eo quo genitus est anno
et eo quo regnare cepit, stel-
la cometes per utrumque tempus il-
luxit quadraginta diebus ut celum

omne flagrare videretur, que in ortu
sive in occasu quatuor horas consu-
mebat per quod probatur sextam celi
partem magnitudine occupasse
puer insidiis tutorum veneno
appetitur. Ille sepius bibit anti
dota et ut nec senex quidem volens
veneno mori potuerit, timens
deinde ne quod veneno inimici non
poterant ferro peragerent venandi
studium elegit, quo septem annis
neque urbis neque ruris tecto
usus est, sed per silvas diversis montibus
regionum pernoctabat, ignaris
omnibus quibus locis mansitaret
quibus rebus et insidias vitavit
et corpus ad omnem virtutis patientiam
duravit, hic de augendo regno
cogitavit. Itaque Scitas invictos
perdomuit, qui Zopyriona ducem
magni Alexandri cum triginta
milibus deleverunt, qui Cirum regem
Persarum cum ducentis milibus trucidaverunt
qui Philippum regem Macedonum
fugaverant, Pontum quoque et Capadociam
occupat. Inde Asia exploata
Bithyniam tristendes opportunitatem
quoque victorie sue meditatur
quia vero virorum fortem non tam
robur corporis quam animi co-
mendat integritas, non minus pecorum

p monstra qua memorie be
stias studet kazimirus domini
se, cuius quanta sit magnanimitas
quanta constantia quam animositas
que in ipso est animositatis
torrenti patientia non est primum
expedire. Iudicie volens vi
dictam non vindictam s patie
insigne. Tradunt ad alee duel
lum hunc principem sollicitat
congreditur confligunt. Iacet
in medio pugnus victorie ac
geta quantitas immensa, vacil
lat aliquantisper belli fatum et
fluctuat in talorum ambiguo
pavet ille suspirat ac trepi
dat totus inter spem ac timorem
stupidus totus exanimis finitus
tandem iactus (cunctis) fatum duelli di
rimit, et taliter victorie
principi sententiam. Tunc lusor
quadam correptus vesania pu
gnum erexit contorquet, su
mo vibramine maxille
principis incutit, et noctis
blasphemias de manibus cursitantium
elapsus in fugam convertitur, qui
vix tandem receptus consistorio
presentatur et dicitur reus ut potestate
maiestatis captum dimembrandum
appetit, quo de se nichil nisi
crudele mortis ludibrium postulate

ait princeps. Ne moneatur
potius vestra gravitas, qua le
nitatis est causis excolimus indig
ni, digna enim non est eius indig
natio cuius animus intra se tan
tiorum causas indignandi non
ponderat, immo iniquum est
examen cuius tantia iactatur
in turbine, quid queso quod
indignationem dignum pauper
Iohannes admisit. hic enim
erat non eius, sed si recta for
tune causis indicari, nomine
tecta est que in causa non dispar
causam pauperis supprimit et
potentis potentiam extollit, nunquam
in utroque crudelis in paupere
adulatrix in potente, non iniuria
igitur ultionem inivit quam a for
tuna extorquere non potuit
a filio fortune ut potuit exegit
qui ut verius loquar lucrum luc
addidit et fortunam in me mutat
mune, illa numos quibus habun
dabam tulit iste avertit predi
cte gestamine quod princeps carere
non debet fabricavit, quia meminisse
me docuit periculosum esse lu
dibriis intendere periculosius esse ni
mirum ludicro fortune submitti
Prudentia enim principalis est principibus
non fortuna. Crates quoque magister

Iohanni autē gr̃a nichil animo
leuitati nichil casib9 vltro
fortuitis de me vlterius p̄mit
to / sit imitator ille p̄ncip̄
amplexib9 excipit / et p̄nci
palib9 q̄z largissime donarijs
effert. Omnia in viro forti
tum patientie constancia tum
prudentie industria / q̄ accepte
p̄bra iniurie nō solum equa
nimit̄ fert s̄ gratuit ignoscat
nō imprudent̄ excusat gr̃a
rependit iniurijs reprimat
s̄ vn hec. Omnes enī v̄tutū filie
omnis eaꝝ familia quicquid
officij cuiusq̄ opis exerceat ad
prudentie refert iudiciū v̄gr̃a
gestat patientia q̄ est filia for
titudinis / tres in eadē sarcina
massas / massā languoris / mas
sam laboris / massā contumeliaꝝ
seu iniuriaꝝ / q̄z vides prudētia
quid impt̄ fert filia / ad quā
illa gemens sub onere / accelera
inq̄ exonera ingentē ad te
sarcinā tua soror h̄ p̄ferri
iussit / cui prudēcia nostro seruicijs
mee delicias consueta nostro
munuscula sibi nos ancillari
iubet / tibi tū o patiens corruptum

sustine modicellum faciā q̄d orat / rudes itaq̄ massas mittit
i caminū desideriorum conflat ex
coquit examinat / et in laminas
p̄duces ductiles / mirꝰ artificio
aureos effingit ornatꝰ / sic prudentie
magisterio ex abiecta infortunio
materia fabre fiūt v̄tutū insignia
Claret h̄c in filio prudentie de quo
in p̄mo ē cui cū sit princeps
consilij / strenuus p̄uidꝰ cautꝰ
circumspectꝰ cū vndiq̄ prudentie
fulciat industria mir̄ simplicio es
tū simplicissimꝰ videri studet /
tum vt arrogantie piculū de
clinet / tum ne humilitatis deserat
vestigia / tum vt de simplicitatis
palea vberius eliciat grana
sapientie. Prudens enī virtutis
fructū in consciencia metit minꝰ
p̄stitus in ostentacōn. Vn h̄nt p̄-
dencia nichil simplicius simplicitate
nichil prudencius / nā q̄s ne
sciat comessacionū assiduitate
v̄tutib9 inimicā / nec enī scitia
nomē et spem liberalitatis me
tita v̄tutes mutat inebriat in
toxicat / ex inducta tū sub quadā
simplicitatis vmbraculo conuiuiorum
celebritates nō solū nō declinat
s̄ celebrīnos ac p̄digos crebrius

instaurat apparatus causas obmittas
quarum prima est ut quod sibi virtutis
desit exinfatuat aliorum sensibus
condiscat Est enim prudentie ex
perimentum fatuitatis, sic fatuitas
est virtutis, stulto siquidem in stultitiam
deprehenso sapiens sapientior erit
Secunda causa est, ut aliorum de se agnoscat
iudicia, liber enim dicitur bachus et
libertatem de omnibus promulgat simul
Tercio ut secretas contra se fab-
ricata machinamenta que a sobriis
elicere nequit, ab ebriis extorqueat
furtum enim ebrietas secretorum animi
irrepit ut pateraus referet
sobrietatis archanum Nemo
prudens nectar infudit vasi
ruinoso quod totum effluit Ideoque
vir sapiens opere precium habet eorum
non imprudenter experiri prudentiam
quibus paucorum consiliorum archa
na committat, infusum namque liquor
sine difficultate ruinas invenit
in fictili Postremo diligi ma
luit prius princeps quam timeri
Timore siquidem regem suum examen
apum sequitur non timore, gratia
igitur conciliande gratie, quam comunis et
apud eos convivandi ratio convivio
rum honestati prope indulget
eatenus tamen ut nichil ebrietati
de se licere permittat, ut potest quod

semper comes individua non deserat
animi sobrietas Grates quo pacto
stipatur interim lectissimorum lateribus
altrinsecus, quorum tamen sobrietatis
quam sacra paucis est incognita
tum hystoriis nunc sanctorum patrum exempla
tunc virorum gesta illustrium
vicaria relatione retractat
Interdum organicis pectines aut
sutanes concentibus celestis
meditatur armonie dulcedinem
Theologicis non numquam exercetur
inquisicionibus, utramque partem
questionis utrimque argutissimis
urgens racionibus rerum subtilium
indagator sagacissimus Quis ergo
quisquis es delator invidie
temulentum asserere katzinnes
temulentorum consorcio, cur prude
tem non astans iugi prudentum
consorcio, hec livor edax quo
doleas, et si reperire negas
quod carpas, numquam enim hec oliva
sine fructu fuit, que vel fovet
gratia vel carpet invidia Ymmo
sub huius umbra nos aura gratie
captare convenit, ut eius oleo
diri tumoris dolores salubri
fomentatione detumescat Aliquin
illa filii Bedkomis nos arguat
parabola, qua docet qualiter lingua

regem creatum / sicut vitem
olivam vel eis imparet certa
ti sunt quibus [concessit] abimelechus tandem
elegerunt a quo ignis egressus
omnia pene absumsit.

Hys itaque omnibus persuasi tum
Kazimiri fautores tum adipi
scende studio libertatis, Kazimirus
suspirat contremuit orat soli
citant ut si regni dignitate
non capitur vel me supplicacioni in
flectatur, si regnare non appetit
miseriam non contempnat, ad
quos ille antiquum inquit ymo an
tiqua penes nos est huius te
tacionis cautela, nec enim tam
repente animo potuit excidis
se memoria, qualiter primum prin
cipium Ajax vel et famosus ille
Gracoslaus cuius gloria hodie
viget posteritas et cuncti pene
patres me licet renitentem ad
idem regnum pertrahebat ut expul
sato pyssimo principe fratre meo
boleslao infausta vendicacione
secuturus imparem, si malum fra
ne pyetatis amplexum omni pro
fratre impio Nam qui fratrem
odit suus homicida est, quia fratrum
in se cor amputat, ipsius semetipsum

precordys exenterat / cum igitur
tue puro innocencie fonte lavi
pedes meos, quo in sagwine
rursus fraterno inquinabo illos
O quam egregy ad principatum
gradus in me homicidium in fra
tricidium, in fratricidio parricidy
temeritas, quo namque pacto in
eius exterminium consurgam qui
me plus quam fraterna fovet te
neritudine, quem plus quam fi
liali devocione semper colui primum
numquam prius est inquis persua
sionis tormentys Instat illi sane
inquiunt princeps serenissime
boleslai parcendum erat pyetati
quam tue nulla honestas ne
cessit, solo [parcionis] factionis impetu
tenentur illum perstrepere Nunc alia
racio pactum reformat cum
omnes extrema urget necessitas
quibus nisi tua succurrat misericordia
nisi tam obstrangulate reipublice
relaxetur per te spiraculum, suffo
cari necesse est, cum nulla sit ad
aliorsum transmigrandi facultas
Vix itaque tam celeberrimus insta
ncium importunitatibus quam amicis
simorum impulsus consilys Cracov
iam pervenit adit tamen ne violenta
magis ipsius occupacio videatur

qua ultronea cuius electo occurrit
illi alacritate inenarrabili exceptus
nusquam catervatim undique tum
confluunt, exultant, gratulantur
salvatorem proclamant advenisse
omnis illum etas amplectitur
omnis adorat, omnis dignitas
omnis veneratur, valvaeque civitatum
licet munitissimis instructe presi
diis, ultro patefiunt, ultro ab arce
desiliunt, quos Meszko urbis
presidio prefecerat, utique prona
tince stabello Kazimir advol
vuntur, omnium itaque concurrunt vota
omnium conciliant studia, et princeps
ab omnibus adoratur. Cap.

Huius inpretiatus Meszko summe
in magnam utilitatem princeps
suorum consilia fidem et robur
explorat, sed sero (tarde) quia neglecto
diu languori non facile succurritur
nec est in mari fundo consultatio
naufragii. Eodem namque momento
quo iurisiurandi religione illi
sese obstrinxerant, pro illo constan
tissime morituros, et fidei ob
liviscuntur et principis, sed et eum
eius fautorum precipuis inpensiorum in
meores ab eo dilabuntur. Inter
quos dux Otto eius primogenitus
hoste atrocissimus, patris radicem
stirpis eradicare contendit

Principiis obsta, sero medicina paratur
Cum mala per longas convaluere moras

In proprium vero etiam flammas con
gerit in patrem. Exordium primatus
sumens Oton ut quedam bastarne
semen quod absit mitteret principatum
Oz ut noverce filios quibus pro
post se successionem spopondeat
a regno arceret, regem siquidem
bastardorum Eutratidem cuius supra
meminimus, filius iam regni
socius aperte factus ambitu
interficit, qui quem hostem non
patrem occidisset parricidam
eius currum egit et corpus in
humatum abici iussit, sed non sine
ultione. Huius enim parricide immi
tus parvulus cum morte anxia
anxius ignarus custodibus ne
minus ingreditur, dolorem anxie
tatis morsibus ferarum optat
finem. Cum diebus aliquot plu
stra vagabundus fungeretur ac ca
dicibus latrati stomacho fuerit
novissime cuiusdam gustu radicis
pestifere in languorem prosternitur
quo fatigatus cum animam exala
turus ossitaret cepit, ossitantis
ori serpens illabitur. Cogitans
forsitan sue pestilentie radice
illectus. Hic intro receptas herbas
crudas et indigestas ad os
stomachi revocat et ad vomitum

impellit pat̃ inter ea venatib⁹
indulgeõs diutissime q̃situm
et desperatũ sic tandẽ vomi
tatem invenit qui cu rugitu
sup adolescentulum provolu
latimes effluit / ad os moribũ
di os applicat / et hyantem
osculis fatigat / Illico spes
osculantes labro morsu im
pingit quo lesus pr ac triste
repente resilit / et spentem
vix cũ parte labii abstrahit
et obtrit parvulumq̃ semivivũ
ad suos reportat / et in brevi
reddit sospitati adolescens
oim̃ veneno evomito / prez
ex volnere serpentes eff infusũ
virus in vezaniam vertit / qua
obstensissime agitatus cum
alios appetere no poss linguã
labia morditatim sibi detru
tans absorbet / sic ipa me
bra dimorditans vix tandem
expiravit Ignoscere ne hic
divinitatem ulterem Rurz adole
scentes pietatem / idem spes
medendo remuneat / et
patricidii nephas patricidam
occidendo ulciscit̃ q̃z ex alto
pensandũ q̃ntũ gr̃e mereat̃
filialis devotio / ex reliq̃o aut

quãtũ supplicij tme debeat to
temta parẽtum religio Igit
Mesko no tam fratris euat
arms q̃ suorum pfidia qui
pene ab omnib⁹ desertus pri
simul expulit et regno fi
initivo / cũ trib⁹ filijs totum
opidulo transiliuit / viri rex
infortuniorum agmina Praz
gener eius Bolesl princip
Strenuissimi a regno bohemorum
pfligat̃ Rex gen dux Saxo
nu ac timore ab hostib⁹ cũ
quacz impetit / ymo a q̃bus
cuq̃ solaciũ sperare debuisset
ipys adeo nati⁹ urgent vt
nec modiallũ subsidij polli
ceri possint Omnes q̃ mari
timorum psides no solũ obse
quele renunciat / s̃ hostilitates
in illum arma capescunt Omnes
Kazimiri gaudet sub ee imperio

Qui dum oim̃ urbes prin
cipum ac municipia sine
bello gratulant patefiunt Si
lesiana missa e rebellare p
vincia / cuius principatũ mesko
voladislaides fr̃e ab avito duce
boleslao rapuerat hac no
minimus extortam conatib⁹
boleslao kazimirus restituit

is et sic eius fraternitatem eiusdem
videlicet Meskonis quorundam
largicionibus opidorum obstringit
fratrem quoque ipsum Conradum Glogoniensem
Marchie principem creat
Odonem vero poznaniensem principatu
insignit Lestkoni ac provincias
paterno relictas testamento
confirmat presidi castrorum omnibus
predicto virtutibus principi Sirom
eius curam committit eiusdem
Syronis nepote Gamboro Edu
nensi marchia instituto Trzuda
quoque cum nomine Boguslaus sive
theodorus Maritimis ducem
constituit Urbem Gneznensem
provinciam que est omnium apud Lo
lechitas metropolis cum suffra
ganeis undique municipiis per
principatus corpori conectit Br
et Russie non nullas urbes atque
de provincias premisliensi cum opidis
contingentibus wladimiriensem
cum ducatibus integritate Brzeste
cum omni suorum incolatu Da
gozyn cum suorum vniuersitate Sic
itaque Kazimirus fit monarchus
Lechie sic quatuor fratrum i. Bole
Wladislai Meskonis Henrici
quatuor principatus in solum Kazi
mirum confluxerunt, sicut pr
longe predixerat de quatuor loquens
fluminibus per quatuor monarchos

figuravit palucos quatuor
principatus Kazimirum palucam
situlam virtutes eius per fontem
aromatum significans Regit igitur s
uitute laborameta dirupit
exactoria iuga dissipat tri
buta dissolvit vectigalia
relaxat, aucus non tamen alleviat
quam penitus exponeat anga
rias et pangarias expiat.

Fuit autem hunc [illegible] iubet
genti ex antiquo prollene
et quasi consuetudinis aucto
te
approbatum, ut quisque potentum
ad quoslibet pergentes
quorumlibet pompatice vrges
pauperum non tamen paleam fe
num stipulam, sed annonam omnes
ac tuguriis perfractis pecatue
diripere, nec tamen depascenda
quam caballis proculcanda profundet
Erat et aliud non absimili
temeritate antiquatum, quociens
a potestate aliquis ut exulis le
gaticule ad quem esset mittat
perferendum iussi sunt satellites rede
pauperum in silue, et unius hoc
momento infinitissima stadiorum
milia cursu citatissimo in suo
loco, que res multo multo fuit
periculo quorundam caballi irre
mediabiliter enervatur, quorundam
penitus extincti non nullis cum

pbati esset irrevocabilit[er] abduc
tis Cu[m] latrocinior[um] no[n] m[agis]
homicidior[um] obp[re]ssit occasio
no[n] modica p[ro]fluit p[er] h[oc] apud ...
p[ro]mtaat usurpatum ut bona
decedencium pontificum quasi
quodam p[ro]dotinio dirupe[re] a
p[ri]ncipali fisco inferent[ur] qd
qua diui iur[is] e[st] nullius i[n] bonis
est qd aut[em] nullius in bonis
est occupanti conceditur Sed deus
no[n] irridetur nec irriderj det
ullius fantasie ridiculo Igi[tur]
ne ulla de cetero fiat iubet
equitatis p[ri]nceps sub anathe
matis intimacione inhiberi
Iussit sacr[is] instis insulati octo
sacri antistites Bozysla[us] Gne
nen[sis] archipontifex Bodzo Cra
covien[sis] Byroslaus wratislavien[sis]
Cherubin poznanien[sis] Lupus
plocens[is] Onorus[?] Cuiavien[sis]
Conradus pomeranien[sis] Gaude
cius lubucens[is] Est aut[em] octenar[ius]
p[ri]mus solidor[um] mor[um] int[er] paces
et n[ost]ris beatitudinu[m] qd signat
solidos ee debere constitucoes
et btos fore ipar[um] cultores Ps
itaq[ue] una voce p[ro]nunciat qui
paup[er]um annonam aut vi aut
quolibet ingenio accepit d'accipi
iusserit anathema sit q[ui] lega

tonis occasione auuls[it] angariavit
aut angariari iusserit quadrupedes
anathema sit excepto uno ca[su]
qn vz hostes aliqui p[ro]vincie imi
nere nunciant[ur] nulla enim est
iniuria si cuio [prolibus] utcumq[ue] saluti pa
trie consulit[ur] Rursus q[ui] de mortu
bona p[re]sulis invaserit a invadi
iusserit sive p[ri]nceps ille fuerit
seu quelibet illustr[is] p[er]sona seu
quis officialium sin omni excep
cione anathema sit Sz et q[ui]
spoliatum accepit pontificum
sine sublatar[um] integra resti
tucione aut cita restitucionis spo
sione tanq[uam] sacrilegij eiusdem
consentaneus innodet[ur] anathe
matis p[ri]ncipio Approbat univ[er]si
et cuncti gratissimas asseu[n]t
tam sacrar[um] p[ro]hibicionu[m] sancio
nes quibus intermeata ex eo
accedit p[er]henitas qd Appliccto
rij Allexandri p[ri]vilegio ro
borant[ur] divino eius oraculo p[ri]ma
patris Kazimiri confirmat[ur] ne
patria illi volutas paiat[ur] in
dicium qua tantum fuerat ut p[er]
penes maior[um] natu p[ri]ncipandi residet
auctoritas ut in p[ri]ncipatu lite
successionis racio primogeni
ture dirimet etc Lam

Ctat interea fratrem obnixa supplicatione fatigat, non interpolata precum instantia sollicitat, ponit illi ante oculos tremule senectutis defectus, luctuosum nurus eiulatum, funebria nepotum lamenta, acerbos nepotum singultus, quibus esset melius ocasis gladio quam interemptis fame, qua amissorum ergastuli angustiis melius, saciusque aut finitivo semel interitu occidendo quam guttatim infortuniis distillare. Meminisse illud rogat qua teneritudinis dulcedine apud ipsos fota sit eius adolescentia, quo studio, quam ample sit educata iuventus, quo demum favore, qua solertia, quibus nisi dissimulare velit eorum beneficiis non solum primoriy principatus sed et principandi fuerit assecutus auspicia quas filiales quam devote qua intimis erga ipsos suffluentes precordiis eius affectiones extiterint, ubi namque illa tam gratuita sponsionum ubertas, ubi tam inextricabilis illa fidei perhenitas. Ubi illa igitur adhuc

super etate stilla dulcedinis si vivit ulla tot gravis scintillula, summo nobis erit beneficio patris restitutio, minus enim misero et domestico teri angulo quam exilii calamitatibus tabescere. Impandi siquidem omnis et regie celsitudo maiestatis viris decrepitis viribus imbecillibus non convenit, non enim letisti virgultum nec stipitis annositas vetusti putredinis tariantis vermiculis congruit fulciendo, ymo providencius agi cum hac republica non potuit, cum non peregrinus non barbarus non predonum quispiam insultat, sed princeps imperat legittimus, cuius mavultant impudi tradicio factio perdicionalis naturalium odio principum hostibus prestitue intendebat eodem forsitan perditionis ingenio circa te militatura. Tutius ergo est et magis honestati consentaneum te tuorum fulciri nepotum obsequiis, quam separari proditorum insidiis. Veliquam illud verendum est sapientis: Ve soli quia cum ceciderit non habet sublevantem.

Ad hec kazimirus. Ingratitudo nusquam est accepta dissimulacio beneficij. Cuius coniuntes sit et connacionis odium, et arrogancie supercilium, quorum societatis aut societatem nusquam nobis animo fuit, ymo fateor ac semper fateri velim fratrem ac mutuo me immortalibus obnoxium beneficijs, nec iniusta est eorum postulacio, que non nisi debitam patrimonij restitucionem continet. nam principatum forsitan repetendi nullum illi ius competit, quia privilegium metuitur amittere, qui concessa sibi ab utroque parente, si tamen permittat abusum fuisse constiterit, expedit enim reipublice ne quis re sua male utatur, quid autem ab efficacissima hereditatis peticione illum retardare videatur prorsus non video. Sub ortus exinde murmur, et increbrescit sedicionis tumultus inter proceres aiunt enim en quod verebamur accidit carus eorum cordium excoctat, cum se fratrem scriptis existimat, nostrum hunc agitur dissimen, nostrum eiusdem tissime pretium, huius enim restitucio nostrum est exterminium, quia non differt cum tempus accepit, atrocissimam iniuriarum ulcionem ymo truculentissimam ulcionis tirannidem, geminus profecto nobis imminet hostis. Chesko primum suas kazimirus post suis iniurias eodem tempore sarculo amputari convenit eiusdem surculos propaginis, frustra enim extirpatur (trepit) carduus intus socia manente radice. Intellecto autem kazimiri tam dissimulose sedicionis exitum ad se devolui asserit non animo restituendi fratrem hec a se dicta, sed studio experiendi animos ipsorum acceptissimamque sibi ex eorum erga se constanciam.

At vero Chesko ad imperatoria convertitur suffragia querulose coram imperatore fratria senatu deplangit hoc modo. Nullo accione nullo iudice nullis attestacionibus aut instrumentorum amicus non citatum non convictum non confessum exui primogeniture privilegio principatus destitui prerogativa patrimonij, denique possessione per vim exutum et arceri, cui non iure allegato non dicendi animositas atrocimonia non amicorum intuentem

no ptu instantia no sposionu
fides patrocinari potuit kazi
mirit absentis virtutibus i giru
allegantibus Nam nec polo
nus eligendi principem posse
adimi ptatem, quia in mte
inutilem habeat an nullu neq
kazmirus sola invidia debe
defuncti principatu Imperatoris
apoz sententiavit, sic Mesko
vni sperauit solatiu retulit
infortuniu, qui no diu sui pe
nitus oblitus, et si nimis honestu
salutare tn repit consilium
Ciuitatis em suorum quonda gsta
primatum vectigalium filiam
matrimonio coplat, cuius ope
no absequam quidem s amicicia
at fauorem maiorum assequi
horum fiducia cu aliquantulis ar
matorum nottu subrepit Met
polim diluculo insilit expugnat
victor ingreditur, qua possidiata
omnes primonales q diem
ustle mutones eadem pene
facilitate qua pdiderat recipit
sic ut auit oraculorem illi
opportunitatem recuperandi sug
gente Crima vo innorum suc
cessu spes maiorum sepe cora
pit, supprimit illi animus pria

repetendi demq int ipos nuc
tobis nuc armis altrcat Sed
Mesko longe omib inferior
plus ingenio plus arte tnte
derat Nam quociens intesig
arma videt mine iurat
patrimoniu sibi suffice dege
neat principatu Cum at arcu
belli remittit, ait Coacta
iuramenta robur no hre
Inter illa mit indusita d q
in libisita nomen scripti le
demostenis lupi cu pastoribus
de maioribus iurgant Nd quos
pastores cur nob molesti estis
dicut lupi, qa cu inuicis in
fedus pepigistis, si g de pace
ppetuitate nobiscu pacisci vel
te hostes nros i canes abigite
Similiter cu canibus paciscut
vt ab eorum hostibus sz a pasto
ribus abscedat pacem cu ipis
habituri, quo facto in strage
gregis liberius debachant Sic
itaq Mesko ad frem Nesas
wladislaum boleslau hostem
nob comunem, hic nam iram
lemanis venudare gestit lib
tatem, quatenus aliorum tribut
sua aliquantis apud illos alle
uiat seruitutem hic semp ira

insidiat' taltaneo / tum vt pat-
naz a nob iniuriaz exigat
vltonez / tum vt nob radiatz
emulis vacatez qd absit solq
occupet principatu / hic est
q tancius int nos a' seminat
discordias aut seminataz fo
uet incetiuu / huc igit' si d'ser
tedo quele / ac omi pmoge
niture iure omino' temitas
/ que dum kazimi repudiat
crudelitas / astus chestkonis
mox d'annatiaz sibi iura
confederat
compagmat; huiq tosilio filiu
gre reformat lemanoz pn
tipes ac pterz papuos turs
tim volat / p quos ab impatore
vema con kazimiz impetita
pluimos sibi toaliat z in fr
corrogat exadiu / quoz pmi
dum in eminentiore cuiusdaz aule
suggestu de kazimiri extimmio
deliberat et tourat omez ill
tosultandi seu notedi faculta
tem repentin amputat
intiq / aula nacz licet ro
bor ppetui nulla vi nullo
turbine impacta / s occulto
dei
numis iudicio repete towlsa
pene oms obteit / quosdaz
examat / sic inteoz ei aiositad

emarcuit / nec miz cum eius
innocentia eodez fere miraclo
dns clarescere voluit quo imp
partu dedicauit \ Romani
siquide ad ppagandaz sue gle
ppetuitatez qddaz templu in
honore Appolinis extruxerat
no min admirable artificio
qm robore / de quo consulentibq
oraclm q diu pmanere seu
stare debeat / respondet' / donec
virgo pariat qui hc arbitrates
in ppetuu obtinge no posse
/ vt pote d' natura impossibile
vocat illu teplu Appollinis
eternu / s eo momento quo bta
virgo pepit etintat illa fab'
ta vltro collapsa est et re
dacta in cinez \ Vides igit'
kazimire q creatori quid ei
matri debeas / qui te no tam
defensare qm irradiare tato
dignati sunt miraclo Cam

Non min' tn moicti rob'
tulimis subnervare inuit'
insidias emulato / eiusde nacz
arte ingenii fidelissimoz illi
lata sub duxit' / qua boleslaq
vi
paulo an deseruitat / ex alieo
etem infortunio emuli ei
bonoz circuitu
ppe fortne auupat' auspicia

Eger siquidem ymo egrotatiuus
erat Mazouie princeps lestko
/ sed probata suorum strenuitate robu
stissimus / quibus vt estimant
sub ductus modicallium robore
kazimiri / aut quod mit ipm et fere
intemeratissimum federis pignus
recepisse vnicam dumtaxat fru
no obuiat Campestium pru
ciolam quam lestkone decedente
agnicionis racione illi competeret
lestkonis enim erat eius lan
guorem non principatus dominus inceps
decrat sed inferioris qualiscumque
vite solacium / hoc pacto in ipse
vniuerse iurat finem controuersie
/ ceterum kazimirus delibatorius
responsum inducens suspendit
interim illi lestkonis procuratores
ac milicie principes / cuius pro
uidencia tocius illius regebatur
principatus secreta colloquium
conueniunt / rem que ratam a
kazimiro haberi detegunt / men
tiuntur kazimirum egrotatis nepo
tis possessione fedari fore inuidia
/ delibera inquit quid eligas / nam
si consenties quod absit condicioni
pupilli seu adulti contrarius
teipsum ipso iure a tutela seu
cura submoues Cum at ...

inexorabili hostilitatis labo
rantes te apud kazimirum inuol
uis Nam Mesko tam iniqua
horret tamquam contraria / cuius si
saperes patrocinio tutus eris de
vtroque Igitur lestko suasu pro
curatorum cum vniuersitate sui
potentatus in patrimonia Mes
konis transmigrat Meskonidem
primum / tam industrie quam
elegancie iuuenem meskonem
sui successorem principatus testa
mento instituit / sed iuuenis qui
expectacionis victus tedio et
suimet impaciens principem
sese mox gerere cepit / quod
lestko licet eger egre ferens
ad kazimiri pedes penitencia
reductus prius aduoluitur pec
caui inquiens pater in celum et
coram te / nec sum dignus
vocari filius tuus fac me
sicut vnum ex mercenariis tuis
Cuius princeps humanissimus ac
lacrimis exosculans excessum
defeccionis ignoscit / nam et
mulier ut ait lex breui recu
sa nec creditur durasse Tum
lestko patrui religioni testa
menti pia veneracione confir
mans precibus testacionis robur

adiecat quia Kazimirus ex in tegro sibi successurus priuaciat quod supprime volutatis arbitrio die supremo excludit. Vn immo pore testamento seu codicillo nichil egisse visus est, quam prius legatum virtute posterioris expirat. Nec enim credit consensus non ducet consensus.

Sit fomes non sopita sed aliquando stiss incompollata discordiarum hostem nature assens ocy torporem, ad exotiora sese explicat virtus Kazimiri patre dedignata limitum ergastulo. Cum Russia ingressus primam brestesium aggreditur tam virtute quam arte ac loci situ munitissima obsidionum vndique arctat angustiis, quam sororis sue primogenito a fratribus per errorem erepto restituit, mire ob clam destinas ody causas filium non esse menciete, sed plus despicatum subpositum, que res etsi veritati iudicium non pareat apud plurimos tamen eius opinione grauata visa est. Vn ciues assentes quedam spurium principibus deberi principari, acrime rebellat, sed et exortitudines plurium dicto scandalizant. Cuius occasionis seditionis fremitu constrepit et in sacri pallaty principatum summe virtutis virum Nicolaum attolit. Indignatur enim eius vesania non consilio, tanti maiestatem principis in id insipientie desipuisse, vt mansi cuiusdam forti causam contra filios non nepotes elegerit assumere, vt vilis lucelli primari gratia, tantam lethitatis gloriam distinctionis tam sordido constituerit commercio, nec desunt qui pertinacissime astruant illum scilicet Nicolaum cum hostibus de predo exitum pepigisse. Nec vero vir fortis ac industrius, quedam illorum dicta prudenter extenuat, quedam equanimiter tolleat, non nulla dissimulat, ne seditionarius magis videatur quam communis coadiutor propositi. Sed volat interea quedam velitum corporis que non pauca hostium agmina non primaciat quidem sed comminus imminere indicte demirat. Sed est namque duorum Belsie vsevolodus cum principibus laodimiriensium vngalliensium papinus

tum electorum libranorum turmis
ruthenorum
cum partorum militibus / urbis subsidio
videre videor prominencium lan
cearum nemus illa peltarum bar
barica insignia / illam armorum
rutilanciam / ordinatissimas ag
minum acies / adeoque modestos
adeo tranquillos acierum processus
ut immobiliter moveri videatur
/ quatenus castrorum obsidencium sensim
irrumpat / aut instructam prelii
disciplinam gloriam victorie na
ciscantur quorum occursui mox
belli classicum intonare iubet
kazimirus arma capessat bu
cefalo impiger insilit in hoste
non suspicatum intrepidus ac
impavidus progreditur suorum quibus
dam obsidionis studio intentis
non nullis in urbis exploracione
occupatis alys ex alys causis
passim undique dispersis / stupen
da prorsus audacia ne dixerim
temeritas / in manu tam paucula
suis pene omnibus ignaris cum
tot hostium milibus pene solus
congredi non formidat / cum
pharetrarum stridoribus in imbri
sagittarum grandine densius hor
rentibus undique stridoribus occur
rat non difficulter inquit sorex
vesparum examina dissipat

balozarum
vespadius uno solo argisfal
conis aspectu mox sorutlarum i
passerum turmas diventilat
findentes igitur instar fulminis
prima partes adverse acie fusa mu
ros armorum ferreos cuspide
transterebat ense dissecat / ho
stes qui agri ferri humum per
strinxit Quorum non nimis fidei
quam stupore plenam / non illum
tam robustorum impetus ob
ruit / non tanta inventium
moles obterit / non tot inimi
corum acies transverberat / non
tam densa telorum spicula co
figunt / non torquencium pressura
torcularum examinat / sed fre
denti nefrendo i apro persimi
lium quos canum assequitur
quosque ipsa rabies impellit
dente transvolat fulmineo / qui
non victus nec vincendo fati
gatus frementes in se fluctus
hos excipit / illos modo scopuli lapidis rupis
pli retundit et obterit / cuius
allisione omnis procellarum rugit
omne piraticum robur colli
sistit / quippe vincit conflictu
lapis olla suo cadit ictu per
stat invicta feriens / fert olla
cum icta / qui cum rupe gerit prelia

testa perit / tum demum prospe-
te belli discrimine / successum ac
celerat kazimirides propere sydy-
gle qui iam extinctum luget
/ qui victrices viso aquile signo
per medias cadaverum strages
gratulabundi penetrat / tanto
quam victoriosius instat quanto
gloriosius conspirant principem
triumphasse / adeo ut de tot
milibus hostium pegasi agilitate
solus illorum princeps euaserit
omnes aut satur cruore gla-
dius absorbuit / aut munda-
tior fugientes undarum torrens
involuit / aut victrix suppli-
cantes vinclis mancipat / [?]
prestiam augurum ipsorum / qui
pridie quam bellum esset magis-
triuri super belli exitu ab eis
consulti / lugubre sorte portentum
extraxit in extis et intestinis
(nativa [?] dimicantibus [?])
fistulantibus fuerat auguratum
quod illi hostibus non sibi arbi-
trates in id discrimine parabunt
/ eodem numerum ariolandi scelere
quo Saul Samuelem a phito-
nissa resuscitatum consuluerat
inclita et arma bellica in mon-
tibus gelboe ceciderunt Sic tam

urbe potitus quam victoria quem
proposuerat principem instituit
Sed in modico temporis illi interie-
tu princeps institutus veneno
a suis propinato extinguitur
/ extincti provincia eius fratri
dux Landimirie Romano von [?]
obsequele indulget a kazimiro
Quem ob maiorum insignia
Q regno quam gallia suum ka-
zimiri liberalitas insigniuit
rege ipsorum Landimiro in exi-
lium profligato / qui a Bela
pannoniorum rege restitutionis
imploravit auxilium Illico
rex non tam exulantis causa
tum / quam regni ambitu regem
substitutum propulsat / regnum occu-
pat filium instituit / exulem
ne sit impedimento vincitum
et castello in ungaria includit
(i custodum [?])
qui custodum custela munibus [?]
illecta clanculo tandem elabitur
/ et vix demum per plurima iactata
laborum dispendia in ipso conf-
gosiore vite periclo ubi fortes
contebant portum salutis reperit
Sunt concepta e langwor in-
natum e langwore remedium
/ hic siquidem quodam tamen e
impetu limites kazimiri [?]

latrunclis quodaz irrepseat / et
raptas illustrium feminas trns
vltima barbaroz extrimina
mit predocinia distraxeat
/ defloratos virgimu tacco flo
stelos / quosdaz etiam maturos
pstratam sileo matronaz
pudiciciaz / santuariu pfana
tum / sacrifitij ministros mt
sacra sacris insitis a cornu
altaris ptrattos / sacrimi
feditam religionis tpis ymo
regine celoz irreuerentissie
calcatam reuerenciaz / cui tanqz
i ignominiaz sacro assupcois
die tam exectable flagiciu
sacrilega no horruit impie
tas / quaz obcausaz idez scelers
auctor / in exiliu est a kazimiro
actus no e iniuria / igit seue
riorem eius indignacionez
trepidare debuit cuius maie
statem ausu tam temerario
impegit / quia tn ad pyssim
kazimiri numen clemenciaz consugit
supplex desprate licet veme
successu illi no defuit / no solu
eni temeritatis indulcon / s; et
consolatoriis bnficiu gratie
apud sacre pricipes oraclm
assequit. Principali igi naqz
seuitate missis palliaci princeps

Nicola ille famosissimus et filius
regis qd ceteris videbitur orie
talibus impossibile / cu omnibus
pannomoz pompe ac ptatibus
potet eradicat / et exulem
regno instituit / sic ma hinc
eodem volu operaqz tulit / vt
omes ad kazimiri nutu plusqz
illius arboris
tremuli foliu cotremiscent

Porro taz sup excellentes
gla titli et qntu comiti
Nicolao gre contulit cept tantu
pepit invidie / quide eni qd
in se vtutis asseq nequit in
alijs insectantur / ideoqz infre
muit olim concepte seditionis
virus vt septuaginta satrape
in huius columne coniurant ex
cidiu / cuius qi quidam solis oc
casu suas extimat vmbras
posse clarescere / in qz ne gratis
ne sine causa factionari vide
rent / cu nec vias nc verisimiles
habeant rationes / quasdam nu
gates sedm no causaz ut cam
cogeunt ineptias / allegat
pipsum omne decus huius regni
pessundatu / omne decore fir...tu
eneruatu / asserunt regs pan
nonioz fede soluto prsus
hius regni securitate expirasse
cuit galliciam hoste rstitucon

omnem Lechitarum gloriam declinasse
que potius deceret patibulo suf-
figi quam regno sublimari.
Viddit illius fastum arrogan-
cie inermem ferri debere, qui
senatus non inspecta reverencia
qui celsiorum ceu tam supata
quam suppressa celsitudine, at
deiecta suorum celorum efferre con-
tumaciam minime erubescat.
Ceterum spectata illius erga rem-
publicam diligencia, exprompte fidei
constancia, probatissima strenuitas
et omnibus non incognita immo
certe virtus, omnia illorum figmen-
ta in auras exsufflat, solo ut
pote invidie fremitu compla-
ta, nec aliquo probabilitatis pondere
apodiata
subnixa. Vicholominus tamen quod
vi nequeunt dolo pagere insti-
tuunt, noverant enim statum Ka-
zimiri illum tandem non posse, vin
subtilius aggressi propositum clam
in Kazimirum proditionem conspirata
ipsum conspiracionis caput
Cracoviensem presidem sub quadam
defectionis occasione ad quaestionem
transmittere iubent, aptum proditionis
tempus cautius aucupantes. Itaque
remotioribus principe occupationi-
bus intento, nec inceptum
fingunt, vias nec causas
simulant, cum Mescone presidem
advolare suggerit, urbem animo
exhaustam Kazimiri occupare
intendit, cuius presidium Venerabilis
Cracoviensium antistes consulto
tum paucorum amicissimorum anti-
cipat, quod prostratis se proditoribus
rebellare proditorum tandem
flagicium perpetratur, traditur ci-
vitas, proditur municipia, fasces,
dignitates
prefecturas, tribunatus, consulare
decus ac senatorias dignitates
amoveque ingratitudinis potestates
proditionalia in nostra usurpat.
At vero sydus quod occidisse meti-
tur sub ea tempestatis caligine
rutilantius emicuit. Nam
et si vir fortis quandoque langue-
at, viribus tamen nunquam tabescat
virtute, duabus etenim ab oriente
atque aquilone edatas arcet
vultures Kazimirus, et corvos
abigit perfide. Audito siquidem
Kazimirum revixisse, primo cum
duce Landimiro romano, et
principe belsie wsenoldo co-
minus immineret noctis compendio
fugam incuit Mescon, de quibus
moveri Bohemorum ducis Con-
radi copias ocius fama crebro
intentat, non nichil formidinis
incusseat. Ipso enim tantus ac

tiriate virtutis princeps fuit ut eius
nutu romanus cardo uteretur imperii
ut pote quem victorius romanorum
imperator fredricus i attocissimus
domita sepulcri hostem zoldanum
prosternens imperialis coadiutorem
celsitudinis filio suo regi herico
preteris principibus deputaverit
Cui cum esset frater iugalis kazimiri
nullo pacto aut negligere debuit
aut dissimulare potuit iniurias
quo tum pnecessarys impy dete
tionibus perplexos nec fictas necte
te morias kazimiry Cratis inte
pidus adit qua eo quo obsidio
nibus cingit momento et recu
pat Non vides evidentissimam
kazimiri numinis dei principiam en ur
bem tot electorum tuetur presidia
omnibus amiclorum studys instr
tissimam omnium copiarum munda
tam cobirmat omnes robore
exitatissimi omnes cominati
omnes animositate fredentes
omnes unanimiter in necem
prius omnes una in kazimiri
principem armati augetur illi robur
hec meskonides presidiorum prius
inde consiliorum ille artifex v
bis perfectus stimulat illius reges
ambitus armat istos pugio
malitie omnibus rebellandi
animum suggerit penes kazimirum
veniens de spacio Cum vero licetur

quidam qui quodam levitatis exercitus
e castris obsidionum evolans vallum
transilit aggerem superat murosque scandens
extrahit exeit circulum urbis imitatur
in medium subito ingens ab excu
bys clamor attollitur vociferan
tibus undique urbem flagrare in me
dio Ubi nunc illa viri strenui
tas ubi tam imperi fuces acositas
ubi plus quam leonum illa fredens
attrocitas omnes repente attoni
ti omnes tamquam fulmine ictu per
cussi tamquam flammarum desissima
involuti caligine cum nichil
aliud agatur periculi ultro in manus
hostium emittere pspitoles iacta
tur nonnulli valius patulis
pressim in vincla prosilit In
geniosus ille artis inger e basi
lica in qua sese tremebundus
coniecerat seminivius protrahitur
aquilarum auditati exponitur quem
ungaribus i Russiam inde in pan
nonia primseas exily vices
defertur Ecce sanctissimus olim
Bedko spiritu predixerat presul
propheticus aliogni inquit abspor
tabe sicut gallus gallinacius
qui induit matrem arcet amdo
pullos foves alienos etc.

Nam nepotem cum omni
suorum universitate captivum

emācipat commeatib9 instruit
fri qi peculiae mun9 remittat
vrbe ac municipys q̄ sr occupa
uerat recepte/ pluri9 vo li
berand9 is psuit vir claris
simi ordo p insignis petri
carthagi antistite/ cu eni omi
pene fixa staret. sma ul exi
lys distrahi ul ergastul ca
ptiuos. debere includi/ aut
exquisite exopom supplicys
aut cte omnino tolli sedicom
seminaria/ no sic inqt petr9
no sic filioli Frau eni e
vt uira pyetate impia ve
dicet seueitas psertim cu sit
honestior bnficior exhibicio
qm vlcois occasio [illegible] tendit
queso libeat huic te honesta
te pclara insignia victoiose
rex epirotar pirh9 victis ro
manis ducentos captiuos m
lites grat romaz remisit
vt cogita inde virtute liba
litatez eius agnoscent Magn9
Allexand' cu rege poro co
gredit vincit porz capit
qui victu se ado doluit et cu
vernaz ab hoste accepisse nc
cibu sumere voluit nec volua
cu cu passus e/ que Allexand'

ob virtute honore in regnu inco
lumez remisit Decet eni ut vir
forte et audositate vigeat et pie
tate no. langueat Eraclie sua
no inor pyetas fuit qz ags
dum aduecti nauibus cithe
menses poplant oms naues
repetino tempestate come
dispereunt Itaqz cu nc amai
net tra cu tam pauca manu
reueti put Eraclien eos cum
vinte aut extinguere omnino
potuisset/ comitos bnficys
amicior remittit vt quos
habuerat hostes redderent
amicos Si no sapit forsita
vro palato siluestre labrusca
et gentilitate acitate insipid
tu ee neqt scti exemplu Eli
zei Rex naqz Sirie sepe i co
clam disponebat secreto con
regem Isrl / sic eo elizeo detecte capti
sut multi exploratores, q' rex
Syrie agnito iratus misit ad
obsidendz dothaim ciuitatez
in q̄ hitabat Elize9 ut captu
adduceret/ mane aut facto puer
Elizei/ filius ut quibusda plac
sinaimis que suscitaueat vi
des milites circa ciuitatez stu
pid9 venit ad Elizeu dicens

Pat obsessa e ciuitas Cui elizeꝰ
noli timere qz plures nobiscu
sut et puer nequaqz dne tuc
orauit elizeꝰ ad dnm ut aperiet
oclos pueri quo orate vidit
puer currꝰ igneos et milites
in motibꝰ multo plures qua
erant Syry et ait va sr dmne
que dic Jterum orauit elizeꝰ
vt hostes cecitate pcutet dns
no ut no vident s quada inse
sibilitate spe q dr orcisia seu
adorchia qua pcussi st sodomite
anglis hospitatibꝰ apud loth
Vid quos egressꝰ Elizeꝰ dixit
que queritis et illi no cognosce
tes eu dixert michil n elizeu
et ille sequimini me et inuenietis
eum Jlli aut sequetes venerut
i samaria q cu erent i medio ci
uitatis nec cognoscerent vbi erent
orauit rursꝰ Elizeꝰ ut aperiret
ocli eorum et videtes se in medio
ciuitatis int hostes timuerut vlde
Dixit ergo rex isrl ad pphetam
Jntficiemꝰ eos q ait nequaq
nec eni tu adduxisti eos in
arcu et gladio s dns i potencia
sua ymo det eis aliqd ad co
medendu et remittant qd et
factu e Nostros eqz captiuos
no absimili cecitatis caligine
dns inuoluit Jllacinate plꝰqz
pphia cu omi ecclie sue ritu sac
Cracouiensiu antistite qs eni
ni cecus euidente cecitate isto
ru no videat quibꝰ illic pla
grate visa st in media vbi nl
la pssi erat mediorum vesti
gia eorum ergo captiuitas di
uini muneris e no nre hua
ne virtutis Jdoqz primu di
uinitatis immuꝰ pyetata
repmae couenit no cen
ta impyetatis vlcon omes
itaqz cu omi suorum incolu
mitate pyꝰ kazimirꝰ
remittit que rex meskonis
ann tato deincepts erga
frem amore de vinxit vt
om omnino in inviam ob
litꝰ fratris gratularet
cofoueri amplexibꝰ Vidit
eni conutenus q scripsit hec
et simul qua com e testi
moniu eius no credula
solu s fidissima int illos
colloquia s cordida et pcor
dialissime plena dilectio
nis commutatorum sollemnia
Fuit aut huiꝰ auctor co
cordie et funiclꝰ ymo au
rea kathena vir omi

ovutud omni sacrae omni sapie quadrato industria omni more venustate conspicuus, non minus psapie qui animi gnositate pinsignis idem petrus archipontifex qui et sine ruppeo mita diu nos assequar quippe ... ipsa non apud deo scribes catholicus omnes Est petri nache petri celsior arte metro psallat tetrametro tot natu scta petro Claudicat de metro no capit de petro Vis bn nosse viro te lu tuspice giro Dispice quoque solo sol hic absque dolo Nectare fons plenus sol side blandus amens Side necta res nectare siderius Non bn te nost bona si qua forinseca post Omnibus omniflue dives in orbe tuo Te gens extollit beat ordo potentia ditat Nobilius vite tua nobilitat

Regesque pannomorum federa idem qui eadem dissoluisse arguebat pallatu princeps Nicolaus tu sepe memorato presule sultone ad pristinum reintegravit ... sanctorum instituta regis videlicet stephani, et sanctissimi polonorum patroni adalberti tenuit debere tali utriusque regni amicitias, tenuit alterius hostilitates infestari ut infestari, tenues fore prosperitatis successus et indifferentes ... futurus

Compos itaque regis Casimiri ... amicorum quam mutua amicitiarum prussos getitos magnanimiter sudores agreditur, quorum ... tiguus ... afflicte, et ... acerrima vix ad arte plia, i pollexianorum auctoritate feritatem animosius attingit nullius actenus bello uel virtute attemtatam, glorioso tamen nisu e kazimiro inglorium patria videt ... Sunt autem pallexiani getarum seu prussorum gens ... atrotissima, omni ferarum immanitate truculentior ... vastissimas solitudinum disparatas intrapednes ... condensissimas nemorum densitates, ... bituiata ... accessibilis

palusta, hor(um) q(ue) latrunculos ... thenor(um), drohitien(sium) p(ri)nceps f(oede)re clanculo (con)venerat, p(ri)mos indignacio(n)is expertus aculeos. Urbi siquidem, q(ue) sui caput et p(ri)ncipat(us) qua(m) drohiczin vocat, intus obsidionum p(er)urget angustias, non tam deditor(um) legib(us) attende(re) q(uam) sp(ontane)e se intuit(us) condicio(n)i subicere. Illa sub inde intomeabili hiem(is) vastitate, tum natura lu(cis) dier(um) ... tatissimo vix parta emensa, iubet quarto ante lucano katholicus p(ri)nceps omne(m) exercitu(m) salutari hostie cum omni sacramento (con)sociari ministro sacrificii viro venerabili Plocensi antistite. Docebat enim eum, sal adiunctas impiosos tam sacre p(ro)fessionis hostes tam spurcissimas ydolatras pugnatiores plus in armis fidei confidere quam in materialis armature fiducia. Itaque intrepidi plus querere, qui quesita nunquam reperiunt, cunctis hostium in delubris ac speluncis delitescentibus, non tam timore pusillanimitatis quam cautele industria.

Sunt enim in arto exercitatissimi, sed in plano nulli, plus arte quam viribus, plus audacie temeritate quam animi virtute, quibus non repertis ne nichil agere videatur operosiorem p(re)latom dat operam. Lechite phana burgos pagos telas edium fabricas cum sagittis spicatis horrea flammis involvunt, quia munitiorum nullus apud eos usque usus, eosdem enim urbium habent muros quos et fere. Horum princeps pollexianus dolo ad Kazimirum accedit, victum se fatetur, misereri suorum postulat, fructo suscipi obsecrat, cunctando sese obsequia obstringit, in fidei pignus aliquot vades seu obsides exhibet, plures exhibiturum pollicetur. Exercitus obsides secundario(?) solvit pollexianum, intim p(ro)tinus nemore omne remeatum precludunt, pactum muniunt, aiunt obsides salutem non debere sed libertatem impedimentum, satius que esse filiorum

vita defugi qua patr libertate
destitui, quos pfecto mors
honestior honestioribus e in
vectua natalibus. Est enim
omnium genere communis demen-
cia, exutas corporibus animas na-
scitur denuo infundi cor
poribus quasdam etiam brutorum
assumentes corporum brutescere.
Quos instante quo facti
subtilitas a brutorum rudi
tate non secernit. Nam quis
umquam gregem aedere seu lupos
caulis inclusit, que talpa
palpitans
tenuitas ipso mulegiis tenuo
inserere studuit, que umquam
noctua lavamentorum fuit solicita
quibus implumi pullorum suorum
nido aquilas concedaret. Quod pro
bruta simplicitas mansueta
namque leonum generositatem quodam
seme(?)di nunc te astringo. Eadem
namque arte Capitonem regem
suum perditum ipse tyglinnem
piscis(?) perditum
gobinctis disperuit, etenim ca
pitonis deleti voraci te ipum
delere intendit a silurorum et
auxilium et consilium implorat.
Respondent siluri simili sese
per tyrannum peste laborare
lupum enim in regem creaverat
procrastinari tamen quo celari placet
deliberationis inducias. Ceterum
interim prede aviditatem se
quitur ipso sese impetu cum
fluctibus in arena stabula pro
pellit, repeteque resilientibus
undis, qua vires in arido ex
plicare tanta belua non potest
ab exiguis reptilibus et appeti
et extingui. Eius res et via
et audacia videtur suggessisse
consilium, quedam enim sinum nullius
dimitis profunditatis latitudinis
aliquante, quod in mari contigui
tate angustissimum explorat
et eligit, aut aptissimum esse
perdendorum regum suorum proposito
ut potest quod et minas ipsorum
capiat legiones et regibus omnem
virium amputet fiduciam, ne
quod gobiones aut siluros in
imis esse minimos minores
reptilibus, neque lupum sueta
pitonem recto gradientes, illic
comissorum congesta infinite
vitrorumque regium consilio congregat
quos aliquotiens qui remitteres
crebris incursibus sollicitat
proinde lupus ut potest primor
ibus irruit capito rincatum

obstruit Sic imbellis illa piscatorum plebicula a lupi dente discipitur aut capitonis faucibus absorbetur Non nunc ergo pollexianorum fatua fuit prudencia quam gobionum simplicitas In arto enim constituti Kazimiride grassancium in hostes deseuiunt quosinus gobiuncos dentibus cupidis perstringunt aut ensium seu flammarum faucibus absorbent donec omni pene conflagrata prouincia tam princeps illorum quam ingratum prelates ad Kazimiri scabellum pronis ceruicibus prosternuntur tanquam suam qua reliquarum salutem deprecantes Ad quorum calamitates serenissimi principis pietas more animi conpassione meliat ydoneaque noie obsequela ac tributorum caucione suscepta cum triumpho ad propria reuertitur Ubi non sicut victus torpore sue suorum per sua pace lassitudine aliquantisper ocio indulget Confuit aut semper illi solle ne sanctorum venerari sollemnia Non cum sibi floriam dierum nunc in diuinis officiis nunc in oracionibus nunc in graciarum accionibus totum deuoto impendisse

sollempnes magnificentissime principibus ac satrapis et primis regni epulas instituit Suggerit illis multam super epulas leticiam primo de hostibus undique triumphus Ergo post tanta laborum discrimina principis incolumitas Tuo tam ipsa quam amicorum securior tranquillitas Certe et rerum et temporum festiuior amenitas nec deerat omnibus deliciis suauior serenissima principis alacritas omnibus exultandi causas exultacionis infundens Cumque omnimode vox exultacionis inter os celorum attollitur tante glorie serenitas repetina subito tempestate obruitur Nam tanti extrema gaudii percussit dolor ymo et media luctus occupat et meror iocunditatem rapit opprimit et in suum contrahenat ancillatum Omnibus enim undique versum exultantibus illud unicum et singulare sidus pricie ad quasdam de salute questiones potificabus proponet permodico hausto poculo humini plabitur et expiratur mor bo incitum est extinctus aut venerio

Adõ tali solis occasu tenebre opuerat terram et caligo po plos vt omnia omnino meror occupaet ad quos cr tam subiti calamitas infortunij tam subito pueniens non potuit rebus inchol omnis iocunditas indulget Et iuxta e meroi iocunditas q sese a merore raptam ad eius ptrahi connubium coquitur

Non e pudor p dolore hec mo
Sed e dolor p pudore Viti armonia
Mens queror de merore Exui
demo pta flore Mecuit ta fu
nebria Eram nupta pluribus
regi Eum q pfou que pelegi
Regum sup milia hec adacto
morte legi Eius nece mox
impegi Nec infortunia
De merore rapta queror
Diro cuius axe teror
Vi raptoris impia
Torquet artat angit meror
Desperato frangi speror
Hostis ad colludia
Cause causas aucupai
Litem lite cotestai
Iuris est iniuria
Tenet uro sponte lai
Cursum inferis cur volgai
Strepis impudencia
Fons planctu fons luctu
Fletu ob que queso fructu
Lambit nocticinia
Cum hys duc aq ductum
Cum hys gladio sas deductu
Carpe pericinia
In libitas ecce soror
Exub arri fundat error
Pacta sponsalicia
Sic suadeor sic exploror
Hys pfusa vt cp meror
Pbris ad obpbria
Sprms arris insigniri
Sprms veris ppotiri
Tam vnante gracia
Utram sortem vis meciri
Iit scorta consortiri
Cogimur stipendia
Flet honestas flet pyetas
Flet vtutu societas
Omnis in angaria
Sexus omnis omnis etas
Vebs let firit metas
Citra continuia
Tum proretha prora cessit
Undas fluctus cur expressit
Sirtes ac naufragia
Cur procella se ingessit
Que pfundo sibi impressit
Salutis remigia
Ergo tristi pulsa nube
Spe serena soror nube
Serenantur tristia
Gaude meror leta nube
Imenei clangant tube

soror coniuga

Tuo genus alactus
Ornat sponsum amenitas
Condit pigmentum
Sponsum comit viduitas
Tristes ducat ipocritas
Triste pestilentia
Fulget sponsa genus auro
Sertum illi viceps laudo
Juge dat verentia
Mestor meror d'thezauro
Sitta fuco tincta i auro
Promit laminata
Claos sponse chorum voltu
Rutilate ornat cultu
Ipa rutilantia
Meroz trista cum tumultu
Eiusfatus cum singultu
Mesta ciet tedia
Servum fedus contrahitur
Sponsi fides detegitur
Doli evidentia
Sponse decus detrahitur
Splendor ois extinguitur
Citra int' atria
Tergitur de crime
Inscribitur cronorine
Tradditur innopia
Involuitur taligine
Sine vel exarme
Pedit tot supplicia
Vos veteris legem viri
Siue lutu karumri
Temtat ac lasciuia
Et n vices demolliri

Nec vos emolliri
Phas e petulantia
Cruda gesto cicatricem
Si promutu redde vice
Trie na e iniuria
Verba verbis cum mittere
Par e nosse contexere
Contemnte prima
Rogo rogo tetu ille
Cibus esto nec familie
Ulla sint vestigia
Pamphus lite mille
Sint caribd sit z fistulle
Punta punctuacia
Fur fur cum h' suades
Mero e sit meor mades
Cesset temulentia
Cedat lites cedat clades
Det amare amor vades
Pside prudentia
Princeps vnus hic inde
P fortitudo f exim
Fortibus dat fortia
Patri fidem nec respondie
Dit nouu ius punde
Veterem repudia
Sit venenum fel citata
Sed veneno tex' sauta
Con bustaa
Sit salute tos exuta
Ad salutem redit tuta
Duite temperantia
Ad nos que vos redie
Lites pbra cosopie

Impat iustitia
Hys q uoze obedire
Jubet situ copedire
Pectorali fistula
Pbris nuce desipes
Si te pbris eripies
Miti paciencia
Orueda dulci tepidi
Innascit si soaces
Contrius contina
Dulce cant h' fistla
Oh' nubila amicla
Te sibilat ad tenia
Deus dulce sirenula
Recte notat ad pocta
Hes abhorret soba
Vite mors e gra
Morte vita mera
Mesta matrimonia
Consulit pdens concordias
Sic ob secto pdem
S prudenti ad secordia
Sut ne cotubmia
Prudentia rudet
Cord si cum vos tu
Vt cosona sit vnio
Int dissonantia
Est ingra ppozto
Vt ine mei inisto
Disspaia sit paia
Pporto cum cosul
Amicas modos i copli
Reseras Seruitina
Virum i est hys osul
Mors i olla hys pocilis

Sunt exitia exicia
Cum sis prudens inter dedalos
Cunctam prudens littera aras
Sanas latitia
Sereno genas da pectoras
Sacras unge porcis aras
paul stet
Prestent sanctuaria
O laborem sit impensum
O delire mentis sensum
Mentecaps delirantia
Usa colitum usa pensum
Ubi nullum fas consensum
Nulla fas commercia

Viso igitur Kazimiri occi
dente ortu est quidem quorundam
cachos et quedam rerum atque per
sonarum confusio, quibusdam de
tam inopinato eventu super
se stupentibus aliis quasi extra
se raptis, multis velud quodam
fulmineo ictu ad terram dolore
prostratis. videres plurimos pro
magnum instar parvorum expi
rantes, non illos ubertimis
lacrimarum imbribus inundatos
videres de vultu matronarum
virginum quibusdam fultis ung
wium acerba cruoris profundi
flumina allisos quosdam
ad statuas ipsis pene ictibus
exterebratos alios ferro pre
meroris angustia sese appetentes

omnibus illo moriente una et
eadem commoriendi voluntas
Non defuit tamen in eodem hoc
puncto quidam ducentes tacita
suspiria qualiter principes vel
satrapas ad sua vota incli
nent vel vacantem occupent
principatum, sed in suis cogita
cionibus evanescunt, novit
enim dominus cogitationes hominum quoniam vane sunt
Cui nec pupilli cura usquam
defuit nec vidue. Igitur ex
equalibus rerum partibus Zbigneus
ille Cracoviensis antistes
fultus primo cum primatibus de
regni successione tractatu ha
bito in concionem omnes vocat
et vix tandem strepitu sopi
to silencio facto ait: Prius oportet dolor
est sed impia dolor atrocitas
pye siquidem dolet sed impie sit
dolore desipit. Nec enim est
desipiencior usquam desipiendi modus
quam crudo vulneri minime consu
lere, quam deperdito naufragio nolle
cum possit emergere. Ob quod queso
causam examine apud sepe de
fluit ac prorsus deperit, nisi quis
in locum demortui regis alium
substituere vel ignorat vel ne
gligit. Unde quedam reptilia

q ptellione hnt reges eo rex
defuncto mox illud in eius
locum creat qui primus prerogl
neta in maduit Multis
et e hodie psolleme plus
alium elegi quem defuncto rex
funetur ut successor sui
decessoris fung quodam
huanitatis honore sollemn
psequatur Cazimirus enim i
se Kazimirus mortuus in
deat in suis tm facile mo
modo potuit in quibus i maior
lebus vaxot et petrus vic
tum e bisferes Nec vite
credit futasa ymo pugnata
nata vivi ac vinci pal
imtes vivere ptestant
Due naq olim duo sup
st luminaria duo filii Kazi
miri lestko et Conrad li
cet ambo parvuli ambo
nit pugillares annos costi
tuti Dignum g e maiorem
natu patria dignitate insignire
Tum vero qua vir insignis
sane tingit pr venerande
omnibus e amplectenda sam
salubritas cosily maxime
i hys q dilacione no capiunt
periculosa e mora et in se p
trahit periculum Adeoq i elige
do principe nulla sit cunctatio
s de psona principe omnibus
scimus exo pspiciat vigilantia
no enim tanto otii mentum
convenit in pubere ymo
puerile est vt prudentibus
puerili ampet imprudentia
cum vir sit sapiens Ve
tre tuus rex puer e pposi
tu principem districtum strenuum
cautum et industrium ee i oibus
et ad omnia conveniat Nam
si i minimis puta i familie
domus magis in viri sola
ul agricole regie piculose
negligunt quanto i republica
periculosius rgenda clausum ne
superem te orbis h sopunt
Hec aut astruebat vt cxs
ko senex ul nepos eius
Mesko iuvenis princeps
substituet Sed hec vir zelo
dei plenus idem antistes rnidt
Hec ante vt pote vis pfecte
no indigant ielegans s allegata
s i prim articulo prsp lom
no hnt q tn de eme va st
tu d eligendo agit no d iue
successionis disceptatur prsp
enim aliud iure ht electio

Illud ius successorum, in illa e librima deliberationis libertas at in isto exigentissima iuris necessitas Sibilla omnes at legittimam etatem relegaverit, ab isto nec infantuli nec posthumi excluduntur qui etiam sine sollempnitate vallatum rumpunt testamentum. Sed et illud quod de regimine ac periculo reipublice tetigisti prolis iste non officiat. Nam si res publica iure testimonio instar habet pupilli, constat idem esse iure tesua autem pupillis omnem omnino tutelam aufers, a certe reipublice tutores non negabis, nec enim esse principes republice ad ministrat sed per administratorias potestates. Videoque principium per nunquam esse dissimulare, nec dum impedire quod ratio dictat, quod poscit utilitas, quod iubet honestas, quod suadet pietas, quod iure imperat demum nature. Nec impedit autem constitutio qua cautum erat ut penes maiorem natu semper sit principandi auctoritas, que per papa Allexandrum deinde nova prefata abrogata, qui ab utroque superstite semone sed questionis in eodem esse principatu heredi minus et constituto et confirmat. Unde est igitur quod principium consensum quod favorem pretereo, quod vota cunctorum vel plurimum huic in parte possit remorari pinde unanimis omnium celoterum alacritas attollit vivat vivat princeps lestrio in eternum, omnesque tanta semitas letitie quadam festivitate perfudit quod preteriti nullam dolorum peniculorum angustiam, tanta illis dulcedo tanta amor tanta omnibus amor affectio erga pupillos ut non sanior non odium non tribulatio non gladius non questio, nec ullius penitus occasionis necessitas ipsos ab ipsorum latere ac obsequio distringit propter quod evagationum primus ille comes Nicolaus sume omnibus regratiatus de constantia de forma fidelitatis et admonet et instruit, esse nec qui suam in contrarium liceat mutare voluntatem

Juris iurandi religione
obstringit. Moueat eum
vir prudens, volatile spiritus
et mentis vehiculum a
petulantes eo ut in lu
brico glaciali animi affectu.

Consternatur ille senex
Meszko hijs auditis et
indignacionis dolore humi
prostratus ait: Non sum apud
illos dolore contemptus, non
tam iura primogeniture con
fusa quam superexcellentem
tante dignitatis maiestatem
tam sordido ludibrio prostratam
audire piget. Rem prorsus
inauditam, rem non
minus lugubrem quam
ridiculam, nec eam sine
ridiculo dissimulari potest
tum despiciens tam sapientum
morum infancia. Infantium
enim est cum infantibus ludere
par impar, equitare in arun
dine longa, dolore quam non
dispari e racio, qua cum
fratre meo Kazimiro, hunc regi
polonie coronam tradidit,
eam non ut cuique sublevat

sed in sceno et in cuius sordes
latet inscie supprimit, rem
publicam hostibus exponere
studuerit, nam quis luporum
gregi sibi pastorem preposuit
? et sic quis non doleat
quis non gemat, adeo
cogitata in se specula
contorqueri, quibus demum
equiunt feriat, non in callida
callidissimorum ingenia.
Infantem principem creat
ut eo pretextu ipsis ipsi
principibus principetur, vt
regia stirpe eradicata
stirpe laborare tandem
pariat impio, ut primo
capite tot corporis succre
scant reges quot capita.
Vri nepos non immemi
nisset? o mea pignora vnica,
o proceres, non mea mouet
calamitas, comune omnium
hec agit discrimen, cuius vos
consciencie oportet, quos vobis
ius scire debueat. Eisdem
verbis eadem verborum acrimo
nia ducem Boleslaum et
fratrem Meskonem crebro
salutat et ad suum votum

inclinat aliorumque tam Hungarie
regni quam ceterorum undique
venatur subsidia Potestate
pabulo pecunia incitat et ambit
Bat ben mulestas aut ge Batuc
norbadi lambit Certa
tam vesilbus denique magistr
provincie suadet ut re
sipiscat ne avidius eo
imitantur baccho ut lestko
nem principatu expetede
iubeat, ut sese principem
recognoscat ut a se vel
pote capite legittimo si
membra legittima non disci
pat, quia incongruum est
suo non congrue vinuso
Elige igitur ipos iubet
an pacem gratuito
meri obsequio a gladii
furorem plus expin pecto
At hec illi pauidas
amme damulas ex
animat meticulosos au
bus lepusculos terror ex
agitat, at leoni plus ani
mositatem indignatio sug
gerit, plus tigride fragor
ad vices exasperat Nativus
enim ferro exarcuit tot
aspiratis nec dia posse
gratuitum quod in ferro
strepitum extorqueret et
principes quam esto principes
ad resistendum in venes
Pondus incest vbis et vo
tem sata senatu provide
auxiliet et roborat illius
pectus Woladislaide, hic tamen
eius animose quam regni
ambitu et odio pupillorum
id est parvulorum subsi
dia ducis de Woladimiria
Romanum petit miseratio
non qui petitur Ruthenorum
illustrite etenim namque
idem Romanus quanta
erga se fuerit Kazimiri
benignitas apud quem pene
adunabulis educatus eode
quo fugit ab eo pro
patria et instituto Gaudet
et illis expensis sive ra
dia secum impune, hic
a principe Cracoviae si
pitem illinc a principe
de Ryos au filiam repu
diaverat Est autem Craco
viensis provincia locus ameno

fluuy Mosyawa dicty In
dzeowyen tenebris no lo
ge distans in eo loco spi
neti siue rubeti auuspdaz
intiectu Confreudunt
acies stat hinc stat inde
phalanges / ferrea stat
nemora stat pila inima
na pilis Cruorum ipso
rum quorum inseradi
uuienta Non pudor e
ingi velle cruore suo
In te pma ruis in te
tua tela resoluis In te
luxurias seditiosa sit
O sacrilega o pfana
o luctuosa congressus eius
dem spectacula / no hic
filiatio patruitati reuen
expibz no filiacom prim
tas ignoscit / no frm
fraternitas / no cosanguinei
tas cosanguinicitatem
no affinitatez affinitas
no necessitudinez initas
nec illa sancta spual
cognato semetipaz ag
stat oms inuicez sh om
delectu pnusna se se trede

intimuit hic chesltonides
Boleslao cuspide transfossus
expirat hic inclitorem gla
pstuit hic chesltonem
quidam gganus miles
vulnerat que cu otiade
vellet ille d'tecta cas
side se ee pncipez excla
inat / quo ille cognito
vemaz inpudentie petit
eiusqz ab aliorum impetu
confisias plurium declinac
facit Bes et dux roman
no sine magna suorum
cede plurimu destitut
auxilys no pauc no
lembus saucius volnibus
tum angustia volnerum
tum desperacon victorie
cogit diute Nam in
pncipio cogressus suorum
pars maxima ruthenorum
tga fuge dedecat / qd pti
pncorum victorie ad erant
triumphu / quorum plurimi
no plio intedut sz ru
thenos insectant fugie
tes / qdaz auiditate pde

quidam indignacionis aio
sitate videlicet iterum semis sub
sidiis wladislaides chesto
nium nepote filii boleslai
Jaroslao qui nemine pe
ne in loco pugne repto
cum iam ambe partes dub
tarent quis victorie titulum
obtinuisset titulus gulat
et sigilla victorie illic ex
tollit ad quibus que licet in
pauca manu Comes
Spicimirus congreditur co
fligit et fredentes instar
fulminis impetu una cum
viribus nec quicquam efficit
Dispar namque hostium mo
sitate tandem fatigatus non
sine gloria quadam succubuit
capitur captus abducitur et
captivum nomine diu teneri
vis demum a captivitate
amicorum interventu ab
soluitur Petrus iam sepe
dictus princeps filio inter spem
et timorem dubius pendens
oracionem tamen propensius
intentus belli exitum in loco
semoto prestolatur qui cum quedam

plurimum curia sorte vidisset aut
bonum nuncium bonum prospere
nobiscum agitur quod est bonum
quod factum est qui respondit
nuncius nunc desedit hostes
hodierna vero prosperitas
cecidit romanus priorum
primus prostratus quidam capti
vo nullis diffugio dilapsi
tamen ipsos in spacium mox
et duravit Cui princeps
Vin sit romanum cecidisse
pro ille pro pe inquit co
intencionis ego sum primus
quoniam nomen Illud co
eius accipe sene chesto
nium cum triumpho spoliis
oneratum omissum Cracoviam
profecti Vnus sit sumat
et erat alius item alius
aliud presens nec daque
concitus Vin princeps tam se
quam suos aliquantulum
consolatur dicens Non est
racio ut sint quam sedu ul
tio magis credendi sit
aut quia aut eorum credit
aut nulli sed quo ita dictu
dissona conveniunt Cupe

igit^z vt aliqu(i)d in(i)mico(rum) fugacte
rem diligent(i)us p(er)scrutem(ur)^z
Cui quidam p(re)sto ego sum
d(omi)ne mitte me/ ait illi/ ta(n)
v(er)ba tene impig(er) diligens
cautus esto Anglo(rum) domi(n)
tecum/ igit^z ille habitu
clericali seposito/ clericus
en(im) erat sese famu(lu)m et
cursorem simulans pedest(er)
cursu ad loca p(er)ge transuo
lat/ rem diligent(er) explorat
/ nunc abeis quos ad hunc
senii metus recipit nunc ab
hys q(ui) p(re)doctus erat ac
cipatu/ qui cu(m) omnia ex
ploratissime didicisset
q(ue)rito(r)us reuti(tur)^z cum a(d)
d(omi)ne pont(i)fici pand(i)t ac
dig(er)it senem Mesconem
sub duplici onere p(ro)de geme(n)
tem ad p(at)ria remeare sub
one(re) v(idelicet) meroris p(ro) morte
fily/ sub onere doloris p(ro) vul
nerib(us) in se receptis ro
manu vulneratum no(n) t(ame)n
letalit(er)/ que(m) pontifex no
cte p(ro)p(er)ata impig(er) co(n)
sequi^z consilium reuocare
studet/ ne forte senex
Mesko ad maiorem iniuria(m)
in ira magis inardescat
et vib(us) instauratis vel
p(er) se vel p(er) (con)sul(e)s regni
caput occupet Cui ro
manus Bone pr(esul) kaissie
s(an)c(t)e gemina me vt vides
compedit debilitas/ vna
in incipio corporis ob
vulnera Altera in ani(m)o ob
militae carentia(m) q(uod) p(ro)pt(er)
p(ro)lio corruit p(ro)pt(er) fuga
disparuit Tum presul
/ quid ergo consul Cui ille
tua(m) no(n) latet p(ru)dencia(m)
prudencia(m) sapient(i)s q(uod) ma
xima e(st) in capite custo
dia Caput ergo et custodi
et defendi conuenit dum
inimicos livor vulnere de
tumescat Post enim
quorsu(m) nos sequitur si vel
filo bracia(m) tenuerit ro
mano utraq(ue) ad p(at)ria re
meare p(ro)m(p)t(us) p(ro)p(er)o ut cra
stina p(ri)m(a) illust(ri) dies cu(m)
paucorum quida(m) excitatis
simorum manu hostes q(ue)
rut vndiq(ue) q(ui)b(us) non
inuentis cu(m) senem

Mestionem prosequatur an vola-
distaidas diligentius delibe-
rant / si consulis consilio neutrum
faciendum doret impiam esse tam
afflicti senis prosequitionem
miserorum enim est miserabile
cuiuslibet infortunium mise-
ctai / calamitas enim semet
ipsam insectando in seipsa co-
thabescit Sed et ambos
prosequendi nulla est ratio
ubi immensus fructus pene
nullus / infructuosissimam esse
operam operum minus fructuosi-
net frustra quispiam tempus
terit in palea Iubet ergo ad
sedem regni properari ne quis
regiam cum vacatam in turbine
anticipet Nam piscium oe-
genus tam facile deprehendi-
in turbine sub nebula ma-
xime impetus cauetur accipi-
tes lipares vident aquile mor-
ticina corvus Turno reposs
alii dat canis ossa canis
Sit persuasi animose sopor-
ta non animo Cracoviam ad
puerorum adeunt Et sollennius
quam ab initio sollemnitates
instituti principum instaurat
Itaque mir pueorum tam in

consiliorum industria quam rerum pon-
dera mulier super muliebrem
sexum prudentissima legittimam
pupillorum ad se tutelam
suscepit donec maior ado-
lesceret qui pronius erat ubi
tati Ad huius mulieris
nutum primates cuncti fastes
distribuuntur dignitatum / hii sub-
mouentur illi substituuntur
/ ut nunc tribuere sint ipsi arbi-
trio nec immerito omnes co-
cederent potestates / tanta omnibus
erga illam reverentia ut sue
potestatis obliti dignitatis obse-
cundare mulieri ac muliebres
non turpes dissimulare vel
ferre mallet nuptias quam
pueros deserere Non potest enim
quantumlibet prudentissimus esse
quodque sine lapsu esse impru-
dentie Cum imprudentia fa-
cilius apud prudentes veniam
impetrat quam apud imperitos
Ceterorum sepe nominati vir
Consul fulco et palatine comes
excellentie Nicolaus cum quibusdam
procerum rempublicam viam suscipiunt
cui administrorum prouincias ac fide-
lissimis potestatibus distribuit Similiter
aliquando diu terra et pax aliquamdiu sopita
est tristitia

Porro dux lestko etate
proficiebat et industria
venationis vt pote adolescens
studiis sese adiuuenile ro
bur exercens Jam iamque in
his exercitator armorum vsu
assparabat qui nec dum tiro
nedum miles gloriosa in se
militie protulit insignia
ex quibus illud vnum ad gle
riam (?) aumlu sufficiat Cui super omnes
Russie principes licet adhuc
adolescentulus quendam sol
emtuit Eo namque tempore in
fata concesserat dux galicie
Woladimir herede nullo re
licto legitimo Vnde Russie
principes quidam vi quidam
arte nonnulli vtroque modo
vacantem student recipere prin
cipatum Inter quos dux
romanus quanto loco viciniorum
tate spe promptior et sic am
bitu solercior, sed quia sese
viribus aliis videtur disparem
ducem lestkonem obnixe sup
plicat vt eum perpetuo famula
tu obliget vt eius obsequio
cunctis Ruthenorum principibus
ac partorum propriis partibus
imperet, dummodo ipsum non

principem galicie sed procuratorem
ibi suum constituat Alioquin in
dubitatum sibi hostem immi
nere non ambigat, quamcumque aliorum
illic sedem fixerit Quem friuo
la visa est quibusdam eius
peticio, tum quia tutum non
est parem creare de famulo
tum quia res magna res
vtilis longe vtilius per se pos
sidetur quam alteri substituitur
nec nisi racio extraneum ex
traneo indiuiduo vinculum
federis astrinxerit, quia qui
causa vtilitatis assumitur
tam diu placebit quam diu
vtilis erit Ceterum alii duo
inquit probat nunc mos prima
pi nec nobis esse romanum
extraneum nam quo pacto ex
traneus dici potest cui quo secundo
gradu consanguinitatis
tenetur, quia obsecro racionem
debet non ambigi potest qui
huius reipublice coadiutor
semper et quidam quasi pedagogus
extiterit Nam quid aliud
docet tempore ducis sui Ka
zimiri exactissima in
omnibus sue fidei constancia
quam diligentissima obsequiorum

studia, quid nunc tandem ob
manu suscepta nature crudelitatis
ipius loquitur volnera horrendum
ete nephas, vel in consanguineo
pietate destitui et mutui
debitum proximo non reddere.
Igitur confluunt cohortes conglobantur
acies movetur contra
galiciam castra, sed etatem
causant principes non principem,
ut pote belli nondum ydoneam. Ideoque satius
ipum interim domi ocio indulgere,
quam intempestivis teneri
illaborare sudoribus. At vero
adolescens penes illacrimas
prae dolor inquit opes me
feminam a meis non principem
estimari. Quorum enim distat
a femina qui sub certo colit
feminens chordam audio
habere robore erudita acephalos.
Inutilis ego fateor
ete pila fixa stat in prelio
nec dimicat, eis tamen parentibus
annosius dimicatur. Ut
fama est quosdam sepe sine
rege confectos, quo i taurus
in prelio tandem porto de
hostibus triumphasse. Non
ergo ut princeps sed ut signum
principis vitia castri non deseram,
alioquin vel solo comite mea
sequar vestigia. Gratulantur
omnes viril tantum
animum hic adolescentem
mirantur singuli citra spicae
florem i tam spica tenella
tate maturitatis
grana, stupet nucem non
dum dote testa vestitam
soliditate maturos nuclei
proferre saporem at i duce
dulcedinem dicit meditat
uncle non etatem. Ut duo
Russie limites attigerat
tu galitie primi primus cuiusque
occurrit omne obsequium deferentes
omnem suorum omnium
subiectionem at fidelitatem
perpetuitatem cum omni satisfactionem
pollicetur ipum regem
ipum sue salutis presidium et
optat et eligunt elitie ing
unt dignitatem pre distantionis
dignatio in una persona nobis
in pace velit an i substituta.
Nichil enim aliud
querimus quam ut unum gladium
nominis inmoretur super nos
quia non possumus fre inerte
principium fasti seditiones

inuidiam, hec illi q(uod) i dolo
et q(uo)s securos et incautos
occuparet. Nam dolo sub
ee mox ipa res p(er)didit
p(ri)ma siquidem ipo(rum) oppida
no dedicion(em) supplicat (quod) re
bellione contumatia resistut
quibus tandem contritis et
subiectis gallitiam obsidionibus
vallat proponit (quod) arene
instar hostium ibi innositate
conglobatam et glomeratam
invenerit, quibus dux lest
ko uberi p(ro)suos iubet ut
mox finibus excedat gal
litie a plurium p(ro)stolet, qui
respondent plurium in instanti
(quod) hic illo(rum) atrocitas va
por fuit ad modicum parens
Nam ubi p(ri)mum fere polo(rum)
effulserat acies tota illius multi
tudinis audacitas penitus co
tabuit, nec ulla plus apud
illos meditatio (quod) fuga in
instanti belli tum dilatoria dila
tione pacis deliberande propter
tu postulat et impetrant
quibus deliberationi suspensis gal
litien primus qui p(ri)mus ad sta
bellum duces lestkonis p(er)st
nunt, nec iam ficto (quod) summe
devotionis voto principem sibi

tercia efflagitat, quia suo(rum)
principum vices in quorum infi
nitate speraverat fiduciam pe
nitus emarcuisse conspiciunt, et
quem eminus plusquam fulgur
horruerant ducem ducem romanum
suscipere coguntur. Noverat
enim homines astutissimi sup(er)
omnes ingeniosam tirannidem
qui tam atrocitatis impetu
quam ambitionis studio nemini
suo(rum) parcere novisset, angustie
illis undique, nam rebellandi
nulla spes omnibus pene
suo(rum) subsidiis nocte bensito
dilapsis, hinc huius crudelissima
tirannide terrentur, quia nemo
prudens horrendis leonis rictibus
impingitur, quapropter proceres passibus
accumulant, argenti auri tale
ta munera gemmas vasa
et vestes generis exquisi
tissimi, omne servitorum omne
prestantissimorum genus rerum of
ferunt, et p(ro)missis illativos pol
licentur, ne ruthenum iugo sub
esse compellantur. Cunctis co
ditionis obsequium omne tri
torum perpetuitatem imp(er)um [illegible]
enim de acerba ira insi stupor
quod de malo spaciis tum suum

tot virulentis excepta es delicijs
et in aliud declinandi nulla fa
cultas cum lechitarum i romana
no fixa sinat. Omnibus itaque
Ruthenorum principibus omnino re
nitentibus romanus princeps
galliae perductam lestkonem
instituitur, quod beneficium qua
tandem gratiarum devotione polo
nis rependere studuit suo
loco docebitur. Iam forma
fidelitatis erga omnes pari
coluit perfidia i suos maxime
crudelis ac truculentus. Vix
enim dux lestko pedem tum
suis dimoveat cum galliae
suum satrapas et cubagiorum
florentissimos inauditos occupat
et trucidat quosdam terre vivos
infodit quosdam membratim
discerpit alios excoriat, multos
quasi signum ad sagittam figit
nonnullos prius exenterat
quia inaudita, omne supplicij
genus in suos excepit grassa
tor civibus hostis factus quam
hostibus. Nam quos palam
apprehendere non potuit pene
... ad alias provincias
metu dilapsos domus blan
dimentis et quibusdam plurima

vigiliis ingeniis revocat
amplectitur honorat sublimat
mox quibusdam i simulando
figmentis immotos precipitat
precipitatos tormentis subiicit
inexcogitatis mutire sive
ut fortunas intemptorum
eripiat sive ut similium
terrorem incutiat sive ut po
tentioribus de medio sublatis
securius imperet. Non solle
ne illi erat quemquam probum
malle securius uti apud
nos posse nisi penitus oppresso
nos rarefacto examine. Nec
sape spes nisi acerbissime
pilo totius aliorum quod ad
usitate primo sua prosperitatis
brevi crevit i immensum ut
omnibus pene Russie principes
ac principibus potentissime
imperaret etc. Capitulum

Sed nescio quid sibi velit
semper ambitio temporum etiam
quanto declivius in se vergit ta
to celsius per ambitum super
se attollitur, quanto quivis male
partis decrepita, tanto semper
ambitiose penitus levitate
capit insolita. Nam cum

omnia pene nostra vita orbis
senex in se domuit cum omnibus
pene dominet duo illi do
minant scilicet ambitio et cupidi
tatis. Nam quidam sapientum
Questio quid sibi volt se
niet pietatis quia quominus
restat vie plus restat via
tici sive quia hiis duabus in
stimulatus causis seu iniste p
suasus ductu rationis princi
patum repete incestio se
nex instituit quod cum vobis
assequi nequit Jure ac robore
impar iniuste beneficio
rem aggredi meditatur
sepe namque omnibus maiores
viribus vires hic iniusta
Ideoque maiorum pius animos
quadam benignitate pretendat
conciliat et ad suum consiliandum
propositum sed quia omnis amor
adolescentum adeo demulsceat
ut omnium animum eximat ipsorum
ano pesiide videntur Ipsam
sepissime tum scriptis tum
nuntiis non intermissis muneribus
importunitate sollicitat aut
non principandi tamquam gloria sed
regum tranquillitate uno pupa

et filiorum eius tranquillior sta
tu se esse sollicitum, nec aliud se
ad plus optare quam ut sese sup
stite omni discordiarum fomi
te prorsus extincto illum in po
sterorum quibus occasionem oriatur
incentivum, quod asstruit aliter fieri
non posse quam hoc pacto, cedat
in filius tuus principatum quem
ego in filium adoptem, cuique co
sequenter militie cingulo insig
to eundem restituam, ipsumque
heredem legittima sollemnitate
instituam ut Cracovie dignitas
vno totius polonie principatu
in tua stirpe perpetua successione
solidetur quia momentaneum esse
nequit quod princeps constituit
quod principali auctoritate roboratur
Nichilque momenta hic quod
vulgi strepitu conclamatur
a quibus quod summa virorum difficultate
construitur facillime dissolvitur
Vix enim populi ad honesta co
trahitur consensus, quia tanto est
ad seditionem tumultuo proclivior
vior quanto mosior, presta
tu pene sit venalis favor
popularis, quibus tam diu placeas
quamdiu vtilis eris, tam diu
imperabis quamdiu supplicabis
nec est perpetuus nec salubris

liquor, qui de humilibus carecet ac
palustribus eliquatur, quin et rudi
brutorum natura magis naturalem
fontem sit putaturus. Exaucte
igitur non coronam sed luteam te-
stam ridiculum capitis gestamen
arte figulorum et compositum
et incompositum. Dicent
principes dyadema non ficti-
le nec sine eo, maxime
quod natura suo fabricat ben-
ficio, quod tuis et in pluribus et in po-
sterorum liberis iure decreverunt
dissidentibus liberalitas. Et
quia credula est mulierum
facilitas et certa vulgi-
torum inflexio, hys medica-
ta innuit filii cedendum
esse censent ad tempus principa-
tum, cunctisque pro loco
sorte patruum venerari, quam
hostem experimento sustinere, sicuti
et patruum regnare minime
quam ex indulgentia spe pede arbitrio.
Iusiurandi ponitur in medio.
Iurat senex, iurat utrisque
partibus proceres intemeratissime
tenendam prescripti pacti for-
mam, qua quis temerare tem-
taverit vel consuluerit seu quo-
vis modo consenserit, princeps
populusque et omnes huius pro-
vincie pontifices anathematizante

innodetur. Itaque Lestko sollemni-
bus dignitatis non sine sollempnitate
potitur; tum desiderio nec pacti
nec iurisiurandi vis est me-
misse, si quam tamen ratione persuasus
vel nepotis mansuetudine de-
victus meminit, aut forma pacti
ubi potest dissimulat, aut ubi dissi-
mulare nequit eius effectum per
transmutando frustratur. Rogat
Lestko militie principes insigni-
rogat instat ratam fore
patruum sponsionem, et se Cra-
covien heredem in solidum institui.
Qui respondit pactis pravis ius
publicum convelli non posse. Con-
vellitur autem si reipublice con-
dicio sit deterior, quod fieri quis
dubitet. Si regni regimen
adolescentis imperitie committi-
tur, decernas cum adolescentia ob-
sequitur cui imperat, quia utilius
paxillo palmes astringitur quam
libere luxuriari permittatur. Ex-
ploratum enim iuris est non esse pacti
nisi gratuita intuitum, aut
putari qui consensisse non probatur,
qua ratione vero gratuitum quos in-
dicat quod prelio est extortum, preliorum
aut quos consensus est ense in glo-
imminente, quisque quod tenet teneat
donec de medio fiat. Premisla

tn quiete gaudet aiaia ipm
expulsante qua semb9 ma
xime pdominai dixom/ quia
eni opib9 et facultatib9 alioz
inhiae ac insidiae cepit
vt eas q quotiq sibi tole
applicaret impacien ciuium
Cracouia expellit/ et dux
lestko recipit/ sic g° tam
iurisiura di qua pacti tote
ti penaz quadez depssionis
confusion dependit. Ille tn
no inmemor sui act expte
rursus ope init ad matrez
adolescentuz eusdez ingeny
passib9 recurrit eiusq consiliu
et auxiliu et explorat et
implorat/ prius tn psidie sus
picionez extenuat et aino
uet vt pactu ase suma re
ligione custoditu s ab emul
impeditu se fuisse ac puetu
net sua fuisse responsa que
suadunt s eozdez inuidia
emulozq conficta/ nuc ergo
vir dumtaxat no desit fauor
fides no de eit aime pollicat
Nos modo Cracouiaz cuibus
ppetuo heditatez ptestor et
conscribo/ s et Cuiauiez
restituo puinciaz Occupauat
eni illaz idez senex quamus ad
se inmine ptinet vnu inqt vm
peto vt hostq oium comius et
ilis pscribat/ ne de pncipib9
cetnis faciat ludibria/ qui volt
pncipes creas qui volt et
pcipitas Hoc aut d comite
significabat Nicolao quem no
uerat eidez ferme tuc pris
expositum quamuis alias ut po
te viz discretu ac strenuu
psona/ et oim amicissimu
no modicu dilexerit Jmo
dozq tn febricitate dolo cas
ody con illu conflat et quasi
veas atrassime cu illo pscit
Nocq aduota seius oim co
sensu mctiat ut vir innoces
exily ppetuo dampnet vir
sus igit hac racon parasiu
vt Cuiauiaz i instati resti
tuat i Cracouia i fine vite
retinet/ duce tn lestkone
ex illius institucon succes
suro Senes aut Nicolaus
exily sibi inmine picliz cgi
sepe ac sepi9 duci lestkonis
ac mirq ei9 inltq modq ptc
tat/ quia huiusmie cgitaunt
inveta no sn doloe cu pli
ma amicissimozq societate
ad seniez tusimgit. icaus ac
cession senex alacrio Craq
pncipatu ingredit q eadez

fidei religionem posteriori ex
hibuit pacto quam et primo. Nam
nec heredem instituit Lestko
nem Kazimirus nec ut spoponde
rat Cracoviam restituere curavit
primo quedam nepotum castra
videlicet Wyslicam et alia tria
occupavit asserens illa Cracovie
esse provincie, nec debuisse a
capite membra rescindi que
magnis maiorum consiliis ac
studiis vix tandem sunt reparata
et Cracovie restituta. Sic
Meszko senex Cracovia po
titur brevi tamen in pace factus
locus eius et in Syon utinam
habitatio eius etc. Capitulum

Cracovienses namque primi
legatos ad ducem Lestko
nem mittunt, et fidelissima
illi obsequia et principatum
offerunt, sed quedam inerat fermenti
quod totam massam corrupit.
Erat enim vir quidam prosapia
generosus moribus insignis consiliis
strenuus omni virtutum venu
state conspicuus Goworius
nomine qui tunc apud ducem
palatinatus fungebatur dignitate
primo dignitatum omnium tamen ipsius
utebatur arbitrio. Inter hunc et
Comitem Nicolaum nescio quod

infortunium inexorabiles iterat
discordias susurronum forsitan in
genio fabricatas, quorum studium
est virtutibus invidere, ac fru
mento tristicie superseminare zi
zania, non aliter igitur Nicolaus
suum spondet obsequium nec super
principatu in ducem Lestkonem
consentiendo suum accomodat asse
sum nisi Comitem Goworium
a se repellat et expellat. Ait
enim nec fidelitati nec obsequiis
locum esse inter discordias, nec rem
publicam tranquillitate gaudere
non rixis. Hesitat dux Lestko
hesitat et sui quid eligant
ignorant. Kazimirus cavebat an vi
rum tam utilem virorum in intimum
expulset, sed primum dampnosum
et inconiosum quibus civitatibus
indignum esset. Comes Go
worius in re tam perspicua
virum pendere discrecionem. Nam
quis ambigit multorum commoda
modicallo minori dispendio esse
nesciat cuiuslibet persona potius
carendum esse quam universitate, quibus ingru
eret unum malum eligendum maxime
cum publica utilitas preferenda sit
private. Quo ergo vitam obiecta
bit pro domino amico qui exilium hor
ret pro domino, nec exilium dixerim

qm quis licet exul n̄ animos de
serit nec ab animos deserit felix
exulatus que psequit gra nō
odiu psequit. Tum quidam
fabulosum quidem videt qd co
cepi s̄ conceptum qs teneat
smonem quia granū est in
palea. Tam volucres quā q
drupedes Griffo rex dr cuius
animositatem horrentes volucres
in cunctalibus illius cunis degēs la
titabat. Cum griffo aviditate
forsan pde ul indignacone
animosior ramis eiusdem ar
boris iterum et iterum quodam
impetu impingit credens ul
arborem ictibus psterne ul ra
malia contrustare suo magis
quam illius periclo. Ala enim i ferre
do enodata humi nō sine do
lore provolvitur seorsum in se didi
cit qd impetus i aliu psuadeat
tuncque remediu vndeque queret
adest volpecula pedentim atte
dit adquā ille nostra filia do
lorum fomentaria. q respondit qd
artis ingra nō novit. at ille
da opem secunda sis in regno
tuo. illa si meditantes operum
expertas opus est vt vulnus
detegas. q ait alam enodaui
et illa i equalitas alarum ē i cau

aut volare nō possis. descedat
ala superior ad statum enodate
q ad superiorem sacle reduci
nō pt. redditaque mora eq
litate alarum reddetur qz vola
di facultas. approbo inqt ille
quia pbabilitate initur quod
asseris. Iubet g volpecula
vt alam que illesa ē inter
duas arbores vsque ad ascella
infigat. et summo conatu
in anteriorem partem toto cor
pore psiliet. ala demū arbo
res nō mota audacter age
ne trepida. salus tua i manu
tua. credit ille totque insubse
cutum impetu sese antiquiat
et alam nō eruit. s̄ minu
tatim confringit. sic vtraque
cares fame contabescit
et a vulpibus et reptilibus
corroditur. Ad hec dux lest
ko. cu hāt ita ppoms pa
bolam q̄ in sit animi gau
re pacto votum ambicionis
explere. s̄ omē absit apni
negociacionis genus. in honesta
pcul absint honestorum comi
cia. quid em asserunt q hois
innocentissimi pauci querit
tum luctuosi plena sit eius

dignitatum venalitas et liberi
capitis nulla sit estimacio
Illum ergo quem ducem lesthio
nem queant Cracouien
qui condicionibus ipsorum co
ueniat Ortuo inclito qui
adhuc de nullo eligendo
habuisset tractatum ad dominum
komidem Wladislaum trans
mittunt asserit fidelitatem
patri promissam filiose deberi
ac dependere nec multum di
stare quo adhuc articulum at
tinet personam filii a persona
patris Ideoque in ipso electorum
locum non esse que ad patr
nam portat successionem un
racio et exigit Cracouiensibus ad
prime regraciatus Wladislaus
graciosa sibi ait tante fidelitatis
obsequia ipso principatu sola
enim fides est que claudit et
aperit propagat et artat firmat
et confirmat imperia Hec fides sola
non solum regna sed et ipsos
reges nominis regem quam regi
doceat Hec sola est lucerna in
obscuro radius in sereno tran
quilitas in turbine semitas
in tranquillo Hec fides est regalium
fundamentum regii capitis
dyadema dyadematis gemarum
gemma omnium preciosissimorum presta
cia omnium insignium prinsignis Hac
extincta omnis amicicia socie
tas omnis omne fedus omnis ob
sequela omnis gracia omne demum
omnium virtutum et decus et robur
languet et expirat sine fide
quisque nullus est quia iustus ex
fide viuit que hodie quanto est
rarior tanto graciosior Vre
itaque fidei constanciam super omnia
gratantissime amplector pau
cis principiarum regnatior totis gra
cium viribus regraciaturum in
posterum Sed magnis in rebus
non paruis in intendi consiliis
satius enim velo tranquilliore na
uigatur si sedicionum ac inuidie
declinantur naufragia quorum
fluctus ac procelle subito sur
gunt de subita rerum nouitate
maxime ea nasci solet ex
indeliberatis et improuisatis
maximorum euentibus Equidem
rem aggredimur arduam arduis
egentem tam virium quam consilio
rum amminiculis Equum autem est eo
fortem fore consilii quo oneris
vis habere principem Sic igitur palacia
primo quia placere omnibus debet

fratri nro duci Lestkoni nrm pandar
ppositum quatenus non sine effectu
vra laboret intencio Ipe nam
tamquam solus et impedimento esse
pt et pfectui Nam fr iunior
dux Mazouien Conradus fratris
porrna sequetur arbitrium sed et
Wladislaus eius nutu sequi non
ambigo quorumdam enim et si
magnum non sit hre fauorem
opositum tamen est non hre inuidiam
Proinde p legatos ordine rei
exponit et hanc dirigit eplam
Illustri anne sue fratri dilecto
duci Lestkoni dux Wladislaus
tum salute vite vniusum Sta
tus racionis non patitur sane sta
tum asemetipso dissidere ul se
met contrariari quippe que mens
que racio desid dissidet ipsa
sibi dissidenciam enim vix ad
mittit identitas animorum Por
ro idem nos eiusdem anime i
diuiduu et natura confabricat
et ppetuitas dilectionis con
cathenat que res parem in
nob gignit volutatem coso
num in omnibus consensum
Et quin Cracouien nos respu
isse principatu certo certius agnum
omnium in nos vota super eo nouit
concurre qd pposita tanto osiderans

nigredine quatenus mm de vra
dulcedine dubitaui Non ut
illo ppetue potiarer sed ut
principator tamen nro insideat ar
bitro ad illum vob pvos pa
reat facultas Hoc igitur in isto
non est mea prinotio sed vra
prerent honoris Alioquin ne
gligentia tamen possis augeri non
aliud quam minui Mete huius
inclita eple ac tenore quicquid
stadij in se ul in suis dux
Lestko hre visus est fraternis
desiderijs accomodat tunc
pontificum cum primatum ac
prudentum cosilia cernebat
enim ac gemebat successionem
filiorum ducis Kazimiri in illa
dignitate hoc exfacto expi
rare ipm que cum suo comodo
laborare Qui fr eius dux Co
radus vix tandem qui coactus
eorum voluntati suppficere
visus est acce de Itaque Sbtorii
Polonie cospectu principum sa
traparum consensu omni a ca
ligato milite vsque ad supre
mum principem Cracouien ducem
Wladislaus constituit Virum
tam accessibilem tam fauora
bilem tam benignum tam

dulcem et suavem prudenciae Ideo
ne aliorum credetur defectus
contemne / ymo ne de ipsis vi
detur arrogacior virtutibus sese
offerebat cunctis affabilitate
prestabilem etc etc ......

Explicit cronica polonorum compilata per Vincencium

Beatus Jeronimus in cronica
qua ipsius manibus contexitur
ita commemorat Ab Adam
usque ad diluvium fuerunt anni duo
millia CC xlii A diluvio usque
ad Abraham quingenta CCC
duo ... Ab Abraham usque ad moy
sen CCCCV A moyse usque ad
edificacionem templi
CCC .... Ab edificacione
usque ad Nativitatem Christi mille
CCC anni Collige ergo
ab origine mundi usque ad nati
vitatem Christi et invenies millia
CCC annos Orasius vero
ab Adam usque ad Nativitatem
Christi quinque millia CxcVI annos
commemorat Ex quibus omissis anna
les historias regionis polonie
a nativitate Christi salvatoris
sub brevitate tangamus
Et primo Anno domini nonage
simo primo dux Meschko polonie bapti
zatus cum suis militibus et fides
katholica in Polonia recepitur
Et duxit Dambrowkam filiam
ducis Boleslai de Bohemia
de qua genuit Boleslaum dictum
Chrobri Iste Meschko filius Ze
mislay paganus fuit certo septem
annis ante baptismum / et post
recepcionem baptismi pluribus
annis vixit et secundo anno misit

Beatus Jeronimus in Cro-
nica quam propriis manibus con-
texit ita commemorat
dicens Ab Adam usque ad di-
luvium fuerunt anni duo milia
CC xl ii A diluvio usque
ad Abraham D CCCC xlii
lxxx Ab Abraham usque
ad Moysen D CCV A Moyse
usque ad edificacionem templi
D CCCC lxxx Ab edifi-
cacione usque ad Nativitatem
Christi M C C anni Colli-
ge ergo ab origine mundi
usque ad Nativitatem Christi
et invenies quinque milia
CCC annos Orasius
vero ab Adam usque ad nativi-
tatem Christi quinque milia CXC
annos commemorat Cuius
premissis annales historias
regionis Polonie a nativitate
Christi salvatoris nostri sub brevitate
tangam Et primo anno
domini nonagesimo decimo
sexto Dux Meszko Polonie
baptizatur cum suis militibus
et fides katholica in Polonia
recipitur Et duxit Damorow-
kam filiam ducis Boleslai
de Bohemia de qua genuit Bo-
leslaum dictum Chabri Iste

Meszko filius Semyslai pagani
fuit cecus septem annis ante bap-
tismum et post receptum baptismum
pluribus annis vidit et sexto
anno misit Lampertum episcopum
Cracoviensem pro corona sibi pete-
nda ad curiam romanam et ad
dominum papam Silvestrum qui quidem
auditis legacionibus consensum
prebuit et coronam fieri de auratam
gemmis preciosis ornatam dicto nuncio
assignavit et dare promisit
Tandem eodem tempore Stephanus
dux rex Ungarorum misit As-
tricum episcopum ad predictum papam
pro corona etiam sibi petenda qui
auditis legacionibus quod Ungaria
fidem katholicam recepit et
dictum Stephanum sanctus Adalbertus
episcopus Pragensis baptizavit et
uxorem de venatoribus duxit
christianam filiastram sancti Sigis-
mundi regis Burgundie quo-
dam dictum Czeyslam papa
vero monitus visione angelica
nocturnali coronam quam paraverat
Meszkoni predicto tradidit et
donavit dicto Astrico episcopo
nuncio pro rege Stephano et pro
Meszkone aliam coronam parari
mandavit et donavit Iste
vero Stephanus rex genuit filium
dictum Emmerich et post decem

annos contraxit noticiam cum meschkone rege polonie Ita quod Smuthus dux filiam Meschkonis qui compulsus vi per precem et per nobiles terre, qui veniens in Gneznam et polonia poznaniam mansit cum uxore virgine virgo mansit usque ad mortem Tandem eundo de Polonia et conuerso vngariam cum Meschkone venerat in silvam causa venationis circa quod crastina die instinctu spiritus sancti et visione angelica veniens personaliter ad Calvum montem donavit sanctam crucem quam in pectore deferebat ipsam donavit ecclesie et fratribus sancti Benedicti

Anno domini Millesimo minus duobus annis Sanctus Adalbertus veniens Gneznam fidem katholicam in polonia roborauit et plures polonos et prutenos ad fidem katholicam convertit predicando eis fidem cristianam Tandem in prussia martirio per prutenos coronatur

Anno domini Millesimo primo Boleslaus rex dictus Chabri filius Meschkonis corpus sancti Adalberti recipiens honorifice sepeliri mandauit in Trzemesno Deinde Imperator Otto ruffus veniens de roma Saxoniam audiens quod floret et chorusscat miraculis in polonia sanctus adalbertus arripuit iter et venit in poloniam causa devocionis et peregrinacionis cui Boleslaus rex polonorum obviavit cum magno comitatu et muneribus quam pluribus in Gneznam sed ad ducem et corpus sancti Adalberti Trzemesno in Gneznam transferri mandavit De cuius ossibus brachium ipsius sancti adalberti dicto Imperatori donavit, quem eadem die coronavit manu propria in Gnezna ab dicta Imperiali libera Et eodem anno poloni ceperunt pragam et ducem boleslaum in eadem excecaverunt

Anno Millesimo tercio heremite in polonia martirizati sunt per pecunias quas duxe dederat eis presbitera ecclesie quorum corpora iacent in kazimiria

Item iste Boleslaus fundavit et dotavit tres Episcopatus videlicet Poznaniensem Wladislaviensem et luboziensem et plura monasteria monachorum et monialium

Item anno x viii Boleslaus

filius Meskonis dictus Chabri
rex polonie superavit rutenos
seu grecos, et terram eorum de-
vastavit et subiugavit reg-
num et gramaticos ultra Kyoviam
limitavit.

Item anno sequenti ungaros
similiter subiugavit et terram
eorum devastavit.

Et tercio anno Saxones
rebelles et pruthenos
subiugavit, et terram eorum
devastavit.

Millesimo xxxv Obyt
dictus Boleslaus rex po-
lonie, cui successit filius
suus Meskko sensu minor
natu et probitate, propter quam
tum delicys rem publicam
segnius administraret et ipsius
non communibus utilitatibus
intenderet, ceperunt ei re-
bellare naciones et ab ipsius
obediencia recedere, que pri-
mis vectigales fuerunt,
timorem et honorem
eidem deferre, et tributa
regionum denegare. Quo
igitur Meskone mortuo et
Kazimiro filio eius puero
cum matre eius in almaniam

seu magdeburg expulso, quasi
a regno polonie Stirps du-
calis et regia omnino perierat
in regno polonie, et unus-
quisque quod sibi rectum videbat
in illis diebus faciebat. Sed
insurrexerunt quidam super ra-
paces predicti reges et prin-
cipes et ceperunt vastare
regnum polonie. Barones
vero et milites regni po-
lonie inierunt consilium
convenientes in unum et con-
cordatum est ut mitterent et
inveniant et inducerent
in regnum expulsum et eiectum
ducem Kazimirum, hic quidem
dum a matre sua studys litera-
rum traditus et hys competenter
instructus, cum iam esset iuvenis
robustus ex almania in Gal-
lias transiens et ut supra dictum
est cluniacum veniens sacra
conversacioni monachorum ibidem
deo famulancium electus est
et sumpto sancto vitam mutat
et sub habitu sancti benedicti domino
militare cepit, at polonorum
legati assumpto comitatu
multo cum vasis quam innumeris in
auro et argento profecti sunt

ad requirend ducem kazimirum Tandem post longam peregrinacionem et cuminatum invenerunt eum sub habitu monastico iam septem annis ibidem agentem. Propositisque causis itineris apud thezaurum suus abtulerunt ei et Abbati suo preciosa omnia vasa aurea et argentea submittentes quas clades et quanta mala propter ipsius absenciam sustineat polonia. Deinde petunt dominum abbatem ut eis ducem suum restituet. Supplicatque nichilominus kazimirum ut poloniam redicet et regnum gubernet et populum suum liberet ab hostibus. Abbas aut habito cum eis prudenciam consilio respondit se non posse peticionem eorum annuere et desideria quia is qui renunciat redire non posset ad seculum nisi providencia summi pontificis ad hoc accederet dispensato. Tunc legati responso accepto gradu conatu romam ad curt summo pontifici

legaciones presentant dispensacionem petunt allegantes calamitates polonie persecucionem fidei pane mecedia monasteriorum subversionem urbium violacionem virginum oppressiones viduarum occisionem et effusionem sanguinis innocentum et multitudinem christianorum utriusque sexus deductam in captivitatem et redactam in servitutem paganorum. Demum papa Benedictus auditis polonie desolacionibus christiane fidei compassus consilio ... beate principe miseratus ducem kazimirum ad tenenda regni polonie gubernacula reducere decrevit. Ne vero stirps regia vel ducalis deperiret omnino et polonia successore careret cum eodem duce kazimiro ut matrimonium legittime contrahere posset interdicit dispensavit. Verum dispensacionis beneficium ac

recordacionis memoriale sig
nificatum est polonis ut
consura rotunda conformia
verit se moribus religiosorum
Statutum est nichilominus
ut censum solverit quod vocatur
Swietho pyetrze beati petri
ecclesie romane pensendo sicque
expetitum negocium assecuti
propositum legati polonorum
leti ac alacres redeunt
Eliminatum et exinde suscipientes
ducem suum kazimirus
venit almaniam ad imperatorem
ottonem avunculum
suum ubi cum expensis magnis
probitate audacia sex centorum
virorum armatorum milicia
ad eum deducendi cum misit
imperator ad poloniam
qui veniens licet cum magna
difficultate tandem hostibus
expugnatis cum pace regnum
polonie possedit
Post hec accepit uxorem
unam de Russya principibus
nobiliorum nomine dobro
gnyewam dictam cognomine
mariam ex qua genuit quatuor
filios primogenitum Boleslaum
secundum wladislaum tercium mesconem
quartum ottonem dictum

est Boleslaus qui propter ex
cellenciam largitatis anthomasice
dictus est largus ob
insignem audaciam virtutis
appellatus est bellicosus Tante
namque prodigalitatis erat quod
sine liberalitate nullam hominis
libertatem estimabat Iste
Boleslaus qui septem annis
in exitu suo mansit in partibus
Russie devastando terras ruthenorum
ac confinia tartharorum
Et veniendo de partibus
Russie Anno ad gloriam subiugatis
sibi gentibus predictis conatus est
in regem polonorum
Anno domini m° lxx° septuagesimo
Abbas Aaron Tyniciensis
in sede cracoviensi postulatus in
archiepiscopum Crac consecratur
Anno domini m° septuagesimo
tercio XI° die dominica qua decantatur
Mias domini Boleslaus
secundus rex polonie propter quedam
peccata enormia ipsius correctionis
impacientis et anathematis
ecclesie quod faciebat nobilibus
dominabus Stanislaus Episcopus
ipsum correxit et monuit
qui correctionem spernens ipsum
accessit et invenit in capella
sancti Michaelis archangeli

cta aram diuina celebrantem
euaginato gladio ipm ad ca
put percussit et interfecit Cader
alii milites sui man9 et pedes
amputauerut, vz accipitres
et vnu strepe desentes Pot
dr ex suggestion ipoz et
mala informacion pdicti
rex homicidiu perpetrauit
i continenti nobiles tre co
gregati in vnu eum detine
voluerunt Ipse vo periclm
mortis times fugam dedit
ad vngariam et ibi cta q
dam clausto iransit tacq
conuersus et piniter seclius p
ages vitam post decem annos
finiuit et ibidem sepultus e
Sz messko dux polonie fr
dicti Boleslai de vngaria
poloniaz reuenit licet et
fugam dederat.

Ite interdictu ecclesiasticum
pronuatum fuerat seu fuit q^or
annis p totam prouinciam
Gneznen et p totum regnu
polonie post modu cu magna
difficultate apud summu po
tificem i curia romana nobiles
tre et nunci ipoz relaxatoz
interdicti impetrauerut condicion
interiecta quadaz vt omes
collaciones dicti regis i dioc
Cracof votaret curie romane
quas exnunc possidebat i
Cracof in xoyslice i San
domir in Gnidnicz Et post
ac alias ut supius nominata
fuerunt et ob hac causam
exnunc collaciones pdicte
spectat ac spectare debet
futuris tempo9 i capitulu Crac

Ite eodem anno post re
laxacionem interdicti campus
ordinat i dyoc Crac

Anno dom Mo octuage
vno campus et Canonica
Cracof sctm cor9 sctu stanislai
transtulerunt ad eccliaz kathe
dralem cu debita reuerencia
et magna reuerentia sollenite

Anno dom Mo octuageo
xi Boleslaus curus dux
crac deuicit bohemos et
terraz ipoz deuastauit

Millesio C xxxvii bohemi
vastauerunt poloniaz

Millesimo C xxxvi visilice
cede destruit v idus february

Millesio Clxx henricus qrtus
imperator romanorum venit
de Saxonia poloniaz de
inde in vngariam et panoniam
i constantinopolim cu regib9
et principib9 prex in irlin
aliqui pmare et aliqui p terra
et huit secu vltra [illegible] milia
et invenit irlin a Sarracenis

occupatam quam in brevi expugnando exo acquisivit et possedit pacifice multis annis et in eodem anno ecclesiam preclaram pistrinam ecclesiam construxit in honorem sancte trinitatis et ordinem templariorum fratrum qui trabem deferebat fundavit de voluntate et consensu regum ducum et baronum nobilium de francia de anglia de saxonia de bohemia de polonia de ungaria.

Item eodem anno venit Conradus predictus imperator de ultra marinis partibus seu de iherusalem subiugatis sibi Sarracenis et grecis et aliis gentibus et ad patriam remeavit.

Millesimo C lxxxi hoc tempore translatus est liber Johannis damascenum de greco in latinum.

Item eodem anno sol obscuratus est ante horam nonam et stetit usque ad occasum solis hoc anno fuit maxima fames.

Item sequenti anno captum fuit sepulcrum domini ac civitas iherusalem ac patriarcha qui fuit tunc capitis ibidem et alii quam plures detenti et reducti sunt in captivitatem Henricus vero audiens mala nova de iherusalem et ad eorum rediens tactus conscientia in vestituris episcoporum et aliorum prelatorum per anulum et baculum pro quo cum paschali papa romano quam plurima contenderet et ligatus Calixto pape resignavit et concessit per omnem imperium in omnibus ecclesiis canonicam fieri electionem huius tempore rex ungarie ad monitiones papales per litteras suas domino pape inviavit investituras episcoporum et aliorum prelatorum quas huiusque ab illo tempore reges ungarorum facere consueverunt.

Millesimo C lxxxi Thomas Cantuariensis archiepiscopus martirizatus est in Anglia ipsius regis Anglie per nobiles quosdam papa audiens ab eodem rege multa tributa et servitia ecclesie romane ab eodem optinuit et in possessionem recepit ac iuramentum prestitit ipse rex prestitit quod non de voluntate sua predictus episcopus interfectus est extunc papa interdictum relaxavit habita sufficientia et satisfactione et regis canonica expurgatione.

Millesimo C lxxxi Kazimirus dux post obitum fratris Boleslai Crispi obtinendam intravit et optinuit cum consensu nobilium

trigenarios et secundo anno deuastauit rutenos.

Millesimo CLXXXIIII° Corpus sancti floriani martyris per egidium episcopum mutinensem Cracouiam apportatur et a getkone episcopo Cracouiensi deuotissime suscipitur.

Millesimo CXCIIII° Kazimirus rex frater Meskonis obiit et sequenti anno inter ducem Meskonem et filium Kazimiri et inter mazouitas facta est cedes magna in Mazouia Mosgawa ita quod Mesko vicit et campum obtinuit sed Boleslaus filius eius interfectus est in eodem anno in hoc eodem bello.

Millesimo CXCVIII Petrus secundus imperator cardinalis venit in poloniam cum legationibus domini pape qui matrimonium in facie ecclesie instituit clericis et sacerdotibus prohibuit habere vxores.

Sacerdotibus adempte vxores in Polonia.

Millesimo CCX° dux Mesko obiit frater Kazimiri et dux Lestko primus filius Kazimiri in Cracouia successit.

Millesimo CCV Romanus fortissimus princeps rutenorum cum exercitibus suis a Lestkone Vrmada filius Kazimiri est in Zawichost interemptus.

Millesimo CCXXI hospitale in Prandnik construitur.

episcopus Cracouiensis de consensu capituli.

Item secundo anno per eundem episcopum ad sanctam Trinitatem ordo predicatorum et in Kacicze monachorum griseorum construitur et funditur.

Millesimo CCXXV° claustrum de Kacicze transfertur in Mogila que dicta tumba cognominatur et in bonis capituli fundatur et dotatur de bonis eiusdem Cracouiensis ecclesie in honorem sancti Bernardi.

Item Anno domini millesimo CC XXIII° fundati et dotati venerabiles fratres cruciferi a duce Kazimiro Cuyauie in Thorun.

Millesimo CCXXVII° Lestko dux Cracouie interfectus est in colloquio a filio ducis oballinensis o domus sub fraude.

Item eodem anno post mortem Lestkonis Henricus dux Slesie barbatus dictus et Wratislauie vir sancte hedwigis successit in Cracouiensi ducatu et possedit utrumque dominium.

Item Millesimo CCXXVIII Dux Mesko dictus Kosiczko Cuyauie dum quasdam viduas cum orphanis expoliasset et plures vaccas ipsorum mactasset et ex eisdem magnum conuiuium ducibus et militibus preparasset Tandem deo volente

ipe enormia pcta ipius du
in prandio eet, mortem ipi
sedebat, tandem inimes infi
niti advenerunt ipmque
devorare ceperunt. Ipe itaque
unam navim ascendens
ad fluvium magnum pcessit
et ibidem ab eisdem muribus
devoratus est.
Millesimo CC xxxix
Henricus pfatus obyt dictus
barbatus dux Slesie et
Wratislaviensis eius filius henricus
in vetere dominium successit
sit et sequenti anno gens
thartarorum orientalibus
ptibus et gravit subiectis
in duo agmina se dividens
ungariam venientes cam
pestre bellum rex ungarie
cum eisdem pferat, in quo
plio frater eius collomanus
occidit, et qui potiores
de nobilibus occidit et
ipe rex ad maritimas
naves fugam dedit. Alia
vero venientes Tracie
deinde Wratislaviam
et tota campum dictum
pspera bella cum ipsis ...
cum Henrico duce Slesie

fecerunt et in eodem bello
ipm interfecerunt et plures
nobiles cum eodem et ipi
tartari cum pluimi sunt infecti
et statim redierunt, etiam usque
ad ipa ptra ... Quam
dominii Russie viro medie
tas ... eorum ad ipa
remeavit.
Et eodem anno ...
... infit
panos devastatos imperator
Fredericus amonuit quare
noluit seu neglexit defende
bantes a paganis, pdicto
celebrato concilio generali ipm
destituit et ab obedientia
principiis ipius reges ac pri
ncipes et comites ipius ab
solvit et phibuit tributa
eisdem solvere sub pena ex
communicationis.
Et eodem tpe misit nu
ncios videlicet Hanselmum ... ...
cum duobus fratribus de ordine
pdicatorum ad Carwt Cham
... thartarorum cum
... bullis petens ab eodem
ut xpianos defectos resti
tueret, pstine libtati qui per
tarthariam in orda comminus
inveniuntur litteras porrexit

Fredericus Cesar per Papa depositus.

qui respondens pompose
Ista no faciaz, deus i celo
et carvot Cham sup terra
regnat et dixit Ego sum
metus orbis terre flagel
lum dei Et si ad me papa
psonalit venisset utique fecis
sem volutatem ipius Ipi
volete deo ipis nuncys
astantib' tentoria ipius
fulgur cum tonitru veniens
percussit eu usque ad mortem
Tcia die duces et nobiles
thartarorum aliud viz Bog
nepotem ipius, q postmod
nuncios domini pape predicti
cu reuerencia et muneribus
remisit, et treugas pacis
cus infra decem annos te
ne primisit bona fide et
lris patentibus roborauit
et de tentos panos quos
huit ipis nuncys restituit
Millesimo CC l iii Ru
teni pdiuisos insulti lublin
et totu tritorium deuq
stant et succendunt et castro
pse edificare ceperunt et
turrim muratam fecerunt
Anno domini Millesimo
CC l iii Jacob' de Sroze
sewo doctor vtriusque iuris

et decanus crac Scolasticus
wrat, posito, Gneznen
Capellanus domini mr ppe
et mgr Bogphin' qd curiaz
romanaz mittit pro cano
nizacon scti Stanislai
Qui p dnum papaz In
nocentium qrtu canonizat
Eodem anno scta cano
nizacon in assisio mnor
p cuiusam reuerunt
Boleslaus dux Crac
filius lesthonis condam
duc Crac p' mortem
henrici patrui sui ducatu
ex integro obtinuit et
lublin arutrimis rehuit
vocat' puttinis et wolad
ducem spolien cu excatib'
suis tram spanie depasta
Anno domini Millesio
CC l viii boleslaus dux
Crac et Sandomiren
dux coniuncti fribus in Caz
smo Cazimiria Cuiauien
et lancicien et Semouita
Mazouien et nobiliu ba
ronu suorum fundauit
claustra scte Clare in
Sancshost et in eodem
collocauit et pdictam
ciuitatem cu vill cu adiacentib'

ipīs in ppetuū dotauit cū
toto iure et dominio put
ipe solus possidebat
Millesimo CC lxo Thartari
subiugat Vsabeis lithwanis
rutinis et alys gētibꝰ Sando
miriz castro capiūt sub petro
Capitl et hede de crampa
vbi se potuit defende ibi
subiugauit qui treugas ca
pies cu eisdem exiuit ad
tentoria ipoz et pmittes
eisdez tributa dare Xpi vo
videtes eum detinuerit cu
frē suo Sbigneus/ et castro
violent intrauerūt cum
frē suo Sbigneus et illaz
multitudinez xpianoz int
fecerūt alios vo detinue
runt/ et fugietes alios
ad ecclesiam scte marie
in ecclia inuenierunt simr
interfecerūt/ alios vo ca
pietes abduxerūt/ dux
vero boleslaus Cracovie pro
fugit cum alys nobilibꝰ
Et eodem tpe venies dñs
Barantha decanus Sand
miriens/ et Albtus Canonicus
arripuerūt it ad curiam ro
manaz cu litteris duc Bo
leslai ad dnm papaz Boni
facium/ et ea que facta st
querulose pposuerūt / qui
audiens eos et condoles de tata
violentia ac morte xpianoz
hito consilio cardinalium suoz
donauit eis indulgētias ad ecclaz
scte marie Sandmir et lras
bullatas tradidit et confirmauit
Cuius tenor habet in hys vbis
Bonifacius epus seruus seruoz
dei papa Romanus octavus/ filys
suis in xpo fidelibꝰ ac dilectis
ad quos pns scriptum deuenit
salutem sempiternā ac aplicā
bndictionem/ venietes ad nos
fily nri dilcti Bodzatha decan
ecclie Sandomir cu suo noie
adalbto qui dicebat esse
Canonicus eisdez ecclie nob
lacrimose supplicauerūt et
dixerūt Qr venietes impy
pagani qui dicebat ce tha
taros et terram Sandomir
subuertentes multitudinez xpia
noz occiderūt quoz non
erat nus et quoz sanguis
defluebat vsqz ad flumen qd
vocatur wysla Hic facto in
uenerūt ecclam scte marie que
ibi facta et consecrata erat
in honorez virginis gloriose
ipam incenderūt/ ptm igitur
multos xpianos ibidē
cremauerūt/ et multas reliquias
sctoz qui ibi aderat dispserūt
et ornamenta ecclie pdicte
asportauerūt/ Et hoc fctm

esse dixerunt in festo purificacionis bte marie Sub anno domini Mº CC ꝛc predicti pagani die tercia recesserunt Nos eorundem peticiones et lacrimas audientes interrogavimus predictos filios nostros quid postularent Tunc dixerunt/ nichil aliud petimus presentem nisi quod eadem ecclesia possit relevari et exaltari in fide katholica et auctoritate primitate aliquo privilegio munerari Tunc inito consilio fratrum nostrorum cardinalium qui tunc nobiscum presentes fuerunt in curia romana auctoritate dei omnipotentis et auctoritate beatorum apostolorum petri ꝛ pauli et auctoritate nostra eidem ecclesie sancte marie in Sandomirz donavimus/ damus et assignamus eandem indulgenciam quam etiam dedimus donavimus et assignavimus ecclesie romane quam marie ꝛ martirum nuncupant Ut ergo ad tantam sollempnitatem avidius et copiosius fideles convenirent Omnibus penitentibus et confessis in die marie et martirum in ecclesia sancte marie in Sandomirz qui presentes extiterint stipendia spiritualia/ apostolica largitione concedo Tricentesimo et lx et sex annos vel quot sunt dies in anno tot annos de vera indulgencia et carenas totidem consequentur/ et est carena quedam

purgacio latine Karina quod annua triginta diebus debet sustinere in purgatorio hoc per unam carenam deletur Et eandem indulgenciam vere penitentibus non permittat ꝛc et confessi cum devotione fidelis in eadem ecclesia per octavas eiusdem festi quesierint ipsi misericordie consequentur Statuimus etiam in eadem ecclesia sancte marie ad martires rome Similiter in ecclesia sancte marie in Sandomirz/ auctoritate apostolica fiat processio omni sexta feria cum vexillis et reliquiis sanctorum/ excepto festo novem leccionum cum offertorio protege domine plebem tuam ꝛc et cum letania/ et hoc fecimus propter hoc quod dominus ihesus populus liberare dignetur cunctum populum christianum et civitatem romanam ꝛ civitatem Sandomirz de crudeli instancia paganorum et maxime thartarorum ꝛ post processionem omnibus vere penitentibus et confessis qui ibi presentes extiterint auctoritate septem annos et carenas totidem misericordie obtinebunt Datum ꝛ actum rome in curia nostra tercio idus Novembris/ et hoc in die sancti martini epi ꝛ conf' anno domini Nativitatis christi pontificatus nostri anno secundo

Et ego Andreas filius Ni
colai de Sandz clericus Crac.
dioc. notarius publicus impia
li auctoritate arrogatus ad
predicta in ecclesia romana
que Marie ad inferes vocatur
et ad vocatis testibus premiss
videlicet Martino Canonico
wratislamensi.

Item eadem via crac. fuer
venientes castra et civitatem
expugnare non valentes
recesserunt crematis ecclesiis
et pluribus interfectis quos inve
nire potuerunt et alios de
tectos abduxerunt usque ad
thartariam.

Item Mo CC lxx castrum
Cracow edificatur super tottum
montem cum lignorum structura

Item sequenti anno Boleslaus
Crac. misso exercitu in rus
siam Swarnonem ducem russie
et terram suam devastavit

Mo CC lxxix Boleslaus
dux Cracovien et filius
lestkonis obiit plenus dierum
qui multis privilegiis et gratiis
ecclesias Crac. decoraverat
et clero libertatem dedit
et ecclesias plures fundavit
et dotavit.

Item eodem anno lestko dux
Siradie in Crac. successit

Millesimo CC lxxx viiio
dux lestko congrediens cum lith
wanis devicit in Kowine seu
in districtu lucovien ipsos inve
stigando et spolia ab eisdem
cum captivis propriis reduxit

Mo CC lxxxvii Thartari
tria vice venientes Crac.
venientes Sirad. deinde
Sandomirz vastat et plurimum
populum abduxerunt in servitutem
Ipsi vero thartari pausaverunt et
stationem fecerunt circa villam
Bosslige aliquibus diebus tandem
tellubuca dux thartarorum
confusus recessit sed talium motem
et ecclesiam sancte crucis violare
non permisit nec attemptare
quia prutenos qui cum eo erant
fuit informatus.

Mo CC xcvi Przemislaus
rex polonie detentus et occi
sus est in Rogosno in die
cinerum circa ortum solis de consilio
malorum traditorum videlicet zarambi
necnon Saporud qui cum eis ve

Item sequenti anno ... nerat
Rex Boheme Wenceslaus
dux Cracovien dictus lokyetk
voluit habere regnum polonie
et possedit contra deum et iusti
ciam licet Wladislai consangui
neus fuit prefati occisi et co
nam regni suscepit.

Anno domini Mo CCC quinto

Wenceslaus rex Bohemie
et polonie occisus e i Olomucz
sub fraude in domo decani
infra meridiem pquendaz
familiarem suu de austria de
consilio pncipum ac nobiliu
quia iste vice voluit hre rg
vngarie et habuisset.
Item sequenti anno nobiles po
lonie Crac Sand comuo
cacon facta in vnu elegerunt
ducem wlad Cuyauien i
regem polonie et bohemos
de wysliza d' Crac d' Sand
de castris q tenuerunt manu
forti expulerunt Similit in
polonia et posnania Gnezn
et alios inmoes Eodem tpe
misit Gwardus epm wlad
ad curiam romanam p corona
petenda, qui quidem obtenta
cona a sede aplica Cracouia
apportat et ibidem e conat.
Item eodem tpe Ciues Crac
an coronationem rege wlad
ciuitatem Crac Boleslao duci
Opolien tradiderunt qm ipse
non valens retinere pro se
restituit pfato wladislao
capto advocato albto et po
conbus ciuibus de ciuitate pdicta
quos omnes secu in opole de
duxit wlad vo pdictus in
fidelitatem eorum ppendens
plures ex eis equo tractos ius
sit in forc suspendi.

Anno domini Mo CCC xvto
castro lublin aciutmis parat
et Sand milites e aqsitud
Millesimo CCC xi Natus
e kazimirus rex polonie
Anno domini Mo CCC xxxi
wlad rex polonie in die
sancti Stanislai translacionis
in Cuyauia deuicit cruciferos
barbatos in conflictu belli
et multa milia ipsorum interfecit
in quo bello Cristinus d' Ostrow
vexillifer, et filius pndote
Castellani Crac et Jacobus
castri zarnouien et heres
de Gusko interfecti sunt
Et sequenti anno idem crucife
respirantes terras rgi pdicti
Cuyauien wlad et ciuitatem
Brzesten exploratores violat
occupauerunt
Anno domini Mo CCC xxxiii
in decimo mense marcio Rex polo
nie wlad diem clausit
extremum, cui succedens dns
kazimirus inclitus prouen les
viros et dnos Janislaum
Archiepm Gnezn et Johem
Crac. necnon Johanne poz
nanien dictu dplia i regem
polonie est coronatus
Anno domini Mo CCC xxxvo
kazimirus rex duxit vxorem
de lithwania filiam Gedimidi
Gheddidi ducis supprimi lith
wanorum de qua genuit
duos filios.

Anno domini M° CCC° xxx
viii dominus Kazimirus cum cruciferis
ordinationem amicabilem com
posuit, ita quod ipsi cruciferi Cuya
viam Wladislai restituerent ex in
tegro et tributum de terra po
marie et omnes pecunias quolibet
anno dare promiserunt, et litteris
suis roboraverunt, quia reges
polonie istam terram pomarie
semper in possessione habuerunt et
wladislaus pater Kazimiri in posses
sione fuit sed tempore per Bohemos
de regno polonie expulsus
fuit videlicet pluribus annis tunc
in recessu commisit in tenutam
et regimine castra Wyszko
et Wank ac totum territorium
pomarie filiis Bodzate Jo
hanni et Nicolao heredibus
de babymost seu de Dzbassyn
qui ut maledicti et perfidi
non expectantes prefatum dominum
ipsorum obligaverunt, et tra
diderunt cruciferis dicta castra
in duobus milibus marcarum grossorum
pragensium monete ac plurima
munera ab eisdem receperunt
Item post coronationem regis wla
dislai predicti ipse rex dans
treugas pacis predictis frau
dulentis nobilibus viris personis
ipsorum voluit eos patibulo
affigi tamen consilium ipsius non
permisit, sed ipsos incarceravit
et ad tempus in castro Chasimer
reposuit infra integrum annum
Anno elapso ipsos ad fideius
soriam cautionem dedit videlicet
duo milia marcarum cruciferis re
stituere debuerunt et terram po
marie exemere et deliberare
ab eisdem, et fideiussit per eisdem
Ni. b pr. Nicolai de Dzbassyn seu
de Goszczyszewyge quod medietas et
infelices non compleverunt in quo
se obligaverunt postmodum rex
predicti fideiussorem ipsorum spo
liavit bonis in polonia que habuit
videlicet duo castra et opida Crzel
Dzbassyn, babymost in granicies
Saxonie, et mortuus una dedit
prefato Bodzathe tres villas
Goszczyszewyge cum aliis adiacen
tibus in districtu Radomien
Anno domini M° CCC° liii In
vigilia penthecostes cecidit nix
magna et iacuit tribus diebus et
tribus noctibus spissitudinis erat usque
ad genua hominum
Anno domini M° CCC° lxv in
Karoli imperatoris romanorum, et
rex bohemie Cracovie venens contraxit
matrimonium, et Elizabeth filia
Boguslai ducis Casschubie presen
tibus hiis testibus et regibus Lodwigo
Ungarie Kazimiro polonie We
ceslao Bohemie de Czip ducis
mudo de de domyn et principibus
quam pluribus videlicet Ottone de bavaria
Bozcone de Swidnicza Wladislao
de Opole Semouito de mazowia
Anno domini M° CCC° lxx de

mese Novembris et in die sancti leonardi confessoris gloriosi Kazimirus rex polonie die clausit extremum cui lodwicus rex ungarie successit, nepos ipsius est et in eodem anno coronatus in ecclesia Cracoviensi in regem polonie per venerabiles viros Jaroslaum archiepiscopum gneznensem Florianum Cracoviensem Gluttonem Wladislaviensem)

Millesimo CCC lxxvi° Interfectus est dominus Johannes dictus Kmita Capitaneus Cracoviensis per ungaros cum sagitta cum sagitta et immediate ultio per nobiles terre Cracoviensis fuit facta et necati sunt lxxx)

Anno domini M° CCC lxxxii° Lodwicus rex ungarie et polonie obiit in castro exaltacionis sancte crucis qui regnavit in polonia duodecim annis minus vii septimanis et sequenti anno hedwigis filia ipsius venit Cracoviam et poloniam et recepit in regnum polonie per nobiles terre et coronatur in regem polonie die sancte hedwigis in ecclesia kathedrali per venerabiles viros dominum Bodzatam archiepiscopum Gneznensem Johannem Cracoviensem Nicolaum Poznaniensem Gluttonem Wladislaviensem. Eodem anno chalotha fraudulenter deceptor regini polonie minas tenens ad fideles manus castra Bresten et alia castra nostri territorium Cujaviensem tradidit duci

Semouito dua Ploceni ad possessionem totius terre predicte accepta pecunia ac multa plurima ab eodem et polonia venientes cum predicto duce cum kalis steterunt cum exercitu ipsorum duabus septimanis expugnare non valentes recesserunt mazouiam spolia magna de terra mazouiam reportaverunt, quia predictus dux in regem non est assumptus ut sperabat habere.

Millesimo CCC lxxxiii° Ungari vastaverunt mazouiam

Anno domini M° CCC lxxxvi dux Jagello dux supremus lithwanorum seu missis vocatus ad lithwaniam per nobiles terre polonorum susceptus in regem polonie et baptizatus in ecclesia Cracoviensi et nominatur in baptismo Wladislaus, in quarta die cum dua hedwigi regina copulatur cum magna sollemnitate Et sequenti anno die dominico in regem polonie coronatur per venerabiles viros dominum Bodzatam archiepiscopum Gneznensem Johannem Cracoviensem, dobrogostum poznaniensem ac de consensu totius regni polonie nobilium Et eodem anno quum omnes lithwani fidem katholicam susceperunt Anno eodem dux vitoldus lithwanorum cum exercitu suo ac nobilium baronum de polonia bellum ac conflictum magnum inter se fecerunt in quo corruerunt

seu interfecti sunt Opitko palat
Crac Swarsius de Myechow
Abraham dictus Gotha Johes
dictus Glowacz palat Poz
nanien pilik palat Wrzsouen
et h facta sunt in castro assu
tionis glose virginis marie 1410
cu thartar
Millesimo CCCCxj° Wlad
rex polonie duxit annam d
vxorem legittimam dni Marchio
nis de Czyly et sequenti anno coronat
Anno domini M° CCCC° nono
In vigilia Assumcionis b marie
magr gnalis cruciferorum exiens
de thorun cu suis exercitib ipa
die Assumcionis marie castrum
dobrinen cauallauit et ipum igne
consumpsit et multos polonos i
castro dicto occidit gladio et
nobiles dnas et virgines rapientes
de castro ad suos exercitus deslo
cauit et turpiter dehonestari
mandauit et ambulans per tota
terram dobrinen pueros innocentes
innocentes in cunabulis crudeliter
interfecerunt
Item castrum Bobrownik sub
Capitaneo Marzysiow capiunt qui
potens se bn defendere dom castr
vt maledictus et pfidus no ex
pectans dnm regem suum refugit
et tradidit cruciferis
Item eadem vice dicti crucifer
castrum Zlotoria capiunt et fu
ditus destruxerunt
Castrum Bidgostia quidam B
nardus tenutarius eiusdem castri
dictis cruciferis tradidit Postea

rex Wladisla cum exercitib ve
niens inmediate a cruciferis
recepit et maledictos traditores
capientes vinculatos incarcerauit
Marzysiaum ad terram dru
iuacen reposuit cum consensu
nobilium dnorum et regnicolarum re
gni polonie
Anno domini M° CCCCx decio
rex Wladislaus dictus Jagaldo
lithwan cum fratre suo potentissimo
dno ac principe Allexandro
dicto Witoldo congregatis exer
citib regni sui et paganorum
et bohemorum multitudine innume
rabili multa milia hominum quorum
no erat numerus de diuersis linguis
paganorum et aliorum no va
lens tantas violencias et iniurias
a pfidis cruciferis sustinere terram
ipsorum manu forti ingrediens cum
fratre suo Witoldo conveniens ipo
die diuisionis aplorum beatorum cum
cruciferis in terra ipsorum vltra ciuitatem
Dambrowno bellum campestre
fecerunt ipos quoque cruciferos rex Wlad
deuicit in quo conflictu magistrum
cruciferorum et marszalkonem et mul
tos commendatores interfecit cum innume
rabili multa milia hominum ita quod occisi
per quatuor miliaria ad omnes partes
per campos et ligna iacuerunt
Et duos duces pomeranie et alios
captiuauit et obtento bello dns
rex polonie cum maxima fortu
na ipsorum fortalicia perambulabat
cum suis ciuitates et castra eorum
obtinendo et totam terram cruciferorum
potestati sue subiugauit ita quod
in breui interuallo vz in quatuor

septmanis quadragita ciuitates
muratas et castra sibi ipis recept
manu forti
Numerus infectorum cruciferorum
Centu quadraginta quatuor
milia armatorum exceptis ist
qui no fuerunt armati et in
duti Anno eodem breui in
uallo iterum polonii cu crucifer
cca castrum claustrum Corunow
bellum fecerunt et cruciferos vi
cerunt ipsos interfecerunt et
CCC notabiles captiuos ad
regem in Wlad adduxerunt
Item eodem anno post paululu
iterum poloni cruciferos cca Thucho
la prostrauerunt et bellu obtinuerunt
Anno domini M° CCCC quatuor
migerus deno luce missorum
in orbem apostolorum
Ense polonorum cecidit gens
teutunicorum Quam manu
forti dei strauit robur Wladislai
Regis polonorum pateat sibi
porte polorum
In campo grunwalt L milia
sunt numerati
Et dum dorsa daret et ad
fluuium properaret
Drwacza sit dictum sunt passi
letaliter ictum
Quadraginta merguntur
milia feriuntur et puniuntur
Cruciferi fere tunc omnes interierunt
Magister wolricus polonorum inimicus

Captorum inus tria milia ex
titit vel plus
Si sunt vis nunc armate theu
tunicorum
Gentes dico vere quod tunc in
bello fuere
Milia dic centa adiungendo
quadraginta
Milia sic scias quod sunt tu cu
piebas Et quater peditum fuere
sit tibi centum Tincti
Toppis induti securibus gladio
Numerum illorum theum facit
plurimorum
Hoim et sancti quidem et hij morte
comprimebantur
Finite castella facta sunt plurima
bella
Post hec et tesi quam plurimi
sunt quoque lesi
Dum fide fracta non fuaue
runt sua pacta i vota
Incole terrarum pruthenorum s
amarum
Potui sensisset sunt pacem non
in ssent
Et fedea no ficta sunt hij vers
sunt dicta

Summo dño
excellẽtissimo
et in cultu xpiane religionis
strenuissimo Gwidoni de
valencia ciuitat tripolis
glo(rio)so pontifici philippus
suorum minimus clericorum seipm
et fidele deuotionis obsequiũ
Quantum luna ceteris stel
lis ẽ lucidior et solis lucitudo
ditate lune fulgencior tam
ingenij vri claritate vrã
q(uam) sciencie p(ro)funditas cunctos
ita mare modernos in litera
tura exuberat tam barbaros
quã latinos Nec ẽ aliquis
qui hanc sciẽciã vellz castra
gari, quia cu largitor cuncta
rũ sciarum atque cuncta bona
procedunt singla sic dona di
stribuat tibi soli videtur
gratiarum et sciarum plenitudine
contulisse In te namque recipiuit
sctorum grã conmuse Noe pru
dencia Abrahe fidelitas
ysaac confidencia Jacob
longanimitas Moysi tolle
rancia Jozue stabilitas he
lie deuocio Elizei p(er)fectio
dauid benignitas Sciencia
Salamonis Job paciencia
castitas Danielis ysaie sem
ditas, p(er)seuerencia Jeremie cu
ceterorum sctorum virtutibus i(n) tua
plenissime habitat sctitate
Ad hec tu in scienciis liberalibus
literatissimus in ecclastics et
legalibus peritissimus In diuinis
et moralibus doctissimus Vnde
dignum fuit vt haberet vestra
librorum pnte operum In quo
de omnibus fere scienciis aliquid
vtile continetur Cum igitur
vobiscum essem apud anti
ochiam reperta hac vna
preciosissima phie margarita
placuit vre dnatoni vt
transferretur de lingua arabi
ca in latinaz Vnde vero
mandato cupiens humiliter
obedire et voluntati vre
sicut teneor desiue hunc
librum quo carebat latini
eo quod apud paucissimos
arabes inueniatur transtuli
cum magno labore et luci
do sermone de arabico ser
mone in latinum ad vram
magnitudinem glam et honorem
Elias quique literam ex litera

quia sensum ex sensu au aliq modo loquendi sit apud arabes et alius apud latinos

Hunc librum preciosissimum princeps philosophorum aristoteles composuit ad peticionem regis alexandri discipuli sui qui postulavit ab eo aut quod ad ipsum veniret aut quod secreta quorundam sibi fideliter revelaret Scilicet motum operacionum et proprietates astrorum in astronomia et artem alchimie in natura et artem cognoscendi naturas et operandi incantaciones et celomenciam et geomanciam

Cui quidem venire non potuit etate senescente et corporis gravitate et quamvis secreta suarum proprietatum modis omnibus occultare proposuerat cum voluntati et postulacioni tanti domini nec ausus fuit nec debuit contrariare

Volens itaque in parte satisfacere imperatori et in parte artium secreta occultare hunc librum edidit enigmatibus et exemplis et figurativis locucionibus doctrinas extrinsecas literaliter ex quarum philosophicam doctrinam pertinentem ad dominum dominorum ad sanitatem corporis conservandam ad utilitatem inestimabilem et cognicionem celestium superiorum acquirendam intrinsecus vero medullaliter innuit in enigmate et secrete alexandro prenominato proposuit quod ab eodem instantissime postulaverat dividens utique presentem codicem in distinctiones vel libros decem quorum quilibet continet in se capitula et particulas terminatas et quae sub certis capitulis et titulis in principio autem titulus inicia tur quod querit ego ad utilitatem legencium in huius libri principio collegi et scripsi librorum principiorum et omnia capitula titulorum

Vere igitur precelencie pro prudentissime illud de nouo opus quod ad vestram tulit gloriam et honorem ut in memoria apud vos firmius maneat et appareat apud vestrum obsequium devocionis mee Supplicans humiliter et devote quatenus si quid in hoc opere utile reperiatur laccepta

ul' acceptum eius dono reficiat
qui michi graciam contulit
transferendi et arabica componendi
Si quid autem minus recte ul'
inconvenienter propositum huius
mee impericie et sollicitudini
reputetur plus quam mali
Et tamen vera facundia
qua nomina crassime indicionem
interpretacionem ul' loquendi
proprietate fidelius fideliter
habundancie supplenda supple
at et corrigat corrigenda
divina clemencia vos diu
custodiat sanum et inco
lumem ad fidelium salutem
et honorem et post longissima
temporum spacia concedat vobis
ad beatitudinis gaudium
pervenire.

De Prohemio cuiusdam doctoris
in comendacione Aristotilis
De prologo Johannis qui transtulit
hunc librum
Epistola regalis missa ad peticionem Allexandri
De Regibus et modis eorum circa ava
riciam et largitatem
De avaricia et largitate et aliis
virtutibus
De doctrina Aristotilis in virtutibus et viciis
De intencione finali quam debent
habere reges
De malis que secuntur ex carnali appetitu
De Regis sapiencia
De Regis religione
De Regis providencia vel prudencia
De Regis ornamento
De Regis continencia
De Regis consuetudine
De Regis Justicia
De finali intencione
De Regis Castitate
De Regis solacio et distractione
De Regis Reuerencia
De Regis probitate
De Regis similitudine
De Regis subvencione
De Regis misericordia
De fide servanda
De studio promovendo
De corporis custodia
De hora eligenda in astronomia
Utilitas regimenis sanitatis
De conservacione sanitatis
De modo dormiendi
De consuetudine conservanda
De quatuor temporibus anni
De corporis qualitate et diversitate
De vere et Estate
De Autumno
De yeme
De cognicione membrorum interiorum principalium
De malo capitis et eius remedio
De infirmitate testiculorum et eius remedio
De cognicione ciborum
De cognicione aquarum

Deus omnipotens custodiat regem nostrum ad gloriam credencium et confirmet regnum suum ad tuendum legem divinam et perdurare faciat ipsum ad exaltandum honorem et laudem bonorum. Ego servus suus exequtus mandatum michi iniunctum dedi operam ad inquirendum librum moralium in regimine dominii qui vocatur secretum secretorum quem dedit princeps philosophorum Aristoteles filius Nichomachi de Macedonia discipulo suo magno imperatori Allexandro filio Philippi regis Grecorum, qui Allexander dicitur duo cornua habuisse. Hunc quidem librum composuit in senectute et virtutum corporalium debilitate postquam ipse non potuit cottidiana nos labores tollerare et magis discrimina nec regalia negocia exercere, qui Allexander constituit eum magistrum et prepositum quem elegerat et dilexerat multum, eo quod erat vir magni consilii et litrature magne penetrabilis intellectu, vigilans in legalibus studiis in gratuitis motibus et spiritualibus scienciis, contemplativus caritativus humilis discretor amator iusticie relator veritatis, et propter hoc multi philosophorum reputabant eum de numero prophetarum

Inventum est in antiquis cronicis quod deus excelsus suum anulum destinavit ad eum dicens potius nominabo te angelum quam deum. Ipse hec prodigia multa hec magna miracula et extranea opera que nimis longum esset per ordinem enarrare. Unde de morte sua diverse sunt opiniones, quedam enim secta que dicitur peripatetica asserit ipsum ascendisse ad empireum celum in columpna ignis. Dum igitur viveret Allexander convaluit per observanciam suam sanum consilii et imitacionem precepti, et ideo subiugavit sibi civitates et triumphans acquisivit cuncta regna et totius mundi solus tenuit monarchiam et in omnem terram exivit fama sua et per universa mundi climata omnes gentes et diverse naciones se subiciebant suo imperio et precepto Arabes et Perses neque fuit gens aliqua que auderet ei resistere in facto vel in dicto. Porro multas morales epistolas composuit Aristoteles propter nimiam dileccionem cordium et finale secretum. Una vero de suis epistolis est hec quam direxit Allexandro cum enim Allexander subiugavit sibi Perses et captivavit magnates direxit suam epistolam ad Aristotelem sub hac forma.

Doctor

O egregie auctor iusticie significo tue prudencie me invenisse in terra Persis quasdam gentes habundantes racione et intellectu penetrabili studentes super alios dominari et regimen acquirere. Unde nos proposuimus occidere universos quare quicquid super hoc decreveris nobis significa tuis scriptis.

Si potes

Si potes mutare illius terre aerem et aquam insuper et disposicionem civitatum imple tuum propositum. Sin autem super eos dominari debes cum bonitate et exaudies eos cum benignitate. Et si feceris fiduciam habeas quod cum dei adiutorio omnes erunt subiecti ad tuum beneplacitum et preceptum et per amorem quem habebunt de in te dominaberis eis pacifice cum triumpho. Allexander quoque accepta epistola suum adimplevit consilium diligenter, et erant Perses magis obedientes suo imperio quam omnes alie naciones.

Johannes qui transtulit librum istum fuit filius patricij lingwarum peritissimus et fidelissimus inquit Non reliqui locum neque templum in quibus philosophi consueverunt componere et deponere sua secreta quod non visitavi nec aliquem peritissimum quem credidi aliquam habere noticiam de scriptis philosophicis quem non exquisivi quousque veni ad oraculum solis quod construxerat esculapides pro se In quo inveni quendam virum solitarium abstinentem in philosophia peritissimum ingenio excellentissimum cui me humiliavi et quantum potui fui diligenter et supplicavi devote ut michi ostenderet secreta illius oraculi quod libenter tradidit Inter cetera desideratum opus inveni propter quod in illum iter inceram et longo tempore laboraveram quo habito ad propria cum gaudio remeavi Inde referens gratias creatori ad peticionem regis altissimi laboravi studens et transtuli ipsum de lingwa greca in caldeam et de hac in arabicam In primis igitur sicut inveni in ipso codice transtuli librum peritissimum aristotilis in quo libro respondet ad peticionem regis Alexandri sub hac forma

Fili gloriosissime imperator iustissime confirmet te deus in viam cognicionis creatoris et te ipsum et quod ambules in semita veritatis et virtutis et reprimat appetitus bestiales et tuum regnum corroboret et illuminet tuum ingenium ad suum servicium et honorem Tuam siquidem epistolam accepi honorifice sicut decet et plene intellexi quantum habes desiderium de vera mea persona ut tecum morarer qualiter possum abstinere de te arguens me de tuis operibus parum curare Porro hac de causa proposui et festinavi facere canonem tue clemencie qui tibi erit libra ponderans cuncta tua opera supplens vices meas et regula certissima ad omnia que volueris et quod ostensurus essem tibi si presens tecum essem Non debes siquidem me arguere cum scias vel scire debeas quod non omnino veniret ad tuam clarissimam gloriam propter contemptum sed quia gravitas etatis debilitas corporis me convenerunt et reddiderunt me ponderosum atque inabilem ad eundum praeterea quod interrogasti et scire desideras est archanum tale quod humana

pectora viro poterunt tollerare
Quo igitur pacto immortalibus
pellibus depingi ad illud quod
decet itaque inquirere et intelli-
gere est tractare me oportet
et teneor ex debito respondere
sicut tu teneris ex debito discretionis
non exigere a me amplius ex
hoc secreto quod tibi tradidi in
hoc libro, quem si attente et stu-
diose legeris et intellexeris
et ad plenum sciveris que in
ipso continentur indubitanter
credo quod non erit in te et illud
quod scire desideras aliquod ob-
staculum quia deus tantam gratiam
contulit tibi intellectum et velo-
citatem ingenii et litterarum et
scientiarum Insuper primam doctrinam
precedentem quam tibi tradidi
quod per te ipsum poteris apprehendere
et figurative intelligere totum
id quod postulas etc. Et cum
desiderium ferventis voluntatis
aperiet tibi viam ad tuum propositum
obtinendum, et perducet
te ad finem optatum. Deo
concedente quedam causa subest
videlicet quesitas petunias
subiectorum predo et miserorum
Causa vero intrinseca est subiectorum
atque phorum et justorum quos

gloriosus deus pelegit, et eis
suam scientiam commendavit. Ergo tibi
commendo hoc secretum quod cum
quibusdam aliis invenies in diver-
sis titulis huius libri. In quibus
extrinsecam maximam philosophorum
invenies et doctrinam. Intrinseca
enim causa finalis que intenditur
continetur ibi enim est totum propo-
situm tuum et finale. Cum quo
propter significatorum discretionem
et enigmata exemplorum
tuum plene et perfecte desideratum
propositum consequeris. Deus itaque
sapientissimus et gloriosissimus tuam
illuminet rationem et declaret
intellectum ad percipiendum istius
scientie sacramentum ut me
perfecte meat. Causa quidem
sub est quare tibi figurate
revelo secretum meum loquens
tecum exemplis enigmatibus
atque signis, quia timeo nimium
ne liber presens ad manus
deveniat infidelium et potentum
arrogantiam et si pervenerat
ad illos ultimum bonum et
archanum divinum ad quod summus
deus iudicavit ineptos et
indignos ego sane transgressor
essem divine gratie et fractor
celestis secreti et occulte

reuelationis Quia propter te sub attestatione diuini iudicii illud de tego sacramentum quod eo michi est reuelatum.

Quias

igitur quod qui occulta detegit et archana reuelat ipsum in proximo multa infortunia consequuntur. Unde securus esse non poterit et contingentibus futurorum malis. Deus igitur custodiat te et me a consimili et ab omni opere inhonesto. Post hec autem omnia ad tuam reduco memoriam velud salutiferum documentum, quod tibi sepe consuetissime expone et tuam nobilissimam animam informare, et hoc erit tibi solacium et speculum salutare. Oportet itaque regem de necessitate habere duo ministeria sustentancia regnum suum, unum eorum est fortitudo virorum quibus tuetur et confortabitur regnum suum et hoc non habebit nisi quando rector in rectis et dominator in subditis dominatur et ipsi subditi conformiter dominanti. Quia propter inobedienciam subditorum debilitatur et subvertitur potencia dominantis et regentis et subditi dominantur et ego ostendi tibi causam propter

quam induuntur subditi obediencie dominanti Causa quidem duplex est una est intrinseca et alia extrinseca et ego declaraui tibi nuper extrinsecam, scilicet ut dispenses diuicias tuas ac census suas sapienter et circa eas exercere largitatem retribuendo meritis sic glorie et in toto isto oportet regem habere aliam cautelam de qua faciam tibi mencionem in sequentibus scilicet in capitulo de diuiciis et ministris. Secundo est ducere alios ad operaciones et illud precedit et est in primo gradu et illud in secundo et ideo forma duas habet causas intrinsecam et extrinsecam. Causa intrinseca ut rex iusticiam exerceat circa possessiones et quesitas pecunias subditorum parcendo et miserando. Causa vero extrinseca secretum antiquorum philosophorum et iustorum, quos deus pelegit gloriosus et eis suam scienciam commendauit, et ego tibi commendo illud secretum cum quibusdam aliis que inuenies in duobus titulis huius libri In quibus extrinsecam philosophiam materiam inuenies et doctrinam Intrinseca vero causa finalis que interius continetur, ibi enim principale

tuu ppositum et finale Cum igitur significationes doctorum et enigmata exemplorum percepere tunc plene et perfecte ppositum desideratu consequeris Deus itaque sapientissimus et gloriosissimus tuam illuminet racionem et declarat intellectum ad percipiendum istius scientie sacramentum vt merearis fieri heres meus et fidelis successor ipso auxiliante qui suas divitias habundanter consuevit in animas sapientum et studentibus tribuit graciam cognoscendi cui nichil est possidendi impossibile

Reges sunt quatuor Rex largus sibi et subditis Et rex avarus sibi et avarus subditis et rex avarus et largus subditis Indi vero dixerunt Cum est avarus sibi et subditis bonum est Persi autem assentes contrarium et contradicentes Indis et ytallici dixerunt Nichil valet rex qui non est largus sibi et subditis Sed mihi videtur ille peior est et multo reprobandus qui est largus et subditis et avarus quia regnum suum cito deficit

Oportet nos i... itaque subtiliter inquirere de istis virtutibus et vicijs et ostendere quid sit largitas et avaricia et ubi est error largitatis et quod malum sequitur in abstinencia largitatis palam siquidem est quod largitates multum reprobande sunt qui discrepant a medio et scimus quod observancia largitatis multum difficilis est et autem facile est avariciam et prodigalitatem exercere et difficile largitatem retinere Si vis igitur virtutem largitatis acquirere considera posse tuum et tempora necessitatis et merita hominum debes igitur largiri bona iuxta posse tuum cum mensura hominibus indigentibus atque dignis Qui ergo dat aliter peccat et terminum transgreditur largitatis quia qui largitur bona sua non indigentibus nullam acquirit laudem et quicquid datur indignis perditur et qui fundit ultra modum divicias suas cito veniet ad amara littora paupertatis et assimilabitur illi qui super se dat victoriam inimicis Cum ergo

dat de bonis suis tpe neccitatis hominibus indigentibus talis rex e largus sibi et subditis et eius regnum pspabit[?] eius mādatum observabit. Item regem laudauerūt antiqui tlis dr. vtiuosus largus et moderatus. Qui vero fundit sui regni inmoderate bona seu inordinate et indignis et nō indigentibus tlis est depplator reipublice destitutor regni impotens regimine. vn prodigus appellat. eo qꝫ prius regno sit sua prouidentia. Nomen vero auaricie dedecet multum regem et disto vertit regie maiestati. Si ergo regnum altutrum istorum viciorum habuit ul auariciam ul prodigalitatem. Si vult sibi consule debet in vnum fidelem et discretum et electum cui debet committe res publicas disponendas et regni diuicias gubernandas.

Alexander.
Asumite dicto tuo quod quisque regum supflue continuat donationes vltra quam regnum suum possit sustinere. tlis rex proculdubio destruit et destituit. Dico iterum propter illud quod numquam cessaui de re clamare quod prodigalitatis et auaricie et aquisicio largitatis est gloria regum et perpetuitas regum. et sit quum rex abstinet scilicet et trahit manus suas a bonis subditorum. vn inveni scriptum a propter magnitudinem doctoris hermogenis quod summa naturę bonitas claritas et intellectus et plenitudo legis et perfectionis signum est in rege abstinentia a peccuniis et possessionibus subditorum que fuit causa destructionis regni anglorum. Nonne quia supfluitas expensarum supabat redditus ciuitatum et sic deficientibus redditibus et expensis reges extenderunt manus suas ad res et redditus subditorum. Subditi vero clamauerunt propter iniuriam ad deum excelsum et gloriosum. Qui mittens ventum calidum afflixit eos vehementer et insurrexit plebs contra eos et nomina eorum penitus de terra deleuerunt et ipsi de eorum gloria subuersi

et immisisset quod immisit de
structum fuisset penitus illud
regnum. Scias itaque quod due sunt
cause durationis anime animalis
et sunt per ipsius et non potest
durare anima si talibus ea destituatur.
Cavendum est itaque nimis a super-
fluitate et habundancia ex-
pensarum. Ergo temperancia lar-
gitatis et virtutis est dimittere
et non inquirere de occultis se-
cretorum nec reducere ad memoriam
donationem. Sicut de genere honorum
et de sciencia virtutum est remunerare
emulos, remittere iniuriam
et honorare honorandos, ve-
nerari venerandos, subvenire
simplicibus, supplere defectus
innocencium, salutationibus linguam,
iniuriam ad tempus dissimulare
et stultitiam fugere et ignorare.
Docui ergo te que solebam docere
et in tuo pectore seminare.
Gero itaque fiduciam quod documen-
tum illud erit in tuis viis et
in operibus tuis tantas supplices
et sufficientes sciencia ad tua regi-
mina toto tempore vite tue.
Veruntamen dico tibi sapienciam
propheticam abnuata et numquam
dixisset tibi aliud nisi sequens
documentum tibi debet sufficere

in omnibus et in operibus et in hoc
seculo et in futuro etc.

Scias itaque quod intellectus est
caput regiminis, salus
anime, conservatio virtutum, specula-
tio viciorum. In ipso siquidem
speculamur fugienda, per ipsum
eligimus eligenda. Ipse est origo
virtutum, radix omnium bonorum
laudabilium et honorabilium
et primum instrumentum intellectus
est desiderium bone fame.
Certum quia qui vere desiderat
bonam famam famosus erit
et qui ficte desiderat premissa
mala confundetur. Fama ergo
est quod principaliter et per se primo
appetitur et regimine, quia
regimen non appetitur propter se
sed propter bonam famam. Principium
igitur sapiencie et intellectus est
desiderium bone fame que
per regimen et dominium acquiritur.
Si ergo alia de causa do-
minium et regimen acquiritur
vel desideretur non erit fame
acquisitio sed invidie. Invidia
itaque generat mendacium quod est
radix reprobabilium et mater
viciorum. Invidia generat de-
tractionem, detractio autem generat

odium / odium aut generat iniu
riam / iniuria pertinaciam pertina
cia iracundiam / iracundia generat
repugnanciam / repugnancia
generat inimiciciam / inimicicia generat
bellum / bellum vero legem destruit
et civitates / et est contra ius
naturale et quod repugnat
nature destruit totum corpus
Stude ergo et dilige desiderium
bone fame quia eliciat virtutem
et virtus est radix laudabilium
et finis omnium bonorum / quia est
contrarium mendacio et deside
rium iusticie generat. Iusticia
generat confidenciam / confidencia
largitatem / largitas fami
liaritatem / familiaritas amiciciam
amicicia vero generat consilium
/ et per hoc siquidem orbis fuit con
stitutus et leges hominibus consti
tute et hec racioni convenit
et nature. Patet ergo quod desi
derium regis propter bonam fa
mam est desiderabile ·//·

Allexander
dectina conatus bestialium vo
luptatum quia corruptibiles sunt
Carnales enim appetitus inclinat
animam ad corruptibiles volupta
tes anime bestialis nulla discre
cione prehita et incorporale le
tabitur et contristabitur intellectus
incorporalis Hec dicimus igitur quod co
natus voluptatis generat car
nalem amorem / carnalis autem amor
generat avariciam / avaricia autem generat
desiderium diviciarum / desiderium
vero diviciarum inverecundiam / In
verecundia vero presumpcionem / presumpcio
infidelitatem / Infidelitas latro
cinium / latrocinium vituperacionem
ex qua nascitur captivitas que
ducit ad detrimentum legis / et
destruccionem familiaritatis et
ad ruinam tocius operis / et hoc est
contrarium ·//· Prudencia

Primo et principaliter convenit regi
speciatum ad sapienciam ut fama
sui nominis divulgetur et laudi
sapiencia et quod cum suis hominibus
racione sapienciam ostendat quia
inde laudatur et honoratur
Inde timetur ab hominibus qui
vident eum in sua sapiencia elo
quentem esse et in operibus prudentem
agentem Porro de levi scitur
per et preterita signum apprehendi
an in rege sit sapiencia vel in
sapiencia dominetur / quia quicumque
rex supponit regnum suum divine
legi dignus est regnare et
honorifice dominari Cum vero in
servitutem redigit suam legem
subiciens ea suo regno et
imperio transgressor est veritatis

et contemtor sue leg(is) qui
vero contemnit sua legez co(n)
temnet(ur) et condennand(us) (est)
in lege dito itez q(uod) sapie(n)s
ph(ilosoph)i et diuinus loque(n)tes q(ui)
vero in p(r)im(i)s dicebat regiam
maiestatez obt(em)pare (et)z in
legalib(us) institut(is) no(n) in ficta
apparencia (sed) in facti euide(n)cia
vt cognoscat ip(su)m time(re) deu(m)
excelsum et e(ss)e subiectu(m) di(vi)ne
potencie (et) cui em solet ho(m)i(n)es
reue(re)ri et time(re) regez q(ue)m vi
det ip(su)m timere et reue(re)ri deu(m)

Si itaq(ue) rex
S... in apparentia religio
sum se ostendat / et in op(er)ib(us)
sit malefic(us) cu(m) difficile sit
nefaria op(er)a celari et apud
p(o)p(u)l(u)m ignorari / et id(e)o reprobabi(tur)
et ab omnib(us) condemnabit(ur)
infamabit(ur) eius f(a)m(a) et di
minuet(ur) eius imp(er)iu(m) diadema
no(n) est thezaur(us) qui possit s(ib)i
redime(re) bona(m) famaz (et) insup(er)
condecet regem leg(is) factores
honorar(e) / religiosos venerari
sapie(n)tes sublimar(e) et co(n)fer(r)e
cum eis dubibiles mone(re) q(ue)sti
ones honeste interogar(e) disc(re)te
respondere Sapie(n)tes (et) no
biliores mag(is) honorare s(ecundu)m
q(uo)d decet statu(m) vniuscuiusq(ue) (et)c

Multum
M(ultum) conuenit regie dignitati
honorifice indui et semp(er) cum
pulcro apparatu apparere et
excelle(re) alios in decore vti igit(ur)
decet car(is) pulcr(is) et extraneis
ornament(is) vel induiment(is) decens
siquidez e(st) regez in quadaz p(re)
rogatiua alios om(n)es supare
vt ph(ilosoph)i dignitas reg(is) deco
ret(ur) / decet itaq(ue) regem esse
facundu(m) affablez claraz vocez
habere q(uia) multu(m) p(ro)dest t(em)p(o)re
p(re)lior(um)

Allexander quaz speciosu(m)
et honorificum e(st) in r(e)ge
abstinere se amlsiloq(ui)o n(is)i
necessitas id deposcat (et)c(etera) li(ber)
est enim q(uod) aure(s) ho(m)i(nu)m sint
s(em)p(er) sitibu(n)de ad reg(is) eloque(nti)a(m)
q(ue) sui(s) affatib(us) saturent(ur)
q(ui)a satietat(e) aurib(us) satia(n)t(ur)
cu(m) n(on) multu(m) h(abe)nt libent(er) au
diunt regem decet et regem
abstinere et no(n) multu(m) vti
consorciu(m) subditor(um) (et) maxie
viliu(m) p(er)sonar(um) q(ui)a nimia fami
liaritas ho(m)i(nu)m ho(n)orez minuit et
parit contemtum / et p(ro)pt(er) h(oc) pul
cra e(st) consuetudo i(n)dor(um) i(n) dis
pesacon(em) regni et ordinaton(em)
reg(is) qui statuerit q(uod) rex s(em)el
in anno appare(re)t cotaz ho(m)i(n)ib(us)

in regali apparatu et armato
exercitu sedens nobilissime in
suo dextrario ornatu armorum
pulcritudine decoratus et strenue
faciat vulgus aliqualiter aremo
tis nobiles vero et barones circa
ipsum Tunc solet ardua nego
cia expedire varios et preteritos
rerum eventus declarare curam
et operam qua circa rempublicam
fideliter gessit ostendere Consue
vit siquidem illa die dona lar
giri nominis reos de carceribus
emancipari et gravamina onera
relaxare multa pia opera exer
cere finito sermone sedebit
et primus unus surgat de colla
teralibus regis principalibus qui
sapientior et facundior omnibus
reputatur et concionabitur ad
regis honorem et commendacionem
et mandatum gracias referens
glorioso deo qui ita bene ordinat
regnum Indorum quod de tam sa
piente rege patenter decoratur
quod laudabilem populum Indorum
obedientem et unanimem confir
mavit et post laudes divinas
et commendaciones regales
vertet se ad laudem populi commen
do bonos mores captando
benivolenciam inducens exemplis
et oracionibus ad humilitatem obe
dienciam et reverenciam et dilectionem

regis Quo facto totus populus
studebit regias laudes extollere
et sua bona opera commendare
de regis vita deum exorare
privitates et familias regis
opera et sapienciam enarrare et
propter hoc docet pueros ab infan
cia et inducunt ad regis amo
rem et honorem et obedienciam
et timorem Hoc igitur modo princeps
publicatur et asseritur fama
regis in secreto et aperto

Consueverunt

Enim illi tempore malefactores
et sceleratos punire et de medio
tollere ut presumtoribus via no
cendi precludatur et ceteri cor
rigantur Solet eciam illi tempore tri
buta alleviare et cum mercatoribus
dispensare propter eorum de redditibus
remittere ipsos cum suis mercibus
diligenter defendere et custodire
et hoc est causa quare multum opu
lenta sive magna est India
Illuc enim concurrunt libenter
mercatores undique ibi bene rapiuntur
et lucrantur divites et pauperes
cives et forenses Inde est quod
tributa regalia et redduntur et
augmentantur

Quia vere est utique ab offensa
et iniuria mercatorum ipsi

siquidem sit laudis et latores famam hominum sentes promisit mundi Romanaque igitur reddendum est quod suum est quod suum quia sit muniunt civitates et multiplicantur redditus sit accrescunt regna regis honor et gloria sit tremescunt et compescuntur inimici sit vivunt pacis pacifice et secure sit consequitur desiderium voluntatis

Allexander

Alexander noli appetere quod est corruptibile et transitorium et quod te oportet cito delinquere para divitias incorruptibiles vitam immutabilem regnum eternum durabilitatem gloriam dirige ergo cogitationes tuas semper in bonum redde te gloriosum te et vilem vita vias bestiarum et leonum et immunditias suas Noli esse crudelis sed flexibilis ad precipiendum hostes de quibus victoriam habuisti cogita de futuris et accidentalibus casibus quia nescis quod futura dies paritura sit Noli tua desideria mittere in comessationibus comestionibus potu coitu et diurno sompnolentia

Clementissime imperator noli te inclinare ad coitum mulierum quia coitus est quedam proprietas porcorum Que enim gloria est tibi si exerceas vicium irrationabilium bestiarum et aliis brutorum Crede mihi indubitanter quod coitus est destructio corporis et abreviatio vite et corruptio virtutum legis transgressio femineos mores generat et ultimo inducit illud malum quod dixi

Decet imperatoriam maiestatem primatos habere fideles cum quibus delectabitur cum variis instrumentis et generibus organorum cum fuerit tediosus Anima enim humana in talibus delectatur sensus requiescunt sollicitudo et anxietas evanescunt et totum corpus vigoratur Si tu igitur in talibus fueris delectatus quod plus frequenter in ebdomada vita tribus diebus vel quatuor sicut videris expedire et semper melius et honestius quod hoc fiat privatim Tu itaque fueris in ipso solacio abstine te a potu et dimitte alios ad libitum potare et finge te calefactum a vino quia tunc

poterꝭ multa secreta papꝭ
et audire ꝗ het non fiant
frequet' ꝗ bis ul ter in anno
Ut debes i c

Hyre cita te de tua familia
spales qui tibi referant
ea q fiūt et dicūt' p regnū
tuū Cum fuerꝭ int baro
nes tuos honora sapientes
et quos tu videris multo ho
norandos tene quelibet
in suo statu Invita hodie
vnū ccias aliud scdm qd' decz
gradꝰ vindicauit honora
ipm nullꝰ sit de tuis nobilꝭ
qui tuā no sentiat largi
tatem placeat omnibꝰ cle
mētia maiestatꝭ tue et
nobilis tui animi liberalis

Decet
Debet itaqꝫ discretionē et co
tinētiā habere et a risu mul
to abstinere quia frequens
risus tollit reuerēdā et gnat
senectutē Insup scire debes
ꝙ magꝭ tenet' homines re
gem i sua cuā honorare l
cualibꝰ libꝫ ꝙ magꝭ tenet'
rex honorare homines i sua
cuā et suo cosistorio q̄m alibi
Si quis facit aliqꝫ in iniuriā
punied' ē scdm qualitatē

sue psone ut tractant aliq
et distat ab iniurys abstine
et alit punied' ē nobilis
et excelsꝰ alit ꝓ plarꝭ siue
excelsꝰ puus et abiectus
bonū est rigorē ꝛ cotine
tiam obsuare vt sit int re
gem et subditos distinctio
psonarꝫ Nam scriptum ē
in libro esu lapidorꝫ i c
iste rex ē amabilis et
honorandꝰ ul laudabil
et amandꝰ qui assilatur
aquile dnanti int aues
et no ille qui assimilat'
vni aliud subiectorꝫ Si qs
igit' in cuā ul in pñcia
regie maiestatꝭ psumit
in iniuriā ꝓ ꝓterue ul offe
sam infire considerandꝰ ē
quo animo istud facit an
ludendo vt tibi complaceat
et aios ad gaudia prouocet
an in cōtēmtū et dedecꝰ
tue dignitatꝭ ul decorationis

Allexandꝰ i c
Obedientiā dnationis
ul dnatorꝭ quatuor modꝭ
attendimꝰ scꝫ in religiosite
dilctōn siue caritate qua
litate ꝛ reuerentia Allexꝰ

comōte ad te amores subditorꝝ tolle iniurias et iniusticias ab eis. Noli dare hominibꝰ cōm te materiam obloquendi. quia vulgꝰ qui pt dicere deleui pt facere cōtinue quo te ita cp cōm nichil possit dicere, et per hoc euitabis eorꝝ facere. Insuper scias cp discreto maturitatis est gl̄a dignitatis et reuerencia discipli est exaltacio regis ul regni. Summa igitur prudencia ē ut tua reuerencia cōsistat in cordibꝰ subditorꝝ magis quam dilectio.

Scias igitur cp rex est in regno sicut pluuia in terra que dei ē gra celi bndicto terre vita viuencium iuuamentum qua pluuia pat iter in cātoribꝰ auxilium edificatum. Et tamen in pluuiis sit tōn trua fulmina cadunt inundant flumina torrentes intumescunt fremunt maria et multa mala alia veniunt perque multa animalia viuencia pereunt. Verumtamen accidencia mala nō impediunt quin laudent homines dnm in maiestate sua cōsiderantes signa sue gre dona mīe quam pluuiam viuificant vegetabilia pullulant et virtutibꝰ infundit bndicto et ideo referunt homines laudes deo et obliuiscuntur mala preterita que super eos euenerunt. et eciam regis conuenit ex lo ventorꝝ quos deus excelsus emittit et extendit de thezauris sue gre et per ipos deducit nubes quibus segetes fructus arborꝝ maturantur et resumunt vices suas aque desiderata rapiuntur via nauigantibꝰ aperitur et multa alia dona sequuntur ex ventis tamen impedimenta et diuersa pericula inferunt tam in mari quam in terra dolores intrinsecus ad interiora cordium inducunt, diuicias hominum in procellis adducunt dissipat et dispergunt per eos corrupciones animis generantur venena mortifera nutriuntur et multa alia incōueniencia cōsequuntur, et tamen implorant inferiores creature clemenciam creatoris vt tollat ab eis ista mala ipse nichilominus sustinet ventos deducere cursum suum et tenere ordinem suum

que statuit eis qui cuncta sua sapiencia equali ponder' certo ordine destinauit et statuit fines suos ea ut seruant et hic exiuit de mensa diuina sua et inenarrabili boni[ta]te et hic siquidem parabola in yeme et estate quarum frigora et calores summa prudencia inevitabilis et immutabiliter stabiliuit ad generacionem propagacionem et durabilitatem rerum naturalium tamen multa incon veniencia et mortalia particula premunt ex frigore yemis et calore estatis etc.

Alexander

Indaga de inopia et necessitate miserabilium et debilium personarum Subveni indigentibus in tempore indigencie de tua clemencia Elige tibi hominem faciem eorum lingwam loquientem iusticiam amantem vt vicem tua valeat supplere et eos intro dit rege et amare In hoc est regis obseruancia homi le ticia duplicatum cultoris

O Alexander thezaurisa tu multum de leguminibus et de granis utilibus ad vescendum que terre tue sufficiant in tempore famis et indigencie vt cum venerit sicut solet accidere annus famis et inopie valeat tuis hominibus tua providencia subvenire In tempore necessitatis succurrendum est ciuibus et tu debes aperire celaria publice per regnum et ciuitates frumenta et grana thezauri sa hec est magna cautela maxima prudencia munimen regum salus populi custodia ciuitatis tue tunc pene tribit preceptum tuum prosperabitur tuum factum et de tua pul cra providencia viuet vniuersi tas sciet omnes homines quod oculi tui provide videt et propterea appetabunt tuam clemenciam et cauebunt offendere tuam maiestatem etc.

Alexander

Iam omnino te frequenter et adhuc moneo quod tu mag custodias doctrinam quam si seruaveris tuum propositum consequeris

et regnu tuu durabile pmanebit vz si sanguinez huam[anum] no effundes qm hoc soli deo convenit qui novit occulta cordium et secreta hom[inum] Noli g[itur] tibi assume[re] divi[n]u[m] officiu[m] qua no est tibi datum scire occultum divi[n]u[m] Caue igit[ur] inquantu[m] potes sa[n]guine[m] effu[n]de[re] huanu[m] quia doctor egregi[us] scribit dicens Cu[m] creatura interficit creaturam sibi silez divine v[ir]tutes celo[rum] clamat ad divina[m] maiestatez dicentes domine d[omi]ne s[er]vus tuus tibi volt esse similis et si iniuste interficiat eum respondebit creator excelsus Dimitte p[er]mitte eum quia qui int[er]ficit interficiet[ur] mi[hi] vindicta et ego retribuam et tociens v[ir]tutes celo[rum] represe[n]tabunt in suis laudib[us] mortem interfecti donec vindicta sumat[ur] de interfectore q[ui] erit vni[us] de p[er]severantib[us] in penis eternis i[n]f[ern]i

Alex[ander] de omnib[us] penis habes notitiaz multa[rum] g[e]n[er]a[tion]u[m] exp[er]im[en]ta malo[rum] dicidisti reducas ad memoriaz gesta parentu[m] annales p[ri]m[orum] distincte inde poteris multa bona extrahe[re] z facta enim p[re]terita dant e[xe]m[pl]a documenta de futuris Minorez ne contemnes quia minor ul[tra] vilis sicut solet accid[er]e poterit ascendere ad honores et divicias et tunc erit validior et potentior ad nocendu[m] i[n]f[ern]i

Caue ne infringas fidem datam et fide[m] confirmata qm h[oc] convenit infidelib[us] iuvenib[us] et meretricez serua fideli[ter] p[ro]missum fidem qm omnez infidelitatez consequi[tur] malus finis et si in fide infringenda aliq[uod] boni eueniat tu ipa spes e[st] mala exempluz reprobum et degne[re] malo[rum] Scias itaqz q[uod] p[er] fidem fit hom[inum] congregatio civitatum inhitatio viro[rum] co[mmun]io regum dnatio p[er] fidem castra tuent[ur] civitates servantur reges dnant[ur] Si quidez tollas fidem homines ad statu[m] p[ri]stinu[m] reuertent[ur] vz ad instar bruto[rum] et similitudiez bestiarum Caue igit[ur] fidelissime rex infringe[re] fidem datam sua firmit[er] iuramenta tua et federa etc si sint gravia

Nescias quod teste hinogene duo
sunt spus qui te custodiunt quorum
unus stat ad dextram et alius
ad sinistram custodientes et sac
tes opa tua referentes cra
tori tuo quicquid tu decreveris
faciendi et in civitate solum
hoc debet quilibet retrahere
ab omni ope inhonesto quis
te compellit tam frequenter
iurare non est hoc faciendum
nisi ex magna necessitate Rex
vero nisi multum rogatus et
frequenter requisitus non debet
iurare nescias quod non convenit
dignitati et derogas honori
subditorum et suorum est iurare
Si quidem queris que sit causa
destructionis regni herbaiorum
et sitarum Respondeo tibi quod
reges eorum utebantur iura
mentorum ad fraudem et decep
tionem hominum et proximarum
civitatum frangentes federa que
fuerunt stabilita ad salutem
et humani generis utilitatem
quoniam illi et infelices ab
utebantur iuramentorum ad sub
versionem proximorum et ideo
equitas iustissimi iudicis
non potuit amplius sustinere
O doctissime
O fili alexander

Scire te volo quod in ordinacione
imperii et regis sunt quedam
documenta specialissima et
valde moralia pertinentia
tibi quantum ad propriam familiam
et omnem populum regendum Sed
non habet hic locum tamen tra
dam tibi in octavo loco huius
libri et erunt tibi documenta
salutifera abreviata et valde
utilia in quarum observantia per
speraberis deo concedente
Proli pemitte pre pptita quia
hoc est proprium debilium mulierum
manifesta non probitatem suam
curialitatem operte et bo
tatem Juste est enim precepto
regni destructio una propria
gimnasia statue studia in
civitatibus tui regni precipe
tuis hominibus ut suos filios
doceat scias literarum et faciat
eos studere nobilibus et libera
libus sciencys et tua prudentia
debet eis in necessitatibus provide
sit aliquam prerogativa bonis stu
dentibus scolaribus exemplum
et materiam vigilandi exau
di petitiones eorum epistolas re
cipe et attende Collauda col
laudandos remunera remunerandos
dos in hoc excitabis literatos
ad proma extollenda et ad

gesta tua in scripturis perpetua
da Iste modus est comendabilis
et ista prudentia collanda
da Hiis hec honorat in principio
et decorat totum regimen
illuminat tamen anales et ge
sta regalia memorie me
lius comendantur Ceterius sub
limauit regnum grecorum
quibus eorum gesta perpetualiter
per totum mundum diffamantur
hoc etc diligentia studentium
et probitas sapientum qui super
modum scientias dilexerunt et
propter hec etiam meruerunt Ba
ne puella in domo prissa
milias eximio studio
sciebat cursum anni sicud
festa futura sollennitates
mensium cursum planetarum
causas abinationes diei et
nocte reuolutionem pliades
et boetes arcturi dierum signa
stellarum indicia futurorum et
alia infinita que pertinent
ad artem superiorum etc

O Allexander nequaquam
confidas in opibus et
pinetys nec te committas illis
et si necessitas exigat illi te
committas que fidelis et dilecta
tibi est et esse quia dum mi
nistrat tuam personam scias
te esse qui quondam depositum
et commissum apud illam quia
in suis est manibus vita tua
Caue tamen venena morti
fera non enim incipiunt de nouo
venenari notum est quanta multi
tudo regum et dominorum anticipa
uit diem mortis et occu
buit potionibus venenorum
O Allexander ne presumas in uno
medico confidere quia unus
medicus potens est ad no
cendum et de facili audet ne
fas presumere et scelus deducere
ad effectum Sed si itaque
potest fieri sint quinque non sint
unius sed fac eos omnes in
unum conuenire et si sit
sumenda medicina noli
sumere nisi consilio plurimorum
et cum res debent acquiri
debes habere fidelem virum
cognoscentem genera specierum
et qualitates qui debet
omnia que necessaria sunt in composi
tione eligere de consilio me
dicorum cum certo pondere et
mensura et totum conficere
sicut decet Allexander

regule facta regine indorum qui mandauit tibi causa amicitie multa xenia et dona venusta et veneata int' q'
missa fuit illa venustissima puella q ab infancia imbuta et nutrita fuit veneno serpentum / et nisi ego illa hora sagaciter inspexissem in illam et arte magica indicassem eo q ita audacter horribili incessanter inverecunde suum ingebat visum in facies hominum deprehendi siquidem q interficeret homines solo morsu uel visu qd tu post ea experimento probasti / et nisi hoc certissime ostendissem mors tua fuisset in ardore istius coitus consecuta. O allexander fuga tuam nobilissimam animam superiorem et angelicam / quia commendata est tibi non vt dehonestetur sed vt gloretur / non sit de conditione et genere immundorum sed de numero sapientum

Capitulum

O clementissime si fieri pt' non surgas nec sedeas nec comedas nec bibas et penitus nichil sine consilio viri periti in arte astrorum. Scias itaque pro certo q nichil fecit deus gloriosus vanum et ociosum in natura. Quia omnia facta sunt probabili de causa et certissima racione et per istam viam inquisitor cognouit peritissimus doctor meus plato naturam proprietatum compositarum corporum quantum qualitatibus et calculacionibus in sua generacione ad compositionem ad res compositas / et habuit scientiam de ideis et rebus formatis. Noli ergo ad hibeas dictis insipientum qui dicunt scientiam philosophie esse difficilem q nemo potest ad ipsam peruenire. Isti nesciunt qd dicunt quia apud potenciam intellectus nichil est difficile et tacta sunt sibilia in via racionis. Sunt et alii non minus stulti qui dicunt deum preuidisse et preordinasse ab eterno. Vnde dicunt q non prodest futura prognoscere ex quo deuenit necessaria euenire quid valet igitur scientia astrorum siue stellarum isti errant similiter male dicto g' q quedam sunt necessario ventura tamen si presciantur leuius tollerantur prouidentius inclinantur et sic q animo euitantur quia eo ipso qd futura sunt in magna notitia et prius sa recipiuntur proinde et discrete transeunt sine molestia

et maxima lesione vbique
Itźn yemis pspeatur nimis
frigida homines pparat hospicia
calida prouidet indumenta
carbones et ligna acquirit
et de alys mult se pmunit
et ppt hc veniete hyeme
afrigore no ledut hc faciut
in estiuo calore pfrigida em
tbaia et rez spes eua dut
fuorem estat Similit qui
pstare pnt annos famis et
indigencie pconseruacom fru
mentorz et prouidencia rez
minus moleste ac leuit susti
nent tpus famis Conferunt
ergo multu pscie futura que
declinant melius et quia p
cauent homines qui futura p
cognoscut destinatorez excelsu
tuc pcibus implorat qd psuaz
potentiaz futura ab eis auertit
et alit ordinabit Non enim
ita pdestinauit qp sue potencie
in aliquo derogaret pnt si q̃dez
homines diuinaz clemenciaz depcai
pcibus et deuocionibus ieiunys
elemosinis et multis alys bonis
de commissis veniaz implorates
et de reatibus penitetes et tuc
vsimile est qd deus omnipot
auertat ab eis qd trepidat et

formidat redeamus igit ad in
ceptum sermonem ¶
Sciendum igit
Sic astronomia diuidit in
tres ptes vz pma ordinatone
celorz et sperarz in dispositon
planetarz et in diuision signorz
et eorz elongaton et de suis mo
tibus et ista ps astronomie vo
cat scia sola Secunda ps est
de qualitate et mo cognoscedi
motu firmamenti ortu signorz
sub rebus euntibus aliquis fiat
sub firmamento lune et hec e
scda ps Tercia dr Astrologia
siue scia iudicorz et dignior
ps astronomie est scia de celestibus
rebus vz de sperz planetz de
signis Quas igit qp stire pla
nete sut mille xx ix de quibus
tradam tibi ad plenu i quadā
parte istius libri nuc pus
tractare volo medicinarz
doctrinam et quedam alia se
creta que t sufficiat in cos
uacom sanitatz vt no indi
geas aliquo medico quia cō
suato sanitatz melior est
et preciosior om̄i medicina et
vl de t sut nccia de regimine
huius mundi ¶
Sciendum est vtiqz qp no est
via aliqua ad rem aliquam

acquirendam nisi ppotentiam
est potentia nisi psanitatem
et non est sanitas nisi pequali
tatem complexionum equalitas
complexionum n ptemperantiam
humorum et consuetudinem sanitatis
deus gloriosus ordinauit modum
et remedium ad temperantiam
humorum et conseruationem sanitatis
et ad plura alia acquirenda et
reuelauit ea sanctis prophetis
suis suis et iustis prophetis et
quibusdam alys quos pelegit
et illustrauit spiritus diuine sapientie
et dotauit eos dono scientie
Ab istis sequaces phi philosophie
principium et originem huerunt
Indi et latini perses et greci
Ab istis hauserunt et pfuserunt
artium principia et secreta quia
in scripturis eorum nichil fatuum
nichil reprobum inuenitur neque
a sapientibus reprobatum Et cui
enim sibi causa pditionis est
multo leuius alys causam
pditionis pstabit quia illud
eligimus quod amamus et istud
inquirimus quod intendimus Sciare
tu debes quod gloriosus deus inter
phos magis grecos illuminauit
ad scias acquirendas et rerum
naturalium genera cognoscenda

de hac alias fidem et fatum Vn
secundum ipsos proposuimus facere et
ptrade in hoc libro domino co
tedente

Cognouerunt itaque sapie
tes phi naturales quod homo
compositus est ex oppositis ele
mentis et quatuor humoribus
contrarys qui semper indiget ali
mentis et potibus quibus si ho
caret corrumpitur eius substantia
et si hys superflue vtitur nichil
diminute incurrit debilitatem
et infirmitatem et similia mo
derantia multa Qui vero vtitur
temperate inueniet iuuame
vite corporis fortitudinem et
totius substantie salutem Con
uenerunt quoque vnanimiter quod qui
transgreditur modum debitum
in pleno et vacuo in sompno
et vigilia in motu et quiete
in dissolutione et detentione
ventris et in subtractione
sanguinis non poterit euadere
furorem egritudinis et mo
lestiam infirmitatum de quibus
omnibus determinaturi sumus sub
congrua breuitate doctrinam
tradendo certissimam de generibus
egritudinis et de remedys
earumdem Conuenerunt itaque

vniusi qd qui cauet supfluitates et indigentia cosuando equalitatez et p tempanciam ille pparet sanitatem salutiferam et longitudiez dierum Ergo siquidem no inveni aliqz phorum discrepantez ab sina sz q omnia delectabilia huius mundi siue sint diuicie siue honores siue voluptates vniusi sunt ppt durabilitatem Qui ergo appetit viuere et durare studeat aquirere que durabilitati couenuit et vitam consuet et vnitaet desiderio ppe voluntatis nec comestioz comestionibus sup addat Audiui dici de ypocrate q consuabat dietas pquibus deblitatez corporis sustinebat Cui dicebat suus discipulus Doctor egregie si velles bn comede no sustines tatam debilitatem Cui respondit ypocras fili ego comedo vt viuam no viuo vt comedam Alimentu ppter durablitatem querendum e no durabilitas ppt alimentu Quanc multos noui qui diminuert de almeto et comestione abstinetes se asuis appetitibus pcentes gule viuetes tempate pdietas q ppt hoc fuerunt sanissimi corporis mellioris opatonis longioris vite boni appetitu et leuioris motu / et hoc manifestum e in arabibus et sepe euntibus p desta et itinera longa / et hoc est igitur manifestu argumtu q abstinere animia comestion et supfluitate purgare est suma

Allexander

In medicina continetur ctissimu et veissimu docu[tu] q consuatia sanitatis i duobus consistit pmu et hoc vtatur cibis conuenietibus sue etati et tpi in quo e et cosuetudini sue nature Valet vt vtatur cibis et potibus quibus nutriri cosueuit et suaz sbam consuauit Secundum e q purget se ab eo qd gnatur ex sup flutate et corrupt humoibus Sciendum e igitur q corpa hominum q sunt receptiblia cibi et potus diminuitur et resoluitur tam ipa corpa sumentia qm ipa alimeta recepta Resoluitur mxi i pmis pcaloz natalez q desiccat humiditatez mxi corpora

Resolvitur et per calorem solis
et venti qui desiccat humiditatem
omnium corporum et pascitur ex humi
ditate tam corporum quam fluvium
Cum igitur corpus est densum et
siccum valet sibi subtilia et humi
da cibaria quoniam quod dissolvitur
a tali corpore erit pure quantitatis
propter suos strictos meatus. Cum
vero corpus est calidum et vaporosum
valet sibi grossa cibaria quoniam
illud quod dissolvitur et emittitur
de tali corpore erit multe quantitatis
et grosse propter nimium calorem
et vaporem corporis. Totum
itaque est documentum ad conser
vandam sanitatem quod homo
utatur cibis convenientibus com
plexioni sue in sanitate. Verbi
gratia Si quis est calide nature
conveniunt sibi calida cibaria
et temperata. Idem dico periti
in humido et sicco corpore. Si
igitur calor augmentatur et in
flammetur nimia inflammatione
aut propter calida cibaria et fortia
aut propter calorem extraneum
dominantem et vincentem, tunc
et opposita contraria utantur
si frigida vel quando fuerit stomachus
calidus et fortis et bonus tali
stomacho meliora sunt fortia
cibaria et grossa quia talis
stomachus est valde ignis validus potens
comburere multa grossa ligna
Cum vero stomachus est debilis
et frigidus tali meliora sunt
subtilia et levia quia talis
ignis comparatur comburenti tantum
et subtilia ligna. Signa itaque
boni stomachi sunt hec levitas
corporis claritas intellectus motus
appetitus. Signa vero mali sto
machi et debilis digestionis
sunt hec gravitas corporis molli
ties pigricies inflatio faciei oris
frequens apertio gravitas oculorum
turpis et mala eructatio
scilicet quando eructat acidum insipidum
et amarum et aquosum vel fetidum
et propter hoc generantur ventositates
et inflammationes in ventre
et diminuitur appetitus. Si vero
res in maiori quantitate pro
veniunt ex hoc tensiones ex
tremitatum reflexiones mem
brorum tremores corporis

Oportet
te o Alexander cum a sompno
surrexeris modicum ambulare
et membra equaliter extendere
et caput tuum pectere quia mem
brorum extensio corpus corrobo
rat et pectinatio capitis

vapores ad caput ascendentes tempore dormitionis a stomacho educat In estate lavare cum frigida aqua vel cum liquore frigido quia hoc stringit et retinet calorem capitis et hoc est qui excitatio desiderii comedendi Deinde indue te vestimentis optimis Deinde confricabis dentes et gingivas cum cortice arboris callide et sicce et amari saporis hoc siquidem multum iuvat dentes enim mundificat et oris vicium liquefacit et dissolvit linguam clarificat loquelam insuper excitat desiderium comedendi cum voluntas fuerit comedendi in prandio hora comedendi post vero labore corporis modico scilicet equitando vel de amblando vel terre aliquid faciendo et hoc corpus multum iuvat fugat ventositates corporis aptat corroborat atque alleviat et calorem stomachi accendit constringit compages et liquefacit superfluos humores residuos et flegma descendere facit ad stomachum cibis incensum i callidum

nimis et exercitatum ponat tibi multi ante te et comede ex illis quos elegeris in prandio desiderium tuum cum pane equaliter levato qui erat perfecte fermentatus et impone eis quos imponere debes Ubi igitur enim fuerit homo in uno prandio pulmentum molle et mollies ventrem et aliud fuerit sicum si prius molle pressit levius facit digestionem Enim vero retines antequam comederit et postea molle consumetur utrumque Enim homo consumserit plura pulmenta mollia quanto digeri possunt oportet quod aliquid precedat retinens in fundo stomachi quia profunditas stomachi callidior est et fortior ad molliendum eo quod in ea parte sunt partes carnose et est vicina epati ex cuius parte cibi decoquitur et in comestione debes erigere manum i cessare a comestione dum adhuc voluntas sive desiderium sit comedendi quia ex superfluitate cibi angustiatur stomachus gravatur corpus et ledit animus et cibus remanet

in fundamento stomachi po
derosus nocivus Similiter
cum tuu apotatione retinu
aque sup abum donec in co
suetudinem et vemet quam
potatio aque frigide sup sto
machum refrigidat et
extinguit calorem dige
stionis et abum confundit
impedimentum gnat si mul
tum bibat sumat quod mul
eit detius corpori Si vo
mitu fuerit vt aq sumat
vel bibat ppt caloem cor
vel stomachi vel aborum fiat
modica et frigida Cum
sit refectus in sede super
mollia strata deinde te
perate dormi et quiesce
vna hora sup latus dextrum
deinde ad sinistrum revertere
et sup illud dormitor pfice
quia latus sinistrum est frigid
et ideo indiget calefactione
Si vero sentis gravacionem
in stomacho et in ventre
tunc medicina est ut pone
sup ventrem camisiam
calidam pondeosam et
amplectere puellam calidam
speciosam Si vero sentis eructa

cionem acidam signum est fri
giditatis stomachi huius
rei medicina est bibe aquam
calidam cum siropo acetoso
et vome quia in ea
abi corrupti in ventre et
valide corpori destructio
et morbo ante prandium
excitat calorem stomachi
sed post prandium est nociva
quia tunc descendit abus
inde cocta ad inferiores
partes stomachi et inde
generat illusiones et alia
mala multa

Somno aut quod dormitio
ante prandium macile
tum corpus reddit et de
siccat humiditatem eius
post refectorem autem implet
corroborat atque nutrit
quia dormit homo quiescit
corpus et contrahit calli
ditas naturalis que diffusa
est per totum corpus ad stomachum
et ad interiora stomachi
tunc corroborat stomachum
sup decoction abi tunc
recipit virtus naturalis suam
quietem et ppt hoc dixerit

quidam philosophi magis proficit ve-
spertina comestio quam diurna
meridiana quia meridiana
comestio recipit calorem diei
quia sensus operatur et anima ve-
xatur propterea quod audit homo
et ratiocinatur et propter cogitacionem
et propter plura incomoda que
corporis conveniunt ex motu et
calore et propter hoc in hora meri-
diana diffunditur calliditas
naturalis per exteriora corporis
et ideo tunc multum debilitatur
stomachus et fit impotens
ad coquendum cibum Verum
in cena vespertina fit totum
contrarium quia tunc accidit
corpori tranquillitas laboris
et tunc est requies corpori
et anime et sensus et tunc
inest nocti frigiditas que
ducit calorem naturalem
ad interiora stomachi Item
ignorare tu non debes quod qui
consuevit comedere bis in
die si contineat se ad unam
certam horam sibi evenit
nocumentum sicut illi evenit
qui consuevit semel comedere
in die et incipit bis come-
dere quia eius stomachus ne-

quivit cibum digerere et in-
digestum remanet nutri-
mentum et qui consuevit
in una certa hora et transfert
suam comestionem in aliam
horam cito percipit quod sic hoc
nature non proficit sed multum
offendit quia consuetudo
est altera natura Si ergo ali-
qua necessitas sit que legem non
compellit adhuc consuetudo
mutetur debet hoc fieri prudenter
et discrete scilicet ut fiat consue-
tudinis mutatio paulatim
una vice post aliam et sic
bene fiat et caveas ne iterum come-
das donec certissime stomachum
noveris vacuum et purgatum
a primo cibo et hoc cognoscitur
per desiderium id est cum voluntate
comedendi per subtilitatem sa-
live ad os decurrentis quia
si quis cibum sumserit absque cor-
poris necessitate inveniet calorem naturalem
veluti gelidum Si vero ad desi-
deravit sumserit cibum inve-
niet calorem sicut ignem
accensum et tu hic reperis
desiderium comedendi debes sta-
tim comedere nisi enim cito co-
mederis statim stomachus

implebit' humoribus pessimis
quos contrahit ad se de sup
fluitatibus corporis qui con
turbat cerebri vapore pessio
et tu postea affuerit abus
sit tepidus et non proficit cor
pori

Quatuor sunt tempora anni
que distinguntur Ver
tunc incipit quando sol ingreditur
signum arietis tunc est initium
veris et durat per xciij
et tres dies et xviij horas
et quartam partem unius hore
hoc est a decimo die ext' mar
cii usque ad xx tres dies Junij
In hoc tempore nox et dies ad
equantur in suis regionibus
dulcescit tempus viresscit aer
sufflant venti dissolvuntur
nives currunt torrentes in
montes scaturizant fontes ex
tollunt' humiditates ad summita
tes arborum et capita ramo
rum semina surgit crescit
segetes viret prata pul
crescit et colorantur flores
induunt' novis foliis arbores
ornant' terra graminibus generant'
animalia parant' pascua tunc
cuncta resumunt vires cantat
aves resonat philomene
tellus recipit integre totum

ornatum et pulcritudinem suam
et fit sicud sponsam pulcerrima
ornata varijs coloribus ut
appareat hominibus in festo
nuptiali Ver enim humidum
et calidum et temperatum aeri
simile est et excitat' in eo
sanguis et diffunditur per univer
sa corporis membra et proficit
in eo quod est equalis complexionis
et temperatum et etiam in eo co
mendantur ut sunt pulli gal
linarum et ova non superflua
lactuce aggrestes quas rusti
ci scariolas vocat lac cap
rinum Nullum enim tempus me
lius et utilius est ad dimi
nutionem et proficit in eo risus
et motus corporis et solucio
ventris et motus et sudor
balnei et species potiones
ad dirigendum et purgatoria
recipienda sunt quia aut per dige
stionem sive minutionem acci
dit hoc tempus sua humiditate
restaurat

Estas tunc incipit quando sol
ingreditur primum punctum
cancri et continet xc duos
dies et xx tres horas et
tertiam partem hore hoc est
a vicesima tertia die Junij

vsq ad xxiiii diem septebris In hc tpe elongant dies abre mant noctes in omib regio nib crescit calores inflamat venta tranquillitas e in mai semitas in ae desiccant segetes nascut spentes fundut venena corrobo rant corpor vtutes et fit mundus qi sponsa corpe pfecta calore inflamata Estiuu tuc calid e et siccus iii quo exsiccat colera ru bea opportet caueri ab oim qs fuerit calide et sicce complexionis exitat eni coleram rubeam Ab esu qs et potatone in satiuitate nimia abstined est vte calor natural extinguat comedas in eo qd frigide et hude complexionis e vt carnes vitulme et pulli sagmati pulmentiq ex farina ordei et fructu acri sapore et mala arra et ven in parte petat ab oim immuton absticas nisi nce fuerit in organs balnea habeant in pte

Autumnus tuc incipit qn sol intrat pmu gradu signi libre et continet lx xxxvii dies vt xxx in hoc et hoc tres qndenas hc e a xxiiii die septembris vsq ad xx secud diez noue bris In hc tpe adequant noctes et dies secuda vice et alia omna desiccant et qi recessit ab ea iuuectus et festinet senectus Autum nus e tpus frigid et siccum in q colera magna cosurgt opportet vt in eo tpe sumat callida et huida vt sr pulli et agni vinu vetus et vue dulces abstineas ab omibus coleram nigram gnantibus motus corpor vsus veneris magis qm in estate bal neaq et purgatoria si nce fuit in hc tpe si ho indiget vomitu fiat in meridie

Yemis vo tuc incipit qn sol intrat pmu gd signi Capricorni et continet lxx ix dies et xx quatuor horas hc est a xx tria die nouebris vsq ad xx pma diem marti in hc tpe nox

longat et abreviat con
val. sunt frigora vetula q
nuda etate decrepita nuu
mero nuda morti ppinq
et est frigid et humid
in quo confricatoz oportz
fieri redire ad cibos calidos
et ad maticas callidas vt
sunt pulli galline et aic
tma caro et ansermna et
vinusa pigmeta calida
hiemsq et nuces vinum ru
beum et fumant electuaria
et impinguat et hu
mectat corpus quies
et sanitas esus cibozo dul
cium ac dulsozo et potacio
lactis dulcis et callida po
tacio dulcis vini et dozmicio
post comestionem sup stra
mina mollia et odoriferis
refecta loca ac cpibus co
uenientia ingressus bal
neozo dulcium aquarum in
illis sessio modica ne corpus
debilitet ppt dyuturnitatem
balnei odorem senties hic
odoriferozo vel eo q bom
odoris fuerit vomitus semel
in vno mese et maxime

in estate semel fiat vo
mitus enim lauat corpus et
stomachum purgat ab
humoribus pessimis et putridis
si fuerint parva humores
in stomacho confortabi
tabor addigend corpus
implebit humidite et pigue
dine et multo melius
si ad hanc dispoitonem coniugat
hic gaudium et leticiam
et racionem et gloriam
et honorem libros audire
et coniugem et vngi cpibus
congruis

Optu ..... materiat
corpus debilitat ac
desiccat comede modicum
et bibe et multum labora
re ac frequenter ad solem
stare et extra mensuram am
blare dozmire in pudium
sup stramina dura inete
ta
mollare et balnea
sulfuree aque intrare
et comede salsos pisces
et cibos vinum vetus multum
potare multum exerce sa
guine minue et minue
do mesuram extende et

cogitacões pessimas et
tristicias habere Regula si
quis constipatus vel repletus
intrauit ille dolorem intesti
norum citissime mãre pt Si
quis coierit ventre repleto
palisim vel multu equitet
qui similiter pisces vel lac
comedunt sepe lepram inci
rit vinu et lac similiter
operant

Corpus diuidit in qua
tuor ptes prima ps e cap
qui ergo in eo congregat sup
fluitas poter scire p h sig
tenebrositas oclorum grauitas
superciliorum repcussiones tim
porum tinnitus aurium inclusio
narium Si ergo sentiat huic do
lorem decoquat radices
polegii cum vino

Sicias igitur qd matrice
est embrio sicut olla f
cula decoquendo si ergo accidat
tibi hec diminucio in creata
diminucione Caue et praue
ab omni homine infortunato
et diminuto in aliquo mebro
sicut cauendum e tibi ab inimico
equior et temperatior creata

que est medie stature cum
nigredine oclorum et capil
lorum et rotunditate vultus
Albedo vero composita rube
dini et fuscus color capatis
cum integritate corporis et recti
tudo stature ac capitis me
diocritas in puritate et magni
tudine et raritas verborum nisi
cum necesse fuerit mediocritas
et in sonoritate vocis et sub
tilitate qui in natura declinat
ad nigredinem et grossitatem
tunc est optima temperancia
et creacio hec placeat ti
bi et hac habeas tecum
et ego interpretor tibi quedam
p modum separacionis vt aut
ipm temptabis in rectitudine
intellectus Capilli ac plani
et suaues signat mansue
tudinem et frigiditatem ce
rebri Multitudo vero capillorum
super vtrumque mio sigt stoliditatem
et fatuitatem Multitudo etiam
pilorum in pectore et in ventre
declarat horribilitatem et
singularitatem et diminucionem
apprehensionis et amorem

inuriaꝝ Ruffꝰ vo color ẽ
signu̅ insipiẽtie et stultitie
et insidiaꝝ et niger capill
innuit amorem et rectitu
dinem iusticie Mediocris
vo int duos colores est ho
diligẽs pacem / qui vo ht
oclos extensos cu̅ extẽsio
ne visꝰ talis e̅ malicosꝰ
et nequã / et qui ht oclos si
miles asini insipiẽs est
et dure nature Cum vo
ocli mouetur velocit et
est visus acutꝰ talis homo
est fraudulẽtꝰ latro et in
fidelis Si vo ocli fuerint
rubei ille cuiꝰ sit est audꝰ
fortꝰ et potẽs / Deteriores
vo sunt ocli qui hnt ma
culas albas aut nigras a
rubeas circumqꝫ quia ho
talis deterior e̅ omnibꝫ hoībꝫ
et magꝰ reprobandꝰ Supa
lium vo qd ht multos pi
los signat impotẽtiaꝫ loque
di et qn extendunt supalia
ad tempora talis est mendꝰ
cuiꝰ vo supalia tra sunt
cōmẽsurata in longitu
dine et breuitate et cum

magꝰ huiꝰ est facilis impres
sionis ad intelligendꝰ / cursꝰ
cum fuerit valde subtilis
eius animꝰ est valde uaci
dus / et qui ht longu̅ nasu̅
et ptensum ad huc e̅ pbus
et audax Nasus vo i me
declinas ad summitatem e̅
vbosꝰ et mendax / et nasꝰ
ille magꝰ equal qui est
mediocrit longꝰ et cuiꝰ
altitudo est mediocris ad
extremitatem et eius fa
ima no̅ multu̅ nigra facies
plana carẽs tumorositate
signat litigiosum ꝛ i̅mo̅su̅
et dissolutum Cui vo habꝫ
faciem mediocreꝫ i̅ genis
et tempoibꝫ vergẽtem ad
pinguedineꝫ est amans
et intelligens atqꝫ sapiẽs
spiritualis bn̅ compositꝰ re
ligiosꝰ Cui vo ht latum
os est bellicosꝰ audax / et
qui ht labia grossa est
stultꝰ / et qui est carnosꝰ
in facie est minus sapiẽs
importunꝰ mendax / et q
ht faciem gracileꝫ e̅ cursꝰ
in opibꝫ suis subtilis intellectu

545
258

et qui h't parvam faciez de
clinantem ad grossiciem est
pessim⁹ viciosꝰ deceptor e
ebriosꝰ/ et qui h't oblongaz
faciem est iniuriosꝰ/ et qui
h't auriculas magnas est v'lde
fatuus h'c demto q̄ est bo'e
retencōis et memo'ie/ et
qui habet parvas ē stolid⁹
latro et luxuriosꝰ/ et qui h'z
grossam vocem et sonositā
est bellicosꝰ eloques Cui⁹
vo' vox ē eloques in subti
litate et grossitudine est
verax sapies p'vid⁹ et
iustus Cui⁹ vo' ē velox
in v'bis et p'cipue si habet
gracilem vocem est inp'b⁹
stollid⁹ et mendax Si vo'
vox grossa est iracūd⁹ p'
cipitans et male n'e Et q̄
habet dulcem vocem ē invi
dus suspiciosꝰ et pulcritudo
voc' indicat insipienciaz
et stoliditatez Cui⁹ vero
movet' frequēt' et loque
do movet manū suaz est
invid⁹ eloques deceptor
Cui⁹ vo' abstinet se a mo
tu manuū hic est p'fecti
intellectus b'n dispositus

sam consilii Cui⁹ vo' habet
collum breve valde calid⁹ z
defraudator astut⁹ dolosꝰ/ q̄
gracilez severꝰ ē z stolid⁹
Cui⁹ vo' grossum ē sup'bus
et amās totum Medioc'tas
ventr' et statura pector'
sig't altitudīez intellect⁹ et
boni consilii/ latitudo vo'
pector' et grossities hume
ror' signat p'bitatez audi
citatem cū retencōn intellect⁹
et sapiēcie palme longe
cū digitt' sig't aīm suū b'n
dispositum ad multas artes
et p'cipue methanicas et
sapiētem ī omib⁹ op'ib⁹ et
signū ē boni regiminis Gros
sicies vo' digittor' z b'vitas
sig't stoliditatez et insipie
ciam Pedes vo' grossi car
nosi signat fatuitatez et
amorez iniurie Pedes vo'
breves signat d'uitiez Ille
vo' est optime memorie qui
h't carnes molles z humidas
mediocres int' asp'itatem
et levitatez nō nimis loga
nec nimis breves alb⁹ de
clinās ad rubedinē int'
asp'tus capilli planī mediocr'

oculorum magnorum et declinan
tium ad rotunditatem cuius hu
meri parum declinat carentes
carnositate in cruribus et ge
nibus clare vocis contempera
tia in sublimitate et grossitie
longarum palmarum et longorum
digitorum declinantium ad sub
tilitatem mediocris et derisio
nis et sitionis cuius aspectus
qui coniunctus est iocunditati et
leticie. Verumtamen non oportet
te precipitare sententiam et iudicium
tuum in utroque signorum istorum
sed collige testimonia universorum
et credant tibi diversa signa et
adversa declina ergo ad melio
rem et probabiliorem partem

Explicit liber secretum secretorum Aristotelis ad Allexandrum suum discipulum missus pro regimine suo etc.

Sicut dicit liber qui continet
veterum narrationes omnis
creatura in peccato primi hominis
corrupta est maxime autem lapi
des preciosi qui ad curam humanam
creati sicut herbe et multe alie crea
ture sunt. Quedam et ipsis virtutibus
que in ipsis post peccatum primi hominis
remanserunt peccatum et usum
in multorum hominum peccata sepius
corrumpuntur, tamen sicut homo baptis
mate et penitencia reparatur ut ad
statum prime creationis redire
possit, sic lapides preciosi conse
crationis sanctificatione ad virtutum
efficacias reparantur, et hic modus
sanctificationis et reparationis
ut in eodem libro scriptum inve
nimus. Primo mitte dictos lapides
in panno lineo.

Deus omnipotens pater qui
etiam per quasdam insensibiles
creaturas virtutem tuam orbi
ostendisti. Famulo tuo moysi famulo
tuo in tercia vestimenta sacer
dotalia racionale iudicii bonis
lapidibus preciosis adornare
precepisti nichilominus et Johanni
ewangeliste celestem civitatem velim
virtutibus eosdem lapides sig
nificantibus constituendam etiam
ostendisti, maiestatem tuam
humiliter deprecamur ut hos
lapides consecrare sanctificare
digneris per sanctificationem et in
vocationem nominis tui ut sancti
ficati sit et consecrati et re
cipiant effectum virtutum quas eis
tribuisse sapientum experimentum
comprobavit ut quicumque illos
super se portaverit virtutem tuam

pillos sibi adesse senciat
donacꝫ tue gr̃e et tutelam
v̄tut͛ accipe meatur· P͞
ihm xp̄m filiu tuu in quo
omnes sanctificatio ꝯsistit
Explicit· v·

Johannes de lutkow archidiaconus Gneznen

Liber canticorum

Osculet me osclo oris sui quia meliora st ubera tua vino fra grancia ungent optimis Oleum effusum nome tuu ideo adolescetule dilexeunt te Trahe me post te curem in odorem ungentoz tuoz Introduxit me rex celleria sua / exultabim et letabim in te memores ubez tuoz sup vinu recti diligetes te Nigra sum s formosa filie irlm sicut thabnacla cedr sicut pelles Salomonis Nolite me considerare q fusca sim qr decollorat me sol / filij matr mee pugnavert cont me / posuert me custodez i vineis vineaz mea non custodivi Indica michi que diligit aia mea ubi pascas ubi cubes i meridie ne vagari incipiaz post g ges sodaliu tuoz Si ignoras te o pulcrima int mulies egrede et abi post vestigia gregu tuoz et pasce edos t iuxta thabnacla pastoz Equitatu mo in curribus pharaonis assilavi te arca mea pulcre st gene tue sic turtur . collu tuu sicut monilia / et murenulas aureas faciem t vmicla tas argeto Cum eet rex i acubitu suo nards mea dedit odorem suu fasciclus mirre dilectus me michi int ubera mea comorabit / botrus cipri dilectus me in i vineis engadi Ecce tu pulcra es amica mea et ce tu pulcra ocli tui colubaz Ecce tu pulcr es dilecte mi et decorus lectulus nr floridus Tigna domoz nraz cedrina laquaria nra cipressina Iste liber a Salomone ex instinctu spus sci editus loquit d'amore sponsi et spose P sponsaz eni intelligit chris ecclia que est congregatio om fidelium chr o iusto sci abel usq ad ultimu

electum et iustum in fine mundi Ut dicit beatus Gregorius Sed per sponsum intelligitur ipse deus qui sibi ecclesiam desponsavit per fidem et caritatem precipue tamen ecclesia fuit sibi desponsata in legis datione quando iudeis legem dabat in monte Synai Iudei autem existentes in dura servitute egiptiorum propter labores quibus erant pressi ab egiptiis non potuerunt totaliter amori divino vacare quod tamen maxime desiderabat Et ideo sponsa id est ecclesia que tunc in iudeis viguit In presenti capitulo petit sponsum id est deum ut sibi signum dilectionis ostendat caritatem inducendo de servitute egiptiaca Et hec pars capituli dividitur in duas partes In prima ponitur sponse petitio In secunda ponitur sponsi responsio ibi Quia ignoras Prima pars dividitur in duo In prima ponitur sponse amorosa petitio In secunda ponitur oris exclusio ibi Nigra sum et cetera Dicit igitur sic sponsa osculetur me osculo oris sui id est utinam deus ostendat michi amabilem per ostensionem dilectionis scilicet ostendendo se michi amabilem per effectum et signa quia ubera tua id est pulcritudo mentis dei sunt meliora vino id est sapidiora menti devote aliquid sensibile gustum

In ebreo autem habetur sic meliores sunt amores tui et hec consonat littera magis Illa autem varietas processit ex hoc quia dictio ebraica hic posita est equivoca ad duo scilicet enim amores et etiam ubera fragrantia id est odorantia optimis unguentis Per hoc intelligitur quod plenitudo mentis dei designata per ubera magis terreat mentem devotam quam aliquid sensibile unguentum Oleum effusum nomen tuum Per oleum hic intelligitur liquor aromaticus stillans in terra sita de arboribus odoriferis Est ergo sensus Osponsi? nomen tuum id est tua fama sic est mihi tamquam sit unguentum effusum quod amplius odoratur Hec enim fuit impletum quando deus multa signa fecit in deserto et mari rubro per que fama dei apparuit et fuit divulgata in multas gentes Ideo adolescentule dilexerunt te id est tibi adherendo per fidem quod fuit impletum de gentilibus qui audientes magna miracula que fecit deus in deserto iudeis dimisso errore gentilium acceperunt fidem iudeorum ut habetur in Exodo Deinde sponse trahe me post te me potenter educendo de servitute egiptiorum quia curremus post te sequendo vitam tue iustitie Quod autem in littera dicitur unguentorum tuorum non est in ebraico

sed forte vna glosa interlinearis que est interposita textui ex vitio scriptorum Et propter odorem vngentorum intelligitur diffusio bonitatis dei que alicit homines ad ipsum Recte sic vngentum alicit homines ad odorem Introduxit me rex in cellaria sua id est michi sua secreta reuelando quod fuit completum quando eis legem dabat in deserto et in secretioribus partibus deserti vt habetur in Exodo Et dicuntur hic secreta dei scilicet decem precepta quia dominus deus non manifestauit ea alijs gentibus sed tantum iudeis secundum illud psalmi Non fecit taliter omni nationi etc Exultabimus et letabimur in te hoc fuit completum quando iudei post transitum maris rubri cum gaudio cantabant canticum domino dicentes Cantemus domino gloriose etc vt habetur in Exodo xv quinto Memores vberum tuorum super vinum id est pulcritudo tua est magis sapida quam aliquid sapidum gustu Recti id est iusti diligunt te scilicet amore filiali

Nigra sum sed

hec In qua parte ponitur exclusio erroris Aliqui enim Iudei fragiles et infirmi in fide dixerunt quod ecclesia deo esset accepta propter hoc quod fuit pressa duris laboribus egiptiorum et tribulacionibus quod tamen non fuit verum eo quod deus permittit ecclesiam tribulari propter augmentum paciencie et meriti et ergo dicit ecclesia vel sponsa o vos filie ierusalem qui estis infirmi in fide et ergo appello vos filias id est sexu fragili femineo Nigra sum id est deo horribilis secundum vestram estimationem fuissem propter labores egiptiorum et tribulaciones sed formosa intus coram deo Secundum autem estimacionem vestram ego sum nigra sicut thabernaculum cedar id est agarenorum Cedar enim fuit filius ysmahelis autem fuit filius agar a quo dicti sunt agareni qui nunc dicuntur sarraceni Ipsi enim agareni habebant thabernacula exposita caumatibus et ardoribus solis Et propter hoc illa thabernacula erant denigrata et non pulcra et ideo iudei se putabant turpe ecclesie coram deo Similiter secundum vestram estimacionem ego sum nigra sicut pelles Salomonis Salomon autem interpretatur pacificus et signat deum qui habitat in thabernaculo moysi quod fuit coopertum pellibus arietum que pelles ex expositione caloribus solis causat de illis nigritem sicut enim ille pelles erant nigre ex estu solis sic et infirmi

Iudei putabat eccliam esse nigra et denigratam coram deo Nolite me considerare i iudicare q fu sca sim i obnubilata et denigta coram deo Qa dcolorauit me sol ul calor tribulacoms in egipto zm estimaconem infinoz judeoz decollorat me sit q sim sine colore pulcro apud eos quia ppt illum colorem tribulacoms pu tat q ego sim nigra coram deo qd tamen non est verz Filie matris mee i egipcy quia tam egipcy quaz judei erat nati de eadem matre sz d'eadem tra quia i egipto et g dicit filie matris pug nauerut cou me i afflixerunt me duris laboibq posuerunt me custodem in vineis i de putates me ad opa vilia egipcy valde viles laboes Vt habent in Exodo vinea mea non custodiui i non potui vacare in opibq ms quia occu pata eram laboibq egipcioz

Iudica michi quem

In ista pte sponsa petit dilcoz sz q deus eam diligat ne ydo latriam incurrat cum alys gentibq Et dicit O supple sponse quez quem diligit anima mea Iudica michi vbi pascas i tuos fideles in vra fide vbi cubas i requiescis pfidem caritate formataz In meridie i in ardore tribulacoms Et quasi dicat tpe quo tu fide les tribulant tuc ppt penaz tribulacoms aliqui currut ad ydolatriam et g fac me mane re int tuos fideles Ne incipiaz vagari post greges sodalium tuo ru i post gentiles q st ydolatre P sodales hic intelligut angli qui sut sodales dei quz gentiles ecoz hnt anglos q psunt Vt habet Dunel x quos pascat sicut gregem Sequitur textus

Si ignores te O

Responsio ad illam petitoz et dicit O pulcerrima int mulie res ppt fidem et cultum vni dei Si ignores te i si times ne incu ras ydolatriam Egrede de cosorcio gentium colentu ydola z abi i vad post vestigia gregu tuoz i imitare vestigia tuoz prim sz noe et Enoch et alioz q colebat vnu deu Et pasce edos tuos i cudos infinos i fide iuxo thabernacla pastoz i zm doctrinaz priaz qui erant pastores ecce

Equitatui meo

In hac parte ponit responsio ad pma petitoz

Primo enim sponsa petyt educi de servitute egiptiaca vt eo liberius posset inherere dno adq quam peticionem sponsi exaudivit educendo eam de egipto Et q^o dicit Equitatui meo assimilaui te equitatui meo i anglis meis Angli enim in scriptura dicit^r milicia celestis et dicit^r exercitus dei rex hic dicit^r equitatus i curribus pharaonis quos submersi in mari rubro h^c habet^r in exodo / qi dicat petisti amica q debem t signa dilectionis ostendere educendo te de dura servitute egipciaca Et h^c ego feci eo q submersi inimicos tuos i mari Et ergo in h^c ostendi t sign dilectionis q diligo te sicut anglos Gene tue sut pulc^e sicut turturis sz ppt pulcritudinem et puritatem fidei / collum tuum sicut monilia / quia plebs ebrea ex mandato dei recept ab egiptyis vasa aurea et argentea ex quibus faciebat monilia et murenulas / quibus ornabat^r in magnis sollennitatibus in deserto Est enim murenula ornamentum factum ex filis aureis ul argenteis et i textu lapidibus preciosis / et ergo propter varietatem filorum ul gemarum dicitur vermiculatum etc Sequitur textus

Dum esset rex in accubitu suo etc Supius descriptus est amor sponsi et sponse in egipto hic iam describit^r amor sponsi et sponse in deserto in quo deus magis signa dilectionis sponse ul iudeis contulit int que fuit maximum q deus habitauit in tabernaculo qd fecit moyses Et cum moyse loquebat^r sicut amicus ad amicum Ergo deus / cum esset rex in accubitu suo i i tabernaculo suo qd fecit moyses i deserto / nardus mea dedit odorem suum quia moyses in tabernaculo incendebat cinnama in conspectu dei de quo processit bonus odor Et dilectus meus m e fasciculus mirre i ponderis mirre Dr enim deus mirra / quia recte sic mirra pservat carnes a putrefaccione / sic deus pservat mentem a corrupcione peti / int vba mea commorabit^r / pirige meditacionem / dilectus meus est botrus apri i vineis engadi Engadi enim e locus in quo crescit arbor q vocat^r cipru maxime odorifera / cuius grana sic st grana i botris vineis Per h^c enim intelligit^r q ipe deus magis delectat q aliqd delectabile sensible

Ecce tu pulcra es In hac parte ponit^r colloquium sponsi cum sponsa

et dicit Amica mea tu es pulcra
et resumit hic bis propter pulcritudinem
mentis et corporis Oculi tui columbarum
i simplices sunt et bone et simplicis
intencionis Dilecte mi tu es pulcer
et decorus quia tue pulcritudinis
non est finis / lectus noster floridus i
thabernaculum in quo moyses re-
quiescebat deum contemplando
et cum deo loquendo / thabernaculum
enim intus fuit depictum varys
coloribus sicut flores sunt variorum
colorum tigna domorum nostrarum ce-
drina et laquearia nostra cypressina
de ligno cedri et cypressi postea
Salomon fecit templum ad
similitudinem thabernaculi quod fecit
moyses in deserto Ego flos campi
sum iam pura et munda a vilita
te egiptiorum / Flos enim campi
sponsus mundus est et lilium convallium
quia in egipto ego fui lilium
montis quod uritur calore solis
sed iam sum in valle absque tribula
cione egiptiorum / et sicut lilium
inter spinas etc. Per lilium intelligitur
plebs ebrea Sed per spinas intelli
guntur egipty qui dure afflixe
runt plebem ebream / sic spina
affligit et pungit / et sic malus
que est arbor fertilis inter ligna
silvarum que non sunt fertilia / sicut
dilectus meus i deus inter filios
i inter ydola que colunt ydola
fertiles

/ quia recte sicut dat bonum fructum
sic adeo omne bonum procedit
/ et sicut ligna silvarum non dant
fructum bonum sic nullum bonum
procedit adys gentilium

Ego flos campi lilium conval-
lium / sicut lilium inter
spinas sic amica mea inter
filias Sicut malus inter ligna
silvarum sic dilectus meus inter
filias Sub umbra illius
quem desideraveram sedi Et
fructus eius dulcis gutturi
meo / introduxit me rex in
cellam vinariam / ordinavit
in me caritatem / fulcite
me floribus stipate me
malis quia amore langueo
/ leva eius sub capite meo
et dextera illius amplexa
bitur me Adiuro vos filie
ierusalem per capreas hircosque
camporum ne suscitetis neque
evigilare faciatis dilectam
donec ipsa velit / vos dilecti
mei Ecce iste venit saliens
in montibus transiliens colles
Similis est dilectus meus ca
pree hinnuloque cervorum En
ipse stat post parietem nostrum

respiciens per fenestras prospiciens per cancellos En dilectus meus loquitur mihi Surge propera amica mea columba mea formosa mea et veni Iam enim hiems transiit imber abiit et recessit / flores apparuerunt in terra nostra tempus putationis advenit / vox turturis audita est in terra nostra ficus protulit grossos suos vineae florentes dederunt odorem suum Surge propera amica mea speciosa mea et veni columba mea in foraminibus petre in caverna materie Ostende mihi faciem tuam sonet vox tua in auribus meis vox enim tua dulcis et facies tua decora / Capite nobis vulpes parvulas que demoliuntur vineas / nam vinea nostra floruit / Dilectus meus michi et ego illi qui pascitur inter lilia donec aspiret dies et inclinentur umbre / revertere similis esto dilecte mi capree hinnuloque cervorum super montes Bethel etc.

Sequitur textus

Sub umbra illius

Hic in ebreo incipit capitulum secundum in quo recolentur beneficia que deus exhibuit sponse id est filiis israel in deserto / quorum unum fuit quod deus in nocte dedit eis columnam ignis que antecessit eos ut viderent / et in die dedit eis columnam nubis propter refugium caloris / et hoc est quod dicit littera / ego sedi id est mansi / sub umbra illius scilicet columna de qua iam dictum est / aliud officium fuit quod deus in deserto pavit eos pane celesti Et ideo ideo dicit littera Et fructus eius scilicet panis celestis dulcis gutturi meo quia iste panis habuit omnem suavitatem et omne delectamentum / aliud beneficium fuit quod deus filios israel instruxit sacrificare per que sacrificia divina offensa placatur / et ideo dicit littera Introduxit me in cellam vinariam id est ad altare holocaustorum ubi fiebant sacrificia pecudum et in honorem divini cultus / hoc enim altare dicitur cella vinaria secundum rabi Salomonem quia ibi offerebantur libamina in quibus effundebatur vinum / Ordinavit in me caritatem / quamvis autem sponsa in presenti vita habeat dei caritatem / tamen hec est imperfecta quia perfectius spectat in patria / que spes desiderata pacta affligit animam / secundum illud proverbiorum xiii

Opus desertur et affligit aiaz et idõ sponsi languido amoe mulier em langwida retrat phonu odo rem fructud Et idõ dicat ltra Fulcite me floribq i adornate stipate malis i pomis p omna em illa intligut diuina retratio aut tosolatio quas deus exhibet ectlie et ergo subdit leua eius sub capite meo i me tosolando tales em consolationes diuie maxime st appetende et idõ sbdt ltra O vos filie ihrlm i iudei infini adiuro vos per capreas et ceruos i patriarchas qui in scripture significant ptia aia lia Ut habet Gen xlo iio ubi dr Neptalim ceruus e missus et Iuda catulus leonis et ce ut no faciat suscitare vl euigilare dilectam s paliqd partu nolite eaz retrahe a me quia i me requiescat vl dormit quia hc esset valde horrendu qz ph puaret diuinis consolacionibq donec ipa velit Ibi donec no sigt aliqd tpus futuru sit q sposa in futo velit ptiae s s q nuqz velit peccare Sic dici Mt pimo Iozeph no cognouit mariaz donec pepit nuqm cognouit eaz nc ante nec post

Similit habet in pso centesimo ubi dicit Donec ponam inimicos tuos scabellum pedu tuoz ibi etc donc significat ppetuam perseuerantiaz etc

Ecce iste venit

In hac parte ponit aliud bnficiu sz q deus dabat sponse decez precepta qd no fecit alys gentibq et qo dicat iste venit saliens in montibq transiliens colles i uelocit venit admontez synai illi dando precepta qd mons dicit hic montes in pli pter consuetudinez scripture sacre q sepius ponit nm pluralez psingulari et econuso Dilectus meus est similis capree hinnuloq ceruoz hec em aialia st valde velocia pq intligit q deus celerit legem dabat et pnte En ipe stat post parietez nrm et ce circa legisdacionem i monte synai fuit nubes q diuidebat ppulm ado q iudei no poterit eu videre Ut habet in Exodo q nubes sigficat h parietez z catellum Illa em nubes habuit apturas pquas loqbat moyses cu deo q sigficat h pfenestras Dilectus meus loquit michi dando legez

Surge ppera i erige ancez tuam ad
vba mea / amica mea ꝑ caritatem
Columba mea ꝑ intencionez simpli
citatem / formosa mea ꝑ extiorē
honestatez / et veni scz inchi
suiendo in ꝑceptis meis am
blando / qz / iam enim yems trans
yt et imber zcꝯ i. suitus egip
ciorꝯ in qua no potuisti inchi
suire / qz flores apparuerunt in
terra nra zcꝯ. i. iam es liberata
a illi suitute / et ꝯo iam debes in
suire / q libertas dno suiendi
intelligit h' ꝑ flores et ꝑ fructus z
ꝑ tpus putacionis zcꝯ. Flores
enim et alij fructus in yeme de
tinent vt no possint exire
terram / ß vemente tpe vnali
libe exeunt et crescunt / sic ect
tnc aues libe canunt Surge
ppera zcꝯ hoc exponit sicut
prius / ß resumit h' ꝑt maiorē
affectionem / in foraminibus petre
Columbe enim nidificat in fora
minibus petrarꝯ / et ꝑ hc intelli
git ꝙ filij isrl' habitabat i tabe
naclis tamquam in foraminibus / Oste
de m faciez tuaz i. legez meā
hyllaut intelligendo recipiendo
Et tua vox sonat i. aurib
meis qua es ꝯfessa et dixisti
ꝙ velles mea ꝑcepta suare
in sempiternū Vt hēt in Exodo

Omnia enim h sunt deo valde
accepta Et ꝯo subdit Vox tua
dulcis et facies tua decora zcꝯ
Capite vobis vul. Inhac parte
ponit quoddam
impedimentū qd impediuit sponsam
in amore dei in deserto et fuit ꝙ fi
lij isrl' adorabat vitulū in deserto
ꝑ qd maxie offendebat deū / quia
ect deꝯ iussit eos interficē qui sic
ydolatrabat Vt hēt in Exodo
Et ꝯo dt capite i. interficite vulpes
paruulas i. iudeos qui dolose vos
inducunt ad ydolatriā q demol
liunt vineas i. filios isrl' quos
inducunt ad ydolatriā / filij enim isrl'
dicunt vinea domini Vt hēt
in ysaya Nam vinea mea
floruit i. florebat ꝑ dileccionē
an adoracionē vituli Dilectus
meꝯ m et ego illi scz eū ado
rando et inde vitulū q pascit
int lilia i. habitet int iudeos q
no sunt ydolatre / donec aspiret
dies s. expiacionis / illa enim
fuit dies qn deꝯ fuit placatꝯ
ꝑces moysi sic ꝙ iam penitue
runt de adoracion vituli / et ꝯo
subdit / et inclinent vmbre i.
recedat macule illius peccati
Dum dilecte reuerte et esto simil
i. dilige me similit sic dilige
bas an adoracionez vituli et esto
simil capree hinnuloque ceruorum
sup montes beth i. sup montez

sinay in quo legem dedisti celerit
et promte sicut dictu est prius
in titulo [mo] pnoctem quesiui qz
diligit aima ma Ezuesiui i[m]
et sion inveni surgaz z circuibo
ciuitatez pvicos et plateas
queraz qz dilig[t] aima mea;
quesiui illu et no inveni
Invenerunt me vigiles qui
custodiut ciui[tez] / Num quez
diligit aia ma vidistis Paululu
lum cu ptrisissem eos inveni
que diligit aia ma / tenui
eu n[c] dimittaz don[c] mtducaz
in domu mre mee et i cubi
clm genitre mee Adiuro vos
fi irlm p ca ē qz cam nesus
neqz euigi fac dil' don[c] ipa
velit Ezue ē ista q ascedt
p desertu sic vgla fumi expaso
mir 7 thu 7 vni pul pigme
En lectum salomois sexagita
fortes ambiut ex fortissimis
isrl oms tenetes gladios / et
ad bella doctissimi vni / cuiqz
ens sup fem[r] suu ppt timores
nocturnos Ferculum fecit sibi
rex salon de ligs libani colu
nas eius fecit argeteas / re
clinatoriu aureum ascensu
purpureu media caritate co
struxit ppt filias irlm Egre
diamini filie sion et videte r
gez salomonez in dyademate

quo coronat[t] illu mr sua i die
desposacionis illi9 z i die leti
cie cordis eius zc[m]
Istud ē ca[lu] ciiii in quo declat[r]
aliud impedimetu qd retrahit
sponsaz ab amoē sponsi h[c] at
impedimetu accidebat p ex
ploratores filij at isrl an ing
ssum tre scte miserat exploratores
vt dicere debent de fctib9 z d' mo
quo tra posset expugnari q reu
tetes miseru ppl[m] pvenerunt q
ppl9 noluiss redisse i egiptu / z g[o]
dixerat costituam9 nob ducez et
reuctam[r] i egiptu / et ppt h[c] de9
fet sinaz irretractale q illo de
pplo a viginti anis intrauit tra sctaz
nisi Jozue et caleph h os mori
debuerat in deserto qd ē fctm est /
et h[c] est qd' dicit / qsiui pnoctes
i tpe tribulacionis qi sic p[r]cani
in lectulo i in thabnaclo Ezsiui
que diligit aia ma ppli enim re
bellion moyses et aaron intbat
thabnaclm et effuderat prces p
pplo ne illa sctecia diuina sortiet[r]
effectu Sz de9 no exaudiuit eos
Et io subdit lra / qsiui i[m] et non
inveni Surgaz et circuibo ciuitez
i desertum / desertu enim dicit ciuitas
ppt ppli multitudie / qz mag ppli
multitudo tuc fuit i deserto sc
sc sexcenta milia exceptis mlie
rib9 z parvulis / queres pvicos et
plateas i loca ipius deserti qsiui
miaz dei h no inveni Invenerunt
me vigiles i moyses et aaron
q vigilabat sup custodias ppli
Vt d[t] Rabi moyses et dixi ad eos

Vmqm nuq inueste que dilig^t aia ma / sit em dctm est moyses et aaron effuderunt pces p pplo s no fuert exauditi z io i lra nlla po^z responsio Paululu In hac parte ponit aliq declaratia amoris sponsi z spose z d^t paululu cu ptns eos i moysen et aaron inueni que dilig^t aima ma / qd fuit factu tpe Jozue / qua postq moyses et aaron moriebat^r Jozue fuit pn^s ppli / sub q^o ppls in amoe dei ambula^t / tenui eu n^c dimittam qua ppls sub Jozue nuq recessit a de^o s'uitute / don^c mtducam illu i domu mre mee i m thabnaclm i quo fuit archa q fuit mtducta i siloe Archa em nuq fuit stabil^r n^i in siloe / thabnacm em dr domq mre mdeorz qa fuit factu ex omnibq z oblacoibq oblatz et datz a iudeis i desto Adiuro vos zc vt s^a Que e ista In ista pte pomt^r comedato spose ex pte sacrificiorz qz sacrificabat deo in desto / et ppt hoc laudat^r et comedat^r / et dicit Que e ista q ascedit p desertum sc plebs ebrea q tendebat ire p desertum i tram sctaz / tra aut scta in suo situ e altior qz hc desertu Et g^o d^t lra / q ascedit sicut vgla fumi zc Moyses em in desto sacrificabat dno mcedens timiama qd fuit coposituz ex varys spebq odoiferz q vaietas bonorz odorz expmut^r h' cu d^t fumi mirre thurz

En lectum In hac parte comedat^r sposa ex thab'li dispositon / thabnaclm em fuit ordinatm dispositu / et castr^a mdeorz bono ordme fuerunt ibi sita / qua tres tbq habebat castra ad ptez orientalez et tres ad ptem occidetalez / et alie sex ad mediez et aqlonez / et ideo d^t En i ecce lectu salois i thabnaclm in quo hitat verus salomon sc deq / sexaginta fortes ambiut i circudat i sexcenti mlia q erat apti ad pugnaz / et g^o d^t / qui s^t oms tenetes gladios i apti ad bellandu con adu^s'sarios zc ppt timores nocturnos / de nocte em veniut et g^o oms illi erat pa custodia thabnacli et ppli Ferculu In hac pte comedat^r sposa ex thabli copositon et d^t / rex salon i deus q e rex pacificq fec^t sibi fclm i thalm Ebrei aut hnt fec^t sibi papilionez / papilio em e domq portabilis thabm em fuit portable / z g^o bn dr fclm a fero fers de lignis libani Hic dubitat^r cu ligna libani no fuert in desto s solu i tra pmissiois / tn dr q thabnaclm fuit factu de lignis libani Ad quod respodet rabi moyses et d^t / q Jacob pnarcha pges in egiptu cog^t q fily isrl esset factu thabm in desto attulit secu semen de arboribq libani qd semnat i desto a q^o semie creuert illa lig / ex qbq postea fily isrl feceruit thabm / et fec^t colunnas argeteas ibi em fuert colunne in thabnaclo qrz bases fuert argetee i colnatom

auctum i. pictatorum, predicatorum enim in thabernaculo fuit de auro, quod dicebatur sedes dei, ascensum purpureum. Per hunc enim ascensum intelligitur velum quod in thabernaculo fuit sursum extensum, quod habuit varios colores purpureos, media caritate constravit. In thabernaculo enim fuit archa in qua fuit virga aaron et decem precepta et panis celestis quoniam omnia de iudeis dicitur exornata caritate.

Egredimini. In hac parte revertitur ad amorem sponsi et sponse et dicit egredimini scilicet a corruptione carnali et terrestri, et videte regem salomonem i. deum in dyademate quo coronavit eum mater sua i. plebs ebrea que dicitur mater sua quia populus fuit natus de iudeis et dicitur eum coronasse propter hoc quod elegit eum in regem et unum deum promittens omnia sua precepta tenere et facere et quod subditur In die desponsationis i. in die qua legem dabat, quia illo die plebs ebrea desponsavit se cum deo dicens omnia quecumque deus mandaverit nobis faciemus, et in die letitie cordis eius, fuit enim deo maxime acceptum quod populus dicebat illa verba quod vellet facere sua precepta, et hoc designatur per letitiam cordis etc. finis. Capitulum

Quam pulcra es amica mea quam pulcra es oculi tui columbarum absque eo quod intrinsecus latet. Capilli tui sicut greges caprarum que ascenderunt de monte galaad, Dentes tui sicut greges tonsarum que ascenderunt de lavacro omnes gemellis fetibus et sterilis non est inter eas. Sicut vitta coccinea labia tua, et eloquium tuum dulce sicut fragmen mali punici ita gene tue absque eo quod intus latet. Sicut turris david collum tuum que edificata est cum propugnaculis mille clipei pendent ex ea, omnis armatura fortium, duo ubera tua sicut hinnuli capree gemelli qui pascuntur in liliis donec aspiret dies et inclinentur umbre. Vadam ad montem mirre et ad collem thuris. Tota pulcra es amica mea et macula non est in te, veni de libano veni sponsa mea veni de libano veni coronaberis de capite amana de vertice sanir et hermon, de cubilibus leonum de montibus pardorum vulnerasti cor meum soror mea sponsa mea vulnerasti cor meum soror mea sponsa mea vulnerasti cor meum in uno oculorum tuorum, et in uno crine colli tui quam pulcre sunt mamme tue soror mea sponsa mea, pulcriora sunt ubera tua, et odor unguentorum tuorum super omnia aromata favus distillans labia tua sponsa mel et lac sub lingua tua

et odor vestimentorum tuorum
sit odor thuris Ortus conclusus
soror mea sponsa ortus conclusus
fons signatus Emissiones tue
paradisus malorum punicorum cum
pomorum fructibus cypri cum
nardo nardus et croco fistula
et cinamomum cum universis lignis
libani mirra et aloe cum
omnibus primis unguentis fons
ortorum puteus aquarum viventium
que fluunt cum impetu de liba
no Surge aquilo et veni
auster perfla ortum meum et flu
ant aromata illius etc.
Istud est capitulum quartum in quo commendatur
sponsa sub parabola mulieris speciose
et dicit Quam pulchra es amica mea quam pulchra es
i valde pulchra es et resumunt hec bis
propter maiorem affectum pulchritudinis oculi
tui columbarum i sunt simplices aspectus
sicut columba est avis simplex simplex
aspectus oculorum vel verecundus maxime
exornat mulierem absque eo
quod intrinsecus latet scilicet pulchritudinem que
in aliis moribus est que pulchritudo latet
sub vestimentis quasi dicat non tantum
pulchra es in oculis sed etiam in aliis me
bris corporis capilli tui sicut greges
caprarum i bene dispositi grex enim
ovium que pascitur in monte galaad vel
alio a pastore ordinate disponitur
sicut quod oves non tenent hic inde erran
tes Dentes tui sunt sicut greges tonsarum
seu ovium que sunt lote in aqua vel lavate
i dentes tui sunt albi et bene dispositi
sicut oves lote et omnes dentes tui sunt

sicut gemelli fetibus i recte enim sicut
gemelli sunt bene dispositi sic quod bene
seu debite correspondet fetibus vel
pueris qui ab eis nutriuntur sic etiam dentes
tui sunt sic dispositi sic quod in debito ordine
superiores correspondent inferioribus Et nullus
dentium in eis est sterilis i hiis putri
factus vel difformiter Labia tua sicut
vitta coccinea i sunt rubea et eloqui
um dulce i loquela tua est omnibus gracio
sa amabilis et gene tue sunt sicut fragmen
mali punici i sunt rubee et permixte
albedine que permixtio causat maiorem
pulchritudinem malum enim punicum est po
mum rubeum qui autem pomum rubeum
frangit tunc hoc fragmen vel hec
fractura est alba vel rubea alba intus
rubea exterius absque eo quod intus
latet ut supra Collum tuum sicut turris David
recte enim sicut turris david sunt bene erecta
et adornata clipeis et aliis armis et
propugnaculis sic apparet quod collum eius
sunt pulcre et ornate elevatum Duo
ubera tua sicut duo hinnuli capree i sicut
duo gemelli hinnuli capree sunt bene
dispositi sic etiam tua ubera qui hinnuli pa
scuntur in liliis ubi designatur ornatus
per omnia eius Hec commendatur sponsa sub
parabola mulieris cuius pulcritudo hic
describitur Sed illa pulcritudo sunt spiritualem
pulcritudinem que est inter sponsum et
sponsam per caput eius in quo crescunt
capilli intelligitur Jacob patriarcha
de quo creverunt capilli idest xii pat
arche Per dentes autem intelliguntur
bellatores in populo qui viriliter pro
populo Israel bellabat sicut dixit Caleph
quasi panem devorabimus eos sed

per labia intelligitur leuite qui diuinas laudes canebat Et per eloquium intelligitur alius leuite qui ministrabat in thabernaculo ad altare holocaustorum Sed per turrim dauid intelligitur studium diuine scripture quod armat et defendit hominem ab horroribus Et per duo vbera intelliguntur due thable que erant in archa tunc enim omnia illa contingebat filijs israel in figura nunc autem in typo quia figura cessauit adueniente veritate scilicet christo et testamento nouo tempus enim testamenti noui dicitur dies Vt dicit apostolus ad Romanos xiij Dies appropinquabit Per noctem enim intelligitur tempus testamenti veteris Et ideo subdit littera Donec aspiret dies id est que dicta sunt habeant locum donec veniat dies gratie uel testamenti noui et inclinentur vmbre et recedat figure testamenti veteris quod dicitur vmbra testamenti noui

Vadam ad montem Ista est alia pars in qua Salomon describit amorem sponsi et sponse Circa processum ad terram promissionis et dicit Vadam ad montem mirre et ad collem thuris id est ad terram promissionis in qua crescunt arbores aromatice quasi dicat tecum vadam te conducendo ad illam terram Vt habetur Iozue primo vbi dominus dixit Sicut fui cum fratre tuo moyse ita ero tecum amica mea Tota pulcra es tempore enim Iozue populus non habuit maculam notabilem et ideo subdit macula in littera et macula non est in te Veni de libano libanus enim est mons situs in terra promissionis secundum latus vltra Iordanem de quo populus ambulauit vsque ad terram promissionis Et quasi dicit veni scilicet appropinquando ad terram promissionis Veni coronaberis de capite amana sanir et hermon

Amana sanir et hermon sunt nomina montium vltra Iordanem de quorum capitibus uel summitatibus videri poterat terra promissionis quando enim populus ad hos montes veniebat de quibus montibus videbant terram promissionis letabantur et credendum est quod pre gaudio fecerint festa uel convivalia Et ideo dicit in littera veni coronaberis Veni de cubilibus leonum et de montibus leopardorum in montibus enim illis per quos ambulabant ad terram promissionis vbi habitabant tria animalia Vulnerasti cor meum in quo designatur magnus amor sponsi ad sponsam In vno ictu oculorum tuorum id est in moyse qui fuit oculus populi eo quod vigilauit in custodia populi Et quia deus dilexit populum propter moysen Et in vno crine colli tui id est Ioseph quem deus maxime dilexit qui fuit vnus de populo israel quia sicut prius dictum est tunc capilli uel crines sponse sunt patriarche qui precesserunt de Iacob Vbera tua sunt pulcra vino quia vbera uel mamme sicut prius dictum dicuntur thable in quibus fuit lex scripta que dicitur pulcrior propter iudicia legis diuine et dicit in littera sponsa mea quia deus sibi illum populum per legem desponsauit Et dicitur soror quia deus de illo populo voluit incarnari et labia tua fauus distillans et odor vestimentorum tuorum Poma hic intelliguntur orationes sancte a summo sacerdote pro toto populo que erant deo accepte et tanquam bonus odor Et odor vestimentorum tuorum sicut odor thuris per odorem vestimentorum intelligitur omnia vasa thabernaculi quibus thabernaculum fuit vestitum et ornatum que omnia fuerunt deo accepta In hac parte de Ortus conclusus scribit amorem

sponsi et sponse et statum terre promissionis qua deus dedit illi populo terram promissionis que habundauit multis bonis et pomiferis arboribus odoriferis De quibus dicit littera Soror mea terra promissionis qua tibi dabo est ortus conclusus ortus propter fecunditatem conclusus propter forti tudinem quia illa terra fuit bene munita

Fons signatus Fons enim signatus sic quod non potuit intrare bruta animalia que aquas fecerunt turbidam nunc habuit aquam claram et limpidam sic etiam in terra promissionis sunt fontes cum aqua clara et pollum fontem per quem intelligitur aqua Jordanis Emissiones tue i riuoli qui emittuntur de aqua Jordanis sunt paradisus malorum punicorum i rigant et humefaciunt illa terra sicut fluuius de paradiso sic quod est terra malagranata et etiam ibi sunt cipri cles arbores nobiles cum nardo id est arbore nobili et crocus et fistula que est arbor nobilis et cinamomum cum vniuersis lignis libani Libanus enim est mons in quo crescunt libani id est diuersa ligna nobilia et ibi est mirra et aloe Aloe enim est arbor odorifera de qua fuit vngeta et ideo subdit littera Vnget Fons aqua Jordanis est fons ortorum rigans ortos et alios agros et puteus aquarum viuencium habundans aquis recentibus que recenter fluunt quia fluit cum impetu de libano quia aque Jordanis oriuntur ad radices libani Surge aquilo et veni auster Aquilo enim et auster sunt duo venti contrarii ex flatu enim ventorum contrariorum dissoluuntur aromata in arboribus et fluunt et tunc colliguntur ab incolis illius terre Et ideo subdit littera perfla ortum meum et fluant aromata illius

Sequitur textus quintum capitulum

Veniat dilectus meus in ortum suum vt comedat fructum pomorum suorum Veni in ortum meum soror mea sponsa messui mirram meam cum aromatibus meis Comedi fauum cum melle meo bibi vinum cum lacte meo Comedite amici et inebriamini karissimi Ego dormio et cor meum vigilat vox dilecti mei pulsantis aperi michi soror mea amica mea columba mea immaculata mea quia caput meum plenum est rore et cincinni mei guttis noctium Expoliaui me tunica mea quomodo induar illa lavi pedes meos quomodo inquinabo illos Dilectus meus misit manum suam per foramen et venter meus intremuit ad tactum eius Surrexi vt aperirem dilecto meo Manus mee distillauerunt mirram et digiti mei pleni sunt mirra probatissima pessulum hostii aperui dilecto meo et ille declinaverat atque transierat Anima mea liquefacta est vt dilectus locutus est Quesiui et non inveni illum vocaui et non respondit michi Invenerunt me custodes qui circueunt ciuitatem percusserunt me et vulneraverunt me tulerunt pallium meum custodes murorum Adiuro vos filie ierusalem si inveneritis dilectum meum vt annuncietis ei quia amore langueo Qualis est dilectus meus ex dilecto quia sic adiurasti nos Dilectus meus candidus et rubicundus electus ex milibus Caput eius aurum optimum ~~aurum optimum~~ come eius sicut elate palmarum nigre quasi coruus oculi eius

sicut columbe sup rivulos aq̃ꝝ q̄ lacte
sūt lote/et resident iuxta fluenta ple
nissima/gene illius sic areole
aromatū consite a pigmentarys·
labia eius distillātia mirrā
p̄mā/manus illius tornatiles auree
plene iacintis/ venter eius eburneꝰ
distinctꝰ zaphiris Crura illiꝰ co
lumpne marmoree q̄ fūdatā sꝰ
sup vasa aurea Species eiꝰ vt
libani/guttur eius suauissiꝰ
et totꝰ desiderabil Talis est
dilectꝰ meꝰ et iste ē amicꝰ meꝰ
filie ierlm Quo abyt dilectꝰ
tuus o pulcerrima mulierꝝ quo
declinauit dilectus tuus Et q̄
remꝰ eum tecū Istud ē cantici
quītū in quo describit' amor sponsi
et sponse 2m statū quo pplꝰ fuit ia
in possessione t're scite/ꝟ q' statꝰ ille
fuit varius q' aliqn pplꝰ fuit i prosperitate
aliqn aut i aduersitate Jdo p° describit
statū ppli 2m prosperitatē/2° ꝟm aduersitatē
ibi Ego dormio dt ibi p° Dilectꝰ meꝰ
veniat i ortū suū/p sua bonitatē dr
ac ortꝰ h' t'ra p'missiōis/z dr suū
q' i^a t'ra p'iꝰ fuit dei eo q' ibi viguit
cultꝰ dei et no ydolat° Vt comedat
fructꝰ agrorꝝ pomorꝝ suorꝝ i comede' me
fa^t bona illius t're i pace Vectꝰ
enī ut passiones huane sepiꝰ i
scipturꝰ attribuit' deo Vnde dr Actꝰ
ix° Saule saule q' me p'sequeris
i meos fideles/sic etiā de h' dr
fructꝰ pomorꝝ qn fideles sui eos
comedūt Tuc subdit' i textꝰ i p^na
sponsi O sponsa mea in p'legē desponsata
Veni i ortū meū i in t'ram p'missiōis
habitando in bonis illiꝰ t're Messui mir
ram mea i p'pciam t' bona t're illiꝰ i habūdan
tia q̄ bona designat' p' mirrā i aromata
ꝟ q' illa t'ra habūdauit melle vino et
lacte Et q° dt l'ra Comedi fauū cū
melle meo/et subdit O amici co
medite/etc Vnde enī pplus vix^t ꝟm
lege dei et no declinabat ad ydolat'

tra dū vtebat' illis bōis ia dictꝰ Sꝰ
qn fecerat se inim dei p' p'ctm ydolatrie te
tauit ill bonis/et no comedebant fructus
illius t're/et q° hn dt l'ra amici mi comedite
Ego dormio In hac parte describit'
status illius ppli q' ppt
suā culpā fuit punitꝰ p'mo igit' de
scribit' culpa 2° pena/2^a ibi Dilectꝰ
meꝰ dt igit' Ego s' deꝰ dormio dis
simulans peccata no statī penā in
fēdo Et cor meū vigilat i puidēdo
in tpus determinatū infēndo penā
p' p'cto Vox dilecti mi pulsant/ista
st vba sponse q' d' dilectus meꝰ s' deꝰ
pulsauit p' p'phās suos q' me retre
rēt a p'cco Et q° subdit Aperi m i no
da consensū ad petū Amica mea colu
ba mea etc/quia an consensū peti pplꝰ ille
fuit s' macla notabili/quia caput
meū plenū ē roe et cincinni guttꝰ
noctiū Per guttas enī intelligit' pluuia
densa/ꝟ p' rorē pluuia tenuis p' hoc
enī intelligit' q' deus ē paratꝰ ad bonū
exortāi z aptius p'uocare Cincinnus
enī ē convolutio p' crinium/ꝟ q' pplꝰ
no seq'bat' dei exhortatoꝝ ꝟ declinat
ad ydolat' Et q° sub dt in l'ra ptū
sponse q' dt/expoliaui me tunica i
cultu diuino q' sum ydol/laui pedes
meos i puto me ee mūdā i futura
ydoloꝝ/quo inquinabo illos/q' iam
cultū dei puto ee inquinatū/et mo
dicū cultū ydoloꝝ mundam/ Dilectus
vbi ia ponit' pena illi pplo i'flicta
/et dt dilectus meꝰ misit manū suam i
ustracia me puniendo p' foramen/lo
quit' enī ad siliᵗᵉʳ sponsi carnal q' spo
sam volēs punire ipā fugiete tangit eā
p' fenestrā ul aliā apturā/et vent'
meꝰ intremuit ad tactū eiꝰ i qn tetigit
gᵗ frigore sue pene eē inquinabar
timore et tremore/qn enī ipe de hic
pplm afflixit tūc valde timuit vt habet'
in varys locis sacre scipture Surrexi
In hac pte ponit ia pnia pplꝰ z
dt sponsa Surrexi ut aperire dilecto
meo/cupiēs sibi reconciliari p' p'phā
Manꝰ mee stillauert mirrā z di
giti mi i assumpsi p'niā q' destingit'

pplm

penitenciam quia penitentia est amara sicut mirra
pessulum hostij mei aperui dilecto meo. per hoc
intelligitur quod penitentia primo est imperfecta, non enim
aperuit totum hostium sed solum pessulum, quia sic
dicit littera pessulum hoc est hostium magis porta
At ille declinauerat et transierat si me non
exaudiendo, quia cum populus ad deum clamat
deus non statim exaudiuit vt habetur in
varijs locis sacre scripture Et quod populus
populum deus non exaudiuit hoc fuit pessulum
populo, ymmo subditur littera anima mea liquefacta
est ut dilectus meus loquutus est michi si me non
exaudiendo Quesiui et non inueni
vocaui etc. i nolui sibi reconciliari propter ora
nes et penitentiam sed non exaudiuit me sed
magis afflixit propter peccata, et quod subditur
custodes i principes gentilium scilicet philistei
et alij Inuenerunt me qui circumeunt ciui
tatem ierusalem percusserunt me i afflixerunt corporaliter
et tulerunt pallium meum i spoliauerunt
me de bonis meis quod fecerunt i philisteos
et alios gentiles qui iudeos maxime affli
xerunt in corpore et in bonis eorum Vt
habetur primo Regum et ex modiscitu iudicum
Sunt iudeos enim aliquando bene fecerunt inter
malos, et ideo sponsa habet refugium ad
illos bonos et ad deuotos iudeos
petens ut deum exorent pro ea Ideo dicit
Obsecro vos filie ierusalem, id est vos iudei de
uoti Iudei enim deuoti exprimuntur per
sexum femineum propter hoc quod femine sunt de
uociores viris, secundum quod ecclesia canit, et
pro deuoto femineo sexu Adiuro vos
i precorem scilicet deprecor vos Si
inueneritis dilectum meum i graciosum
in orationibus vestris vt annuncietis
ei i oretis pro me quod amore langueo
i cupio sibi reconciliari per penitentiam
Qualis est In hac parte ponitur
descriptio sponsi ad sponsam et prius
mouetur questio a deuotis iudeis qui
alios ad penitentiam reuocare studebat
dicit igitur Qualis est dilectus tuus
quasi dicat, vtrum consideraciones quod bonus
et amabilis ex dilecto i super omnia
diligendo O pulcerrima mulierum, dicitur
enim ecclesia pulcerrima mulierum propter hoc
quia fuit deo desponsata per legem diuinam.

Tunc subdit Qualis est dilectus meus etc.
Et repetitio eiusdem propter maiorem excita
cionem amoris, quia sic adiurasti nos i roga
sti nos ut oraremus pro te sic dictum fuit i ad
iuro vos filie ierusalem. Tunc subdit descriptio
sponsi et dicit Dilectus meus candidus et rubi
cundus i grossus i colore Electus ex milibus
i inter mille non inuenitur talis Caput eius
aurum optimum i in capite habens coronam auream
eo quod est rex regum Come eius sicut elate
palmarum i dense sunt, elate enim dicuntur folia
densa quae alijs superferuntur Et papue i pal
ma, folia enim densa palme sunt, densitas
enim comam vergit in decorem Nigre quasi cor
uus Per hoc enim significatur iuuentus quod primitus
hoc assumo i comes sunt tamen et non nigri
Oculi eius sicut columbe que resident super riuulos
aquarum et sunt lote lacte, tales enim columbe
quod sunt pulcre per hoc intelligitur simplex et honestus
aspectus sponsi et modus Gene illius sicut
areole aromatum i graciose et delectabiles
ad videndum Est enim areola porcio terre bene
seminata pullulans delectabilis visui, ex site
a pigmentarijs i culta ab agricolis, terra
enim bene culta bene pullulat Labia eius
distillancia mirram primam i eloquium eius
est mundum et grossum, fructus enim primi alijs
sunt grossiores Manus illius tornatiles et
auree plene iacinctis, res enim tornatilis
est rotunda per hoc significatur opera manus sponsi
sunt anuli aurei cum lapidibus preciosis et ipsi
dicuntur iacincti Venter eius eburneus i albus
et bene ornatus distinctus zaphyris i mixta
ventrem ponitur cingula contexta lapidibus
preciosis et auro, per hoc enim intelligitur decor
sponsi Crura illius columne marmoree
per quod significatur fortitudo sponsi Super bases aureas
i talaros aureos, quia aurei talari exornant
hominem Species eius i forma eius vt
species libani i graciosa, libanus enim est arbor
nobilis aromatica et graciosa ad vi
dendum Guttur eius suauissimum i album et
pollitum, et totus desiderabilis et amabilis
O filie ierusalem est dilectus meus ita pulcer
sicut iam descriptum est, et ideo debeo eum con
fiteri corde ore et opere Quo abijt
In hac parte ponitur motio vel questio
mis qua iudei deuoti iudeis ad peccata
declinantibus volebant importare reco
nciliationem cum deo Et ergo dixerunt

O pulcerrima mulierum propter legis desponsa-
tionem. Quo abyt dilectus tuus / parati
enim sumus adiuuare te in orationibus
Et ergo subdit Querimus eum tecum etc.
Dilectus meus descendit in ortum suum
ad areolam aromatum vt ibi
pascatur in ortis et lilia colligat
Ego dilecto meo et dilectus meus
mihi qui pascitur inter lilia Pulcra es
amica et suauis et decora sicut
ierusalem terribilis vt castrorum acies
ordinata / auerte oculos tuos a
me / quia ipsi me euolare fecerunt
capilli tui sicut grex caprarum
que apparuerunt de galaad Dentes
tui sicut grex ouium que ascenderunt
de lauacro / omnes gemellis fetibus
et sterilis non est in eis / sicut
cortex mali punica sic gene
tue absque occultis tuis Sexaginta
regine et octuagita concubine
et adolescentularum non est numerus Vna
est columba mea perfecta mea / vna
est matris sue electa genitrici sue
/ viderunt eam filie syon et beatissimam predicauerunt regine et concubine laudauerunt eam Que
est ista que progreditur quasi aurora consurgens pulcra ut luna electa
ut sol terribilis ut castrorum acies
ordinata Descendi in ortum nucum
vt vi. po. co. et inspi. si flo. vi
et g. ma. punica Nesciui anima mea
conturbauit me propter quadrigas
aminadab / Reuertere reuertere sunamitis reuertere reuertere vt intueamur te etc. Istud est capitulum sextum
in quo declaratur amor sponsi et
sponse sub tempore dauid Et diuiditur in
duas partes In prima facit hoc quod dictum
est In 2a declarat idem sub tempore Salomonis

Ibi descendi in ortum nucum prima diuiditur
in duo primo ponitur sponse regratiacio ibi
pulcra es / quantum ad primum sciendum est quod
tempore dauid maxime viguit cultus dei
quia ipse cultum dei maxime auxit
et statuit cantores et ministros ecclesie
pro cultu diuino vt habetur paralip xxv
Ipse enim archam domini ad locum suum
posuerat cum magna reuerencia Et hoc
dicit sponsa Dilectus meus descendit in
ortum suum scilicet in thabernaculum quod
extenderat pro archa domini vt habetur 2
Regum sexto / et ad areolam hoc exponitur
vt in talo precedenti Vt pascatur ibi
in ortis id est vt delectetur ibi in sacrificiis
et oblacionibus que fiebant in thabernaculo
vbi fuit archa domini / talia enim sacrificia que fiebant videri erant deo
delectabilia et accepta inquantum
procedebant ex fide et deuotione
offerencium Et lilia colligat id est
ministros mundos ad suum cultum sibi
applicat Ego dilecto meo scilicet soli seruio
Et dilectus meus mihi scilicet subueniendo
in meis necessitatibus / qui pascitur inter lilia
hoc exponitur vt in capitulo precedenti
Pulcra es / In hac parte ponitur
commendacio sponse et dicit
pulcra es amica mea / restituta per
primam ad pristinam pulcritudinem
et suauis per interiorem deuotionem / et
decora per honestam conuersationem vt ierusalem
in qua viguit deuotio populi et cultus
dei et honestas morum Terribilis
et ordinata vt acies castrorum
scilicet bellancium / acies enim est congregatio
populi bellantis ad similitudinem
populi castri / et per hoc intelliguntur bella
et milicia quibus populus vtebatur sub
tempore dauid / vt est in varijs locis
scripture Auerte oculos tuos a me
per oculos intelligitur scripture cognitio
aliqui de populo erant nimis studiosi
et volebant dei secreta inuestigare
quod est maxime illicitum vt dicitur
in prouerbijs xxv scrutator est

maiestat dei opprimet a gla Et ygo
qntu ad illos dr lra Aute oclos tuos a
me i noli tlia investigare Extrua ipi sz
ocli i tles investigacones psumtuose fe
cerunt me euolare i ate recede Deus
em se atlibz retrahit Capilli tui zc
tota illa lra exponit sic i pcedeti ca
Sexagnita vbi sciend e q iudei
exeuntes ext irlm in villis ul
opid et in ciuitatib habebat sina
gogas in quib deum orabat Et g
p sexagnita regnas intlligit sexa ta
sinagoge i ciuitatib Et p octogita
cocubinas intligut sinagoge i vill
ul vill, tot em sinagoge potuert
ec ul si fuert plures, de hc hic no
est cura, quia sciptura sacra sequet
sub nuo determinato intligit nun inde
terminatu sicut dr Daniel vii de
ces millies assistebat ei, vbi zm
omes expositores plures fuert q
decies milies, et adolescentular
no est nus i alior locor v colebat
bat deus Cuc cultus in irlm v fuit
eccia dom fuit maior omib alys
Et ideo dr vna e columba mea sz ciui
tas irlm electa int alias ciuitates mu
di sz ecclia triumphanti Ecclia cm
triumphas vt dr triplo ad Gall m
filie syon viderunt eam i fides in
pplo vides ciuitatez scam Irlm z
eius cultu pdicauerunt ea btissimaz
i dixerunt eam btissimaz ee pp ter
cultum vnus dei q in ea viguit, re
gine z concubine i fideles in alys
sinagogis ciuitatu et villar Cu
laudauert ciuitate irlm igo de sta
illius ciuitat ammirabat dicetes
Que e ista q pgredit qsi aurora
consurges pulcra vt luna electa
vt sol Sol em e ornamentu diei luna
vo noctis Aurora vo medij tpis inf
noctez et diez ppher intliget cult
qui viguit in irlm sub tpe dauid, qui
i omib ornatus et pulc fuit sic q tacit
cultus nuq an nos nec tpe n pcea viguit
Cribil, hc exponit sicut pcedentes

Descendi i ortu In hac parte descbitur
status sponsi et sponse sub tpe salomonis
Salomon em fecit dno templu in irlm, et
ido dr Descendi in ortu nucu i in templu
salomonis vt vidert poma i fructus bonor
o pm convallium i hoim humilium Et inspicere
si floruisset vinea ul vinea floruiss i ecclia
isrl que dr vinea Ysa v, que maxime
viguit ul floruit tpe dauid z salomonis
Et germinasset mala punica i sacdotes z
leuite Summus em sacdos hut in fimbria
mala punica depicta vt hetur ex om z
g p mala punica intligunt hi sacdotes
q germinat in cultu dei Nescivi aia
In hac parte descbitur statz sponsi z spo
se post tpus salomonis, quia tunc pplus
declinabat ad ydolat ppt q tbz Juda
fuit ducta i captiuitatez babilonicam
et tbz isrl in captiuitatez assyrior
fuit g statu sponsa deplangit d Nescivi
i no consideraui bnficia q dns m contulit
Et g aia mea conturbauit me ppt hoc
q extimore declinaui ad ydolatraz, qz ideo
Jeroboam compellit pplm ad ydolatriam
ppt quadrigas aminadab, qz aminadab
fuit eor pnceps, et dr quadriga q a
illa tbz fuit onerata p captiuitate ba
bilonica, sic onerat quadriga Reuert
In hac pte descbitur statz sponsi z spose
post captiuitez babilonicaz vsqz ad adue
tum x Et dr Sunamitis i plebs ebrea
q dr sunamitis a suna ciuite, in q scipius
elizeus hospitabat, reuerte de captiuitate
ad irlm ad cultu dei Et dr hi sepius reu
te, qz pplus no simul reuertebat in irlm
s successiue vno tpe aliqui alio tpe
aly, vt intueamur te i videamus tuu
cultum diuin in Irlm, quid videbitis in
sunamite i in pplo isrl n choros i con
gregationes castror i bellancu, qz pplus
post captiuitez fuit continue bell, s tn
nuqm declinauit ad ydolatriaz vsqz ad xpi
aduentu Aliud videbitis in sunamite n
Qua pulc st [illegible] chos castror
Gressus tui i calciamentis filia
principis Iunctue femorum tuorum
sicut monilia q fabricata st manu
artificis Vmbilicus tuus crater
tornatilis nunqz indigens poculis
venter tuus sicut aceruus tritici vallatus

lilys Duo vbera tua sicut duo hinnuli
gemelli capree Collum tuum sicut turris
eburnea / oculi tui piscina in ezebon
que sunt in porta filie multitudinis Nasus
tuus sicut turris [illegible] libani que respicit
contra damascum Caput tuum ut
carmelus Et coma capitis tui
sicut purpura regis iuncta canalibus
Quam pulcra es et quam decora
carissima in delicys statura tua
assimilata est palme / et vbera tua
botris Dixi ascendam in palmam
et apprehendam fructus eius Erunt
vbera tua sicut botri vinee / et
odor oris tui sicut odor malorum
Guttur tuum sicut vinum optimum
dignum dilecto meo ad potandum la
bysque illius et dentibus ruminandum
Ego dilecto meo / et ad me conuersio
eius Veni dilecte mi egrediamur
ad agrum commoremur in villis Ma
ne surgamus ad vineas videamus
si floruerit vinea si flores fructus
parturiunt si floruerint mala punica
ibi dabo tibi vbera mea Mandragore
dederunt odorem suum porte nostre
omnia poma noua et vetera
dilecte mi seruaui tibi Istud est
capitulum septimum in quo describitur status
sponsi et sponse testamenti noui et
dicit Ecclesia testamenti noui / quam pulcri
sunt gressus tui quia ambulas per consilia
ewangelica In calciamentis / calciamenta
sunt que fiunt de pellibus animalium mortuorum
et sic memoriam christi mortui et aliorum
martyrum propter mortuorum / memoria
enim talium confortat fideles / sicut quod fiunt
graduntur in consilys et preceptis christi
uel euangelicis Iunctura feminorum tuorum sicut
monilia Per hoc intelligitur vnio ecclesie
que est vnita ex duobus feminibus scilicet ex iudeis
et gentibus Que fabricata sunt manu
artificis id est christi quia christus summus artifex
ecclesiam fabricauit et fundauit Ipsa enim
ecclesia filia vocatur principis id est principis
christi qui est princeps et rex regum Et dicat

in dispositione Vmbilicus tuus sicut crater
tornatilis / et venter tuus id est in ventre
mitti concipitur puer / et sub vmbilico concipitur
Per hoc enim intelligitur generacio spiritualis fide
lium per lauacrum baptismi / talis autem
generacio non est carnalis Et ideo subditur
lite Vallatus lilys id est castitate / Duo
vbera tua etc. id est testamentum vetus et
nouum De quibus sugitur lac diuine scripture
Collum tuum etc. Per hoc intelligitur fi
deles ecclesie caritate firmati qui fides
vnit fideles Recte sicut collum vnit
caput et ventrem Oculi tui sicut piscine
ezebon Per oculos enim intelligit noticia
approbatiua christi qui est caput ecclesie qua
scit bonos et nescit malos Oculus
enim sunt oculi sicut piscine id est pleni aquis
viue Nasus tuus etc. Per nasum enim
discernuntur odores boni et mali Et sic
iudicium discrecionis / quo deus hic discernit
bonos et malos Caput tuum ut
carmelus / caput enim ecclesie est ipse
christus a quo fluunt plurimi bonorum spiritua
lium Carmelus enim est mons valde
fructuosus Et come capitis tui id est apostoli
apostoli qui christo immediate adheserunt
per fidem / et qui fuerunt rubricati in
sanguine martyrum Et ideo dicit litera
Sicut purpura regis Quam pulcra
es intus per fidem et per doctrinam ex
terius per honestatem / carissima id est valde
cara Ecclesia enim dicitur cara / quia valde
care empta christi sanguine In delicys
scilicet celestibus quia christus per suam mortem
apparuit portam vite eterne vbi
sunt vere delicie Statura tua assimila
ta est palme in rectitudine iusticie
et altitudine contemplacionis quibus
ecclesia iubetur / palma enim in arbore
alta et directa non torta Et vbera tua
botris id est testamentum vetus et nouum
in quibus sunt botri diuine doctrine

Dixi ascendam In hac parte
describitur status
sponse quantum ad perfectos qui vacant
deuocioni et contemplacioni Et
dicit deus Dixi ascendam in palmam id est
ascendere faciam in palmam id est in alti
tudinem contemplacionis / palma
enim est arbor alta Et apprehendam fructus

eius i apphende sacram contemplatiuos
Pfructus eni intelligit suauitas dulce
do qm habuerunt viri contemplatiui
in cotemplaco dei Et erut vbea
tua sicut botri vinee Vbea enim
intelligit sacra doctna q sugit de te
stamento vetri et nowo qm viri co
templatiui in contemplacon hucrt
et post ea ppt pfectu ecce in pdicacoe
effundut que vinea i eccia confor
tatur et go dt lra Sicut botri vince
et odor ore tui sicut maloz punicoz
Poma eni bn odorat p odore eni
in sciptua bona fama designat sic
de applis xo bonq odor sumq Viri
eni contemplatiui sut bone fame
et vigit in pfcm eccie Guttur tuu
i ad formand vba pdicacois Sic
vinu optimu inebrias fideles diuio
amoe qd est deo valde accepti Et
g subdit lra Dignu ad potand
et dentibq ad ruminad qua verba
pdicacois sut mediate dentiu mo
con ppe eni aialia bruta dicut ru
minae qn dētes mouet Ego dilecto
mei sibi adheres pamorez Et conuso
eius adme i diuis cosolacombq me
cosolando Veni dilecte mi In hac
parte ponit dilecto q sut psancta
pdicacoz aploz et alioz martiz
Et sut congregaco tim exogetibq q
exoudus Et q dicat Veni dilecte veni
egrediam in agz pdicando vbu dei
p orbem trraz Comorem in villis
i eccias edificando Mane surgamq
ad vineaz i ad ecciam que creuit i
vineis getibq qui mane recepeiunt
vbum dei Iudeis eni relicte apli
ibant ad getiles q statim recepeiunt
cu gaudio vbum dei Si i quia flo
ruerit vinea i eccia p hc q fidem
recepit Si i quia flores fcti putru
eiunt qua no tm getiles fidem xo rece
peiunt s eciq fecerunt fructu bonoz
opm Si i quia floruerint mala
punica mala eni punica sut poma
bnaa intuseq grana rubea p q e
sigficat congregaco martiz q sun
sangwinez effuderunt et ex hc eccia
floruit et creuit Et dabo tibi vba ma

i doctrinam testamenti veteris et nowi mi
Mandragore dederut odorem suu Ma
dragora eni sut poma rara et nobilia
p q sigficant viri excellentes et deuoti
in eccia quoz odor bone fame redolet
vbilibz ppt eccie incrementu Omnia po
ma nowa et vetera suaui tibi i doctna
testamenti veteris et noui deus ordinat
in glam et vtilitatem eccie etc
Quis mi det te frem meu suge
tem vbea matris mee inve
niam te soror et deosculer Et
iam me nemo despiciet Appre
hendam te et ducam i domu
mris mee et in cubicl'm genitrice
mee Ibi me docebis et dabo
tibi poclm ex vino condito et
mustu maloz granatoz mnoz
Leua eius sub capite meo et dex
tera illius amplexabitur me Ad
iuro vos filie irlm ne suscitetis
neq euigilare faciatis dilctam
donec ipa velit Que e ista
q ascendit de deserto delicijs
affluens innixa sup dilctm suu
Sub arboe malo suscitaui te
ibi corrupta e mr tua Ibi
violata e genitrix tua Pone
me ut signaclm sup cor tuu
ut signaclm sup brachiu tuu
quia est fortis ut mors dilectio
dura tua sicut infernq emulaco lapa
des eius sicut lampades ignis
atq flamaz Aque multe no po
tuerunt extinguere caritatez nec
flumine obruent illam Si dederit
homo substanciam domq sue p
dilecoe qsi nichil despiciet eaz
Soror nra parwola est vba no
ht Quid faciemq sorori nre
in die qn alloqueda e Si mu
rus est supedificemq sup eum
ppugnacla argentea Si hostium

est copingamus illud thabulis cedri
nis Ego murus et vbera mea sicut
turris Ex quo facta sum coram eo
qui pacem repiens vinea fuit pa-
cifico in ea que habet populos tra
didit eam custodibus vir affert
pro fructu eius mille argenteos
Vinea mea coram me est mil
le tui pacifici et ducenti his qui custo
diunt fructus eius Que habitas
in ortis amici auscultant te
fac me audire vocem tuam Fu
ge dilecte mi assimilare capree
hinuloque ceruorum super montes
aromatum Istud est vltimum capitulum
in quo ponitur ecclesie pacificacio et diuiditur
in duas partes In prima ecclesia iam pacem
desiderat In secunda ponitur complementum illius
pacis aut desiderii Ibi soror Item
quo ad primum sciendum quod ecclesia primitiua mul
ta fuit passa ab insultibus paganorum
Vt habetur in legendis sanctorum martirum
A quibus petiit liberari ut libere posset
vacare diuino cultui Et ergo dicat Quis
michi det te fratrem idest xpm qui est frater
ecclesie per humanitatem Sugentem
vbera matris mee idest marie ipsus enim
sugebat vbera matris mee sue vt inue
niam te per fidem deuotionem solum scilicet te
adorando et non ydola foris idest sine
metu paganorum Et iam me nemo
despiciat quod fuit impletum tempore
constantini Vbi fuit ecclesia in magno
honore Et non fuit despecta sicut prius
Apprehendam te et ducam in domum
matris mee idest in ecclesiam consecratam
in honorem beate virginis aut alicuius
sancti ad quam deus specialiter dona preces
fidelium quas ex sua bonitate ibi
exaudit Et subditur Et in cubiculum etc
Ibi me docebis diuina secreta reuelando
scilicet ministris ecclesie vt fuerunt doctores
sancti quibus deus multa reuelauit
Et dabo tibi poculum ex vino condito
Per hoc enim intelligitur deuotio fidelium

que deo summe placet sicut vinum si
coti Et mustum malorum etc Mustum enim
est vinum nouum Per hoc enim intelligitur
nouiter conuersi qui ecclesie deo placent
Leua eius Per hoc enim intelligitur amici
cia quam deus habet ad ecclesiam Vos
filie ierusalem idest persone de ecclesia Adiuro
vos ne suscitetis etc idest ne aliquis in
ecclesia aliquid faciat quo deum offendit
quia per hoc dilecta ecclesia non requiescat
pacifica in deo sed magis elongat
a celi pace et prosperitate recedendo
Que est ista que ascendit de deserto
idest de variis tribulacionibus quas ecclesia
paciebatur a tirannis Deliciis afflu
ens quod fuit impletum tempore constantini
quando illa persecutio desiit quia tunc fuit
in deliciis pacis Innixa super dilectum
suum totaliter adherens deo partes aut
fidelium maxime sunt exaudibiles
virtute passionis xpi Et quo ad literam
Suscitaui te idest inuocaui te Sub ar-
bore mali idest in virtute crucis vel passionis
Crux enim dicitur hic mali quia arbor
est cum fructibus odoriferis propter multi
plicem fructum factum per crucem xpi
Ibi violata est et corrupta etc scilicet
Sinagoga quia desiit tempore passionis
xpi eo quod tunc cepit noua ecclesia
Pone me vt signaculum super pectus
diligendo hoc enim quod diligitur ponitur
super cor vt signaculum super brachium
scilicet me protegendo quia tua dilectio
est fortis ut mors quantum ad ho
mines perfectos qui propter dilectionem
dei moriuntur vt patet de martiribus
Et emulacio in persecucionem tirannorum
Est dura sicut infernus quantum ad
homines imperfectos quibus est durum
mori pro xpo Lampades eius scilicet
dilectionis sicut lampades ignis
Hec iterum intelligitur de perfectis quia
homines perfecti ita ardent in amo
re dei sic quod non possunt obrui tribula
tionibus primo est eis in vim mori pro xpo

sed hoc non est verum de viris imperfectis vel infirmis qui bene exponunt pro dilectione cristi bona temporalia sed non corpus Et ergo subdit littera Si homo dederit substanciam domus sue nichil despiciet eum / quasi dicat potius amittat bona temporalia quam ex despiciet vel amittet dilectionem dei Et ergo sub talibus bona est pax ecclesie et non persecucio etc. Capitulum viii

Soror nostra parvula / In hac parte ponitur pacis largicio / et dividitur in tres partes In prima ponitur pacis largicio In 2a ecclesie amplificatio In 3a finalis conclusio / 2a ibi vinea / 3a ibi qui habitas Dicitur igitur in persona xpi vel sponsi Soror nostra scilicet ecclesia que dicitur soror xpi ratione humanitatis parvula est [illegible] coram hominibus huius mundi / et hoc precipue fuit ante tempus Constantini Ubi ecclesia multa patiebatur a tirannis Et ubera non habet / ad effundendum lac divine scripture predicando publice fidem katholicam In tali enim persecucione fideles non audebant publice predicare fidem nisi aliqui valde perfecti qui martirium subierunt Quid faciemus sorori nostre in die quando alloquenda est scilicet a principibus id est advocanda est quia principes conversi ad fidem et maxime constantinus alloquebatur et advocabat fideles / sicut patet de beato Silvestro / qui cum alio clero advocatus fuit per constantinum / qui fidem xpi maxime prolongavit et publice facere statuit Si id est quia murus est id est firma in persecucione tirannorum Edificemus super propugnacula argentea id est principes qui pugnabant pro ecclesia facientes pro ecclesia multas expensas Si id est quia hostium est ingredi vitam eternam De ecclesia enim homo eternam vitam ingreditur Compingamus id est fortificemus tabulis cedrinis id est doctoribus divine scripture qui eorum doctrina ecclesiam fortificant Cedrus enim est arbor alta et integra / et hoc per fortis omnibus Doctores enim dicuntur tabule cedrine propter vite et sancte altitudinem et fidei integritatem Ego murus id est ego ecclesia sum murus / quia sum munita propugnaculis principum Ut iam dictum est Et sunt turres contra errores hereticorum Et ergo dicit littera Et ubera mea sicut turris Ubera enim intelligitur lac divine scripture Heretici enim perdiman scripturam tenent et expugnant sicut turris terret hostes / sum pace respiciens sub tempore Constantini / Ubi ecclesia in magna pace fuit commandato constantini / etc.

Vinea fuit / In hac parte describitur ecclesie amplificatio Et dicit Vinea id est ecclesia fuit pacifico id est xpo qui per suam mortem omnia pacificavit Ut dicit apostolus In ea que habet populos id est in urbe romana que dominabatur omnibus populis in qua ecclesia maxime crevit per fidem xpi Et sic cristus tradidit eam custodibus id est beatis apostolis Petro et paulo qui ibi constituti verbum dei predicant Vir affert pro fructu eius mille argenteos id est ipse Constantinus qui multas expensas pro ecclesia fecit quod designatur per mille argenteos Et iam sequitur

cristus aplis ecclam commisit tamen p
hoc ab ecclia non recessit Ipse dixit
Mt vltimo Vobiscum sum vsq ad co
summatonem secli Et q° subdit litera
Vinea mea i. ecclia coram me i. pns s
assisto pregnune ecclie/ btis aplis
honor et reuencia debetur/ s xpo
multo maior honor/ eo q xpus
principalior eam rexit Et q° dt litera
Mille fructus tu sunt pacifici i. xo
qui est rex pacificus i. mille hono
res ul graciarum acciones Sz hys
qui custodiunt i. aplis ducenti/ quia
rectoribus ecclie pmittitur honor
ducentis Sm qd dicit aplus pa
ad Thimotheum quinto Qui b pn
psunt dupplici honore sunt digni
Sed simplicibus debetur honor ce
tenarius ul fructus Vt dicit
Saluator Centuplum accipiet

Que habitas in ortis/ etc

Ista e vltima ps istius libri
in qua ponitur finalis conclusio
que est h Etsi status ecclie
pnts transferatur ad statum sup
glesior em ecclia maxime pe
tit et desiderat Et q° dt O spo
se qui habitas in ortis i. in varys
ecclesys p orbem dispsis Ecclie
enim dicuntur orti quia sunt plantate
sanguine xpi/ et doctrina aplorum
amici i. cristi angli qui dicuntur
amici mei quia ad custodia nram
sunt deputati auscultant i. dili
gent intendunt tuis oracionibus sz
tuas orones an conspectum dei
offerentes/ quia preces qs ecclia
facit exaudibiles offeruntur ab anglis
ante dei conspectum Fac me au
dire vocem tuam i. deuotas orones
exaudi exaudiendo Omi dilecte fuge
i. meam de hoc exilio me ad eternam
vitam pducendo/ et hoc fac cito Et
ergo subdit Assimulare capree hi
nuloqz ceruorum Capree enim ul hinulus
ul ceruus cito et velociter currit Sic
similiter sponsa petit festinanter duci
de hoc exilio Adduc me sup montes
i. ad regnum celorum/ sm illud psalmi
Leuaui oculos meos in montes/ aro
matum Regna enim celorum dicuntur
montes aromatum ppter suauissimam
refectionem que est in celi patria
Ad quam nos pducat ihus xpus i.
secula benedictus Amen etc

Explicit cantica canticorum cum suis exposicionibus

Anno domini M° cccc xxxiiii
Tribus Venerandi patris dni
petri abbatis p fratrem Jo
hannem sub x p. minimum
oratorem

Johannes de Lubow archidiaconus Gneznensis et canonicus pos-
naniensis ecclesiarum honorabilibus et discretis viris dominis plebanis [illegible]
suis ecclesiarum Rectoribus ipsorumque vicariis Comendariis et [illegible]
gerentibus per et infra decanatum Ruralem Gneznensem ubilibet
constitutis ad quos presentes nostre littere pervenerint et qui eorumque fuerint
requisiti Salutem et fraternam in domino caritatem Cum archidiaconalis
oculus eiusdem ordinarii in iure communi vocetur eiusque vicarius
in omnibus existat et ad quem inter cetera nostri officia pertinet parro-
chiales ecclesias sui archidiaconatus annis singulis visitare ipsarumque
statum ordinem regimen ac defectus videre de quorumque vita moribus et
conversacionibus tam clericorum quam laicorum in casibus a iure permissis inquirere
reformanda reformare emendanda emendare et corrigenda corrigere
citra maiora via superiori hoc est loci ordinario reservanda et reser-
vare adhuc presbiteros singulos in Canone singulis ac toto ordine missali
legendo examinare prout anno presenti per venerabilem dominum
albertum de Wydgosch canonicum ecclesie collegiate Gneznensis visitatorem
~~cognominatum~~ per nos deputatum factum est Ex qua quidem visitacione
cognovimus quod aliqua sunt necessaria pro emendamento et informa-
cione vestra aliorumque presbiterorum in et circa administracionem ecclesiasti-
corum sacramentorum regendarum quam ecclesiarum et plebium sibi commissarum
faciendam Ideo articulos infrascriptos ex sanccionibus Canonicis
provincialibusque et Synodalibus decretis et constitucionibus
summarie collectos ad vestras caritates duximus dirigendos
et dirigimus districte quoque sub pena Synodali precipientes quatenus illos
cum omni diligencia singuli rescribatis et copietis pro vobis quoque
et ecclesiis vestris transsumpta retineatis et observetis in visitacione futura
et proxima eorum transsumpta representantes Tenor vero quorum ~~articulorum~~
articulorum et capitulorum sequitur et est talis Primo
ut quelibet ecclesia nostri archidiaconatus sit tecta et clausa
cimiterium habeat septum Baptismalemque fontem mundam et sub clausura
teneat et custodiat ipsius Rector et quociens opus infra annum
vas sive calidar ipsius fontis mundet aquam eiusdem per pannum la-
neum mundum ad aliam novam cisternam et aqua deposita ad vas
suum sive calidar perductum per mundatum pannus ille comburatur
et olla confracta substernatur Item Sacramentum eukaristie octavo
die in materia panis recentis renovetur illud quoque sub sacrario
sub firma sera habeatur et custodiatur Etiam quando ad infirmos
defertur relinquatur in ibi propter periculum venientium ad ecclesiam de-
flectentibus diu sacrarium idolatriam incurrant Et quoque etiam presbiter
huiusmodi venerabilissimum Eukaristie sacramentum honorifice
videlicet in superpellicio stola et nola preferat ad eosdem infirmos
et referat statim revertens ad ecclesiam in ibi non concedendo neque
tollendo Item quelibet ecclesia habeat agendam bene correctam
et libros bene necessarios ornamenta quoque pro altaribus [illegible]
in quibus ob reverenciam tanti sacramenti farina hostiarum [illegible]
dicatur ut consuetum est Item corporalia sint sana seu integra
et prius quam opus est sacerdotum manibus laventur munda quoque et munda
cum pallis et aliis sacris vestibus que sunt Ecclesia etiam quelibet campanam
habeat et ymaginem crucifixi in medio Ecclesie ponat quelibet Rector
et annis singulis novum crisma [illegible] circa diem sanctum
Cene sive feria quinta magne a proprio Episcopo acquirat de ve-
teri vero contra casum necessitatis nichil expendimus sed illud
comburat Item crismalia sint bene correcta maxime in

In verbis consecrationis corporis et sanguinis domini nostri ihesu christi. Item quilibet
plebanus habeat apud se et ecclesiam statuta provincialia synodalia
sacramentale et rubricellam ecclesie metropolitane ac kalen-
darium bene correctum ut quia in horis canonicis et festis celebrandis
et aliis divinis officiis diligenter se conformet. Et nostris processibus
et ordinariorum officialium suorum et archidiaconorum absque mora synodali
et alia gravaminis pena obediatur. Item quilibet rector in sua ecclesia
faciat personaliter residenciam ut ultra semestre sub pena privacionis se-
cluso legittimo impedimento ab eadem se absentare presumat. Libros
habeat autenticos ad predicandum et verbum dei predicet singulis quoque diebus
dominicis parochianis doceat orationes dominicales ave maria
et symbolum ac festa celebria et ieiunia [illegible] precepti temporibus
indicet et pronunciet decem precepta legis divine et quinque sensus in summa
ac mortalia peccata caveant vitare mandet omnes quoque singulos
ipsos confiteri et sacram communionem accipere saltem in pascha sub
privacione sepulture roget et compellat. Ceterum legitima comminacione
[illegible] [illegible] convenient aut actio minuere quod [illegible] venia
et oblata [illegible] satisfactione remota quod penitentes [illegible] animo ira
et vincta quilibet [illegible] [illegible] communionis sacre reddere se
poterit. Item quod ipsi rectores sub eadem privacione infra annum
a tempore assecucionis [illegible] ecclesiarum teneantur ad sacerdotium ut lusive
promoveri et [illegible] infra sex menses missam suam primam cele-
brare sub penis in provincialibus statutis contentis et hoc
adeo ut aliqua suspicio irregularitatis aut alterius impedi-
menti de ipsis oriri possit. Item ut in qualibet parochia habeat
registrum in qua conscribantur [illegible] processus et
cum [illegible] [illegible] et [illegible] qualitatis que in
[illegible] plerumque currere solent [illegible] et [illegible] [illegible]
postquam non vigilatur facile contrahitur irregularitas [illegible]
[illegible] de huiusmodi fuerit [illegible]. Item etiam plebani et eorum vicarii
non negligant ministrare sacramenta ecclesie parochianis presen-
tium baptismum prolis ac penitenciam et eucharistiam tam sanis
quam infirmis et nullas pecunias exigant pro eisdem maxime
et copula vel sepultura [illegible] quod sponte aut consuetudine
seu devocione fuerit oblatum. Item doceant parochianos
qualiter in casu necessitatis [illegible] [illegible] sunt baptizandi
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et ad ecclesiam deferri non [illegible]
Item non admittant plures quam tres patrinos ad levandum
infantes de sacro fonte et [illegible] in domibus privatis
[illegible] [illegible] [illegible] filiis regum et principum. Item ablucionem
post baptismum non faciat super fontem habeat vas speciale
sine [illegible] super quod faciat ablucionem et fundat ad altare aquam
Item [illegible] [illegible] copulare seu ad contrahendum matri-
monium ad [illegible] bannis [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] sub
pena suspensionis [illegible] neque aliquas personas copulare
sine [illegible] [illegible] a iure prohibitis consanguineos etiam
non affines etiam affinitatis huiusmodi [illegible] cognitio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] inclusive et neque aliquos inter quos est
cognatio spiritualis que impedit et dirimit matrimonia

In qua cognacione spirituali sunt duodecim persone prohibite videlicet inter 176
levantem et levatum et filios levantis inter levatum et coniugem
levantis prius cognitam inter parentes levati inter baptizatum
et baptizantem inter baptizatum et filios baptizantis inter
baptizatum et coniugem baptizantis prius cognitam inter baptizatum
et parentes baptizantis inter confirmatum et levantem inter confir-
matum et confirmantem inter confirmatum et filios confirmantis
inter confirmatum et coniugem confirmantis prius cognitam inter
confirmatum et parentes confirmati Item rectores et alii sacerdotes
sciant formam seu verba quibus sponsalia et matrimonium de presenti
vel de futuro contrahuntur et illam diligenter attendant con-
sensu expresso contrahentium interveniente in tali actu sponsa-
licio autem forma de futuro hec est Ego te promitto ducere
in uxorem de presenti sponsaliorum Ego recipio te in uxorem Item
non fiat testimonium coram secularibus iudicibus super infirmitate et
confessione aliorum qui se fingunt infirmos ut citati
comparere teneantur sub pena in provinciali statuto contenta
Et quod nullus decetero sub pena excommunicationis audeat absolvere
usurarios etiam heredes eorum auctoritate ordinaria absque legitima satis-
factione eorum quos per usuras damnificaverunt penitentia
condigna adhibita etiam hiis qui incerta habent ne scienter
scientia seu informatione quia ambiguum seu dubium prestant
iuramentum licet contrarium sit minus agendum Item rectores
et eorum vicarii moneant parochianos ad solvendas decimas
quia debitum est solius dei seu tributum quod sibi reservavit in
recognicionem generalis dominii Excommunicent etiam publice per
iuros huiusmodi aut publicos usurarios blasfemos dei et sanctorum
obligatorios incantatores et quoscumque maleficia exercentes
divinumque cultum aut sermones perturbantes Item in domibus vel
sacristia feminas non audiant confessiones sed huiusmodi sacramentum
penitentie in publico cum superpellicio et stola honorifice ad-
ministrent Item nullus excommunicatus vel interdictus sepeliatur
in ecclesia nec in cimiterio Item nulla divina officia peragantur
in ecclesia vel cimiterio sanguine seu violenter seu semine hu-
mano pollutis et reconciliatis priusque fiat reconciliatio Item nullus
audeat celebrare excommunicatus vel suspensus aut in loco inter-
dicto sub pena irregularitatis et neque publice excommunicatis vel
interdictis huiusmodi presente vice seu celebrantes eandem penam in-
currat si se prius per auctoritatem ordinariam absolvi non procuravit
hoc vero sub sequenti fecerit Item presbiteri peregrini seu forenses
non recipiantur in vicarios ad ecclesias sine litteris receptionis
domini archiepiscopi aut sue paternitatis vicariorum in spiritualibus
Item nemo audeat publicare aut predicare indulgentias nisi
prius sint per dominum ordinarium approbate et admisse Item rectores
in singulis habeant vitricos ac inventarium seu registrum
rerum et bonorum proventuumque ecclesiarum suarum Item articulos fidei
non ignorent et claves ecclesie in ligando et solvendo ac
papales casus et archiepiscopales sciant et conscripto habeant
et quo debeant absolvere excommunicatos in mortis articulo

in mortis articulo sed recepta cautione ydonea de satisfactione
ill' anniu' inferimus quos iniuriose (?) moueant ad contrahendum statim venie
et gratie ~~[illegible]~~ promittentes Item hortentur parochianos suos
ipsi rectores ad suscipienda singula sacramenta ecclesie presertim
confirmationis et extreme unctionis que eis sunt de necessitate
salutis doceant ipsos quod se humiliet ad archiepiscopalem benedictionem
bene quod fluctuat devote et veniant ad elevationem corporis et
sanguinis ihesu xpi Item mulieres concubinarie seu fornicatorie
post partum non introducantur ne ecclesia crimen ipsarum approbare
videatur Item presbiter penitens laicus non celebret nisi reconci-
liatus et per antistitem ordinarium absolutus Item presbiteri in ad-
ministratione sacramentorum ecclesie presertim corporis et sanguinis
domini nostri ihesu xpi consecrationis debent habere intentiones actuales
vel saltem generaliter aliter nichil facerent formam autem verbis
cuiuslibet sacramenti sciant et eius debitam materiam in sacramento ad-
hibeant Item nullus presbiter in mortali peccato ministret aliqua
sacramenta nisi necessitas incumberet tunc habeat propositum
quam primum confitendi Item parochiani singulis diebus dominicis
missam audiant in propriis parochiis parochiani etiam alie-
ni non admittantur per rectores neque aliqua eis sacramenta
conferantur absque licentia propriis pastoris et superioris nec
sepeliantur in ecclesiis alienis nisi ibi elegerint sepulturam
Item ipsi rectores sub pena excommunicationis denuntient michi (?) domino
episcopo vel suo officiali aut archidiacono tam clericos quam
laycos qui aliquam novam vel suspectam doctrinam seu sectam
teneant vel dogmatizant aut sint suspecti de heresi scolares
etiam venientes de bohemia non permittant legere in scolis
ne alios inficiant Item nullus sacerdos audeat celebrare
sine vino aqua pane triticeo et vino superpositis habens ac sacris
vestibus pallio ad minus tribus ac altari consecrato et libris
convenientibus premissis etiam horis canonicis saltem matutino et
prima ac digestione seu dormitione precedente habita hoc est quod non
sumpserit post mediam noctis illius diei et quod hostia pro (?) non
ostendatur antequam consecretur Cantilena (?) etiam debet presbiter
prout quam celebret quotiens conscientia lesam habuerit
et quod nullus confessor sibi confessi prodat signo nutu vel verbo sub
pena depositionis aut perpetui carceris et excommunicationis sententia
contra talia in plenaria synodo provinciali promulgata Item
etiam quamlibet ecclesia habeatur scola et clericus seu magister qui
pueros parochianorum doceat in moribus virtutibus et scientia
Item rectores et alii presbiteri prohibeant coniugibus ne pueros secum
in lectis locent propter suffocationem et quod illos cum omni diligentia
custodiant et erudiant doceant etiam eosdem parentes in confessionibus
ne hec mensium aut puerperium ingredi (?) communicantur Item quod
presbiteri devote et venerenter se habeant in ecclesia et circa sacramentorum
perceptiones videlicet penitentie eucharistie confirmationis et
matrimonii Item rectores et alii presbiteri discrete se habeant

circa consistentes et penas infligendas hiis in quo inventis [...]
personarum circa quibus consistentes (?) peccant (?) scilicet tamen circumstancie [...]
que possint aggravare peccata et circa peccata usitata scilicet de [...]
luxurie cupiditatis homicidii periurii falsi et usure quibus [...]
presertim Hungarorum communiter peccatur et committitur. Item nullus
audeat sacra vasa aut vestimenta seu res et possessiones ecclesie
impignorare aut alienare. Item plures ecclesias absque legitima
dispensacione aut alia ecclesiastica beneficia sub titulo commende
nemo audeat recipere vel retinere et quod nullus beneficiatus [...]
ecclesias intrare etiam de et supplicacionibus presertim infra [...]
officia. Item nullus presbiter conducat seu capellanos seculares [...]
domini absque licencia domini ordinarii nec beneficium aut decimas
de manu laicis recipere aut pacisci seu de quota solvenda pro
decima animalium. Item nullus clericus audeat causas secu-
larium in foro seculari neque sollicitaciones faciat exceptis
ecclesie necessitate et nullus clericum coram iudice seculari
trahat per citaciones sub pena deposicionis et amissionis temporis
omissio et contemptu summo pontifice. Item sacris canonibus
et constitucionibus sanctorum patrum salubriter et provide consti-
tutum est quod omnes clerici caste et irreprehensibiliter vivant com-
et honeste vestes ac tonsuras congruas vel patentibus auribus
deferre inhonesta vitare ac loca et spectacula non visitare nec
sanctimonialium claustra sine licencia superiorum ingredi
tabernas ebrietates commessaciones ac gulam tanquam
preparamenta et incentiva luxurie penitus evitare et mer-
cimonia exercere aucupes etiam et canes venaticos non alere nec ve-
nacionibus clamorosis insistere. Item quia clerici in susceptione
sacrorum ordinum votum continencie saltem tacite emittunt. Ita
quod pro dicto emenda voto et honestatis clericalis nullus presbiter
detineat in domo sua vel extra domum in sua procuracione
vel cohabitantes seu famulas concubinas seu mulieres suspectas
etiam coniugatas presertim iuvenes sub pena synodali pro
prima vice seu ammonicione pro secunda carceris pro tercia
vero privacionis beneficiorum et expulsione de diocesi.
Volumus autem et sub pena synodali mandamus ut hos nostros
processuum articulos sive informaciones in se continentes integraliter
tum ut moris est per ordinem vel separatim vicinus adiacenti
scribi curetis ut ipsum penes se diu teneat qui vero
illum ultimo loco receperit nobis aut visitatori prefato,
domino Alberto [illegible] sub eadem pena quatenus presentare
curabit et de receptione. Datum Gnesne vicesima sexta mensis
Iulii anno domini millesimo quadringentesimo octua-
gesimo octavo nostro sub sigillo

569

285

In festo b. Gregorii duplici cadente in dominica predicta ad [illegible]
[illegible] differatur festum Joseph. [illegible] cadens [illegible] [illegible]
[illegible] dominica ne [illegible] ad [illegible] quintam post predictam [illegible]
[illegible] In festo annunciationis marie [illegible] cadente in sabbato [illegible]
[illegible] ad sabbatum post dominicam predictam [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] In festo sancti [illegible] cadente in dominica
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] differatur. In festo
sancti adalberti cadente in dominica ibidem teneatur et memoria domini-
calis per ultima lectione imposita octava sancti adalberti cadit in
dominica rogationum [illegible] ad sabbatum [illegible] In festo sanctorum
philippi et iacobi apostolorum cadente in [illegible] rogationum [illegible]
teneatur. In festo inventionis sancte crucis cadente in [illegible]
ibidem teneatur et memoria [illegible] [illegible] lectione imponatur. In festo
sancti floriani [illegible] lectionum cadentis in die ascensionis domini
[illegible] [illegible] imponatur. In [illegible] [illegible] teneatur
ad [illegible] [illegible] [illegible] In festo visitationis
[illegible] dominica [illegible] [illegible] ibidem teneatur memoria domi-
nicalis cadente in dominica [illegible] octava [illegible] cadens in
[illegible] per ultima lectione teneatur. In festo [illegible] [illegible] domini
[illegible] ibidem teneatur. In festo [illegible] ibidem teneatur et
cadens in dominica [illegible] [illegible] lectione imponatur. In festo sancti ypoliti et
sociorum eius sub novem lectionibus teneatur sine dominica
[illegible] octava dominicalis per ultima lectione imposita
In dominica infra octavam assumptionis marie [illegible] festum
ix lectionum sancti bernardi [illegible] ibidem teneatur memoria domi-
nicalis per ultima lectione imposita. In dominica infra octavam
nativitatis marie teneatur de octava et memoria dominicali
[illegible] lectione imponatur. In festo dedicationis ecclesie [illegible]
[illegible] cadit in dominica [illegible] ibidem teneatur memoria
dominicalis per ultima lectione imponatur et similiter fiat
de octava dedicationis [illegible] cadit in dominica [illegible]
ibidem teneatur et memoria dominicalis per ultima lectione imponatur
In festo [illegible] [illegible] lectionum cadens in die dominica
in [illegible] sancti martini ibidem teneatur et memoria dominicalis
[illegible] [illegible] est [illegible]
[illegible] In festo elizabeth cadente in dominica
ibidem teneatur et memoria [illegible] dominicalis
In festo [illegible] cadente [illegible] dominica adventus [illegible]
[illegible] ad sabbatum precedens [illegible] laudes
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
In dominica [illegible] [illegible] [illegible] dominica in
[illegible] de [illegible] lectiones et responsoria
[illegible] de dominica [illegible] memoria de [illegible]
[illegible] et per ultima lectione memoria dominicalis
[illegible] et [illegible]
alia festa [illegible] [illegible]

١٢

Item festum sancti Gregorii duplex cadens in dominica [illegible]
palmarum differatur festum Joseph nec eius lectiones [illegible]
[illegible] dominica deinde ne fiant ad [illegible] [illegible]
[illegible] Item festum annunciationis marie quod cadere
contingeret a sabbato palmarum [illegible] iudica [illegible]
[illegible] suffragium Item festum sancti [illegible] cadens
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] cadens in dominica ibidem tenea-
tur [illegible] ultima lectio imposita octava sancti
dominica rogationum [illegible] ad sabbatum [illegible]
philippi et iacobi apostolorum cadens in [illegible]
teneatur Item festum inventionis sancte crucis cadens
ibidem teneatur et media [illegible] lectiones
sancti [illegible] lectiones cadens in diebus [illegible]
[illegible] ponatur Item [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Item [illegible]
[illegible] cadens in dominica ibidem teneatur
[illegible] ultima lectio teneatur [illegible]
[illegible] ibidem teneatur Item festum [illegible]
[illegible] cadens in dominica [illegible] [illegible]
[illegible] lectio [illegible] Item [illegible]
[illegible] [illegible] lectionibus teneatur
[illegible] octava dominicalis per ultimam
Item dominica infra octavam assumptionis [illegible]
[illegible] sancti bernardi [illegible] ibidem teneatur
[illegible] per ultimam lectionem imposita Item dominica
[illegible] marie teneatur de octava et [illegible]
[illegible] lectio imponatur Item festum dedicationis
[illegible] cadit in dominica [illegible] ibidem
[illegible] per ultimam lectionem [illegible]
de octava dedicationis que cadit in dominica [illegible]
ibidem teneatur et [illegible] dominicalis per ultimam
Item festum [illegible] [illegible] lectiones cadens
in [illegible] sancti martini ibidem teneatur et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] una [illegible]
[illegible] [illegible] Item festum [illegible]
ibidem teneatur et media [illegible]
Item festum sancti lazari cadens infra dominica [illegible]
[illegible] ad sabbatum [illegible] no [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Item [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] lectiones et
[illegible] de dominica [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et per ultimam lectionem [illegible]
[illegible] kalendas et [illegible]

Alia festa [illegible] in [illegible]

